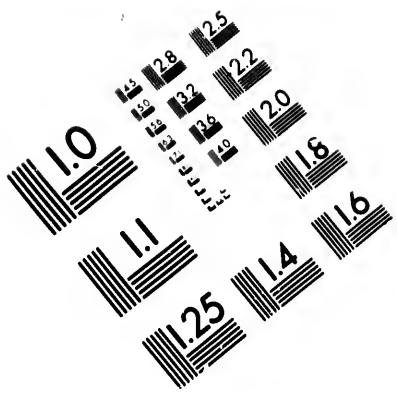

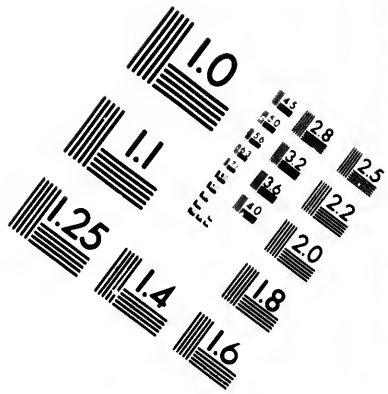

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

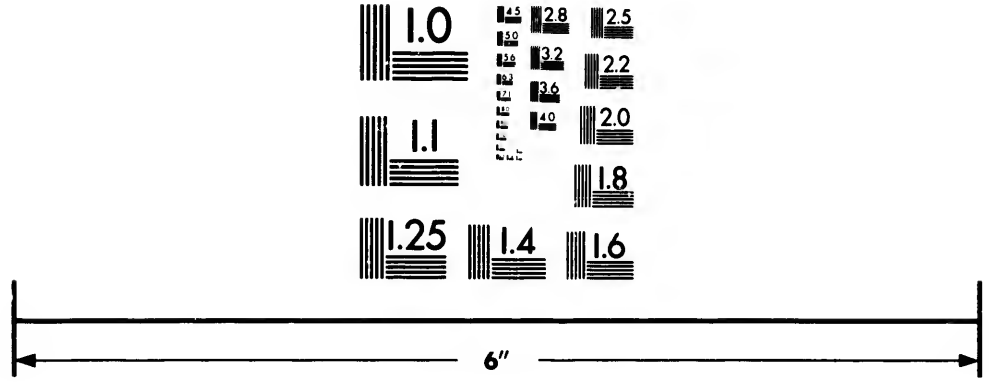

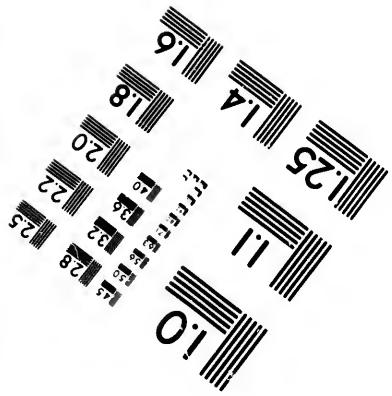

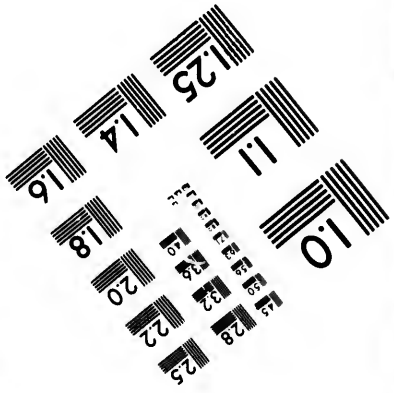

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

CIHM/ICMH
Microfiche
Series.

CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1982

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

- ☐ Coloured covers/ Couverture de couleur
- ☐ Covers damaged/ Couverture endommagée
- ☐ Covers restored and/or laminated/ Couverture restaurée et/ou pelliculée
- ☒ Cover title missing/ Le titre de couverture manque
- ☐ Coloured maps/ Cartes géographiques en couleur
- ☐ Coloured ink (i.e. other than blue or black)/ Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- ☐ Coloured plates and/or illustrations/ Planches et/ou illustrations en couleur
- ☐ Bound with other material/ Relié avec d'autres documents
- ☐ Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin/ La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distortion le long de la marge intérieure
- ☐ Blank leaves added during restoration may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming/ Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- ☐ Additional comments:/ Commentaires supplémentaires:

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- ☐ Coloured pages/ Pages de couleur
- ☐ Pages damaged/ Pages endommagées
- ☐ Pages restored and/or laminated/ Pages restaurées et/ou pelliculées
- ☒ Pages discoloured, stained or foxed/ Pages décolorées, tachetées ou piquées
- ☐ Pages detached/ Pages détachées
- ☐ Showthrough/ Transparence
- ☐ Quality of print varies/ Qualité inégale de l'impression
- ☐ Includes supplementary material/ Comprend du matériel supplémentaire
- ☐ Only edition available/ Seule édition disponible
- ☐ Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image/ Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

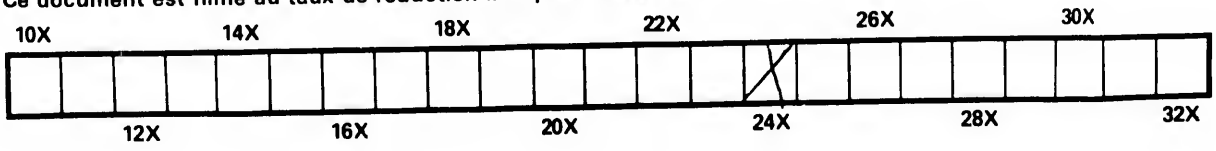

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

Library of Congress
Photoduplication Service

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▽ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

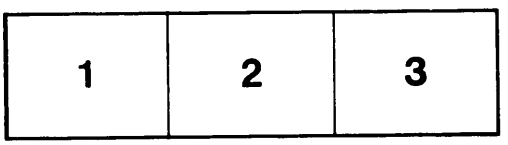

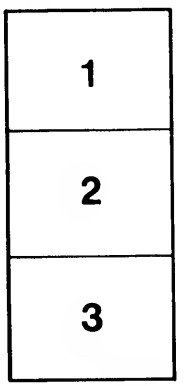

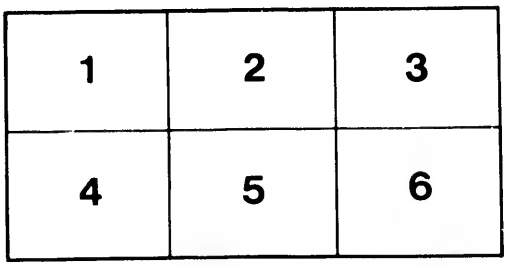

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Library of Congress
Photoduplication Service

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ▽ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

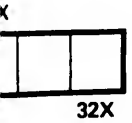

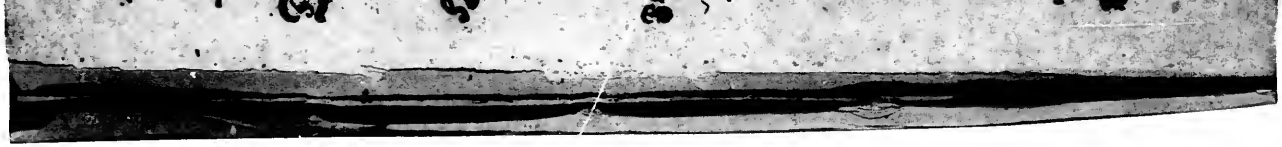

Omstændelig og udførlig

RELATION,

Angaaende

Den Grønlandske MISSIONS Begyndelse og Fortsættelse,

Samt

Hvad ellers mere der ved Landets Recognoscering, dets Beskaffenhed, og Indbyggernes Væsen og Leve-Maade vedkommende, er befunden;

Poulsen Af

HANS EGEDE,

Først Guds Ords uværdig Lærere for Vogens Menigheder udi Nor[illegible]landene, derefter Kongelig Dansk Missionair udi Grønland.

KJØBENHAVN. 1738.

Trykt hos Joh. Christ. Groth, boende paa Graabrødre-Torv.

E99
.E7E29
Office

Imprimatur;

M. WÖLDIKE.

6542o
05

E99
.E7 E29
Office

Den Stormægtigste og Høybaarne
MONARCH og HERRE

Kong Christian den Siette,

Arve-Konge til Dannemark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug i Slesvig, Holsteen, Stormarn og Dytmærsken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorst.

Min Allernaadigste
Arve-Konge og Herre!

I allerdybeste Underdanighed fordrister jeg mig til at Dedicere Deres Kongelige Majestæt

m. m. m. 21 Jan. '05.

nærværende Relation om den Grønlandske Missions Begyndelse og Fortsættelse, eftersom det alleene ved Deres Kongelige Majestæts, samt Deres Kongelige Majestæts Herr Faders höylövlig og salig Ihukommelse, höypriselige Iver er skeed, at samme Mission baade er bleven begyndt og hidindtil fortsatt. Det er derfore min allerunderdanigste Skyldighed, at giøre Deres Kongelige Majestæt allerunderdanigst Regenskab, for hvad ved Missionen er forefaldet og forretted,

hvor-

hvor vidt der udi er reuſſeret, og hvad Haab man kand giøre ſig om dets ønskelige Frugt og Fremgang. Og ſom ſligt allerbeſt kand begribes af en omſtændelig Hiſtoriſk Relation fra Verkets Begyndelse til denne Tid, nedlegges dette i dybeſte Underdanighed for Deres Kongelige Majeſtæts naadigſte Aasyn, om det maatte allernaadigſt behage Deres Kongelige Majeſtet, deraf at tage en allernaadigſt Information om det hele Desseins Beskaffenhed.

Allernaadigſte Konge! Jeg ønsker allerunderda-

nigst af mit Hierte, at jeg kunde give een saa allerunderdanigst glædelig Underretning om Grønlændernes Omvendelse, som jeg gierne vilde; Men jeg har ikke været saa lykkelig, at see saa glædelige Frugter af mit Arbeide, som jeg vel havde ventet, men langt mere maa klage af min Frelseres Mund, Es. 49. Jeg tænkte, jeg havde arbeidet forgieves, og fortæret min Kraft forgieves og forfængeligen. Dog som GUd selv ikke fordrer mere af sine Tienere, end at de skal findes true, saa lever jeg i det allerunderdanigste Haab, at Deres Kongelige Majestet og er aller-

naa-

naadigst fornøyet dermed, at jeg udi min Guds og Konges Tieneste har udviist den Troeskab og Flittighed, som jeg allerunderdanigst burde, saa vidt et skrøbeligt og uværdigt Redskab ved Guds Naade mueligt har været; endskiønt jeg lidet har udrettet, og i saa Maade maa bekiende at have været en unyttig Tienere. Ikke dismindre, som endnu er Haab, at Grønlænderne kand vindes, og deres Ubeqvemheder, til at imodtage de guddommelige Sandheder, næst den Allerhøyestes Bistand og Velsignelse, ved gode og tilstrekkelige Anstalter remederes; da vil jeg paa de arme Grønlænders vegne endnu

aller-

allerunderdanigst bede og ønske, at Deres Kongelige Majestets glorieuse Iver for den Grønlandske Missions Fortsettelse fremdelis maatte continuere, og den Allermægtigste samme ville krone med Lykke, Fremgang og Velsignelse. Med hvilket Ønske jeg forbliver

Deres Kongl: Majest:

Min allernaadigste Arve-Konges og Herres

Kiøbenh. d. 23 August. 1737.

Allerunderdanigste Tiener og Arve-Undersaat, samt u-afladelige trohiertigste Forbedere hos Gud,

HANS EGEDE.

Fortale.

Vel-dømmende Christelige Læsere!

Ad jeg nærværende Relation om den Grønlandske Missions Begyndelse og Fortsættelse lader komme for Lyset, sker efter mange fornemme Velynderes Tilskyndelse; saasom man har fornummet, at Christelige Hierter, som gierne ønske at see Christi Riges Udbredelse, skal være curieuse for, at maatte vide noget om den Grønlandske Missions Beskaffenhed. Og som jeg haaber, slig Beretning maatte contribuere noget til Missionens Nytte, naar Guds Børn fik at vide dets Tilstand og Beskaffenhed; har jeg været des villigere at tiene alle Christelige Velyndere dermed. Jeg tilstaaer vel, at intet saa remar-

qvabel, enten Grønlændernes Omvendelse betref-
fende, eller i andre Maader, har forefaldet, at jeg kand
vente, at det gandske vil forneje og forlyste Læseren, saa
meget som jeg omstede; ikke dismindre, forekomme her dog
de Ting, som jeg haaber ikke alleene kand ansees værd
at berette, men endog værd at vide og at have Kund-
skab om. Jeg har intet skrevet, som jo aldeles forhol-
der sig med Sandhed; og derudi beraaber jeg mig frit paa
alle dem som har været om mig, og har havd Notice
om alt hvad som er passered. Muelig kand et og an-
det, hvad Personalia angaaer, af eendeel blive anseet,
som at der under stikker en Arrogance, efterdi jeg
samme som Extraordinaire har antegned og remar-
qvered; Men jeg beder, den vel-dømmende Christeli-
ge Læsere ikke vil have de Tanker om mig; thi GUd veed,
at jeg i lutter Eenfoldighed, GUd alleene til Lov og
Priis, har relatered, hvad mig kand være begegned:
Ønster derfore af mit gandske Hierte, at hver Christe-
lig Læsere, af den velmeente Iver jeg har havd for
GUds Ære og de arme vanvittige Grønlænders Salig-
heds Beste, og den Møje og Travallie, jeg, for sam-
me at see befordret, har udstaaet, maatte blive opmun-
tred, ogsaa at contribuere noget til den Grønlandske
Millions Fortsættelse, paa det de arme Mennisker
maatte dog omsider hielpes udaf deres Elendighed og
store Vankundighed. Naar den Christelige Læsere vil

efter-

efterſee alting, ſkal han fornemme, at Aarſagen til Miſſionens ſlette Fortgang, og at ſaa lidet hidindtil er udrettet med Grønlændernes Omvendelſe, har alleene været Anſtalternes Mangel og Ufuldkommenhed. Og hvem vilde ikke fortroſteſig om et lykkeligere Udfald, naar Verket blev tilſtrækkelig ſoutenered, og Grønlænderne med fornødne og dygtigere Miſſionarier og Catecheter allevegne forſynet; Men ſaa længe ſaadant ikke ſkeer, er ey heller at vente, at den Grønlandſke Miſſion kand komme i den Tilſtand, ſom man gierne ønſkede. Det er mig ikke uvitterligt, at viſſe Folk ikke alleene ved falſke og Avinds-fulde, men endog fornærmende Relationer har ſøgt at forringe alt hvad jeg haver giort, og at ſætte mig i Mis-Credit hos got Folk, ſaaſom den, der ikke trolig har tient GUd, ej heller retteligen været bekymred om de arme Hedningers Omvendelſe. Men jeg lader enhver Chriſtelig og upartheiſk Læſere af nærværende Relationer ſelv domme, hvor vidt jeg med Billighed kand beſkyldes, enten for Efterladenhed eller Forſømmelſe udi mit Embede, eller med min Vandel og Levnet at have hindred noget udi hans Omvendelſe. Det er ikke meldt i den Meening, at jeg vil vidne om mig ſelv, men jeg lader dem vidne, ſom har været hos mig i Landet, og omſtændelig veed, hvordan er tilgaaet, af hvilke og kand haves

fuldkom men Underretning, om mine Relationer ere overeenstemmende med Sandhed, eller ej.

At ville argumentere af Frugten af een Lærers Arbeyde, om hans Troskab og Dygtighed udi hans Embede, er temmelig formasteligt og forgribende: thi ikke den som planter eller vander, er noget, men GUd alleene, som giver Fremvext.

Ingen som ret kand betænke, hvor besværligt det er, at føre de Mennesker til en sand Christen Kundskab, som ere fødde og opfødde i naturlig Vanvittighed og Dumhed, skal kunde prætendere det af disse stakkels Mennesker, som ellers kand ventes af dem som ere fødte iden Christen Kirke, helst efterdi dem mangler mange naturlige Gaver og Bequemmeligheder, som ellers vi besidde. Vi veed, at jo større Vivacitet og Munterhed et Menneske er af, jo skarpsindigere er han og, og habilere at eftertænke en Sag, og føre sig den til Brug og Nytte. Grønlænderne ere i sig selv af saa stor Koldsindighed, Dumhed og Følesloshed, at de ikke letteligt tager sig noget til Hierte og Eftertanke, uden hvad de udvortes Sind og Sandser kand imprimere dem. Man seer Mand og Qvinde, Forældre og Børn omgaaes hinanden med største Koldsindighed, saa man skulde tænke, der var ingen Kierlighed og Tilgiengenhed i Hierterne til hinanden; Men ved de udvortes Sinds og Sandsers Op-

Opmuntrelse har man dog seet, deres ligesom i Dvale liggende Affecter ere opvaagnede, at de, lige saavel som andre, har følet og fundet, hvad dem har trykt og trængt. Som jeg har fundet dem i dette, saa og i de Aandelige Tings Betragtelse; endskient de giver vores Undervisning om GUD og den Christelige Lære Bifald, og sige sig fuldkommen at troe alt hvad vi sige dem, saa har det dog syntes for os, som at de ikkun liden Rørelse eller Bevægelse har havd af GUDS Ord, til at eftertænke deres og alle Menneskers elendige Tilstand for Synden skyld, og at stionne paa den GUDS Naade, som dem er vederfaret ved Christi Død og Fortieneste. At jo deres medfødte Dumhed og Koldsindighed hindrer dem i saadanne Tings Betragtelse, kand ikke nægtes; men at de derfore ere aldeles ubequemme til at imodtage den Christelige Lære og Kundskab, og man intet fast Haab kand giøre sig om deres grundige Omvendelse, har man ingen fuldkommen Aarsag til at tænke; helst efterdi der i berydelig Tilfald ofte har ytret sig de Ting hos mange af dem, som jeg ikke havde ventet. At Troen er Guds Gierning, og at Troen gives os ved Ordets Hørelse, vide vi af GUDS Ord, og befinde det ogsaa i Sandhed: men hvor enten GUDS Ord og Aand bliver forsmaaed, eller og andre naturlige og udvortes Ubequemmeligheder hos et Menneske er i Vejen, der kand GUDS Ord ikke frugte, eller den Hellig Aand virke. Det første derfore, som bør giøres i saadanne vankundige Menneskers

Omvendelses Verk, er, at borttage de Forhindringer, som gior dem ubeqvemme til den Christelige Lære at antage, og at forsyne dem med de Midler, som samme kand befordre. Grønlændernes medfødde Dumhed og Koldsindighed, deres Ungdoms dorske og fiske Opdragelse, deres Omflakken og ustadige Leve-Maade, gior visselig stor Hindring udi deres Omvendelse, og hvor, saa meget mueligt er, borttages og remederes. Jeg tilstaaer, at det vel ikke er saa let en Sag, men er dog ikke umueligt, hvis saadanne Anstalter dertil bliver gierdte, hvorved Grønlænderne paa den eene Side kand holdes i nogen Orden og Disciplin, og paa den anden Side forsynes med tilstrækkelige Lærere og Catecheter, som stedse kand være hos dem, lære og opmuntre dem, have Agt og Øje paa deres Forhold og Vandel. Og naar endskiønt alle disse Ting foranstaltes, saa er derfor ikke strax i Begyndelsen at vente saadanne Frugter deraf, som hos os, hvor GUDs Ord med Christelige Anstalter fuldkommen haves, men man maa være fornøjed med en ringe Begyndelse, og ikke have alt for slette Tanker om GUDs Gierning, om den for vores Øine og Fornuft er af ringe Anseende; thi det er GUDs Husholdnings Maade, udi hans Naades Rige, at gaae Trappe-viis, og fra een Grad til en anden, at han i Begyndelsen meddeler Menneskene sin Naades Gaver i ringe Maade, men derefter paa en rigere og herligere Maade. Og som sligt skeer ved et hvert Men-

neske

neste i hans Omvendelse i Særdeleshed, saa sker det og med hele Folk og Nationer i Almindelighed. Var ikke Christi Kirke i Begyndelsen af en slet Ansende, og bestod ikkun af hans faa Disciples Tall? Og endda, da Apostlerne, efter Christi Himmelfart, offentlig og allevegne udbredde Christi Evangelium, hvor faa Tilhængere havde de, imod dem, som haardnakked bleve bestaaende i deres Vantroe og Vanvittighed! Ikke dismindre blev dog omsider mange Riger og Nationer ved Troen bragte til Christum, som Apostlerne prædikede. Seer vi til vore egne og næst omliggende Lande, da er det ikke at tvivle paa, at jo Evangelii Prædiken ogsaa i Apostlernes Tid haver været vore Fædre forkyndet, vi finder dog ej dismindre ikke, at nogen paa de Tider har antaget Troen til Christum. Og der den gode GUd, af synderlig Naade, igien, efter nogle hundrede Aars Forløb fra den Tid, lodt kalde og paa ny indbiude dem til sit Naades Rige, som skeede her i Dannemark og Norge omtrent Ao. 800, som vore Annales give tilkiende, saa kom dog Christi Rige i disse Lande ikke til nogen ret Fremvext og Styrke, førend meere end 200 Aar derefter. Jeg vil intet melde om den voldsom Maade, som da blev brugt til Hedningenes Omvendelse, som, saasom uovereensstemmende med GUds Ord og Villie, og den Apostoliske og første Kirkes Praxi, ikke kand bifaldes eller efterfølges. Hvor kand det da begiæres og ventes, at saadan en Nation, som Grønland, og saadanne

ne vanvittige, koldsindige, uden Kiendelse af nogen slags Guds-Dyrkelse, i første Dumhed, uden Orden og Disciplin levende Mennesker, som Grønlænderne, kand efter nogle faa Aars utrættelige Undervisning, ustrøbelige Anstalter og Midlers Anvendelse, komme til en fuldkommen Kundskab om Gud, og ret Indseende i deres Saligheds Sag? Paulus siger: **Da jeg var et Barn, da talede jeg, som et Barn, og var klog, som et Barn, og havde Barne-Anslag, men da jeg blev en Mand, da lagde jeg af det, som var barnagtigt.** Gud handler med os, som en from Fader, der lader sig sine smaa og umyndige Børns Lallen vel behage, og taalmodelig overbær med deres barnagtige Feil og Ufuldkommenheder, indtil de ved Alders Tiltagelse komme til større Forstand, da der her aflægges, alt hvad som barnagtigt er. Saaledes handlede den HErre Christus selv med sine Disciple udi hans Dages Dage. Hvor stor var deres Vanvittighed! hvor kiedeligt deres Sind! og hvor mange Feil og Skrøbeligheder fandt han ikke hos dem? Og dog alligevel forkastede han dem ikke derfore, eller dømte dem uskikkede til Guds Rige, eller det Embede, hvortil han i sin Tid havde beskikked dem; han krævede da ikke mere af dem, end dem var givet; vilde ikke heller bebyrde dem med de Ting, som endda langt overgik deres Begreb, som han siger Joh. 16. **Jeg havde vel meget at sige**

eder,

eder, men nu kunde I ikke bære det. Der ere gandske ulige Frugter at vente af Gud Ords og Evangelii Forkyndelse, hvor Kirken er planted, og hvor den skal plantes; kand derfor den Meenighed, som endnu staaer i sin første Barndoms Alder, hvor Guds Naades Blik ikkun i Skrøbelighed yttrer sig, ikke i nogen Maade lignes med den, som allereede er kommen til mandlig Kraft og Fuldkommenhed, hvor GUDS Naade i herligere og anseeligere Maade her udbryde Jeg tilstaaer, at hos mig har det mindste Tegn til nogen Rørelse og Bevegelse hos Grønlænderne, gieldet ligesaa meget, som stor Andagts-Øvelse hos mange af vore Christne; Jeg havde ellers længe siden maatt blevet kied af saa mange Aars, efter udvortes Ansseende, forgiæves Arbeide. Jeg veed ogsaa, at GUD af hellige Aarsager, til vor Ydmygelse, og for at ophuntre os til Haab, Taalmodighed og flittighed udi vores Kald, lader meget være forborgen for os, som dog i Enden og Udgangen herligen yttrer sig, til vores og andre sande Christnes Glæde og Trøst. Thi GUDS Rige har sig saaledes, siger Frelseren, Marc. 4. Som naar et Menneske kaster Sæd i Jorden, og sover og staaer op Nat og Dag, og Sæden rinder op og

voxer, at han det ikke veed. Thi Jorden bær Frugt af sig selv, først Græs derefter Ax, derefter fuldsom Korn udi Axet.

Jeg er vist forsikred derpaa, at vort Arbeide i HERREN ikke skal være forgiæves; thi GUDS Forjettelse maa ikke slaae feil, Es. 55. Ligesom Regn og Snee falder ned af Himmelen, og kommer ikke derhen igien, men vædker Jorden, og gior den frugtbar og voxende, at den giver Sæd til at saae, og Brød til at æde, saa skal mit Ord være, siger HERREN, som gaaer udaf min Mund; det skal ikke komme tomt igien til mig, men udrette det, hvortil jeg sender det.

Alleene enhver Christen har at prøve sig, om han ogsaa efter sin Daabes Pagt, og saa meget det staaer til ham, har tragtet efter at forstyrre Satans Riige, og af yderste Evne har arbeidet paa Christi Riiges

Riiges Fremvext, og sin vankundige Næstes Oplys-
ning. Ach kunde jeg optænde en Ild udi mine
Med-Christnes Hierter, og komme dem til at brænde
de af Iver for GUDS Ære Udbredelse! Jeg er vis
forsikkred paa, at hvis Hierte der brænder af Kiær-
lighed og Begiærlighed for GUDS Ære, og har
en hiertelig Medynk over saa mange vanvittige Siæ-
lers Blindhed og Fordærvelse, jo ogsaa brænder af Be-
giærlighed og Lyst at redde dem derudaf, saa vidt mue-
ligt er, og han i Gierningen kand formaae; thi efter
den Kiærlighed, som enhver er sin Næste skyldig, er
han forpligted, ikke alleene at søge hans timelige men
endog hans Aandelige og evige Bæste.

Saa ladet da, I Elskelige! Christi Kiærlighed
i Evangelio tvinge Eder til, at forkynde hans Dyder,
som kaldte Eder fra Mørket til sit forunderlige Lys,
paa det disse arme Mennesker og maatte blive deelag

Fortale.

tige udi ſamme Naade! Med denne Foreſtilling og Opmuntring, lever jeg den godvillige og Chriſtelige Læſeres trohiertigſte Forbedere

Kiøbenhavn den 23. Auguſti
Anno. 1737.

HANS EGEDE.

I. N. J.

Jeg kand ikke andet, end jeg jo maa prise og forundre mig over den Allerhøyeſtes forunderlige Forſiun, ſom ofte forer et Menneſke forunderlig, baade imod ſin egen og andres Tanker, naar jeg eftertænker og erindrer mig den første Tanke og Anledning til det Forſæt, angaaende de hedenſke og vankundige Grønlænders Omvendelſe; Thi jeg kantte mindſt af Begyndelſen, at en blot Curieuſitet, om at vide Grønlands Beſkaffenhed, kulde omſider bragt mig til den alvorlige Reſolution og hiertelige Forlangende, at giøre Gud og Chriſtum bekiendt blant diſſe vankundige Folk bekiendt.

Anno 1708. Efter at jeg lidt over et Aars Tid havde ſtaaet i det hellige Miniſterio, og ſom Lærere betient Vogens Meenigheder udi Nordlandene, falde mig ind, at jeg engang for lang Tid ſiden havde læſt udi Norges Beſkrivelſe ogſaa om Grønland, at det ſammeſteds vare Chriſtne, ſamt Kirker og Kloſtre ꝛc. Men af dem ſom har faret der hen paa Hvalfangſten, intet noget af ſaadant har kundet

erfare, hvorfor jeg fik Begierlighed at vide, hvorledes dermed nu i denne Tid maatte være beskaffet. For denne Aarsags skyld skrev jeg næste For-Aar 1709. til een mig paarørende Ven udi Bergen, som ogsaa havde faret paa Grønland, at han vilde give mig Underretning derom, saa vidt hand vidste eller havde hørt derom af andre; erlangede og hans Gienfvar, som lydde: At det Grønland, som af vore og andre Nations Skibe bliver beseiglet, og rettelig kaldes Spidsbergen, beliggende hen under 80. Grader Norder Brede, der er ingen Folk at see eller finde; men Grønland under Syd, der er vilde Folk og Mennesker, og begyndes paa 60, og er bekiendt til 74. Grader, og kaldes Strat-David. Den Østre Side af Grønland, som vender mod Island, hvor fordum skal have boet Norske Folk, kand ikke nu blive bekiendt for Driv-Iis, som har lagt sig der under Landet. Denne Relation virkede udi mig en hiertelig Commiseration over disse arme Menneskers elendige Tilstand, at de tilforne havde været Christne, og udi den Christelige Troe oplyste, men af Mangel paa Lærere og Underviisning vare nu igien forfaldne udi Hedensk Blindhed og Vildhed. Jeg ønskede derfore i mit Hierte, min Tilstand havde været saaledes, da vilde jeg holdt det for min største Lyksalighed og Glæde, om jeg igien maatte prædike Christum for dennem, og jeg syntes, man var hertil i Særdelished forpligtet, i henseende, at de, som jeg tænkte, baade havde været Christne, som ogsaa være af Norsk Folk og Extraction, og deres Land under Norges Krone beliggende. Samme Tanke opvakte i mig en større og større Lyst og Forlængsel, saa jeg var bekymret om, ved hvad Veye og Midler saadant kunde sættes i Verk. Men i Betragtning af min da værende Tilstand, saasom den der ikke allene var beskikket til et vist Kald og Meenighed, men end ogsaa dertilmed havde Hustru og Barn, som syntes at disputere at Muelighed, at et saa besværligt Verk kunde foretages af mig, blev jeg saa uroelig udi mit Sind, at jeg ikke vidste, hvortil jeg mig skulde resolvere. Den store Lyst og Tilbøyelighed til at fremme Guds Ære og disse arme Menniskers

Sa-

Salighed, paa den ene Side, holdt mig fast, men paa den anden Side blev jeg af Frygt for den der med følgende Fare og Besværlighed afskrekket, saa jeg inderlig og naadelig sukkede til Gud, han vilde føre mig igien udaf denne Fristelse, at jeg ikke ved formastelige Forslag og Foretagende skulde styrte mig og Mine udi Ulykke og Forderbelse.

I saadan Tvivlraadighed og Sindets Forstyrrelse passeerte jeg Tiden indtil 1710, da jeg, for at tilfreds stille mit uroelige Sind og bekymmerlige Tanker, resolverede mig til at giøre Allerunderdanigst Forslag til Grønlændernes Omvendelse og Oplysning, dog ikke ved mig, men ved andre, som jeg agtede beqvemmere til saadant Verk at udføre, at foretages. Samme Forslag grundede jeg først paa Skriften, som lærer, at GUD ikke alleene under alle Mennesker Saligheds Kundskab, men endog klarlig forkynder alle Hedningers Omvendelse. Paa den HErres Christi Befalning, som uden Tvivl ikke alleene gik Apostlerne an, og kand restringeres alleene til deres Tid, men tilkommer og den Christen Kirke indtil Verdens Ende. Paa den første Kirkes Praxi, som i Begyndelsen lod sig det være høyst angelegen, at befordre Christi Rige. Paa Gudfrygtige lærde Mænds Forslag, som og har ønsket det samme. Allersidst appliderede mine Forslag paa de arme vanvittige Grønlænder, som jeg holdt for, man var pligtig til frem for andre, at bevise slig Kierlighed og Velgierning. Men forend jeg kom til Ende hermed, faldt mig ind, at der blev vel ikke meget reflecteret paa saadanne mine Forslag, saasom det ikkun kom fra en ringe og foragtelig Haand, med mindre jeg og selv tillige med andre vilde mig det paatage. Her stod jeg atter i Tvivlraadighed, og var bange og beklemt. Men ikke desmindre resolverede jeg mig dog dertil, tænkende, jeg udrettede vel ikke meget dermed, saasom ikke allene saadant Foretagende udfordrede store Penge, men og i Krigs Tid, som da var, umuelig blev foretaget. Men som Farten til Grønland paa de Tider var fra Bergen, sendte jeg først min Allerunderdanigste Memorial til Biscoppen der sammesteds, med Begiering, han den i beste vilde recommendere, derefter og een lige lydende til Biscoppen udi Trundhiem, som min egen Biscop. Biscopernes Giensvar derpaa lydde, som følger:

Ærværdige og meget Vellærde Mand

Hr. HANS EGEDE.

Hans Skrivelse med indslutede Allerunderdanigste Memorial til Hans Kongl. Majestæt, angaaende de barbariske Grønlænder at føre til Christelig Troe og Lære, er mig ved tvende af hans Sogne-Folk vel bleven leveret, og thi vel jeg i Begyndelsen gierde mig at fiillig Betænkning derom, saadant at antage, endeel efterdi jeg nu i min høye Alder og Ottetiende Aar, haver paa nogle Ugers Tid, været temmelig svag, og ved ikke, hvad Gud med mig vil giøre. Endeel efterdi han er uden for mit betroede Stift, og ikke iblant de Præsters Tal, hvis Sager jeg er pligtig til mig at antage og befordre. Endeel for det tredie, efterdi Tiderne nu ere meget vanskelige, saa vi paa fem Ugers Tid ikke har haft Post fra Kiøbenhavn, saa vi ikke egentlig kand vide Tilstanden her; Saa har jeg dog endeligen, i henseende til hans meget Christelige Intention og indstændige Begiering, resolveret, med første Post det ske kand, at indskikke hans Memorial til Ober-Secreteren Wilde, at han paa beleyligste Tid og Maade ville den Allerunderdanigst overdrage og recommendere til deres Kongl. Majestæt til naadigst Bønhøring. Og som han udi sin Skrivelse til mig begiærer mit Svar og Betænkende udi denne Sag, da har jeg herved vildet meddele ham dette: For det første kand jeg ikke andet, end jeg jo maa berømme hans meget Christelige Forslag til de blinde og vildfarende Grønlænders Omvendelse til Christelig Troe og Lære, og vår det at ønske, at de med andre vildfarende Hedninger maatte ved Christne Potentaters Hielp blive omvendte. Men for det andet, som han erbyder sig selv, at ville forlade sit Kald i Nord-Land, og at skikke derhen,

til

til at undervise samme blinde Folk udi Grønland i den Christelige Religion, og ligesaa giør Forslag om andre did at sende til samme Forretning, da veed jeg ikke, hvor saadant kand lade sig giøre, heldst efterdi disse Barbarer have et sært fremmed Sprog, saa de hverken forstaae, hvad vi tale til dem, eller de til os, og det endelig giøres fornøden, at de, som skal undervise saadanne Mennisker i sin Saligheds Sager, maa kunde tale med dennem saaledes, at de det kand forstaae og fatte. Christus udsendte ikke sine Apostle, og loed dem udgaae i all Verden, til at døbe og lære alle Folk, førend hand paa Pintse Dag til Jerusalem, havde udgydet sin Hellig Aand over dem udi gloende Tungers Lignelse, saa de kunde tale og prædike udi alle Sprog: Jeg vil ønske, at hans gudelige Forslag og Intention maatte naadigst vorde antaget udaf Deres Kongel: Mayst: at hand selv vilde give Raad og Midler til, hvorledes det kunde i Verk stilles; Imidlertid befaler jeg ham til all Velsignelse under den Allerhøyestes Varetægt, forblivende

Eders Ær-værdigheds Tienst-beredvilligste

N: E: Randulff.

Bergen d. 19. Augusti
1710.

Bistop KROGS Missive lydde saaledes:

REVERENDE VIR!

I hvor kort min Tid denne gang har været for mig, saa havde jeg dog ikke Roe, førend jeg fik igiennemlæst

 Eders

Eders Forslag om Grønlændernes Omvendelse. Det havde været gavnligt, at I havde brugt noget meere Korthed paa de høye Stæder; Ellers er Eders Forslag vel grundet, baade efter Skriften og lærde Mænds Tanker og Forlængseler. Og hvo vilde ikke af Hiertet ønske, at Naade-Solen maatte for de blinde Mennesker opgaae? Jeg merker af Eders Anbragelse en særdeles Instinctum, som udi saa lang Tid haver continueret, og hvor var det glædeligt, at slige Christelige Forehavender maatte Verkstellig-gjøres. Havde I tilforn communiceret mig Eders Tanker, skulde jeg med Raad og Daad have giort all muelig Assistence. Jeg fornemmer af Eders Anslage, at I vilde følge de Bergenske Skibe, og førend en Mand baner Veyen, er neppe noget Yderligere at vente. Og skulde der noget vedgjøres, da maatte I see til, at alle de Bergenske Skibe, som ginge paa Grønland, contribuerede til denne Mission, og ethvert Skib efterlod en Person med nogen Handling der i Landet, at den ene kunde da have nogen Hielp og Raad af den anden, derpaa nogen Tid forblivende. Theat see Landet, og reyse strax bort, giorde ikke nogen Frugt til Grønlændernes Omvendelse. Ligesom der tilforn haver været Viscoper udi Grønland, som haver været ordineret her paa Stedet, og her fra dependeret, og været overværendes i adskillige Conciliis, som Capitulets Archiver giver tilkiende, item Abbader og Clostere ꝛc. saa lever den samme Guds endnu, og kand lade det Naade-Lys optændes, som paa nogen Tid haver været udslugt. Var der ikkun nogen Guds Mand, som vilde fatte den heroiske Resolution, at forfare Stædets og Landets Beskaffenhed, er

der

der ikke at tvivle paa, at vores Allernaadigste Konge, som for nogle Maaneder siden haver deputered Post-Indkomsterne ad pias causas, jo overstødig skulle remunere den, som slige Christelige Verk vilde fortsætte, særligen, som den af eder ommelte Negocè derved kunde voxe og florere. Grønland er utvivlbarlig intet andet end som et Stykke af America, og det kand umuelig være meget langt fra Cuba og Hispaniola, hvor den store Abundance af Guld fandtes. Det er Eder vel bekiendt, det herlige Guld-Støv, som den berømmelige Munck i Christiani Qvarti Tider fra Grønland hiemførte. Men ingen er beqvemmere i Verden til, det Lands Liggende for at opsøge, end som de Bergenske, og kom der een studeret Mand for Religionens skyld, og nogle Negocianter, paa en kort Tid der at residere, mand maatte ominere dennem utroelige Herligheder. Den allernyeste, som mig er forekommen at have perlustrered de Lande, er Ludovicus Hennepin, en Fransøsk Missionarius Recollectus, som i mange Aar har overfaret de Stæder, som man efter Climaterne kand eragte at have været det gamle Grønland, under samme Grader, som ve boe, og haver i hans Land-Kort givet det Navn af Nova Dania. Denne Hennepin kand ikke nok som beskrive Landets Frugtbarhed og Godhed, og noget Sønden fore sætter hand Nova Francia, hvor der er et Biskops-Dom, som kaldes Qvæbek, som med nye Colonier daglig forøges. Intet skulde være mig kierere, end at den Guist, som findes hos Eder til Gads Ære og Rige at udbrede, maatte vorde til en brænden-

hendes Glød, til at optende Guds Kundskab og Kiærlighed hos de Vildfarende; Ikke paatvivlendes, Eders gode Forsæt og Idræt jo af Gud blev velsignet.

T. in Dom:
P. KROG.

Bache d. 11. October
1711.

Forermeldte Giensvar og Betænkende fra Biskoperne giorde mig saa vidt roelig udi mit Sind, saa jeg overgav al Sagen under Guds naadige Villie og Forsyn, og hvad den samme vilde effectuere paa vedkommende høye Stæder ved disse gode Mænds ivrige Recommendation, var jeg vel tilfreds med.

Til denne Tid var min kiere Hustrue gandske uvitterlig om mine Tanker og Forslag, saasom jeg forsaae mig slet intet andet til hende, end at hun gandske vilde staae mig mod i saadant farligt og for Fornuften daarligt Forehavende: Men det kunde dog ikke blive dult; thi som baade hendes og mine Venner, der samme Aar vare reyst til Bergen, fik at høre, at der spargeredis fra Biskopens Huus, at en Præst fra Nord-Land N. N. havde ikke alleene giort Forslag til Grønlændernes Omvendelse, men end og selv vilde reisender til Grønland i samme Forretning, da skreve de, efter Hiemkomsten, os begge til derom, og paa det ivrigste straffede mig for min formastelige Forslag, allermeest min egen saavelsom min Hustrues Moder, som med bevegeligste Ord og Motiver søgte at drage mig fra mit Forsæt, forestillende, hvilken Farlighed jeg kastede mig og mine udi, hvor uforsvarlig jeg giorde der udi for Gud, og hvad Bedrøvelse jeg satte dem, mine Venner, udi, naar de maatte sorgelig fornemme vores Ulykke og Fordærvelse. Hvor bestyrtset min kiere Hustru blev nu over saadan Tidende, er let at tænke. Jeg maa tilstaae, at jeg saavel af hendes Bøn og Graad, som Venners fornuftige og velmeente Forestillelse, blev

blev gandske overvunden, og angrede min Daarlighed, med Løfte, at blive i det Kald, som GUD havde sat mig udi.

Nu tænkte jeg at havde giort alt, hvad jeg kunde, og GUD kunde nu ikke kræve meere af mig, efterdi jeg af andre derudi blev hindret, og det just ikke stod til mig selv allene, herudi at giøre og lade, hvad jeg vilde. Jeg blev meget glad og vel fornøyet, og takkede Gud, at hand ved denne Leylighed havde hiulpet mig af mine Fristelser og daarlige fattede Griller: Men det varede ikke længe, at jeg bleb i denne Sindets rolighed, vor Frelseres Ord og Tale Mat. 10. kom mig fore: **Hvo som elsker Fader eller Moder, Hustru, Børn og Brødre og Systre meere end mig, han er mig ikke værd.** Her blev jeg saa bange, som at Siælen vilde gaae af mig. Jeg havde ingen Rolighed hverken Dag eller Nat, kunde intet tage mig fore, for Tanker og Bekymringer. Min kiere Hustrue, som nok merkede mit hemmelige Anliggende, giorde vel sit beste at trøste og stille mig tilfreds, forestillende, Gud krævede ikke umuelige Ting af os, og at det var en Fristelse, som var mig paakommen, og kunde ligesaa snart tilskrives Satan som Gud: Men den Trøst og Tale vilde ingenlunde hefte ved hos mig. Omsider blev min kiere Hustru og meget utaalmodig, og sagde sig ulyksalig at have sat sit Hierte til mig, og indladt sig i Ægteskab med den som formaasteligen vilde styrte baade sig selv og hende udi all Ulykke. Saadanne Omstændigheder giorde mig næsten desperat, at jeg ønskede mig heller at være død, end leve: Men imidlertid jeg var i denne uroelige og ufornøyelige Tilstand, skeede det og, at adskillige andre smaa Forrettelighedder uformodentlig indfaldt, som dagligen forøgedes, at endog slemme Mennesker med Had og Efterstragtelse, med Løgn og skammelig Paasagn giorde os begge Stede kiedsommeligt. Herfor-sømmede jeg ikke at fiske, mens Vandet var rørt, stillede min kiere Hustru til flittig Eftertænkende om icke alt saadant efter Guds Behag tilsloges os, fordi vi vare uvillige til at fornægte os selv, og at paatage os Møye for Christi skyld, bad hende, at hun ickun udi en trøstende Bøn tillige med mig vilde overgive Gud den Sag. Hun fuldte og mine Raad, og ofte med mange Taarer bar sin Sag frem for Gud, indtil

Gud bøyede hendes Villie, at hun omsider medlige saa stor Begierlighed ønskede at see Grønland, og Christi Rige der sammesteds forplantet, som jeg forsikrede mig, at hun som en tro SARA med plaisir vilde følge mig, i hvor det skulde være, og være fornøyet i alle Tilfælde, som GUD maatte tilskicke. Hvem var nu glad uden jeg? Jeg var som den der over mange Moradser og uforede Stæder med stor Besværlighed var opkommen paa en høy Klippe, og med Forundring og Fornøyelse kunde see, hvorledes Gud havde hiulpet mig over alt dette. Hvad herefter vilde paakomme, agtede jeg gandske ringe, efterdi jeg i dette havde overvundet, vilede heller icke mere paa, at jo mit Forsæt skulde ønskelig gelinge, saasom GUD her ovenstimlig lod mig see, at han fremdeles vilde være med mig. Efter alt dette indsendte jeg atter een allerunderdanigst Memorial til den Grønlandske Missions Befordrelse, saavel til den nye-komne Biskop udi Bergen, Mag: Niels Smed, saavel som Missions Collegium, skrev ogsaa ofte herforuden bevegelige Breve til Biskoperne udi Trundhiem og Bergen, at de dog for Guds Skyld vilde i beste recommendere mine Anslag; Men samtlige Biskopernes Giensvar lydde: At jeg maatte have Patience med mit Forehavende, indtil den da værende vanskelige Tids og Tilstands ønskelige Forbedrelse, at GUD igien vilde give os en ønskelig Fred, forinden hvilken Tid intet til Frugt og Nytte ved Hoffet kunde udrettes. Saaledes blev da mit gode Forsæt icke alleene Aar efter Aar forhalet og opsat, men her indfandt sig og herforuden paa ny adskillige Forhindringer, saavel af Venner som Uvenner forekaste, hvilket alt dog icke var mueligt at drage mig fra mit Forsæt, saasom den Lyst og Kierlighed jeg havde for Guds Ære og Rige at udbrede, blev jo større og større, at jeg og for den Skyld blev beveget, udi een Apologia offentlig at give min Intention tilkiende, og at redde den fra alle vidrige Concepter, som af Uvidende herover kunde fattes, fremsat udi

een

een Skrift- og Fornuft-grundet Resolution og Erklæring over de Objectioner og Forhindringer, angaaende det Forsæt til de Hedenske Grønlænders Omvendelse. Af Vogen d. 30. Januarii 1715.

Og vare Objectionerne efterfølgende: Første: Grønlands haarde og kaalde Clima. Den Anden, den besværligt og meget farlige Seylads derhen; og siden efter Ankomsten mangfoldige andre Farligheder og Mødsommeligheder. Den Tredie Forhindring var angaaende mit Folk og Fæderne-Land, samt et vist og roligt Kald og Brød for det uvisse at forlade, det tilregnes mig af alle for allerstørste Daarlighed. Fierde, Folk dømme dog anderledes om mit Forehavrende, nemlig, at mere kiødelige Aat sager, saasom Ufornøyelighed, og at det ey i alting gaaer mig efter Indbildning og Ønske, mueligt ogsaa en Ærgierighed, og at jeg vilde have et Navn for Verden ꝛc. skynde mig her til, end een eenfoldig og retskaffen Iver og Nidkierhed for Guds Ære. Hvorfore mener, var bedre, for Folkets Snak skyld, at ovengive dette Forehavende. Den femte og vigtigste Forhindring var min Hustru og smaa Børn, hvis Vilkor jeg alt for letsindig betragtede, og gav mig med dem i ovenfornuftig og aabenbare Fare, som jeg for Gud aldrig kunde forsvare ꝛc. Over enhver af disse Objectioner gav jeg min fornuftige og skrift-grundede Erklæring, hvilken her at indføre, falder alt for vidtløftigt.

Nu stod intet tilbage, uden at den ønskelige Freds blide Sommer snart maatte frembryde, men da her til endda ey var mindste Apparence, blev Tiden mig meget lang, saa jeg havde ingen

Rolighed eller Taalmodighed derefter at fortove, resolverede derfore, at ville bryde over tvert, og forfoye mig til Bergen, og derefter til Kiøbenhavn, for selv Personlig at faae den Grønlandiske Million allerunderdanigst incaminerer, tvistende paa, at de, som jeg for havde overgivet mine Memorialer til Recommendation, havde beviist nogen ret Iver og Alvor. Men her stod mig endnu et i Veyen, som maatte først afgiøres: nemlig, hvem der skulde have Kaldet efter mig, han maatte give mig en Pension deraf at leve af, saa længe enten met Forsæt blev befordret, eller jeg fik nogen anden Leylighed; Samme proponerte jeg hans Høyærværdighed Biskopen D. Peder Krog, som havde Jus Vocandi, men fik til Giensvar, at der fandtes ingen, som vilde paatage slige Conditioner, saasom Kaldet var kun ringe, men troede dog fuldkommelig, at, om ikke den Grønlandiske Million blev foretaget, Kongen dog Allernaadigst skulde see mig paa en bedre Maade hiulpen. Men som jeg med dette Svar kunde ikke være aldeles fornøyet, besluttede jeg endda, at opsætte min Reise til Tidernes bedre Forandring.

Imidlertid dette stod saa hen, indlob et Spargement med de fra Bergen hiemkomme Nordlands-Jagter, at et af de fra Bergen til Grønland hengaaende Handels-Skibe, var udi Isen kommen til Skade, men Skibs-Folkene, som havde salveret sig med Chaluperne, og var kommen i Land, blev overfaldne af de vilde Grønlænder, og af dem ihielslagne og opædte, (hvilket dog icke alt forholdt sig saa i Sandhed.) Jeg bekiender, denne Relation satte nogen Skrek udi mig, og var icke lidet af Betydenhed, helst efterdi mange der af fik Anledning paa det skrekkeligste at afmale Grønlænderne, og at giøre min stakkels Hustru mismodig. Men Gud skee lov! hverken hun eller jeg tog os den Sag meget til Hiertet; thi vi icke desmindre haabede og troede, at den almægtig gode Gud var mægtig at bevare Sine paa deres retfærdige Kaldes Veye. Nu Tiden gik, og ingen tænkte paa Grønland, uden jeg selv, som icke kunde glemme denne Skiønt det for Menniskelige Øyne endda var ingen Forhaabning til.

Fred,

Fred, saa kunde jeg dog ikke ophie den Tid, og endskiønt jeg slet intet skulde faa af min Efterkommere af Kaldets Indkomme til Subsistence, vilde jeg dog heller miste det, end saaledes længere slide Tiden med mit Sinds Urolighed. Skrev derfore 1717. atter Biskopen til, og opsagde mit Kald, og at han vilde beskikke en anden i mit Sted, som og skeede. Men nu stod tilbage den haardeste Post, som jeg ventede icke vilde afgaae uden største Motion og Empfindtlighed, nemlig, her skulle nu giores Alvor af det, som saa længe var tænkt paa, skrevet og talt om, alting skulde forlades, med mine kiere Venner og Tilhørere skulde Afskeed tages; Dette var lettere sagd end giort, thi Fornuften, Kiød og Blod vilde spille Mester, og forestillede mig alting paa det skrekkeligste, Men her lod min kiere Hustru see en Prøve af sin store Troe og Bestandighed, forholdte mig, det var nu alt for silde at fortryde, hvad som giort var, havde jeg dog haft Tid nok at betænke sligt forud; Havde jeg begyndt min Gierning i Gud, raadført mig med Gud, og i Troens Forsikring om Guds Hielp og Biskand resolveret mig til alt dette, hvorfore skulde jeg nu tvivle, og være kleinmodig, da det var kommen til det yderste? Jeg kand icke sige, hvor opmuntret jeg blev over hendes Tale, og at hun som et krøbeligt Fruentimmer udviiste her større Tro og Mandighed en jeg. Fortsatte derfore i JEsu Navn, hvad som begyndt var, og efter en kiærlig og meget smertelig Afskeed med mine kiære Tilhørere, saavel som kiære Moder og Sodskende, og andre gode Venner, begav mig med Hustru og fire Børn (af hvilke den yngste var ikke end et Aar gammel) paa Reysen til Bergen i Julio 1718. Næste Sondag for min Afreise holdt jeg min Afskeeds-Prædiken for mine Tilhørere, og tog til Valet-Text Pauli Afskeeds Tale til de Ældste udi Epheso, Act. 20. v. 32. Nu kiære Brødre, jeg befaler eder Gud og hans Naades Ord ꝛc. Erod. af 1. Cor. 10. v. 16. Vi have og saa Haab at prædike Christi Evangelium for dem, som boe paa hin Side af eder. Allersidst sluttede jeg Prædiken af Prædikestolen med dette Vers: Gud

skal for Alting raade, thi han Alting formaaer ꝛc. Jeg tilstaaer, dette var den svareste Prædiken, som jeg nogen Tid har holdet; thi som Texten i sig selv var bevegelig, mit Forehavende vigtigt og synderligt, satte det baade mig og mine Tilhørere i største Bevegelse, at vi under Prædiken blandede vore Taarer tilsammen, saa jeg neppe kunde udføre min Tale, og udsige min Meening. Nu var Kiærligheden paa det heftigste paa begge Sider, saa nødigt som de ville have mist mig, saa nødigt havde jeg vildet forladt dem, hvis ikke Lyst og Kierlighed for Guds Ære at fremme blant de vankundige Grønlænder, mig dertil havde skyndet og beveget.

Efter nogle Ugers besværlig Reyse anlangede vi, Gud skee lov! vel og lykkeligen til Bergen om Høsten 1718. Strax min Ankomst blev rygtbar, og man hørde til hvad Ende jeg var kommen, var jeg et Vidunder for alle Mennesker. Og efter underskeedlige Humeurer blev der og fældet underskeedlige Domme; Nogle sagde, jeg havde Griller og var galen, nogle, at jeg havde Syner og Aabenbaringer, nogle, efter at de havde hørt min Mening, og hvad mig dertil havde beveget, domte retsindig og christelig derom. Det første jeg giorde, var, at jeg vilde bemøye mig om Patroner til den Grønlandske Handels og Beseylings Foretagelse. Vel havde til denne Tid en Kiøbmand der udi Staden, ved Navn Hans Mathisen, og flere andre, nogle Aar haft Skibe paa Grønland, men havde nu ophørt at sende Skibe mere der hen, saasom de Hollandske Handlere toge aarligen til, og fordærvede Handelen for vore, saa derfore nu ingen vilde høre et Ord derom, eller dertil lade sig persvadere, helst efterdi Krigen endda continuerede, og Conjuncturerne just da var paa det allerfarligste. Dog lode nogle sig forlyde: At, gav Gud en ønskelig Fred, og Kongen vilde Allernaadigst assistere dem, torde de vel resolvere sig til at sende Skibe derhen. Jeg saae nok, at jeg i denne Tilstand u-muelig kunde trænge igiennem, hvorfore jeg maatte patientere, indtil jeg først Allerunderdanigst havde andraget mit Forlangende for hans Kongl: Majest:, skiønt det ikke var at haabe, at

jeg

seg, efter den Tids vanskelige Beskaffenhed, efter Ønske noget paa de høye Steder kunde i dette. Men den Allmægtige gode Gud tænkte paa os alle, og gjorde det got for os paa alle Sider, forend vi haabede og ventede; thi paa Kongens af Sverrig Fald og Død for Friderichs-hald udi Norge om Vinteren 1719. paafuldte en glædelig Fred, og jeg med alle andre der over ikke lidet blev glædet og vederqvæget. Nu haabede jeg, at alting var overvunden, og der var nu intet mere i Vejen, som kunde hindre og opholde mig udi mit Forsæt, at det jo skulde blive i Verk stillet og befordret. Reiste derfore om Foraaret 1719. til Kiøbenhavn, for allerunderdanigst at insinuere mit Dessein udi Deres Kongl: Majest: Naade. Men som Kongen da var oppe i Norge hos sin Armee, præsenterede jeg mig for Herrerne udi det Høylovlige Missions-Collegio, og overgav underskrevne Allerunderdanigste Project til deres ivrige Recommendation.

Allerunderdanigst Forslag til den Grønlandske MISSION.

(I.)

Det Grønland, som tager sin Begyndelse vaa 60. Grader, og strækker sig siden udi Nord, lige under Polen, er jo et af Deres Kongel. Majestets til Dannemark og Norge tilhørende Landskab, hvad ikke nogen Nation giøre disputerligt, saasom bemelte Land af Begyndelsen er bygget og besat af Norge, og siden altid været en Dependentz af Norges Krone.

(II.)

Saa give og vore Annales tilkiende, at Indbyggerne udi Grønland har været oplyste udi den Christelige Tro

Tro, og med Biſcoper og Lærere forſynet indtil Dronning Margrethes Tid, da Seyladſen derhen, formedelſt nogle Skibes Forulykkelſe, aftog ſaavelſom at Dornninningen af idelige Krige med Sverrig blev forhindret at giøre Anſtalter til Landets Beſeyling, efter at Norge og kom under hendes Herredømme. Efter Hendes Død blev og Kongerne i Dannemark ved Krig og andet forhindrede derfra, ſaa Grønland kom jo mere og mere udi Forgleimmelſe. For den Sags ſkyld er Indbyggerne der i Landet igien faldne hen i Hedenſke Blindhed, af Mangel paa Lærere og Underviisning, at man ikke af dem, ſom nu har faret derpaa kand erfare, om der endnu ere nogen Levninger af Chriſtendommen, men langt mere et vildt og barbariſt Væſen; thi hvor Spaadommen er ude, der bliver Folket vildt og øde, heder det Ordſp. 29. Dog ſkal der endda udi Høylovlig Ihukommelſes Chriſtiani IVti Tider, nemlig 1546, en Munk, født i Grønland, være derfra hid kommen, hvilken baade af den Chriſtne Troe, ſaa vel ſom det Latinſke Sprog, har haft nogen Kundſkab, (citante Bleſkenio) Høyſtbemeldte Hans Kongl. Majeſt. har og anvendt all Flid til Landet igien at lade beſøge og oplyſe. Og jeg veed ikke, af hvad Forhindring, ſaa lovligt og chriſteligt Forehavende ikke fik ſin Fremgang.

(III.)

Men ſiden at Landet af vore kom udi Forgleimmelſe, have andre fremmede Nationer ſøgt at betiene ſig af Farten til Grønland, og det ikke uden deres ſtore Fordeel og Gevinſt, ſom vel er vitterligt, ikke allene ſte i langſommelig

lig Tid med Hvalfisseriet under Nord, men end og nu i mange Aar med profiteerlig Handling med de Vilde under Sønder og Sydvest. Thi at de Havne og Custer, som eendeel fremmede Nations Skibe besøyle, ere paa bemeldte gamle Norske Grønland, og dets tilhørende Insuler, giøre Land-Corterne noksom beviisligt.

IV.

Hvad Skade og Nakdeel Deris Kongel. Majestæts Lande og Undersaatter herover har taget udi deres Commerce, kand let eragtes; saa at endog de Borgere, som fra Deres Kongel. Majestæts Kiøbstad Bergen begyndte, og tænkte at continuere med Seyladsen og Handlingen paa Strat-David udi Grønland, maatte det overgive, formedelst at den Hollandske Nation i faa Aar har draget all Handelen til sig.

V.

Saa beed man af Erfaringen, hvilket og allerunderdanigste hosfølgende Documenter bevise, at Grønland er ikke saa armt og fattigt, at det jo var en utroelig Fordeel at hente for vores Nation, dersom andre maatte holde sig derfra. Thi at jeg intet skal melde om den profiteerlige Handling med de Vilde paa bemeldte Strat-Davidske Custer, da kan man og med stor Gevinst bruge der adskillige slags Fiskerier, med Hval, Sæl-Hunde, Torsk, Lax &c. Hvilket og de Hollænder i nogle Aar der sammesteds med stor Profit har practiseret. Denne Fordeel kunde allene vores Nation med rette sig tilegne, ja ogsaa der udi fornemmelig med god

Succes blive deelagtig, dersom Anstalter bleve giorte til Coloniers og Logers Oprettelse der i Landet, hvortil dog kunde udfodres en maadelig Beboskning, ey heller være umuelig for Landets haarde og kaalde Clima.

(VI.)

Maatte man saa meget desmere lade sig dette være angelegen, eftersom Guds Ære og de vildfarende Menneskers Oplysning her under versierer, og ved denne gode Leylighed i fremtiden kunde befordres. Thi hvem af os skulle ikke eragte det som vor høyeste Pligt, igien at optænde Guds Kundskabs Lys for dem, som det een Tid lang har været slugt for. Helst efterdi det er en Nation, som stammer af os selv og dette Rige, og tillige med os, efter de Tiders Beskaffenhed, havde annammet Troen til den HErre Christum; alligevel at den siden, af Mangel paa Lærere og Undervisning, og lang Afsondring fra andre Christelige Nationer, igien er uddød. Dette er af saa høy Betydenhed, at det aldrig med god Samvittighed og uden vor høyeste Forsvar for GUD, letsindeligen kan forbigaaes og efterlades.

(VII.)

Dette har og fornemmelig været mit Øyemerke, hvorfore jeg som den aller-uværdigste og ringeste iblant den HErres JEsu Christi Tienere, af en gandske eenfoldig Attraa og Forlængsel til at fremme Guds Ære og disse arme Menneskers Salighed, nu udi nogle Aar ved mine allerunderdanigste indsendte Memorialer har søgt at faae bemeldte Grønlandske Mission for deres Kongel. Majestæt udi

udi allerunderdanigste Devotion incamineret, men for hid indtil værende besværlige Tiders Tilstand dog uden Effect. Ikke desmindre har jeg dog nu, efter Høyærværdige Biskoperne udi Bergen og Trundhiem, deres Raadførsel og Betænkende, qviteret mit Kald udi Nordlandene, og ved min egen uværdige Persons Indstillelse, sat mig fore, at ville legge en alvorlig Haand paa Verket, i allerunderdanigst Forhaabning, det ogsaa skulde være Deres Kongel. Majestæt, vor Allernaadigste Arve-Konge og Herre, som ellers for i alle Maader har udvist sig saa Allernaadigst nidkiær for Guds Ære og Riges Udbredelse iblant Hedningerne udi Ost-Indien, ret angenemt og behageligt, om der kunde være nogen Apparence til at bringe denne forvildede Nation til, igien at kiende GUD og deres Konge, allermest som disse, til saadan Hielp og Forsorg, frem for andre Hedninge, ere prioriterede.

(VIII.)

For den skyld har jeg, siden Ankomsten til Bergen anvendt al min Flid, til at faae der nogle Christelige Gemytter opmuntrede igien til at antage sig Farten og Negocen paa bemeldte Grønlandske Custer, og at oprette der i Landet en Colonie og Handels-Compagnie. Og tiihvor vel een og anden ere ikke saa ilde affectioneret hertil, findes dog hos dem ringe Effecter, sligt vidtloftigt Verk at udføre. Saa vidt har jeg dog forstaaet af dem, at maatte det ikkun Allernaadigst behage Deres Kongel. Majest., at forunde Compagniet, som sig her til ville resolvere, visse Privilegier, som deres Sal. Herr Fader høylovlig Ihukommelse Allernaadigst forundte Hvalfiske-Compagniet udi en Forordning

ning af 13 Septemb. Anno 1697, og en Placat, angaaende Grønlands-Fartens Forbud for de fremmede Nationer, af 15 February 1691. da skulle der nok findes Liebhavere, saasom det og skulle giøre en langt kraftigere Impression i Eenmyrterne, dersom Deres Kongel. Majestæt selv allernaadigst vilde behage Dennem hertil at encouragere og opmuntre.

IX.

Men som der og vel dets foruden udfordres nogen Forstrækning og Forskud til dets Verkstelliggiørelse, men i disse besværlige Tider ikke kand ventes eller begiæres af Deres Kongelige Majestæt, ey heller kand bringes til Veye af een og anden Privat-Person, saa udkræver Fornødenhed og dette Verkes Betydenhed, at et hvert Christeligt Gemyt her til contribuerer efter eget gode Tykke og Hiertelav, hvortil der uden Tvil af Gud mange Gudfrygtige Hierter skulle opvækkes, hvis største Glæde skulle være, at de saa vel og saligen deres Gods og Formue kunde anlegge. Maatte det da til den Ende ikkun allernaadigst behage Deres Kongelige Majestæt, at foranstalte og bevilge os en Collect til en frywillig Bistyr allevegne i deres Majestæts Riger og Lande, hos alle dem, som godvilligen dertil noget ville contribuere; dog med den Vilkor og Forpligt, at de, som samme Collect sig til en Medhielp til Handelens og Coloniets Oprettelse der i Landet ville betiene, maatte og saa siden, naar alting var kommen i Stand, enten fremdeles opholde der Missionairerne, og forsvarlig befordre Missionen, eller derfore giøre Regenskab til Missions-Collegium.

X.

Man skulde her og vel foruden ogsaavente en anseelig Bistyr her til hos de andre Christelige Nationer, som udi langsommelig Tid har benyttet sig Farten og Fisteriet paa de Grønlandske Kyster, til en taknemmelig Erkiendelse mod Gud og Deres Kongelig Majestæt, for saa mange Velsignelse og Brug, naar de besteedentlig derom bleve erindrede, helst saasom baade Engelske og Tydske, af egen Godhed til syndede, har udviist sig saa gavmilde og bevaagne imod den Ost-Indiske Mission.

XI.

Endeligen i sær saa kand det og ikke lidet opmuntre os til, den Grønlandske Mission at foretage, at den med en mindre Bekostning kan

kan og udføres fortsettes end den Indiske Mission, thi den Fordeel have vi her frem for paa sin Sted, at man ikke haver behov at sørge for de Omvendte, eller som vil lade sig omvende, deres Føde, hvormed man dog i Øst-Indien er hyppigen besværet, saasom dette Land er af den Beskaffenhed, at eenhver kan nok føde sig selv paa den Maade, som hand fra Barndommen op var vant at nære sig paa, hvilket hannem ikke kand betages og forbydes af de andre, som dog fornemmes at skee udi Øst-Indien, Missions-Verket der sammesteds icke til liden Forhindring. Og om jeg vilde sige, at de hedenske Grønlænders Omvendelse skulde lettere og lykkeligere udfalde end den udi Øst-Indien, er det icke uden Grund, thi mand skulde haabe, at der endnu skulde findes nogen Levninger af den forfaldne Christendom.

Dette er mit allerunderdanigste velmeente Forslag til dette hell. Verkes Befordrelse, hvilket jeg allerunderdanigst overgiver til Deres Kongl. Maj: allernaadigste Resolution og Betænkende, ꝛc. H. Egede.

De gunstige Herre udi Missions-Collegio optog mit velmeente Forslag i beste Meening, og naadigst forsikrede, at Deres Kongl. Mayestæt uden all Tvivl vilde allernaadigst tage sig dette Verk an, hvis ikke nylig havde, og endnu ikke gandske stillede Krig det skulde forhindre: Jeg maatte derfor patientere til Deres Kongl. Mayestæts Hiemkomst fra Norge. Saa snart Kongen var hiemkommen, blev og min allerunderdanigste Memorial overleveret, og siden i Geheim Conseil foretaget, og saa vidt allernaadigst approberet, at, omendskiønt endeel af de allerunderdanigst foreslagne Puncter for nærværende besværlige Conjuncturer skyld ikke kunde blive allernaadigst bevilgede, saa vilde dog Kongen være allernaadigst betænkt paa de Midler, som kunde tiene til dette hellige Verkes Befordrelse. Jeg havde og selv den Maade, at tale med Kongen, da han allernaadigst behagede mundtlig at examinere mig om Grønlands Beskaffenhed, og lod sig merke, at han var allernaadigst derfor intentioneret. Og efter at mig af Herrerne udi Missions-Collegio var naadigst betydet, at Kongen vilde lade gaae allernaadigst Befalning til Stift-Befalnings-Manden og Magistraten udi Bergen, at de den Grønlandske Handel og Besejling for Kiøbmændene skulde proponere, saa vilde Kongen med

allernaadigſte Octroyes Meddelelſe og i andre Maader giøre dem mueligſt Aſſiſtence: Da reyſte jeg derpaa, fra Kiøbenhavn op til Bergen igien, og ſtrax efter lykkelig Ankomſt, ankom og Kongelig Majeſteets Allernaadigſte Befalning til Stift-Befalnings-Manden og Magiſtraten, af efterfølgende Indhold:

FRIDERICH den IVde, af GUDs Naade Konge til Dannmark og Norge, de Wenders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holſteen, Stormarn og Dytmerſken, Greve udi Oldenborg og Delmenhorſt.

Vor Gunſt tilforn! Eftersom en Præſt fra Nordlandene, navnlig Hr. HANS EGEDE, udi een til os indgiven allerunderdanigſt Memorial, iblant andet adſkilligt angaaende Trafiqvens Oprettelſe og Fortſættelſe fra vores Kiøbſtad Bergen paa Grønland, haver andraget; Da er vores allernaadigſte Villie og Befaling, at indkalde for Eder de Negotierende der ſammeſteds, og fornemme deres Meening, om Handelen derfra paa Grønland med nogen Fordeel kand drives, saa og, om nogen iblant dem findes, ſom tilforn kunde have beſeylet Landet, og om Handelen der kun-

kunde være kyndige, om da de samme eller andre kunde blive fundede, at foretage sig saadan Handel/ og dertil enten forlange vores Octroye, eller andet, som til Trafiqven der i Landet at entreprenere og fortsette kunde findes nødig. Hvorom I med os Elskelig Capitain de Bernfeld, og en Skipper ved Navn Christen Hansen, som fornævnte EGEDE har berettet at have i nogle Aar besøgt Landet, og handlet der udi, haver at conferere, om de kunde give nogen Forslag til samme Handels Fortsættelse, og derefter om alt foranførte Eders allerunderdanigste Relation til os med forderligste nedsender; Befalendes Eder GUD. Skrevet paa vor Slot Kiøbenhavn d. 17 Novemb: Anno 1719.

Under vor Kongl. Haand og Signete.

FRIDERICH R.

Deres Kongelig Majestets allernaadigst udgivne Befalning blev og saa vidt allerunderdanigst efterlevet, at de Skippere og Styr-Mænd, som havde faret paa Grønland eller Strat-David, bleve paa Raadstuen indkaldede, for at giøre deres Forklaring om Landets Beskaffenhed, men videre kom det ikke; Thi som samme Skippere vare bange for, at, om de sagde noget got om Landet, dem da kulde blive allernaadigst befalet, ikke allene at gaae derhen, men end og at blive derpaa nogen Tid, hvilket de icke havde synderlig Lyst til, da

gik

gik de fra alt, hvad de for havde sagt mig om Grønland, afmalede
Landet paa det slemmeste, og Seyladsen paa det farligste, saa at hvis
jeg ikke havde havt et Brev fra een af dem, hvor udi han skriver
temmelig godt baade om Landet og Handlingen, da havde jeg blevet
en Lognere for Kongen med mine allerunderdanigste Angivelser. Saa
liden Lyst som Skipperne eller Styr-Mændene havde at gaae til
Grønland, saa liden Lyst havde og Kiødmændene at ville lade forso-
ge derpaa, thi ingen af dem lod sig indfinde paa Raad-Stuen, skiønt
det var dem tilforne ansagt og betydet; Saa jeg den gang haabes-
los maatte gaae min Vey. Jeg græmmedes overmaade i mit Sind,
at der vare Christne Mennisker, og havde dog saa liden Kiærlighed for
Christi Ære at see befordret. Hvad skulde jeg giøre? hos Mennesken
var der endun intet Haab at faae Hielp og Undsætning, hvor over
jeg gav mig ligesom i Rætte med GUD, hvorfor han i saa mange Aar
havde opholdt mig med inderlig Lyst og Forlængsel til Christi Riges
Udbredelse blant Grænlænderne, og ligesom draget mig til det, jeg
efter Fornuften og Kiøds og Blods Villie havde ingen Lyst til, men gav
mig dog ingen Indgang til Folkets Hierter, udi mit Forehavende at
blive assisteret? Sandelig, her persede GUD mange Sukke af mit
Hierte, ja jeg holdte ikke op med idelig og uafladelig Bøn og Paakaldel-
se hos GUD, forend jeg i Troen blev styrket, og om Bønhøring i mit
Hierte forsikret; thi tog jeg mig fore, paa en anden Maneer at forhver-
ve mig Patroner, nemlig, jeg gik til enhver formuende Mand i Sta-
den i særdeleshed, og brugte alle Motiver at overtale dem til at sætte
noget paa Grønland. Den almægtige gode Gud velsignede og min
Iver og Alvorlighed, saa een og andre blev persvaderet dertil, der
lod sig og indfinde med Skrivelse en fornemme Mand fra Hamborg,
der han fik at høre, om det Forehavende paa Grønland, at han med
fleere der sammesteds vilde skyde ind i Companiet en anselig Capi-
tal. Herover bleve mine Patroner i Bergen særdeles encoura-
gerede, forsikrende mig, at det Grønlandske Dessein skulde nu saale-
des blive foretaget, at jeg skulde see min Lyst derpaa. Men hvad er u-
bestandigere end Menniskelige Forslag og Foretagende? Den Glæde

jeg

jeg havde, at see saa herlig en Begyndelse, og det visse Haab jeg giorde mig og om en lykkelig Fortgang der udi, varede ikke ræt længe; thi næste Post-Dag derefter fik man atter Brev fra fornævnte Mand udi Hamborg, at han havde betænkt sig i den Sag, angaaende Grønland, og vilde nu ikke mere have dermed at skaffe. Saa kom mig og just ved samme Tid fra Missions-Collegio til haande, at de af Kiøbmændene aller-underdanigst proponerede og forlangende Privilegier kunde endda ikke blive Allernaadigst approberede. Der saae det altsammen paa en Hob igien, Kiøbmændenes forrige Resolution blev til Mismodighed, saa de sloge sig alle derfra. Hvor nedslaget og bekymret jeg her over blev udi mit Sind, er Gud bekiendt; thi det syntes for mig, at jeg havde anvendt all Move forgiæves. Men det var ikkun Guds Behagelighed, at holde mig udi sin Provelse, og at lære mig, at jeg ikke skulde forlade mig paa Mennisker, men paa Gud. Som jeg og ikke heller loed gandske Modet falde, men holdt mig til Gud, som alting formaaer, og haabede, at han vel skulde opvække Midler til sin Æres Udbredelse, naar hans Tid og Time kom. Imidlertid sendte jeg adskillige Klage-Suppliqver, saavel til Missions Collegium som Dems Kongl. Majestet selv, og efterloed ikke heller, at anholde hos Kiøbmændene om det samme. Men der var endda saa liden Apparence for mig, til Hielp, som der kunde være. Kortelig, Vinteren 1720. gik bort, og den derpaa følgende Sommer, uden at faae mindste Trost af nogen udi min Bekymrelse, men tvært imod maatte høre mange spottelige og forhaanlige Ord af mange, at jeg skulde bleven i mit Kald, og ikke taget mig u-muelige Ting fore; De vare ikke sindede, at opofre Folk til Døden, og at slaaes ihiel af Grønlænderne. Min stakkels Hustru paa sin Side var heller ikke fri for Anfægtninger, men det blev lagt hende til stor Efterladenhed, ja Daarlighed, at hun samtykte med mig i at drage fra Kald og Brød, og sad nu der paa et kostbart Stæd, og fortærede det lille vi havde bragt med os. Hun skulde derfore til kynde mig, at overgive det daarlige Forehavende, og at søge efter et andet Kald.

Saae vi dog selv skindarlig for Øyne, at intet for mig var med Grønland at udrætte, men Gud heller vilde afvende den Ulykke fra os, som vi formasteligen vilde styrte os udi. Men u-anseet all denne Anfægtning, blev dog min kiære Hustru bestandig, og gav dem ofte til Gienspar, som instigerede hende at staae mig imod, at hun prætenderede aldrig, at være Mester over sin Mands Resolutioner, eller hindre mig i de Ting som hensigtede til Guds Ære, saa længe jeg selv med god Samvittighed ikke kunde silde mig los der fra. Hvad Gud vilde, og hvad jeg vilde, var hun vel fornøjet med. Ved saadan Bestandighed viiste hun sine Fristere fra sig, saa de omsider dømte om hende som om mig, nemlig, vi vare begge galne og fortryllede.

Jeg kommer igien til Kiøbmændene. U-anseet de alle tilhobe havde slaget sig fra Grønland, giorde jeg dog min Fliid, at faae de beste og Christeligst intentionerede af dem samlede paa en Compriie tilsammen, for at overlægge med hinanden, hvor vidt mueligt i denne Sag kunde foretages. Derlved sig paa mine indstændige Anmodninger og nogle fan indsinde, hvor jeg da giorde saadanne Propositioner for dem, som vare langt over mine Kræfter. De gode Mænd, af min store Møje og bestandige Iver for dette Dessein bevægede, kunde ikke andet, end lade sig mit Anliggende gaae til Hierte, lovede, at hvis jeg kunde persvadere fleere dertil, da vilde de og i mueligste Maader være mig assisteerlige. Men for at encouragere andre, bifaldt de og mit Forslag, om selv og at contribuere noget dertil, saa vidt jeg kunde formaae; hvor jeg da tegnede mig selv for første Indskud 300 Rixdaler; derefter og de andre, som da vare nærværende, nogle for 200, og nogle for 100 Rixdaler. Det paa tegnede Document tog jeg da til mig, for at forsøge, om ikke flere kunde være at persvadere. Gik saa først til Biskoppen og Præsterne der udi Staden, som alle tegnede sig for en Andeel. Derefter besøgte jeg og flere af Kiøbmændene, og paa denne Maade samlede jeg en Capital af 8 til 10000 Rixdaler. Alligevel nu denne Capital

var

var gandske u-tilstræckelig til at foretage sig saadant et Verk, icke dismindre resolverede dog de gode Mænd sig dertil, og med denne ringe Penge-Sum lagde een alvorlig Haand paa Værket, og til Desseinets Fortsættelse kiøbte et Skib, Haabet kaldet, som skulde fore os over til Grønland, og der om Vinteren forblive. Det syntes, som GUD havde destinered dette Skib til saadant Brug, og at den guddommelige Providence, ved det Navn Haabet, vilde styrke os udi Haabet, at det begyndte Verk skulde lyckeligen gelinge, ihvor dubieux og slet det end loed sig ansee. Foruden dette Skib, blev og tvende andre Skibe af Compagniet fragtede, det ene for at gaae paa Hvalfangsten, og det andet at følge os, for at bringe Raport hiem om vores lyckelige Ankomst til Landet. Imidlertid indløb mig og et glædeligt Brev fra Missions-Collegio, af den 15 Martii 1721, hvorudi mig naadigst blev tilkiende givet, at Deres Kongl. Majestet havde Allernaadigst bevilged den af mig paadrevne Grønlandske Expedition, og at jeg med første havde at vente een Allernaadigst Vocation som Missionair at gaae over med Skibene til Grønland, og derhos Allernaadigst salarered mig med 300 Rixdaler aarlig, og derforuden 200 Rixdaler til min Udrustning. Saaledes behagede den forunderlige GUD, igiennem saa mange og svare Anstød og Prøver, at lade mig see Frugten af min Bestandighed og faste Tillid til hans guddommelige almægtige Hielp, tvert imod all menneskelig Forhaabning; han derfore være tusindfold loved og benedidet.

Der nu alting var klart til [illegible], blev det til Reisen hyrte Mandskab forsamled paa Skibet Haabet, den 2 May, hvor de efter at Artiklerne vare dem forelæste, bleve tagne i Eed af Stifts-Befalnings-Manden, i Nærværelse af mange respective Mænd, saavel som af Compagniets Interessentere, som andre. Og som jeg, i Mangel af en habilere Person paa den Tid, maatte paatage mig, at være Over-Hoved for Raadet og de udsendte Folk, maatte

seg og aflægge mig Aller-underdanigste Troskabs-Eed, det Æmbede be-
treffende. Forretningen blev af mig slutted med en liden Oration, samt
Lovsang og Guds Paakalbelse om den Allerhøjestes Bistand til dette
begyndte Verkes lykkelige Fremgang og Fortsættelse. Saa blev da
Reisen i den HErres JEsu Navn foretaged den 3 May 1721, da vi
med Skibet Haabet og indeværende Mandskab, i alt 46 Menni-
sker, min Familie inclusive, (foruden den med os følgende Gal-
liot) gik fra Bergen, i det faste Haab, lykkeligen til Grønland at
ankomme. Det til Hvalfangsten destinerede Skib var længe for-
hen udgaaet, men havde den Malheur, at det af en Styrtning ved
Staten-Huk blev kast omkuld, dog reiste sig op igien, der Masten
brækkedes, saa, Gud være lovet! ingen Siæl blev borte, men alle
ved Guds sønderlige Beskiermelse frelste og beholdne, forfaldt under
Bergens Leed, hvor Skibet næsten som et Vrag af Vinden blev hen-
dreven. Vi, tillige med den os følgende Galliot, blev for contra-
rie Vind beliggende udi Havnerne ved Bergen, indtil den 12 May,
da vi gik til Soes med en favorabel Vind, som continuerede
med got føyeligt Veyr indtil den 4 Junii, da vi fik Huken i Grøn-
land i Sigte. Dette Land kom os ret fælt fore, saasom det syntes
at være gandske overtækt med Jis og Snee, og ved Hav-Siden saae
man store Jis-Bierge, hvoriblant vi træffede nogle som store høye
Klipper og Bierge. Fra den Dag var vi idelig incommoderede
af Storm og Driv-Jis, som laae over 10 a 12 Mile fra Landet, og
strækkede langs Kusten, Nord efter. Naar Veyret var got, sejlede
vi langs Jisen, for at søge, om nogensteds var Aabning, for at kom-
me igiennem op til Landet, men det var umueligt, thi Jisen laae gand-
ske tætskrued paa hinanden, som var skrekkelig til at see, dertilmed
kunde man ingen Ende see paa den. Vi vare derfore foraarsagede, at
gaae fra Jisen igien Vest over i Havet, for at være sikker, naar stor-
mende Veyr paakom. Dette holdt vi ved i en langsommelig Tid, gik
fra og til Jisen, men var ingen Aabning at see, for at komme igien-
nem. Herover var Skipperne bevæged at foreslaa, at giøre Vende-
Reise

Reise, saasom Sommeren gik hen, og der var intet Haab at komme til Landet. Saadan Snak klingede ikke i mine Ørne, men jeg stod hannem haardelig imod i denne Punct, paastod, at vi ingenlunde maatte vende fra Landet, saa længe vi havde noget tilovers af Sommeren, saasom Skibet skulde dog ikke dismindre blive liggende Vinteren over i Landet.

Den 24 Junii kom vi udi stor Livs Fare, og bleve indklemte af Jisen; thi som vi om Morgenen seylede langs Jisen, og der syntes een Stæds at være Aabning, da tilspurde Skipperen mig, om vi vel skulde hazardere at holde til? jeg gav mit Samtykke dertil, forhaabende, Gud skulde lykkeligen føre os igiennem, saasom Veyret var got, og Vinden fojelig. Men da vi seylede et Skykke imellem Jisen, fik vi mod Forhaabning at see, at Jisen laae sammen igien, og kunde ikke oversees overst af Skids-Masten, men strakte lige op til Landet, hvorfra vi vare 8 Mile omtrent. Vi giorde vel vores beste, at lavere igien udaf Jisen, hvor vi kom ind, men det var umuligt; thi Vinden sprang sydliger, og det med en Storm, saa vi i grueligste Maader blev omringede af Jisen, og havde ikkun en Distance af et Bosse-skud eller to, som var fri for Jis, for idelig at vende fra een Side til den anden. Her var Banghed og Bedrøvelse paa færde, saasom der for menneskelige Øyne var intet Haab, at komme beholden af den Farlighed. Det forregede og vores Forskrekkelse, at den med os følgende Galliot stødte paa een Jis-Skotse, og fik et Hull fremerst i Boven, hvilket de i en Hast inden til fik tilstopped med Klæder, og hvad de havde for Haanden. Saadant gave de os tilkiende ved Signal; thi vi turde ikke holde os mer tilsammen, for icke at faae Skade af hinanden. Skipperen, der saadant blev vaer, sprang af Forskrekkelse i Cajyten, og sagde til min stackels Hustru og smaa Børn, de maatte befale sig GUD i Vold, og berede sig til Døden; her var intet Haab til Liret, thi Galliotten havde alt faaet Skade, og vilde siunke. Hvor forskrecked og confundered de Stakler her over bleve, er læt at tænke, og hvad der i saa-

 dan

dan Tilstand foregik udi mit Hierte, kand jeg ikke forestille. Her
saae jeg for Øjne, vilde opfyldes, hvad Folk tilforne havde spaaed
mig, nemlig min og mines elændige Undergang. Ach! tænkte jeg,
hvi har bog GUD deparet min Ungdoms Synder at straffes
paa denne Maade? Og hvorledes kand det være hans gud-
dommelige Barmhiertighed gemæs, at lade de uskyldige
Mine undgielde for mine Synder? Jeg gik tilbage, og eftertænkte
mine Veje, og hvorledes Gud hidindtil havde fort mig. At mit Øjemærke
med dette Foretagende var reent og oprigtigt for Gud, gav min Sam-
vittighed mig Vidnesbyrd, og at GUD paa besynderlig Maade til
dets har hiulpet mig frem der udi, havde jeg og oyensynlig befundet;
hvorledes kunde det da skee, at han nu i denne Nod skulde forlade mig?
Jeg formanede HErren, at han vilde redde sin Ære, og styrke min Tro,
og ved det han frelste mig af Fare, maatte icke allene jeg, men end og-
saa andre faae Anledning at prise og berømme hans forunderlige
Forsyn, Godhed, og Allmagt. Her faldt mig ind iblant andet,
til min Trost og Oprettelse, hvad det passeerte med St. Pauli Sey-
lads til Italien, Act. 27. Jeg giorde deraf en Application paa mig
selv, og haabede, at den allmægtige gode GUD skulde bevise mig og
mine den Hielp og Redning, som han beviiste Paulo, og hans Med-
farende. Og der jeg nu ved de trosteligste GUds Ord og Forjættel-
ser havde stillet min egen Uroe og Frygtagtighed, og mit Hierte blev
ret opfyldt med stor Frimodighed og Trost, søgte jeg og ved samme
GUds Naade at oprette og sætte Moed i de andre, særdeles min kiære
Hustru og Børn, hvilke og GUD i denne Bedrøvelse kraftelig op-
holdt og styrkede. Det continuerede med Stormen og tyk Taage
den heele Dag og indtil Midnat, saa vi lidt eller intet kunde see, hvad
os begegnede, men lode det blot og bart ankomme paa GUds naadige
Forsyn og Beskyttelse. Vi fornam med Forundring paa sidstningen,
at vi fik jo mere og mere Rum, og kunde en god Stund holde det
paa denene Side, forend vi havde behov, at vende om paa den an-
den. Efter Midnat stilledes Stormen af, og det klarede op, hvor vi

da

da, imod all Tanke og Formodning, saae os gandske entledigede fra Isen, og at her og der var ikun nogle faa Isskotser at se. Over denne forunderlige og u-forhaabentlige Redning bleve vi alle saa glade, saa vi neppe troede, at vi havde været i saadan Fare. Enhver lovede og takkede GUD for sig, og priste hannem for sin Miskundhed og for hans underlige Ting imod Menniskens Børn; thi her bederfaret aldeles, hvad som staaer i den 107. Psalme: De som fare paa Havet i Skib, som bruge deres Handel i store Vande, de saae HErrens Gierninger, og hans underlige Ting i det Dybe. Der han sagde, da loed han blive en Storm, og den opløftede dets Bølger, de fore op mod Himmelen, de fare ned i Afgrunden, at deres Siele smæltedes for Ulykke: de løbe om og ravede som den Drukne, og all deres Visdom blev borte. Og de raabte til HErren i deres Nød, og han udforde dem af deres Angester. Han stillede Stormen, og dets Bølger lagde sig. Da bleve de glade, at de vare blevne stille, og han forde dem i Havn efter deres Begiering. Lad dem takke HErren for sin Miskundhed, og for hans underlige Ting mod Menniskens Børn.

Nu efter Storm kom Stilhed, og efter Frygt og Angest Glæde og Vedtagelse; thi den trofaste og naadige GUD loed, efter all den Fare og Incommoditet vi langsommelig Tid havde udstaaet paa det berømte Hav, os omsider komme til det Land, som vi saa inderligen suckede efter, hvilket skeede den 3 Julii. HErrens Navn være lovet, som hidindtil havde hiulpet.

Vi forfalde paa 64. Grader, og kom udi en god og sicker Havn, uden for det saa kaldede Baals-Revier, paa den vestre Side af Grønland. Førend vi kom til Landet, omtrent 2 Mile derfra, kom

eendeel

gendeel Grønlænder ud til os udi deres smaa Baader. Her saa jeg de Folk, for hvis skyld jeg havde paataget mig saa megen Møje. Deres første Anblik kom mig saa miserabel fore, som de i Sandhed i sig selv og vare miserable og ynkværdige Mennesker; thi hvad er elændigere, end ikke at have GUDs Kundskab, og at være langt fra Livet, som er af GUD? Den Betragtning, at see dem i slig elændig Tilstand, giorde mig bedrøved, end mere, at jeg ikke var i Stand, endda at kunde hielpe dem i deres Elændighed. Jeg kunde da intet giøre, uden sukke haade for dem og mig selv tilligeg for dem, at GUD af sin store Naade og Barmhiertighed vilde i sin Tid udfrie dem af det store Vankundigheds-Mørk, og for mig selv, at han vilde giøre mig Uværdige til et beqvemt Redskab, sin Ære iblant disse arme Mennesker at udbrede, og dertil give mig den behørlige Dygtighed og Beqvemhed.

Der Grønlænderne fik nu at see vore Qvind-Folk, og i særdeleshed mine smaa Børn, da forundrede de sig der over; fornemmlig havde de stor Fornøyelse af at see de Smaa, saasom de og havde deres smaa Børn meget kiære.

Strax efter Ankomsten vare vi bemøjede med at opsøge os een beqvem Bygnings-Plads og sicker Vinter-Havn for Skibet; men som vi ingen saa beqvem strax kunde antræffe inde i det faste Land, og vi, for den endnu igien varende korte Sommers-Tid, og det med os følgende Skibs skyldsomste Expedition til Hiem-Reisen, icke turde længere opholde os dermed, vare vi foraarsagede, for det første at tage vores Vinter-Leje i Ud-Øerne, hvor vi den 9 Julii, i den HErres JEsu Navn, begyndte at oprette os en Boelig af Torv og Steen, og kiærde den inden til med Bredden. Samme Plads kaldte vi Haabets-Havn. Fra den Dag kom Grønlænderne meest hver Dag til os, hialp os iblant at bære vore Materialier til Bygnings-Pladsen, og anstillede sig meget venlige

venlige hvod os. Den 5 Augusti kom over hundrede Grønlænder med Qvinder og Børn, og besøgte os, besaae vores Bygning, hvorover de giorde sig en synderlig Betænkning, og saa vidt vi kunde slutte, vare ikke vel tilfreds dermed, at vi betegnede dem, at vi ville blive der om om Vinteren.

Den 8. Augusti ankom Norden fra 16. Kone-Baade, (det ere store og aabne Baader, som Chalouper) havende med sig all deres Bagage, enten til deres Hjem-Reise, eller for en anden Stæds at henflytte, af Fryge for os. De havde ellers intet at forhandle.

Fra den 12. indtil den 15. Augusti var jeg med Styrmanden reist ind til det faste Land, for at recognoscere Beskaffenheden ind i Fiordene, og fandt der sammesteds vel een og anden smuk Plads at bygge paa, og skionne Græs-Enge at føde Qvæg paa, men var alt for langt af Veyen for Skibs-Farten, saasom Stædet laae 2 à 3 Mile ind i Landet fra de yderste Hav-skiær.

Efter at vores Huus og Bolig var bragt i Stand, som var den 31 Augusti, da blev første Prædiken, af 117. Psalme, holdt paa Landet udi Haabets Havn, og den Allerhøieste takked for sin naadige Beskyttelse paa den hele Reise, med trohiertigst Paakaldelse, om fremdeles Lycke og Velsignelse til vores Foretagende. Efter Prædiken bleve de Allernaadigst medgivne Artikler oplæste, og enhver om sin Pligt og Skyldighed paamindt.

Strax Bygnings-Arbeidet var klart, lode vi nogle af vore Folk fare ud paa Søen, for at forsøge Grundene, og hvad slags Fisk der gaves, saasom vi endda ikke havde seet hos Grønlænderne anden slags Fisk end Helle-Flynder og smaa Lax. De fore hist og her, men fornam aldeles ikke til anden Fisk end samme, endskiønt de treffede paa mange skionne Grunde og Stoer, som allehaande Fisk i Norge og Nord-Landene pleyer at staae paa. Jeg selv med nogle af vore Folk som kunde skyde, reyste den 4. September ind i det faste Land, saa-

vel at see os om efter en bedre Overnatnings-Plads, formedelst forskiellig
hvad Vildt og Vedskaf der var at bekomme. Jeg lant andre troskabe
vi paa een Plads, 2 à 4 Mile Opstigning, og det sammeskede os ofte
Pladds at bygge paa. I Jorden omkring os fandt vi store Lave
Buskaster og Krat af Elle og Vier ꝛc. Der var og en Slags stor Lave
Elv, hvor udi vi endda saae mange smaa Laxe, af hvilke vi stak nogle
Stycker, skiønt vi ellers ickie havde noget Garn eller Vaad at fange
dem med. Her saae vi, at Grønlænderne maatte have deres Opholds
om Sommeren; thi der laa mange Skind af Rensdyr og Sæl-hunde
de omkring paa Marken. Der vare og Hvaler og Sæle i Elven; hvor-
udi de fangede Laxen. Jeg med mine medhavende Folk gik langs El-
ven op igiennem en stor lang Dal, for at see, hvorfra den havde sin Ud-
spring, og efter en god Mils Vey kom vi til et stort skiønt Vand, hvore
udi vi saae store Fiske springe. Vi saae og her Rensdyrenes Rifle-Dyr trol,
saadvel som Harer, men de vare saa fyge og forjagede, at vi ingenlunde
kunde komme dem i Skud. Een af mine Folk fiskede og efter et Dyr,
og qvæstede det, men det undsob, og kom hannem igien udaf Sigte; ikkun
een Hare fik vi. Længere op til Fiskis saa vi ingen uden Fis og Snee.
Og som for denne gang intet var der meere at udrette, begave vi os dere-
fra hiem igien, og gave Fiorden Navn af Pr. ecke Fiord. Strax
efter Hiemkomsten, sendte jeg atten Folk herud med Garn og Seine i
Forhaabning at faae noget af den smaa Lax, blev derfore derinde ind-
til den 18 October, men fik ickuns en fierdedel eet Tønde, thi Laxen
var mestendeel gaaen bort af Elven igien. De saae 7 Sjøn tilsøttes
Rings-Dyr nok, men fik ickun et Dyr, trende Haret og nogle Ryper.

Den 14. October reiste jeg med Skipperen, Stiermanden,
og nogle af vore andre Folk her til en Ø, liggende ved Kysten
af det faste Land, omtrent en Mils sø a, hvor een af vore Folk
straar efter Nytaarsdag var reist derover, havde fundet et Rensdyr, som
at forfølge, om der maatte være noget Vildt at skyde. Underveis
antræffede vi een ved Mands Boelig, hvor som Familien sadde
med deres Telter, og reparerede Huset, for at flytte ind for
Vinteren, som alt da loed sig indfinde. De vilde i Begyndelsen
nødigt

nødigt haft os paa Land, thi de frygtede for os, men tilsidst det dog omsider. Efter at vi havde besøgt deres Værelser og Boeha-ve, som var ikkun ringe, reiste vi fra dem igien. Dagen derefter vilde vi atter besøge dem, tagende med os nogen smaa Kram, at ville forære dem, men mod Forhaabning fandt vi, at de vare flyttede derfra, og kunde ikke fornemme, hvor hen; saa de frygte-de for at boe i Nærværelsen hos os, saasom de og havde forladt deres Huse, som her og der stode nok af omkring vores Loge, udi hvilke de dog i de forige Aaringer havde boet. Fra den Tid saae vi paa lang Tid ingen Grønlandter mere; vi og holdte os derefter hiemme, saasom Vinteren allerede begyndte Katy at sætte til.

Udi September Maaned var ellers et meget skiønt Vejr, ja bedre end i Julio, da uagtet hver Dag var Mist og tyk Taage, som kommer af Havet, og bedrog os Solens Skin. Vi havde nu vel Roelighed, saavel for Grønlandterne, Besøg, som for andet udvortes Arbeide, men der begyndte dog ikke dismindre at op-reise sig Uroe og Misfornøielse hos vore Folk, over Manque-ment paa eendeel Proviants-Sorter, som vi ikke havde forsynet os med fra Fædernelandet; thi som man tænkte, at i Grønland skulde være Vildt og Fiskerier nok at bekomme, og i Skibene ikke heller mere kunde bæreges, havde vi ickun taget lidt af Kiød, Flæsk og Fisk med os; Derfore, som vi nu imod Forhaabning intet eller lidt til Forfriskning til denne Tid havde kundet bringe til veje, og man af medbragte Kost havde intet at spise, uden hver Dag Grød, Mod og Øl, da bleve alle og endeel meget utaalmodige og mis-fornøiede, knurrede, og gave mig Skyld for alt den Uleilighed, saa-som jeg havde bragt dem der til Landet. Jeg maatte taale og fordrage alt dette, og med fornuftige og lemfældige Persvasio-ner søge at stille dem tilfreds.

Paa det vi kunde have noget særskt til foreslaaende Jule-Høytid, begyndte vi at samle tilsammen, hvad Nyder man kunde

Hvide-paa Den vi boede paa. Den som man hver Dag gik ud paa Rype-Skytterie, og Den var kun liden, formedelst Rypene; hvor for jeg resolverede, at lade nogle faae i Sø til det faste Land, omtrent 2 Mile fra vores Bolig, hvor vi om Sommeren havde seet nogle Grønlænder-Huse staae ledige, for der at opholde sig et par Dages Tid, og gaae paa Skytterie efter Haret og Rypen. Men der de kom der, fandte de, at en stor Hob Grønlænder havde indtaget de Huuse. De havde gierne reist tilbage igien, men efterdi Dagen var kort, og det allereede var bleven Aften, vare de nødte til at blive. Grønlænderne bilde i Begyndelsen ikke tillade dem der, dog, der de saae, at de ingenstæds kunde reise om Natten, og derhos vare frøsne, toge de dem omsider ind i deres Huse, og indlogerede dem udi et ydet Huus, hvor wende Kierlinger holdte til for dem selv, hvilke indbiemmede dem Natten, og gik ind til deres egne. Om Natten holdt Grønlænderne Vagt, thi de frygtede for, at vore Folk skulde gaae dem for nær, og saa tidlig som det var bleven Dag, vilde de igien have deres Kiøbmandskab; men som Vinden blæste stærk, og var tillmed megen Sne, turde vore Folk icke fordriste sig til at fare tilbage over Isboen, hvorfore de maatte give dem, hvad de havde for Haanden, for at faae deres gudvillige Tilladelse at blive, til Vinden lagde sig. De forblefve der i trende Dage, og imidlertid bleve bekiendte med hinanden, saa Grønlænderne efter deres Lethed, vare meget venlige og tienestagtige mod dem. Paa denne ene Stæd vare over 150 Mennisker tilsammen, med Qvinder og Børn, 30 à 40 i hvert Huus. Og ihvorvel de i deres Huse (som ere bygte af Tørv og Steen,) have ingen anden Ild at varme sig ved, end deres Tran-Lampet, som brænde Mat og Dag, over hvilke de og lade deres Mad ude i smaa Kiedler, af Dild, Messing og Kaubber, vat der dog saa varmt inde hos dem, at de sadde mest nøgne. Der vore Folk kom hiem, og fortalte os slige, kunde vi icke nokſom forundre os derover, saasom vi tilforne vare i de Tanker, at de havde aldeles ingen Varme ude deres Huse, og derfore ofte ynkede dem og deres besværlige Leve-Maade i saa

kunde

kaaldt og haardt et Land; men nu maatte vi fornemme, at der var langt varmere i deres Huse end i vores. Qvindfolkene, fortalte de, vare daglig beskæftede med at sye og giøre Klæder, og deslige, da Mændene der imod til Lands og Vands ere om Næringen. Een af dem, ved Navn Aroch, fattede Godhed for een af vore Folk, som heed Aron, og for det fælles Navn de havde med hinanden, talte got for dem hos sine, ja om Natten lagde sig hos ham, og holdt sig altid til ham.

Efter at vore Folk vare hiemkomne, kom fra ovenmelte Stæd tvende Grønlænder til os, og forbleve hos os om Natten, og efter at vi havde aflagt dem med en liden Discretion, reiste igien deres Vej. Fra den Dag kom Grønlænderne jævnlig til os, og for at vinde deres Yndest, forærede vi dem altid nogle smaa Sager.

Det gamle Aar, lovet være GUD! lob vel og lykkelig til Ende, alleene her var slæt Forhaabning til at fortiene noget til Verkets Understøttelse; thi Grønlænderne havde intet at forhandle. Vi havde og ikke heller nogen Cargelon, som var dem anstændig; det foraarsagede hos mig ikke liden Bekymring, saasom ikke kunde ventes, at Compagniet vilde continuere med at holde Folk i Landet, naar derved intet var at vinde. Men mine Øjne saae alleene til HErren, paa hvilken alles Øjne vogte, og jeg haabedes til hans Miskundhed, trøstende mig med det Haab, at naar vi kom i bedre Kundskab med Grønlænderne, og vi ogsaa fik nærmere Oplysning om Landets Beskaffenhed, og hvorledes vi vore Sager best kunde anvende, det, næst GUds Bistand, vel skulde blive bedre.

Vinteren havde til dets været taalelig, med got klaet Vejr, og maadelig Frost. Dagen paa det kortteste paa denne Hojde, er fra Klocken 8 om Morgenen, og til 3 à 4 om Aftenen; thi Solen er her ikke aldeles under Horizonten, men gaaer op Klokken 11 omtrent, og ned Klokken

 halv-

halvgaaen 2. Og som jeg hidindtil icke har kundet være saa lycke-
lig, for Vankundighed udi Sproget, at anstille nogen gudelig
Øvelse med Grønlænderne, eller sige dem noget om GUD og de-
res Skabere, saa erkiendte jeg, at det dog var min Pligt, at be-
sorge de hos mig paa Colonien værende Folkes Siæles Bæste
og Opbyggelse. Ved Chor-holden Aften og Morgen, blev læst
et Capitel af Bibelen, saavel som repeterede nogle Spørsmaal
af Lutheri Catechismo, og ellers i vore Bønner erindret det gand-
ske Kongl. Arve-Huses timelige og evige Velgaaende; det oprætte-
de Grønlandske Compagniets Beistand; samt det hele Desseins
lykkelige Fortgang. Efter Maaltid blev og altid læst et Capitel udi
Bibelen, og synget en Psalme. Søndagene og hellige Dage hold-
te jeg Formiddag Prædiken over de sædvanlige Evangelier; Efter
Middag til Aften-Sang repeterede jeg Formiddags-Prædiken
Spørsmaals-viis; desligeste læste et par Capitler udi Bibelen, og
et Stycke af Johan Arnds sande Christendom.

Min første og sidste Bekymring var, hvorledes jeg kunde
komme til nogen Erfaring udi Grønlændernes vanskelige Sprog,
hvortil jeg ej havde ringeste Manuduction, kunde derfore inter
andet giøre, end saa ofte nogen Grønlænder kom til os, spurdte
jeg dem (efter at jeg havde forstaaet det Ord Kina, hvad det
betydde, sc. hvad heder det?) om alt hvad ved de udvortes
Sandser kunde befattes, hvad det heed, og alle forekommende Ord
sittelig optegnede. Og som deres Accent og Udtale var me-
get uforstaaelig, bleve og mange Ord i Begyndelsen urigtig i Pen-
nen forfattede, som jeg siden efterhaanden kom i Erfaring om.

Ny-Aars Dag 1722. blev efter Prædiken de medgivne
Kongl. Artikler til enhvers Efterretning igien paa ny oplæste.

Den 21 Januar. resolverede jeg, at reise hen til Grønlænder-
ne, hos hvilke vore Folk senest logerede. Grønlænderne toge vel
imod

imod mig, og anviiste mig om Aftenen en liden Hytte, hvor de vilde, jeg med mine Folk for os selv skulde logere; jeg formaaede dem dog med Foræring af adskillige smaa Kram, som jeg havde taget med mig, at tilstede mig, at være udi et af de Huse, de selv holdte til udi, som vare trende, af hvilke det ene var et stort langt Huus, og vel 50 Mennesker med Qvinder og Børn der inde. Af deres stedse brændende Lamper var der vel meget varme derinde hos dem, men derhos en ulidelig Stank for mig, som endda icke var vandt til saadan Regelse. Mænd og Qvinder sadde der inde mest nogne, havende alleene smaa Buxer paa, formodentlig at skiule deres Nogenhed. Om Morgenen begav jeg mig igien paa Hiemreisen, og erfarede en Person hos dem, ved Navn Aron Augustini Søn, (den samme som een af dem tilforne havde fatted Affection til, fordi hans Navn var næsten som hans, nemlig Aroch) thi jeg vilde forsøge, om de skulde ville lide hannem hos sig, saa havde jeg i Sinde, at lade hannem en Tidlang der forblive, paa det han ved den daglige Omgængelse icke allene kunde lære noget af deres Sprog, men endog komme i Erfaring om et og andet, deres Handteringer og Væsen betræffende, som kunde tiene til vor Fordeel. Samme Person, som ellers i sig selv var en habil og resolvered Karl, fik jeg perswadered dertil ved en liden Discretion, og Løfte til bæste Recommendation hos Compagniet. Da jeg drog fra Landet fra dem, og de saae, at Aron efterblev, kom de springende til Stranden, og vinkede til mig, at jeg skulde vende tilbage, og medtage den efterladte Person, men jeg loed, som jeg icke horde eller saae dem.

Den 2 Febr. kom trende af Grønlænderne fra samme Steds ud til os, og berettede, at Aron levede vel, og de havde intet ont giort ham, men bade dog, at vi vilde hente ham hiem igien; nu maatte jeg give dem en liden Foræring for, at de havde været saa stickelige imod ham. Jeg fornøyede derefter deres Begiæring, og gav dem og et lidet Brev med til Aron, hvilket de i Begyndelsen icke vilde imodtage, befrygtende, at det maatte have noget ont at betyde.

Ved denne Tid begyndte Vinteren paa det karpeste, med Snee og

og temelig stærk Kulde, dog havde vore Folk til denne Stund været al-
le ved god Helsen og Helbred, saa nær som een Person, som fra Be-
gyndelsen vi kom til Landet, icke var ret frisk, men nu slog sig og
Scorbut dertil, af hvilken Sygdom han og døde den 12 Febr.
Den 13 Dito reiste Bogholderen eller Kiøbmanden med nogle af vo-
re Folk til Aron Augustinison, for at fornemme, hvorledes han begik
sig med Grønlænderne. Og som nogle af dem nylig havde bevist
ham adskillige Pudserier, og havde taget fra ham eendeel Kniue og an-
dre smaa Sager, som var ham medgiven, da frygtede de, at være til-
stæde, der de fornam vore Folkes Ankomst, men droge bort; Thi
han havde trued dem dermed, at naar jeg kom til ham, skulde jeg udk
revangere paa dem, hvad de havde giort mod ham. Han fortalde,
hvorledes de i Begyndelsen åbede og fixerede ham, saa han var nødt til
at slaae fra sig, siden vare de skickeligere imod ham. Det var ellers
icke at undre, at de gierne saae, at være af med saadan en Giæst, hvis
Nærværelse kom dem suspect fore. Derfore, for at betage dem den
Frygt og Mistanke, de havde til ham, betydde han dem, saa vidt han
kunde, at Skipperen var bleven vred paa ham, hvorfor han vilde icke
være paa Colonien, saa længe Skipperen var der i Landet. Med den-
ne Raison lode de sig og nøye, og urgerede icke mere paa hans
Tilbage-Reise.

Hidindtil havde man icke fornummet, at her var noget Torsk-Fi-
skerie under Landet, men denne gang fortalde Aron, at Grønlænder-
ne undertiden, naar de vare ude paa Søen, kom i Land med smaa Torsk,
desligeste ogsaa skiønne Rødfiske, som i Norge kaldes Quær.

Den 15 Febr. som var Fastelauns Søndag, bleo een af Skibs-
Folkene publicè absolvered, efter begangne Lejermaals-Synd med
een af medbragte Qvindfolk, og næste Søndag derefter Qvindes-
Personen iligemaade absolvered.

Ved denne Tiid loed man nogle af vore Folk fare ud paa Søen,
at søge efter Fisk; Og som man nylig havde fornummet, at der og boe-
de Folk i nogle Øer, liggende een god Miil omtrent Sydvest
fra

fra os, fore de derhen, for at opholde sig nogle Dage hos Grønlænderne der sammestæds, og see, hvad Næring de der havde. Grønlænderne toge vel imod dem den første Aften, og saa længe de havde noget at forære dem, men den anden Aften, der vore Folk søgte efter noget af deres Sager, som de havde mist, og Grønlænderne havde frastaalet dem, bleve de vrede, og vilde icke længere have dem hos sig, men kastede deres Tøj paa Marken. Men som Vejret var slemt, og det var silde ud paa Aftenen, vare de nødde til at true dem med deres Gevær og Flinter, som man havde forsyned dem med for de Vildes Overfald, om fornøden giordes. Herover bleve de gandske bange, og loed dem blive. Endskiønt der vare meer end 300 Mennisker forsamlede paa det Stæd, og lætteligen kunde have overvældet vore Folk, saa lode de sig dog skrecke af deres hos sig havende Flinter og Gevær, som de i Begyndelsen vare heel bange for. Tvende Dage fore vore Fiskere der om paa Havet, men fornam aldeles icke til nogen slags Fisk, ey heller Grønlænderne, hvilke alleneste fore ud paa Søen efter et slags Fugl, som kaldes Alker, da de og kom i Land om Aftenen, med en temmelig Hob af samme; Dog fiskede Grønlænderne, strax uden for Landet, et slags Fisk, som kaldes Ulker, som de og iblant undet kaagede og spisede. Deres Fortæring var og Sælhunde, som de havde fanged om Høsten, og laae forvarede under Sneen, desligeste smaa tørrede Lodder. Mine Folk fortalde denne gang, som og Aron tilforne, at Grønlænderne undertiden holdte een synderlig Græde-Ceremonie iblant dem, hvor de, besynderlig Qvindfolkene, faldt næsgruus paa deres Ansigter, og hen ved en halv Time ynkeligen hylede og grædde; derefter sadde de en lang Stund stille, meget sorrigfulde og bedrøvede, og talede ikke et Ord. Denne Græde-Ceremonie, som vi siden har fornummet, holde de, saa ofte nogen af deres Venner doe, og der da kommer nogen til dem af deres Kyndinge og Slægtninge, som enten ikke havde været hos dem, siden de fik den Sorg, eller og selv bragt de Fore-

 findende

findende den sorgelige Tidende om nogen af Vennernes Død og Afgang.

Den 3. Martii. Efter at vore Folk vare hiemkomne, kom 10 af næst ovenmeldte Grønlænder til os udi et meget sleme Vejr og Sneefog, og begiærede, at vi ville laane dem Huus om Natten, saasom de laante vore Folk Huus. De bleve om Natten hos os, og om Morgenen igien reiste deres Vej.

Den 5. Martii reyste jeg selv hen til Aron, tagende med mig vore Fiskere, i Tanke, at lade dem der søge efter Fisk, eftersom Aron havde beretted, at Grønlænderne, hvor han var, undertiden kom i Land med smaa Torsk. Til den Ende formaaede jeg een af de der inde værende Grønlænder, for Betalning, at vise vore Folk den Stæd og Plads, hvor de fiskede, men der de kom der, sneeg han sig fra dem. Vore Fiskere forsøgte siden her og der, men kom ikke paa den rette Plads; saa var og Vinden stærk, og Fartøyet ubeqvemt, at de ikke længere kunde holde det ud, men kom tilbage. Grønlænderne kom og strax, og havde ikkun faaet trende smaa Torske. Siden vi sidste gang var hos Aron, da havde han været en slem Action med Grønlænderne, som havde slaget ham ilde; men Aarsagen var, som tilforne, hans egen Fordristelse og Hastighed, at han slog een af dem paa Munden, som kom frem, og vilde abe og fixere ham. Een heel Hob derfore faldt an paa ham, og sloge ham ilde. De vare og saa snedige, at de toge hans Flint fra ham, og forvarede den, at han ikke der med skulde giøre dem Skade, og han fik den ikke igien, forend jeg kom der ind. Med stor Nød sleed han sig omsider fra dem, og tog sin Tilflugt til et andet Huus, hvor han havde sin Øxe, og tænkte dermed at forsvare sig, om det skulde paagielde; Men de forfuldte ham ikke længere end til Dørren og Indgangen, der forloed de ham. Det var Gud høyligen at takke, at det gik saa af, og ikke større Ulykke skeede, eftersom de nok kunde have sla-

get

get ham ihiel, om de havde vildet. Een gammel Mand kom omsider til ham, toede Blodet af ham, og talde ham venlig til, og sagde, han skulde ikke vare bange, de skulde intet ondt giøre ham. De vare ellers derefter meget bange for sig imod vores forventede Ankomst, befrygtende, at vi igien skulde hævne den paa dem forøvede Vold og Overlast, bad derfore Aron idelig, at han ikke skulde sige deraf, saa skulle de give hannem en Foræring. Der jeg nu kom der ind, og saae de blaae Øyen, som de havde givet ham, sagde de, efter hans egen Underviisning, at han havde stødt sig med sin Flint, der han stiød efter en Hare. De gave flittig agt paa, om Aron vilde tale noget med mig; thi de befrygtede, han skulde sige noget om det som var passered. Men saasom han havde lovet dem, at tie, vilde jeg ikke heller lade mig mærke for dem, at han havde fortaldt mig det. Ellers paaskiøde de nu, at jeg skulde tage ham hiem med mig, forregivende, at de bleve nu ikke længere paa det Stæd, men havde i Sinde, at reise længere ind i Fiorden, for at fiske; Dog overtalte jeg dem, at de skulde endnu beholde ham en liden Tid hos sig, og som han befrygtede, at være længere ene hos dem, lod jeg een af mine andre Folk blive hos ham tilbage, hvilket de icke synderligen syntes om.

Aron kunde ellers ikke noksom rose dem for deres stickelige Forhold under dem selv indbyrdes; thi de levede meget fredelig og eendrægtelig med hinanden, og spiiste tilhobe. Mændenes og Qvindes-Klædnets Omgiengelse, sagde han, var ogsaa meget tugtig og høvisk, saa han aldeles icke fornam til nogen Lætfærdighed at forøves af dem, icke heller af de unge. Saa fornøyeligt som det er i denne Henseende at omgaaes dem, saa besværligt er det tvert imod at være hos dem, for den Skidenvurenhed og Stank, der er udi deres Huse, af Spek og andet Snauserie; saa at for den, som ey er vandt dertil, falder det gandske haardt at opholde sig hos dem.

Jeg kand herhos icke forbigaae, at fortælle det Abespill Grønlænderne havde for sig, da jeg denne gang var hos dem; nemlig, den første Aften, efter at jeg var kommen der, og havde lagt mig til Roe-

ighed, og var falden i Søvn, hørde jeg i Søvne en underlig Sang, Skrigen og Støjen, hvoraf jeg vaagnede. Men de havde slukt alle deres Lamper ud, saa det var gandske mørkt. Det var gandske fælt at høre, hvorledes een af deres Angekoker og Hexemestere sad henne paa Gulved, og spillede paa en Trømme, kreeg, og havde et grasseligt Mæle, og talde nu grovt, nu fint, nu pibede, nu ploystrede han, atter havde han et zittrende Mæle, ligesom een, der var bange eller frossen, og neppe kunde tale. Naar han holdte op, talede alle Qvindfolkene udi Huset, som lydde noget duus og frygtagtig: stundum stemmede de i at synge. Dette holdt de ved et par Timers Tid, saa de giorde mig halv bange, efterdi jeg icke vidste, hvad det betydde. Ingen af mine Folk laae der inde hos mig; thi de vare udi et andet Huus. At gaae derfra, kunde jeg icke, saasom det var mørkt, hvorfore jeg blev liggende stille, og loed, som jeg icke hørde, hvad de havde for sig. Hvad dette Abespill betydde, fik jeg lang Tid derefter at vide, da vi havde lært noget af deres Sprog, og kom i god Kundskab med eendeel af dem, som samme Tid vare nærværendes; nemlig: efterdom Grønlænderne frygtede for os, og icke kunde betænke, for hvad Aarsag vi vare komne der i Landet til dem, da maatte de saa kaldede Angekoker, som ere deres Viise og Propheter, af deres Tongarsuk, i. e. Spiritus Familiaris, forstemme, hvad vi havde i Sinde imod dem? om vi icke var komne for at hævne, hvad deres Fædre fordum havde beganget paa vore Folk, som boede der i Landet, og de havde ihielslaget? Og at de med deres Konst, og denne Tongarsuks Hielp kulle hindre os i vores Dessein, og forskaffe det saa, at vi paa een eller anden Maade maatte komme til Ulycke og Undergang, efterdom de ellers icke turde gribe os an. Saadant Giækkerie skal de allevegne og ofte have havt for sig, indtil deres Angekoker, da de fornam, at vi giorde dem intet ynde, trøstede dem dermed, og sagde, at Præsten, som var kommen, var selv en Angekok. Dette sluttede de deraf, at de saae, jeg prædikede, og underviste Folket, og havde over dem at befale. Een næsten lige saadan Historie tildrog sig derefter hos

as

os stiv paa Colonien, den 16 Martii, da der vare nogle Grønlænder hos os; Vores Styrmand mistede udaf Kammeret een stor Glas-Flaske, hvilken een af disse Grønlænder havde bortstaalet, og som man spurde efter den iblant dem, nægtede de alle, at have taget den. Her paa kommer een af dem frem, og foregiver, at han kunde giøre efter, eller vist igien, og havde nyligen forrettet Aron, som logerede der inde hos Grønlænderne, et par Stromper igien, som for ham vare blevne borte; tilbyder sig nu derfore, ogsaa at ville sige os, hvem Flasken havde taget, dersom vi ville give ham noget derfore. For nu gierne at ville see, hvad Kaglerie han vilde tage sig fore, tilsagde jeg ham en liden Forærring; Begiærede saa herpaa et Sold, som han saae hængende paa Veggen, hvilket han vilde bruge i Stæden for en Tromme; satte sig ned paa Gulvet, og bod os alle som vare inde, ligemaade at sidde ned, og tie gandske stille. Strax herpaa begyndte han at mumle for sig selv, og at male paa Gulvet med Soldet, brugende pudserlige Gebærder med at grine og see suurt, og tracke paa sine Dæer og andre Lemmer, som den der havde stoer Smerte og Pine i sine Lemmer og Ledemod; stundum talte han til sine Camerater; og der alt dette Narrerie havde Ende, stod han op igien, visende paa alle dem der vare i Huset, og sagde, at ingen af dem havde taget Flasken, men een, som mulig tilforn var bortfaren, havde staalet den, hvilken han og nævnte ved Navn. Nu, i hvorvel han lættelig kunde vide, at den, som var bortfaren, havde staalet Flasken, og jeg derfore i den Henseende agtede hans Konst og Giørvilsning af ingen Betydenhed, saa saae man dog deruf, at saadanne og andre flere Indbildninger og Superstitioner vare i Brug hos dem. Han fortalde siden, hvor besværligt Arbeide han havde, visende op til Himmelen, ligesom han der var henrykt; bad mig og, jeg skulde tage Soldet, og forsøge det samme, menende, at eftersom han havde seet, at jeg omgickes med Bøger og aandelige Ting, og havde meere Videnskab end andre, jeg og maatte kunde denne Konst.

Den 27. kom atter nogle Grønlænder til os, havende med sig endeel smaa Torsk og Rødfisk, som de soldte os. For nogle dage siden havde jeg sendt nogle af vore Folk ind til Fiorden, for at fiske, som kom den 28. hiem igien, og forde med sig nogle smaa Torsk og Rødfisk, som de der inde havde fisked, dog icke med vore egne Fiske-Snorer, hvormed de intet kunde fange, men med Grønlændernes, som ere lange og tynde skaarne Remmer af Hvalfisk-Barder, og bedre at fiske med end vore Hampe-Snorer.

Aron Augustinisön kom og hiem igien med dem fra Grønlænderne, saasom hans Huus-Værter flyttede hver Dag bort, for at begive sig længere ind i Fiorden, hvor de foregav var bedre Fiskerie.

Den 10. og 11 April, da der faldt stærk Regn og Sønden Vind, kom en stor Hob Jis drivendes udaf Fiordene. Siden September Maaneds Begyndelse havde vi icke havt Regn eller Sønden Vind, men continuerlig klart Vejr og Frost.

Fra denne Dag kom Grønlænderne med deres store Kone-Baader, foruden mallige mange smaa Baader farende os hver Dag forbi, Nord efter, for at begive sig til de Pladser, hvor Sælhunde-Fangsten først gaaer til.

Vi lode atter vore Folk fare ud paa Søen, at forsøge efter Fisk, men fik intet. Efter Grønlændernes Sigelse havde vi ingen Fiske at vente, forend denne Maaned var til Ende, da den saa kaldede Nepiset kommer i Mængde, og derefter Helle-Flynder og Lax.

Den 16. kom nogle Grønlænder til os, og fortalde os at have seet Skibe fare forbi, Nord efter, til Hvalfangsten. Vi holdte og nu hver Dag een Chaloups Folk ude paa de yderste Øer, at see ud efter forventendes Fædernelands Skibe.

Den

Den 20. fik vi af Colonien at see et Skib komme under Vallen; Pilote strax en Chaloupe fare ud, som kom igien, og berettede, at det var en Hollænder, og var udgangen paa Hvalfisterie. Commandeurens eller Skipperens Navn var Claus Top. Af Curieusitet og Begiærlighed at ville tale med mig, løb han op under Landet ind i en Havn næst ved os. Jeg foer og ud paa Skibet til ham, og der han saae mig og de andre mine Folk at være ved god Helsen og Velbred, kunde han ikke nokſom forundre sig derover, og ansaae det som et Mirakel, at vi ikke alleene havde kundet holde det ud Vinteren over, men endog ikke vare overfaldne og ihielslagne af de vilde Grønlænder, hvilket alle og enhver vist havde forestillet sig. Han kunde neppe troe det, at Vinteren havde været saa mild og taalelig; dertigiennem, at der havde været saa god Fortrolighed imellem Grønlænderne og os, saa vi har soved hos dem, og de hos os; Allermest, at een eneste Person af vores har turdet opholde sig iblant dem udi tvende Maaneder til Ende. Og som han havde Lyst at see vores Huus, bad jeg ham og i Land, og giorde ham til gode med hvad jeg havde. Han forblev hos os om Natten, og om Morgenen, der han tog om Borde igien, fuldte jeg, efter hans Begiæring, med ham, hvor han tracterede mig paa det høfligste. Mens vi vare om Borde hos Hollænderen, kom og en Grønlænders Kvinde-Baad til ham, for at handle med ham, og maatte vi med Forundring see, af han udi een halv Times Tid fik mere Handel af den eneste Baad, end vi, all den Stund vi havde været i Landet. Aarsagen var, at Hollænderne giver Grønlænderne et langt bedre og billigere Kiøb end vi kand give, og derimed ere forsynede med bedre og skiønnere Handels-Varer. Denne samme Commandeur havde giort tretten Reiser her paa Landet, og sagde, her omtrent vare de beste Handels-Pladser, naar man ellers havde gode og Grønlænderne anstandigt Handels-Varer. Efter een Times Forløb gik Hollænderen igien til Søes. Den glædeligste mye Tidende han bragte os, var, at det med os her til Landet følgede og igien afgaaede

Skib

Skib var lykkeligen hiemkommen. Han havde gierne havt en Extract af min Journal, men jeg tog i Betænkning, at communicere ham noget deraf, undskyldende mig med Tidens Korthed. Ellers fik jeg af ham en Placat, udgived af de Hollandske Herrer Staten, angaaende de paa Grønland Farende, deres Forhold imod de Vilde.

Den 22 April saae vi 8 Skibe passerende forbi, Nord efter.

Den 6 May blev Styrmanden med en Chaloups Folk udcommanderet, Nord efter, for at forfare Grønlændernes Handteringer, (som hver Dag fore os forbi, Nord efter,) hvor de opholdt sig, og hvad Fangst de havde; forhaabendes, at de med det samme og skulle see noget Tegn til Hvalfiskerie, eftersom nogle Grønlænder nyligen tilforne havde bragt til os nogle Stykker Hval-Spek af de smaa Springe-Hvale. Men han kom den 9de igien, og havde fundet eendeel Grønlænder staaende med deres Telter; à 4 Mile Norden for os, men saae intet hos dem, uden nogle Sælhunde, som de nylig havde fanged, af hvilke han slet intet kunde faae hos dem, i hvor meget han end vilde give dem derfore. Grønlænderne giorde ham slet Forhaabning, som han kunde forstaae, at Hvale ved disse Grændser var at bekomme; thi de sagde, at store Hvale fanges ikke uden længst under Nord. Nu var vi, disværre! ikke i Stand, at lade Skibet gaae Nord til de Pladser hvor Hvalfangsten ovedes, forend Gud naadeligen havde tilsendt os Skib fra Fædernelandet. Med Handelen syntes det iligemaade at være slet Forhaabning, med mindre vi bleve forsynede med dygtigere Handels-Varer, at vi kunde forekomme Hollænderne, som stræber efter, at fordærve Handelen for os.

Samme Dag fik vi atter see en Seylere uden for Vallen; Skipperen med tvende Chalouper foer strax ud til ham, forhaabende, at det havde været vores, men det var og en Hollandsk Handler. Han vilde i Begyndelsen ikke havt dem paa Skibet til sig, be-

fryg-

frygtende, at de skulde havt nogen Ordre at antaste ham. Han sagde at have været inde ved Staten Huk, paa 61 Grader, hvor han havde giort god Handel med de Vilde, fornemmelig af Skind-Varer.

Endskiont Grønlænderne havde givet os slet Fortrostning til nogen Hvalfangst i Nærværelsen, saa reiste dog Skipperen den 11 May med tvende Chalouper Nord efter et Stykke, med Forsæt, at ville forblive paa nogen Tid ude, alt i Forhaabning at see Hvale, og komme i fær med dem. Stor var nu min Bekymring, at see noget indbragt til Erstatning for den Bekostning der baade allerede var anvendt, og fremdeles vilde anvendes paa dette Dessein; Men langt større var min Bekymring om hvorledes jeg eengang maatte være saa lykkelig, at kunde komme i Erfaring om Grønlændernes Sprog; Og efterdi det faldt mig langt og fortrydeligt, at jeg for Vankundighed udi Sproget ikke kunde forstaaelig tale med dem, og sige dem noget om Gud, da loed jeg min ældste Søn, som kunde lidt tegne, aftegne nogle Bibelske Historier, angaaende Skabelsen, Syndefaldet, og Igienlosningen ved Christum, item, den Hørres JEsu Christi Mirakler, den yderste Dag, og de Dødes Opstandelse etc. Samme viiste jeg Grønlænderne, naar nogen kom til mig, og forklarede for dem, saa got som jeg kunde, hvad det betydde. De begreb og noget deraf, og det befaldt dem meget vel. Men der jeg viiste dem, hvorledes Gulds Søn giorde Syge helbredt, og opvakte Døde, alleene ved det han talte, rørde ved dem, og blæste paa dem, da bad de mig, jeg og vilde blæse paa dem. Det samme havde de og eengang tilforne forlanget af mig; thi som jeg eengang havde holdt Prædiken, og en Grønlænder samme Tid var hos os, kommer han, og ingen sin Kappitelse eller Pelds op, og viste mig sit bare Legeme, bedende mig, jeg vilde blæse paa ham, thi han havde ondt i sin Mave; for Gjeskerne skyld giorde jeg hvad han begiærede, og dermed var han tilfreds. At de havde en sær Fortroelighed til mig, gav de nok som tilkiende ved det, at saa ofte de kom til

Colonien,

Colonien, spurde de efter ingen uden efter mig, og forlangede at
leve at tale med mig. Det gav mig den Fortrøstning og gode For-
haabning, at, naar jeg engang havde lært Sproget, jeg med Guds
Hielp visselig skulle udrette noget hos dem til hans allerhelligste Navns
Ære, og deres Oplysning; hvorefter jeg til Gud saa inderlig suk-
kede og u-afladelig paakaldede.

Den 17. besøgte os syv Kone-Baader, som alle vare i Motion
at begive sig ind til Fiordene paa Rinsdyrs-Jagt og Lodde-Fangst.
Vi havde vel faaet nogen Handel hos dem, baade af Rævskind og
Hvalfisk-Baader, havde vi havt Skiorter og andre dem anstændi-
ge Varer, men som vi inter eller lidt havde af sligt, fik vi ikkun lidt
Spes og nogle faa Rævskind, med det øvrige drog de deres Vej igien-
foregivende, der kom nu andre Handlere, af hvilke de kunde saae
alle slags, og meget bedre end de havde.

Den 20. pk vi atter see Skib komme under Vallen; Sørmand-
den fuer strax ud imod det, i den Forhaabning, det var vores egt,
[illegible] det gik og fuer [illegible] det var en Hollandsk
Handlere. Han lob udi en Havn i Berne, en paa Mile Sønden
fore; havde og været imellem 62. og 63 Grader, og ligget der i tren-
de Dage, og, efter hans egen Sigelse, giort [illegible] god Handel.
Saa snart han kom her i Havnen, [illegible] Grønlænder
til ham, og handlede med ham. [illegible]
hvor han da og meget [illegible] skrikkelig imod mig. Den vores Gu-
dernelands Skibe vidste han slet intet at sige os. Angaaende Grøn-
lænderne der Sønden fore, hvor han var inde at handle, fortalte
han mig, at de vidskiælle at sige af Præsten, som var kommen der
i Landet, og pegte op til Himmelen, og sagde, han talte saa meget
om Himmelen, som de ikke forstod sig paa.

Samme Dag kom Skipperen tilbage, Norden fra, hvor han
havde været 10 à 12 Mile borte, og berettede, at de vel saae Hvale
nok,

nok, men icke af den rette Sort, thi det var de saa kaldede Finne-Fiske, som har icke meget Spek, og ere farlige at give sig i fære med; saa disværre! Forhaabningen til Hvalfangsten paa disse Pladser var gandske ude. De træffede mange Grønlænder der Nord, som nu boede udi deres Telter. Bogholderen eller Kiøbmanden, som var med faren, fik af dem for nogen smaa Kram han havde medtaget, lidt Spek og endeel Rævskind.

Efter vore Folkes Tilbagekomst Norden fra, bleve alle og enhver utaalmodige over, at det saa længe forhaledes med vores forventendes Fædernelands Skibes Ankomst. Man havde fra April Maaneds Begyndelse, hver Dag, indtil nu, seet Skibe passere forbi, allene vores, til vor store Frygt og Bedrøvelse, blev ude, saa vi ikke vidste, hvad vi skulde tænke derom. Skipperen med sine Folk urgeerte paa, han kunde icke meget længere varte paa Skibs Ankomst, saasom neppe var mere Proviant i Forraad, end de kunde hielpe sig med paa Hiem-Reisen. De andre af Folkene, som i Landet at forblive vare destinerede, vilde icke heller paa uvisse efterblive, naar Skibet skulle bortgaae; thi om Skib fra Fædernelandet icke ankom, da vare vi alle satte i bedrøvelige Vilkaar. Her behagede den gode Gud, at sætte mig atter i stor Prøve og Fristelse; Men eftersom alle vore Sager, af Betydende, efter medgivne Kongl. Allernaadigste Artikler, ikke uden efter et vel betænkt Raad burde foretages, da loed jeg den 26. dito de øvrige af Raadet samle, og med dem overlaade, hvad nu skulde anfanges? Jeg paastod, at Skibet maatte ligge i Landet, det længste muligt var; thi jeg kunde umueligt andet troe, end et jo Compagniet havde udsendt Skibe til os; men at det nu saa længe forhaledes med dets Ankomst, var enten contrarie Vinde eller anden Forhindring Aarsage til, som vi nu ikke kunde vide. Men hvor om alting var, befandt dog alle og enhver, at det var gandske usikkert at bie efter Skib, indtil all Provianten var oppe; og hvad ville vi da giøre? Derfore paastod enhver, til sin Sikkerhed, ikke længere at vente efter Skib, end som man hav-

de Proviant til Hiemgaaende. Imidd ait dette havde jeg indet at
sige, men maatte lade mig det vedgaae. Denne Omstændighed
bave mit Sind vel fornøyet, [illegible] her stedse Dage og Tryg
hed mig imod kommer. Jeg takkede og lovede dog, at den al
mægtige gode Gud, som vandt alle menniskelige Forsamlinger, [illegible] ha-
mange Forhindringer og Forsinkelser [illegible] mig til at [illegible],
skulde nu ikke forlade mig igien, men lave alting saaledes for mig,
at hvad som var begyndt, skulde og lykkeligen blive fuldført. Men
i denne mine Forhandlinger og Forretninger [illegible] mig dog stedz [illegible]
og Tydskerindet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i
denne min Betrængsel og Trængsalde, aldeles Ene, som jeg [illegible]
og u-asladelig om Raad og Hielp paakaldte, og med alle [illegible] Di-
gen, som det gik her saa nær om mig. Gud erfarede mig, og
hørte, jeg skulde ikke tvivle, Han kunne de vel Ende i betimelig Tid;
dersom skulde Gud behage, at [illegible] i den Stund, an [illegible]
skulde Gud icke allene, forend det saa var i Stand [illegible]
afgaae, da resolverede hun, [illegible] med mig, i Tillid paa Guds
naadige Forsyn saa vel, at blive, som de hiemgaaende Folk vilde for
Betaling overlade os noget af deres Ration og Proviant, og
[illegible] saa af dem paa os selve [illegible] [illegible] [illegible],
at alting skulde vare forgiæves. Og [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dan Betydende, at jeg nu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
forehollde herrare Skyverin med alle de øvrige Folk, om de [illegible]
Betaling paa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
af deres Proviant til [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sig perlvadere. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
raisonabel Betaling, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vi tilsammen, tillige med min Familie, som i Sandet skulde forbli-
ve, vare 12 Mennesker, os [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
andre overlabt 4 Tønder Øren, 20 Tønder [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
7 Tønder Malt, og et Anker Brændevin. Efter at dette var [illegible]
ted, sendte vi den 28. nogle af vore Folk ind til Fiskerne, at [illegible]
de Vilde, som sig der sammesteds da opholdt, saa at [illegible] [illegible]

smaa Lodde, og at jage efter Rinsdyr, i Forhaabning, vi og skulle faae noget af samme. De fordlev der inde til den 4 Junii, og imidlertid havde skude mende Rinsdyr. Grønlænderne saae de nu intet til, thi de vare længere inde i Fiorden, hvor hen at fare, Tiden nu ikke vilde tillade dem. De fandt dog her og der mange friske Hoved-Pander og Fodder af Rinsdyr, som Grønlænderne for nyligen der sammestæds havde dræbt. De saae og Mængde af den smaa Fisk, som kaldes Lodder, hvilke Grønlænderne med Hover eller Ruser tage op paa Landet, og tørre dem paa Klipperne. Stelhunde, sagde de, vrimlede i Søen i mange tusende Tall, men af begge slags kunde de intet faae.

I næst-afvigte Dage, da nogle af vore Folk var henne paa Øerne, at søge efter Brænde, fundt de ved nogle ode Grønlænder-Huse 3 à 4 dode Mennisker, som i denne Vinter vare døde. De samme laae udøven liden Hytte eller Hule, og var sommelig henlagt med Klæder af smucke beridde Rinsdyr-Skind overdæcket, indsvøbt og vel forvarede. Ellers haver man tilforne, ved de Dødes Graver, som de opsætter af Steen, fundet adskilligt af den Dødes tilhørende Reedskab, saasom hans Baad, Pile og andre smaa Sager, med hvilke de Efterlevende icke vil befatte sig, saasom de for et død Menneskes efterladte Sager have stor Afsky, og holde sig for urene ja ulyckelig at være, om de rører ved noget som en Død tilhører.

Endskiønt der i forbigangne Dage havde blæst god Vind for vore Skibe, vare dog ingen at see, hvilket betog os alt Haab, at Skibet meroskulde komme til os, saa, jo længere det lackede frem, jo slettere saae det ud; ja Omstændighederne bleve saaledes for mig, at jeg var tvungen til at forandre min Resolution med at efterblive i Landet; thi mig blev hemmelig forrait og advared, hvorledes Folket under sig selv raisonerede om denne vores besluttede Tilbage-blivelse, og forebolt de andre, som vilde blive hos mig, som der icke kom Skib til Aaret igien i beimelig Tid, (saasom den liden Proviant vi havde, strakte

 icke

ikke tengang til Martii Maaneds Udgang,) hvad de da vilde giøre? De svarede: De vidste nok hvad de vilde giøre, nemlig, kom det icke Skibbetids, da vilde de, naar Hollænderne passerede forbi, tage Chaloupen eller Baaden, og fare til dem, og lade Præsten med sine blive hvor han vilde. Her fornam jeg nok, hvad jeg havde at forstee mig til dem. Jeg overlagde dette fornuftelligen hos mig selv, og sluttes, det var ickun at friste GUD, om jeg, (uagtet jeg nu hørte hvad de havde i Skiøde at giøre, som nu lod sig persvadere at blive hos mig, om det kom dertil,) vilde blive ved min Resolution. Befandt ellers i alting stor Vanskelighed og Usickerhed; Jeg tænkte; Hvem væd, om Compagniet har udsendt noget Skib til os, saasom man med næstforgangne Aars hiemgaaende Skibe endda ingen Forhaabning kunde give dem, at her noget var at fortiene? Saa vidste jeg og, hvor besværligt det gik til, at faae dem i Begyndelsen persvaderet til at anvende noget paa Grønland; og at der neppe blev saa meget sammenbragt, som til disse forste to Skibes Udrustning, med vidnet, behøvelles. Og lad være, tænkte jeg, at Skib var udsendt til os, saa lod det sig dog anse, at der maatte være vigtige Aarsager, som hindrede og ophaldt dets Ankomst, efterdi alle andre Skibe for længe siden vare passerede forbi. Vare de komne til Skade og Ulycke, da satte jeg mig og andre udi bedrøvelige Vilkaar, om jeg forblev. Man kunde ellers icke vilde Aarsagen, hvorfore Skibet saa længe skulle udeblive. Der skulde vilde modeens tilkommende Aar: thi naar dette Skib fra Landet hiemkom, og Compagniet fik at høre, hvor slet Forhaabning der var for dem, til nogen Erstatning for anvendte Bekostning, var neppe at vente, at de skulde ville spendere mere enten paa mig eller Grønland. Vel trostede mig min i alle Tilfælde bestandige kiære Husten, at jeg skulde blive ved min forste Resolution, hua haabede [illegible], GUD i betimelig Tid skulde sende os Hielp. For min egen Person havde jeg lætteligen ladet det blive

der-

Verved, men i Betragtning, hvor smertelig det vilde falde mig, om det saa ulyckeligen udfaldt, at ingen Skibe kom til os, at see de Mine paa elendigste Maader crepere, kunde jeg icke samtycke derudi. Kaldte derfore den 6 Junii atter Raaden sammen, for at conferere med dem, hvor længe man i det Alleryderste kunde blive, for at oppebie Skib fra Fædernelandet. Jeg paastod vel, at man absolut burde fortove til Junii Maaneds Udgang, men de vare ingenlunde at persvndere dertil, forgivende, Reisen kunde gioren lang, saa man omsider kom til for kort paa Levnets Midler. Men her udi ubvliste de mere Fortrædelighed og Egensindighed end Christelig Raison og Billighed, eftersom vi endnu havde tre Maaneders Proviant i Forraad. Kortelig, jeg maatte dandse som de pibede, og samtycke med dem, at være klar og seylfærdig efter 14 Dagers Forlob, og icke længere. Blev saa da endelig sluttet, til bekommede Tid at giøre os klar og seylfærdig.

Men nu gik forst min Uroe og Forstyrrelse an, da jeg tænkte tilbage, at have giort og lidt saa meget forgiæves. Alle vare glade, at komme hiem igien fra Grønland, alleene for mig og mine var det saaer bittert og haardt. Ofte haabede jeg, at Gud skulde vel sende os Skib, for det kom saa vidt; Men jeg tilstaaer, mit Haab var blandet med lyde Frygt. Det er let at være voelig, haabe og troe, naar ingen Nod er forhaanden, men i betrykte og betrængte Vilkaar at være vel tilfreds, og have ren stærk og fast Tiland til Gud, er en Guds Gave. Det var at undre, at see min kiære Husten i alle disse Omstændigheder være saa vel tilfreds, og uanfægted; thi hun var ingenlunde at formaae dertil, at hun skulde giøre noget klart til Reisen, hvad os selv angik, men langt mere, da hun saae Kiøbmanden og de andre nedres og indpakkede, hvad paa Colonien fandtes af Compagniets Gods, sagde med

et

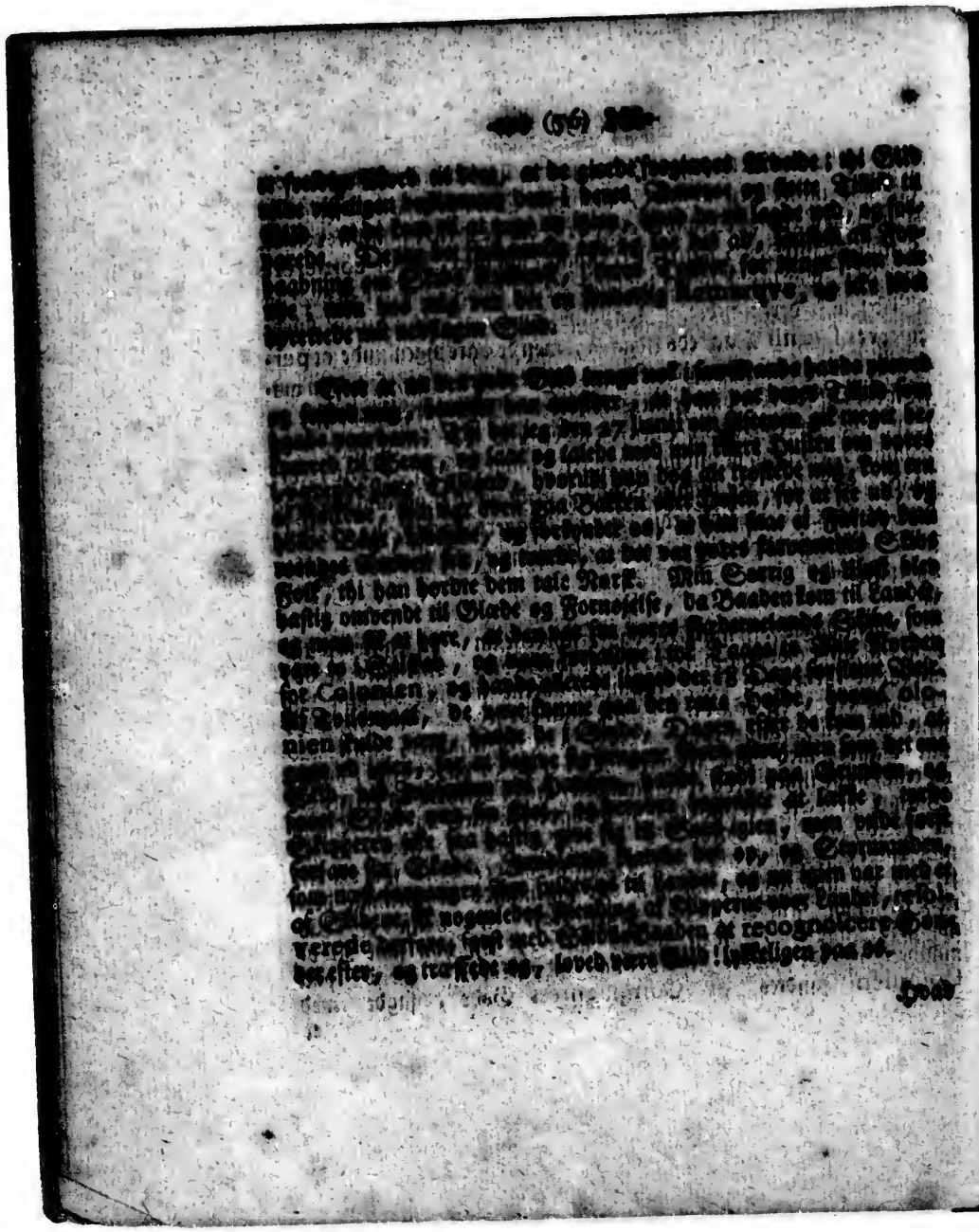

Hvad kunde jeg nu andet end hierteligen takke Gud, og prise hans faderlige Forsyn for os; thi hans Øyne see til dem som hannem frygte, og haabe paa hans Miskundhed. Ja den gode Gud giorde mere end som jeg haabede, saa at i Stæden for jeg frygtede, at Compagniet skulde ville fortsætte hvad som begyndt var, fik jeg høre og fornemme, at de vare gandske ivrige for Desseinets Fortgang; hvilket de noksom udviiste i det de nu sendte tvende Skibe til os med Proviant og andre fornødne Sager. Jeg blev og glæded med een herlig Opmuntrings-Skrivelse fra det Høj respective Collegio, de cursu Evangelii promovendo, og naadigst forsikkrede, at Hans Kongl Majestet var gandske Allernaadigst intentioneret for den begyndte Grønlandske Missions Fortsættelse.

Efter at Gud nu havde glæded os med Fædernelands Skibe, saa begav Skipperen med Skibet Haabet, som havde ligget i Landet Vinteren over, sig igien paa sin Retour-Reise, og afgik den 21 Junii. De andre tvende ankomne Skibe havde Ordre, saasnart de havde udlossed, at begive sig paa Handlingen, og siden at gaae hiem.

Imens Skibene laae i Havnen, foretog jeg mig, med begge Skippere, en Reise ind til Præste-Fiorden, for at lade dem see Beskaffenheden, og om der var beqvem, saavel at oprette os een bestandig Loge, som og, at Skibe der kunde indseyle, og ligge sikkert. Ved Ankomsten forefandt vi eendeel Grønlænder, som sig der sammestæds nu opholdte, for at jage efter Rinsdyrene, og at fiske Lax i Elven. Skipperne befandt Leiligheden i alle Maader skiøn nok, alleene de syntes, at Indløbet var noget for langt for Skibe som der skulde søge ind.

Her maa jeg anføre noget som var remarqvable, og begegnede mig paa denne Reise, nemlig, iblant de der inde værende Grønlænder sad een Grønlænders Kone, med sit Barn, ungefæhr 3 à 4 Aar gammel, paa sit Skiød, og var meget sygt. Faderen, som sad derhos, og tillige med Moderen sorgede, befrygtende, at Barnet skulde doe, bad mig, jeg vilde legge Haand paa hans Barn, og blæse paa det, saa haabede han, at det skulle blive bedre med det. Jeg blev noget undersig over deres Begiæring, og vidste icke, om jeg med god Samvittighed kunde giøre, hvad de af mig forlangede. Faderen kom derpaa med et Stycke Spek og et lidet Stycke Eenhiørnings-Horn, og vilde forære mig; Jeg svarede ham, at jeg intet vilde have af ham, og betydede dem saa got som jeg kunde, at Himmelens Skabere, visende til Himmelen, skulde de paakalde; thi han alleene var mægtig, at giøre deres Barn helbred. Men som han endnu holdt ved sit samme, og bad, at jeg dog vilde blæse paa Barnet, maatte jeg omsider giøre det, ønskende dem, i mit Hierte, Guds Hielp og Forbarmelse. Der dette var giort, bad samme Mand, at jeg vilde følge ham til en anden Mands Teit, som stod længere hen paa Marlen; Jeg gik og med ham, og der jeg kom der, laae et armt Menniske paa Græsset, og saae meget ilde ud over sit hele Legeme af Saar og Skab, og havde Anseende, som det var Spedalskhed. Denne bad og, jeg vilde hielpe ham. Jeg forklærede ham ogsaa, saa got, som jeg kunde, at den store Gud i Himmelen, som havde skabt ham og alle Ting, formaaede alleene at hielpe ham; derfore skulde han oplofte sine Hænder til Himmelen, og bede ham helbrede sig.

Han giorde som jeg bad og forevilste ham, oplofteds sine Hænder, og saae til Himmelen, dog bad han mig og, at jeg vilde blæse paa ham. Jeg giorde det ugierne, men maatte dog deqvemme mig efter deres Eenfoldighed, overladende alting Gud

og

og hans u-endelige Barmhiertighed. Hvordan det siden blev med disse stackels Mennesker, fik jeg icke at høre, saasom de brød op derfra, og begav sig Sønden efter, hvorfra de vare komne.

Vore Folk, som nogle Dage for vare sendte ind til Præste-Fiorden, kom den 10 Julii hiem igien der fra, og medbragte fire Rinsdyr og tvende Hater, som de der sammesteds havde skudt, desligeste nogle Eider-Fugle saavel som Æg. De havde og fanged i Elven en halv Tønde Lax. I foregaaende Dage havde og vore Fiskere faaet fire temmelig store Helle-Flynder, saa dette gav os got Haab, iblant at kunde faae noget til Forfriskning af Land og Vand. Vore Folk træffede og denne gang een heel Hob Grønlænder der inde i Fiorden, som lod sig forlyde, at vi maatte icke herefter komme derind, eftersom Kalalene (saa kalde de sig,) pleier paa disse Tider der søge deres Næring med Jagt og Fiskerie; men vilde vi endelig komme der, da skulle vi icke giøre dem noget ont, eller forhindre dem i deres Næring.

Den 1 Augusti kom vore Folk atter udaf Præste-Fiorden, og havde fanged halvanden Tønde Lax. Vore Fiskere kiemme ved Colonien til og stundum stiøme Helle-Flynder.

Den 5te kom der tvende Kone-Baader til os, af ubekiendte Folk, Norden fra, og havde handlet med Hollænderne, som vi af deres medbragte Sager kunde see. Iblant disse vare og nogle Syge, saasom et Barn og en Qvinde, som havde ondt i sit Bryst, foruden tvende andre Patienter, hvilke alle intet andet forlangede, end at jeg skulde legge Hænderne paa dem, og blæse paa dem, saa blev det bedre med dem. Det kom mig i Begyndelsen ret synderligt fore, at, saa ofte nogen

Grønlænder kom til os, og var icke vel tilpas, han da forlangede sigt
af mig alleene, og icke af nogen anden; men det kom deraf, at de holdte
mig for en Angekok eller Prophet og viis Mand, thi deres Ange-
kuter give sig ud for, overnaturlig Viis at kunde curere de Syge,
med andet mere, hvorfore de ere i stor Anseelse hos de andre, endskiønt
deres Konst er af ingen Betydende, og oftere slaaer feil end træffer.
Men som dette var en god Leilighed og Anledning for mig, til bedre at
undervise dem, forsømmede jeg icke heller den samme, men viiste dem
til Gud, som alting formaaer, og sagde dem, at jeg var hans Tiener,
og var kommen til dem, for at fortælle dem om den allmægtige Guds
Gierninger, og at de skulde troe og forlade sig paa ham alleene; Hvil-
ket altsammen, som jeg med Ord icke formaaede tilstrækelig at betyde
dem, jeg med de Bibelske Historiers Billeder jeg havde ladet stegne,
forestillede dem, hvorudi de loed sig forstaae, og at have synderlig
Behag og Velgefall.

Den Ettende var Kiøbmanden, tillige med Mesteren eller Colo-
niens Chyrurgus reist ud paa Skytterie, hvor de da med det sam-
me besøgte under vejs forefindende Grønlænder. Een af dem kommer
og beklager sig, at hans Kone var dødelig syg, de skulle sige Præsten, at
han maatte komme til hende, og blæse paa hende, at hun kunde blive
heldred. De spurde ham, hvor hans Kone var? de vilde gaae hen at
blæse paa hende; det vilde han icke, men sagde, de durde intet, men
Præsten skulle komme; thi han formaaede nok at hielpe hende. Næste
Dag derefter fore jeg med min Hustru og Børn, saavel som Kiøbman-
den og Mestern, hen til fornævnte Grønlænder, efter om de med de-
res Telter stode icke meget langt fra vores Loge. Saasnart vi kom til
Landet, kom strax den syge Qvindes Mand, og bad mig ind udi
sit Telt; jeg fuldte ham efter, og gik ind med ham. Han bekla-
gede sig, at hans Kone var meget syg, at jeg vilde hielpe hende,
saa vilde han betale mig vel derfore. Jeg spurdte ham, hvor hans
Kone var? Han viiste mig hen til et lille Telt, der laae hun for

sig

sig selv alleene, og var dødelig syg. Han holdt endnu ved sit samme, og bad, jeg vilde hielpe hans Qvinde; Men som jeg saae, der var ingen Forhaabning til Liv for hende, sagde jeg til ham, at GUd, som er Himmelens Skabere, vilde nu icke, at hun skulle længere leve paa Jorden, men GUds Søn skulle en anden gang opvæcke hende, og give hende Liv igien. Han taugde her til gandske stille, og gik med mig bedroved ud fra hende. Det giorde mig hiertelig ønt, at jeg maatte forlade hende udi hendes elændige Tilstand, uden at kunde give hende nogen ret Underviisning og Trøst af GUds Ord.

Den 10. Dito reisede jeg ind til Præste-Fiorden, hvor vore Folk atter havde faaet 3 Tønder Lax. Derfra begav jeg mig længere Sønden efter, for at recognoscere de nærmeste Fiorder, og see, om der kunde findes nogen beqvemmere og bedre Bygnings-Plads end i Præste-Fiorden. Ungefær 4 Mile Sønden fore træffede jeg vel an paa et Stæd, hvor der var et kort og beleiligt Indløb nok for Skidene, men i andre Maader icke den Herlighed ved som i Præste-Fiorden; tilmed fornam jeg icke, at Grønlænderne havde der stor Tilhold, hvorfore jeg besluttede, at blive ved Præste-Fiorden, for der sammestæds at oprette os een bestandig Loge og Værelse. Jeg besøgte og samme gang en Fiord, 3 Mile Østen for Præste-Fiorden, hvor jeg og fandt en smuk Plads, og skiøn Lax-Elv, og saaes Kiendetegn, at Grønlænderne om Sommeren ogsaa der havde deres Tilhold. Der var og temmelig stor Kratt af Birk, Elle og Vier. Fra denne Fiord kunde vi see langt hen i Øster strække sig mange og lange Fiorder, hvorhen at reise, Tiden denne finde ikke vilde tillade, men begav mig paa Hiem-Reisen igien.

Den 20, da nogle Grønlænder var paa Colonien hos os, og jeg, efter Muelighed, sagde dem noget for om alle Tings Skabere, sagde een af dem til mig, at den som jeg sagde havde giort Himmel og Jord, han var liden, i. e. kunde lidt formaae; men Kallak (saa kaldte han ham,) var større, og havde skabt alle Ting. For at betyde

mig dette desbedre, gav jeg ham et stykke Kridt, med hvilket han rid-
sede to Mennesker for mig paa Bordet, af hvilke han sagde den ene
var en Mands- og den anden en Qvindes-Person, og af dem vare
alle Kallalerne, i. e. Grønlænderne, komne, og havde ogsaa giort
Himmelen og Jorden. Jeg spurdte ham, hvor de nu vare? han
svarede, at de vare dode ꝛc. Eftersom nu denne hans Fortællelse
havde nogen Lighed med Skabelsens Historie, og syntes som at væ-
re en Tradition om vore første Forældre Adam og Eva, underret-
tede jeg ham bedre der udi, visende hannem de aftegnede Figurer og
Billeder af Skabelsens Historie, og forklarede hannem deraf, at dis-
se to vare vel, som han sagde, Fader og Moder til alle Mennisker,
men de vare ikke af sig selv, men skabte af en anden, som er større,
og alleene er af sig selv, og haver skabt Himmel og Jord, og alle
Ting, ja ogsaa disse tvende første Mennisker, sc. een Mand og een
Qvinde; og den samme kalde vi Gud og Skabere. Han doer ik-
ke, men er mægtig, at giøre alle Døde levende igien, og vil tage
dem til sig udi Himmelen, som troe og elske ham ꝛc. Denne For-
klaring loed han og de andre sig velgefallen.

Den 21, da atter eendeel Grønlænder besøgte os, passerede
dette: Iblant ankomne Grønlænder var een ung Person, som var
Fader- og Moder-løs, hvilken jeg søgte at overtale at forblive paa
Colonien hos os for en Tid. Denne samme havde nok resolve-
red sig dertil, men een af de andre, hvilken altid plejede at være
næsviis, og lægge sig i de Ting som ham ikke vedkom, raadede ham
derfra; og der de vare færdig at reise, sneg hannem ud af Døren, og
loed, ham fare sin Vej. Han, som nu var Aarsag til, at Drengen foer
bort, lod jeg, som jeg vilde beholde i Stæden, indtil den anden loed sig
igien indfinde. Han blev derover meget bange, begyndte at ville
hexe, mumlede, og brugte pudseerlige Gedærder; talede op til
Himmelen, og, iblant andet vi ikke kunde forstaae, nævnte Maa-
nen, ligesom han vilde kalde nogen til Hielp der fra. Undertiden
lydde

lydde han til, som han skulde høre nogen komme; bad og os høre og give agt paa, der skulde ret nu komme dem, som vel skulle frelse hannem fra os. Jeg loed ham forstaae, at jeg ikke var bange for dem han kaldte paa, og truede os med; thi jeg hørte den store Himmelens Skabere til. Han loed mig her paa høre, og sagde, jeg duede intet, og kunde slet intet formaae; thi jeg kunde ikke giøre den gamle Qvinde helbred, som jeg forige Dag var hos, og døde i gaar. Men deres Angekuter, sagde han, formaaede mere end jeg, og saa videre. Men der han nu omsider saae, at han med sit Koglerie og Trudsel ikke kunde bevæge mig til at lade hannem fare, begyndte han, at give gode Ord, og sagde, hans Kone og smaa Børn græd for ham hiemme; thi de havde ingen Mad, og han maatte skaffe dem Føde. Her paa loed jeg hannem strax komme af sin Arrest; men han blev dog icke dismindre en lang Stund siden frivillig hos os, og mod Aftenen først reisede sin Vej hiem.

Eftersom jeg havde udseet Præste-Fiorden for en heqvem Stæd, at sætte Colonien paa for tilkommende, da loed jeg den 21 Augusti ud-commandere nogle af vore Folk derhen, for at bryde Steen til Bygningen. For nogle Dage tilforne vare eendeel af de andre indfarne, at fange mere Lax, og kom hiem igien den 22 dito, og medbragte to Tønder Lax. Der var megen Fisk i Vandet, og kunde i en kort Tid været taget Mængde deraf, dersom Vaaden havde været længere, og Vejen ikke saa langt at bære til Søes; havde altsaa i denne Sommer i alt fisked 9 Tønder Lax, foruden hvad som var opspist, og 16 Helle-Flynder. Paa Rinsdyr-Jagt havde vore Folk denne sinde ikke havt nogen Tid at anvende, dog har de ofte, naar de har gaaet op til Lax-Vandet, seet Rinsdyr nok.

Den 9 September foer jeg atter ind til Præste-Fiorden, for at see, hvad de derinde værende Folk havde udretted med Steen at bryde,

og

og bringe til Veje. Jeg forblev der inde til den 16de, da jeg tog alle Folkene hiem med mig igien, eftersom det allerede begyndte at tegne sig til Vinter, dog hid indtil havde været et meget skiønt Veje, og deilig Soelskin, den gandske Sommer igiennem, fornemmelig ind til Fiordene, hvor der er jævnligt meget varmt, og stelden Taage, naar ellers ude paa Øerne, ved Hav-Siden, er Taage og tyk Luft. Vi forde hiem med os denne gang tvende Rinsdyr, fem Harer, og nogle Ryper, som een af mine Folk, der var en temmelig Skytter, der sammestæds i de sidste Dage havde skudt.

Grønlænderne, som hidindtil og havde været inde i Fiordene, kom nu og efterhaanden ud derfra, for at begive sig til deres Vinter-Boeliger, og vare allereede nogle Familier med deres Telter komne her paa Øen til os, hvor de Vinteren over agtede at bøe, een fierding Mill omtrent fra vores Loge. Den 21 gik jeg med Kiøbmanden hen til dem, og besøgte dem. Der vi komme derhen, holdt Qvindfolkene paa at reparere deres Huse, (thi det er Qvinderners Arbeide, at bygge Huus,) men Mandfolkene vare udfarne paa Sælhunde-Fangst, som, imens vi der vare, ogsaa komme i Land, enhver af dem med een, to og fleere Sælhunde. Der laae og allereede en stor Deel paa Landet, som de nylig havde fanged. Alt hvad de nu fik, det blev lagt tilsammen, for at forvares under Sneen til Vinter-Provision. De spurde mig, om det var tilladt, at bøe i Nærværelsen hos os? Vi svarede dem, at det var dem gierne tilladt, og vi skulle intet ont giøre dem. Vi uddeelte og iblant dem nogle smaa Sager til Foræring, som de gierne tog imod.

Saa god Forhaabning vi nu kunde giøre os om ellers at kunde leve vel i Landet, saasom vi ikke alleene befandt det af en fund Clima, men endog vare Dyr, Fiske og Fugle at faae til behøvende Forfriskning, saa slet Forhaabning var tvert imod for os, at giøre

nogen

nogen profiteerlig Handling med Indbyggerne; thi skiønt Grønlænderne kunde bringe een utroelig Mængde af Sælhunde tilveje, saa er deres Huusholdning og Levemaade dog saaledes, at de mesten behøve selv deres Spek til at kaage med, og at giøre deres Huse varme, hvortil der bliver consumered een utroelig Hob. Det overskydende sælge de vel, men de Hollandske Handlere forekommer os udi Handelen, saasom de have bedre Vare end vi, og kan give dem bedre Kiøb, hvorfore de og faaer det meeste. Dog havde dette Aars Handel, i Comparaison med det forrige Aars, været nogenledes; thi imod det vi fra Ankomsten her til Landet næst forgangne Aar, indtil Skibenes Ankomst denne Sommer, ickun havde faaet 9 Cordeler Spek, da havde vi nu i denne Sommer til dets faaet 25 Cordeler ved Handlingen ndbragt, som og, GUd skee Lov! aarligen har tiltaget, dog endnu icke har kundet stoppe de Bekostninger, som aarligen paa Colonies Underholdning maa anvendes.

Den 29 September imod Aftenen kom en Grønlænder af dem der havde flytted paa Øen til os, og bad indstændigst, at jeg vilde komme derhen til dem, og hielpe een af hans Paarørende, som var meget svag, og blæse paa ham. Jeg undskyldte mig vel dermed, at det var silde paa Aftenen, saa jeg icke kunde komme hiem igien; men han svarede, han skulde nok herberge mig og mine Folk, og give os Mad, dertilmed saa vilde han og betale mig for min Umage; Jeg maatte derfor endeligen fare med ham. Efterdi han nu saa meget instændig holdt an derom, og ogsaa Dagen tilforne havde bedet nogle af vore Folk, som vare derhen ved nogle øde Grønlænder-Huse, for at sanke Cochleare, (som er en Urt i Grønland, og en meget skiøn Præservativ mod Scorbut,) at jeg vilde komme til den Syge, maatte jeg omsider fare derhen, enddog jeg vidste liden Hielp at giøre det arme Menneske. Der jeg nu kom did, ledsagede de mig strax ind til den Syge, som sad paa Gulved, og gav sig meget ilde, og var dødelig sygt. Jeg forsøgte at vilde give ham lidt Brændeviin at dricke, men han vilde lidt eller intet

tage til sig deraf, saasom man og ellers sielden kand faae dem til at
prøve noget af vores Drik. De bad mig, jeg vilde tale over
ham, og blæse paa ham, jeg sagde, det duede icke at jeg blæste
paa ham, men jeg vilde paakalde den store GUd i Himmelen for
ham, om det maatte naadelig behage ham at lade den Syge leve
og giøre ham helbred, dog skulle de og selv bede til GUd; thi der-
fore var jeg kommen til dem, at jeg skulde undervise dem at kiende
Gud og paakalde ham. Men disverre! af slig Underviisning kun-
de de saa lidt føre sig til Nytte, og jeg for Ukyndighed udi Spry-
get formaaede icke heller at give dem saa tilstrekkelig Underviisning
som jeg gierne vilde. Jeg giorde min Andagt til GUd for ham,
i deres Paasiun, og igien foer hiem.

Dagen efter om Morgenen, kom atter een af ovenmeldte Grøn-
lænder til os, og berettede, at den Syge allereede var død. Efter-
middag reyste jeg med Kiøbmanden og Mesteren der hen, for at vil-
le fornemme hvad Proces de havde med de Dødes Begravelse,
men forend vi kom, havde de alt baaret hannem bort. Hos den
Dødes Broder finder vi nogle af Naboerne forsamlede, hvilke ny-
lig vare komne tilbage fra Liig-Færen, og saddelderinde i hans Telt,
tilsammen sørrigfulde. Jeg gik og ind til dem, og bad mig sidde
ned. Jeg havde vist vented, at de ville have forekast og bebreidet
mig, at min Forbøn udrettede intet til den Syges Helbred og Livs
Frelse: Men de talede intet der om. Jeg trøstede dem saa got som
jeg kunde, og sagde: At den Døde skulle icke altid blive død, men
Himmelens Skabere skulle opvække baade ham og andre Døde, og
da skal enhver see sine Venner igien, som de her ved Døden haver
mist. Ville de lære at kiende, troe og paakalde GUd, da vil han
giøre dem alle levende, og tage dem til sig udi sin Herligheds Him-
mel, hvor de aldrig meere skulle doe eller vide af nogen Elendighed
at sige. Denne Underviisning gave de alle Bifald, og syntes som
at være dem trøstelig. Jeg begierede her paa, de vilde vise mig,
hvor

hvor de havde lagt den Døde? Det vilde de i forstningen icke, men der jeg sagde at jeg vilde bede Gud, at han ville opvække ham, og tage ham til sig udi Himmelen, gik de der hen med mig, og viisede mig Stedet hvor de havde lagt ham. De havde giort en smuk Grav af Tørv og Steen, og lagt ham der under, og ved Siden af Graven havde de lagt den Dødes Fiske-Redskab, som var i stycker slaaet.

Den 1ste October udsendte jeg vore Folk igien ind til Præste-Fiorden til deres Arbeyde med Steen at bryde, eftersom siden sidste Ubkomst derfra, havde været et meget got og milde Vejr, og saae endda ud at ville continuere. De bleve derinde i Fiorden til den 10 dito, da de kom igien derfra; thi de kunde nu icke mere arbeide, formedelst at Jorden var frossen. Med Skytterie havde de denne gang ickun lidet udrettet, saa de bragte ickuns trende Harer og nogle Ryper hiem med sig.

Efter Hiemkomsten udaf Præste-Fiorden, sickede man dem som kunde fryde, hen paa den store Rins-Ø, som vi kaldte den, og ligger straks Norden for Colonien, for at forsøge, om der var noget at fryde; de kom hiem igien den 17de, og havde faaet eendeel Ryper og nogle faa Harer. Et Rinsdyr saae de vel, men kunde icke komme det i Skud.

Den 18. kom nogle fremmede Grønlænder til os, som vi ikke havde seet tilforne. Jeg talte vel noget for dem om Gud, men de forstod intet deraf.

Den 20. fik jeg atter Bud fra een af vore Naboer, Grønlænderne, med Begiæring, at jeg vilde komme til hans Søn, som var bleven syg. For at beholde deres Yndest, og at jeg kunde erfare, hvad Sygdom han havde, og om han med noget udvortes Middel kunde hielpes, reiste jeg og derhen, og fandt hannem liggende paa Sengen, og havde en stærk Hoved-Pine, saavelsom og Bryst-Smerte. Der jeg nu

vilde forsøge at give ham noget ind, og at smøre hans Hoved og Pande med lidt Terpentin-Olie, vilde Faderen ikke tilstede det, førend jeg først havde taget Betalning af ham derfor, og præsenterede mig et Rødskind; Men som jeg nægtede at tage det, lod han sig nøje. Jeg gav den Syge derpa nogle Draaber Terpentin ind i Vin at drikke, hvoreftir han begyndte at kaste op; derfore bad Faderen, at jeg allerede vilde blæse paa ham; thi ham syntes, den anden Cur var for haard, sigende, han taalte ikke at drikke saa stærk en Drik. Jeg svarede ham, at jeg vilde bede Gud for hannem, som alleene er mægtig at helbrede ham; De skulle og paakalde Gud med mig, og dersom de troede, kunde Gud nok helbrede ham ꝛc. Og som jeg, af hiertelig Medynk over deres aandelige og legemlige Elendighed, blev bevæget at giøre min Andagt for dem til Gud, saa giorde de ligesaa, og holdt Hænderne for Øynene, der de saae, jeg tog min Hue af, og holde den for Ansigtet, imens jeg bad for dem til Gud. Og der jeg holdt op, bad Faderen mig, at jeg skulde blive ved at bede for Sønnen, indtil han blev frisk. Jeg sagde, at jeg vilde fremdeles bede for ham, naar jeg kom hiem. Den 22. kom een af dem atter til mig, og fortalte, at det var bleven bedre med den Syge; Kalalerne troede nu, sagde han, hvad jeg fortalte dem om Himmelens Skabere; thi de saae nu, at han kunde giøre de Syge helbrede.

Hidindtil havde vi intet hørt eller fornummet til, at der i Nærværelsen skulde findes nogen Radera eller Vestigia af vore gamle Nordiske Maanings-Blade, som fordum havde været i Landet; men da trende unge Grønlænder af Naboerne kom den 24. til os, og for slemt Vejr maatte blive om Natten hos os, for-

talte

talte de, iblant anden Discours, ogsaa dette: Nemlig, at omtrent 3 Dages Reise Østen fra os, inde udi det saa kaldede Baals-Revier, var at see et stort steen-mured Huus, som for langsommelig Tid, efter deres Fædres Beretning, skulde være opbygd af Kablunakker, (saa kalder de os og andre fremmede Nationer,) men de som det havde opbygd, vare for længe siden hendøde, saa der var alleene her og der at see de Pladser, som de havde boed paa, og nogle forfaldne Jord-Hytter. At forfatte Sandheden herom, var paa denne Aarstens Tid ikke Lejlighed til, men blev dog siden af mig saaledes i alle Maader befunden.

Den 27. tog jeg mine smaa Sønner med mig, og foer hen til Grønlænderne, vores Naboer, med Forsæt, at forblive hos dem saa længe mueligt var; thi jeg paa ingen anden Maade, eller ved andet Middel, saae, at kunde lære dette vanskelige Sprog, uden ved idelig og stedsevarende Omgængelse med Grønlænderne. Og ihvorvel jeg forud vidste, og havde forsøgt, hvor haardt og besværligt det var, at opholde sig længe hos Grønlænderne, for deres Skidenvurenhed og utaalelig Stank der er udi deres Huse, giorde jeg det dog med største Lyst og Plaisir, alt i den Henseende, at Guds Ære maatte iblant disse arme Vanvittige, til min og andre sande Christnes store Glæde, udbredes. Der jeg nu kom derhen, og foreslog dem mit Forlangende, at jeg vilde være hos dem nogle Dage, og gav dem derfore en liden Discretion, samtykte de gierne deri. Dog der jeg den 30, som var Fredagen, reisede hiem, for Guds-Tieneste og Prædiken at holde om Søndagen, sigende, om tvende Dage at ville komme til dem igien, undskyldte de sig, og

foregav, at vi vare dem i Vejen; dertilmed saa dryppede deres Huse meget slemt, naar det regnede, og der var ogsaa slem Stank der inde, saa vi havde ikkun slet Vilkaar hos dem. Jeg sagde, at jeg endelig maatte være hos dem; tilmed saa vilde jeg fortælle dem noget om vores Lands Beskaffenhed, og hvad de ellers gierne gad hort. Hermed loed de sig sige, og lovede at tage imod min Komme.

Een Aften, imens jeg denne gang var hos dem, kom tvende fremmede Grønlænder, af dem som boer paa det faste Land, at besøge disse. Saasnart de kom ind i Huuset, og dem blev fortalt om een af deres Slægtninge, som nyligen var doed, begyndte de deres Græde-Ceremonie med hinanden. Seent ud paa Aftenen, efter at jeg var gaaen hen til mit Logemente, (thi jeg laae i et Huus for mig selv, og loed mine Born ligge i det andet Huus,) og havde nylig lagt mig til Roelighed, tillige med de andre der i Huset, kom een fra det andet Huus, og sagde, at nogle af disse skulle strax komme derhen til dem. De raabte ogsaa paa mig, at jeg skulde komme med. Jeg blev halv bange for mine Born, som var der henne, ej betænkende, hvad det skulde betyde; Stod derfore strax op, og gik derhen. Der jeg nu kom der ind, sadde de, og havde et Abespil for sig, hvilket een af de ankomne Fremmede, der gav sig ud for een Angekok og viis Mand, skulle forrette. Jeg maatte med de andre sidde ned, og see paa, hvad denne Gioglere vilde anfange. Herpaa blev da Lyset udslukt, og efter at han havde sadt sig paa Gulved, begyndte han, tillige med de andre, og Qvindfolkene, at synge, hvilket jeg icke forstod. Derefter slog han paa sin Tromme, skreeg, og rumlede iblant nogle udspilede torre Sælhund-Skind, som de havde lagt paa Gulved hos ham, hvilket gav en pudseerlig Lyd. Undertiden talte han til de andre; jeg vidste icke hvor om. Han havde og, som jeg kunde forstaae, bestilt een uden for Huset, som skulde

skulde svare ham paa hvad han spurdte om inden fore, og det skulle være Tongarsuk. Jeg loed som jeg icke forstod dette, og spurde dem saa sad hos mig, hvad det var, og skulde betyde? de sagde, det var Tongarsuk, d. e. en Aand, eller een af de Døde, af hvilken han udspurde adskilligt, dem og deres Handtering angaaende; spurde mig og, om jeg var bange? jeg svarede nei, at jeg vaar icke bange for deres Giækkerie; thi det var Løgn de fore med, og jeg vidste nok, at de havde bestilket en anden uden fore, som gav Angekoken Giensvar. Nej, sagde han; men det er Tongarsuk han taler med ꝛc. Jeg gik omsider fra dem igien; men mine Børn sagde siden, at de havde dette Giækkerie for sig meest den hele Nat igiennem. Mig kom dette Aberie for som meere ligt et Spill og Leeg end Diævels Kiøglerie; hvorudi jeg aldrig har kundet erfare, at deres Angekuter eller Hexen-Mestere noget virkeligt har kundet præstere.

Den 2 November tog jeg atter hen til Grønlænderne med mine Sønner, og vare de villige igien at annamme os. Om Aftenen blev jeg saa uvasselig af den stemme Stank der var udi deres Huse, saa jeg maatte nogle gange bræcke mig, og strax gaae til Sengs, og dække mig vel til med Klæder; thi det raadne Syet og andet Snavserie de bær ind i deres Huse, giver saadan stem Stank fra sig, at det er ulideligt at udstaae for den som er af en kieslig og kvæsen Natur; Og det som icke er det ringeste, er man og ilde plaged af Luus, som Grønlænderne have nok af, og rigelig kand meddeele andre, naar man kommer dem for nær. I andre Maader ere de slackels Mennesker gode og skikkelige nok at omgaaes med. Naar jeg plejede at synge, og Grønlænderne spurdte, hvad det var, og betydde? svarede jeg, at jeg talede med Gud, og beder for dem, at han vil være dem naadig, og give dem Mad og Næring ꝛc. Og som det hende sig, at en Part af dem derefter nogle gange havde faaet Sathunde, da de vare udfarne

paa

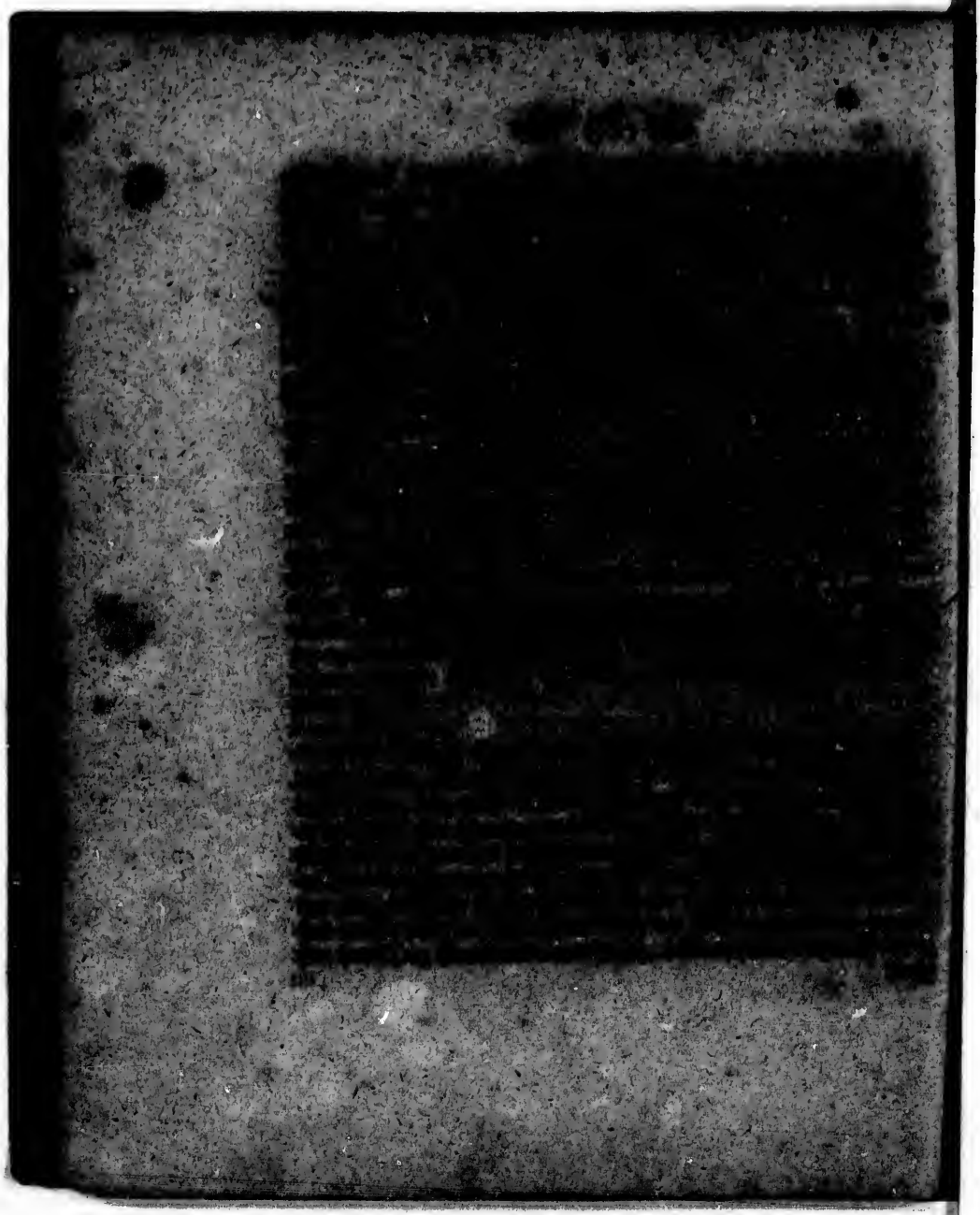

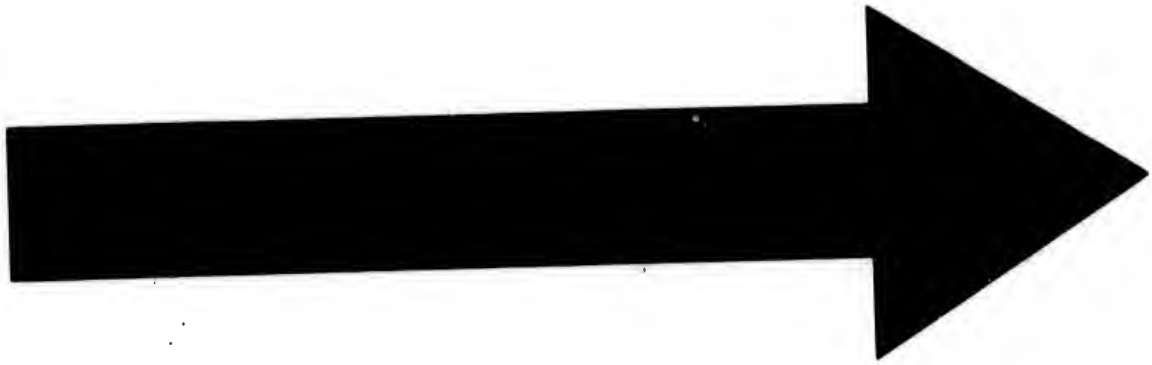

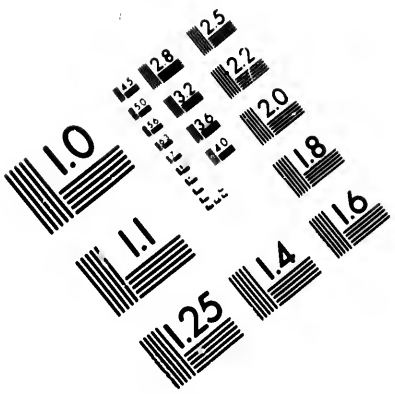

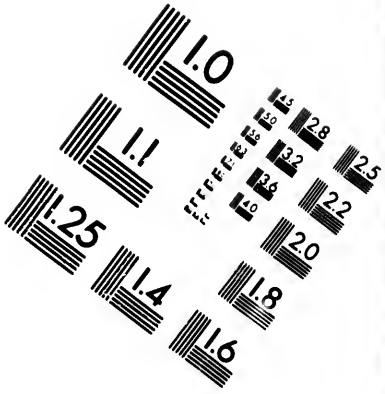

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

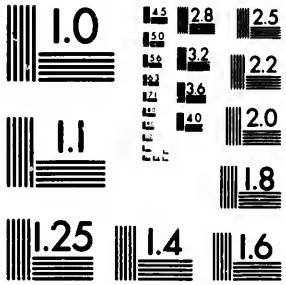

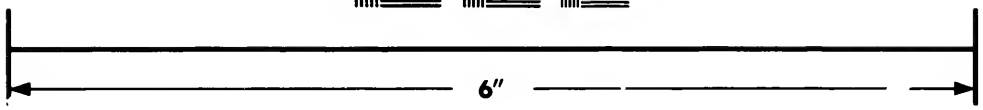

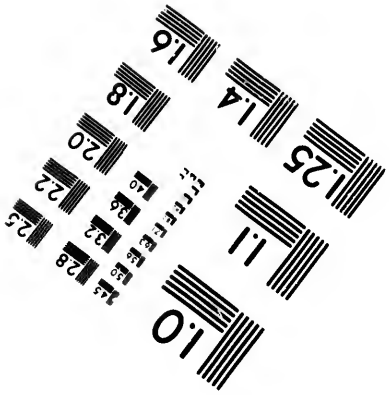

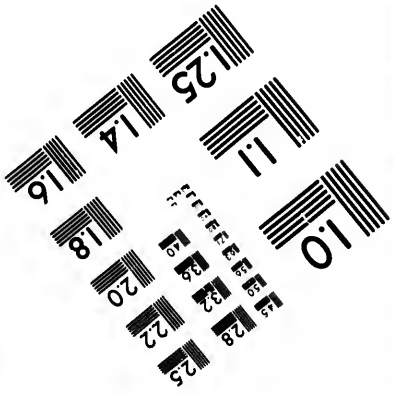

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

CIHM/ICMH
Microfiche
Series.

CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1982

langt fra værende, saa vi saae en mærkelig Forskiæl paa deres Omgiængelse og Opførsel imod os, siden Skibet gik fra os, og frem for det første vi kom der til Landet. De vare nu ikke heller saa slemme med at stiæle fra os, som tilforne, besynderlig de som boede i Nærværelsen; og skeede det end, at nogen stael noget fra os, saa blev det dog aabenbared af de andre, saa vi ofte fik det Bortstaalne igien.

Angaaende min antagne mye Diener Kojuks Opførsel siden han kom til mig, da var den ikke aldeeles efter mit Behag; thi ikke alleene var han ustadig, og forblev neppe een eller to Dage til Ende paa Colonien, men foer hiem til sine egne, og forblev der nogle Dage, forend han kom tilbage igien; men han var og i andre Maader skalkagtig og egensindig, saa jeg derfore skildte mig ved ham igien. I hans Stæd gav sig en anden an, bestandig at ville forblive, hvilken jeg tog imod, og efter hans Forlangende, til Fæste-Penge forærede ham to nye Skiorter og een Kiste.

Den 7 December kom atter en anden ung Person, og tilbød sig at blive. Jeg accorderede og med ham paa den Maade, at han skulde stedse blive hos mig, hvilket han tilsagde, imod det at han skulde have til Løn 5 Skiorter og nogle andre smaa Sager. Mit Øiemærke med dennem var dette, at dersom jeg hos dennem fornam nogen Stadighed til at blive, saavelsom og Bequemhed til at lære noget got, saavel til deres egen som til deres Landsmænds Nytte og Oplysning, da vilde jeg giøre min yderste Flid med dem, at de maatte lære at læse i Bog, og hvad videre som kunde tiene til deres Nytte og evige Bæste; omældet hvad jeg selv, til Sproget at lære, ved dem kunde profitere. Begyndte derfore at forsøge, hvad ved dem var at giøre, og underviiste dem i at kiende Bogstaverne, hvortil jeg lokkede dem med smaa Foræringer af Fiske-Kroge. I Begyndelsen vare de lystige

stige nok til at lære, og kappedes med hinanden, hvem mest Fiske-Kroge kunde fortiene, saasom jeg lovede dem en Fiske-Krog for hver Bogstav de lærde. Det varede ikke ret længe, forend de havde lært at kiende alle Bogstaverne, endskiønt deres Accent og Udtale ikke i alt kunde følge vor Danske Tunge. Men der jeg nu vilde continuere med dem, bleve de omsider kede deraf, og sagde, de vidste ikke, hvortil sligt nyttede, at sidde om Dagen, og af et Stykke Papier at raabe A, B, C, &c. Men at fare ud paa Soen, og jage efter Sælhunde, og at flyde Fugle, derudi var baade Nytte og Plaisir; Jeg saavel som Kiøbmanden, sagde de, vare Folk som intet duede til noget; thi vi giorde intet, uden den hele Dag sidde at male med en Pen, og kige i en Bog, med videre, som de forekastede mig. Jeg forklarede dem, saa vidt jeg kunde sige, og de kunde begribe, hvad Beskaffenhed det havde med vores Læsen og Skriven, nemlig, at man dermed kand give Fraværende, som ikke kand tale med os, sin Mening tilkiende; Og saasom Gud, som er Himmelens og Jordens Skabere, ikke kand tale med os Mennisker, saa haver han ved Skrifter og Bøger givet os sin Villie tilkiende, og hvad vi skal giøre. Og er dette da Aarsagen, hvorfor vi lærer at læse og skrive, nemlig, at vi maa vide Guds Villie, og hvorledes vi skal forholde os, at vi efter Døden maa komme til Guds Rige. Dette samme vilde jeg nu ogsaa lære dem, at de kunde læse Guds Ord, og forstaae hans Villie. De svarede, de vilde nok see i Papiret, men de maatte ogsaa undertiden, naar dem lystede, fare ud paa Soen. Og som jeg her udi ikke aldeles kunde betage dem deres Frihed, accorderede jeg dem det, og var fornøyed med, at de og undertiden vilde lære at læse. I det øvrige forsøgte jeg og, saa megret mueligt var, at opbygge dem i Guds Kundskab, og at give dem en eenfoldig Historisk Begreb om Gud og Skabelsen; om Syndefaldet; om Menniskens Forløsning; om Domme-Dagen, og det evige Liv; paa hvilke Stycker de inden Aarets Udgang vidste nogenledes at give Svar, naar jeg dem tilspurdte. Dog var denne af dem fattede Kundskab icke saa tilstrækkelig, at den hidindtil havde kundet virke nogen ret

An-

Andagt i deres Hierter, icke-heller var jeg mægtig, enten at forestille dem den dybe Fordærvelse, som Menneſken ved Syndefaldet var geraadne udi, eller ſalige Tilſtand, de Troende ved Chriſti Død og Fortieneſte ere udi overſatte. Det er endnu i friſk Minde iblant Grønlænderne, om de tvende Qvindfolk, ſom i Høy-lovlig og ſalig Ihukommelſe Friderici III. Tid blev ført fra Grønland, hvilket os af de tvende hos os værende Grønlænder blev fortalt. De vidſte og at nævne dem ved Navn, at de heedte Kabelau, Sigoko, og Gunelik, af hvilke den ene ſkulle have været en gammel Kone, men de andre to Piger.

Denne første Deel af Vinteren, fra October Maaneds Begyndelſe og indtil ultimum Decembris, har det været heel uſtadigt med Vejrliget, oftere Slud og Sneefog, end det forrige Aar ved diſſe Tider, men icke ſaa kold. Vore Folk havde og alle til denne Tid været ved god Helbred og Sundhed, foruden een Mand, ſom baade næſtforgangen Vinter, og ſiden Skibenes Ankomſt, havde været ſyg og Senge-liggende. Alting, lovet være Gud! var vel, alleene med Handelen, og hvad ſom skulde underſtotte Værkets Vedligeholdelſe, var det ſlet beſtillt; thi all vor bæſte Cargeſon og Handels-Vahre var til Ende, og det øvrige vi havde, vilde Grønlænderne icke eengang ſee paa.

Ny-Aars-Dagen 1723. begyndte vi, ſom ſædvanligt er, med Prædiken, Lov og Taksigelſe til Gud for ſin Naade og Beſkyttelſe i det forbigangne Aar, og med inderlig Paakaldelſe om fremdele Lycke og Velſignelſe udi det nye.

Den 18 Januarii, der vore tvende Grønlænder, Kulak og Navia (ſaa vare deres Navne,) vare farne ud paa Soen efter Alker, og komme hiem igien, fortalde de, at de andre Grønlænder overſkiældte dem, og ſagde, de havde icke Vid eller Forſtand, efterdi de gav ſig ſaa til Rolighed hos os, og icke kom hiem igien til deres, og med dem foer ud, og var om Næringen; ſpottede dem, og kaldte dem Kabblunaker, (thi ſaa kalder de os) og at de icke ſkulde bruge Fugle-Pile

Merkandser, som de, men Bosser og Flinter ꝛc. Saa avindsyge vare de blevne derover, at de opholdt sig hos os, og at de havde bedre Dage end de; thi vilde dem icke fare ud paa Soen, naar Vejret var stemt; hvilket ellers Noden drev de andre til, for Livet at opholde. Dertilmed saa fik de Mad og Klæder for intet, og turde icke ved at lide ondt derfore, som hine; over hvilket alt de mueligens bare stor Fortrydelse.

Den 21. da jeg gik hen at besøge vore Naboer, var udi et af Grønlændernes Huse een gammel Kiærling nyligen ved Døden afgangen, og havde allerede baaret hende ud, og lagt hende udi en Hule, og svøbt hende udi nogle Sælhund-Skind. Een gammel Mand laae og der sammesteds dødelig syg, (hvilken og Dagen derefter døde,) desligeste en anden i samme Huus, som og var upasselig. Jeg underviiste de Syge, som bad om Hielp i deres Sygdom, saa got som jeg kunde, og sagde dem, at de skulde søge Hielp hos Gud, som er HErre over Døden og Livet. Det var Hiertens Ynk at see disse arme Mennesker udi deres Døds Stund at have største Afskye for Døden, og vilde gierne leve, fordi de havde intet got at haabes og trøstes ved. Ach! hvad have vi Christne dog høyligen Aarsage af Hiertet inderligen at tacke Gud, som har giort os dygtige til de Helliges Arvedeel i Lyset, og rædded os af Mørkhedens Øvrigheds Magt, og oversat os udi hans elskelige Sons Rige, i hvilken vi have Forløsning ved hans Blod, nemlig Syndernes Forladelse. Men dis værre! de mindste betragte saadan Velgierning alvorlig, og takker Gud derfore af Hiertet.

Den 26. kom nogle af Naboerne til os, og fortalte, at een af deres Angekuter eller konstige lærde Mænd var komne til dem, og skulde i denne Aften der sammesteds bevise sin Konst; vi maatte derfore og endeligen komme derhen, og see paa ham. Jeg svarede ham, at jeg havde seet det tilforne, og jeg vidste, at deres Konst

var

var Logn, og af ingen Vard. Een af dem svarede, jeg var Mikkekau, i. e. formaaede icke at giøre sligt; Thi der den sammesnæst-forleden Nat i sin Konst var henrykt, som han sagde, til Himmelen, saae han slet ingen Spor eller Tegn der til mig; men han saae der en gammek Kiærling bar et Kablunaks Hoved i sin Haand, og en Hund laae og gnavede paa nogle Kablunakers Been ꝛc. og saadant Narrerie mere som han fortalte. Der jeg nu svarede, at saadant var idel Logn og Opdigt, bad de, jeg skulde ickuns komme derhen i Aften, saa skulde jeg fornemme hans Konst. For Plaisir gik jeg med Kiøbmanden og Mesteren derhen, hvor han dog, efter at Lyset var slukt, anfangede sit Abespill paa samme Maade, som tilforne er formældt. Der det nu omsider havde Ende, sagde vi, at det var Logn og Giæckerie alt hvad de fore med; thi vi forstoed og vidste nok, hvordan de bar sig ad. De nægtede det vel, men kunde intet reel sige der imod, saasom vi i alting overtydde dem deres giæckelige Adfærd. De fortalte os ogsaa iblant andet adskillige Fabler og Giæckerier, som de med Alvorlighed vilde maintenere, og binde os paa Ermene; saasom, naar Maanen er borte for dem, og icke skinner, siger de, at den stiger ned i Havet og paa Jorden, og tager Sælhunde og andre Dyr med sig op til Himmelen, for at æde; thi han skal fordum have været en Kalak eller Grønlænder, som de fabulere, og ved en synderlig Occasion skeed saadan Metamorphosis paa ham. Deres Kundskab om Planeternes Gang og Virkning er ellers ickuns ringe, dog haver de adskillige Navne paa eendeel kiendelige Stierner, saasom Vognen kalder de Tugtu, i. e. et Rinsdyr; Nord- eller Aften-Stiernen Kaumarsok, i. e. een som er faren ud paa Sælhunds-Fangst, og komme hiem af Soen igien, eftersom den synes at komme frem, og stige op af Havet. Killukturtet er Syv-Stiernen, som har sit Navn deraf, at den synes ligesom at være sammenbunden, i det de staae saa nær hinanden, med fleere. Om Vejrlyset, Nord-Lyset, som altid

sees

sees i klart Veir over den gandske Himmel, have de den Indbildning, at det er de Afdødes Siæle, som løber omkring, og spiller Bold med hinanden; Hvilket er en Leeg for Ungdommen om Vinteren i Maaneskin. Og heraf sees, at de have een fast Mening og Tanke om Siælens Udødelighed, enddog den er alt for kiødelig og fabel-agtig; thi de sige, at de Dødes Siæle har der et got Levnet, faae Vildt og Fangst nok, og leve bedre end her ꝛc. Det er at beklage, at saa klygtige og behændige de, efter deres Maade, ere, til at opfinde adskillige Middel til deres Næring og Livs Ophold at søge, saa stor Dumhed og Koldsindighed udvise de, alvorligen at eftertænke den guddommelige Sandhed, som jeg, efter Mueligheed, har søgt dennem at inculcere. Hvilket alt kommer deraf, at de anseer vor Gudstieneste og Andagts-Øvelse ikke af mere Betydende end deres eget Giækkerie. Kortelig, om alt hvad som er, giøre de sig ingen andre Tanker, end at det er saaledes af sig selv, og kiender ingen anden Hoved-Aarsag og Oprindelse; Saa de i dette Stycke udvise een ret fæiſk Dumhed og Uforstand. See! saa aldeles intet forstaaer det naturlige Menniske sig paa de Ting som høre Guds Aand til, det er ham en Daarlighed, at han ej alleene ikke kand, men endog icke vil begribe det. Det bliver derfore Guds egen Gierning, og dependerer af hans blotte Naade og Allmægtighed, at oplyse saadanne forblindede Hierter, og af deres Sind at fordrive det store Vanvittigheds Mørk, hvorudi de ligger begravne, hvortil vore menneskelige Kræfter (uden saa vidt Gud vil bruge os til sin Naades udværdige Redskab,) aldeles intet kand contribuere; thi ingen kand komme til Christum, og troe paa ham, uden Lysens Fader selv drager ham, ved sin forekommende Naades Kraft. Selv Guds Apostel maa bekiende, at den er intet som planter, ej-heller den som vander, men Gud alleene, som giver Fremvæxt.

Bed det, at jeg forhen havde taget de tvende Grønlænder til

til Huus hos os, blev en anden gift Grønlænder (nemlig den, hos hvilken jeg tilforne paa nogen Tild logerede hos,) anlediget, ogsaa at bede mig, at jeg vilde imodtage hannem med hans Familie, og herberge dem den øvrige Tid af Vinteren hos os, saa vilde de stedse blive hos os, og naar Sommeren kom, vilde han anvise os een smuk Plads, hvor vi kunde sætte vor Boepæl, og have god Næring om Sommeren med Lax og Sælhunde-Fangst, og Rinsdyr-Jagt, og om Vinteren med Torsk og Rodfiske-Fangst. Til saadan Forslag var han uden Tvivl beveged af den slette Næring, som paa disse Tider faldt for dem; Thi de gior sig liden Tanke om at forsyne sig med noget tilstrækkeligt til Levnets Ophold om Vinteren, naar der om Sommeren falder nok af alle slags; Hvorfor hans Formodning var nu vel, at de skulle iblant faae Mad hos os, naar de selv intet kunde forhværve. Ihvorvel vi nu havde liden Leilighed til at tage saa mange ind til os, nemlig 6 Menniſker, som var den Mands hele Familie, foruden de to vi havde for, dog, for at vi ved denne Leilighed kunde faae nogen ydermere Oplysning om Landets Beskaffenhed, som i fremtiden maatte komme os til nogen Fordeel, saa og for at vinde deres Hiertelav, resolverede jeg, at tage imod dem. Vi havde ellers hver Dag Grønlændernes Besog, og vel oftere end som vi forlangede; thi med deres idelige Besog fuldte Uroe nok, men liden Fordeel og Gevinst; de vilde altid have, men intet give. Dog havde jeg denne Fordeel ved deres jævnlige Besogelser, at jeg fik Leilighed iblant at discurere med dem om guddommelige Sager, og saaledes efterhaanden, efter Mueligheed, berage deres groveste Vanvittighed.

Den 12 dito kom for ommeldte Mand med sin Familie og hele Bagage til os; Vi indrømmede dem en liden Plads oven-

paa

paa Loftet over Folkenes Stue; men mine to Karle, som jeg havde for, syntes ikke synderligt derom, tænkende, at de herover skulde komme til at miste nogen af de Carelter vi dennem ellers beviiste.

Den 17. da tvende fremmede Grønlænder, som sagde sig at have hiemme længst inde i en Fiord, een eller to Dages Reise herfra, kom til os, fortalte de, at paa det Sted, hvor de boede, havde fordum Kablunakerne, ſc. de Norske, boed, og var endnu dersammesteds at see øde Tompter og Rudera af deres Boeliger. Det samme Sted vaeste de for et meget skiønt og deiligt Sted at være, med Græs og smaa Skov, hvor der og vare Rinsdyr, Harer og Ryper nok, og i Søen Sælhunde; item, Lax, Torsk og Rodfisk ꝛc.

Angaaende de Norske Coloniers Undergang paa den vestre Side af Grønland, da veed Grønlænderne og at sige derom, nemlig, at de skal være overrumplede og ihielslagne af deres Forfædre, hvor endnu, til Amindelse, viises et Sted, hvorpaa de skal have slaaes tilsammen, og have givet Navn deraf, og kaldet Pilikitarbik; i. e. et Sted, hvor man skyder med Buer; Hvilket stemmer over et med hvad vi finde i de Islandske og Grønlandske Antiqviteter derom formældet, nemlig: "At de Norske Indbyggere i Be-"ster-Bygd allereede i det 14de Seculo var af Skrællingerne (saa "kaldtes de vilde Folk, som de Norske fandt for sig i Landet, og "komme Norden fra,) overvældiged og ihielslagne." Denne Beretning slap uforseendes udaf en ung Grønlænder, hvormed de Gamle ikke var vel tilfreds, og talte ham til derfore, befrygtende, vi igien vilde hævne det paa dem; Men der vi loed dem forstaae, at vi nok vidste det tilforne, hvorledes var passered, og fordi det var saa længe siden, tænkte vi ikke meere derpaa; icke heller skulde de frygte, at vi ville giore dem noget ondt derfor, naar de ickun selv vilde være skikkelige, saa gave de sig tilfreds, og fortalte os det altsammen.

men. Hvad Øster-Bygd er angaaende, da veed de paa den vestre Side boende Grønlænder aldeles ingen Efterretning at give os, sagsom der ey alleene er en stor Distance der imellem, men endog Jis og anden Farlighed forbyder, at nogen Correspondence har kundet være dem imellem.

For kort siden havde een Grønlænders Kone af Naboerne giort Barsel med et Pige-Barn; og efterdi Moderen ikke havde Mælk [illegible]e Bryste, at give Barnet die, spørger Faderen og Moderen mig, [illegible] jeg ikke vilde have det, for at føde og opdrage det; Og saasom jeg med god Samvittighed ikke kunde afslaae denne deres Begiæring, thi det arme Barns Siæl var der ved at vinde, sagde jeg ja, at ville tage imod det. De kom derfore den 23 Februarii til mig med Barnet, og overgav mig det, og gik derpaa deres Vej igien. Men Moderens Hiertelav kunde dog ikke tillade, at give sit Barn udi Fremmedes Hænder, hvorfore hun Dagen derefter, tilig om Morgenen, kom, og vilde fornemme, hvorledes Barnet levede? og der hun saae Barnet var vel, blev hun glad, men forlangede dog, at faae det hiem med sig igien, lovende, at komme igien dermed anden Dagen derefter. Jeg kunde ikke vegre hende det; hun tog altsaa sit Barn, og gik bort, men kom ikke tilbage med det igien.

Den Grønlænder, som med sin Familie forhen tog Logemente hos os, reisede ved denne Tid fra os igien, saasom han fik at høre, at de andre Grønlænder i disse Dage begyndte at faae Sælhunde; men paa dette Stæd, hvor han nu var, var slemt og ubeleiligt at komme til Soes, for Jisen som havde lagd sig uden for vores Loge. Denne Mands yngste Søn, en Dreng, omtrent 12 Aar gammel, af den Omgiængelse han havde havd med mine Børn, fik Lyst, at blive efter, hvilket jeg gierne tilsted, saasom det syntes, at Drengen var af god Art, og jeg haabede, i hans, som et ungt Barns Hierte, noget godt og gudeligt at kunde imprimere, Faderen samtykte og, at Drengen maatte blive paa nogen Tid hos os.

Den 1. Martii tog jeg mig en Reise paa, at besøge de Folk, som boede længst inde i Fiorden, og som endnu icke siden vor Ankomst til Landet, havde været ude hos os. Om Aftenen maatte jeg, for paakommende contrarie Vind, tage Natte-Herberge hos Naboerne; men anden Dagen fik vi fuldelig Vejr, og kom til et Stæd, omtrent 4 Mile fra Colonien, hvor der boede nogle Grønlænder; de samme toge vel imod os. Og som der sammesteds paa disse Tider, fangedes stor Rodfisk og smaa Torsk, loed jeg Joulle med 3 Mænd blive der, for at fiske. Om Morgenen satte jeg min Reise, og foer eendeel Grønlænders Huse forbi, saasom jeg vilde benytte mig af Dagen og Vejrliget, og kom ikke paa Land hos nogen, uden paa et Stæd, som allersnarest. Grønlænderne som der boede, vare meget fornøyed over vores Tilkomst, bad os ind, og vilde give os at æde af hvad de havde. Jeg gav dem en liden Discretion af Perler, Spenaaler og Angler, og tog derfra igien. Der vi lagde fra Landet, begyndte Qvindfolkene at synge os til Ære, hvormed de continuerede, saa længe de kunde see os. Om Aftenen kom vi til at logere hos nogle Grønlænder, hvilke vare de sidste Folk og Huse vi træffede paa denne Reise; thi længer ind i Fiorden boede ingen Folk, saasom der laae Jis. Efter vor Ankomst kom og en Kone-Baad fuld af Folk til samme Stæd; Qvindfolkene paa Landet undfangede dem med en Sang, hvilket er en stor Eres Bevisning mod Fremmede, som komme paa Besøg, og er et Tegn til, at man er meget velkommen.

Men som mig tilforne var bleven fortalt, at der inderst i Fiorden om Vinteren skulle ligge Sælhunde paa Jisen, vilde jeg og gierne fornemme Visheden derom, og om der kunde være Leilighed at slaae dem paa Jisen, som paa Grønland eller Spitzbergen er brugelig, hvor mange tusende Sælhunde aarligen slaaes og fanges, drog derfore den 4 Martii længere ind, hvor de sagde, laae Jis, og blev ledsaged af en Grønlænder; Men der vi kom derhen, saae vi ingen Sælhunde paa Jisen. Trende Rinsdyr saae vi

vi liggende paa Jisen, hvilke, saa snart de fik os at see, løbe hen over til den anden Side af Landet. Denne Dag var en extraordinaire skarp Frost, saa vi takkede GUD, at vi om Aftenen kom tilbage igien til Grønlændernes Huse. Ellers berettede de os, at længere Øster ind i Fiordene, hvor foromrørte Steen-Huus efter de Norske skulde findes, laae og Jis, hvor Sælhundene om Vinteren og om Foraaret mest tilholde, men at fare derhen, var [illegible]ueligt for os denne gang; thi til samme Stæd var endda to [illegible]es Reise, og under Vejs ingen Folk at antræffe, hos hvilke man om Natten, i paakommende ont Vejr, kunde komme i Lye, var derfore foraarsaged, at vende om igien, i Forhaabning, at naar det lakkede længere ud paa Foraaret, og Kulden loed noget efter, at skulle komme derhen, og forsøge, hvad der var ved at giøre; Begav mig saa den 5 Martii paa Hiem-Reisen igien, og kom om Aftenen til det Stæd, hvor vi havde efterladt de 3 Mænd at fiske. De havde endda ikke giort synderlig Fangst, kunde og ikke heller med saadanne Fiske-Redskab, som af vore Folk brugtes, her nogen synderlig Fiske fange; hvorimod Grønlænderne hver Dag fik nok med deres Fiske-Snore, som ere skaarne i lange og smale Strimler af Hvalfiske-Balder. Jeg loed ikke dismindre samme 3 Mænd blive efter mig, for endnu en Tidlang at forsøge, og jeg forfoyede mig hiem igien. Ihvor jeg kom til Grønlænderne der inde i Fiorden, saae jeg allevegne Rodfiske nok; saa at de Folk, som boer inde i Fiordene, leve langt bedre om Vinteren, end de ude ved Hav-Siden, hvor ingen anden Fisk om Vinteren fanges end Ulker. Men derimod faaer de ved Havet boende Soe-Fugle nok af adskillige slags, hvis Hammer eller Fælle de berede, og bruge til Under-Klæder.

Den 7 dito kom jeg hiem igien. Paa denne Reise erfarede jeg, at det Land strax Norden for os, som vi hidindtil havde holdet for en stor Ø, grændsede gandske til det faste Land, og gior

en lang Indvig eller Revier, og er den samme som i Kortene kaldes Baals-Revier, dog gaaer Længden og Strækningen op i Nord-Ost ikke saa vidt, som i Kortene foregives; thi den strækker sig ikkun til 10 à 12 Mile; men Osten ind løber mange andre Fiorder, hvor i een af dem det ommældte Steen-Huus findes.

Ellers i particulair at mælde noget om mine Discourser med Grønlænderne paa denne Reise, om gudelige Sager, da fandt jeg hos dem stor Begiærlighed, der om at ville høre, og lade sig undervise; Allermest vare de fornøjed, at see de Bibelske Billeder, som jeg havde medtaged, for nogenledes at betyde dem det, som jeg ikke udforligen kunde sige. De erklærede sig fuldkommeligen, at troe, hvad jeg sagde dem om Gud, glædede sig i Særdeleshed at høre, hvorledes Guds Søn skulde komme igien, at opvække de Døde, og tage dem til sig udi Himmelen, som troe, elske og frygte Gud ꝛc. At de reflecterede meget paa min Undervisning, fornam jeg og deraf, at, der en liden Dreng kom frem til mig, og havde et stycke raadned Træ hængende om Halsen, og jeg spurde, hvortil dette duede, besvarede Faderen, at han bar det for, at han skulde have god Lykke; hvorpaa jeg forestillede ham, at sligt intet duede, og kunde intet giøre dertil, at han skulde blive lyckelig, men den store Gud alleene, som har skabt og ejer alle Ting, han gav dem ogsaa Næring; de skulde derfor kaste saadant fra sig, og icke sætte nogen Tillid derpaa. Desligeste ogsaa en gammel Kone, som og havde om Halsen hængende et Kiæfte-Been af en død Ræv, og en Ravne-Kloe, hvilken jeg iligemaade spurdte, hvortil hun brugte det, og sagde, det kunde intet hielpe hende imod Døden, som hun indbildte sig, hun maatte dog doe, naar Gud vilde, som havde givet hende og alle Menneſker Livet; hun skulde derfore kaste saadanne udvelige Ting fra sig, og icke bruge dem, men troe paa Gud, som efter Døden

den vilde give hende et evigt Liv, dersom hun troede, og vilde giøre efter min Underviisning. Baade hun og de andre lued sig min Underretning vel befalde, tev det saa kaldede Angvoak af Halsen, og kastede det fra sig. Ja samtlige Qvindfolkene, som havde Perler om Halsen og i Ørene hængendes, spurde, om Gud icke heller vilde, at de skulde bruge sligt? Jo, sagde jeg; det tillader Gud eder nok, saasom I bær dem ickuns til Prydelse. Paa dette Stæd passerede og dette, at een af dem havde bortstaalet noget fra os. Jeg vilde icke haardeligen tale dennem til derfore, men sagde ickuns, at Gud vilde icke, at de skulle stiæle, og at den slemme Diævel, som de saae tegned paa Papiret, skulde tage dem med sig til Helvede, et Stæd, hvor de altid skulde pines, og dog icke doe; de skulle derfore give det Bortstaalne tilbage igien, saa skulde dem intet Ont vederfares. De raadførdte sig herom med hinanden, og kom omsider, og leverede det Bortstaalne tilbage igien. Sligt gav mig et glædeligt Haab, at disse stakkels Menneſker, ved den Allerhøjeſtes Bistand, med Tiden lætteligen skulde lade sig vinde, naar man ickuns først var kommen i Stand, tilstrækkeligen at kunde betyde dem alting.

Den 9 Martii kom nogle af Naboerne til os, havende med sig adskilligt af deres Sager, og vilde arbeide og forfærdige. Jeg spurde dem, hvorfor de giorde ikke saadant hiemme hos dem selv? De svarede, eftersom der nyligen vare nogle hos dem ved Døden afgangen, maatte de ikke giøre saadant hiemme hos dem selv, paa det dem ikke nogen Vanlykke i deres Næring skulde tilstaaes. Saa heraf var at see, at endskiønt disse Folk icke have nogen Kundskab om noget Guddommeligt, saa ere de dog hengivne til mange daarlige Superstitioner.

De 3 Mænd, som jeg havde ladet blive efter mig i Fiorden, for at fiske, kom den 22. hiem igien; thi der var nu ingen Leilighed for dem, der længere at forblive, eftersom en gammel Qvinde der i Huset var ved Døden afgaaen, hvorfore de maatte der fra, og begive sig andensteds hen, til nogle andre Grønlænder. Der sammesteds vare de en par Dages Tid, og fik nogle Fiske; Men som den Malheur tilstoges een af dem der i Huset, at hans Søn, som var ude at fiske, uforseendes kullede omkring med sin Baad, og druknede, maatte de, for ikke at gidet hørt den utaalmodige Klagen og Hylen, som den Afdødes Fader og Moder begik, fare derfra igien, og begive sig hiem.

Ved denne sørgelig Hændelse passerede og dette, som for mig var glædeligt at fornemme; thi der den Afdødes Fader og Moder skikkede sig utaalmodig over deres Søns Død, kom een af Grønlænderne, som havde nylig tilforne været i et af de Huse, hvorudi jeg logerede, og havde ogsaa hørt paa den Discours jeg havde med de der værende Grønlænder, om Gud, om Himmeriget, og de Dødes Opstandelse. Den samme talede den sørgende Fader og Moder til, trøstende dem, saavidt mine Folk kunde forstaae, og sagde, de skulde icke saa meget græde og klage sig; thi han havde hørt Pelleste, (saa kaldte de mig,) fortælle, hvorledes Himmelens Skabere skal omsider opvække alle Døde igien, og tage dem til sig udi Himmelen, hvor da enhver skal finde og see sine igien, som de her ved Døden havde mistet. Derhos viiste dem, krybende paa Hænder og Fødder, at de, som her vare saa gammel og skrøbelige, at de ikke kunde gaae, skulle igien udi Himmelen blive unge, raske og friske; med mere som han sagde til dem. Spurdte herpaa een af vore Folk, nemlig Aron Augustinison, som bæst kunde forstaae hans Tale, om det icke forholdt sig saa i Sandhed? Denne Trøst virkede og saa meget hos de Sørgende, at de siden nogenledes gave sig tilfreds. Jeg glædede mig storligen over

denne

denne Beretning, og lackede Gud, som icke havde ladet min eenfoldige og ufuldkomne Undervisning været aldeles frugteslos, men ogsaa her opfyldte sin Forjættelse Es. 55. Ligesom Regn og Snee nedfalder fra Himmelen og kommer icke did igien, men vædsker Jorden, og gior hende frugtbar, og kommer den til at give Grode, og give Sæd til at saae, og Brod til at æde, saa skal og det Ord være, som udgaaer af min Mund, det skal icke komme tomt igien til mig, men giøre det mig behager, og det skal ham lyckes, til hvilken jeg sender det.

Jeg haver tilforne ommældet, at der af et og andet Mærke-Tegn var at slutte, at disse Folk maatte dog have nogen Mening om Siælens Udødelighed. Derom haver jeg ogsaa siden af Grønlænderne faaet nærmere Underretning, foregivende, at saa snart Menneſket doer, farer Siælen, som de kalde Targnek, udaf Menniſket op til Himmelen, men Legemet bliver liggende i Jorden, og fordærves. Men der oven i Himmelen skal de Afdødes Siæle, efter deres Mening, have Jagd nok af Rinsdyr, Sælhunde, og anden Spise i Overflodighed. Enddog disse arme Menneſkers Opinion, fordi dem fattes Guds Ords Oplysning!, er gandske fabelagtig og tiodelig, saa beskæmme de dog i dette Fald hine Atheister iblant Christne, som søge at giøre Siælens Udødelighed disputeerlig, og føre den i Tvivl. Alleene disse arme Mennesker, ihvorvel de kiender intet guddommeligt Væsen, eller haver nogen slags Guds-Dyrkelse, saa synes det dog, som de vilde giøre hine Afdødes Siæle, (Gienfærd) til Guder, i det deres saa kaldede Angekuter indbilde sig selv og andre, at de kand holde Samtale med de Dede, som for er mældt. Og, enddog deres giæckelige Adfærd icke alleene er saa kiendelig og aabenbare, saa alle og enhver baade veed og kand forstaae, hvorledes der med tilgaaer, men endog et et frugteslos Abespill, hvorved dennem hverken nogen Gienpar værdiges, eller Nytte tilføjes, saa

saa ere de dog saa alvorligen hengivne dertil, og oves af dem allevegne.

2

Det passerede ogsaa den 5 April, der vores Mester eller Chyrurgus var gaaen hen over til et af Naboernes Huse, at der og imidlertid kom en Grønlænder andensteds fra med sin Broder, som havde en slem Gesvulst og Bylde paa sit ene Kindebeen, og begiærede af Angekokken, som boede i samme Hus, at han vilde giøre ham helbred: Han fordrede strax Betalning af ham derfor, hvilket han og erlangede. Derefter om Aftenen, der Lyset var slukt, (thi all saadan deres Giækkerie forrettes udi Mørket,) tog han Patienten for sig, og efter sædvanlig Maade længe mumlede over hannem, iblant spyttede paa ham, og bespurde sig med Tongarsuk, til hvilken han selv baade giorde Spørsmaal, og gav Giensvar, med sit Maals Forandring. Foreskrev og Patienten visse Spise, som han ikke maatte æde ꝛc. Det er ellers en almindelig Praxis iblant dem, at de i adskillige Tilfælde, saasom naar nogen er død af deres Slægtninge, eller der ere Barsel-Qvinder, og nogen haver smaa Børn eller nogen er syg, da holde de sig, efter deres Angekuters Underviisning, fra visse Spise. Det samme pleje de og at giøre, naar vi undertiden kand have hiulpet nogen af dem med Medicamenter i deres Sygdom, da spørge de strax, hvad de ikke maa æde? Saa dei dette Fald og nøje observere Doctorens Ordinance og Forskrift. Men alligevel Grønlænderne ved saadan deres Cur over saa megen Overtroe, saa betiene de sig dog ogsaa andre fornuftige dog eenfoldige naturlige Midler, i at curere og hielpe hinanden; hvorpaa jeg den næst-forbigangne Sommer saae et Exempel paa en Mand, som uforvarendes af en anden blev skudt med en Kobbe-Lænse igiennem Armen, og var farligen blesseret, og havde Udseende, ikke i lang Tid ved vores Cur at kunde have blevet hiulpen, end sige med deres; Men med For-

Forundring fornam, at han en kort Tid efter, af en gammel Qvinde var bleven cureret.

Den 14 April saae man de første Skibe i dette Aar passere forbi Nord efter. Ved denne Tid flottede og Grønlænderne udaf deres Vinter-Huse, for imens Sommeren varer, at bo i Telter, hvormed de hist og her omstripper den hele Sommer.

Da een Grønlænder, Sønden fra, i disse Dage besøgte os, fortalte han mig, at hvor han var kommen fra, nemlig en 4 til 6 Dages Reise Sønden fore, vare ogsaa gamle forfaldne Huse at see, hvor de Norske fordum skal have boed. Der sammesteds, berettede han ligeledes, var meget Græs, og smaa Skov eller Kratt; der fangdes og megen Torsk, baade om Vinteren og om Sommeren.

I disse Dage passerede det, at en Grønlænder her i Nærværelsen forskiød sin Kone, og viste hende fra sig, af Aarsag, at hun var slem og arrig, og tog en anden i Stæden. De foregav, at det var saa Maneer hos dem, at naar deres Qvinder ikke er efter deres Humeur, da skiller de sig af med dem.

Den 16 April reisede jeg hiemme fra, (ledsaged af den Mand, som var til Huse hos os,) hen ind til en Fiord, en par Dages Reise Østen fore, og kaldes Amaralik-Fiord, i. e. en Leer-Fiord, for at eftersee, om der sammesteds, efter Grønlændernes forhen givne Beretning, skulle være at træffe nogle Vestigia efter vore gamle Norske Christne. For paakommende slemt Vejr kom vi ikke længere end halvanden Mile, hvor der stod nogle Grønlænder med deres Telter, hos hvilke vi og toge Herberge. Om Natten blev en stærk Blæst af Syd-Ost, med Sneefog, som kastede Teltet omkuld, hvori jeg lagerede, saa vi alle vare foraarsagede at tage ind i de andre hosstaaende Telter, hvor vi den Nat

og paafølgende Dag med himanden leed baade Kuld og Trængsel. Den 18de, der det loed af at blæse, begav jeg mig paa Reisen igien, og kom om Aftenen til et øde Vildmands-Huus, yderst i Fiorden, der sammesteds toge vi Natte-Herberge, til om Morgenen, da vi igien foer sængere ind i Fiorden, og træffede ogsaa nogle Grønlænder, som boede i Telter. De samme, efter Anmodning, viiste mig hen til nogle øde Tompter og Pladser, hvor de sagde, de afdøde Kablunaker (saa kalde de os,) have forhen boed. Jeg besaae Stædet, og saae ogsaa der sammesteds kiendelige Tegn, at der havde boed Folk, som havde vidst at dyrke Jorden; thi der vare ikke alleene skionne Græs-Enge paa begge Sider af Fiorden, med megen tyk Krat bevoxen, men ends og de øde Tompter og Rudera af deres Huse gav ogsaa det samme tilkiende; Thi skiønt benævnte Huse ikke vare bygde af andet end Torv og Steen, saa vare de dog langt anderledes end disse itsige Grønlænders Huse bygde. Med Forundring fornam vi, der vi kom der ind i Fiorden, hvorledes der var saa lidet og saa got som ingen Snee paa denne Tid, da derimod ved Havsiden, hvor vi boede, var endda megen Snee; hvilket foraarsages der udaf, at Solen har større Magt at skinne og give Varme fra sig imellem Dalene og Klipperne, end ude ved Hav-Siden, hvor sædvanligen den kolde Nord-Vind blæser.

Udi denne Fiord fiske Grønlænderne ogsaa udi Majo og Junio en stor Mængde af smaa Fiske, som kaldes Lodder, desligeste Torsk, Lax, og om Vinteren Rødfiske. Saa fyde Grønlænderne ogsaa mange Sælhunde i denne Fiord. Af samme Fiord kand man gaae til Lands hen over til en anden Fiord, Norden fore, hvor ogsaa de Norske have boed. Der sammesteds opholder sig mange Mennesker, for at fiske Torsk, Lax og Lodder, og at jage efter Rensdyrene, hvoraf er Mængde langt op til Fiælds. Jeg selv saae 18 Stykker gaaende tilsammen, et lidet Stykke

Vej

Vej fra Stranden, men vare saa skye, at, saa snart de saae os, løbe de deres Vej op ad Marken, at vi ikke kunde see dem mere. Efter at jeg havde beseet alt Leiligheden, begav jeg mig den 22 dito hiem igien til Colonien. Ved Hiemkomsten maatte jeg fornemme, at een af mine to ved Colonien værende Grønlænder, i min Fraværelse, var faren bort til sine Slægtninge, som boede Norden fore, men havde lovet, at vilde komme tilbage igien, hvilket han dog ikke holdt; saa jeg saae den Omkostning og Umage, jeg enten havde anvendt paa ham, eller herefter vilde anvende paa dem som vorne ere, var forgiæves.

Den 28de reisede jeg atter hen ind til en anden af disse ommeldte Fiorder, som kaldes Ujarasuak, og er 12 à 14 Mile fra Colonien, for ogsaa at ville beſee det gamle Steen-Huus, hvorom Grønlænderne og tilforne havde fortalt, der skulle staae. Og som Vejrliget var got, reisede vi Natten igiennem, og kom den anden Dag til Pisiarbik, som og er en Fiord, hvor vore Noeske have boed, og grændser nær til næst-forommældte Fiord Amaralik, med en smal Hals eller Strege Land, saa der imellem disse tvende Fiorder er ikun een liden Spadsere-Gang. Her fandt vi en stor Hob Grønlænder boende udi Telter. De samme vare velvillige til at laane os Huus om Natten, men den Natte-Leje betalede jeg dyre nok; thi jeg blev saa befængt med Lus og Utøj af dem, at jeg midt paa Soen, da jeg igien var reist derfra, maatte klæde mig af, og iføre mig rene Klæder. Fra Stædet vi laae, fik jeg en Grønlænder lejed, for at ledsage os, og vise os Vejen, kom altsaa den 30 dito, side om Aftenen, til Jisen, som laae inderst paa Bonden i Fiorden, og endnu ikke var optoed. Eftersom det var bleven mørkt for os, fore vi Grønlændernes Telter forbi, som vi ikke kunde see, og maatte derfore om Natten ligge paa Marken, under aaben Himmel, til det blev Dag igien, hvor jeg da med Grønlænderen og nogle af mine Folk forsøgte, at ville

gaae over Isen hen til Pladsen, hvor det Steen-murede Huus stod, og var een god Miil fra Stædet, hvor vi loed Farkjerne efter os; Men Isen var meget strøbelig og farlig at gaae paa, saa vi mange Stæds slap ned igiennem med Fødderne, og længst inde paa Botnen var den gandske optoed, var derfore tvungen til at søge Landet ved en steil Klippe, over hvilken vi i den stærke Hede og Soelskin, med stor Besværlighed og Fare maatte klavre baade paa Hænder og Fødder, indtil vi kom der forbi, og hen til Stæden hvorhen vi forlangede. Der vi nu vare fremkomne, befandt jeg det ligesom Grønlænderne havde beretted, nemlig først en forfalden firekantet Bygning af Stern, omtrent 6 Alen høje, og 9 Alen brede eller lange i hver Kant, med en Dør paa. Stenene udi Bygningen vare meget vel proportionerede, slætte og sævne, dog var der hverken Kalk eller Leer at see imellem; thi, som det vel er troeligt, at de, af Manqvement for Kalk, har maatt brugt Leer til at mure med, har det i saa langsommelig en Tid ikke kundet havt Bestand for Regn og Blæst. Af den store Hob Steen, som der baade laae nedfalden uden om, og inden til var opfyldt med, er at slutte, at det maa have været een høj og smal Bygning, ligesom et Taarn. Nogle Skrid længere hen paa Marken, fandt jeg en anden nedfalden Steen-Hob, som ogsaa har været et Huus eller Bygning, hvoraf endnu stod over Jorden ikke mere end een Alen omtrent, som var med Steen paa Steen ordentlig lagd, og vel sammenføjed, men uden og inden til laae mange Steene, store og smaa. Den samme Bygning har uden Tvivl været en Kirke; thi det var en stor Grundvold af 48 Alen lange, og 26 Alen brede, og er ikke at tvivle paa, at dette jo er vore gamle Norske Christnes Arbeide. Foruden disse Steen-Mure saaes og mange andre forfaldne Jord-Huse. Stædet er ellers af en skion Prospect, een slæt Plan, med skionne Græs-Lier, bevoxen med Kratt og Birk, Vier, Elle og Enebær-Træer &c. Paa samme Stæd findes ogsaa en skion Vær-

Steen-

Steen eller Talg-Steen, som er een ufuldkommen Marmor, af adskillige Couleurer, grønne og røde, item, gandske hvide med sorte Prikker udi. Fra denne Fiord var endnu videre at see andre Fiorder, hvor allestæds de Norske fordum har boed.

Men saa angenæmt det var, at see denne sinukke Plan, med de forfaldne Nordmænds-Bygninger, saa u-angenæmt var det at see lige tvært over paa den anden Side, det fæle Jis-Fiæld, som, saa langt vi kunde see, strakte sig hen over Landet, og naaede lige til Soen, hvor store Stykker, som Holme og Øer, brækkede af, og drev udaf Fiorden; Hvilket aarligen skeer, og i stor Mængde, med den anden Bay-Jis, driver udaf Fiorden, som paa Soe-Korterne kaldes Baals Revier. Der er at forundre, at da Landet der rundt omkring i Fiorden, ved Soe-Kanten, er smuk begroed med Græs og Buskaster, der dog oppe til Fiælds er saa strekkelig megen Jis, som aldrig optøer, men aarligen forøges, og betækker det hele Land. Paa Bay-Jisen saae vi Sælhunde nok, men saa snart de bleve os vaer, slap de ned igiennem deres Huller, som de havde paa Jisen; thi Grønlænderne, som om Foraaret der holde til, jager ideligen efter dem, saavel som efter Rinsdyrene. Imens vi vare der, gave vi os ikke Tid at gaae efter Rinsdyrene, dog skiød mine Folk der et par Harer og nogle Ryper. Hvad Sælhundene er angaaende, da forsøgte vi vel at sætte Garn for dem, som vi havde taget med os, for at fange dem med, men som Stædet og Pladsen var alt for vidtloftigt af Begreb, gik de uden fore, og skyede at gaae inden for Garnet. Ikke dismindre loed jeg dog den ene Chaloupe med 5 Mand blive derefter mig, i Forsæt, ogsaa at lade forsøge paa et andet Stad, hvor Grønlænderne sagde skulde være bedre Leilighed at komme i fær med Sælhundene, og drog altsaa den 3 May igien udaf Fiorden med det ene Fartøj, og kom den 4 dito om Aftenen lykkeligen hiem igien. De paa Vesen antræffende Grønlændere underviste jeg af Guds Ord, saa vidt jeg kunde.

Udi min Bortværelse qviterede den Mand, som i næste Vinter var til Huse hos os, og foer med sin Familie bort igien, for at begive sig til sine andre Landsmænd, som en halv Miil fra Colonien havde deres Tilhold udi det saa kaldede Nepiler-Sund, for at fiske et slags Fisk, som i Norge kaldes Rogukaller.

Den ene Grønlænder, ved Navn Kulak, var endda hos mig, og loed sig forlyde, fremdeles at ville forblive, men han vilde dog have sin Frihed, idelig at besøge sine Landsmænd; Saa, at holde Grønlænderne i Tvang og Stillhed om Sommeren, er en ugiorlig Ting.

Den 10 May, der vi fik see et Skib uden for Vaalen, og tænkte, at det maatte være vores Fædrenelands Skib, loed man een Chaloupe fare ud, men det var en Hamborger, og var destinered at gaae Nord paa til Hvalfangsten. Commandeuren paa Skibet loed see sin Høflighed imod mig, og tilsendte mig med mine Folk en par Boutellier Spansk Seck, een Hollandsk Ost, og nogle Hvede-Tvebakker, og ellers høfligen tracteredе vore Folk.

De som jeg loed efter mig udi Fiorden, kom den 12 Hujus hiem igien, men med Sælhunde-Fangsten vilde det icke heller lykkes paa det Sted. Af Veidekaf førte de hiemme med sig 15 Harer og eendeel Ryper. —

Den yngste af den Mands Sønner, som i seneste Vinter var til Huse hos os, fik jeg siden, med Faderens Minde, overtalt, at blive paa Colonien hos mine Børn; dog med den Vilkor, at han stundum maatte have Forlov at fare hiem til sine Folk. Eftersom denne Dreng vår et got Barn, og havde stor Lyst til at omgaaes med mine Børn, var min Forhaabning, ved ham i fremtiden noget godt at kunde udrette.

Udi

Udi Disse Dage ankom eendeel Kone-Baader, i. e. store Baader, længst Sonden fra, ag agtede at begive sig der Nord om, hvor Hvalfiskeriet ves. Denne lange Reise paatage de sig allene for Hvalfisk-Bardene skyld, (thi i denne Circumference, og Sonden forej, fanges ikke saadanne Hvale,) hvilke de nødvendig behove, saavel til deres Fiske-Redskabe, som ogsaa dermed at sammenbinde Træværket i deres Baader.

Eftersom jeg hidindtil havde recognoscered de nærmeste Fiorder omkring Colonien, vilde jeg og nu forfare Beskaffenheden et Stykke Norden fore; Reisede derfore den 24 May Nord efter, med een Chaloups Folk, og om Aftenen kom til endeel Grønlænder, tilholdende i Telter, iblant hvilke og vare nogle af dem, som næst-forbigangne Vinter havde boed i Nærværelsen hos os. Og som mig af de der værende Grønlænder blev fortalt, at een Dags Reise Norden fore var en Plads eller Vog, hvor der fangedes baade Torsk og Rødfiske, fore jeg og derhen. Under Vejs træffede jeg mange Grønlænder, men de samme vare gandske fremmede for os, og vi for dem, saasom ingen af dem, siden vor Ankomst der til Landet, havde været der Sonden hos os, men havde dog ellers hørt om mig, og af Sonden fra komne Grønlænder bleven sagt, hvorledes jeg altid plejede at fortælle dem som komme til mig, om een som skal have skabt Himmelen og Jorden, hvorom de og gierne forlangede at maatte høre noget. Enhver af dem vilde have mig udi sit Telt, og hvor jeg gik ind, der forsamlede de andre sig uden fore, for at ville høre, hvad jeg kunde sige dem om GUD. De bad mig og, at jeg vilde forskaffe det saa, at den lange Vinter, og det ustadige Vejr, som hindrede dem i deres Næring, maatte ophøre. Jeg betydede dem, at sligt formaaede GUD alleene at giøre; men jeg var kommen til dem, at underviise dem om den allmægtige GUD og hans Gierninger, som de intet vidste af, paa det de skulle troe, og selv paakalde ham,

saa

saa vilde han forbarme sig over dem, og give dem hvad de havde fornoden. De svarede, at de troede nok alt hvad jeg sagde dem; men jeg skulde dog bede GUD om godt Vejr; thi de de selv kunde og forstød det ikke ꝛc.

Angaaende Fiske-Pladsen, Grønlænderne fortaldte mig om, da kom jeg og til den samme, og var een stor Vog med et smalt Løb eller Revier udaf Soen. I samme Voa, sagde de, vare mange Fiske, men nu laae den gandske overdækked med Jis, som endnu ikke var optoed. Uden fore paa Fiorden viiste de mig og saa Pladser, hvor de fiskede Helle-Flynder og Rodfiske. Jeg saae og her og der Vaver og Havne, hvor de Hollandske Skibe om Sommeren plejede at ligge, naar de ere der i Landet for at handle med omkring-boende Grønlænder. Denne Stæd ligger 10 à 11 Mile omtrent fra Colonien. Efter at jeg nu havde betragted alting, vendede jeg tilbage igien, og kom hiem den 29 May.

Den 4 Junii ankom til Colonien tvende Hollandske Chalouper med 10 Mand, Sonden fra, hvilke havde forliist deres Skib udi Jisen ved Staten-Huk, den 12 May, udi et slemt stormende Vejr, hvor de maatte forlade Skibet, og salvere sig med Chalouperne, og siden, udi meget slemt Vejr, Nat og Dag, havde reised og travallieret over 80 Mile hid til, og tragtede efter det Stæd, hvor de Hollandske Hvalfiske-Skibe efter Hvalfisteriet plejer at ligge. Men de arme Folk vare af den idelige Faren, og Mangel for Spise, saa udmattede, at hvis de ikke havde træffed paa Colonien, og altsaa kommen til os, havde de dog elændeligen maatt crepered; thi de havde endnu mere end 50 Mile til det Stæd, hvor deres Lands Skibe plejer at ligge. Jeg forsynede dem med hvis de havde behov til deres Livs Ophold, hvorpaa de igien fortsatte deres Reise.

Efter-

Efterſom jeg i Foraaret, da jeg var reiſt ind udi Fiorden Amaralik, for Jis, ſom endda laae der længſt inde paa Bunden, icke fuldkommeligen kunde erfare Beſkaffenheden der ſammeſteds, reiſede jeg atter den 7 Junii der ind igien, for at forſøge, om det alſammen forholdt ſig ſaaledes, ſom Grønlænderne havde berettet om den Fiſkfangſt ſom der falder om Sommeren. Jeg blev der i 4 Dage, og imidlertid loed forſøge paa eendeel Pladſer, hvor Fiſke ſkulle ſtaae, fornemmelig udi en Vog, hvor vi med Torſke-Garn, og en ſtor Vaad, ſom vi havde taget med os, forſøgte, men fik intet uden nogle ſmaa Breislinger og Lodder. Af den ſidſte Sort optog Grønlænderne een ſtor Mængde, tillige med ſmaa Torſk, ſom de, ſtaaende paa Landet, øſe op med en Hov eller Nett paa et langt Skaft. Uden paa Fiorden fiſkede de ſtorre Torſk, hvoraf dog mine Folk (ſom var at undre over,) med deres Fiſke-Redſkab ſlet intet kunde fange. Ellers ſaae nu der inde i Fiorden allevegne meget ſmukt ud, baade med Græs paa Jorden, og Løv paa de ſmaa Buſkaſier. I den Stæd der ude ved Have-Siden, hvor vi boede, var næſten continuerlig Taage hver Dag, ſkiønt var der imod den inde et meget deiligt Veir, og varmt Solſkin, og ret fornøieligt at boe og være; Saa det er icke at undre, at vore Norſke Folk ſædvum have faaet Lyſt til at ſætte ſig der ned. I det øvrige havde jeg denne gang icke Leilighed til at anvende nogen Tid paa Skyderie, ſaaſom jeg hver Dag forventede Fædrenelands Skibe, hvorfore jeg igien begav mig paa Hiem-Reiſen. Efter Hiemkomſten, ſom Skib endda ei var ankommen, paatog jeg mig atter en liden Reiſe Nord efter, paa den Oſtre Side af Lands-Odden vi boede paa. Jeg befandt der vel een og anden Stæd gode Havne for Skibe at ligge, men ellers ingen bequem Stæd at boe paa. Een ſtion Lax-Elv antræffede jeg der paa et Stæd, 2 a 3 Mile fra Colonien, hvor hældſt var at fornemme, at Grønlænderne ſammeſteds om Sommeren ogſaa havde deres Lax-Fiſkerie; Men paa den Tid var endda ingen Lax at ſee ved Søen og Elvs-Munden; thi Elven var ſtor,

og dertilmed en stærk Strom, saa vi icke kunde kaste med Vaaden at forsøge.

Mit Ærende med mine Recognoscæringer rundt om paa alle Sider, var, at ville udsee een bedre Plads til en bestandig Logies Oprettelse; Med siden jeg endda ingen saa bequem, som jeg gierne ønskede, der i Nærværelsen kunde anträffe, maatte vi endnu en Tidlang lade det henstaae, og være fornøjed med det Sted vi da boede paa; thi hvor een slags Bequemhed og Herlighed var, der fattedes en anden. I Fiordene vare smukke Pladser nok at bye paa, og god Næring at faae af Land og Vand, men gandske ubequem for Skibene, som os aarligen kulde besøge, at indkomme.

Der jeg den 16 Junii foer tilbage igien, og kom i det saa kaldede Nepilet-Sund, en halv Miil fra Colonien, fandt jeg Grønlænderne, som paa den Tid sig der opholdte, at være lystige med hinanden i at synge, dandse og springe; thi somdes og nyligen vare ankomne een stoor Deel fremmede Folk langt Sonden fra, hen til dem, som agtede at begive sig Nord efter til Hvalfangsten, saa giorde de sig lystige med dem, for at give tilkiende, at de vare dem velkomne. Denne deres Leeg og Lystighed bestaaer gemeenligst i at dandse og synge, og at brydes i Armene, for at prøve Styrke med hinanden, saasom de paa begge Sider giøre sig en sønderlig Ære deraf, om de i et eller andet af dette kand overvinde hinanden. Den 18 dito kom disse fremmede Grønlænder til Colonien til os, og loed sig forneje med at høre noget om Himmelens Skabere, og at see de Billeder og Figurer, med hvilke jeg sædvanlig plejede at forklare og oplyse min Tale og Undervisning for de Vankundige, og de som ey kunde begribe min Mening.

Fædrenelandets Skib, som vi længe havde ventet paa, op-

dagedes

dagedes omsider den 19 hujus, saa vi fik det at see uden for Valsen, men for Taage skyld kom icke ind til Colonien forend den 22. dito, og medbragte den glædelige Tidende, at ikke alleene Campagniet med all Allvorlighed vilde fortsætte det Grønlandske Dessein, og derfore endnu var forventendes tvende Skibe, nemlig, et stort Skib, som var destineret til Hvalfisteriet under Nord, og et lidet for at recognoscere med langs Landet; men endog, at Kongen var allernaadigst intentioneret for Verkets Fremgang; Hvilket mig ogsaa af det Høiloblige Millions-Collegium blev gunstigst referered.

I disse Dage er Kusak, den anden Grønlænder af de to vorne som først kom til mig, og hidindtil havde været paa Colonien, ogsaa igien faret sin Vei bort. Her til havde ham bevæget hans paakommende Gifte-Grillez, saasom han var bleven forliebt udi een Grønlandsk Pige, af de ankomne Fremmede, Sorden fra, hvilken han tog sig til Kone, og med hende og hendes Paarørende drog sin Vei Sønden efter. Saa jeg heraf nok saae, at det var fornøden at bemøye sig med de Vorne, saasom de ere alt formeget indtagen af kiødelige og jordiske Tings Begierlighed.

Den 18. og 19de og efterfølgende Dage, da de Sønden fra ankomne fremmede Grønlænder hver Dag besøgte os, berettede de iblant andet, der jeg spurdte dem om Landets Beskaffenhed Sønden fore, ogsaa dette: nemlig, at der Sønder hos dem vare mange øde og forfaldne Steen-murede Huse efter Kablunakkerne, (i. e. vore gamle Norske) at see, desligeste meget Græs, Skov og Kratt ꝛc. Saa fiskede man ogsaa der megen Torsk, Helle-Flynder og Lax ꝛc. Men did hen at fare, sagde de, vare mange Dages Reise.

Det til Hvalfangsten destinerede og forventende Skib an-

L. of C.

kom først den 30 Julii; men om det andet medfølgende lille Skibs lykkelige Ankomst havde ankomne slet Forhaabning, saasom det udi et svart stormende Vejr ved Staten-Huk kom dem hastig af Sigte, og af de idelige og store Soe-Styrtninger maatte være bleven slagen i Grund; Hvilket siden, dets gandske Udeblivelse, disværre! og stadfæstede. Med ankomne Skib blev mig og tilsendt een Collega, ved Navn Herr Abert Top, som mig, til Grønlændernes Underviisning, skulde assistere.

Iblant andet som mig fra det Hej-respective Missions-Collegium saavel som Compagniets Directeurer blev tilmældet, var ogsaa dette: At det var Deres Kongelige Majestets Allernaadigste Villie og Forlangende, at man til Østerbygds Recognoscering maatte giøre alle muelige Anstalter, og fra Colonien udsende beqvemme Folk og Fartøyer, som sligt kunde udrette. For da samme disbedre og troeligere at see udretted, resolverede jeg selv mig den hazardeerlige og besværlige Reise at paatage. Og endskiønt det var noget silde paa Aaret, at foretage sig dette, saa maatte jeg dog benytte mig Leiligheden af Folk og Fartøjer, som man da var forsyned med, men en anden gang kunde mangled, og derfore med tvende Chalouper selv ellevte reisede vort fra Colonien den 9 Augusti, i Forhaabning, igiennem det saa kaldede Forbissers Straet, som staaer tegned i Soe-Kortene, som nærmeste Vej til Østerbygd at komme.

Tredie Dagen efter at vi var reised hiemme fra, kom vi, efter 12 à 14 Miles Reise omtrent, til et Stæd, hvor der stode nogle Grønlænder med deres Telter, der vilde vi lagt til Landet, men Grønlænderne kom ned til Stranden med deres Pile og Gevær, og vilde formeene os det; thi de frygtede for, at vi ville giøre dem Ont, saasom de ikke vidste, hvad vi var for Folk; Men som samme Grønlænder nyligen tilforne havde været der Nord paa Colonien hos os, og vare Syd-Lændinger, som nu vilde reise hiem igien, loed vi dem forstaae, at det var Præsten, som vilde besøge dem, gave de sig strax tilfreds, og tilloed os ikke alleene

at

at lægge til Landet, men endog bad mig, at jeg vilde komme op i deres Telter, og tale med dem, hvilket jeg ogsaa giorde, og forblev hos dem om Natten. Imidlertid accorderede jeg med een af dem, at han for Betalning vilde være vores Ledsagere Sonden efter, saasom vi vare fremmede, og vidste ikke den gienneste Vej, og det beste Løb. Han vilde i forstningen ikke dertil, saasom han turde ikke vel betroe sig os; Dog omsider, der jeg lokkede ham med adskillig smaa Kram og Foræringer, og sagde, at vilde reise i Selskab med deres Kone-Baader, resolverede han sig dertil. Begav mig altsaa den 12 dito paa Reisen igien, i Følge med 4 Kone-Baader og andre smaa Baader, som havde hiemme Sonder ved Hukken; men efter nogle Timers Reise lagde mit Selskab til Lands, hvor der stod nogle Grønlænders Telter; Men som jeg ikke vilde forsømme Tiden, og det gode Vejr, fortsatte jeg Reisen, havende min Lots-Mand med, som med sin Cajat roede ved Siden af os. Denne Dag træffede vi Folk nok allevegne, og mange Huse. Der vare hist og her gode Skibs-Havne, og Pladser, hvor Handlere plejer at ligge. Vi saae og samme Dag nogle store Jis-Skotser; Og som Vinden var god, avancerede vi den Dag 6 Mile, og kom om Aftenen til et Vild-Mands Telt, hvor vi tog Natte-Herberge.

Om Morgenen var stille og taaget Luft, begav os paa Reisen igien, og foer forbi et flemt og skierret Land, af 3 à 4 Miles Længde, som ikke uden i ret got Vejr kand befares, for den Grunde-Søe og forborgne Klipper i Søen. Efter 4 Milers Reise fik vi igien dybt Vand og rernt Løb, som siden continuerede imellem nogle smukke og med Græs bevoxne Øer og Holme. Om Aftenen kom vi til 6 Vilmands-Telter. De vare i forstningen meget bange og frygtagtige; men der vi forsikrede dem, at vi ville intet Ondt giøre dem, bleve de igien bristige. Disse Folk fortaldte mig, at og der i Nærværelsen vare nogle gamle og forfaldne Jord-Hytter, hvor Kablunakkerne havde boed udi. Men som samme ikkun hore til den Vester-Bygdiske District,

 vilde

ønde jeg icke spiide nogen Tid, det at beſee. Naar det Steed
ſtrøede de megen ſmaa Dreck, hvoraf de og fødte os mange for
meget got Kiød.

Der vi den 14 Auguſti om Morgenen ſkulde begive os igien
paa Reiſen, var vores Lods-Mand faret hen at beſøge nogle an-
dre Grønlander, ſom han kiendte, og vaade en vaad Mile Oſten
fore ind ubi en Fiord, hvorfore vi vare ſtraxſtæd, at fare der-
ind efter ham; thi jeg frygtede for, at han ſkulde bange fra os, og
blive borte med alle. Men ſom vi ſoe derhen, kom han dog til os
igien, og vi fortſatte Reiſen Sønden efter, og kom den Dag ik-
kun 2 à 3 Mile; thi Dagen var gaaen forloben. Vi ſaae denne
Dag mange ſtore Iis-Bierge uden for og indiem Sterretne dette-
gende. Der fandt vi for os een ſtor Forſamling af Folk, og de
ſamme døde icke bange for os; thi de havde for kort Tiid ſiden
været ber Nord hos os, og kiendte mig. Diſſe ſkulde endeel
Nævpind af os for Skotter.

Den 15 blev fortſadt vor Reiſe igiem med got Vair og lag-
te Blæſt af Norden. Da ſkulde vere ved 400 Boelder fra det
Steed hvor vi laae, med Sang og Dands, hen til nogle andre
Grønlander, ikke langt der fra, hvor vi ogſaa forſaa, at een ſtor
Forſamling af Folk. Førend vi endnu kom nær Landet, begyndte
Qvinderne at ſynge, derved at give tilkiende, vore velkomne vi
vare. Efter en kort Samtale med dem, drog vi vor Vej igien,
hver da Qvinderne, os til Ære, atter begyndte at ſynge, ſaa det
ſkralede ubi Fielderne. I denne Selſkab var den unge Grønlan-
der Kaſak, ſom i forrige Vinter havde været hos mig, men nu,
ſom for er meldt, var bortfaren med en fremmed Grønlandſk Mo-
ge Sønden fra. Der kom om Aftenen tilſtede, af dem ſom vi
Logerede hos, blev tilkiende given, at jeg var kommen der, ret-
ſede han om Natten bort; thi han var bange for mig, og tænkte, at
jeg var kommen for at ſøge efter ham, og at hente ham tilbage

Efter-
igien.

Eftersom Norden Vinden begyndte brav at blæse, seilede vi et gut Stykke fort, hvor vi allevegne træffede Folk nok; Men efter 6 Miles Reise, fornam vi, imod Forhaabning, hvorledes den hele Soe, hvor vi skulde fare frem, var opfyldt med megen Driv-Jis, som laae gandske tilsammen skrued, saa vi umuelig kunde komme igiennem, men maatte lægge til Land. Her laae og endeel Grønlænder i Beslag, og ventede paa, at Jisen skulle drive bort, at de kunde fortsætte deres Reise, thi de vilde og Sønden efter. Iblant dem træffede jeg vores Kusak; der jeg ved een af de andre Grønlænder loed ham sige, at han skulde ickuns komme til mig, og tale med mig, jeg vilde intet Ondt giøre ham, kom han og omsider. Jeg talede til ham, og straffede det paa ham, at han var draget saa hemmeligen og mig u-afvidende bort, og sagde, han kunde have blevet i Nærværelsen, saa skulde jeg icke hindred ham udi hans Giftermaal, men nu forglemte han Gud, og alt det Gode han for havde lært. Nej, sagde han, jeg skal icke glemme det, men langt mere fortælle de andre Grønlænder, hvad jeg haver hørt og lært om Gud. Jeg formanede ham til Bestandighed i det Gode, og at han maatte beflitte sig paa, at efterkomme det han lovede, eller Gud vilde i sin Tud visseligen straffe ham ꝛc. Der Grønlænderne, som var derhos, hørte den Discours jeg havde med Kusak, forsamlede de sig, og gave sig rundt omkring mig, for ogsaa at høre noget om Himmelens Skabere; Jeg underviste dem og her om, saa meget som jeg kunde udføre, og de kunde fatte og begribe.

Hidindtil vare vi avancerede 2de Grader fra Colonien, og vare nu komne til det Stæd omtrent, hvor Soe-Korterne sætter Forbissers Straet, nemlig paa 62 Grader. Jeg giorde mig i Begyndelsen de Tanker, at her var samme Straet, saasom jeg fandt her saa megen Jis, og her var en stor Bugt og Revier, som vi kunde see strække sig langt ind i Landet, og var ogsaa opfyldt med Jis, som jeg tænkte kom drivendes fra den Østre Side

igiennem

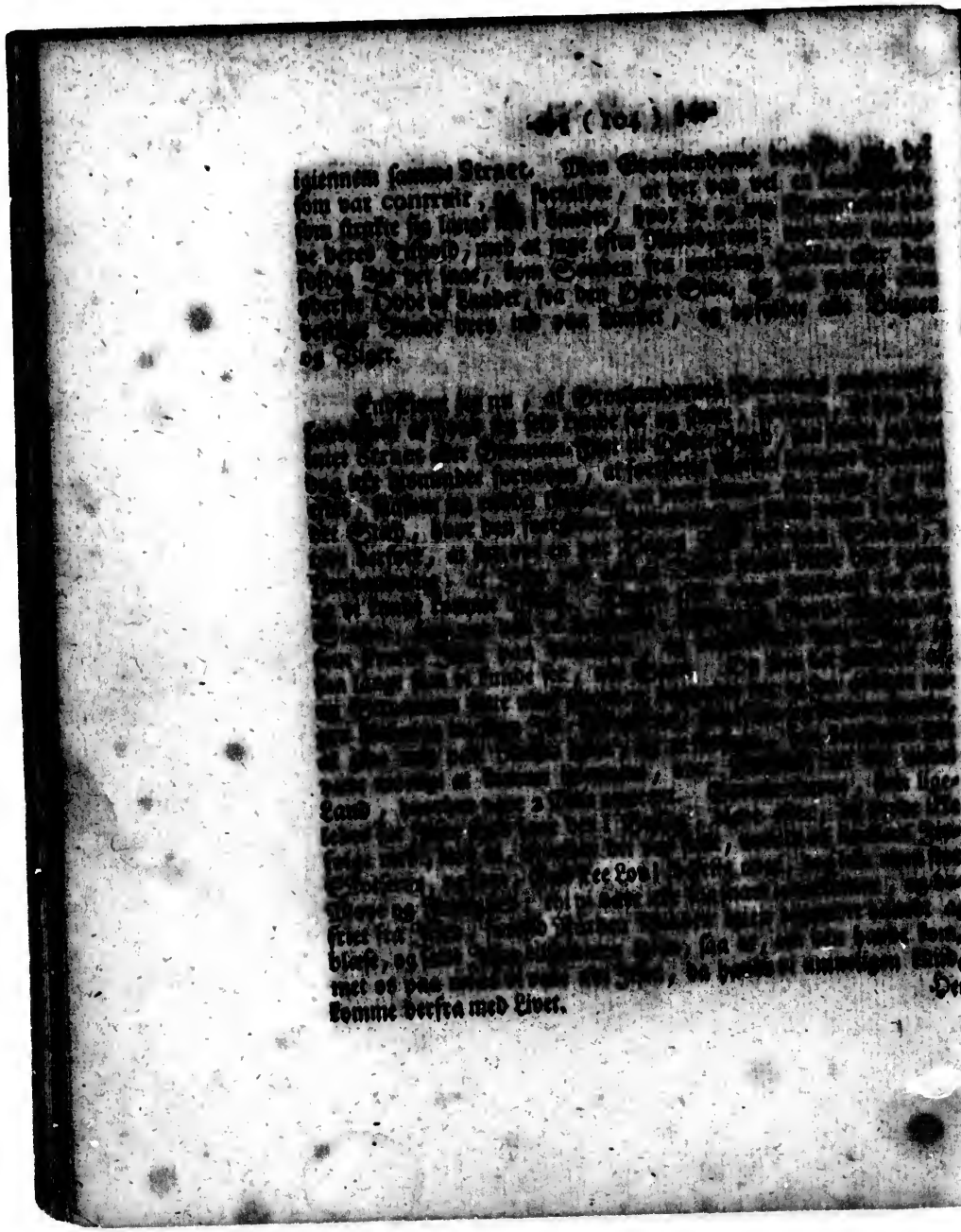

Her fandt jeg atter mange Grønlænder staae med deres Telter, hvilke forundrede sig over vores Ankomst, og at vi vare slupne saa vel igiennem Jisen. Min medhavende Loots fortalde dem, at jeg var en Angekok, som havde Correspondence med Aanderne udi Himmelen, og vidste at sige meget om een som skal have skabt Himmelen, og Alting ꝛc. Om denne Skabere maatte jeg da korteligen underoise dem, og som Vinden var god, fortsatte vi vores Rese. Efter 5 à 6 Miles Sejlen forbi nogle store og steile Klipper og Forbierge, som i Kortet kaldes Cap. Confort. fordte vores Loots os Østen ind udi et smalt Sund, imellem nogle høje Klipper og Øer, som jeg meente vilde blive Indlobet af forbemeldte Sund, der gik vi i Land, og tog Natte-Leje hos eendeel Grønlænder, som vi der fandt for os. Disse vare i Begyndelsen meget bange, der de fik see os komme seilende, saa vi hørte dem skrige og skraale længe forend vi kom til Landet, og saae dem løbe op mod Klipperne, og forlode deres Telter; hvorfore jeg sendte den Grønlænder, som fuldte med os, hen til dem, og loed dem sig at vi vare fredelige Folk, og vilde intet Ont giøre dem; derpaa komme de da tilbage igien, hvor jeg da regalerede dem med nogle smaa Sager af Perler, Syenaaler, og deslige, saa at de bleve dristige og vel tilfreds igien.

Om Morgenen begav vi os paa Reisen igien, men i Stæden for at vi ventede, at det skulle continuered med vores Fart imellem disse store Øer, og komme jo østligere og længere ind i Landet, dablev Strækningen igien, efter nogle Miles Reise, Sønden til Vesten, at vi altsaa igien kom ud til Hav-Siden. Her passerede vi store Stykker forbi, og som det blæste en meget stærk Norden Vind, og Vinden og Strømmen var imod hinanden, giorde de en forskrekkelig huul Søe, saa Bølgerne slog os ofte ind i Fartøjene, og vi idelig igien maatte skieppe Vandet ud. Grønlændern som var vores Loots, blev meget bange, endskiønt han efter sin Maade var en temmelig god Søe-Mand, men vi kom

dog, GUD skee Lov! lykkelig og vel over Fiorden, hvor da Grønlændern, imod Aftenen, atter fordte os ind udi et smalt Sund, der fandt vi trende Vildmands-Telter staaende, og tog der Natte-Leje. Disse Folk vare icke bange for os, men anstillede sig meget beleven og lystige. Her forandrede Folkenes Accent og Udtale sig noget. Den 18. om Morgenen tog vi derfra igien, og satte vor Cours Syd-Ost til Syd, ligeledes imellem nogle store og smaa Øer, og kom den Dag ongefehr 6 Mile, hvor vi fandt een stor Forsamling af Folk. Disse handlede eendeel Skiorter af os, hvorfore vi fik Ræveskind i Betalning. Endskiont det var silde paa Aftenen da vi kom i Land, maatte jeg dog sige dem noget om GUD, hvilket de med Forundring paahørdte. Den 19. var atter godt Væjr, og spag Nord-Ost Vind, fortsatte altsaa Reisen Syd-Ost, imellem nogle Øer; thi efter at vi vare passered den 62. Grad forbi, faldt Landets Strækning jo mere og mere Østlig. Os fuldte, fra Stædet vi laae, mange Grønlænder i deres smaa Baade, og undervejs saae vi Folk nok allevegne. Her blev mig viist af Grønlænderne tvende Fiorder, Østen for os, som vi fore forbi, hvor de berettede, Kablunakkerne fordum havde boed, og endnu vare mange forfaldne Huse af Steen, desligeste smukke Pladser med Græs og Skov ꝛc. Vi saae den Dag saavelsom de forige, mange store Jis-Skotser i Søen drive, og hist og her liggende ved Landet og imellem Øerne. Der det lakkede til Aftenen, lagde vi i Land, hvor ogsaa stode nogle Grønlænders Telter. Den Dag havde vi reised 4 Mile.

Der vi om Morgenen drog derfra, og havde roed et lidet Stykke, kom over 100 Grønlænder-Baade ud til os, oven fra Landet, og foer i Selskab med os; Der de saae, at een af deres Landsmænd var paa Fartøjet hos os, spurde de ham; Hvor han kom der, og hvad vi vare for Folk? og paa hans Svar, at jeg var en Angekok og viis Mand, og kom, for at besøge Grønlænderne, og fortælle dem om Himmelens Skabere, kom de, og omringede

ringede Chaloupen, hvorudi jeg var, for at ville høre noget om det samme. Jeg lod derfore ligge stille med Fartøjene, indtil jeg havde fortalt dem derom. Her kom jeg atter uden for Gabet af en Fiord, hvor de sagde, ogsaa vare forfaldne Huse efter Kablunakkerne, og meget Græs, med en stor Skov. Og som de beskrev mig Stædet saa meget skiønt, foer jeg derind, for at besee den; Men som Vinden faldt os imod, kom vi icke længere den Dag end til 3 Mile, til en Sand-Vig eller Bugt uden for Fiorden, hvor vi fande een meget smuk Plads, med Græs-Enge og Lier, der ogsaa vore gamle Norske fordum have boed, hvilket baade af de ode og forfaldne Huus-Tompter som andre Kiende-Tegn var at see. Her fandtes ogsaa een god Skibs-Havn, og gandske bequem for Skibe at komme ind. Grønlænderne paa dette Stæd bragte os megen smaa Torsk, saa vi for een eneste Spenaael vel kunde faae 20 à 30 Stykker. Der det blev Aften, forlood os den største Deel af Grønlænderne, som havde været i Følge med os, men nogle faa blev dog om Natten der paa Stædet. Om Morgenen tilig stilledes Vinden af, og vi kom tilig paa Dagen ind paa Bunden i Fiorden, hvor de af Grønlænderne ommeldte forfaldne Huse, med Skove, og videre, var.

Angaaende da Beskaffenheden med samme, da var den næsten icke saa stor og herlig som Grønlænderne raabte den ud for, fornemmelig Skoven; thi de største Træer, som vare Birk, vare icke over 2 à 3 Favne høje, og saa tyk som et Menneskes Laar eller Been, men meget skev og krumme vorne, som uden Tvivl foraarsagedes af de stormende Vinde som falder der under Syd; Dog var der nok af samme slags Skov og Træer. Jeg fandt og der iblant Rønne-Træer, hvor paa Bærene alt vare moedne. Meget skiønt Græs, med adskillige slags Blomster, var der paa det Stæd, og mange steds var Græsset saa højt, at det rakte os under Armene. De forfaldne Huse jeg der saae, havde ikkun været af Torv og Steen opbygde; Dog var kiendeligen, at der her

og der havde bred mange Folk, som de mange nedfaldne Jord-Hytter udviisede. Et Stykke oven for Husene, op i Dalen, hvor Birke-Skoven var, fandtes trende store færsks Søer eller Vande, hvor Laxen af Søen opgik. Hen for det øverste Vand, og længere op til Fjælds, berettede Grønlænderne, var endda mere og større Skov. En stor Mængde af Blaa-Bær voxede der, hvoraf Grønlænderne sankede, og kom og forærede os mere end vi kunde spise. Iblant Grønlænderne, som stode her med deres Telter, var een, som havde et stort Økel eller Vært vaa sit høire Kindebeen, som skiulte hans halve Ansigt, og rakte ham ned paa Skuldrene.

Den 22 dito, som var en Søndag, efter at vi havde forretted vores Andagt og Guds Paakaldelse, (hvor paa Grønlænderne ogsaa med Forundring hørdte, og spurde, hvad det skulde betyde?) begav vi os igien udaf Fiorden. Mange af Grønlænderne følgede os, og havde deres Plaisir, at reise med os den hele Dag, indtil Aftenen. Nogle af dem havde fuldt os paa tredie Dag, hvilke med flere forblev hos os om Natten, hvor vi op log vores Telt, og tog Natte-Leje.

Vi havde her fared forbi et heedt og sydende Vand, hvorom Grønlænderne vel denne gang fortaldte mig, men jeg forstod icke fuldkommelig deres Beretning, og derfore foer forbi, saasom jeg hastede at fortsætte min Reise; Men siden er os af Grønlænderne beretted, at samme Vand er om Vinteren saa heedt, at naar de kaste store Jis-Skotser der udi, saa optyer og smeltes de strax. Rundt om Bredden af Vandet skal der altid være grønt, baade Vinter og Sommer. Vandet, siger de, haver en skarp Smag, og lugter strængt, hvoraf nok er at slutte, at det er et mineralisk Vand, og den Heede som er derved, foraarsages af en underjordisk Ild, og uden Tvivl har Correspondence med

det

det brændende Bierg, som skal findes paa den Østre Side af Grønland, efter de Gamles Beretning.

Efterdi jeg hidindtil ikke havde seet, at det vilde tegne sig til noget Stræet eller Sund at være nogenstæds, hvor jeg havde faret forbi, ikke heller kunde faae nogen Underretning af Grønlænderne derom, thi de vidste ikke af sligt, tænkte jeg dog, ikke vidre mindre endnu nogle Dage at fortsætte Reisen Sønden efter, i ringeste til jeg kom til Enden af Landet, som kaldes Staten-Huk. Mange af Grønlænderne fuldte endnu med os, som een efter anden gjorde deres Exercitier med at kulle sig om paa Soen, og reise sig op igien, som var forunderlig at see; thi endskiønt det blæste temmeligt stærkt, saa var dog samme dem saa læt at gjøre, som at vende en Haand omkring. Vi træffede undervejs, hvor vi foer, ogsaa mange Folk, hvoriblant vare to som mig kiendte, og havde været der Nord ved Colonien det forrige Aar, der de komme Norden fra Disco Bugt, og reisede Sønden efter. Mod Aftenen kom vi, i Følge kab med mere end 50 Grønlænder-Baade, til 6 Vildmands-Telter, der opslog vi vores Telt, og havde den Dag reiset 4 à 5 Mile.

Den 24. om Morgenen, efter at vi havde faret en Miil omtrent, viiste Grønlænderne mig op ydi en Bugt eller Vig, hvor der laae et Skib nedsiunket, og var samme Skib den Hollænders, som satte til ydi Isen ved Staten-Huk, den 10 May, hvorom forhen er meldet. At Skibet var heele og ubeskadiget kommet der til Lands, kunde jeg nok forneinme af Grønlænderne; thi de havde adskillige nye Cargelons Gods af Skiorter, Klæder, Borde og Lægter, med saadant mere, som de havde taget af Skibet. Endeel af Touværket med et Anker laae der paa Landet, men Seilene havde de sønderskaaret, og taget hver sit Stykke, desligeste eendeel af Dækket afbrudt, og Masterne afkappede; derefter at det fra et Skiær til andet dreven, og slaget Hull paa, saa det

en laae paa Bunden nedsunken. Og som disse Grønlænder frygtede, at Skibet hørte os til, saa gave de Skyld paa dem som hoede Sonden fore, og sagde, at de havde saa ilde handled dermed. Her paakom os et slemt Væir med Regn og Storm, og dog vilde Grønlænderne, som fuldte os, icke forlade os, men hvælede deres Kone-Baader over sig, hvorunder de krøb i Skiul for Regnen; Og eftersom det continuerede med Regnen og Vinden den hele efterfølgende Dag, som var den 25 dito, saa maatte vi ligge stille.

Imidlertid talede jeg med Grønlænderne, og udspurde Beskaffenheden Sønden fore; Og som de hørdte, at jeg havde i Sinde at reise omkring Huken til den Østre Side, raadede de mig der fra, og sagde, at det baade var langt derhen, og jeg kunde ikke komme hiem igien for Vinteren, saa og blæste det hereefter idelige Storm-Vinde, og gik en stærk Strøm, hvorudi drev megen Jis, saa ingen Fartøye paa saa silde Aarsens Tid kunde fare paa Søen; Derforuden vare og de Folk, som boede paa den anden Side, saa slemme og barbariske, at de sloge andre Folk ihiel, og aade dem op, med mere. Jeg svarede Grønlænderne herpaa, at jeg frygtede aldeles ikke for de gaine Folk, thi Himmelens Skabere, som jeg hørte til, skulde nok bevare mig for dem; og dersom jeg for Vinteren ikke kunde komme hiem til vort Huus og Colonie igien, da vilde jeg blive hos dem; men de undskyldte sig, og sagde, at de havde ikkun smaa Huse og ringe Værelser, hvorudi vi icke kunde logere, ikke heller havde de nogen Spise vi kunde æde, med mere, som de forebragte.

Ihvorvel jeg havde havd stor Lyst at komme forbi Huken, for nogenlunde at vide Beskaffenheden, om en anden gang denne Recognoscerings-Reise skulde forrettes, saa befandt jeg dog Grønlændernes Foreskrivelse eendeel vel grundet; thi at det var langt paa Høsten, og at korte Dage med stormende Væir hereefter

efter vilde indfinde sig, vidste jeg nok; og om vi paa vores Tilbage-Reise af contrarie Væjr blev opholdet, maatte vi komme til for kort paa Levnets Midler, saasom vi havde icke over 4 Ugers Proviant i Fartøjene. Jeg raadførte mig derfore med mine medhavende Folk, som jeg altid søgte at have velvillige og i god Humeur i alle Occasioner, om vi endnu skulde spendere en 8 Dages Tid paa Hen-Reisen, eller om vi strax skulde vende om igien? Men som de af Grønlændernes Beretning vare bleven noget kleinmodige, udvalgte de heller det sidste, og fandt det ingenlunde raadeligt, længere at fortsætte Reisen Sonden efter, saasom vi allereede vare over 60 Mile fra Colonien, og hvis Tilbage-Reisen giordes lang, fik vi lide Mangel for Proviant. For da at forekomme al Ulejlighed, som mig formedelst mine Folkes Misfornøjelse, uoi nogen tilstaaende Mangel og Møje, kunde tilføjes, samtykte jeg med dem, at vende tilbage igien.

Begav os derfore i JEsu Navn den 26de paa Hiem-Reisen igien. Os fuldte atter en Deel Grønlænder fra det Stæd vi havde ligget; Men som Norden Vinden begyndte haardt at blæse, kom vi icke længere end til 3 Mile den Dag, og tog Natte-Leje paa en smuk grøn Ø, hvor vi fandt 19 Vildmands-Telter for os. Den 27de blev stille Væjr og Soelskin, drog altsaa derfra, i Følgeskab med mange Grønlænder. Der vi havde roed en halv Miils Vej, og kom til en liden Ø eller Holm, bad de mig, at jeg vilde gaae paa Land med dem; jeg giorde saa, og gik med dem, hvor de da førde mig hen til en død Mands Grav, og bad mig, at jeg vilde giøre ham levende igien. Jeg blev noget underlig over denne Anmodning, og sagde dem, at det stod icke i min Magt, men sligt formaatde alleene Gud, som er Himmelens Skabere, at giøre. Ja, sagde de, jeg skulde dog bede Gud derom, at han maatte blive levende; thi den Dødes Efterladte sørgede meget for ham. Jeg loed dem forstaae, saa vidt jeg kunde udføre, at det var icke Guds Villie, at han nu skulle opstaae, el-

ler

ler blive levende, men Guds Son har sagt, at ville komme igien fra Himmelen, og gjøre alle Døde levende, og da skal og saa han opstaae; det maatte de visseligen troe. De spurdte: Naar skal da Guds Son komme, at gjøre de Døde levende? Jeg svarede: det haver han icke sagt os, men vil, at vi hver Dag skal vente paa hans Tilkomst. Med denne Forklaring lved de sig nøje, og gik igien til Baads.

Eftersom det var klart Soelskin, fik vi Høyden af Solen, og var 60 Grader og 10 Minuter, saa vi deraf sage, at vi icke havde været meget langt fra Huken. Den Dag reisede vi 4 Mile omtrent, og kom til et Sted, hvor atter en stor Hob Grønlænder vare forsamlede.

Der vi om Morgenen skulle reise derfra igien, kom endeel Grønlænder til mig fra den anden Side af Landet, og havde en stackels blind Mand imellem sig, som sad i sin Baad, hannem bad de, at jeg ville blæse paa, at han kunde blive seende. Jeg svarede dem, som de forlige, at jeg kunde icke gjøre sligt, men Guds Son af Himmelen, da han var her paa Jorden, opvakte Døde, gjorde Blinde seende, og helbredede dem som vare syge; Troede han paa samme Guds Son, da kunde han vel og gjøre ham seende. Han, tillige med de andre, svarede, ja! de troede. Jeg havde ellers intet at hielpe ham med, uden lidt Fransk Brændevin, dermed tvede jeg hans Øine, og lved hannem fare; derefter reisede vi ogsaa vores Vej.

Her kand jeg icke forbigaae at fortælle, at denne samme blinde Mand kom med flere andre Grønlænder der Sonden fra til Colonien til os, den sidste Sommer 1736, jeg var i Grønland, forend jeg foer derfra, og var gandske kaark paa sine Øine. Jeg kiendte ham icke i Begyndelsen, thi jeg tænckte siden icke mere paa ham, icke heller havde jeg hørdt noget om hannem; men han kom selv til mig, og spurdte: Om jeg icke kiendte ham? Jeg sagde Nej, jeg kiendte ham icke; Han svarede: Mindes du icke, da du for

lange

lang Tid siden var der Sonder hos os, at jeg kom til dig, og var blind, og du toede mine Øjne med noget skarpt Vand, og sagde, Guds Søn skulde give mig mit Syn igien, om jeg troede? Eftersom jeg troede hvad du sagde til mig om Gud og Guds Søn, saa er jeg nu bleven seende igien. Jeg vilde icke troe ham, men spurdte de andre, om det var ham, som den Tid kom til mig, og var blind? De sagde ja, det var ham. Endskiønt jeg icke tør sige, at Gud har her beviist noget Miracul paa ham, men at han var kommen til sit Syn igien, vel er skeed paa en naturlig Maade, ved det at den skarpe Brændeviins-Spiritus har fortæred og borttaget den slilmagtige Materie som laae over hans Øyne, hvilket og siden er oftere med andre passered, saa burde mig dog icke andet end lade Gud have Æren, og styrkede ham i den Tanke, at han ved Troen til Guds Søn var bleven seende. Bør vi dog give Gud Æren for alting, endog naar han ved udvortes Midler hielper os; thi han endnu ved ringe Midler kand giøre store Ting, naar han seer hans Navns Ære derved kand befordres.

Fra Stædet vi laae, fuldte os mere end 150 Mennisker, den hele Dag. Væjret var smukt og stille, og vi fore inden for nogle smucke, slette og grønne Øer, og efter 3 Miles Reise mod Aftenen, kom vi til et Stæd, Østen ind udi en liden Fiord, hvor vore gamle Norske havde boed, og Grønlænderne kaldte Kakoktok, og var en meget dellig Plads, og skiøn Græs-Eng. Der sammestæds var at see tvende murede Huse, af hvilke det ene har været en Kirke, og var 8 Favner lange, og vel halfiærde Favne brede inden til, og Muren næsten en Favn tyk. I Højden var den 2 à 3 Favner. Den havde tvende Dørre paa den Søndre Side, og een stor Dør paa den Vestre Ende. Paa den Nordre Side havde der ickun været et Vindue, men paa den Søndre Side fire, vide inden til, og snævre uden til. Nok her foruden et stort Vindue udi enhver Gavl. Muren var endnu ved Magt, uden alleene paa det Søndre Hiørne var den revned, og nogle Steene, saavel som noget af Gavlene, affalden. Stenene udi Bygningen vare endeel meget store, slette og jævne, ligesom de vare hugne, og den hele Bygning vel og konstig sammenføyed, dog

uden Billed-Verk. Kirken var omkring-givne med en stor og vild Kirke-Gaards-Muur, og var gandske bevoxen og overgroed med Kratt af Enebær-Træer. Det andet murede Huus var 6 Favner langt, og 3 Favner breed inden til, med een eneste Dør, og var mere forfalden end det for omtaldte. Foruden disse to var der endnu længere hen paa Marken at see en anden Bygning af Steen, men var gandske ruinered og nedfalden. Udi denne Fiord faae de megen smaa Torsk, Lax og Rødfisk. Endeel af Grønlænderne, som fuldte os, forblev her hos os om Natten.

Den 29de, som var en Søndag, efter Bøn og Guds-Tieneste, da Grønlænderne ogsaa var nærværende, hvilke jeg ligeledes om dessen Betydende underviiste, loed jeg imod Aftenen forsøge at grave og kaste op en stor Deel Steene inde udi Huset, i Tanke, at finde nogen Monumenta af Antiqviteter, men fandt intet uden nogle Kull og Been og Stykker af Leer-Potter. Men som vi ikke var forsyned med behøvende Instrumenter at grave med, kunde vi ikke komme ret dybt i Jorden. Grønlænderne vilde i Begyndelsen ikke tilstæde os at grave i de øde Tompter, foregivende, de Rablunakker, som der laae begravne, maatte tilføje dem noget Ondt, naar vi vare bortfarne, efterdi vi giorde dem Uroe med vores Graven. Disse her boende Grønlænder forlangede gierne, at vi ville komme der Sønder hos dem at boe. De berettede os ogsaa, at udi en Fiord, Østen fore, som de kaldte Iggalik, vare endda fleere og større murede Huse, end disse, desligeste een deilig og flet Plan med Græs og Skov ꝛc. Men som vi alt var samme Fiord forbi faren, ville Tiden ikke tillade at reise derhen igien.

Den 30dito reisede vi igien derfra; Undervejs komme andre Grønlænder til os, og leedsagede os til deres Telter, hvor vi fik nogle Rævskind af dem for Skiorter og deslige smaa Kram. Den samme Dag reisede vi 3 Mile, og kom til 4 Vildmands-Telter.

Den

Den 31de var smukt Væjr, fortsatte altsaa Reisen Nord efter, og seilede forbi en Fiord, som kaldtes Tunnulliarbik, hvor, som Grønlænderne, der fuldte os, berettede, ogsaa vare steen-murede Huse, Græs og Skov. Der sammestæds findes en slags brun-rod Farve, desligeste rode Steene med hvide Spætter udi, og har Anseende som Marmor. Een af Grønlænderne bragte mig her undervejs en synderlig Fisk, som hverken jeg selv eller nogen af mine Folk tilforne havde seet. Hovedet paa den var som en Rodfisk, havde Skiæl og Skupper, og hvadse Pigger som Naale paa Huden; dends Hale og Spoer var gandske smal og lang. Af samme slags Fiske, sagde de, vare mange i denne Fiord, og havde en god Smag, og vare sunde at æde. Ind over Landet op til Fiælds kunde vi see Jis-Fiældet, som strakte sig alt Nord efter, og var at see, saasnart man kom for nogen Aabning af en Fiord. Vi reisede den Dag 4 à 5 Mile.

Den 1 September var tyk og tanget Luft, og begyndte stærk at blæse af Sønden, hvorfore Grønlænderne forloed os, men vi reisede fort, og tog den samme Cours igiennem de Øer og det Sund, som vi passerede den 18 Augusti, og kom igien til Havs-Gabet; Men som det tog til med Regnen og Vinden, maatte vi slaae os til Rolighed, thi os stod et skarpt Stykke fore. Den 2 September continuerede med Regn og Storm af Syd-Ost. Natten til den 3 September sprang Vinden om til Vesten, med et skrekkeligt Guds Væjr, som slog vores Telt om, og tog det bort i Luften, endskiønt vi havde vel bevared det med tunge Steene. Med stor Besværlighed fik vi vores Chalouper salvered udi en liden Sand-Vig næst ved. Vi sleed den hele Nat meget ondt, saasom der var ingen Stæd, hvor vi kunde krybe i Skiul for Regnen og Vinden. Den 3 dito imod Aftenen stillede Regnen og Vinden af, hvorfore vi den 4de igien begav os paa Reisen, men for paakommende skærk Blæst af Norden maatte

legge til Land, een Mile omtrent fra Sundet, hvor vi havde ligget. Her fik vi atter Hojden mod Solen, af 61 Grader og 4 Minuter.

Den 5te blev stille og godt Vejr, fortsatte derfor vores Cours Nord-Ost hen, inden fore de trende store Øer og For-Bierge, for hvilke vi passerede Sønden efter den 17 Augusti. Undervejs allevegne kom Grønlænderne til os, af hvilke eendeel fuldte os den gandske Dag. Her er ogsaa en Fiord, hvor der er smaa Skov og Græs, og skal være forfaldne Huse efter de Norske. Vi aflagde den Dag 6 Mile, og kom til et Stæd, som kaldes Tongarfuit, og har sit Navn af de mange Spøgelser, som de sige der skal høres og sees. Her paa dette Stæd var een god Skibs-Havn og kort Indløb af Søen. De mange store Jis-Bierge, som vi saae paa Hen-Reisen, fornam vi nu intet til; thi det for nylig værende stormende Vejr af Syd-Ost havde drevet dem hen til Søes.

Den 6 dito var iligemaade godt Vejr og Søelskin, da vi drog fra Tongarfuit, men imod Middagen begyndte Norden Vinden haardt at blæse, hvorfore vi maatte stode op udi en Bugt under Landet, efter at vi havde reised 2 Mile. Her træffede vi 6 Vildmands-Teiter. Strax efter vi vare komne der til Land, ankom og Norden fra een Kone-Baad fuld af Folk. De samme berettede, at de, siden min Afreise fra Colonien, havde været der oppe, og vare komne Norden fra Hvalfangsten, hvor de havde været og opholdt sig næst forgangen Vinter, men vilde nu reise hiem igien, Sønden efter. Jeg underviiste dem allesammen lidt om Gud, hvilket de sagde sig alt at tror, og bleve glade, der de hørdte, at de igien efter Døden skulle opstaae, og leve til evig Tid.

Den 7de stilledes Vinden, og vi fortsatte Reisen Nord efter, fordi de høje For-Bierge, som i Søe-Kortene kaldes Cap. Confort. Derfra udkom 5 Grønlænder til os. Ved Næsset vare Hol-

Holmer og gode Bugter, hvor man i paakommende ondt Væjr kunde bierge sig med sine Fartoje. Ellers var der et slemt Land, med mange Grunde og Skiær. Herfra satte vi over til det andet Land, Nord-Ost hen, hvor imellem var den store Bugt eller Jis-Vog, med nogle store og smaa Øer og Holmer, hvilken saavel nu, som da vi reisede Sonden efter, laae fuld af Jis, uden at Stormen, som nyligen havde været, havde sat den noget fra hinanden, og drevet endeel af den til Soes. Vi loed staae uden for alle Øer, og kom omsider til en stor Øe, hvor der var en god Skibs-Havn, og tog der Natte-Leje. Der stode tvende ode Vildmands-Huse paa samme Øe.

Den 8de var iligemaade smukt stille Væjr og Soelskin, vi drog altsaa derfra, og foer hen imellem Øerne. Undervejs kom nogle Grønlænder til os, og talede med os. Her Østen fore er ogsaa en Fiord, hvor de Norske skal have boed. Vi kom den Dag 4 Mile, til en stor Forsamling af Folk, med hvilke vi og talede paa Sonder-Reisen. Disse samme, saavel der vi komme der til Landet, som ogsaa sildig ud paa Aftenen, giorde sig heel lystige for os med Syngen og Springen.

Den 9de continuerede det med smukt stille Væjr og Soelskin, reisede altsaa, i Følge med mange Grønlænder, derfra igien, og kom til et Stæd, hvor de der værende Grønlænder havde fundet en død Hvalfisk, og deelt den imellem sig, hvilken og vores Sælskab kom at være Giæster paa. Om Aftenen kom vi ved Sand-Landet til en Øe, og opslog der vores Telt. Det hele Land, paa 3 à 4 Mile, er gandske lavt imod de andre Fiælde, og dog, som er forunderligt, ligt ned til Søen betækt med Jis. Det samme Land kaldes i Korterne Jisblinken; thi Skibene kand see Blinken deraf langt udi Søen. Uden fore imellem Holmerne, og langt ud paa Havet er det ved højt Vand meget grundet, men ved udfalden gandske tort paa 2 à 3 Mile.

Den 10de var tyk Luft og contrarie Vind, hvorfore vi ik-
kuns kom 3 Mile, til et Stæd, hvor der stod tvende Grønlænder-Tel-
ter. Den 11 dito klarede det op igien, og blev godt Vejr. Vi
holdte uden for Øerne, og reisede samme Dag 4 Mile, da vi imod
Aftenen lagde i Land ved trende Vildmands-Telter. Den største
Deel af de Folk vi træffede paa vores Hen-Reise, vare nu inde i Fior-
den paa Rinsdyrs-Jagd. Her fanges Torsk, smaa og store, samt
Helle-Flynder. Den 12 og 13. var det ligeledes godt stille Vejr,
og vi fortsatte vores Reise. Paa en Øe, 7 a 8. Mile omtrent Sou-
den for Colonien, hvor vi tog den sidste Natte-Leje, fandt jeg langt
henne paa Øen et slags guul Farve, hvorudi gik rode Aarer, af en
Sinobers Coleur; Af samme tog jeg noget med udi en Spand,
som siden blev sendt til Bergen, for at lade forstandige Folk see, om
den duede til noget? hvor mig da, næste Aar derefter, blev tilmel-
det, at der skulde være noget godt der udi, og jeg maatte see til, at
kunde faae noget meget deraf. Men vi vare icke god for at finde
Stædet igien, i hvor flittig vi end søgte derefter; thi der laae u-
tallige Øer, og det Tegn, som jeg lood reise op paa Øen, maatte
af Vejret være omkast. Man har ellers siden hist og her fundet af
denne gule og rode Farve, som med Tran bereded er meget skion at
male Husene med uden til, og kand i mange Aar bestaae for Regn
og Vejr, at det icke slides af.

Omendskiont jeg med denne min Reise icke kom til det Maal jeg
sigtede, eller udrettede, hvad jeg saa gierne havde ønsked og forlan-
ged, nemlig Øster-Bygds Opfindelse og Opdagelse, saasom det
var alt forfilde paa Aaret, slig Recognoscering at foretage, saa
var dog ej dismindre Reisen og Umagen icke forgiæves anvendt, ef-
tersom jeg var saa lyckelig, haade at erfare de gamle Norske Coloni-
ers Situation og Landets Strækning paa den Vestlige Side, som
ogsaa at faae fuldkommen Oplysning om Landets Beskaffenhed
Sønden fore, som alt maatte komme een til Nytte, om Recogno-
sce-

sceringen paa Øster-Bygd en anden gang skulle foretages. I Særdeleshed befandt man den Beretning om de tvende Straet eller Sunde, som i Soe-Korterne staaer tegnede, at være een gandske falsk Beretning, og hvad derom med mere skrives og foregives, aldeles ingen Grund at have. Dertilmed saa kommer ogsaa Soe-Korterne icke overeens med hinanden herudi; thi somme sætter Forbissers Straet paa 62 Grader, og somme imellem 60 og 61 Grader. Allermest saa strider det imod de ældgamle Beskrivelser over Grønland, hvilke omstændelig mælder, om alle de Fiorder, Bugter og Viger, hvorhelst de Norske fordum har boed, men taler aldeles icke om nogle Sunde, som skulle skiære igiennem Landet. Langt mere er af Beskrivelserne at slutte, at Colonierne af Øster-Bygd har strakt sig lige til Huken paa den Østre Side, ligesom jeg og har fundet, at de forfaldne og ode Colonier recker lige til Huken paa den Vestre Side; thi der skulde ikke være mere end 12 Uger Soes imellem Øster-Bygd og Vester-Bygd.

Efter min Hiemkomst Sonden fra, komme og nogle af vore Folk, som havde været ude paa Skytterie et Stycke Norden for Colonien, hiem med 5 skionne Rins-Dyr. Og paa et andet Sted, nemlig udi Præste-Fiorden, havde de tilforn og skudt 5 Rins-Dyr. Med Lax-Fiskeriet havde det siden min Bortreise ickun været slet, thi mand fik der i alt icke meere end 6 Tønder, men Aarsagen var, at som i denne Sommer sielden faldt Regn, var Elven bleven tør, at Laxen icke har kundet komme op i Vandet.

Den 27 September kom og Bogholderen eller Kiøbmanden tillige med Skipperen hiem udaf Fiorden, hvor hen de for 3 Uger tilforne vare indfarne, fornemmelig at efterser om nogen stæds var nogen tilstreckelig Skov at finde, hvoraf Colonien kunde have Brænde-Fang, men de fandt overalt intet uden

nogen

nogen smaa Krat af Elle og Vier ꝛc. Og er Brænde den betydeligste Mangel i dette Land; thi endskiont en stor Deel aarligen kommer drivendes til Landet, og ude ved Hav-Siden og paa Øerne opsankes, og til Colonien hiembringes, saa er det dog utilstræckelig til at forsyne Colonien med for et heelt Aar, men med det øvrige maa man fra Fæderne-Landet vorde forsyned. Forermeldte har ogsaa i deres Bortværende anvendt nogen Tiid paa Skytterie; Rinsdyr havde de iligemaade seet nok af, men ingen faaet; thi de vare meget skye og forjagede, saasom Grønlænderne i den hele Sommer ideligen havde jaged efter dem; Men Harer skiod de mange, hvoraf de ogsaa fordte endeel hiem med sig. Den Grønlænder, som med sin Familie udi næst-afvigte Vinter havde sit Tilhold hos os, kom nu igien, og forlangede, at jeg atter vilde tage hannem med sin Familie til Huse hos os, desligeste hans Broder med Qvinder og Børnene tilsammen 10 Menniskter. Eftersom nu disse tvende Brødre havde smaa Børn, af hvilke mine Børn, formedelst den daglige Omgiængelse, allerbæst kunde lære Sproget, accorderede jeg dem det gierne, dog med den Vilkaar, at de skulle føde sig selv, hvormed de ogsaa vare fornøjede. Til denne Tid havde vi havd et meget godt Væjr, og en skion Sommer med Varme og Soelskin; Men ved Slutningen af denne Maaned begyndte Vinteren at indstille sig, med iblant faldende Snee og ruskede Væjrligt.

Den 6 og 7 October vare nogle af vore Folk atter udfarne paa Skytterie; men fik intet uden een Hare, og nogle Ryper.

Den 21 hujus kom en liden Fader- og Moder-løs Dreng fra Naboerne, som ogsaa havde deres Huse her paa Øen hos os, en fierding Miil fra Colonien, og forlangede, at han maatte blive hos os; thi de som vare hans Foster-Forældre vare icke ret gode mod ham. Eftersom det syntes, at Drengen var af en god Art, og dertil ickun 9 à 10 Aar gammel, tog jeg imod ham, i Forhaabning, at, som han havde ingen nær Slægtninge, som tog sig af ham, han da skulde blive bestandig hos mig, og med Tiden lære noget godt, som kunde komme baade ham selv og hans Landsmænd til Nytte.

Den

Den 29 dito kom vore Folk, som atter havde været ude paa Skytterie, hiem med et Rinsdyr og nogle Harer og Ryper.

Den 2 November blev et par Chaloups Folk med tvende af Harpunererne, af de til Hvalfangsten her liggende og destinerede Skibs-Folk, udsendt Nord efter, til et Sted, som kaldes Pisubik, omtrent 7 Mile Norden for Colonien, hvor Grønlænderne boede, med Forsæt, at fornemme, hvad Beskaffenhed det havde med det Hval-Fiskerie, som os blev beretted, Grønlænderne der giorde, i Forhaabning, at vores Folk ogsaa kunde komme i færde med Hvalen; Men de kom tilbage igien den 5 dito, og sagde sig der intet at kunde udrette, thi det var icke Hvale af den rette Sort, og af nogen Importance, som Grønlænderne fik, men ikkuns Finne-Fiske. Men som jeg fornam, at det var mestendeels Udflugter; thi de havde ingen Lyst til at ligge der Nord, paa denne Aarsens Tid, og han, som var Commandeur og Chef for Folket og Hval-Fiskeriet, ansaae det icke heller at være Umagen værd, saa resolverede jeg, selv, den 8 November, med tvende Chalouper, og sit tilbehørende Fleet og tvende Harpunerere, at fare derhen, og forfare Visheden derom. Den 9 dito kom jeg derhen, hvor da samme Dag Grønlænderne havde været ude paa Soen, og havde seet Hvale nok, baade smaa og store, dog alleene af det slags som kaldes Finne-Fiske. En saadan een havde de ogsaa nyligen tilforne fanged, og var een meget stor Fisk, og havde Spek nok, men Bardene vare ikkuns smaa.

Dagen efter fik jeg een af Grønlænderne til at følge mine Folk ud paa Soen, og vise dem Stedet, hvor Hvalene loed sig see; Men som Snee-Kave med stærk Blæst kom dem paa, maatte de med ufortrøtted Sag vende til Land igien.

Den 12de foer jeg selv ud paa Soen med mine Folk, i Følge

med nogle af Grønlænderne, efterſom jeg var curieus for at ville ſee den Leeg med Hvalen, om man kunde komme i færd med den, men det tyknede atter op med Snee-Kave, ſaa vi intet fik at ſee, men maatte fare til Lands. Vi lovede der indtil den 18 de, men ſom imidlertid var Sneefog og ſlemt Vejr hver Dag, kunde ingen komme ud paa Soen; Dertilmed tog Vinteren til, og Dagene kortnedes jo mere og meer, hvorfor jeg var foraarſaged, at fare tilbage igien til Colonien.

Det maa icke komme nogen underligt for, at jeg har maatte meiere mig i de Ting, ſom mig icke egentlig var vedkommende; thi ſom mig icke alleene Coloniens Direction, med videre, var anbefaled, og derfore tilkom mig ſlitteligen at ſee paa Compagniets og Deſſeinets Intereſſe og Nytte, og med mit eget Exempel viſe enhver, hvad han burde giøre. Men jeg var ogſaa her til tvungen, naar jeg betragtede, at det Aandelige, nemlig Grønlændernes Omvendelſes Verk, icke kunde blive fortſat og ved lige holded, med mindre man og lyckelig kunde reuſſere i de verdſlige Ting, ſom hiint ſkulde underſtotte. Derfore forſommede jeg ingen Leilighed, ſparede og icke heller nogen Umage, for at faae al den Oplysning ſom her til kunde tiene.

Ellers fik jeg denne gang en tienlig Underretning af en Grønlænder, ſom var langt Norden fra, om et bedre og profiteerligere Hval-Fiſkerie, paa et Stæd, en 8 Dages Reiſe der Norden fore, og kaldes Nepiſene, hvor Grønlænderne om Vinteren, i Februario og Martio, fange ſtore Hvale af den rette Sort, ſom haver ſtore Barder. Denne Beretning oppakte udi mig ſtor Begiærlighed, ſelv at maatte erfare Visheden derom, men var nu paa denne Aarſens Tid gandſke ugiorlig, hvorfore jeg maatte opſætte det til en beqvemmere Tid, at Dagene igien begyndte at længes, hvorom hereffter ſkal formeldes.

Imidlertid jeg var der Nord hos de Vilde, ſom var en temmelig ſtor Forſamling, ſaae jeg min Forundring paa deres Vaſen og Lev-

Levnet; Thi efterſom de vare rigeligen forſynede med Mad, da leve-
de de hver Dag, efter deres Maade, herligen og i Glæde. De
giorde intet andet, end at den ene beſogte den anden, og efter at de
havde vel ædt og fraadſed om Aftenen, ſtode de op at leege. De-
res Leeg beſtod der udi, at de ſyngede, og derhos ſpillede paa en li-
den Tromme, brugende pudſeerlige Gebærder, ryſtede med Ho-
vedet, vriede og bojede Ryggen og Lemmerne hid og did. Den
Leeg gik rundt, ſaa at, naar een holdt op, begyndte en anden igien,
og det varede indtil Morgenen. Deres Sange og Viſer gaaer
meeſt ud paa deres Næring og Handtæringer, hvorudi enhver
prætenderer at have Roes og Forgang for den anden. I det
Huus hvor jeg logerede, pallerede og dette: Der var en Mand,
ſom icke var vel tilpas, men hvad Udfald denne Mands Svaghed
kulde faae, maatte en Here-Kiærling ſige ham, hvilket ſkeede paa
denne Maade: Da den Syge havde lagt ſig paa Ryggen, bandt
hun en Rem om hans Hoved, ſom var giort faſt ved Enden af en
liden Stok, dermed loftede hun den Syges Hoved op, og atter
ſoed det falde ned, og ved hver gang hun loftede hans Hoved op
med Stocken, ſpurdte hun ham om noget, hvorpaa han ſvarede hen-
de et eller to Ord. Undertiden ſyntes det, ligeſom det faldt hende
tungt at lofte hans Hoved op. Allerſidſt begyndte Patienten at
mumle og ſynge og ſkraale høit i Været. Dette varede ſnart en
heel Time, og imidlertid havde de lagt alt den Syges Klæder og
Tøj midt paa Gulved. Sygdommens Udfald prognoſticerer de
der udaf, at derſom den Syges Hoved er tungt at lofte, ſaa doer
han, men er det let, ſaa bliver han helbred. Efter at dette Aberie
havde Ende, ſpurdte jeg dem, hvad det var, og ſkulle betyde? Hvor-
til de ſvarede: At der ſkeede for at den Syge ſkulle blive helbred igien.
Jeg vilde vel ſtraffe dem for deres daarlige Superſtition og Ind-
bildning, men jeg formaaede icke at give dem nogen eftertryckelig
Correction, eller tydelig at viſe dem noget bedre; dog ſaavidt jeg
kunde, betydde jeg dem, at Gud alleene, ſom er HErre over
Himmel og Jord, han raadede derfor, hvad enten Menneſken ſkal
leve eller doe. Ellers vilde de gierne høre, hvad jeg kunde fortælle

dem om Gud. Enhver vilde gierne have mig udi sit Huus, at logere, saasnart jeg kom ind til nogen at besøge dem; maatte jeg strax fortælle dem noget om Gud, hvilket jeg med de Bibelske Billeder og Figurer ydermere betydede dem, hvorom de og syntes saare vel.

Den 24 dito, efter at jeg var kommen hiem igien Norden fra, der nogle af vore Folk vare henfarne en fierdings Miil Norden for i det saa kaldede Nepiset-Sund, paa Skytterie, passerede det, at een af dem som havde nogle Ræv-Fælder staaendes der omkring, blev over sædvanlig Tid ude, og ikke kom igien til Baaden; hvorfor de andre giorde sig de Tanker, at han var kommen til Ulykke, og faren igiennem Isen, over hvilken han skulde gaae. Der nu Aftenen tilstundede, og var at stemme Veyr med Vind og Smeesog, vare de foraarsaged, at begive sig hiem igien; Men strax efter de vare bortfarne, kom den Stakket, og maatte holde ud der om Natten. Tilig om Morgenen derefter loed man nogle Folk fare ud, for at søge efter hannem, om de kunde finde ham enten død eller levende; men der de kom til Stædet, hvor de havde været forige Dag, saae de Spor efter ham, at han nylig havde været der. De fuldte hans Spor efter, som gik lige til Stranden og Søen, men siden kunde de intet se, saa de ikke vidste, hvad de skulde sænke om hannem. Og der de nu icke fandt ham, kom de hiem igien, og berettede os dette. Men endskiønt vi ikke vidste, hvor vi skulde søge efter ham, sendte man dog atter Folk ud at søge. Imidlertid kom en Grønlænder til os, fra et Grønlænder-Huus, ungefæhr 2 Miile Østen for paa samme Land, og berettede, at den bortblevne Person var kommen der til dem; Thi som han tvivlede paa, at nogen skulle komme til ham fra os, og han fik at see to Grønlænder sidde uden fore, et Stycke fra Landet, at fiske, raabte han til dem, saa de kom til Landet til ham. Han bad dem, at de ville legge deres smaa Baade sammen, og lade ham sidde bag paa hos dem, og føre ham med sig til deres Huus. De forbarmede sig ogsaa over ham, og tog ham med. Der han var kommen der, vare de meget

fik-

stikkeligen imod ham, gav hannem ikke alleene tørre Klæder at iføre sig, thi han var meget vaad og frossen, men endog Mad, at vederqvæge sig med, af hvad de havde. Vi sendte strax Folk ud med en Baad, at hente ham hiem, og begavede baade den som kom og berettede os dette, saa og de andre i Huset, fordi de havde udvist sig saa stikkeligen imod ham.

Den 12 December, som var en Søndag, blev, efter Guds-Tienesten, en ung Person paa Colonien troelovet med een af Qvindes-Personerne, som i næst-afvigte Sommer med Skibene ankom her til Landet, saasom jeg fornam, at de gave andre Forargelse med deres u-tilladelige og u-sømmelige Sammen-Leje, hvorfore jeg var foraarsaged, for at forekomme videre Forargelse og Guds Fortørnelse, at lade dem komme i Ægteskab tilsammen.

Den 22de afgik ved Døden een af Folkene i Landet, som paa nogen Tid havde været svag, til Deels af Scrobut, til Deels af anden Svaghed. Alle de andre, saavel Skibs-Folkene som Lands-Folkene havde til den Tid været ved god Helsen.

Den 27de, som var tredie Jule-Dag, blev forommeldte unge Folk ægte-vied.

Samme Dag kom en ung Grønlænder, ved Navn Poek, til os, og begierede, at ville forblive hos os Vinteren over, saasom han tilforne, tillige med den Ældste af den Mands Sønner, som var til Huus hos os, havde resolvered, at ville følge hiem med Skibet, næste kommende Sommer, for at besee vores Land og Folk. I Forhaabning nu, at han skulde blive ved sin Resolution, og holde sit Lofte, tog jeg ham ogsaa an. Strax efter han var kommen til mig, begyndte jeg, at ville lære ham at læse. De andre tvende unge Drenge, som vare hos os, og i Særdeleshed ved mig være angelegen, vare allereede saavidt avanceerede, at de lagde Stavelserne tilsammen. Herforuden underviste jeg dem og alle tilsammen, baade Morgen og Aften, udaf Guds Ord, saavidt Formuen vilde tillade, hvori at de sandtes baade villige og Agt-paagivende. Og dermed endes, lovet være HErren! det gamle Aar 1723, vel og lykkeligen.

Anno 1724. Efterſom min forhen ommeldte elſkelige Collega, Hr. Albert Top, til denne Tid havde meeſt employered ſin Tid paa at lære de faa Vocabula og Tale-Maader, ſom jeg fra Ankomſten her til Dags af Grønlændernes Sprog havde colligered og ſammenſkrevet, ſaa tog vi os, ved dette Nye Aars Begyndelſe, i JEſu Navn, fore, ved Leilighed ogſaa iblant at beſøge andre flere end de ſom boede i Nærværelſen hos os, for at forſøge, hvorledes de ville lade ſig bezemme til at imodtage den Chriſtelige Underviisning, ſom vi af forfattede eenfoldige Spørsmaal, ved Guds Biſtand, agtede dennem at inculcere.

Den 10 Januarii giorde vi derfor hermed en Begyndelſe, og gik begge hen til trende Huſe, ſom ſtod i Naboelauget paa Øen, ungefehr en fierdings Vej fra vores Colonie, udi hvilke Huſe, med Smaa og Store, befandtes over 70 Menniſker. Men ſom ſamme Grønlænders Huſe ſtode et lidet Stykke fra hverandre, tog vi vores Logemente, for at blive om Natten, udi det mellemſte, at vi ſaaledes om Dagen ogſaa kunde beſøge de andre. De loed ſig forſtaae, at de gierne ſaae, at vi ville blive hos dem, og underviſe dem noget af Guds Ord. Der vi den 12 dito vilde gaae til det tredie Huus, paakom os et ſlemt Sneefog, ſom ſtod os lige i Anſigtet, ſaa vi ikke kunde komme derhen, men maatte begive os hiem til vort eget Huus igien.

Den 18 dito gik Hr. Albert Top atter hen til neſt-forermeldte Vildmands-Huſe, og forblev der hos dem indtil den 19de, og havde imidlertid læſt og ſunged med dem, ſaa godt ſom han kunde, hvorved de og teede ſig lærvillige og ſiælelige nok.

Den 24de gik jeg ogſaa hen til dem, og tog ind i vort ſædvanlige Logemente. Men den 25de, om Morgenen tilig, kom der Bud til mig, fra en Mand af det næſte Huus derved, at jeg vilde ſtraxen komme til ham, ſaaſom hans mindſte Barn var meget ſygt, hvilket han haabede, jeg vel kunde hielpe og helbrede.

de. Men som samme Mand var en Angekok og Hexen-Mester, straffede jeg ham derfore, og loed ham forstaae, at Gud var vred paa ham, for hans Løgn og Bedragerie, og derfore var nu hans Barn sygt. Han bad mig, at jeg dog vilde bede Gud for hans Barn, at det maatte blive helbred, og tilstod, at hans Konst duede intet ꝛc. Jeg svarede ham, at jeg gierne vilde bede Gud for hans Barns Helbred, men han skulde og selv troe, og paakalde Guds Søn; lærdte ham og derhos, hvad han skulle sige, hvilket han og sagde efter mig. Men efterdi Barnets Svaghed var saa stor, at der var intet Haab til Liv, sagde jeg til ham, at Guds Søn vilde ingenlunde, at hans Barn skulle leve; vilde han nu ikke, at hans Barn skulle komme til Diævelen udi Helvedes Ild, saa maatte han bede Guds Søn, at han vilde tage det til sig udi Himmelen, og lade mig døbe det; thi Guds Søn havde befalet, at døbe alle deres Børn, som troe, paa det de kunde blive salige; Troede han nu, saa vilde jeg nok døbe det? Han svarede, han troede; Bad mig iligemaade, der han saae, at jeg sad i Betænkning, om jeg skulde døbe det eller ey, at jeg vilde kynde mig, at døbe hans Barn, forend det døede; hvilket jeg da ogsaa, i deres Paasyn, med Hiertens Paakaldelse til Gud, i den Hellige Trefoldigheds Navn forrettede.

Strax efter at Barnet var døbt, gav det Aanden op, hvorover Forældrene, og alle de som vare i Huset, begyndte en jammerlig Skrigen og Klagen, som næsten varede i to Timer. Derefter svøbte de det ind udi et Rinsdyr-Skind, og et Sælhunde-Skind uden omkring, og bad mig, at jeg vilde bære det ud til sin Grav-Sted. Jeg sagde, at de selv, eller deres Naboer, kunde begrave det; men Barnets Fader svarede, og meente, saa vidt jeg kunde forstaae, at siden jeg havde døbt Barnet, kom det mig ogsaa til at begrave det, paa det at Barnet, naar de andre vorde derved, ej igien skulle blive ureen, og gieres uværdig til at komme i Guds Rige. Jeg maatte altsaa føje dem i deres Begiæring, og gik ud med Barnet, og lagde det, efter deres Anvisning, i en liden Hytte, hvilken Forældrene siden med

Skind

Stind og Steene vel tildækkede og forvarede. Endnu var et, som var mærkeligt; efter at alt dette for omtaldte var bestillt, og vi vare komne ind i Huset igien, traadde de frem, og begiærede, at jeg og vilde dobe dem. Her paa loed jeg dem forstaae, saa vidt jeg kunde explicere mig for dem, at Guld vilde icke, jeg skulde dobe dem, forend de først havde lærdt at kiende Gud, og veedste hans Villie. Med hvilket Svar de da ogsaa loed sig noje, og gik bort. Ihvorvel det nu hverken var i min Magt, rettelig at betyde dem slige Ting, ej heller i deres Magt, samme til Saligheds Brug og Nytte sig at applicere, saa var dog den Bevægelse og Eftertanke, som Daabens Forretning, og den ufuldkomne Undervisning jeg da kunde give dem, havde virked hos dem, ingenlunde at foragte, men hos mig foraarsagede icke en ringe Trøst og Fornøjelse.

Den 28. gik jeg der fra hiem igien. Udi disse Dage var og min Collega henfaren, at besøge nogle andre Grønlænder, som boede een Miil omtrent Sonden fore udi Dern. Disse udviste sig ogsaa meget attent og sikkeligen, der han læsede for dem.

Den 7 Februarii udsendte vi nogle af vore Folk hen ind til Fiorden udi Baals-Revier paa Rodfiske-Fangst, som ved disse Tider i Fiordene falder.

Samme Dag gik jeg atter hen til vore Naboer Grønlænderne, og fandt endnu til dels samme Andagt hos dem, som tilforne. Alleene tilig om Morgenen, naar Mandfolkene hastede at fare ud paa Soen, for deres Næring at søge, og jeg da vilde ophold dem, da var Andagten liden, og saa got som ingen.

Udi et af Husene, hvor jeg den 9 Februarii læste for dem, begegnede mig denne Forræd, nemlig; Iblant andre Fremmede, som vare komne for at besøge disse, var ogsaa een, som var en ret Skalk og Skarn, og ved sin Skalkhed og Aberie, med Ord og Gebærder, søgte at føre de andre fra den sædvanlige Skikkelige

kelighed og Agtpaagivelse der jeg læste for dem, saa mange af dem bluedes ved at høre paa hvad jeg kunde sige dem om Gud. Jeg blev meget fortroden paa den Skalk, og de som lod sig forføre af ham. Og for at skrække dem fra deres Modvillighed, truede jeg dem dermed, at i Stæden for os, skulle der komme mange grumme Folk der til Landet, for at holde dem i Tugt og Ave, slaae dem ihiel som vare Modvillige og bespottede Gud. Denne Trudsel jagede og en Skrek i dem, saa de siden komme og undskyldte deres Forseelse, og bad, at vi icke vilde giøre dem ondt, lovede derhos, herefter at være skickeligere. Men det blev icke der ved; thi Dagen derefter havde een af de eenfoldige Giecke der i Huset, begiært af forommelte Goglere som var en Angekok og Hexen-Mester, at han ved sin Konst vilde forhielpe ham til nogen Lycke udi hans Næring, som ellers icke var slet, og gav ham derfore nogle Fugle-Felle til Betalning. Han var strax færdig, og begyndte at mumle, efter deres Sædvane. Jeg straffede ham derfor, og sagde, han var en Løgnere, om intet kunde formaae; men at Gud, som er Himmelens og Jordens Skabere, formaaede alleene at giøre sligt; hannem skulde de paakalde om Næring, og alt hvad de behøvede. Men uagtet denne min Correction og Formaning, blev han dog ved sit Aberie; hvorfore jeg anstillede mig, som jeg blev meget vred, fik fat paa en Kiep, og loed, som jeg vilde slaae ham dermed. Han blev herover meget bange, loed fare sit Giogleerie, gik udaf Huset, og foer sin Vej. Efter at han var borte, kom de andre, og spurdte, om han icke duede? Jeg svarede dem: Han duede slet intet, men var en Løgnere; Men vilde de have Lykke til deres Næring, da skulde de troe paa Gud, og paakalde ham. Efter denne Action gik jeg igien tilbage til mit forige Logemente, hvor jeg forefandt adskillige andre Fremmede, for at giøre sig lystige med hinanden. Jeg erindrede dem, at førend de begyndte deres Leeg og Lystighed, maatte de høre Guds Ord; hvortil de og vare villige. Den 11. om Morgenen, efter at jeg havde læst lidt for dem, gik jeg hiem igien til Colonien.

Den 13. afgik ved Døden en gammel Qvinde hos os, som med sin Mand fuldte med mig til Landet Anno 1721. Den forste Deel af vore Folk havde seg Juule-Tider hidindtil været meget syage, og af Scorbut plagede, dog jeg med mine, lovet være Gud! havde altid været ved god Helsen og Helbred.

Den 16. kom vore Fiskere hiem af Fiorden igien, efterdi Fiskeriet endda ikke for Alvor gik til.

Den 17. lod jeg Raadet samle, for at conferere med dem om en Reise, som jeg agtede at foretage noget Stycke Nord efter, for at ville forfare Visheden om det Hvalfisterie, som, efter Grønlændernes forhen giorde Beretning, ved et Stæd, kaldes Nepilene, omtrent 50 Mile Norden fore, efter disse Tider plejede at gaae til. De fleste var icke meget for, at slig en lang Reise, paa denne skarpe Aarstens Tid skulle foretages, allerhelst siden saa mange af Folkene vare syge. Men efterdi det var en Sag af Importance, og kunde være Dølgsmaal til stor Hielp og Understottelse, om det forholdt sig saa i Sandhed med det store Hvalfiskerie, og Stædet var bequem til at sette der en Loge; blev derfor resolveret, samme Reise at foretage med tvende Chalouper og tilhørende Fleet og Hval-Redskab, for at forsøge, hvad der var ved at giøre, om vi kunde komme derhen. Dog saa den 22. om Morgenen meget tilig hiemme fra, eftersom vi havde 6 à 7 Mile omtrent at reise, forend vi kunde komme, hvor Folk opholde sig. Som nu Vejrliget var meget got, og blæste syag Østerlig Vind, at vi kunde bruge Sejlene, kom vi betids til Pilubigme, som var det nærmeste Stæd hvor Folk boede, hvor jeg og tilforn havde logered nærst-afvigte Aar i November Maaned, da jeg iligemaade var der, for at høre efter Hvalfisteriet. Grønlænderne tog vel imod mig, men jeg blev der ickun Natten over, og om Morgenen igien fortsatte Reisen Nord efter. Os fuldte en

Deel

deel Grønlænder fra Stædet vi laae, og underdeis komme der andre fleere, og talede med os, nemlig fra de Huse vi fore forbi. Den Dag avancerede vi ligeledes 6 Mile, og kom om Aftenen til et Vildmands-Huus, hvor Folkene i Begyndelsen vare bange for os; thi de havde endda ikke været Sonden fore hos os, men som de med os følgende Grønlænder berettede dem, at det var Pelleste, i. e. Præsten, som vilde besøge dem, annammede de os gierne til Herberge.

Den 24de maatte vi blive paa Stædet, efterdi om Natten een stærk Storm af Sønden begyndte at blæse, med Sneefog. Den 25. og 26. blev vi ogsaa forhindred at reise, formedelst en skarp Nord-Ost og alsaa contrarie Vind. Folkene, hos hvilke vi logerede, vare meget skikkelige og tienst-agtige imod os. Jeg fordrev Tiden med dem ved det at jeg, saa meget jeg kunde, fortaldte dem om Gud, hvilket de, som noget nyt, gierne hørdte; I Særdeleshed en meget gammel Mand, som laae til Sengs, hvilken, der jeg mindre hannem paa, at han nu snart maatte døe, og at han skulde troe paa Guds Søn, og elske ham; thi han paa hin Dag skulle opvække hannem og alle Døde, ꝛc. svarede: At han ikke skulle glemme den Underviisning; og paa sin Maade talede mig for, at jeg vilde komme til dem, og sige dem saadant. Imidlertid mens vi opholdte os der, kom der ogsaa nogle andre af omkring boende, for ligeledes at ville see og høre mig, hvoriblant var een, som havde en gammel Senge-liggende Fader hiemme, for hannem bad en Qvinde der i Huset, hvor jeg logerede, at jeg og vilde fortælle Sønnen, hvad jeg havde fortaldt dem tilforne om Gud, paa det han ogsaa kunde komme til Guds Rige. Imens vi her opholdte os, fik vi Højden af Solen 64 Grader, 50 Minuter.

Den 27de blev igien godt Vejr og Østerlig Vinde, hvorfore vi igien begav os paa Reisen, og fik en Grønlænder med, at

vise os Vejen, som leedsagede os ind imellem nogle baade store og
smaa Øer, hvor der vare gode Skibs-Havne, og got Indløb af Søen,
hvor ogsaa, efter Grønlændernes Beretning, Skibene sædvanlig søge
ind for at handle. Vi bleve allevegne meget incommodered af Jis,
som alle Bugter og Vige laae belagd med, saa vi maatte holde
uden fore, men kom dog om Aftenen til et Stæd, hvor der vare
trende Vildmands-Boeliger, og ellers nær hos andre flere. Den
Dag havde vi reised til 5 Mile.

Den 28de blev stærk Blæst af Norden, med skarp Kulde,
hvorfore vi maatte blive paa Stædet. De her boende Grønlæn-
der loed iligemaade see nogen Begiærlighed, at ville høre om Gud,
og ellers teede sig meget tienst-agtige imod os.

Den 29de blæste Syd-Ost Vind. Vi vilde altsaa givet os
paa Reisen igien, men for overmaade skarp Kulde maatte vi forlade
vores Forsæt. Den næst-forgangen Dag og Nat froes Sundet til,
hvor vore Chalouper laae, saa vi med stor Nød fik dem bragt op
af Jisen paa Landet. Her fik vi atter Høiden af Solen 65 Grader
12 Minuter. Udi en lang Fiord, her Østen fore, fanges store Lax,
efter Grønlændernes Sigelse. Saa findes her ogsaa Mængde af
det saa kaldede Steen-Flachs eller Asbestus, som af Ilden ikke
kand fortæres; Saa længe det haver Fædme hos sig, brænder
det som et Lys, og formindskes icke i sin Qvantitet, hvilket jeg
selv haver forsøgt.

Den 1 Martii forliudredes det noget med Frosten, hvorfore
vi gav os paa Reisen igien, og, efter vores Leedsageres Anviis-
ning, tænkte at sætte vores Cours Nord-Ost ind imellem nogle
store Øer, og det faste Land; thi uden fore var alt for skarpt og langt,
og dertilmed undervejs ingen Folk eller Huse at træffe. Men som
Kulden i samme Dage havde været extraordinaire streng, var
meest den hele Søe, hvor vi skulle frem, overlagd med Jis. Og
end-

endskiont vi med stor Moje sleed os frem til en Miils Vej eller halvanden, saa kunde vi dog icke komme videre fort, thi Jisen blev jo stærkere og stærkere, men maatte, efter en heel Dags Arbeide, vende om igien til nærmeste Vildmands-Huse, som vi havde faret forbi, hvor vi da maatte fortove, til Jisen opslog.

Den 2 og 3 dito continuerede skarp Kulde og Østerlig Vind, som voldte, at vi maatte ligge stille. Men den 4de sprang Vinden om til Vesten, med en Storm og Sneefog. Den 5te ligeledes stormende Vejr, og maatte ligge stille. I disse Dage passerede jeg Tiden med at tale med Grønlænderne om gudelige Ting, saavidt jeg kunde sige, og de kunde begribe. Ellers, hvad jeg icke udtryckelig nok kunde med Ord forklare dem, det betydede jeg dem med de Figurer og Billeder, som jeg af Bibelske Historier for havde ladet afstegne. Det meste Grønlænderne nu, som ellers, tog sig til Hierte og nogen Eftertanke, var den Underviisning om Verdens Undergang, Christi Tilkommelse til Dommen, og de Dødes Opstandelse, hvorover de med Felix Actor. 4. forskrekkedes, og bleve bange.

Den 6 dito, alligevel der endnu blæste en strik Østen Vind, begav vi os dog paa Reisen, saasom vi fornam, at Jisen var borte af Sundet, og ved det stormende Vejr var bort dreven, men sleed os dog neppe en Miil frem, til et lidet Grønlænder-Huus, hvor vi maatte tage Natte-Leje; men Folkene der sammesteds havde hverken at bide eller brænde, og leed stor Hunger, saasom de laae belagd med Jis, at de i lang Tid ikke havde kundet komme ud paa Søen, at søge deres Føring.

Den 7de blev det stille og godt Vejr, vi reisede altsaa derfra, og satte vores Cours imellem fornævnte store Øer, høje Klipper og det faste Land, og imidlertid fore nogle Grønlænders Huse forbi, hvorfra Folkene og komme ud, og talede med os, tilmed bad os, at komme til dem, og tage Natte-Herberge. Om Aftenen kom

vi til et Stæd, hvor der stode tvende store Vildmands-Huse, og var en temmelig Forsamling af Folk. Der vi komme der til Landet, stod Qvind-Folkene paa Strand-Backen, og undfangede os med en Sang, efter deres Maade, giveude dermed tilkiende, at vi vare velkomme. Den Dag havde vi reist 5 a 6 Mile.

Den 8de om Natten blev Storm-Væir af Sonden med Sneefog, og nødte os til at blive paa Stædet. Her fandtes en ung Qvindes-Person, som med sine Forældre kom grædende, og klagede sig, at for treude Aar siden kom der et Skib under Landet, og tog hendes Mand bort med sig, som med flere andre vare udfarne til det, og gaaet om Borde, for at drive Handel. Spurdte mig derfore, om jeg icke vidste noget derom, eller kunde sporge efter ham, at han kunde igien komme til hende.

Den 9de illgemaade Syd-Vest Vind med Snee-Kave, men vi drog dog derfra, for at komme til der Stæd, hvor det sidste Huus var, vi kunde logere udi, forend vi naaede Nepilene, hvorhen vi forlangede, men havde endnu 14 à 15 Mile dertil. Der jeg om Aftenen kom derhen, vilde jeg accordered med een, som kunde leedsage os, og vise os Vejen til forbenævnde Stæd, men de undskyldte sig alle, og sagde, at ingen af dem der i Huset havde været der for; dertilmed var det umueligt, paa disse Aarsens Tider, at komme derhen, formedelst at paa en 2 à 3 Dages Reise var et flemt Land med Jis, som laa langt uden for Hav-Skiærene. Men som jeg icke vilde lade mig sige, gave de mig Anslag paa en Mand, som nyligen var flotted fra dem, og stod med sin Telt een god Miil der Norden fore, for at gaa paa Rinsdyr-Jagd. Til samme Mand vilde de leedsage os, saasom han og kort herefter agtede at fare Nord til Nepilene.

Den 10de klarede det op, og blæste om Morgenen svag Nord-Ost Vind, hvorfore vi gav os paa Reisen igien, for at komme til fornævnte Vildmands Telt. Der vi komme der, vilde jeg formaae ham, at reise Nord efter med os, men han svarede,

rede, som de forige, at endnu paa een Maaneds Tid, og mere, var det icke mueligt, at komme derhen, for Jis skyld. Men som jeg loed hannem forstaae, at jeg vilde dog forsøge derpaa, og dersom det icke var mueligt at komme frem, vilde jeg vende om igien, han skulde derfor følge mig, saa vilde jeg betale hannem vel for Umagen. Med dette Vilkaar loed han sig omsider overtale, at gaae i Chaloupen med os. Men vi vare ikke farne en halv Miil, forend det begyndte haardt at blæse af Nord-Ost, med en skarp Kulde, og endskiønt vi giorde all vor Flid med at komme videre frem, blev vi dog af Vind og Jis tvungne, at vende tilbage igien. Og som det saae ud til continuerlig Blæst, og der var ingen Leilighed for saa mange at logere ind i den medfølgende Grønlænders Telt, foer vi heller tilbage til Huset vi var kommen fra, der at forblive, indtil Vinden og Vejrliget forandrede sig.

Den 11 hujus, som der og blæste stærk Nord-Ost Vind, foer vi hen, at besee et Skibs-Vrag, som icke langt derfra stod paa Grunden, og i Foraaret med endeel Jis var kommet drivendes der til Landet, dog, efter Grønlændernes Sigelse, næsten ubeskadiget; thi det var fuldt af Proviant og adskillig Cargesons Gods, men ingen Folk derpaa. Siden de omkring boende Grønlænder havde taget der udaf, hvad dennem anstod, og kunde bære til Nytte, dreev det fra et Skier til et andet, men stod nu fast, og var slagen Hull paa under Flakket. Det var et gandske nyt Hollandsk Galliot-Skib, og havde nok kunde blesven bierget, og til Brug og Nytte anvendt, dersom det icke havde været saa langt fra Colonien. Med Seilene havde Grønlænderne bevæcket deres Huse inden til, men alt Touverket laae under Jisen udi en Bugt nedsiunken. Her fik vi atter Højden af Solen og Graden 56 Minuter, hvor det i Kørterne tegnede og benævnte Sael-Vierg ligger lidt Sønden fore paa 65 Grader 15 Minuter.

Udi denne Circumference opholdte sig en stor Deel Grønlænder,

lænder, og vare mange Huse, hvorfra og mange kom til Stæ-det vi laae, for at ville see og høre mig, hvilke jeg og efter Mu-lighed underviiste om Gud. Der var ogsaa gode Skibs-Hav-ne, og de sædvanlige Handels-Pladser for Hollænderne, hvor-fore disse her boende Grønlænder vare trædske at handle med, endskiønt de havde nok baade af Rinsdyr- og Rav-Skind. Som Grønlænderne berettede, skal der og udi en Fiord her in-den fore, være at see forfaldne Huse og øde Tomter efter vore Norske fra fordum Tid, desligeste imellem Nepisene og Tullu-kune, som er Syd-Rayen.

Den 12. syntes Vinden, hvor vi laae, at være stille, hvor-fore vi atter vilde forsøge paa, om vi kunde komme vor Vej Nord efter, men der vi kom til fornævnte Grønlænder-Telt, hvor vi den 10 hujus havde logered, var Vinden, som tilforne, contrarie, blev dog der den Dag og paafølgende Nat over, i Forhaabning, Vinden skulde lagd sig, men den continuerede med skarp Kulde, som tilforne. Og som man for Kuldens Stren-ghed icke længere kunde udstaae at blive ved Grønlændernes Telt, hvor ickun var slet Leilighed, i det mine Folk maatte [illegible] til, een efter anden at komme ind, for at faae lidt Varme, som dog var ringe nok; thi endskiønt Grønlænderns Telt var overdæk-ked med dobbelte Rinsdyr-Skind, var det dog inden til gandske hvide af Snee og Frost-Rim. Derfor vare vi foraarsaged, at drage derfra igien, og begav os til et andet Vildmands-Huus, en halv Miil fra det vi først logerede udi.

Jeg maa herhos fortælle Aarsagen, hvorfor fornævnte Grønlænder, paa saa skarp og tilig Aarstid, med sin Familie var flotted udaf Huset fra de andre, og havde ladet sig der med sit Telt, nemlig: At som en Angekok eller Heren-Mester havde indbildt ham, at hannem af Tongarsuk (i. e. hans Spi-ritus familiaris) var aabenbared, at han, inden Sommeren kom

kom, skulle doe, saa var han bekymred for, hvorledes han, forend han døde, kunde efterlade sin Kone og smaa Børn noget til Klæder og Føde, resolverede derfore, at flytte hen til et Sted, hvor Rinsdyrene mest var at træffe, og han ogsaa forhaabendlig kunde faae nogle til sig og sines Underholdning. Dette gav denne Mand mig tilkiende, ved den Anledning han fik af det jeg sagde hannem noget om Gud, som er Himmelens Skabere, sigende, at eftersom han fornam, at jeg var en Angekok, og vidste saa meget at fortælle om himmelske Ting, om jeg da ogsaa vidste, at han inden en kort Tid skulle doe? Jeg svarede nej, jeg vidste det icke; thi saadant veed Gud alleene, og intet Menniske. Han svarede jo, een af deres Angekoker eller Propheter havde i Vinter, da han herede, faaet det at vide, at han skulde doe inden Sommeren kom. Jeg spurdte ham, om han troede det? han sagde ja; derfor var han og hans Kone og Børn saa sortrigfulde. Jeg sagde til ham, at han ingenlunde skulde troe sligt; thi hvad saadanne Angekuter sige, er idet Logn og Bedragerie, saasom de veed og kand slet intet mere end de andre; Men dersom han vilde troe paa Gud, som er Himmelens Skabere, og elske hannem, skulle ham intet ondt vedefares, og han skulle icke doe.

Jeg kand icke sige, hvor glade og lystige de stackels Menneſker bleve, og loed sig forlyde, at efterdi Angekuterne vare saadanne store Løgnere og Bedragere, saa vilde de aldrig mere troe dem; Bad mig derhos, at naar jeg kom derhen, hvor samme Angekok var, jeg da vilde straffe ham for sin Logn, og at han havde giort ham bedroved. Denne Mand var gandske indtaget af min Underviisning, og kunde icke nokſom forundre sig, der jeg efter Mueligheed søgte at betyde ham Guds ubegribelige Magt og Vilsdom, ved det at jeg forklarede ham Himelens Storhed og ubegribelig Vide, og hvorledes Solen var mange gange større end den gandske Jord, og at den mindste Stierne var saa stor og større end

Jorden ꝛc. Og paa det, som han sagde, han ikke skulle glemme det, men og fortælle de andre Grønlænder, hvad han havde hørt af mig, bad han mig, at jeg med Kride ville tegne det paa et stykke Brett; Hvilket jeg og giorde. Det var at ønske, at disse arme Mennesker maatte faret fort i slig Begiærlighed efter Guds Ord at høre, som det tegnede sig hos dem i Begyndelsen; men man har disværre! med Bedrøvelse fornummen, at mange ere blevne kiede af at høre mere derom, foregivende, de havde hørt det saa ofte, og vidste det nu altsammen. Saaledes ere de af samme Tanker som mange Mund-Christne, som sætter Troen i en blot Videnskab, uden ret at practicere og øve den, og sig til salig Brug at anvende. Fra saadan Blindhed og Fordærvelse frie og frelse Gud dem og os alle, ved sin Naades Kraft, for JEsu skyld!

Den 14de, eftersom endda icke var mueligt at komme fort, drog jeg hen at besøge flere af omkring boende Folk, og foer altsaa Østen ind udi en Fiord, i Følgeskab med en stor Deel Grønlænder. I det første Huus jeg kom, fandt jeg den næst-omtaldte Ang-kok. som havde spaaed de Grønlænder, i hvis Telt vi laae, at han skulde døe inden kort Tid. Jeg talede ham til derfore, og straffede ham for hans Løgn og Bedragerie! men han undskyldte sig, og sagde, han havde icke sagt sligt, ej heller at han kunde vide noget saadant. Om Aftenen kom vi, efter deres Anvisning som fuldte os, til tvende Vildmands-Boeliger, længst inde i Fiorden, ungefær 3 Mile fra Stædet vi laae. Det var dem kiært, sagde de, at jeg kom til dem, thi de havde længe ventet paa mig, siden de hørdte, at jeg var i Nærværelsen, og havde fortaldt de andre saa meget, som de icke vidste tilforne. I denne Fiord fiskede de skionne Rødfiske og smaa Torsk, hvormed de begavede os. Paa Fiord-Botnen saae vi det fæle Jis-Fiæld, hvoraf store Stykker udfaldt, og drev udaf Fiorden. For dessige Jis-Skotser kunde vi besværligen komme frem, der vi den 15de

reiste

reiste udaf Fiorden igien til Stædet vi havde efterladt vores Bagage. Undervejs besøgte vi og andre flere Grønlænder.

Den 16de continuerede endda med stærk Blæst og Norden-Vind med skarp Kulde, hvorfore, som jeg saae, at der var ingen Apparence denne gang at komme længere Nord, efterson Tiden løb flux hen, og jeg, for de medhavende Folk og Chalouper, som med det ved Colonien beliggende Skib var destinered og beordred at gaae Nord i Disco Bugt til Hvalfiskeriet, ikke længere torde udeblive, at det icke skulle foraarsage nogen Sinkelse udi deres Afreise, resolverede jeg til, at give mig igien paa Hiem-Reisen; drog altsaa derfra, og kom om Aftenen til et Stæd, hvor vi icke havde logered tilforne. Der vare 5 store og med Folk vel besatte Huse, af disse bleve vi ogsaa vel undfangede.

Den 17de blæste ligeledes Norden Vind, og var Snee-skyet Luft med skarp Kulde. Vi vilde taget vores Cours igiennem Sundet, som vi passerede den 7 Martii, men mod Formodning befandt, at Sundet laae atter belagd med Jis, saa vi maatte vende om igien, en god Miil, til næst forbi farne Vildmands-Huse. Her fange Grønlænderne ogsaa skionne Rodfiske og Torsk.

Efterson det var umueligen, for Jisen at komme igiennem Sundet, og paa Stædet at fortøve til Opslag, vilde blive alt for længe, da resolverede jeg mig til, at sætte ud til Havet, uden for de store høje Klipper og Forbierge; men Grønlænderne raadede mig derfra, og sagde, at det var ugiorligt, for den Mængde af Jis, som ogsaa laae ude ved Havs-Gabet; jeg vilde dog icke dismindre forsøge derpaa, saafom jeg var nødt dertil. Men der vi skulde fare fra Landet, vilde Grønlændern, som vi brugte som Vejvisere, icke følge med, befrygtende, at det vilde icke gaae vel af for os, hvorfore jeg med Magt loed bære ham i Chaloupen; thi uden hannem kunde vi hverken finde ret Vej, ej heller træffe der hvor Folk boede. Der vi nu kom udi det yderste Hav-Gab, befandt vi det, som

Grønlænderne havde sagd, fuld af Driv-Jis. Vi arbeidede os dog igiennem, og kom under det høje Forbierg, som i Kortet kaldes Salen, paa hvis Østre Side var en Skibs-Havn. Saa langt som vi kunde see, laae Jis over det hele Hav, og endskiønt vi søgte Aabning hvor vi kunde, saa var vi dog i Fare for at blive staaende udi Jisen. Det bæste var, at Veiærliget samme Dag var saa godt og stille, ellers havde vi været ulyckeligen. Kortelig, vi sleed os møisommelig frem igiennem Jisen, og efter 6 à 7 Miles Travallie, feent ud paa Natten, udi Mørket, dog klar Himmel, kom til nogle Grønlænders Huse, hvor vi forefandt en stor Forsamling af Folk. De toge venligen imod os, og forundrede sig storligen derover, at vi vare komne den Vej. Her fandt jeg den Grønlænder Navia, som forige Vinter havde været paa Colonien hos os, og havde lærdt lidt at læse. Der jeg spurdte ham, om han nu havde glemt, hvad han havde lærdt? svarede han, at han icke havde glemt det, men havde underviist mange andre derom, hvilket de Nærværende ogsaa stadfæstede.

Den 19de var svag Syd-Ost Vind, drog altsaa derfra, og var ligesaa ilde brydt af Jisen, som forige Dag; thi Jisen løsnedes nu af alle Bayer og Bugter, og drev til Soes. Efter 3 til 4 Miles Reise kom vi til tvende Grønlænder-Huse, hvor vi tog Natte-Herberge. Om Morgenen tilig tog vi derfra igien, og var Sneetyk Luft, og tenumelig stærk Norden Vind, som befordrede vores Reise 7 à 8 Mile, til det Stæd, som kaldes Pisubik, hvor de nærmeste Huse var Norden for vores Colonie.

Den 21de blæste svag Østen Vind, reisede altsaa derfra igien, og kom, Gud skee Lov! vel og lyckeligen hiem til vores eget igien, efter at vi havde anvendt 4 Ugers Tid paa denne møisommelige Reise, og var dog ikke saa lyckelig, at komme til Stædet, hvorhen vi forlangede. Men endskiønt det icke var mueligt, at komme derhen, saa

saa udfrittede jeg dog ald Leiligheden, baade med Hvalfisteriet saavel som Landets Beskaffenhed Norden fore. Hvad Hvalfisteriet er angaaende, da begynder det at gaae til i Februarii, og varer til Martii Maaneds Udgang, fra hvilken Tid Hvalen siden søger længere under Nord, udi den saa kalde Disco-Bugt, og langs Vest-Isen, hvor Hollænderne og andre Nations-Skibe i April Maaned ankomme, for at fiske. Og som jeg fornam, at der icke alleneste ved Hvalfisteriet var forhaabendlig meget at vinde, men endog ved Handlingen, saasom, efter Grønlændernes Sigelse, der sammestæds opholdte sig mange Folk, og de Hollandske Handlere aarligen besøgte de Pladser, og giorde god Handel, besluttede jeg hos mig selv, ogsaa at foreslaae samme Stæd til en Colonies Oprettelse, hvorom herefter skal formeldes.

Imellem Nepiſene (som ligger omtrent paa 66 og en halv Grad) og Syd-Bay, er en Dags Reise; der sammestæds søge de Hollandske Hvalfanger-Skibe, efter Fiskeriet er ude, for at giøre sig klar til Hiem-Reisen. Som Grønlænderne ligeledes berettede mig, skal der ogsaa ved denne Høide, hist og her i Fiordene, sees Pladser, hvor Kablunakerne (saa kalde de os,) fordum haver boed.

Efter Hiemkomsten Norden fra, gik jeg den 31 dito med min Collega, Hr. Albert Top, hen til vore Nabober her paa Øerne, for at repetere med dem den sædvanlige Undervisning. Den største Deel af Mandfolkene var farne ud paa Søen efter deres Næring, dog holdt vi Samtale med de Hiemmeværende og Qvinderne. Der til Stædet vare og ankomne endeel Fremmede, som boede i Telter, thi Grønlænderne vare nu i Motion at begive sig et Stykke Nord efter, til de Pladser, hvor Sælhunde-Fangsten og Rogn-fiske-Fangsten først plejer at gaae til. Efter at vi havde undervist dem alle, gik vi hiem igien.

Den 3 April kom nogle fremmede Grønlænder, boende 8 à 10 Mile Sonden fore, til Colonien, og agtede sig ligemaade Nord efter.

Den 16 April drog de tvende Brødre, som i næst-afvigte Vinter havde været til Huse hos os, ogsaa fra os igien med deres Familier, eftersom alle de andre omkring boende Grønlænder havde flotted bort, og vare reiste til deres sædvanlige Pladser, hvor de om Foraaret først faae Sælhunde og andet mere. Den yngste af den ene Brøderes Sønner, en liden Dreng paa 12 a 13 Aar, fik Lyst at blive tilbage hos mine Børn, indtil Forældrene kom tilbage Norden fra. Eftersom Faderen gav sit Minde dertil, beholdt jeg ham gierne, baade for at jeg kunde lære ham noget godt, saavog, at mine Børn maatte daglig have dem at omgaaes med, af hvilke de til Gavns kunde lære Sproget.

Hvad ellers i Særdeleshed kand være at melde om Ovenmeldtes Forfremmelse i Guds Kundskab, i al den Tid de havde været hos os, da havde de vel fattet eendeel Stykker af vor Christelige Lære, og kunde, efter Tilspørsel, nogenledes svare dertil, men til en ret Hiertens Omvendelse og Bevegelse saae man endnu ingen Tegn til hos dem; thi deres medfødde Dumhed og Koldsindighed forhindrer dem i alt dette.

Den 17 April om Aftenen fik vi see tvende Hvalfanger-Skibe passeere forbi Nord efter. Den 18 dito saae vi ligeledes 5 Skibe, og den 19de ligemaade nogle Skibe.

Den 24 hujus gik Commandeur Berent Hansen, med sit her liggende og til Hvalfangsten destinerede Skib, ved en fiælig Vind udaf Havnen til Soes, for at begive sig Nord efter til Fiske-Pladsen udi Disco-Bugt.

Den

Den 26de kom en stor Deel fremmede Grønlænder til os, som havde hiemme 2 a 3 Dages Reise Sønden fore, ved den saa kaldede Fiske-Fiord, hvor der om Vinteren i Februario og Martio fanges skion smaa Trosk. Efter at jeg havde underviist dem lidt om Gud, foer de igien deres Vej Nord efter.

Fra den 24. til 30. var min Collega tillige med Bogholderen reist ind til Amaralik-Fiorden, for at besøge de der boende Grønlænder, og fordte hiem med sig eendeel Harer og Ryper, som de der havde skudt. Rinsdyr saae de vel ogsaa, men kunde icke faae dem i Skud.

Den 4, 5. og 6 May var jeg hos de her Norden fore udi det saa kaldede Nepiset-Sund forsamlede Grønlænder, hvoraf endeel var af dem i Fiordene, og endeel af omkring boende, men havde nu sadt sig der med deres Telter, for at fange Rognfisk, som der sammestæds i Mængde tilgaer. Der fandtes en stor Forsamling af Folk, over 70 Telter eller Familier. Jeg besøgte dem alle, og gik Telt for Telt, og underviiste dem om Gud; hvilket mange vel med temmelig Attention paahørdte, men nogle holdt for Giækkerie, og lee der ad; hvor iblant og een, der jeg talede om Christi Tilkommelse til Dommen, faldt mig ind i Talen, og sagde, at det var icke sandt som jeg fortaldte; thi een af deres saa kaldede Angekuter, der han i Vinter herede, havde taled med Maanen, som sagde, at Himmelen skulde icke falde ned. Og som samme Heren-Mester var ogsaa der i Nærværelsen, loed jeg hannem kalde, og straffede hannem, fordi han ved sin Løgn og Aberie fixerede de andre; men han vilde icke tilstaae det, befrygtende, at jeg skulle giøre ham noget ondt; thi jeg havde for trued dem, at de som gave sig ud for Angekut, og bedrog andre, dem skulde vi slaae ihiel, hvis de icke vilde afstaae fra deres Skalkhed og Bedragerie.

Den

Den 8, 10, 12 og 13 May saae vi iligemaade mange Skibe passeere forbi Nord efter.

Den 16de reisede jeg ind til Fiorden Amaralik, for at lade saae noget Korn paa een af de Pladser, hvor vore gamle Nordske fordum have boed, til Forsøg, hvorledes Sæden her vilde arte sig. Sneen var vel gandske borte af Jorden, dog var den frossen, saa man kunde icke komme ret dybt at grave i den. Aarsagen var, at som Jorden var overtækt med tykt Græs af forige Aar, havde Solens Hede icke kunde trænge igiennem. Jeg loed derfor sætte Ild paa det gamle visnede Græs, og brændte det af, og derefter saaede lidt Korn og Roer. Udi denne Fiorden ere mange skionne og deilige Pladser, hvor Qveg og Creaturer nok kand holdes; dertilmed en stor Hob Kratt af Birk, Elle og Vier. Grønlænderne fiske der inde om Sommeren smaa Lax og Ørter, Lodder og anden smaa Fisk i Mangfoldighed, men om Vinteren Rodfiske og smaa Torsk, saa Stædet er gandske bequem for Norske og Islandske Familier at nære sig paa. Een af mine Folk skiød her et stort Rinsdyr og nogle Ryper.

Den 20de foer jeg igien udaf Fiorden, og drog til den saa kaldede Præste-Fiord, som er 4 a 5 Mile uden fore, ogsaa i Tanke, at ville lade kaste lidt Korn i Jorden til Forsøg; men vi fandt der endda saa megen Snee, at vi ikke kunde saae; thi ude ved Hav-Siden er langt større Sneefald, end inde i Fiordene. Den 21de foer jeg hiem igien der fra.

Mens jeg var borte, passerede et af Compagniets Skibe forbi Nord efter, siden Skipperen havde forst været paa Colonien, og leverede de med gifte Breve fra sig, saasom han var beordret, at gaae Nord i Disco-Bugt, for at handle.

Den 23de kom det andet af Compagniets Skibe til Colonien,

lonien, og bragte mig de glædelige Tidender, at Verkets Patroner var endnu bestandig resolvered, at fortsætte den Grønlandske Handel, allerhelst siden Deres Kongel. Majestet havde Allernaadigst bevilged dem et Lotterie, til Verkets Understøttelse.

Den 30 May blev 3 Mand atter skikked indtil Præste-Fiorden, for at saae lidt Korn og andet Urte-Frøe, som man seneste icke kunde komme til at saae for Sneen, hvormed Jorden endda laae tildæcket. Den 3 Junii kom de hiem igien, og fordte med sig tvende Rinsdyr og en Hare.

Den 4 Junii fortaldte Grønlænderne, som komme til os langt Sønden fra, at tvende Skibe havde ligged der inde hos dem, og handled.

Den 6 hujus gik det til Colonien ankomme Skib igien til Sejts, og, efter Directeurernes Ordre, skulle søge hen over til Kusterne af America, imellem 66 og 67 Grader, i Forhaabning, at finde der Skov, og afhente Tømmer til en ny Colonies Oprettelse her Norden fore. Og som, efter velbemeldte Directeurers Ordre, den beste Plads til een Colonies Oprettelse, skulle af mig anvises, hvor Skipperen, efter lyckelig Tilbagekomst, skulle losse, da agtede jeg selv, i tilstundende Augusti Maaned, at reise Nord efter, til forhen ommeldte Nepisene, hvor, efter Grønlændernes Beretning, Hvalene fiskes, for at fornemme Stædets Beskaffenhed, saasom jeg holdte det bæst og profiteerligst, at sætte Colonien paa saadant et Stæd.

Den 9 Junii besøgte os nogle fremmede Grønlænder, hvilke havde hiemme langt Sønden fra paa 61 Grader omtrent, hvor jeg næst forgangen Sommer havde recognoscered, havende med sig nogle Skindvahrer at forhandle. Eendeel af dem havde i Sinde, at forføje sig Nord efter til bemeldte Nepisene, for at forblive der tilstundende Vinter.

Den 13 dito reisede Hr. Albert Top atter hen til de i Nepiset-

Sundet tilholdende Grønlænder, og kom, efter han havde besøgt og underviist dem alle, den 14de hiem igien.

Den 14 og 15de bleve 6 Mand med den store Baad ud commanderede, til at fare langt ud paa Havet, for at recognoscere Fiske-Grundene, hvor man tilforne icke havde forsøgt; de fandt ogsaa 4 à 5 Mile fra Landet god Grund nok, men fornam til ingen slags Fisk, uden Helle-Flynder, hvoraf de fik een.

Den 21de kom Commandeur Berent Hansen, som havde holdt Vinter-Leje ved Colonien, igien tilbage Norden fra Hvalfangsten, men med slet Fangst og Fiskerie; thi han havde ickuns faaet een Fisk paa 50 Cordeler Spek, forliiste dog tvende Hvale, som de vare fast udi. Saa disværre! den Forhaabning man giorde sig, ved denne Udrustning at vinde noget, blev til intet, og Compagniet ikkuns fordt udi vidløftigere Bekostning.

Den 23de, iblant andre fremmede Grønlænder, Sønden fra, som komme til Colonien til os, var og een, hvilken var nyeligen kommen Norden fra Nepisene, hvor han havde boed næst afvigde Vinter. Den samme berettede, at Grønlænderne der sammestæds havde i denne Vinter havd god Lykke med deres Hvalfangst. Denne Beretning giorde mig atter ny Forhaabning, at mit Forsæt, til en Colonies Oprettelse paa samme Stæd, skulde, næst Guds Bistand, udfalde til Verkets Fordeel og Nytte i sin Tid.

Samme Dag kom Bogholderen udaf Fiorden Amaralik, hvorhen han den 18 hujus var reist ind, for at sætte en Milne udi en Berg, som man agtede at være Metall; Han bragte ogsaa nogle Stycker hiem med sig, men befandtes ikkuns Sparvel-Riis at være. Angaaende Kornet, som jeg havde ladet saae der inde i Foraaret, da var det alt en Finger høi af Jorden oprunden. Græsset stod og deiligt, hvor det visne var afbrændt. De bragte iligemaade tvende skionne Rinsdyr hiem med sig, som de der havde skudt, desligeste nogle Harer og Ryper.

Den

Den 28de gik det fra Hvalfangsten tilbage komne Skib fra Colonien igien, for at begive sig paa Hiem-Reisen til Fædernelandet.

Den 2 Julii kom Compagniets Skib, som den 6 Junii fra Colonien afgik, for at hente Tommer til en ny Colonies Bygning, igien tilbage, saasom de, mod Forhaabning, fandt saa megen Jis ved Americæ Side, saa de paa mange Mile icke kunde komme Landet nær, hvorfore de med uforretted Sag maatte vende tilbage igien. Og som Skipperen løb oft-ermeldte Nepilene forbi, tog han ogsaa paa Hiem-Reisen der ind, for at tage Stædet og Beteiligheden udi Øjesyn, saasom man der en Colonie, som meldt er, agtede at oprettede. Han fandt 5 Hollandske Skibe der i Havnen beliggende; og mens han laae der i nogle Dage, loed han sig af Grønlænderne informere, saavel om Planen, hvor Hvalfiskene sig opholdte, som andet mere, og foer derefter derfra igien.

Efter Tilbagekomsten til Colonien, blev beslutted og for godt befunden, at Skipperen med sine medhavende Folk skulde gaae derhen igien, og af de for Haanden værende Materialier oprette der et Huus, for at blive om Vinteren, og forsøge, hvad ved Hvalfiskeriet der var at udrette, saasom man var forsyned baade med Chalouper og andet til Hvalfiskerie behøvende. Og saasom ingen Communication kunde haves imellem Logerne, for den lange Distance der var imellem, og de Folk, som der skulle blive, ej kunde være Præst foruden, vedtog min Collega, Hr. Albert Top, ogsaa at reise derhen med dem, vare altsaa 21 Mand stærk. Og som han forlangede, at een af de paa Colonien værende Grønlænder-Drenge maatte hannem overlades, for at han af ham kunde have nogen Hielp til Sproget at lære, loed jeg ham og følge med.

Den 4 Julii tilsloges mig en ret synderlig Malheur, ved det at den ene hos mig værende Grønlænder-Dreng, der han med

 sin

paa Camerad var med deres smaa Baade oppe udi en Dam eller Idet første Vand, strax oven for Colonien, at exercere sig, og lege med hinanden, kullede omkring, og kunde icke reise sig igien, og forend nogen kunde komme, at redde ham, var han alt sunken til Bunds, og blev, dyværre i Død optagen. Denne ulykkelige Handelse gik mig meget til Hiertet, allermest, siden der sandtes noget godt hos samme Dreng, og han baade havde Lyst, selv at lære, og man haabede, han ogsaa i fremtiden kunde blive bequem til at lære andre hans Landsmænd, umeldet hvad mine Børn kunde profitere ved hans Omgiængelse, til Sproget at lære.

Den 5 dito, efter at jeg havde ladet giøre en Lig-Kiste til ham, og ladet hannem bære hen til vore Dødes Begravelses-Sted, for at begrave ham, kom just i det samme en stor Deel af Grønlænderne, som boede i Nærværelsen, til os, iblant hvilke ogsaa vare twende af Drengens Fadbrødre, men hans Fader var langt inde i Fiorden paa Rins-Jagd. De bleve meget bestyrdsed over denne Ulycke, og græd over ham; og efterdi de saae, at vi giorde vor Flid, at jorde ham vel, gave de sig tilfreds, og hialp os at legge Steene paa hans Grav, hvorefter de igien reiste deres Vej.

Den 10de giorde Smedene Kone Barsel med en Daatter, som Dagen efter blev døbt i den hellige Trefoldigheds Navn.

Den 20de gik Skibet derfra, som til Nepisene var destineret, efter at alting var indbragt, og hvad til Reisen fornøden giordes, medgiænget.

Efterdi man havde faaet Underretning ved Grønlænderne, at 7 à 8 Mile, Norden for Colonien, var en Fiske-Dag, hvor megen smaa Torsk fangedes, sendte man den 10 Julii nogle af vore Folk derhen, for at fiske, hvilke komme igien tilbage den 21 dito, og havde befundet det ligesom Grønlænderne berettede; thi udi bemeldte Fiske-Dam var en stor Velsignelse af smaa og iblant-

tem-

temmelig stor Torsk, desligeste Lax, af hvilke begge Sorter de og fordte en Prove hiem med sig.

Den 22de kom et andet af Compagniets Skibe Norden fra Handels-Tougten til Colonien, men havde ikkun giort slet Handel, saasom det kunde ikke komme ind uden paa tvende Havner; dertilmed saa havde de Hollandske Handlere tilforne besøgt alle Pladser, saa nu lidet eller intet var tilovers for vore.

Samme Dag kom vore Folk hiem fra Præste-Fiorden, hvor de havde veret nogle Dage, for at fiske Lax, men fornam denne gang ingen, saasom den endnu stod ude paa Dybet, og var ikke opkommen i Elven. Kornet, som i Foraaret blev saaed der inde, vilde ikke synderlig komme fort, thi Jorden var alt for meget tor og sandig.

Fra den 24 til 28 Julii var jeg med Bogholderen eller Kiøbmanden, og den til Colonien sidst ankomne Skipper reised Nord til nærst-forommeldte Fiske-Vog, for at efterse, om der var Leilighed til at bygge, og sætte en Loge, siden den Herlighed fandtes der med Torsk- og Lax-Fiskerie paa et Sted tilsige. Een fierdings Miil inden fore fandt vi en temmelig Plads at bygge paa, saa traffede vi og allevegne gode Skibs-Hayne, hvorman og saae, de Hollandske Handlere havde ligget. Der boede ligeledes mange Grønlander omkring i Egnen, men vare nu lengst inde i Fiorden paa Rindyr-Jagd.

Saasom den med mig Ao. 1721. til Landet komne Bogholder og Kiøbmand, Hartvig Jentoft, havde resolveret, at begive sig igien til Fædrenelandet, havde han ogsaa persvaderet en ung Grønlænder, ved Navn Poek, som i nærst-afvigte Vinter havde veret paa Colonien hos os, at følge over med, for at se vores Land og Folk, med den Forsikring, det tilkommende Aar igien at maatte komme tilbage; Men som han, imod at Reisen skulle gaae an, begyndte at

blive vankelmodig, var jeg foraarsaged, at see mig om en Camerad til ham, paa det den ene kunde have nogen Selskab og Trost af den anden, og de begge, ved forhaabentlig lykkelig Tilbagekomst et andet Aar, kunde have noget at fortælle deres Landsmænd, hvorved os hos dennem en Hojagtelse kunde tilvoxe, hvilke de ellers ansaae, som Folk, der hverken havde Land eller Huse, men ideligen paa Søen omsvevede. Efter megen anvendt Moje fik jeg dog omsider en Camerad til ham, hvorefter de med Kiøbmanden afgik den 3 Augusti, da Compagniets Skib igien drog fra Landet.

Den 4 Augusti besøgte os endeel fremmede Grønlænder, som komme Norden fra, hvor de havde overvintred, og vilde nu begive sig Sønder efter, til deres Land igien.

Den 5 dito. Der nogle af vore Folk vare udskikkede, til at sanke Brænde omkring ved Øerne, træffede de an paa en død Hvalfisk, som lane og ved i Søen, men som de icke var stærk nok til at buxere den til Land, vare de foraarsaged, at fare til Colonien, for at hente flere Mandskab til Hielp, da ogsaa straxen Kiøbmanden med tvende Chalouper fore ud, for at bringe den i Land; Men de kom den 9de tilbage igien, og kunde ingenlunde finde Hvalen, hvor slittig de end søgte efter den. Imidlertid var en Grønlænder kommen til os, som fortaldte, at Grønlænderne, som borde Sønden fore i Øerne, havde fundet den, hvorfore Kiøbmanden atter foer derhen, i Tanke, ogsaa at faae noget deraf; men der han kom til Grønlænderne, havde de allereede deelt den imellem sig, dog fik han endeel Sælhunde-Spek hos dem, saasom de af Hvalen, der ickuns var liden, som en synderlig Læckerbidsken, intet vilde miste.

For nogle Dage for havde man udsendt Folk til Præste-Fiorden, paa Lax-Fiskerie, og kom nu hiem med halvanden Tønde Lax.

Den

Den 11 dito kom til os den for nogle Uger siden druknede Drengs Fader, samt Fader-Brodre og Brodre. Forend han vilde gaae ind til os, gik han hen til Sonnens Grav, og sadte sig der med sine to Sonner og Brodre, til at græde, og der de loed af, bare de flere Stene paa hans Grav, og kom derefter hiem til os. Han teede sig vel meget sorrigfulde, men loed sig dog troste, og efter een bekommet liden Foræring og Tractement af den fundne dode Hval, reisede sin Vej igien.

Den 13de reisede jeg med min Hustrue og tvende smaa Piger ind til Fiorden Amaralik, hvilken de forlangede at see, og sig der nogle Dage at forlyste, saasom det var det deiligste og smuckeste Stæd i Egnen af Colonien. Vi fik fojelig Væjr, og kom derind den følgende Morgen; Og som vor fornemste Henseende var, med det samme at lade slaae Hoe til vore Creature, saa havde vi forsyned os med Redskab dertil, og slog ned saa meget Græs, som vi i vor storste Baad kunde fore hiem. Kornet som jeg den 18 May, da jeg senest var derinde, loed saae, stod vel deiligt og skion, og i sine fulde Ax, men endnu ingen Kiærne kommen der udi. Roerne som vi havde saaed, vare ligeledes endnu smaa. Saa skiont og deiligt et Stæd der ellers er der inde, og fornøjeligt at være, saa stor Plage og Incommodation har man tvert imod af de slemme Myg, som der i forfærdelig Mængde grassere, allerhelst naar det er stille Væjr, og varmt Soelskin. Jeg træffede denne gang icke flere af Gronlænderne derinde, end tvende Telter, som stod der paa Pladsen, de andre vare længst op til Fiælds paa Rinsdyr-Jagd.

Med disse her tilholdende Gronlænder gik jeg og Kiobmandens Assistent et Stykke op i Marken, for at forsoge, om vi kunde komme i fær med Rinsdyrene; vi saae vel ogsaa nogle, men kunde ingen træffe, alleneste et par Harer og nogle Ryper fik vi skudt.

skudt. Overst op paa Fiældet kunde vi see langt ind over Landet, og saae intet uden idel Jis, hvormed det gandske Land, Nord og Sonder, laae skiult og bedæcket, som var fælt til at see.

Efter at vi havde faaet det nedslagne Græs tørt, foer vi den 18de igien udaf Amaralik Fiorden, og underveis besøgte vi vore i Præste-Fiorden paa Lax-Fiskerie værende Folk, som havde da i denne Uge faaet trende Tonder Lax, hvilke vi forte hiem med os, der vi den 19de foer der udfra. Grønlænderne, som jeg paa denne Reise antræffede, undervisede jeg, saa godt som jeg kunde, og vidste endeel af dem at erindre sig noget af hvad de tilforne havde hørt om Gud.

Den 5 September reisede Bogholderns Assistent, Jacob Gelmeyden, med 4 Mand, Nord efter, med den store Baad, for at forføje sig til den nye anrettede Colonie ved Nepisene, der sammestæds, efter samtlig Raadets Gotfindende, som Kiøbmand og Bogholder at være.

Den 11 dito om Natten skeede den Ulycke, at Smedens Kone laae sit Barn ihiel, som hun havde taget i Sengen til sig, og efter at hun var falden udi en tung Søvn, blev qvalt under hendes Side.

Den 13de foer Bogholderen med en Chaloups Folk ind til Fiorden Amaralik, for at afhente Kornet, som der inde var saaed.

Samme Dag foer jeg hen til Grønlænderne, som i disse Dage vare komne udaf Fiordene, og flottede nu til deres Vinter-Boeliger. Der stod paa et Stæd tilsammen 12 Telter. Jeg forsamlede de Tilstæde-værende paa Marken, og læsede for dem.

Den

Den 21de kom Ovenmeldte igien udaf Fiorden Amaralik, og fordte Kornet hiemme med sig, som endda ikke havde faaet stor Forbedring siden jeg var der inde; thi det var gandske grønt, og ikkuns liden Kiærne udi. Den her alt for tilig paakomne Natte-Kulde og Riim-Frost har foraarsaged, at det ikke har kundet komme til større Fuldkommenhed. Af Veidskab havde der denne gang ey heller vildet falde noget for dem, saasom Dyrene, af de Vildes Jagen i afvigde Sommer, vare blevne saa meget kye og feje.

Den 24de, som var en Søndag, blev, efter den ordinaire Guds-Tieneste var til Ende, forhen omrørte Smede-Folk, baade Mand og Kone, publice absolvered, for den ulykkelig Handelse med deres Barns Ihiel-liggende.

Den 28 og 29de faldt den første Snee i denne angaaende Vinter, og havde Sommeren til denne Tid været meget god. Misten eller Taagen har ogsaa i denne Sommer ikke været saa megen som i de forige Aaringer.

Den 6 October foer jeg hen til vore Naboer Grønlænderne, paa Coloniets Ø, hvor der vare tilsammen 30 Familier, som der agtede at overvintre, og havde deelt sig i 5 Parthier eller Huse, hvilke de nu holdte paa at reparere. Iblant disse vare mange af dem, som forige Vinter havde boed paa Den hos os. Jeg undervisede et hvert Parthie i Særdeleshed, og foer derefter hiem igien.

Den 8 dito foer Kiøbmanden med nogle af Folkene ind til Præste-Fiorden paa Rinsdyr-Skytterie, og kom den 12te hiem igien, og havde faaet et Dyr.

Den 13de kom vore til den Nordre Logehensendte Folk hiem igien, og berettede, at de alle levede vel, og havde opreist dem et Huus til Vinter-Beholdning. Efter Beskrivelsen var Stædet smukt, og forhaabendlig med Tiden fordeelagtig, formedelst Hvalfiskeriet. Omtrent 7 á 8 Mile fra Colonien, ind udi en Fiord, havde de, efter de Vildes Anvisning, truffet an paa en meget skion Lax-Elv, hvor Grønlænderne aarligen fange mange Lax. Under Veis havde og vore Folk, efter Ordre, været ved det Stæd, hvor jeg næst-afvigte Vinter havde fundet det Hollandske Skibs Vrag, for at see, om noget af Vraget var at bierge, hvor de da fandt endeel Touverk tillige med et Skibs-Anker ligge paa Grunden, som de tog op, og førdte hiem i Baaden med sig, men Vraget i sig selv var igien bort dreven. Den forhaabendlige Correspondence imellem begge Colonier om Vinteren, befandt man nu at ville blive umuelig, for det urene Land skyld, som findes 12 a 14 Mile Sønden for Nepilene, som om Vinteren ligger gandske belagd med Jis langt udi i Søen.

Den 17 October reisede Kiøbmanden med tvende Chaloupers Folk Nord efter til Pisubigme, 6 a 7 Mile Norden for Colonien, saasom man af mellem-værende Grønlænder havde fornummet, at de der boende havde nyeligen faaet en Hval, hvorfore man haabede, ogsaa at faae noget deraf tilkiøbs hos Grønlænderne.

Den Snee som faldt den 28 og 29 passato, gik strax bort igien, med Regn og Sønden Vind, saa at fra den Dato indtil den 23de indeværende Maaned, havde været meget got Veir, dog variabel med Regn og Soelskin; men nu begyndte Vinteren for Alvor at indfinde sig.

Den 25de kom Kiøbmanden hiem igien, Norden fra, med Chaloùperne fuld af Spek.

Den

Den 2 November var jeg atter hen hos vore Naboer paa Øen, og repeterede med de Tilstæde-værende den sædvanlige Underviisning. I et af Huſene var en gammel Mand, som var dødelig syg, hannem søgte jeg, i mueligſte Maader, at føre til sin nærværende Deds Betragtning; men han kunde disværre! ikkun lidt fatte og begribe deraf; Dog spurdte han, om han i det andet Liv og skulle finde sin Kone og tvende Børn, som forhen vare døde? Jeg underviiſte ham, hvorledes han skulde paakalde Gud om sin Naade, og troe paa hans Søn, som havde lidt Død og Pine for ham og alle Mennesker, da skulle han viſt blive salige. Han læſte Ordene efter mig, som jeg forelæſte ham; hvorefter jeg befalede ham Gud, og forloed ham.

Den 6 dito foer jeg hen til Grønlænderne, som havde deres Tilhold udi de saa kaldede Kock-Øer, 2 Mile omtrent fra Colonien, for ogsaa at underviſe dem. Paa samme Steed vare 7 Vildmands-Boeliger, hvorudi mere end 40 Familier logerede, hvilke alle jeg i particulair besøgte, og gav dem den Underviisning jeg kunde. Efter udvortes Anseende udviiſte de sig attent og lærvillige nok, i Særdeleshed behagede det dem, at høre om Verdens Skabelse og Syndefaldet, som jeg med Billeder bedre betydde dem.

Om Natten strede i Huſet, hvor jeg laae, en stor Allarm, som forgarsagedes af det at Taget faldt ned midt i Huſet, og havde nær giort stor Skade paa de Indeværende, havde ikke een af dem observered, at Taget vilde briſte, saa de fik sprunget af Vejen, juſt som det var i Faldet; Men vi havde spøen om Natten slette Vilkor, thi det blæſte og sneede vældelig ind paa os, saa ingen kunde see den anden for Sneefog. Saasnart det blev Dag, maatte Hoindfolkene ud at reparere Huſet igien, saasom det er deres Arbeide, at bygge Huus, hvorfore de og ere slet conditionerede, saa meget frøbelige og broſtfældige, alligevel saa behielpe dog de Stakler

sig dermed, og have god Varme, saa længe deres Lamper ere tændte, og brænder.

Udi et af de andre Huse var en ung Dreng, som nyeligen havde brudt sit Laar i tu, hvilken de havde forbundet med et Stykke sivt Sælhunde-Skind, som de havde svobt der omkring. Endskiønt jeg tilbød dem, at jeg vilde lade vores Chyrurgus eller Mester læge ham, saa vilde de dog ikke, men sagde, at det blev nok godt af sig selv, naar som han en Tidlang havde holdt sig i Roelighed.

Den 7de foer jeg hiem igien til Colonien.

Den 14de besøgte jeg Naboerne paa Øen hos os, hvilke vi sædvanligst underviiste. Udi et af Husene, der jeg havde læst for dem, pallerede dette, at der jeg fik at see, hvorledes en liden Dreng bar det saa kaldede Angvoak om Halsen (hvilket de bære og bruge af en giækkelig Obertroe, at det skal bevare dem for Ulykke og Sygdom, og give dem Lykke til deres Næring ꝛc. og er dog ikke andet end et Stykke gammelt Træ, Steen eller Been, ligesom deres Phantasie kand falde paa,) da straffede jeg dem derfore, og sagde, de vilde indbilde mig, at de troede, og dog giorde de ikke efter det som jeg lærdte dem, og at Gud ikke vilde fordrage det af dem, at de endnu vilde blive ved deres gamle Viis og Vane etc. Og som jeg sleed bemeldte Angvoak af Halsen paa Drengen, og kastede det udaf Dørren, sprang Drengens Fader-Broder hen, og tog det op igien; Men jeg fik deraf Anledning, at overtyde ham, at det var Løgn hvad han og de andre sagde, at de troede, efterdi han giorde dette; og fordi han satte mere Troe til Angekuccernes Løgn og Bedragerie, som vare Diævelens Tienere, end til min Undervisning, som var Sandhed, da vilde og Gud ikke heller vide af ham, men kaste ham hen til Diævelen i Helvedes Ild etc. Han svarede

trod-

trodseligen her paa: Dev var ingen Diævel eller Tongarsuk, som de kaldte ham, jeg skulde lade ham see ham, om han var til. Jeg lyed ham forstaae, at han kunde nu ikke sees, men naar han efter Døden kom til Helvede, da skulde han nok faae ham at see. Nej, sagde han, nu vilde han see ham, ellers troede han mig ikke. Jeg spurdte ham fremdeles, om han ikke heller troede, at der var en Gud og Skabere til? Nej, sagde han, der er ikke heller nogen Gud til; thi han havde ikke seet ham. Jeg spurdte ham ydermere, hvorfra han da meente, at Himmel og Jord og alting ere og havde deres Oprindelse? Han sagde: De ere saa af sig selv. Det havde vel været fornoden, med Eftertryk og forstaaelige Ord at kunde overtydet ham hans Vantroe og Vildfarelse, men som Ufuldkommenhed udi Sproget endnu forbød mig sligt, noddes jeg til at lade det blive derved for denne gang, og forloed dem.

Den 23de foer jeg atter hen til næst ovennævnte vore Naboer, for at repetere den sædvanlige Underviisning med dem. Og eftersom af eendeel Huse nogle af Mandfolkene vare udfarne, og sadde strax uden for Landet og fiskede, havde jeg stor Moje, førend jeg kunde faae dem i Land; thi de vilde nødigt (som ikke heller var at undre paa,) forlade deres Fiskerie, for at høre paa min Underviisning. Udi et af Husene i Særdeleshed, (hvor de frem for andre plejede at udvise deres Modvillighed,) giorde de mig megen Fortræd med deres Aberie, og foragtede mine Ord og Underviisninger; og endskiønt jeg havde sadt to af mine Folk ved hver Ende af Huset, (saasom Huset var langt, at jeg ikke kunde overse dem alle,) for at holde dem til at høre og give Agt paa min Tale, saa udrettede jeg dog ikkuns lidet dermed, hvorfore jeg maatte true dem, og sige, at hvis de saaledes vilde forholde sig, da skulle der komme mange Folk til Landet, som skulle straffe og plage dem for deres Ustikkelighed. De svarede, at dersom der komme flere Kablunaker i Landet end vi, saa vilde de flotte andensteds langt hen.

Jeg loed dem forstaae, at de kunde ingen stads slotte hen, vi jo skulde komme efter dem, og besætte Landet med vore Folk, baade Nord og Sønder. Denne Trudsel indjagede dem saa megen Frygt, at de bade mig, jeg vilde ikkun fare fort med min Underviisning, de skulle nok give Agt derpaa, alleene, jeg maatte ikke lade flere Fremmede komme til deres Land, end som nu vare, ellers bleve de meget bange, og frygtede for Vold og Overlast.

Angaaende den næst forhen havde Disput med den ene Grønlænder, om Diævelens Existentz, da indloed jeg mig og nu i Discours med dem derom, eftersom jeg siden sidste gang havde conciperet noget, hvormed jeg agtede at igiendrive dem. De foregav, at den ommeldte Tongarsuk var ikke onde, og gjorde ingen ondt, men aabenbarede deres Angekuter, hvad dem skulde vederfares, og naar de forholdt sig derefter, saa vederfores dem intet ondt. Der jeg spurdte dem, hvad de meente, at denne Tongarsuk var for een? Svarede de: De vidste det ikke. Hvorfore jeg, saa godt som jeg kunde, underviiste og fortaldte dem, at han var en Aand, og i Begyndelsen med andre flere vare af Gud skabte meget herlige, og kaldtes Engler, men som nogle af dem bleve Gud ulydige, da bleve de til slemme Diævle, og Gud nedstødte dem til Helvedes Ild; hvorfor de avindes ved Menneskен, og misundte dem deres Herlighed, og udi Slangen overtaldte vor første Moder Eva ogsaa, at handle imod Guds Bud, paa det Gud skulle ogsaa blive dem vred, og forstøde dem. Men eftersom Gud igien forbarmede sig over Menneskен, og loed sin Son blive Menneske, og doe for dem, paa det alle de som troe paa ham, ikke skulle fortabes, men have det evige Liv, da gior Diævelen all sin Flid, at forhindre Menneskен, at de ikke skal troe paa Gud, og blive salig. Og saadan een er den Tongarsuk, hvilken deres Angekuter holde Samtale med. Endskiønt han er en Aand, og har hver-

ken

ken Legem eller Been, og kand derfor ikke sees; saa paatager han sig dog undertiden en Gestalt og Skikkelse, til at forskrekke eller forføre Mennesken, hvilket han dog ikke maa giøre uden Guds Tilladelse. Efter denne Undervisning skildtes jeg med dem, og foer hen til de andre, som udviiste en nogenlædes mere Andagt, og lastede det i de andre, at de havde været saa uskikkeligen.

Den 4 December kom nogle af vore Naboer til os, og berettede, at den forhen omtaldte gamle Senge-liggende Mand i disse Dage var ved Døden afgangen, desligeste et lidet Barn, og en gammel Pige udi et af de andre Huse. Jeg spurdte dem, om de ikke i deres Yderste talde noget om Gud; De svarede nej. Jeg foreholdte dem derfore, hvor koldsindige og skiødesløse de vare i at eftertænke de Ting som angik deres evige Gode, og at de havde saa aldeeles ingen Begiærlighed og Attraa efter Gud og hans Himmerig etc. De svarede, at de forstode saadanne Ting ikke; thi de af Barndommen ikke havde hørt derom. Hvilket dis værre! og var Sandhed.

Den 5 dito reisede jeg atter hen til Grønlænderne udi Kock-Øerne, for at undervise dem. Ved Ankomsten forefandt jeg Folkene udi et af Husene i stor Sorrig, formedelst een ulykkelig Hændelse med een af dem, som uforvarendes var kulled om med sin Baad, strax uden for Landet, hvor han sad og fiskede, og blev død optagen. Paa et andet Sted var ligeledes nyligen een død, saa der allevegne var Graad og Klage, og jeg altsaa denne gang ikkuns lidt udrettede med min Undervisning hos dem, drog derfore den 7de derfra igien. Men som samme Dag var en extraordinaire skarp Frost med stærk Blæst, og Strømmen var os imod, saa slog der megen Soe ind til os i Baaden, som strax blev til Is, og opfyldte Baaden, saa at vi, ikke uden stor Farlighed, Møje og Arbeide, omsider, silde paa Aftenen, kom hiem igien.

Iblant

Iblant Grønlænderne, som dagligen besøgte os, fortaldte os een, som var kommen Norden fra, at trende Hollandske Skibe havde været inde ved den ny anlagde Loge, for at forstyrre den, hvilket de Hollandske Skippere havde truet med for dem, foregivende, at vi giorde dem stor Indpas udi Handelen, som de ikke kunde fordrage. Jeg lod dem forstaae, at vi af saadan Trudsel ikke lod os skrekke; thi Hollænderne understod sig ingenlunde at giøre sligt; Saa vare vi ikke heller kommen der til Landet til dem, alleene for at handle, og at faae Skind og Spek fra dem, som Hollænderne, men for at underviise dem om Gud, hvorom de intet vidste; derfore skulle de ikke troe det, eller lade sig skrekke fra at handle med os. Og dersom nogen af de Hollandske Skibe vilde tilføje dem noget ondt, og røve fra dem, som tilforne til var skeed, da vare vi komne der i Landet, for at forsvare dem for slig Overlast. Grønlænderne roeste os for vores gode Villie imod dem, og lovede, at de vilde sælge til os, hvad de havde, og kunde miste.

Den 9de fik jeg høre, at atter en gammel Mand af Naboerne var ved Døden afgangen. Jeg sagde til dem som berettede dette, og spurdte, hvorfore de ikke lod mig vide, at samme Mand var saa dødelig syg, saa vilde jeg kommet derhen, og underviist og trøsted ham. De svarede: Han tænkte ikke, at han saa hastig skulle døe, dog alligevel havde han altid talt om hvad han havde hørt af mig om Gud og Himmerige, og sagde, efter min Undervisning, at han der skulle finde sine egne igien. Denne Mand, troer jeg ogsaa, var noget godt os; thi naar jeg sædvanlig læste for dem, satte han sig altid ved min Side, og gav nøje Agt paa, hvad jeg talde. Sidste gang da jeg var derhen hos dem, klagede han for mig, at han ikke var vel tilpas; Jeg svarede ham, og sagde: Imens vi ere her i Verden, da ere vi oftest svage og skrøbelige, men naar vi kommer til Guds Rige, skal vi ikke vide af nogen Sygdom mere. Ja, sagde han,

han, det troer jeg ogsaa, derfore er jeg ej heller bange for Døden.

Den 10de, som var anden Advents Søndag, blev, efter Gudstieneſten, een af Colonierns Folk troloved med een af de Qvindes-Personer, som næst-afvigde Sommer kom her til Landet; og endskiønt jeg havde ingen Ordre eller Tilladelse af Compagniets Directeurer, at lade dem komme i Egteskab tilsammen, dog, siden de tilbød sig, at ville blive i Landet, og sætte sig ned paa een af de gamle Pladser, hvor de Norske fordum havde boed, for at dyrke Jorden, og regte Qvæg, om Compagniet siigt skulde finde for godt, da sojede jeg dem efter deres Begiæring, allerhelst, siden jeg ikke formaaede at hindre, at de jo ved u-tilladelig Sammen-Leje forargede andre.

Den 17de, efter at i lang Tid havde været saa slemt Vejr med Storm og Sneefog, at man ikke har kundet komme fra Colonien, foer jeg igien hen til Naboerne paa Øen, og forblev om Natten med mine Folk i det sydligste Huus, og læste for dem. Derfra gik jeg om Morgenen tilig hen til det næste Huus der ved, hvorfra en stor Deel, Dagen tilforne, var henfarne til Koek-Øerne paa Besog. Jeg læste for de Tilstæde-værende, som og alle denne gang udviſede sig lærvillige, saa nær som een, der var fortroden over min Tale og Underviisning, og sagde: At det slemme og urolige Vejr, som en Tidlang havde været, var at tilskrive min Læsning, hvormed jeg idelig plagede dem, og Luften sortornedes over. Jeg svarede ham: At de selv var Aarsag dertil, esterdi de vilde ikke give Agt paa hvad jeg læste for dem, mindre leve derefter, derfore var GUD vreed paa dem, og straffede dem med dette onde Vejr, at de ikke kunde komme ud paa Soen, at soge deres Næring. De andre

bifaldt min Tale, og sagde: Somme af dem ere galne, og vi ikke give Agt paa, men vi, (sagde de om sig selv,) troer hvad I siger os. Bad mig derhos, at jeg skulde bede Gud om godt Vejr, og at de maatte faae noget til Næring og Livs Ophold. Jeg svarede, at dersom de vilde have noget godt af Gud, da maatte de og selv alvorligen elske og paakalde ham. Fra disse begav jeg mig til de andre Huse i Nærværelsen, og læste ligeledes der.

Den 28de foer jeg atter hen til næst ovenmeldte Huse, hvor jeg fandt dem alle hiemme, og med sommelig Agtpaagivelse hørte paa min Underviisning, og syntes nogenledes at være rørt af den Foreestillelse om Aarsagen til det længe vedvarende onde Vejr; Hvilket de gav tilkiende med et Spørsmaal: Hvoraf det dog maatte komme, at der i langsommelig Tid ikke havde været nogen Tørst under Landet, som dog i deres Barndoms-Tid, især i Lodde-Tiden, havde været i saadan Mangfoldighed, at den lob tør op i Fieren og til Landet, saa de paa de Tider havde rigelig Næring af allehaande slags. De vidste ikke, om det kom deraf, (som Angekuterne siger for dem,) at de ikke forholdte sig i alle Ting efter deres Ord, med at faste, og holde sig fra visse Spise, item, arbeide eller giøre sligt, naar nogen er død eller syg hos dem etc. Jeg svarede dem, at Angekuternes Snak var Løgn; thi de maatte frit spise og arbeide efter Fornødenhed, saasom sligt giorde dem hverken lykkelige eller ulykkelige; Men vilde de troe, frygte og elske Gud, da skulde han vissellgen forsyne dem med hvad de behøvede; thi han havde skabt alle Ting, ejer alle Ting, og alleene formaaer at give os, hvad vi behøve. De loed sig min Underviisning vel befalde, og lovede at giøre hvad jeg sagde, thi de troede det.

Ny-Aar 1725. Ny-Aars-Dagen eller den 1 Januarii, blev, efter den ordinaire Guds-Tienestes Forretning, næstomtaldte par Folk ægte-viet. Samme Dag var endeel Grønlæn-

lænder nærværende, baade Mand og Qvindes-Personer, som ansaae de Christelige Ceremonier, som vi bruge ved Ægteskabs-Indladelse, hvilket de syntes vel om.

Den 3. Januarii besøgte os en stor Deel af Naboerne, hvor iblant var en Angekok eller Heren-Mester, hvilken, endskiont jeg ofte har formaned ham at afstaae sit Aberie, og ikke fare fort at bedrage andre dermed, saa havde han dog nyligen oved det. Jeg truede ham, at hvis han blev ved at fixere Folk, da skulde jeg lade ham binde, og føre hiem til vores Land, hvor han skarpeligen skulle blive straffed for sine Skielmstykker. Han bad for sig, og lovede, aldrig at giøre det mere.

Denne gang fik jeg overtaldt en liden Fader- og Moder-løs Dreng, at følge hiem med mig, med den Vilkor, at han efter faa Dage skulle komme hiem igien til sine Folk; men min Tanke var, at beholde ham stedse, om det vilde lade sig giøre. Men eftersom Tiden vilde falde ham lang, om han skulde blive ene, gik jeg den 4 dito hen til Grønlænderne igien, for at hværve mig end een liden Dreng, som jeg ogsaa fik, nemlig et ligeledes Fader- og Moder-løs Barn, 7 à 8 Aar gammel. Endskiont de som vare hans Foster-Forældre nødigt vilde misse ham, saa overtalte jeg dem dog med denne Motiv, at jeg paa nogen Tid vilde undervise ham om Gud, derefter skulde han komme til dem igien, ligesaa vilde jeg giøre med andre; thi naar jeg var hos dem, og undervisede dem, da holdt han sig altid til mig, og, efter sin [illegible] somhed, gav flittig Agt paa min Undervisning.

Den 5 dito kom ommeldte lille Drengs Foster-Fader med sin Broder til os, og vilde absolut have Drengen igien, saasom de frygtede for, at jeg vilde beholde ham med alle. Jeg stillede ham tilfreds med en liden Foræring, og forestillede ham, at han endnu ingen Nytte kunde have af Drengen, men naar jeg

havde underviist ham om Gud, og han havde lært noget der af, saa skulde han nok komme til ham igien.

Den forige Dreng, som ikke havde megen Lyst at blive hos os, og ikke heller var meget at giøre ved, loed jeg fare hiem igien. I hans Stæd tog jeg en anden, omtrent 12 Aar gammel, som fuldte selv godvilligen, og ingen sagde noget der imod.

Den 6 hujus besøgte jeg Naboerne atter igien; De bad, at jeg ikke vilde tage flere Drenge fra dem, thi de vilde ikke miste dem. Paa hver Stæd udviiste de sig nu meget attent og skikkelige, da jeg læste for dem, tilstod og, at de fornam nu, at det var sandt som jeg sagde dem, at naar man troer, og paakalder Gud om Næring, saa giver han den; thi de havde, siden jeg var hos dem, efter min Underviisning bedet Gud derom, og havde næsten alle udi Huset fast Sæthunde den forige Uge. Jeg opmuntrede dem til at troe, og fremdeles at paakalde Gud om Næring, men loed dem derhos ogsaa forstaae, at de ikke alleene skulle bede Gud om Næring og Livets Ophold, men endog om Himmerig og den evige Salighed; thi han haver selv sagd, at naar vi først tragte efter Himmerig, saa skal og alt andet tilfalde os; Men dersom vi har mere Attraa efter de jordiske end himmelske Ting, saa tager og Gud det Timelige fra os. Dog Grønlænderne meente, som og [illegible] mange Christne, det sidste kommer vel af sig selv, og man haver ikke Behov at anvende saa stor Omhyggelighed derfor, kunde de ikkun faa tilkomme de Ting, som horer til dette Liv.

Den 12 dito loed jeg min ældste Søn med to Mand gaae hen til Grønlænderne paa vores Øe, for at forsøge, om de ogsaa ville give agt paa, naar han læste for dem. De loed sig forstaae, at de vare meget vel fornøied med ham, saasom de bedre kunde

kunde fatte og forstaae hvad han sagde til dem, end hvad jeg kunde sige; thi han kunde bedre explicere sig udi deres Sprog, hvorudi han var langt mere perfectionered end jeg, og tilligemed havde en Grønlands Tunge at tale med. Fra den Dag loed jeg bemeldte min Søn stundum fare ud til Grønlænderne, for at lætte mig Byrden, og i mit Stæd lase for de Omkring-boende, naar jeg andensteds maatte være ude, og havde at forrette.

Den 16de kom nogle af det sydligste Huus paa Øen, hvorfra den ældste Dreng jeg tog, var; De loed sig forlyde, at dersom jeg vilde lade de andre deres Børn blive, da maatte denne gierne blive Vinteren over hos mig. Jeg tilsagde dem og sligt, og haabede tilmed, fremdeles at beholde ham; dog var den Yngste af en bedre Art og Naturel.

Den 30 og 31de var jeg atter hen hos Naboerne paa vor Øe, for at undervise dem, og fandt dem ogsaa for denne gang skikkelige og lærvillige nok; saa jeg fornam, at den Trudsel og Alvorlighed jeg brugte, til at styre deres Modvillighed med, havde dog ikke giort saa slem Virkning.

Den 5 Februarii resolverede jeg, tilligemed Kiøbmanden, at reise ind til Amaralik Fiorden, men saasom Østen Vind begyndte stærk at blæse, vare vi nødt til, at holde en anden Stæds hen, og kom om Aftenen til en Vildmands Boelig, ungefehr 3 Mile Sønden for Colonien; Men som den 6 dito endda holdte ved at blæse Østen Vind, saa vi ikke kunde komme ind i Fiorden, fik jeg en Grønlænder af fornævnde Huus, at følge os et Stykke længere Sønden efter, hvor der boede flere Grønlænder, da vi ogsaa, efter 2 Miles Reise, kom did samme

Aften, og bleve af Grønlænderne vel imodtagne. Jeg havde gierne reised længere Sonden efter, men siden Chaloupen var gammel, og meget læk, dertilmed Kulden meget skarp, maatte jeg lade det beroe. Paa dette Stæd forblev jeg i tvende Dage, og imidlertid undervisede Grønlænderne saavidt jeg kunde, hvilket de ogsaa med Fornøjelse paahørdte; Derefter begav vi os derfra igien, hen til Stædet vi kom fra, hvor jeg ligeledes forblev en Dags Tid, og fortaldte dem om GUD og himmelske Ting, som de med Forundring paahørdte.

Den 9de, da det endda continuerede med Kulden og stærk Østen Vind, saa det ikke var muligt for os, at komme ind i Amaralik-Fiorden, bleve vi foraarsaged, at begive os hiem igien. Undervejs besøgte vi nogle andre Grønlænder, og efter at jeg havde undervist de Tilstæde-værende, kom om Aftenen til Colonien igien.

Den 15de dode vores Tømmermand. Han var en gammel Mand, og dertilmed fuld af Scorbut.

Den 20de foer jeg hen til Kock-Øerne, som ligge 2 à 3 Mile Syd-Vest fra Colonien. Der sammestæds boende en stor Hob Folk, og vare mange Huse. Jeg tog Logemente om Natten udi et af de nærmeste. Fra dette Huus, efter at jeg havde læst for dem, foer nogle hen til den næste Naboes Boelig, hvor de om Natten vilde giøre sig lystige mer hinanden. Om Morgenen tilig foer jeg ogsaa derhen til dem, hvor jeg da fandt dem forsamlede, tillige med dem fra de andre Huse, og havde den hele Nat dandsed og synged. Jeg gik ind til dem, og der jeg sagde, at jeg var kommen, for at sige dem noget om GUD, vare de strax færdige, og holdt op med deres Lystighed, [illegible] Der fra [illegible] jeg [illegible] en anden Stæd hen, og ligemaade læste for de der

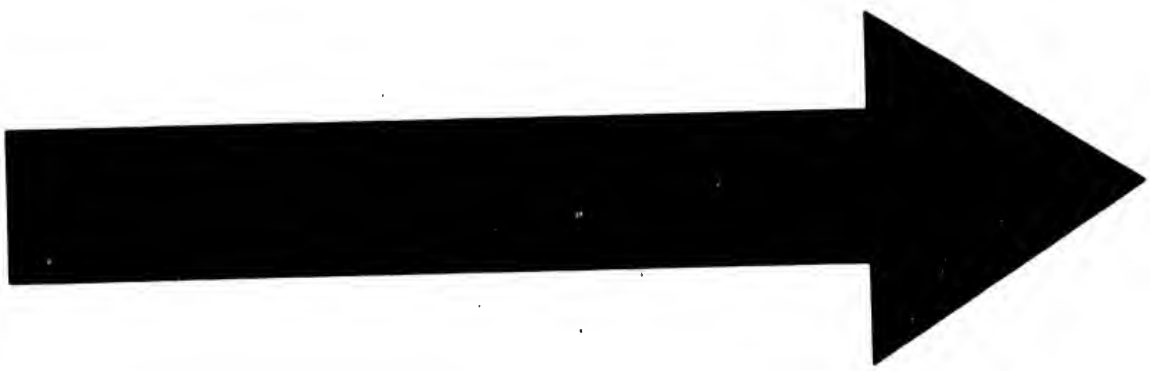

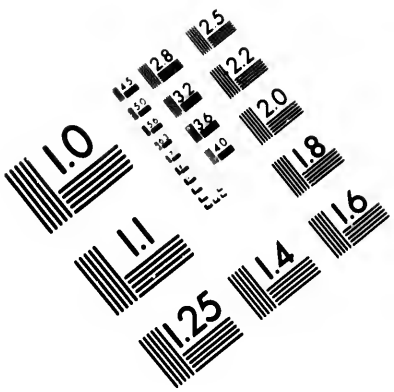

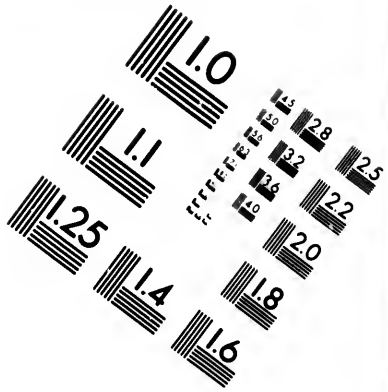

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

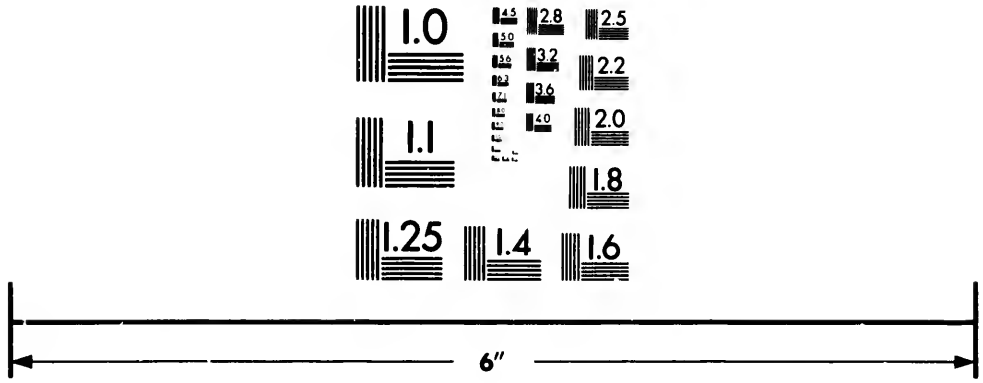

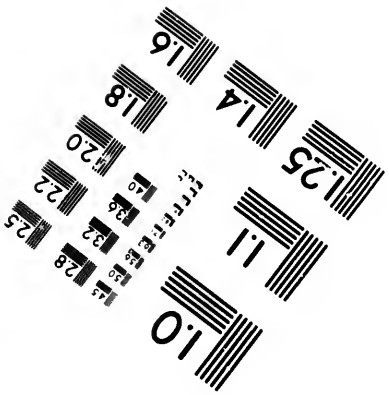

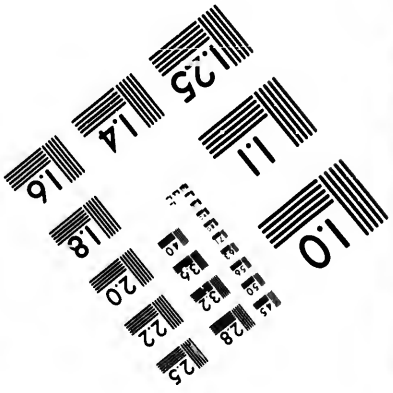

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

CIHM/ICMH
Microfiche
Series.

CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1982

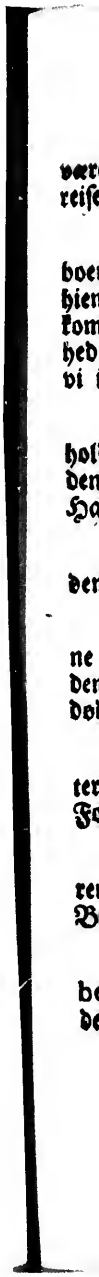

værende Grønlænder. Og efter at jeg havde besøgt alle Huse, reisede den 24de hiem igien.

Den 6 Martii loed jeg min Søn atter gaae hen til Naboerne paa Øen, at læse for dem. Han fandt dem allestæds hiemme, efterdi Isen havde belagd dem, saa de ikke kunde komme fra Landet, hvorfore de var dis villigere, med Agtsomhed at høre paa ham. Vi vare ligeledes belagde med Is, saa vi ingenstæds med Fartøjerne kunde udkomme.

Den 19de, efter at Isen igien var opslagen, reisede Bogholderen eller Kiøbmanden med den store Baad selv femte Sønden efter, for at handle med Grønlænderne, før de fremmede Handleres Ankomst.

Den 26de gik jeg selv hen til vore Naboer, at læse for dem.

Den 30de giorde een paa Colonien værende Mands Kone Barsel, og efterdi Barnet var meget svage, blev det strax i den hellige Daab deelagtig giort, da det Dagen efter ogsaa døde.

Nu begyndte Grønlænderne igien at flytte udaf deres Vinter-Huse, for at begive sig til de Stæder, hvor der først om Foraaret falder noget til Næring og Livs Ophold for dem.

Den 3 April gik jeg hen til de paa Øen endnu tilbage værende Grønlænder, for lidt at tale med dem om GUD, for deres Bort-Reise.

Saasom man i en lang Tid, nemlig fra den 13 October næstafvigde Høst, ikke have kundet havd nogen Kundskab fra den Nordre Loge ved Nepisene, og jeg dog gierne forlangede

at

at maatte vide Tilstanden der, og hvorledes de udi næst-afvigde strenge Vinter har kundet subsistere, saa resolverede jeg, selv at reise derhen, og begav mig altsaa den 16 April paa Reisen, men blev af contrarie Vind opholdet til den 20de, da jeg med god Vind og fojelig Vejr kom til Pisubigme, 6 à 7 Mile Norden for Colonien. Der sammestæds vare mange Folk forsamlede, som alle nu holdte til udi deres Telter.

Den 21de maatte jeg for contrarie Vind atter ligge paa Stædet; Imidlertid discourerede jeg med Grønlænderne om Gud og Guds Rige, hvilket de alle med Fornojelse paahordte. Her kiobte jeg en heel Hob Skind og Spek af Grønlænderne, som jeg fordte med til den Nordre Colonie.

Den 22de begav jeg mig atter paa Reisen, og kom 2 à 3 Mile, hvor vi tog Natte-Leje hos nogle Grønlænder.

Den 23de forsatte jeg Reisen, og roede 3 à 4 Mile, kom saa til tvende Grønlænder-Huse; Ellers træffede vi ogsaa Folk allevegne undervejs.

Den 24. og 25de reisede jeg igien med godt Vejr, og passerede nogle Grønlænders Huse forbi, hvor vi ogsaa om Natten tog vores Logemente udi et af dem.

Den 26de, efter 2 à 3 Miles Reise, forefandt jeg Bogholderen fra Nepisene, som var udfaren, for at handle, hvor jeg da fik at fornemme, at alle vore Folk paa Nordre Colonien vare udi god Helbred-Stand, skiont de fleste af dem udi forgangen Vinter havde været ilde plaged af Scorbut. Med Hvalfiskeriet har de, disværre! intet kundet udrette, baade fordi de fleste af Folkene paa den Tid vare syge, som og for Kuldens usædvanlige Haardheds og Strenghedes skyld; dog havde de været i færd med een, men undgik. Grønlænderne der sammestæds

s de udi næst-afvig-
saa resolverde jeg,
16 April paa Rei-
et til den 20de, da
til Pisubigme, 6 à
mestæds vare mange
deres Telter.

Vind atter ligge paa
Grønlænderne om
Fornøjelse paahørdte.
ek af Grønlænderne,
e.

Reisen, og kom 2 à 3
rønlænder.

de 3 à 4 Mile, kom
æffede vi ogsaa Folk

godt Vejr, og pas-
r vi ogsaa om Natten

, forefandt jeg Bog-
for at handle, hvor
paa Nordre Colo-
t de fleste af dem udi
af Scorbut. Med
udrette, baade for-
oge, som og for Kul-
eds skyld; dog havde
nlænderne der samme-
stæds

stæds havde ikke heller været lykkelig dermed i denne Vinter; thi endskiønt de havde været i Arbeide med adskillige, saa fik de dog slet [illegible] dem.

[illegible] traf jeg ogsaa en Hollandsk Handlere, hos hvilken jeg [illegible] Vorde, for at fornemme, om han vidste at berette noget nyt fra Fædernelandet; men han vidste intet, uden at han i Kiøbenhavn havde seet de tvende næst-forgangen Høst fra os [illegible] Grønlænder.

Den 29de foer vi her fra, og med Kiøbmanden Norden fra [illegible] 2 à 3 Mile, til [illegible] Reisen derhen, men kom den Dag ikkun 2 à 3 Mile, til nogle [illegible] Vildmands-Boeliger, hvor vi blebe om Natten.

Den [illegible] vi [illegible] igien, og foer et meget [illegible] Driv-Iis. [illegible] Efter 4 Miles Reise kom vi atter til nogle Vildmands-Boeliger, hvor vi [illegible].

Den 1 May kom vi til Lagen. [illegible] kaldte jeg [illegible] for at høre de[illegible] sig om [illegible] for det til[illegible].

[illegible] Collega [illegible] Top, da har han, saa [illegible] efter Mulighed [illegible] Grønlænder-Dreng, som han [illegible] temmelig [illegible] med Dren[illegible] Præparation, havde giort [illegible] ogsaa med fire An[illegible] Christian.

[illegible] jeg indtil den 7 May, [illegible] Hollandske Skibe passere[illegible] Hvale. Tven[illegible] forbi, [illegible] i Nær[illegible] værel[illegible]

[illegible]

værelsen, for at handle med Grønlænderne. Disse Hollændere vidste at berette, at een af oversendte Grønlænder var i Bergen ved Døden afgangen.

Den 7 May, som meldt er, begav jeg mig igien [illegible]em-Reisen, og som der blæste en skiøn Norden-Vind, seilede vi den Dag omtrent 10 Mile.

Den 8de, efter at vi havde reised 2 à 3 Mile, kom vi til en Hollandsk Handlere, som laae der i en Havn; han havde til dets ikkun giort slet Handel, da han dog fortaldte, at for faa Aar tilforne havde han ligget i een Havn, og faaet Skibet fuld af Spek og Skind-Vahrer. Saaledes var nu Handelen af dem selv (efter hans egen Tilstaaelse,) fordærved, formedelst at de tilfordte Grønlænderne alt for meget, og gav dem alt for godt Kiøb, at de derfore nu giorde sig ringe Fliid, at vringe noget tilstrekkeligt tilsammen.

Den 9de fortsatte jeg Reisen, og kom om Aftenen til nogle Grønlænders Telte.

Den 10de reisede vi iligemaade, og kom atter til nogle Grønlænders Telte, hvor vi tog Natte-Leje. Derfra drog vi den 11de igien, og logerede om Natten hos nogle andre Grønlænder.

Den 12de reisede vi ligeledes, og efter at vi samme Dag havde tilbage lagd 5 à 6 Mile, kom vi til Pilubigme, hvor jeg paa Nord-Reisen træffede den store Forsamling af Folk, af hvilke den største Deel nu var hvor [illegible]. Der handlede jeg Baaden atter fuld af Spek, og forbet hiem med mig.

Den 13de reisede vi derfra, og kom om Aftenen til Colonien igien.

Paa den hele Reise, hvor jeg fandt nogen Grønlænder for mig, der underviiste jeg dem om Gud, skaffet jeg kunde, hvilket de ogsaa, som noget nyt, havde stor Behagelig at høre.

Efter min Hiemkomst blev Kiøbmandens Assistent igien udsendt Nord efter til Pilubigme, for at handle med Grønlænderne, efter-

eftersom der var endnu Spek nok hos dem at bekomme, og kom den 20de hiem igien med Baaden vel ladt.

Den 24de besogte jeg Grønlænderne, som nu vare forsamlede udi det saa kaldede Nepiset-Sund, paa Rognfiske-Fangst. Jeg gik til et hvert Telt i sær, og discurerede med dem om Gudelige Ting. I disse Dage havde og besogt os paa Colonien en stor Deel fremmede Grønlænder, Sønden fra, hvilke jeg ligeledes, og saa ofte som nogen kom til mig, undervliste hvad jeg kunde.

De tvende Grønlænder, fra hvilke jeg i Vinter havde bekommet de to smaa Drenge, kom nu, og fordrede dem tilbage igien; Men jeg foredragte den Undskyldning, at de havde endnu ikke lært saa meget som de skulde, saa de kunde være beqvemme til, at undervise de andre smaa Drenge. Med denne Undskyldning loed de sig ogsaa nøie denne gang. Drengene selv skiøttede heller ikke meget om, at komme til dem igien. Udi deres Læsning vare de saa vidt avancerede til denne Tid, at de begyndte at stave, og ellers vidste smukt at svare til de Christelige Lærdoms Spørsmaale, som jeg sædvanligst plejede at læse for dem.

Den 29de arriverede vore tvende fra Compagniet til os udsendte Skibe lykkeligen til Colonien, efter at de havde været 6 Uger undervejs. Med disse Skibe ankom ogsaa den ene af de to næst-forgangen Sommer overgaaende Grønlænder, men hans Camerad var, som meldt er, i Bergen død og begraven. Det var dog meget lykkeligt, at den ene kom karsk og sund tilbage igien, paa det han kunde fortælle sine Landsmænd, at den anden var intet Ondt vederfared, men i alle Maader vel begegned.

Det glædede mig storligen, at fornemme, at Deres Kongelige Majestet var saa allernaadigst intentionered for det Grønlandske Dessein, at der allernaadigst var forordned, at et Capital af 50000 Rixdaler skulde af Danmark og Norge samles, til Verkets Fortsættelse.

Den 31de gik et af ankomne Skibe bort igien, for at forfoje sig til den Nordre Colonie.

Det andet Skib, efter at det havde lossed sin indehavende Ladning, gik igien den 11 Junii fra Colonien, for at begive sig paa Handlingen Sonder efter, og dernæst fortsætte Hiem-Reisen.

Udi disse Dage ankom en stor Deel Grønlænder længst Sonden fra, med sig havende nogle Skind-Vahrer til at forhandle. Iblant disse fornam vi, efter andres Beretning, at der fandtes nogle slemme Skielmer og Mordere, for hvilke de andre frygtede, saavel de Sonden fra komne, som de her boende; de bad os ogsaa, at vi skulde tage os vare for dem. De som berettede os dette, loed jeg forstaae, at vi vare ikke bange for dem, og dersom det befandtes, at de her giorde nogen ondt, da skulle vi tage fat paa dem, og straffe dem derfore vedborligen. Dette blev strax bragt for dem igien, hvorfore de Dagen derefter drog deres Vej Sonder efter igien, og komme ikke til os.

Den 18 Junii om Natten kom en græsselig Hob Jis drivendes ind af Søen til Landet, og belagde det hele Land langs Kusterne, Nord og Sonder, saa langt som vi kunde see.

Den 20de kom tilbage Norden fra, tillige med Skibet som gik sidst Nord efter, ogsaa det forhen overvintrende Skib, med alle de Folk, som vare der paa Colonien, hvilken de for Mangel af tilstrekkelig Proviant, at komme ud med for et Aar, var foraarsaged at forlade, og at begive sig til os. For Mængde af Jis kunde Skibene besværligen komme ind til Colonien, dog paa sidstningen fik saa megen Aabning imellem Jis-Skotserne, at de stagede sig igiennem, thi det var gandske stille og godt Vejr, og kom den 21de lykkeligen og vel beholden ind paa Havnen.

Efter

Efter at den fra Fædernelandet tilbage komne Grønlænder Poek, siden Tilbagekomsten, idelig havde conversered sine Landsmænd, loed det sig ansee, som han igien fik Lyst til sin forige Levemaade; thi iblant de ankomne Qvindfolk, Sønden fra, havde han seet en Pige, som han vilde have til Kone. Pigen havde ogsaa tilsagd ham det, med den Condition, at han vilde følge hende og hendes Venner, Sønder efter. Dette slog han mig fore, og begiærdte mit Forlov dertil, lovende, næstkommende Aar at ville komme tilbage igien; Men som sligt uden Tvivl vilde geraade til hans Siæles Fordærvelse, syntes jeg det være Samvittighed, at tillade ham sin Frihed; Hvorfore jeg foreholdt ham, hvor skadeligt det var ham i Henseende til hans evige Salighed, om han igien kom til at være iblant de andre vanvittige Folk, saasom han da nødvendig maatte miste den Underviisning han hos os kunde have. Men min Forestillelse hiald intet; thi Gifte-Grillerne havde taget ham for stærk fat, saa han endelig vilde afstæd. Og som jeg saae, han ikke var at vende derfra, foreslog jeg ham, at jeg vilde tage ham en Hustrue i Nærværelsen, hvilken han syntes bæst om, og saa beholde dem begge paa Colonien hos os. Dette syntes han vel om, og gav Anslag paa en Mands Daatter af Naboerne, hvilken han bad vi ville hente til ham. For nu at stille ham tilfreds, foer man hen, og fik samme Pige overtaled til at følge hiem med os, dog ikke aabenbarede hende, at Poek vilde have hende til Kone, men at hun skulde blive nogle Dage hos os, for at sye noget. Efter at hun nu var kommen til os, sagde vi det først til hende, men hun bluedes, og sagde nej, at hun ikke vilde have ham. Men Frieren giorde selv sit bæste at overtale hende dertil, visende hende alle de Rariteter som han havde faaet til Forærling udi vores Land, hvilke han præsenterede hende. Af sligt blev hun da omsider persvadered, at give sit Samtykke dertil.

Eftersom vores Loge stod paa et meget ubehageligt og

 ube-

ubeqvem Stæd, hvilket vi, det første Aar vi kom der til Landet, for Tiden at vinde, var foraarsaged at antage, da havde jeg hist og her vildet udsøet mig en bedre Plads at bygge paa, men ingen bedre fundet end et Stæd, 8 à 10 Mile Norden for Colonien, hvor ikke alleene mange Grønlænder opholdte sig, men fandtes ogsaa een og anden Herlighed, som tiente til en Colonies Underholdning og Nytte, saasom Torsk-Lax-Helleflynder-og Rødfiske-Fangst, hvilken man der saa godt som uden for Stue-Døren kunde have, umeldet Skytterie og Veideskaf i Abundance, resolverede derfor den 3 Julii, at sende 6 Mand med en Flaade Bord og Biækker derhen, for at begynde at bygge.

Den 5 Julii reisede jeg og selv Nord til forbenævnde Stæd, for nærmere at eftersee Leiligheden, og at ordinere de fornødne Ting til den foresatte Bygning. Jeg forblev der ikkun en par Dages Tid, og imidlertid loed fiske i den Fiske-Vog nær ved Pladsen, hvor vi tænkte at bygge, og fik der baade skion Torsk og Lax, desligeste vare der Lødder i Overflødighed. Men som Tømmer-Flaaden endda ej var ankommen, maatte jeg reise tilbage, for at søge efter den, og forfare, hvor langt de udsendte Folk vare komne med den; men jeg fandt den, imod Forhaabning, ikkun at være kommen 2 Mile hiemmen fra, thi contrarie Vind og Strøm havde hindred dem at komme videre dermed, saaes ikke heller Apparence, at kunde komme der med til det forlangede Stæd, hvorfore jeg var nødt til, at lade dem vende tilbage igien, eftersom Aarsens Tid, og anden Forhindring, tilloed ikke, at spendere mere Tid derpaa.

Paa Hiem-Reisen kom jeg uformodentlig i Fortræd med een af Grønlænderne, som jeg træffede underveis, og var den selvsamme Skalk, med hvilken jeg tilforne havde den Disput om Diævelen, som han nægtede at være til; Aarsagen var denne: Efterdi

Efterdi jeg af hans Søn fornam, at han havde seet, hvor mine Folk med Tømmer-Flaaden var liggende, accorderede jeg med ham, at han for Betalning vilde vise mig Stædet; men den Gamle vilde ingenlunde, men gav en unyttig Mund, og vilde os af Landet. Dette fortrød mig saa meget, saasom han med sin Familie altid havde nydt meget godt hos os, saa at jeg slog ham paa Munden; Han forsømmede sig ikke, og vilde slaae igien, (hvilket dog ingen tilforn, naar jeg har været foraarsaged, at straffe een og anden af dem for deres Uskikkelighed, har fordristed sig til at giøre.) Jeg vilde vel ikke ydermere have lagd mig ud med ham, men som den gamle Skalk blev saa forbittred og galne, at man ikke kunde styre ham, men jo absolut vilde hævne sig selv paa mig, prakkede han sig ikkuns mere Hug til, dog ikke saa meget, som hans Raserie vel havde forskyldt. Og som jeg med mine Folk gik til Baads, og vilde ikke mere agte paa ham, lob han efter os, og bad, at vi ville skyde ham ihiel; saa forbittred og malitieux var han.

Den 10de begav de endnu ved Colonien liggende tvende Skibe sig paa Hiem-Reisen igien, efterdi nu intet mere i Landet for dem vare at udrette, og de ingenlunde var at persvadere til at indtage det Tømmer og Bord, som jeg til Bygningen Norden fore havde destinered, og fore det derhen, foregivende, de havde dertil ingen Ordre fra Directeurerne udi Bergen.

Den 17 Julii sendte jeg atter 5 Mand Nord til Bugten, hvor jeg tænkte at bygge, for at bryde Steen, og fore dem paa Stædet, til en anden Sommer, da man forhaabendlig fik bedre Leilighed at fortsætte Bygningen.

Udi denne Maaned har været saa extraordinair skiønt Vejr og varm Svelskin, saa der ved Stranden allevegne blev fundet hvidt smaat Salt, som Solen havde coagulered af

den

den paa Klipperne opslagne Soe, som blev tilbage staaendes udi Bierge-Hullene.

Den 24de vår min Collega Hr. Albert Top hos de faa i Nærværelsen endnu tilholdende Grønlænder, og læste for dem. De fleste af dem opholdt sig nu inde til Fiordene paa Rinsdyr-Jagd.

Den 2. og 3 Augusti var jeg ogsaa hen hos ovenmeldte Folk, og læste for dem.

Den 5 dito giorde atter een af Matrosernes Kone Barsel, og fik en Søn, som Dagen efter blev døbt i den Hellige Trefoldigheds Navn.

Den 6te reisede jeg atter Nord til Bugten, for at see, hvad de der værende Arbeids-Folk havde udretted med Steen at bryde, og deslige. Værtliget var godt, da jeg reisede hiemme fra, men undervejs paakom os en Storm af Sønden, med overmaade Regn, saa vi var nødt til at tage ind udi et øde Vildmands-Huus, hvor vi kunde have Skiul og Lye for Regnen og Vinden, men vi havde ikke været der over en Time eller to, forend Taget, som ellers var meget læk og skrøbelig, uformodendlig faldt ned over os, men, Gild være loved! fik dog ingen Skade, saasom vi sad ved den ene Side af Væggen, hvorpaa de yderste Ender af Stokkene hvilede, og blev liggende. Vi maatte dog ikke dismindre blive paa Stædet, i hvor slette Vilkor vi der havde, indtil den anden Dag, da Stormen noget efterloed, saa vi begav os paa Reisen igien, og kom til Stædet, hvor mine Folk vare; men Vilkorene blive der ikke meget bedre, ihi deres Telt var ej alleneste meget slet, og slog igiennem, og kunde ikke conservere os for Regnen og Vinden, men vi sad og laae der paa hinanden, efterdi Teltet var lidet,

og

og kunde ikke romme saa mange Mennesker, enddog vare vi nødt til at holde ud i slig Tilstand udi trende Dage, indtil den 11 hujus, da Vinden og Væjrliget igien lagde sig, og vi begav os paa Hiem-Reisen.

Den 16de foer Kiøbmandens Assistent med nogle Mand ind til Fiorden Amaralik, for der sammestæbs at slaae Hoe til de paa Colonien værende Creature, saasom ude ved Hav-Siden var ikkuns lides Græs at bekomme.

Den 20de reisede jeg med min Collega, og Kiøbmanden, hen indtil en Lax-Elv udi Baals-Revier, hvor der, efter Grønlændernes Beretning, fangedes stor Lax; men der vi kom der, fornam vi, at Laxen allereede var gaaen op i Vandet, og med første Vandfald var ventendes at gaae ned igien, hvorfore jeg loed sætte en Ruse i Elven, at fange Laxen udi, ved Nedgangen, og til den Ende loed to Mand blive der, for at passe der paa. Paa dette Stæd saae vi Grønlænderne at have havd deres Tilhold, for at jage efter Dyr, og fiske Lax, saasom vi ogsaa saae Spoer nok af Dyr, der vi vare gangne et Stykke op i Marken, for at søge efter dem, men blev da ingen vaer, hvorfore vi igien foer hiem til Colonien. Undervejs hist og her træffede vi Grønlænderne, og undervilste dem noget om Guld.

Den 25de kom de til Fiorden Amaralik udskikkede Folk hiem igien. Fiorden stod nu der inde dejlig med Græs, besynderlig paa de Stæder, hvor det næst-forgangne Aar var afslaged. Skulde man nogen Tid blive til Sinds, at besætte Landet igien med Qvæg og Creature, da er der, blant mange andre Stæder, skion Leilighed dertil.

Den 6 September besøgte jeg de Grønlænder, som havde deres Tilhold udi Nepiset-Sundet; De udviiste sig alle, efter udvortes Anseende, smuk attent og skikkelige, da jeg læste for dem af Guds Ord.

Udi forige Uge foer Kiøbmandens Assistent ud med den store Baad, paa Handels-Tougten, Sonden efter.

Den 10de kom de Nord ved Fiske-Vogen arbeidende 6 Mand hiem igien, eftersom de meente, saa megen Steen at have tilveje bragt, som til Bygningen der sammestæds for tilkommende behovedes.

Den 12 dito kom Assistenten hiem igien fra Handels-Tougten Sonden fra, og havde giort god Handel, og fyldt Baadsa.

Fra de ved Lax-Elven udi Baals-Revier værende to Mand, fik vi den 15de tvende Rinsdyr hiem, og havde ellers blessered flere, som de fik intet af.

Den 18de reisede Kiøbmænden atter Sonder efter paa Handels-Tougt.

Den 19de blev atter et Rinsdyr hiembragt fra de ved Lax-Elven værende 2 Mand.

Af Grønlænderne, som den 27de kom Norden fra til os, blev os beretted, at det ved Nepissene forladte Huus var opbrændt af nogle Skibs-Folk, som, efter at vore Folk droge derfra, kom der ind paa Havnen. De nævnde ogsaa de Skippere ved Navn, som de sædvanlig loed sig kalde med af Grønlænderne, som forsikrede, at det forholdt sig aldeles sin i Sandhed. Een af samme Skippere skal ogsaa, efter Grønlænderne Sigelse, have roved tvende Hvalfiske fra Grønlænderne der Norden fore. Hvilken Vold og Uret de arme Grønlænder paa samme Stæd af de frommede Skibe ofte maa lide.

Den 28de afgik ved Døden den ældste af de to smaa Vildmands-Drenge, som jeg den forige Vinter havde taget til mig, efter at han havde være [illegible] ligende udi [illegible]. Han blev dog tilforne giort deelagtig udi det hofværdige [illegible] Sacramente, hvilket han med sommelig Andagt [illegible], eftersom han af den Underviisning, jeg har [illegible] havde samled sig saa megen Kundskab om Gud og sin Salighed, at han vidste og troede, at hans evige Salighed der udi bestod. Saa snart han var dødt, opgav han Aanden, og hensov.

Hvad

Hvad de øvrige 4 igien-værende Grønlænder var angaaende, da arbeidede jeg ogsaa dagligen paa deres Forbedrelse, saavel i deres GUdsKundskab, som Læsen og Skriven, besynderlig de to mindste, nemlig Friderich Christian, (som kom tilbage Norden fra med min Collegen St. Albert Top.) og den lille Aminguak, som var et Barn af en god Art, af hvilke begge jeg vist haabede at faae Glæde og Nytte.

Den 29de fik vi atter et Rinsdyr hiem fra de i Fiorden værende to Mand.

Den 2 October reisede jeg hen til Kork-Øerne, 2 Mile fra Colonien, for at repetere med de nylig af Fiordene udkomne Grønlænder, den sædvanlige Underviisning. Der sammstæds var nu en temmelig Forsamling af Folk. Paa Hiem-Reisen besøgte jeg ogsaa vore Naboer paa Øen, som ligeledes nyeligen vare flottede i deres Vinter-Boeliger. Derefter kom jeg den 4 dito hiem igien.

Den 6 October kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Reisen, Sønden fra, og havde tilgemaade giort en god Handling. Ved Hiemkomsten fortaldte han, hvorledes han nær havde kommet til Ulykke, og bleven forrasted af en Grønlænder, som var en Angekok; thi som den samme havde strækkeden Hud af sine Landsmænd [illegible], og finde hen paa Marken, og herede, af Forsæt og Indbildning, at ville forgiøre vore Folk, hvis Besøg de ikke meget [illegible] om paa samme Stæd, thi de vare fremmede, og man havde [illegible] ikke været saa langt om Syd, for at handle. Kiøbmanden, som forstod, hvorhen dette Abdsvill sigtede, overilede sig, gik hen, og slog Angekoken paa Munden; som ei heller var seent, men sprang efter sin Bue og Pile, med Forsæt, at skyde Kiøbmanden skiel. Men som Kiøbmanden sligt formærkede, loed han een af sine Folk bringe sig en Flinte, for dermed at strekke Angekoken, dog som den ej var ladt, kunde han intet udrette med den, uden pro forma at sigte og holde an paa Grønlændern, som nærmede sig til

 ham

ham med sin Bue og Piil. Der bemeldte Grønlænder det saae, og befrygtede, at Flinten var ladt, og han dermed kunde døde den anden, forend han kunde komme Kiøbmanden saa nær, at han kunde udskyde Pilen til hannem, tilraabede de ham, at han skulde tage Flugten, hvilket han og giorde. Den Kiøbmanden [illegible] og saa ved Guds Naade blev frelst fra den Feilstelse og Ulykke han var udi.

Den 8 October fik vi paa eengang trende [illegible] fra de ved Lax-Elven boende Folk, men [illegible] de ikke [illegible] ville komme ned.

Den 9 [illegible] fra med den store Baad, for at handle Nordenfor. Samme Dag kom en ung Grønlænder [illegible], og begierede [illegible] blive hos os, til [illegible] og [illegible] fra Landet, da han [illegible] havde Lyst at [illegible] og [illegible] Grønlænder [illegible] Ting at tale og fortælle. I Forhaabning at giøre Desseinets [illegible] en Formidler, tog jeg ham an.

Den 14 October [illegible] i dette Aar, og [illegible] Sneds udi disse Nordlige Lande kunde være.

Kiøbmanden [illegible] den 2 October [illegible] Chaloups [illegible] udi Baals-Revier, for til [illegible] Brødt at bekomme [illegible] diverse Couleurer [illegible] Marmor [illegible] Chaloupen [illegible] udi [illegible] langt [illegible] og [illegible] uden

uden stor Umage. Grønlænderne, som boe i denne Egn, arbeide smaa Kiedle og Lamper af Veiksteen, og sælge dem til dem som boer længere under Nord, hvor ingen saadan Veiksteen findes.

Den 16de besøgte Hr. Albert Top Naboerne paa Øen, paa Embedes vegne.

Den 20 October kom de te Mand, som paa nogen Tid havde været inde ved Lax-Elven, hiem igien, og havde til dets forgiæves vented efter Laxens Nedkomst af Vandet igien, og efterdi Elven saavel som Vogen uden fore, nu begyndte at lægge til med Jis, vare de nødt til at forføie sig hiem igien.

Den 24de var jeg hen hos Maiorens paa Øen, og underviiste dem. Jeg havde denne gang stor Fornøielse af dem, saasom de med sommelig Andagt og Begiærlighed hørte paa mig.

Den 26de kom Kiødmanden hiemigien af Nord-Reisen, havende Baaden fuld af Spek og Skindvahrer.

Den 5 November reisede min Collega hen over til Kock-Herne, for atter at undervise de der boende Grønlænder. Han kom hiem igien den 7 dito, og befandt dem iligemaade alle denne gang meget stiftelige og lærvillige.

Den 8de reisede jeg Nord efter til vagle Grønlænder, omtrent 2 à 3 Miles Norden for Colonien. Nogle af de samme havde det forrige Aar [illegible] paa [illegible]. Jeg forblev hos dem indtil den 10de, da jeg reisede hiem igien.

Den [illegible] besøgte [illegible] paa Embedes vegne Grønlænderne udi Kock-Herne. [illegible] Familier omtrent; Udi et af [illegible], [illegible] Discourse [illegible] Beskaffenhed der havde sig [illegible] Herre udi [illegible] Land, om hvilken de havde [illegible], at alle de andre Hahlunaker, og saa store Herre, [illegible] om han var saa stor som Gud, efterdi alle giorde ham saa stor Ære, og han havde saa stor Herlighed?

Jeg forklarede dem: at han var ligesaavel et Menneske som alle andre; men han var i GUds Sted, og var af GUD sadt, at være en Herre og Regent over andre, saasom [illegible] alle skulle være ham lydig, og gjøre hvad han befalede, lige som GUD selv havde befaled [illegible] han skulde [illegible] forhindre [illegible] Gode og [illegible] de skulde [illegible] øvrige Mennesker [illegible] i [illegible] og [illegible] hans [illegible] Gud [illegible] Jeg sagde, ja, at han [illegible] og [illegible] Undersaatter [illegible] GUD [illegible] er GUds Tiener. De spurde [illegible] underviste dem, og sagde, at [illegible] re, og at GUD [illegible] Kongen havde [illegible] at [illegible] Kongen er og en Herre over [illegible] ligesom GUD; Men [illegible] skal [illegible] og forkynde os, at de af GUds Ord, [illegible] ere GUds Tienere, og [illegible] kand blive sallige; [illegible] og ikke og adlyde [illegible] de GUds Ord [illegible] Det [illegible] og [illegible] taler [illegible] salige [illegible] det han [illegible] GUD [illegible] jeg [illegible] GUd [illegible] jeg [illegible] de skulle [illegible] ikke af [illegible] velen [illegible] at GUD vil [illegible] give Agt paa [illegible] ne til Diævelen i Helvede. [illegible] Kongen [illegible] pemilig at eftersom jeg sagde, at Kongen forsamle de [illegible] de

de Ondes Overmand, om han da og vilde forsvare dem, og forhindre, at ikke de galne Kablunakker skulde komme der til Landet til dem, og giøre dem ondt. Jeg svarede ja, at Kongen elsker dem meget, thi derfor havde han sendt mig til dem, at jeg skulde underviise dem om GUD, at de kunde blive salige. Og naar de vilde give Agt paa min Underviisning, troe og elske GUD, da skulde heller ingen galne eller slemme Folk komme til deres Land, at giøre dem ondt. Men eftersom Kongen havde hørt deres Navne og Godhed for dem, saa burde de ogsaa [illegible], at de elske Kongen igien, og forære ham noget, fordi han med sin [illegible] holder mig og andre Folk her i Landet, allene for deres Skyld. De svarede, de vare fattige, og havde intet uden Spek og Skind, vilde han have noget deraf, da vilde de give ham det etc. Efter at jeg havde været ved et hvert Huus i Ler, og underviist dem alle, tog jeg den 22de hiem til Colonien igien.

Den 24de lod jeg min Søn gaae hen til Naboerne paa vor Øe, for at læse for Grønlændernes Børn.

Den 27de tilskrev Hr. Albert Top til Grønlænderne Nordenfor, og bad dem, som tilforn, meget flittigen og [illegible], og som [illegible] dito.

[illegible] for kort siden havde [illegible] nogle af vore Folk i [illegible] med et [illegible] Levier, for at opholde sig der hos Grønlænderne, og [illegible], tilsloges dem det [illegible] af [illegible] blev slagen i [illegible], hvorfore de [illegible] Grønlænder [illegible] til Colonien, for at lade os det vide, at vi kunde hente dem. Saa besatte den 5 December een Chaloupe Folk [illegible], og jeg fulgde med, for ved samme Leilighed at underviise de boende Grønlændere. Formedelst [illegible] og contraire Vind kom vi ikke længere

længere end een Mill omtrent, til nogle Grønlænder, og forblev
der om Natten. Folkene i Huset tog vel imod mig, og lord sig
gierne underviise af Gilds Ord. Om Morgenen reisede vi der-
fra igien, og kom til Grønlænderne, hvor vore Fortlægerede
Efter at jeg havde underviist dem noget om Gud, fortsatte jeg
Reisen længere ind i Fiorden, og kom om Aftenen til et Grøn-
lænder-Huus, hvor der var en temmelig Forsamling af Folk.
Disse vare vel ikke blevne besøgt af mig i deres Huse siden Aa-
ret 1723, da jeg om Vinteren ogsaa var det inde hos dem;
dog, som de med flere forhvaylig forst om Forraaret plejede at
forsamle sig i det saa kaldet [illegible] Sund, paa Regnfiskeri
eller Steenbider-Fangst, hvor somhelst men da jævnligst paa de
Tider besøgte dem, vidste de endnu noget af forige Undervisning
at erindre sig.

Den 8 dito, da jeg reisede derfra igien, og vilde begivet
mig hen over til en Øe, lige tvært over beliggende, hvor ogsaa
hoede Folk, begyndte der stærk at blæse, at vi ikke kunde kom-
me did, og som Vinden lod sydligere, kunde vi ikke, uden
Livs-Fare, vende om igien til Huset vi kom fra, saasom Vin-
den og Strømmen tillige foraarsagede en skrækkelig Sø og store
Bølger, som foldte Chaloupen for os, som ellers var fuld af
Folk, endbog stræbede vi med stor Nød ind under Landet, hvor
vi bag nogle smaa Øer [illegible] for Vejret og Vinden, og lagde
der til Land. Efterhen [illegible] til, men at blive der den lange
Nat i saa stemt Vejr [illegible] Sind, [illegible] for
haardt, hvorfore [illegible] af [illegible] Folk at
gaae over Land til [illegible] dog var
mere end en Mill at gaae, og det i [illegible] Sneer, over Bierge og
Dale; ikke [illegible] begad vi os paa Vejen, men befande
det slemmer end vi havde [illegible], thi [illegible] at Sneen var dyb,
og Vinden med Snee og Sind stod os lige i Ansigtet, saa var
det ogsaa farligt, i den mørke Nat at komme ubestaaende derfra paa

Liv

Liv og Lemmer, naar vi skulde ned for nogen Klippe, som allestæds var overfyllen med Jis, thi vi maatte glide os ned af Klippen, uden at kunde see eller vide, hvor vi kom hen; men Gild var os dog saa god, at ingen af os fik Skade, skiønt een af mine Folk af Møde og Mattighed havde nær bleven liggende paa Vejen, og crepered, hvilken jeg dog fik vederqvæged med lidt Brændevin og et Stykke Brød, som jeg havde taget med mig, at vederqvæge mig paa. Kortelig, vi stræbede os endelig med stor Møde og Fartighed hen til Bildmands-Huset, vi stundede til, langt ud paa Natten. Grønlænderne forundrede sig over vores mossommelige og farlige Gang, stod op, og giorde Huset vel varmt, at vi kunde vederqvæge os igien, og tørre vore Klæder. Med Morgenen lagde Vejret sig noget, da ogsaa de 6 Mand, som blev ved Fartøjet, kom op til Huset jeg var udi.

Den 9de, som det endda continuerede med Storm og Snee-Stub, maatte vi blive paa Stedet, indtil mod Aftenen, da Vinden skiøtte om til Norden, hvorfore vi begav os paa Reisen igien, thi vi havde [illegible] inden [illegible] at fare, og kom om Aftenen silde hiem igien.

Den 17de gik Hr. Albert Top hen til Nahoerne, og læste for dem.

[illegible] Begyndelse indtil dato havde [illegible] Stormen, Regn og Snee [illegible] forige Aaringer alle Bugter og [illegible]

[illegible] noget om min [illegible], hvilke bestod der [illegible] Vilter, som stundum af os [illegible] havde at skaffe med [illegible] at eruere, hvilket gav os saa meget at [illegible] næsten umueligt for os, at kommer der [illegible] til nogen ret Perfection og Fuldkommenhed;

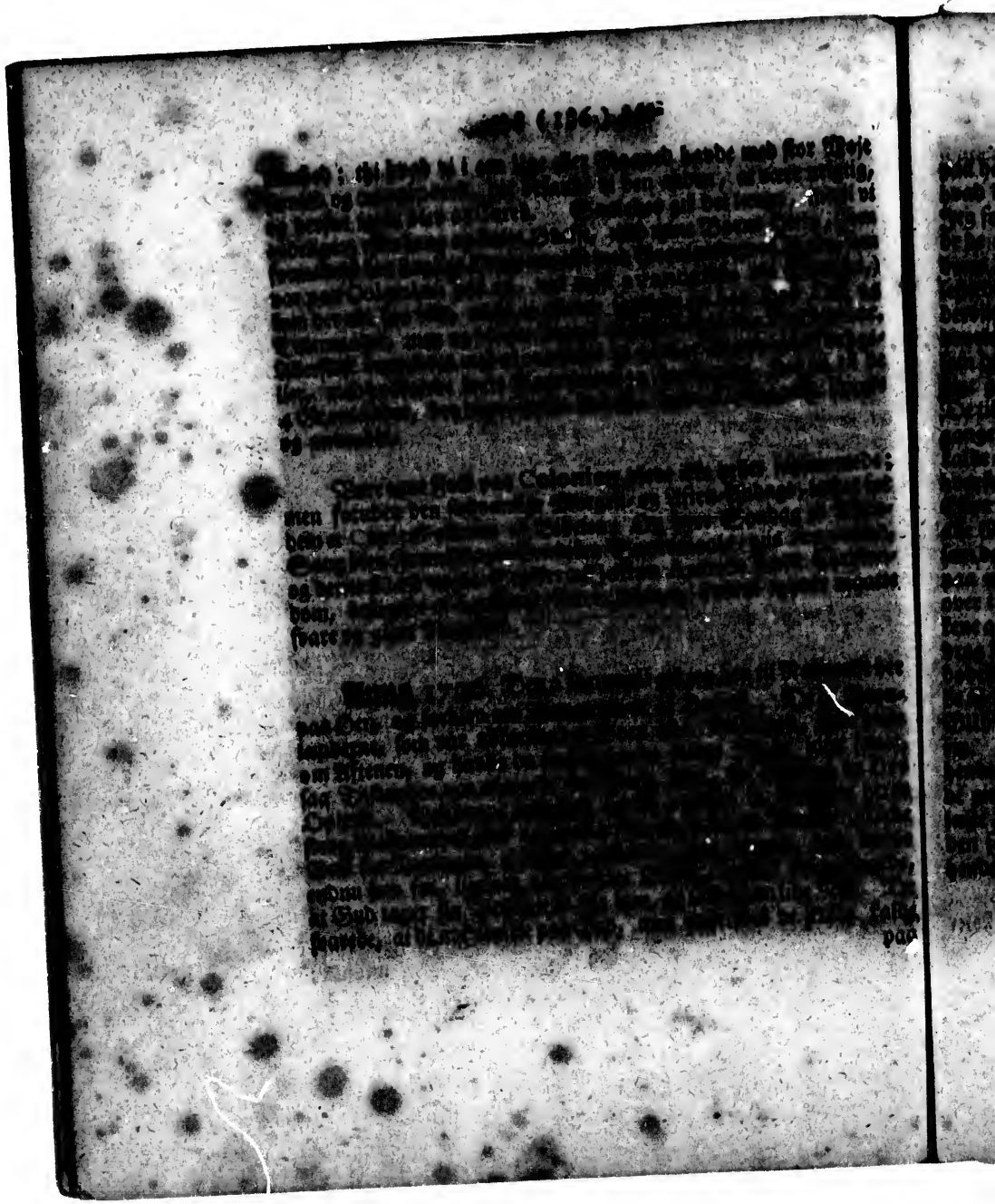

[illegible]

Den 12 dito afgik ved Dødsfald af Colonions Folk, som

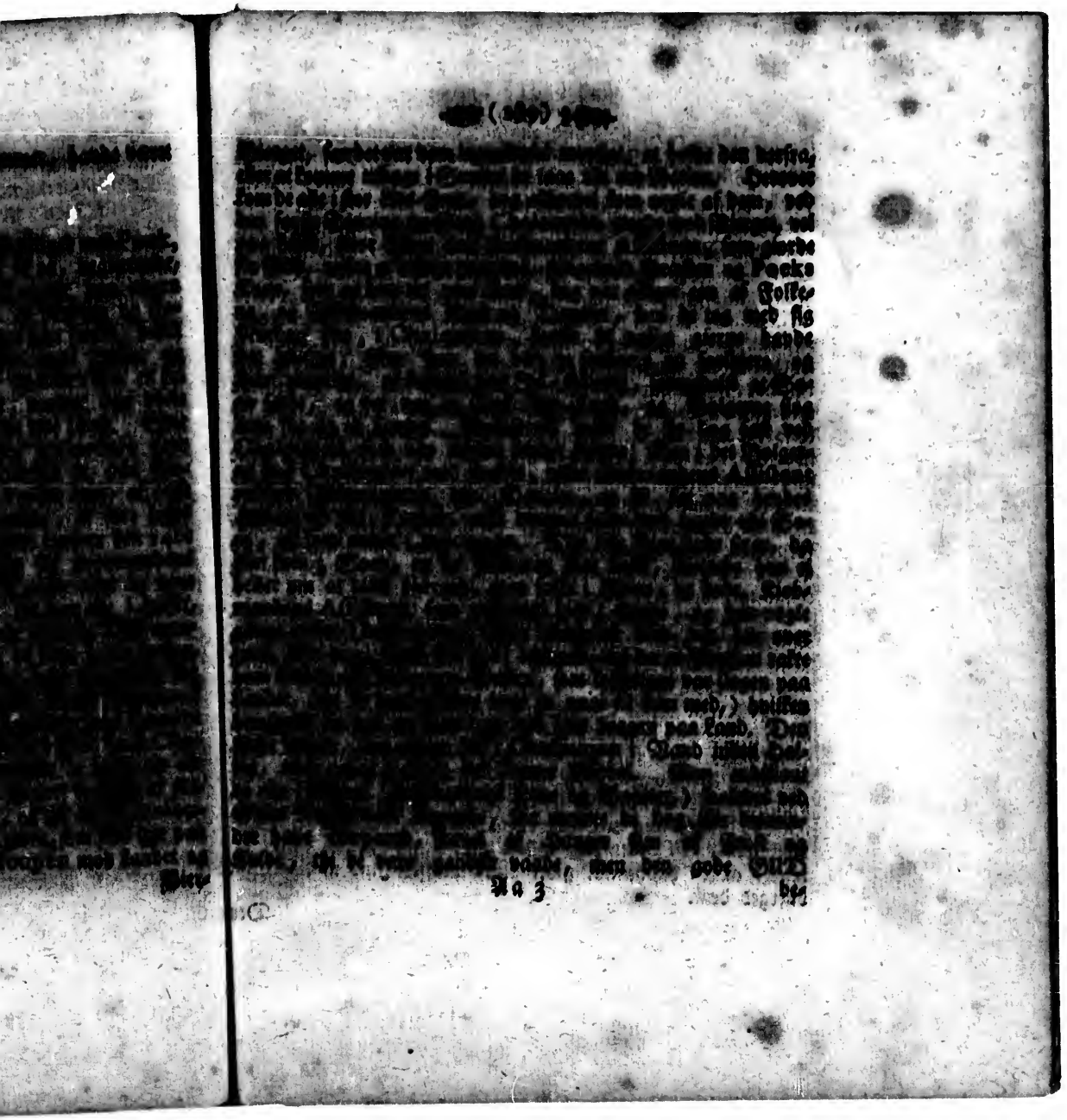

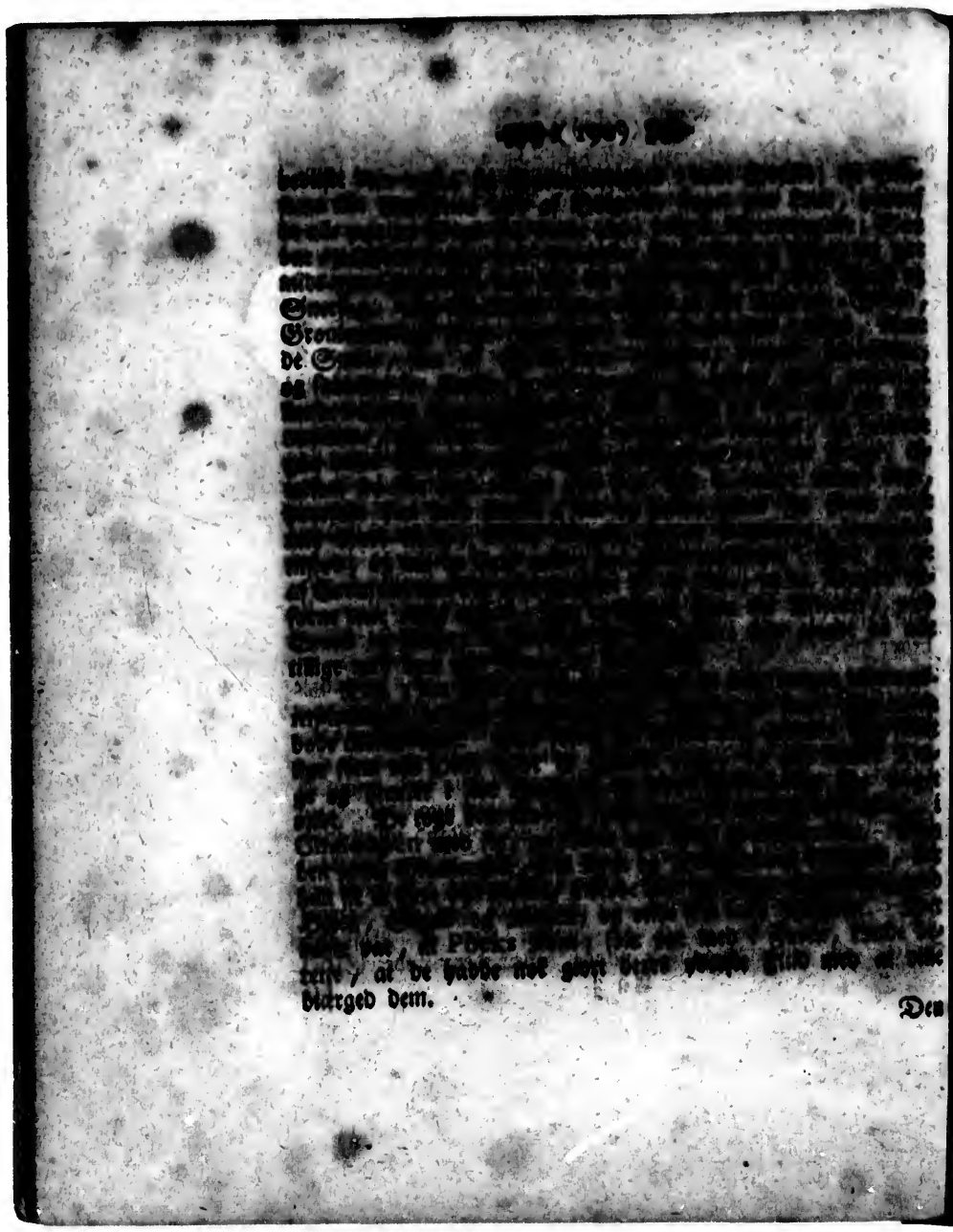

Den

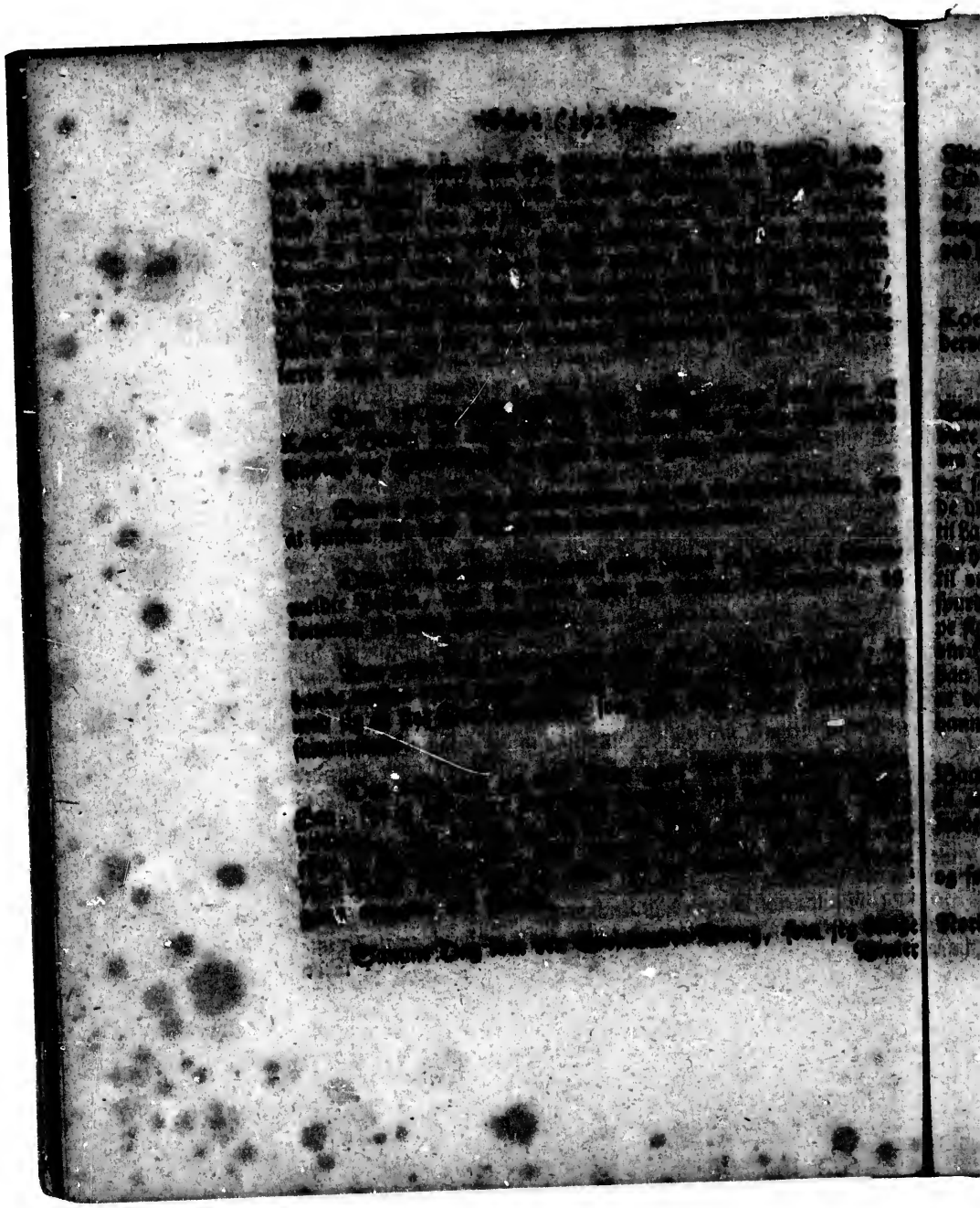

Winter forst havde taget til mig, og tænkte at beholde, men den Tid ikke havde Lust at blive hos os, nu atter til mig igien, og begiærede, at han maatte blive hos os. Og som han saa selv-villig fortungede det, tog jeg hannem an igien paa Forsøg, hvad der var ved hem at udrette.

Den 6 Martii foer jeg atter hen over til Grønlænderne udi Kock-Øerne, paa Mindedes vegne, og efter at jeg havde underviist dem alle, kom hiem igien den 7 dito om Aftenen.

Den [illegible] Grønlænder af Nødverne borte til [illegible], [illegible] meget [illegible] og [illegible] Præst. Tvende andre [illegible] ogsaa [illegible] og maatte holde ud om Natten paa Søen, og [illegible] [illegible], saavel som [illegible] [illegible] af [illegible], som de dreve iblant, [illegible] om Aftenen til Lands, [illegible] [illegible] de og [illegible] [illegible] komme til os, og [illegible] [illegible] udi, spurde og dem, om [illegible] og [illegible] hielpe sig? De svarede, [illegible] og [illegible] ham [illegible], eftersom [illegible] dem, at de [illegible] sig paa hannem.

[illegible] Assistent med den store [illegible], saasom der legnede sig [illegible] og allerede i sidste [illegible] Kiønt Bæst.

[illegible] til Nødverne paa Øen, og [illegible] om Natten.

Den 26de begaf [illegible] sig med tvende Chalouper Nord efter til [illegible], for at handle med Grønlænderne.

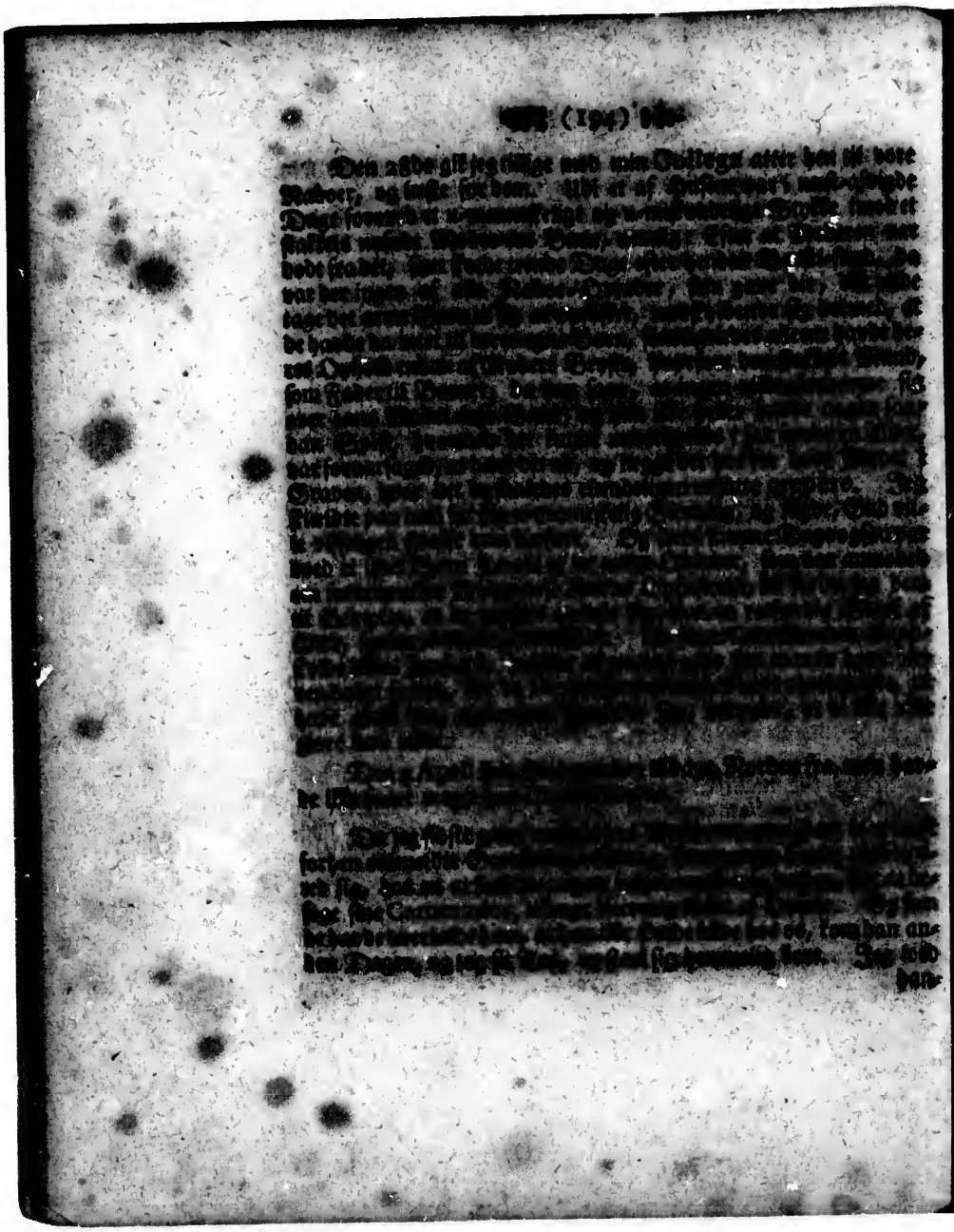

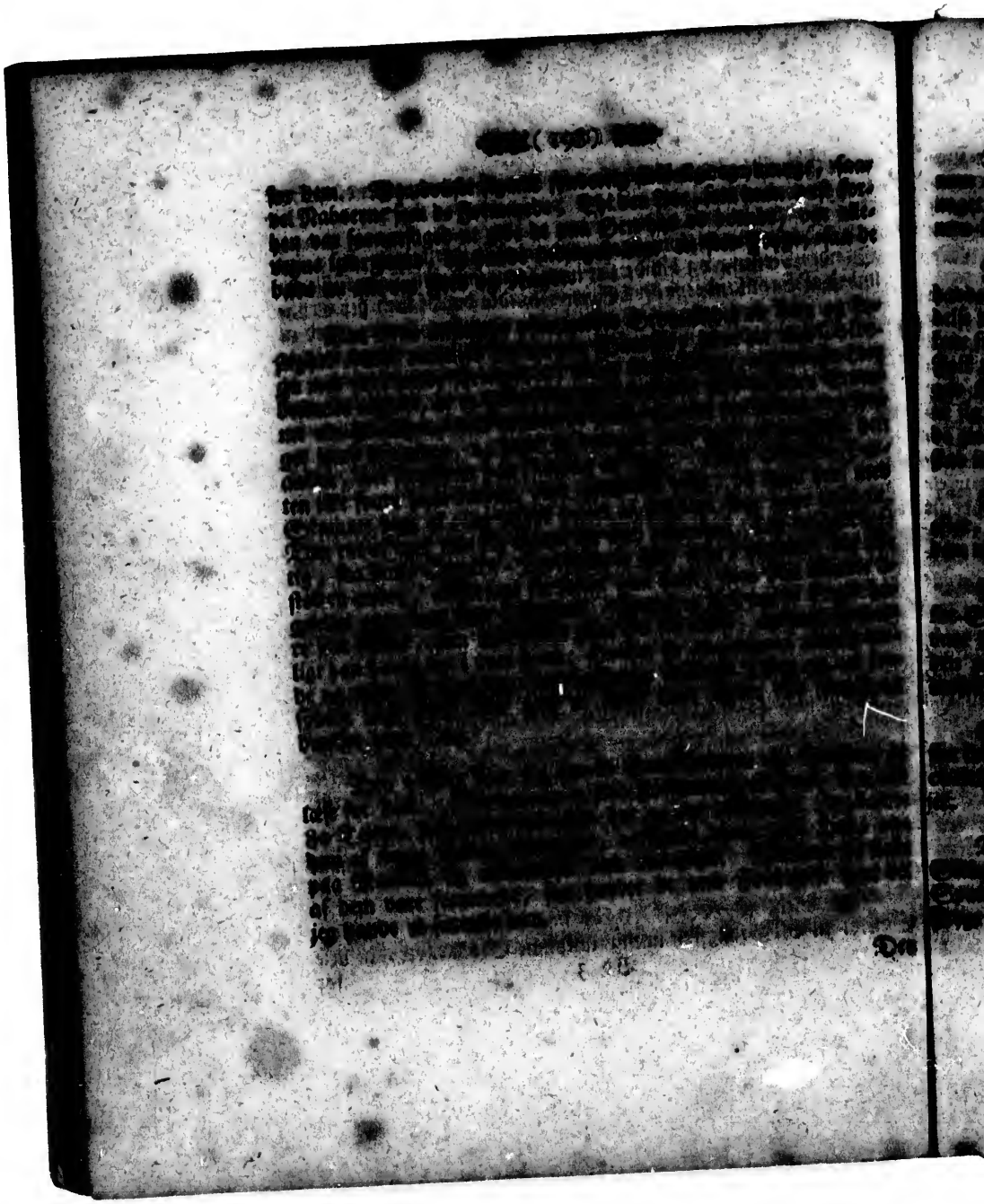

hos de Hollandske Hvalfanger-Skibe, som aarligen, efter at Hvalfisteriet er til Ende, søge ind udi en Bay, kaldet Syd-Bay, ohngefehr 30 Mile Norden for vores Colonie, for at sætte sig i Stand til Retour-Reisen, i Forhabning, for Betalning at faae hos dem nogen Proviant, hvormed vi kunde ophylde Livet, hvis Skibene, efter Gilds Behag, skulde udeblive. Og for at see [illegible] resolverede jeg selv at reise der Nord med vor [illegible] og een Chaloupe. Og for at giøre Colonien [illegible] af Mandskab som mest muligt var, blev [illegible] resolveret, at Kiøbmanden med 9 Mand af de andre Folk skulle ogsaa følge med, for at sættes paa de Hollandske Skibe, og saa [illegible].

Jeg [illegible] den 13 Junii paa Reisen, Nord efter, og som [illegible] var godt, fortsatte vi Reisen baade Nat og Dag, og kom paa samme Dag til Stedet vi forlangede. Udi Syd-[illegible] vi 12 Hollandske Skibe liggende, de fleste [illegible] alt [illegible]. De Hollandske Commandeurer [illegible] og accommoderede [illegible] paa det [illegible] forlangede Assistence af Proviant [illegible] de fleeste [illegible] under Vest-Ji[illegible] de udi Straet havde [illegible] vide, hvor lange de [illegible] Proviant de altsaa for dem [illegible] alle havde været af [illegible] to af dem [illegible] hos dem, [illegible] og 1700 Brød; [illegible] Kiøbmanden og de 9 Mand som [illegible] for at sætte om Borde til dem. Jeg ac[illegible] Amsterdamer Commandeurer, [illegible] Vest-Jisen, skulle de lobe ind paa Colonien

 til

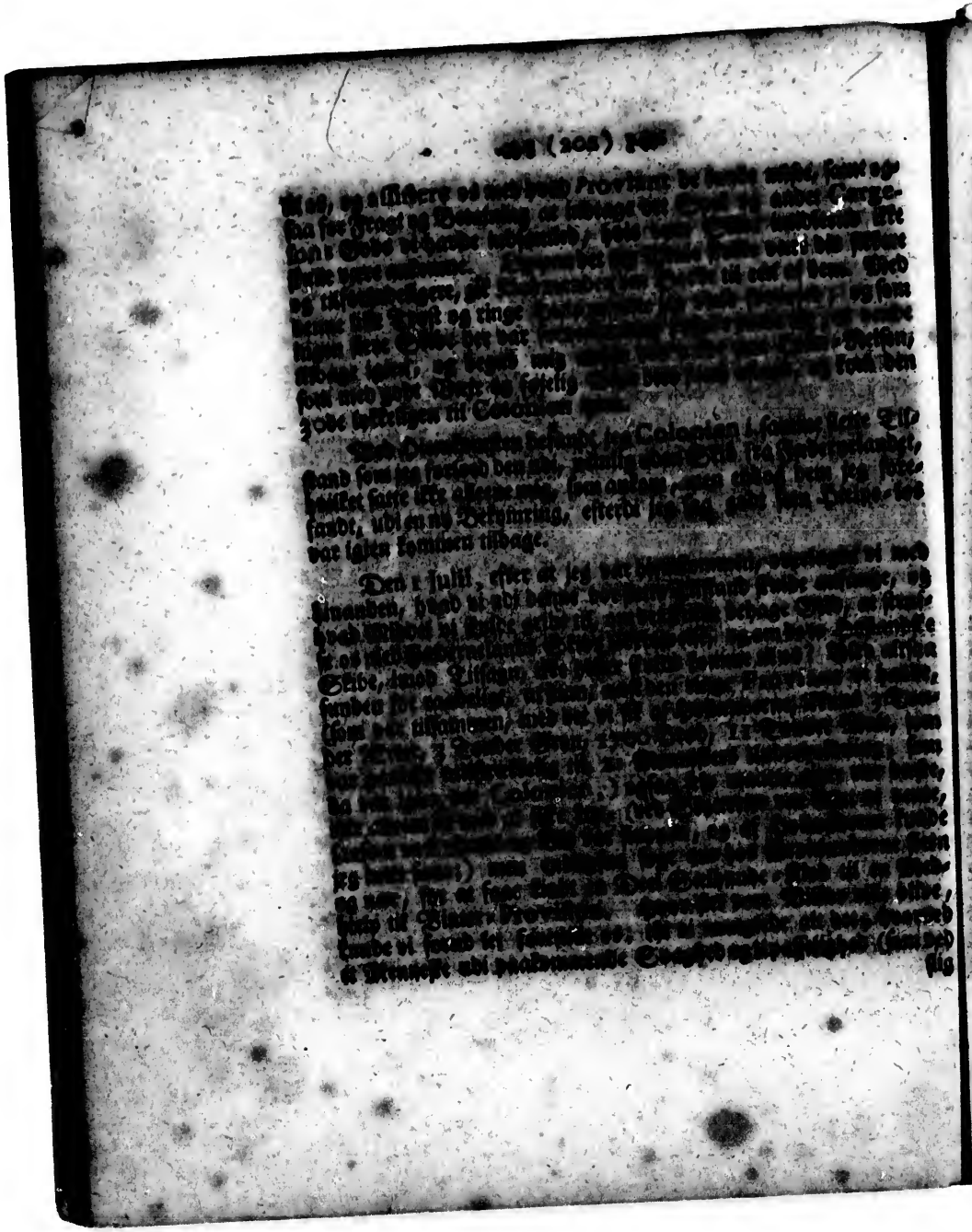

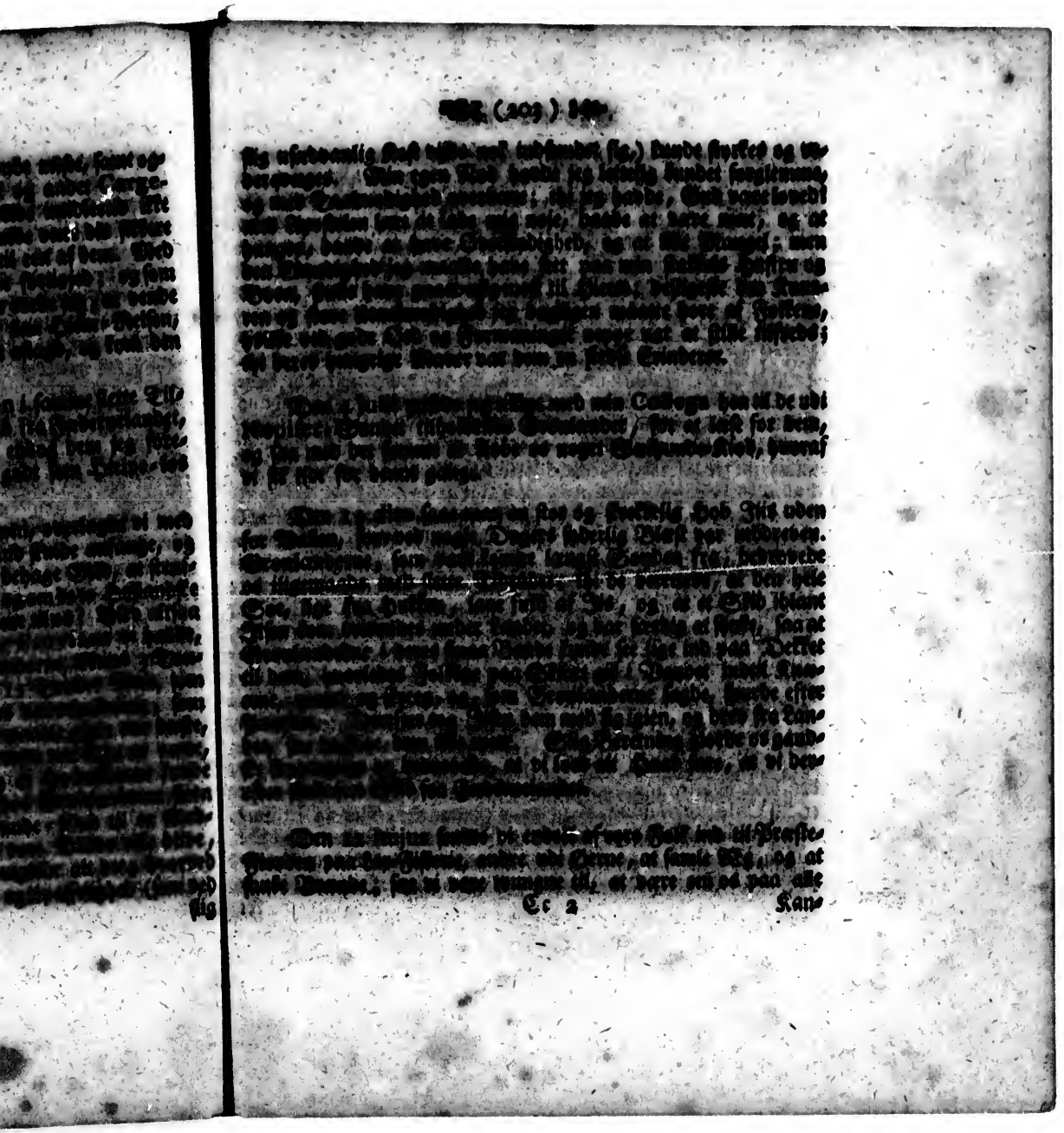

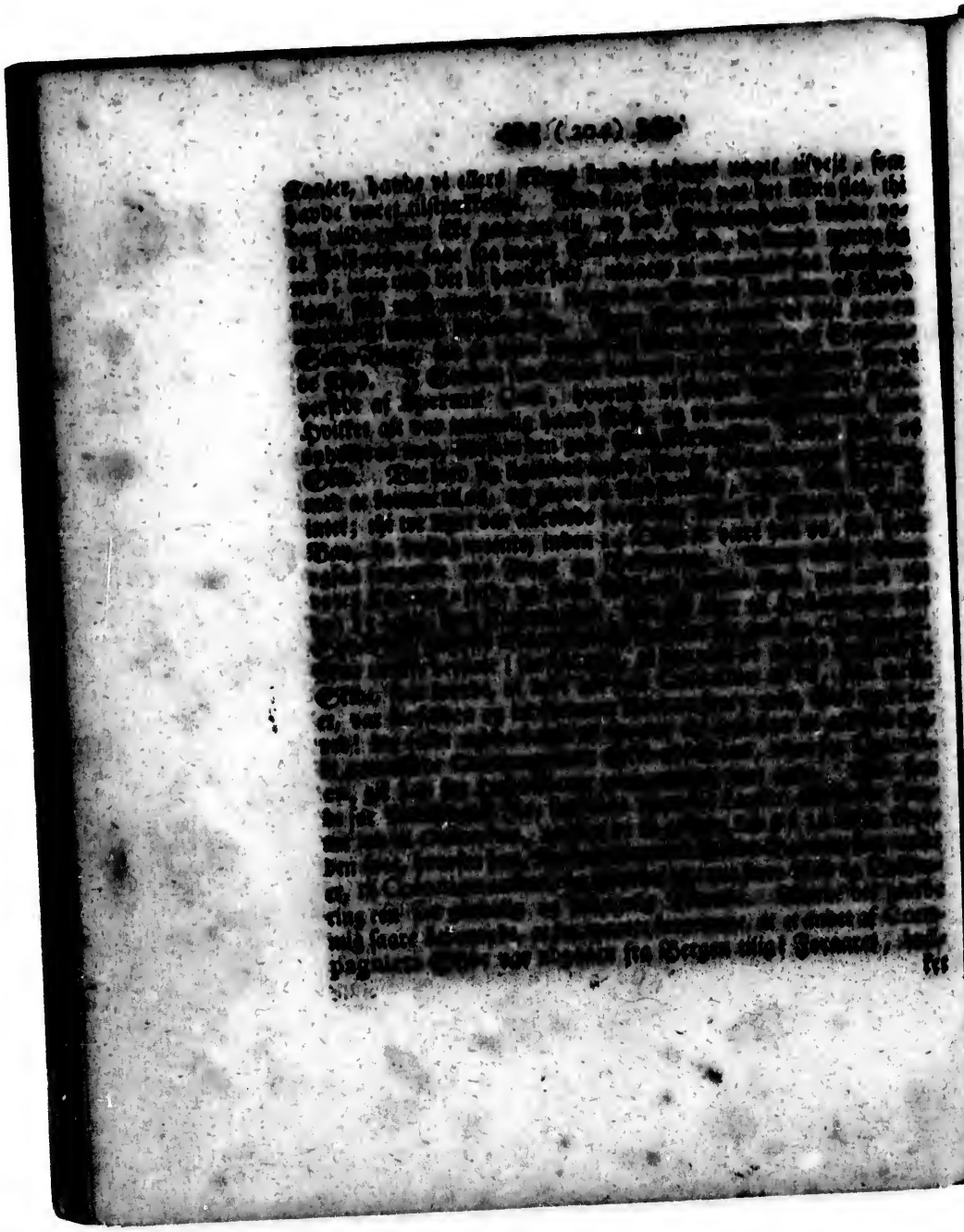

fet de dog slet intet havde sammenført til, og derfore var at befrygte, at være kommen til Ulykke, hvor man og siden fik at høre alt for sandt at være, og foraarsagede i Dessalnens [illegible] gang en stor Forandring og Uafstikke, som herefter skal forklaredes.

Den [illegible] sulede jeg med Skibs-Baaden Nord efter igien til [illegible]. Underveis [illegible] jeg to store Hollandske Skibe, beliggende udi en Havn, 7 Mile Norden for Colonien, for at giore sig [illegible] til Hiem-Reisen. Commandeurerne paa Skibene tog [illegible] med mig, og beviiste mig megen Høflighed, tilbød mig [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] allerede [illegible] [illegible]. Jeg [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tilbud, at [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Skib til os, behøvede vi intet for denne [illegible]. Efter saa [illegible] Discours reisede jeg igien fra dem, og [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Det i [illegible] fik mig [illegible] Vind, at komme ud af Havnen, for at søge Colonien, men Jis-Skrene laae allevegne i [illegible] det [illegible] vi [illegible] frem, saa det var umueligt at komme igiennem [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Colonien [illegible] den 19de [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] af [illegible] en [illegible] [illegible] Dreng, som var i Huset hos os, død, eftersom han i nogle Dage [illegible] været [illegible] [illegible], og var at befrygte, han [illegible] [illegible]. [illegible] han havde saa megen Kundskab om Gud, og sin Saliggiører, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] jeg det var [illegible], at [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Daab, hvilket [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] det. Han blev i Daaben [illegible] det [illegible] [illegible].

Fra den Dag [illegible] [illegible] os [illegible] Skib paa Havnen, blæste der continuerlig Sønden Vind, som satte Jisen, som

 laae

laae uden fore, ind paa Landet, [illegible] kunde komme ud med en Chaloupe. Dette [illegible] Skipperen [illegible] om hans forehavende Hiem-Reise.

Rast ovenmeldte lille Grønlænder-Dreng, som blev døbt, syntes nogle Dage derefter at være i Bedring, men han paa-kom strax igien en heftig Paroxismus den [illegible] Augusti, som continuerede udi trende Dage, hvorefter det [illegible] Dag [illegible] bedre med ham.

Den 12 Augusti begyndte Isen, som [illegible] [illegible], der drev ind [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fra det gaae ud [illegible], at Skibet [illegible] [illegible] [illegible] sin Retour-Reise til [illegible].

Den 13 dito afsendte man nogle Folk til Amaralik-[illegible], for at lade See til Creaturerne. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] med, for ved samme Leilighed [illegible] de der inde boende Grønlændere.

Den 14 [illegible] som [illegible] af vore Folk, som man ved de [illegible] [illegible] Grønlænder-Drenge havde [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] med een Tønde Sild. I [illegible] hvor man [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paa Lax-Elven, havde de [illegible] [illegible] [illegible] kunde faae.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Apparence til at [illegible] [illegible] til denne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], at [illegible] fra Landet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dog ikke raadelig, [illegible] [illegible] [illegible] var i Tar-Bandet, [illegible] [illegible] [illegible] til Dessel-[illegible] af [illegible] [illegible] [illegible] persvade-net der under [illegible] kom til at [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

re,

se, for befrygtende mydende Farlighed udi Soen; Hvorfore han beredede sig til Vinter-Leje, hvormed vi andre maatte være fornøjed.

Den 16de reisede Kiøbmanden med trende Mand ind til Lax-Eiden i Baals-Revier, for at fiske, og kom den 21de hiem igien derfra med trende Tonder Lax og et Rinsdyr. Den 22de foer de derhen igien, for at forsøge videre.

Den [illegible]de kom de i Præste-Fiorden liggende Folk ligetedes hiem [illegible] Tonder Lax.

Den 31de kom Kiøbmanden hiem med halvfemte Tonder Lax, og reisede den 4 September atter der ind, og kom hiem igien den 7 dito med trende Rinsdyr, men Lax fik de intet af for denne gang.

Afsiltonden, som for 14 Dage tilforne var reised Sonden efter paa Handels-Tonge, kom den 16 September tilbage igien, med Fartøiet fuld af Spek.

Den [illegible] reisede Kiøbmanden ind til Fiorden Ujaraksuak, [illegible] Baals-Revier, [illegible] Vest-[illegible] for samme, efter Directeurernes Ordre, at efterfor, og en Deel deraf til Prøve at hiemdringe. Min Collega [illegible] ved samme Lallighed kunde underviseede under [illegible]

[illegible] Dem, [illegible] Deres Angekuter havde af

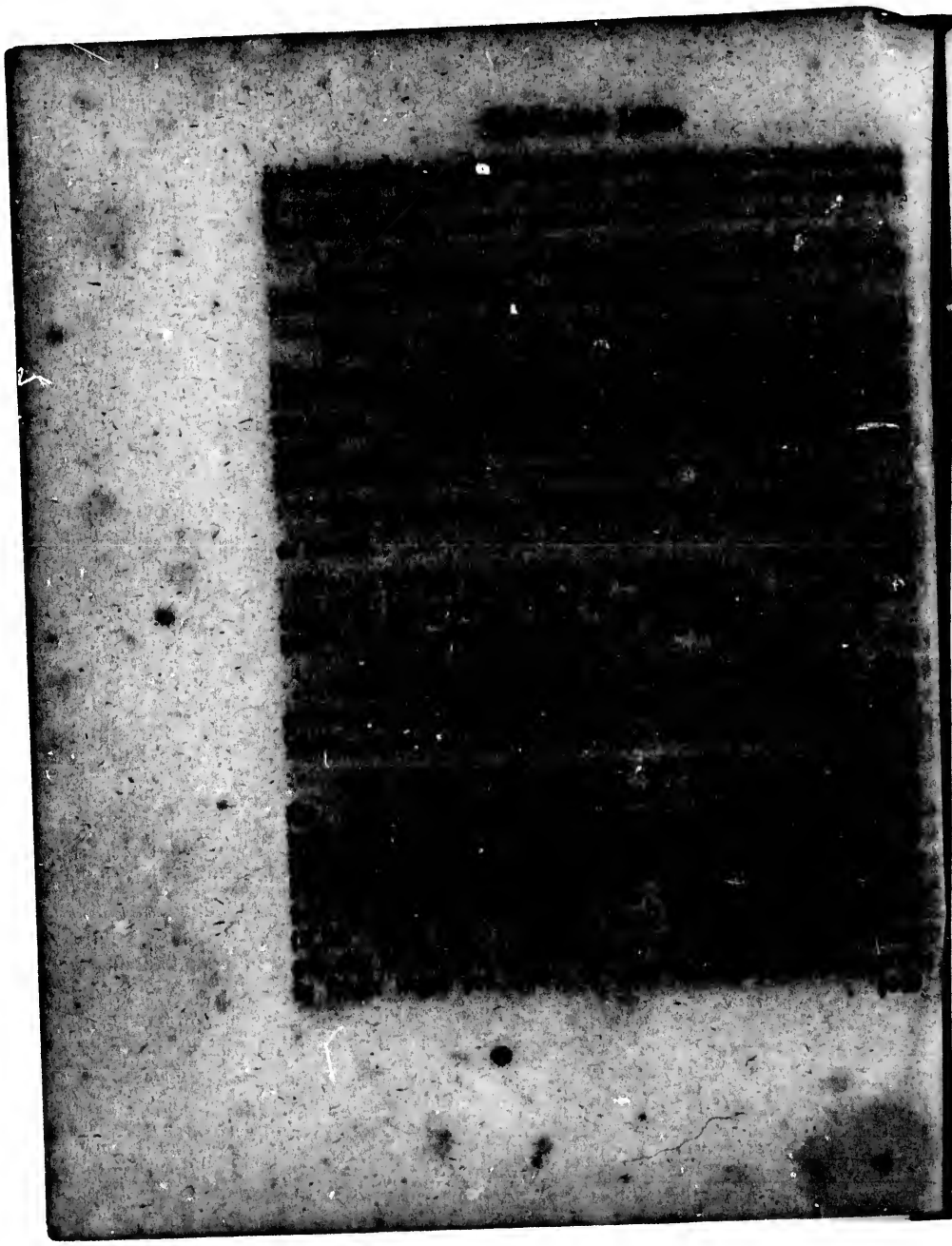

hvad de lærde een Vinter, det var igien forglemt den anden.

Den 22de kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Tougten, Sonden fra, hvormed og Handlingen var giorde for dette Aar.

Den 24de foer min Collega hen over til Grønlænderne udi Koek Herne, og læste for dem, besøgte ogsaa for Naboerne her paa Den, og kom hiem igien den 26de.

Den 5 November reiste jeg ogsaa paa Embedets vegne hen til nogle Grønlænder, som boede een Miil Østen for os.

Den 14de reisede Hr. Albert Top atter hen til Grønlænderne udi Koek-Herne, og læste for dem.

Den 25. og 26de var jeg atter hen hos de Østen for os boende Grønlænder, hvilke min Undervisning, som de sagde, vel behagede, og vilde beflitte sig paa, samme at efterleve; thi de troede hvad jeg sagde.

Den 10. og 11 December var Hr. Albert Top atter hos Grønlænderne, og catechiserede dem.

Den 17de gik jeg tilsige med min Collega hen til vore Naboer, og repeterede med dem den sædvanlige Undervisning, hvormed vores Visiter til Grønlænderne blev slutted i dette Aar.

Anno 1727. Dette Nye Aar begyndte med temmelig skarp Kulde, og stærk Blæst af Nord-Vest og Norden, med Snee-Driv.

Den 13 Januarii afsagde jeg den første Visite i dette Aar til Grønlænderne, og foer hen over til Koek-Herne og forblev der udi tvende Dage. Og som Vejrliget imidlertid var slemt med Storm og Sneefog, da beholdte jeg dem alle paa Land, og fik Tid til at examinere enhver i Særdeleshed, hvor da en Deel kunde smukt svare, og giøre rede for hvad de havde hørdt, men mange af dem derimod vidste lidt eller intet at svare til det jeg spurdte dem om. Der jeg nu spurdte dem, hvoraf det

kom, at de vidste intet af hvad jeg havde underviist dem om? svarede de, at de havde forglemt det. For nu at afstrække dem fra saadan Skiødesløshed, loed jeg dem forstaae, at den store Herre i vores Land, om hvilken de havde hørdt Koek fortælle, han havde ladet mig vide, at hvilke iblant dem, som ikke vilde give Agt paa min Undervisning, og forholde sig derefter, dem vilde han lade hente med Skibene hen til vores Land, og der lade lære og underviise. Men som de til sligt ej havde synderlig Lyst, lovede de, herefter at ville give flittigere Agt paa. Hos de Unge havde vi bedre Indgang, og saae mere Frugt af vores Arbeide end hos de Gamle, hvilke, ihvorvel ingen af dem findes, som jo nok giver vores Lærdom Bifald, ere dog af saa stor Lunkenhed og Koldsindighed, saa de synes ikkun lidt at røres og beveges af den guddommelige Sandhed.

Den 22de loed jeg min Søn gaae hen til Nabverne, at læse for dem. Udi disse Dage var saa skarp Frost, at Isen lagde sig langt ud paa Søen, saa man ikke nogenstæds med vores Fartøje kunde komme ud.

Den 29de, efter at Isen igien af stormende Vind var opbrudt, reiste Hr. Albert Top hen til Grønlænderne Østen fore, og catechiserede med dem, kom saa hiem igien den 30de.

Den 4 Februarii reiste jeg hen over til Grønlænderne udi Koek-Bene, paa Embedes vegne. Om Aftenen kom Grønlænderne hiem ud af Søen, og havde faaet en stor Hob Alker, (som er et slags Soe-Fugle,) af hvilke de ogsaa i denne Vinter tilforne havde faaet Mængde af. Jeg forestillede dem, om de vel vidste at erindre sig deres Pligt og Skyldighed imod Gud, for hans Gaver og Velsignelse? Hvortil de svarede, jo, de takkede Gud derfore, og jo mere de takkede Gud, jo mere fik de. Jeg forholdte dem, at de ikke skulle sige sligt, for at giøre mig en Velgefalt, men de maatte meene det af Alvor og Oprigtighed, ellers tog Gud sin Velsignelse igien fra dem.

Den 5 dito, efter at jeg om Morgenen havde læst for dem,

foere

foere de ud paa Soen igien, og jeg reiſede over til Naboerne paa vores Oe, hvilke jeg med det ſamme underviſte, efter at de om Aftenen vare hiemkomme af Soen, og iligemaade havde faaet mange Alker. Her var en gammel Qvinde, ſom var meget ſvag, hende foreſtillede jeg, at hun ſnarlig maatte doe; nu havde hun hørdt af mig, at der var baade en Pines Stæd og en Glædes Stæd, hvor Menneſkene efter Doden ſkulle ſamles og belønnes, enhver, ligeſom de have fortient, ſpurdte hende derfore, hvor hun meente, at hun ſkulle komme hen? Hun ſvarede, hun vidſte det ikke. Og ſom jeg ſagde, hun havde jo hørdt af mig, at de ſom frygte og elſke Gud, og troer paa hans Søn, ſkal komme til Glædens Stæd, fordi Guds Søn er død for dem, og ſaaledes freiſt dem fra Diævelen og Helvede; Men de andre, ſom har foragted GUD, og ikke ville troe paa hans Søn, de ſkulle komme til Pinens Stæd, til Diævelen. Havde hun nu troed paa Guds Søn, og frygted og elſked GUD, ſaa havde hun Himmerig at vente, hvis ikke, ſaa hørde hun Diævelen til. Hun ſvarede, hun vilde ikke til Diævelen. Jeg ſagde atter til hende: Vilde hun ikke til Diævelen, ſaa maatte hun bede Gud om ſin Naade. Dette lovede hun vel at ville giøre, men GUD bedre! efter udvortes Anſeende var hun ikke i Stand, at giøre ſligt. Hendes Søſter, ſom var een af vores andægtigſte Tilhørere, og ſyntes mere at være ren, ſagde, at ville erindre hende derom; Hun læſte ogſaa for hende den lille Bøn og Suk til Gud, om hans Naade og et ſaligt Endeligt, ſom hun og læſte efter hende.

Der havde nu i mere end 14 Dage været et overmaade deiligt Vinter-Vejr, klar, og dog gandſke mild Luft.

Udi diſſe Dage havde der været ſaadan Mangfoldighed af Alker udi Soen, ſaa Grønlænderne har jaged dem udi Hobe-Tall for ſig til Landes, og taget dem med Hænderne.

Den 6 Februarii reiſede Kiøbmanden med tvende Chalouper Nord til Piſubigme, for at fornemme, om Grønlænderne der ſammeſteds havde noget at forhandle, og kom hiem igien den 10.

dito, med begge Chalouperne fulde af Spek; thi Grønlænderne havde i denne Vinter havd god Lykke til Sælhunde-Fangst.

Den 14de besøgte Hr. Pop atter Grønlænderne udi Koek-Øerne, og kom hiem igien den 16de, og havde ogsaa læst for Naboerne paa vores Øe.

Den 17de reisede Kiøbmandens Assistent med tvende Chalouper atter Nord efter, for at handle med Grønlænderne, og kom hiem igien den 23de, ligeledes med en god Ladning af Spek.

Formedelst at Alke-Fangsten gik saa extraordinaire vel til, saa kom ogsaa mange af Fiord-Folkene ud, for at ligge her paa Alke-Skytterie, saa at de her omkring boende Grønlænders Huse bleve saa opfyldte med Folk, at mange af dem vare foraarsagede at tage Logemente hos os, hvilket vi ikke heller kunde nægte dem, for at nyde samme Velbillighed af dem igien, naar vi vilde tage ind til dem.

Den 27de reisede Assistenten atter Nord efter med Fartøjerne, at afhente mere Spek.

Den 6 Martii gik jeg tillige med min Collega hen til Naboerne, dem saavel som de ankomne Fremmede at underviise, hvilke alle vare skikkelige og lærvillige nok.

Den 7 dito kom Assistenten hiem igien, Norder fra.

Den 10de giorde Poeks Kone Barsel, og fik en Søn, som blev døbt den 11 hujus, og kaldes Christian. Hendes Haardfyrhed og stærke Natur var at forundre sig over, thi hun baade for og efter Fødselen vidste af ingen Smerte og Pine at sige.

Den 12te tildrog sig noget paa Colonien, som nær havde bragt baade mig selv og flere om Livet, hvilket jeg ikke kand forbigaae at anføre, eftersom Gud derved lyed see sin store Godhed og naa-

naadige Omsorg for mig og mine, i det han een saa stor Ulykke fra os vendede, som min Uforsigtighed nær havde styrted mig udi; nemlig, jeg havde en Tidlang havd nogle Chymiske Species staaende i Digestion, hvilke ved en Forseelse af alt for stærk Varme, jeg agtede at være kommen af sin rette Orden, og til det destinerede Brug utienlig, hvorfore jeg aabnede Glasset hvorudi det var, ej tænkends, at deraf skulle noget ondt foraarsages, som jeg og ikke heller kunde mærke, at derudaf gik nogen Stank eller giftig Damp; Men jeg maatte med Forundring fornemme, hvorledes tvende Hunde-Hvalpe, som mine Born havde taget ind i Stuen, at lege med, bleve, i det de sprang af og til paa Gulved, og leegde med hinanden, ligesom af Gift opblæste, tumlede omkring paa Gulved, og vriede sig som Orme af stor Pine, saa de efter en halvfierdings Time vare gandske døde. Og som jeg endda ikke kunde tænke, at det foraarsagedes af de giftige og sær penetrante Dunster af det som var i Glasset, lved jeg begge Hvalpene, af en Vildmands-Pige, som var hos os, aabne, for at eftersee, om de havde ædt eller faaet noget i sig, som kunde giøre dem Skade, men man kunde ikke see det allerringeste. Omsider begyndte jeg selv med min Hustru og Born, og saa mange som paa den Tid var i Stuen hos mig, hvor iblant vare tvende Grønlænder-Piger, at blive meget ilde tilpas af Hoved-Pine og Magteslæshed, og saa trangbrystige, at vi neppe kunde tale, hvorover vi alle med hinanden bleve gandske bestyrdsede, og vidste ikke, hvad os var vederfared. Jeg formærkte da strax, hvoraf det monne komme, tog ind lidt Theriac, at fordrive Giften med, og gav ogsaa de andre deraf, hvormed vi continuerede, indtil den gode Gud, efter faa Dage, hialp os alle til vor forige Helbrede igien, undtagen den ene Vildmands-Pige, som fra den Dag siden var ikke vel, og nogen Tid derefter ogsaa døde. Jeg takkede Gud hierteligen, som opholdte og styrkede os, at vi ikke ogsaa af disse giftige og dog u-empfindlige Dunster creperede.

Og som jeg har sat mig fore, oprigtig og omstændelig at fortælle, alt hvad jeg, for det Grønlandske Dessein at see

befordred, mig havde foretaget, saa vil jeg og her melde Aarsagen, og hvad Øjemærket var med dette Chymiske Arbeide, dog forst udbede mig den Christelige og vel-dommende Læseres Christelige og retsindige Raisonnement, eftersom jeg vel veed, den at Materie, hvorom skal formeldes, staaer ikke hos alle i lige god Credit.

Det jeg Anno 1718, som for er meldt, var kommen til Bergen, og søgte der Patroner til det Grønlandske Desseins Foretagelse, men fandt saa gandske faa, som til sligt vare villige, blev jeg derover gandske bekymred i mit Sind, ej seende, ved hvad Vej og Middel jeg til mit Forsæts Fuldbyrdelse skulle komme. Mig faldt derfore ind, hvad der tales og skrives om den saa kaldede Philosophiske Steen, og tænkte, hvo der var saa lykkelig, at han saadan Videnskab besad, han kunde nok udføre sligt et Verk. Og endskiønt jeg til den Tid endda ikke havde læst de Authores, som tracterer slig Materie, saa var jeg dog curieuse for at maatte see nogen som der om handled; og kom mig da forst til Haande de saa kaldede Saxiske Manuscripta, desligeste Becheri Chymischer Rosen-Garten, hvilke, der jeg igiennem læste, syntes mig, at man efter de Processer, som der udi fandtes beskrevne, lettelig kunde komme til den Videnskab, at blive en Adeptus; alleene det kom mig mistænkelig for, at skiønt den Guldmager-Konst saa tydelig i slige Skrifter læres, saa vidste man dog ikkuns saa faa, ja snart ingen, som slig Konst besad. Ikke dismindre, saa fik jeg dog Lyst at forsøge endeel af de letteste og mindst bekostelige Processer, efterdi jeg havde ellers intet Embede at tage vare, som derover kunde blive forsommed. Men som jeg var gandske uforfaren i Chymien, saavel som Smelte-Konsten, gik mange Glas af Uforsigtighed for mig i Løbet; hvorfore jeg giorde mig bekiendt med en vis Apotheker, for af ham at lære nogle Chymiske Haandgreb, menende, naar jeg kunde det, da skulle det øvrige lettelig lade sig giøre. Men min Forhaabning slog mig gandske feil, thi med alt det Sudlerie, som jeg næsten udi tvende

de Aar plagede mig med, profiterede jeg intet uden Møje og skiønne Fingre, og dertil nogle Pengers Forliis, saa jeg omsider blev gandske kied deraf. Imidlertid var mig endeel andre Chymiske Authores komne til Hænde, saasom Sendivogii og Com. Bernhardi og fleres Skrifter, af hvilke jeg vel lærdte, som jeg ogsaa i Sandhed havde befundet, at all Process-Kræmmerie var lutter Bedragerie, men i det øvrige forstod ikke mere af deres Hieroglyphiske og forblummede Talemaader, end som jeg havde læst et ubekiendt Sprog; saae dog, at de Kaisons som de forbragte, at bestyrke og tydelig giøre deres Philosophiske Konst med, vare meget vimelige, endskiønt jeg ingen Concordantz og Overeenstemmelse imellem dem selv indbyrdes kunde finde. Dette betog mig alt Haab, nogensinde at komme saa vidt, at jeg engang kunde forstaae deres Talemaader, end sige deres Mening og Hensigt, lagde dem derfore borte, og tænkte aldrig mere at bryde min Hierne med saa unyttig Studering, allerhelst, siden jeg hverken vidste nogen, der mig med sin Manuduction af disse Philosophiske Labyrinther og Irregange kunde og vilde udfore, ej heller vilde lade mig mærke, at jeg var begiærlig efter at vide sligt.

Efter at jeg var kommen til Grønland, stak mig atter Lysten at ville læse noget i forbemeldte Philosophiske Skrifter, og endskiønt jeg deraf ikke forstod mere end som tilforn, saa blev dog altid en Lyst tilovers, og en Begiærlighed, ofte at repetere, hvad som læst var, og befandt at være sandt, at lectio lecta placet, decies repetita placebit. Dette opmuntrede mig, at lægge mig flere Chymiske Authores til af de kaste, fornemmelig de, som vores berømmelige Borrichius udi sit Conspectu Chemicorum recommenderer, saa jeg Tid efter anden forskaffede mig mere end 60 Chymiske Authores, hvilke alle jeg med største Flid og Eftertanke igiennem læste, med hinanden confererede, og ofte repererede. Herved profiterede jeg da saa meget, at jeg ikke alleene lærdte nogenlunde at forstaae deres Terminos og

Tale-

Talemaader, men mærkte ogsaa, hvorudi de i Almindelighed med hinanden concorderede og bare eenstemmige, hvortil D. Becheri Oedipus Chymicus meget contribuerede, og gav mig ikke et lidet Lys. Der jeg nu omsider, i mine Tanker, formentes at have faaet nogen Grund og Indsigt i ovstbemeldte Philosophiske Skrifter, resolverede jeg, at ville fore min Theoriam til Praxin, og tog den Materie jeg holde for at være den rette, og procederede dermed efter Philosophorum Præscription. Men om nu enten min Materia eller Modus procedendi har været rigtig, vil jeg ikke sige for vist; men efter det Tegn, som Philosophi Adepti forsikrer in Regimine Saturni skjer at aabenbares, og lader sig see, skulde jeg næsten slutte det; Thi min Materie, efter 50 Dages Forlob, begyndte at blive gandske sort, hvilket Philosophi kalde Signum exoptatissimum, operis initium, putrefactionis indicium certumq; commixtionis Principium & causa regenerationis. Nam unde fit corruptio inde fit vita ex regeneratio. Men videre var jeg ikke værdig at see; thi, som meldt er, ved Forseelse af en alt for stærk Varme, agtede jeg min Materie at være fordærved, hvorfore jeg tog den ud, og, til min Skade, for Tiden aabnede den, ej agtende Philosophorum Erindring og Advarsel: Vogte dig, at du ikke aabner eller beveger dit Glas, fra Verkets Begyndelse indtil Enden, det maatte ikke alleene bringe dig stor Skade, og du skal aldrig kunde fuldfore dit Verk, men det maatte og med sin Gift dode dig; thi dends Stank er som Stanken af de Dodes Graver, derfor vogte dig for dends subtile Gift. For den tilborlig Laagtning er det den høieste Gift, men efter fuldkommen Laagning den høieste Medicin.

Efter at jeg nu ved Uforsigtighed havde fordærved alt mit Arbeide, og taget det udaf Glasset, vilde jeg ved Smelten udaf den

forte Materie faae mit Guld igien, som jeg havde indsat, men imod all Tanke befandt jeg, at det var forandred til en blyagtig Materie, næsten ligesom Antimonium, og til sit forige Corpus ikke kunde reduceres. Her labet jeg een Forstandig-homme, om stint og puurt Guld, som det i Begyndelsen var, uden en Philolophisk Operation og Proces, til en blyagtig Materie kand forandres, saaledes, at det ikke til sit forige Corpus kand reduceres? Saa vidt har jeg erfaret.

Endskiønt jeg nu havde giordt forgiæves Arbeide, som vel saare fortrod mig, saa gav det mig dog nogen Fortrøstning, at jeg havde seet de Tegn paa mit Arbeide, som lignede et Philosophisk Verk i Begyndelsen, hvoraf jeg sluttede, at havde været paa rette Vej, og forhaabede derfore, ved større Flid og Forsigtighed, en anden gang at skulle gaae lykkeligere af for mig. Men jeg formaaede aldrig mere at komme saa vidt, eller at see den Forandring i mit Verk, som jeg saae den første gang, skiønt jeg tvende gange siden forsøgte derpaa, og derudi brugte all opmærksomhed Flid og Forsigtighed; hvilket gav mig en stor Forundring, og kunde ej anderledes optage det, end at det ikke var Guds Villie, at jeg skulle komme til slig Videnskab.

Til Eftertanke paa denne Materie, vil jeg ydmygst have den velbornende Læsere anmodet, at han ej forarger sig over dette mit frugtes-løse Arbeide, og ej regne mig iblant dem, som af Begierlighed til stor Rigdom og Herlighed har indviklet sig udi slige baarlige Speculationer, og et saa vidt udseende Arbeide, hvorudi ingen, eller dog ikkuns gandske faa har naaed deres Ønskemerke; Thi ligesom jeg i alt det øvrige jeg har foretaget mig, har alleene hensigted til Grønlands Opkomst, og de arme Hedningers Bedste, saa ved og Gud, at jeg i dette har ikke heller havd anden Hensigt. Jeg tænkte, var saadan en høy Videnskab, ved flittig Eftersøgning, opnaaed af andre, hvem ved, om ikke ogsaa Gud kunde lade mig komme dertil, helst ef-

tædi mit Øjemærke, sandelig, var ikke andet, end at befordre
Guds Ære, og arme vankundige Menniskers Oplysning; men
at sligt, efter den allvise Guds gode Raad og Velbehag, ikke har
vildet lykkes for mig, bor jeg lade mig nøje med, da jeg dog ikke
dismindre haaber, at den allmægtige Gud ved andre Midler veed
at besørge og befordre sin Ære. Lige saa lidet som den ret-dom-
mende Læsere maa tillægge mig en utidig og til Rigdom henseende
Konst-Begiærlighed, lige saa lidet vil jeg haabe, at han anseer den-
ne min Relation for noget Storpralerie, hvormed jeg vil indbilde
mig selv og andre, ved Hændelse at have træffed en Konst, som dog,
efter mange fornuftige Folkes Tanker, aldrig er in rerum natura;
Thi jeg relaterer intet andet, end hvad mig i Sandhed er begeg-
ned, og for Resten lader det staae ved sit Værd, hvad enten det er
saa eller saa med mit Philosophiske Verk. Men som jeg ikke tvi-
ler paa, at der jo findes dem, som forstaae Philosophorum Chy-
micorum Skrifter, og deres Opera, da vil jeg ogsaa more Phi-
losophico parabolisk, viis fortælle, baade, hvorledes jeg har pro-
cedered, og hvad Materie jeg har udvalt, at Forstandige deraf
maa forstaae, om jeg har været paa rette Vej eller ikke.

Een Philosophisk Drøm og Parabel.

Der jeg en Tidlang havde plaged mig med Philosophiske
Tanker og Speculationer, fandt jeg omsider i Søvn, og drøm-
mede, hvorledes jeg saae en meget skiøn Fyrstelig Person, der af
Stand, Rigdom og Herlighed blant sin Slægt ikke havde Lige;
Men det var bedrøveligt at fornemme, at endskiønt samme skiønne
og prægtige Herre nok var i Stand, at fornøre sin Slægt, saa fand-
tes der dog ingen iblant all hans Slægt af Qvindelig Kiøn, som
han kunde faae til sin Gemahl, uden een eneste Jomfru, men den
samme var ej alleene behæftet med en arvelig Ureenhed, men endog-
saa derforuden ubeqvem til Ægteskab, og til at undfange og føde
Børn af sig. Og som samme Fyrstelig Person havde ikke dis-
min-

mindre en synderlig naturlig Tilbøjelighed til denne Jomfru, og jeg, som Præst, havde gierne copuleret dem tilsammen, for at see af dem en herlig Slægt og Afkom, da conſulerede jeg flittig vel-forfarne Medicos, om ikke nogen Medicin kunde haves, hvorved denne deilige Jomfru kunde blive helbred, og til Frugtbarhed beredes. De gav alle det Raad, at Jomfruen maatte sættes udi et Bad, for at svede og purgere, og indgives en kraftig Kiærligheds-Drik af Martis og Veneris hidsige Blod, hvorved hendes kolde og ufrugtbare Natur kunde opvarmes, og til Frugtbarhed beredes. Det blev sat i Verk, og badet bereedt af en Saturniske Brønd, og af Vulcano syv gang heedt giort. Det er ikke at sige, hvad Marter og Pine den deilige Jomfru, efter syvfold Baden, udstod, saa hvis hun ikke ved Lunæ kiølende Kraft var bleven vederqvæged, og saa flitteligen opvarted og tient af hendes Slætninger, alle Saturni Børn, som ogsaa til Jomfruens Sundhed contribuerede, alt hvad de formaaede, da havde hun aldrig kunde udstaaet den haarde Cuur, og kommet til Helbred-Stand, for at blive saa prægtig en Fyrstes Gemahl. Der nu Jomfruen var opkommen af det hede og hidsige Bad, og fra sin arvelig Urenhed entlediged, og til Ægteskab og Frugtbarhed, ved Martis og Veneris indgydende Kraft bereedt og skikked, maatte man forundre sig over hendes overmaade deilige Gestalt og Skikkelse. Den Fyrstelige Person, som ellers havde en naturlig Tilbøjelighed til Jomfruen, blev nu, der han saae sin allerskionneste Dianam, saa indtaget af hendes Deilighed og Skionhed, samt venlige og med Blufærdighed tempererede Miner og Geberder, saa han ikke længere kunde holde sig. Der blev derfore strax giort Anstalter til den Fyrstelige Bilager, og et herlig Christalliniske Brude-Kammer bereedt, hvorudi de begge gik ind, og med hinanden opsteeg i Kiærlighedens Ægte-Seng. Derpaa blev Doren vel tilslukt, og Nogelen overlevered Vulcano at forvare. Jeg saae dem omfavne hinanden med inderlig Begiærlighed, og efter

at de nokſommelig havde forlyſted ſig udi hinandens Kiærlighed, faldt de omſider begge af Afmægtighed ligeſom udi en dyb Søvn, og daanede. Jeg ventede længe paa, at de igien ſkulle opvaagned, men uformodentlig blev vare, at der opſtigede en mørk Taage udi Brude-Gemakket, ja det deilige Brude-Par begyndte at fortne, og ſee ud ſom et dødt og forfuled Aadſel. Jeg forſkrækkedes ſaare for denne Syn, tog Rogelen fra Vulcano, og ubetænkſom aabnede Gemakket, hvoraf udgik ſaa grueſom og penetrant en Stank, dog uempfindlig, ſaa det nær havde koſted alle vores Liv, ſom der vare nærværendes. Jeg gik hen, og beklagede min Skiæbne for det Philoſophiſke Collegio, men de beſkyldte mig for en Misgierning, og ſtraffede mig haarde, at jeg ikke loed diſſe døde Corpora roelig hvile i deres Grav, til Opſtandelſens beſluttede Termin, da af deres Aſke den forønſkede prægtige Solens Søn viſſelig ſkulle have opſtaaet. Jeg erkiendte min Daarlighed med Fortrydelſe, og dermed opvaagnede af min Philoſophiſke Drom.

Den 18 Martii blev imellem mig og min Collega, Herr Albert Top, beſlutted, at han ſkulde reiſe hiem til Fædrenelandet, med Skibet ſom her havde ligget Vinter-Leje, og nu lavede ſig til Hiem-Reiſen, for at giøre Deſſeiners itſige ſlette Tilſtand Vedkommende underdanigſt bekiendt, og efter Mueligheed drive paa de forlangende Anſtalters i Verk-ſættelſe, eftерſom ſligt ved blotte Skrivelſe ikke ſaa eftertrykkelig, ſom fornoden giordes, kunde ſkee.

Den 27de var Herr Albert Top hen hos Naboerne, og tog Afſkeed med dem.

Den 28de reiſede Kiøbmandens Aſſiſtent med den ſtore Baad og een Chaloupe Sønder efter, for at handle.

Den 2 April gik Skibet, ſom til dets havde ligget Vinter-Leje, igien fra Landet, for at fortſætte Hiem-Reiſen. Med min Collega afgik ogſaa een af de Grønlænder, ſom jeg havde i Hu-

ſe

set hos mig, efterſom han ſelv forlangede at følge med, for at see vort Land, og fornemme, om det forholdt sig saaledes, som Poek havde beretted. Men som de uformodentlig i Soen træffede en stor Hob Jis, hvor de ikke kunde komme igiennem, var Skipperen foraarsaged, at vende om igien, og kom den 6 dito igien tilbage til Colonien, og havde imidlertid udstaaet et stormende Væjr, og havde været i stor Fare for Jisen.

Den 7de nærmede sig ogsaa Jisen under Landet, saa man af Colonien kunde see den, og blev af syderlig Vind jo mere og mere sadt ind paa Landet.

Samme Dag gik jeg hen til Naboerne paa Øen, og læste for dem. Iblant andet jeg talde med dem til deres Oplysning, var ogsaa om Daaben, hvis Nødvendighed til Salighed, jeg efter Muelighed betydede dem. Derpaa svarede de, og sagde, at de gierne ville lade sig døbe. Men jeg lod dem forstaae, at eftersom jeg endnu ikke var forsikred paa, om de af Hiertet troede, frygtede og elskede Gud, da turde jeg endda ikke fordriste mig til at døbe; thi Gud vilde ikke, at nogen skal døbes, uden de som kiender deres Synder, og dem fortryde, beder Gud om Naade, og hierteligen troer og forlader sig paa JEsum Christum etc. De paastod alle, at de giorde det, og vilde ikke, at jeg i nogen Maade skulle tvivle paa deres Oprigtighed.

Den 8de kom Assistenten hiem igien af Handels-Tougten, Sonden fra, med Chaloupen, men den store Baad havde han maatt ladet efter sig i Koek-Øerne, saasom de kunde ikke komme igiennem Jisen med den, som næsten havde tilstopped alle Løb og Sunde.

Nu flottede Grønlænderne igien udaf deres Huse, og med deres Telter begave sig enhver til deres sædvanlige Pladser, for at søge deres Næring.

Den 20de om Morgenen tilig fik vi see et Skib uden for Landet, iblant Jisen, hvilket, som vi kunde fornemme, gierne vilde komme

til Landet, hvorfore man udsendte en Chaloupe til det. De bleve meget glade, at Folk kom ud til dem, som var bekiendt, og kunde loodse dem ind udi en god Havn, hvor de med Skib og Gods kunde blive salverede; thi de havde tvende Dage tilforn været af Jisen farlig beskadiged, saa at, hvis de ikke havde kundet komme udi en god Havn, de dog havde maatt forlade Skibet, og biærged sig med Chalouperne, for at komme til Land, og opsøge Colonien, eller hvor de kunde træffed Skibe. Skibet var fra Amsterdam, en stor ny Fløjte, og skulle gaae paa Hvalfangsten. De kunde ikke nokſom fortælle, hvor skrekkelig en Hob Jis der allevegne drev udi Soen, og giorde Far-Vandet meget farlig for Skibene. Efter at de vare komne vel i Havn, og havde repareret deres Skib, gik de igien til Sejls den 23de, for at fortsætte deres Reise Nord efter til Hvalfangsten.

Den 28de reisede Kiobmandens Assistent atter Sønder efter, med tvende Chalouper, for at handle.

Den 29de drog iligemaade Kiobmanden med den store Baad og een Chaloupe Nord efter.

Den 1 May, saae man atter Skibe uden for Vallen passere forbi, Nord efter.

Den 3 dito var jeg tillige med min Collega hos de udi Nepiser-Sundet forsamlede Grønlænder, og underviiste dem. Der sammestæds stod nu mere end 60 Telter her og der omkring. Vi stillede dem i Hobe paa Marken, saasom det var godt Vejr, og læste for dem.

Den 7de kom Assistenten tilbage igien, og havde for Jis, hvoraf alle Bugter og Vige laae fuld, ikke kundet forsætte Reisen Sønder efter.

Den 9de saae man atter et Skib under Vallen.

Den

Den 10de foer Assistenten Nord efter, for at handle.

Den 14de besøgte jeg, tillige med min Collega, Grønlænderne igien udi Nepiset-Sundet, paa Embedets vegne.

Den 16de kom en ung Grønlænder af Nepiset-Sundet til os, og forlangede, at han maatte blive hos os, saasom hans egne Folk hadede ham, fordi han saa ofte besøgte os, og holdte sig til os. Jeg tog ham ogsaa an, til Forsøg, om han fremdeles vilde forholde sig saaledes, som man hid indtil havde fornummet af ham; thi saasom han var en vakker og artig Dreng, gav det mig Haab, at der kunde blive noget godt af ham i fremtiden.

Den 21de kom Kiøbmanden tilbage, Norden fra, med Fartøierne fulde af Spek.

Den 23de loed man 3 Mand fare ind udi Amaralik-Fiorden paa Rinsdyr-Skytterie. Min Collega følgde ogsaa med, for lidt at undervise de derinde værende Grønlænder. Den største Deel af de i Nepiser-Sundet tilholdende Grønlænder brød paa denne Tid igien op derfra, og begave sig ind til Fiordene, efter Sædvane, paa Lodde-Fangst og Rinsdyr-Jagd, hvormed de den meeste Deel af Sommeren hendrive.

Den 26de ankom Førderneslandets Skib til Colonien, efter en meget god og saar Over-Reise paa 4 a 5 Uger. Et andet var ogsaa forventendes. Med Skibets Ankomst fornam man, at en gandske uformodentlig Forandring var udi Desseinet forregaaet, formedelst at Compagniet udi Bergen havde gandske fraseegd sig den Grønlandske Handel og Besejling, saasom de havde sat alt for meget derpaa, uden at vente nogen Erstatning derfore igien. For den Aarsag skyld var Deres Kongelige Majestet selv allernaadigst beveged, at fortsætte Verket, og til vores i Landet Værendes Subsistence udi dette Aar fra Bergen ladet udgaae tvende Skibe med Proviant og andet mere. Der over-

kom

kom ogsaa med Skibet, efter Kongelig Ordre, en Commissionair, som skulde undersøge det Grønlandske Væsen, for allernaadigst at ville see, hvad der var ved at giøre, og om den Grønlandske Handel med nogen Fordeel herefter kunde forsættes.

Den 30de kom Hr. Albert Top igien udaf Amaralik-Fiorden. Han bragte intet Vildt med sig, uden nogle faa Ryper. Han havde af Grønlænderne der inde faaet et Stykke Metall, som havde Anseende som det var en Blanding af Sølv; det saae ogsaa ud, som det havde været et Stykke af en Klokke, som uden Tvivl har været af een fordum Tids Kirke-Klokke der i Landet; thi Grønlænderne berettede, at de havde fundet det i Jorden.

Den 3 Junii kom Assistenten hiem igien Norden fra, men havde ikkun giordt slet Handel, saasom Grønlænderne var fløtted ind i Fiordep.

Den 10 dito begav det overvintrede Skib sig atter paa Hiem-Reisen. Med dette overgik ogsaa Hr. Albert Top, som havde været udi Landet i 4 Aar, som en Med-Arbeidere med mig, til Hedningenes Oplysning, og imidlertid forholdt sig som en flittig, troe og retsindig Guds Tiener, hvilket Skudsmaal jeg med Sandhed kand give ham. Hans svage Hilsen og kieinlige Legems-Constitution vilde ikke tillade ham, at forblive længere i dette Land.

Samme Dag bortgik ogsaa det ankomme Skib, for at begibe sig Nord efter paa Handlingen.

Den 12te fik vi see en skrekkelig Hob Jis uden for Vallen, som med næst forleden Dags stormende Væir af Sønden var dreven under Landet, men Dagen efter ved en Nord-Ost Vind satte fra Landet igien.

Den 14de arriverede ogsaa til Colonien det andet forventede Skib, som blev liggendes paa Havnen indtil den 27de, da det igien begav sig paa Reisen.

Sam-

Samme Dag reiſede jeg op til Grønlænderne udi Nepiſet-Sundet, for at underviſe dem af Guds Ord. Udi diſſe Dage vare ogſaa ankomne en ſtor Deel fremmede Grønlænder længſt Sonden fra, for efter Sædvane at beſøge diſſe, og giøre ſig lyſtige med dem.

Efterſom vi nu hver Dag havde Beſøg af Grønlænderne, beſynderlig de Fremmede, ſaa benyttede jeg mig ogſaa ſamme Leilighed, at underviſe dem om Gud, hvorudi de loed ſig forlyde at have god Behag.

Den 1 Julii blev den ſtore Baad udſendt, Sønden efter, for at handle.

Den 8 dito reiſede jeg i Følge med Commiſſionairen og Kiøbmanden, hen, at tage tvende Pladſer udi Øieſyn, ſom jeg agtede bequem til at oprette os der en beſtandig Colonie og Børeiſe. Den ene var 2 Mile Øſten for os, og den anden 2 à 3 Mile Sønden fore, begge paa det faſte Land. Den første angaaende, da var den et temmelig ſmuk Stæd, ſaavel at bygge paa, ſom og at føde der nogle Qvæg og Creature, ſaa ogſaa nær ved Stædet en god Havn, hvor Skibe kunde ligge, og ikke megen lang Indſeilling. Ved det andet Stæd var ogſaa vel en god Skibs-Havn, dog Indløbet for Skibene længere og beſværligere, men til Creature at holde og føde, dair der ſkee ingen Leilighed til.

De fremmede Grønlænder, ſom vare ankomme udi Nepiſet-Sundet, drog nu igien derfra, og begav ſig paa Hiem-Reiſen.

Den 12te, der jeg fik at høre, at tvende Grønlænder udi Nepiſet Sundet laae ſyge, og een Dagen tilforne ogſaa ved Døden var afgangen, reiſede jeg hen til dem, for med Guds Ord at underviſe og giøre dem bereed til Døden, helſt efterdi de vare af Naboerne, ſom i mæſt-forgangne Vinter havde boed nær ved os, og af den Underviisning jeg har kundet give dem, havde faaet nogenleedes Begreb af Gud og himmelſke Ting. Jeg fandt dem

begge i slet Tilstand, dog kunde de tale og svare paa hvad jeg tilspurde dem, og med Andagt bad Gud om Hielp, og hvis de skulle doe, de dog maatte komme til hans Herligheds Himmel, besonderlig den eene, som syntes at være kordt af Guds Ord, takkede mig, at jeg vilde besøge og undervise ham i denne haus slette Tilstand. Der vare og endeel andre Syge, og mest alle incommoderet af slem Høste og Bryst-Svaghed, som er en sædvanlig Syge iblant dem, af hvilken og mange doe. Mesteren eller Feldskeren, som var med mig, gav dem vel nogen Lægedom, hvilken de dog i forstningen nødigt ville tage ind. Efter at jeg havde undervist dem alle, vel-sede jeg hiem igien.

Den 13de kom den store Baad, som var Sønder efter, for at handle, hiem igien; thi for Is, som endnu allevegne der Sønder laae imellem Landet og Øerne, kunde de ikke komme fort, men maatte vende om igien.

Den 17de kom Skibet, som gik Nord efter, for at handle, igien tilbage, og havde, for sidde Ankomst, giort slet Handel; thi Hollænderne havde allerede besøgt alle Havner og Pladser, saa intet eller lidet nu for dem var at bekomme.

De havde ellers recognoscered alle Pladser udi Disco-Bugt, og imellem 68 og 69 Grader befunden een meget smuk og bequem Plads, hvor en Loge kunde oprettes, hvilke for at være dis nærmere for Hvalfisteriet, som ogsaa at benytte sig Handlingen paa samme Sted, som er den fornemste. De bragte ogsaa med sig en Prove af Steen-Kull, som findes paa Disco-Eyland.

Den 25de kom de to Mand hiem fra Lax-Elven, hvor de for 14 Dage siden vare indfarne, men havde ikkun faaet en halv Tønde Lax, saasom Elven, af continuerlig Regn, var bleven meget stor, og de besværlig kunde fange Laxen. Ringe dyr vare de ikke heller saa lykkelige at faae nogen af.

Den 27de reisede jeg med Skipperen, som var kommen tilbage Nor-

Norden fra Handlingen, ind til forhen ommeldte Stæd, Øften for os, som jeg agtede bequem, at sætte Colonien paa, at han ogsaa kunde besee Leiligheden og Indseilingen for Skibene, som der maatte indløbe. Stædet stod ham ogsaa meget vel an, og han agtede, ingen i Nærværelsen bedre og bequemmere kunde antræffes, hvor Colonien kunde henflottes; thi foruden anden Bequemhed, fandtes der ogsaa Kion Leer og Steene til Bygningen. Det usunde Stæd vi boede paa, nødde os til, at see os om efter en bedre Bygnings-Plads, hvor der baade var en sundere Luft end ude ved Hav-Siden, og bedre Leilighed, af Land og Vand at faae noget til Forfriskning.

Den 3 Augusti gik Skibet igien fra Landet, for at fortsætte Hiem-Reisen.

Samme Dag reisede 4 Mand ind til Amaralik-Fiorden, at slaae Hoe til Creaturene.

Den 4 dito kom een af de tvende ved Lax-Elven liggende Mand hiem med trende Rinsdyr, som de der sammesteds havde skudt.

Den 5te reisede Kiøbmanden ogsaa der ind, og forblev der indtil den 14de, og kom saa tilbage med 2 Tønder Lax og et Rinsdyr.

Den 15de kom ogsaa de til Amaralik-Fiorden udsendte Folk hiem igien med den store Baad fuld af Hoe.

Den 16de foer jeg hen over til Koek-Øerne, paa Embedets vegne, og forefandt der ikkuns 7 Vildmands-Telter, alle de andre opholdte sig endnu inde i Fiordene, hvorhen at fare, paa nærværende Tid mig ikke gaves Leilighed, saasom u-forbigængelige Forretninger ved Colonien, for Folkene, det ingenlunde vilde tillade.

Den 30 hujus fordte vore Folk, som var inde ved Lax-Elven, at slaae Hoe, hiem med sig trende Tønder Lax og tvende Rinsdyr fra de der inde værende 2 Mand.

Den 3 September besøgte jeg Grønlænderne, som holdte til i Nepiset-Sundet, hvor nu dog ikkuns vare 5 Telter eller Familier.

Den 8de blev en Vildmands-Pige hentet til Colonien, saasom een af vore Folk for nogen Tid tilforne havde fattet en synderlig Inclination til hende, og endelig vilde have hende til sin Kone, hvortil ogsaa Pigen ej heller var uvillig. Jeg havde vel giordt min Flid, at føre ham af disse galne Griller, forestillende ham, hvor urimelig det var, at han, som en Christen, vilde gifte sig med en Hedning; men det kunde ikke hielpe, og man kunde umuelig perkvadere ham til, at afstaae sit Forsæt, hvorfore jeg omsider maatte lade hendte hende til Colonien, og først underviise hende i Christelig Kundskab, forend sligt Giftermaal kunde tillades.

Den 9de kom en Grønlænder til mig, havende med sig et Stykke Metall, som han sagde han havde fundet i Jorden ved de fordum Kablunakkers Huse. Det var et lige saadant Stykke som det forrige, og var af den underste Kant af en Klokke, som uden Tvivl havde været en Kirke-Klokke, i de Christnes Tider der i Landet.

Den 10de blev den store Baad men en Chaloupe udskikked paa Handels-Tougt.

Den 15de kom nogle af vore sædvanlige Naboer hiem udaf Fiordene, og vilde nu tage ind i deres Vinter-Boeliger igien, tht det begyndte alt at see Vinter-agtigt ud, med urolig Vejr og Snee-Slud, og havde ellers i den hele Sommer været et ustadigt og usund Vejrlig, hvorover Indbyggerne allevegne, Nord og Sønder, vare ilde plaged af Bryst-Svaghed og Hoste, og mangfoldige bort døde. Vi vare ej heller frie for denne Plage, men mange af os ilde farne; dog, Guds skee Lov! igien restituerede.

Den 18de kom Chaloupen igien af Handels-Tougten Sønden fra.

Den 20de gik jeg hen til Naboerne her paa Øen, at læse for dem.

Den

Den 22de loed jeg min ældste Søn fare hen til Grønlænderne i Koek-Herne, paa samme Forretning.

Den 24de kom vores Skyttere hiem med tvende Rinsdyr.

Den 1 October kom ogsaa den store Baad hiem fra Handels-Tougten Sønden fra.

Den 2 dito foer Kiøbmanden atter ud, Nord efter, paa Handling. Om Aftenen blev et stormende Væjr af Sønden, med Regn, som igien borttog Sneen, som var falden for 14 Dage siden.

Den 7de besøgte jeg Naboerne paa vor Øe, paa Embedets vegne.

Den 20 og 21de var jeg ligeledes hen i Koek-Herne paa samme Forretning. Ved Tilbagekomsten læste jeg ogsaa i Nabde-Huusene paa vor Øe, som med de i Koek-Herne boende giorde tilsammen 50 à 60 Familier.

Forige Dag kom Kiøbmanden hiem igien fra Handels-Tougten Norden fra, med Handels-Fartøjerne fulde af Spek og Rinsdyr-Skind; havde og været mere at bekomme, hvis Fartøjerne havde kundet biærged det.

Den 27de reisede man atter ud med Handels-Fartøjerne Sønder efter.

Den 13 November loed jeg min Søn reise hen til Grønlænderne, som boende een Miil Østen for os, for at læse for dem.

Den 14de kom vore Folk hiem igien Sønden fra, men havde været i stor Farlighed, formedelst det stormende Væjrlig som ideelig blæste. Det ene Fartøj, fuld af Spek, blev forliist, dog Folkene, Gud skee Lov! biærged.

Den 20de blev atter een Chaloupe udsendt Nord efter til Pisubigme, for at fornemme, om der endda var noget Spek hos de der boende Grønlænder at bekomme.

Den 21de reisede jeg hen over til Koek-Herne, paa Embedets vegne. Der jeg Dagen derefter foer fra et Huus til det andet, for at læse for dem, og det var stille, og Snee-tyk Luft, opreiste sig et forfærdelig stormende Væjr af Sønden, med

Sind og Snee-Drev, saa vi kunde ikke see hinanden i Chaloupen. Vi havde nær maatt sat til imellem Skiær og Klipper, efter dreven til Soes, hvis ikke Guds gode Forsyn havde hiulpet os under en liden Oe, hvor vi vel kom paa Land, men at biærge Fartøjet, var for os umuelig, thi som Væiret tog til, blev Soe-Dmingen og Bolgerne alt større og større, og havde nær slaget Chaloupen i stykker for os mod Landet, vare derfore foraarsaged, at stige i Fartøjet igien, og holde os nær ved Landet, det meste mueligt var. Og som den gode Gud giorde det saa, at Vinden just i det samme gav lidet efter, kom vi lykkelig over til den andon Oe, hvor Grønlændernes Huse stode, og, lovet være Gud! bleve der biærgede. Vi vare ikke saa snart komne i Behold hos Grønlænderne, forend Væiret begyndte atter igien haardt at blæse, saa at, om det havde kommet paa os, mens vi vare ude, vi vifseligen havde maatt undgaae. Om Natten sprang Vinden om til Norden, og stilled s af, hvorfore vi om Morgenen derefter begav os paa Reisen derfra hiem igien.

Den 29de kom den til Pisiubigmeudsendte Chaloupe hiem igien. Der var endda Spek nok at bekomme, men kunde ikke mere blive afhentet paa denne skarpe Aarsens Tid.

Den 3 December foer jeg hen til Grønlænderne, som boede 2 Mile omtrent Osten for os, hvilke jeg, siden de komme udaf Fiordene, til denne Tid endda ikke havde besøgt. Der paa Stædet vare tvende Huse, hvorudi logerede 12 Familier tilsammen. Der jeg talede til dem om Bønnen, og sagde, hvor stor en Kraft een troende Bon havde, kom to af dem frem, og stadfæstede hvad jeg sagde, sigende: At de havde fornummet, at det var sanden; hvor da enhver berettede, hvad ham var vederfared. Den ene sagde: At der han engang i næst-afvigte Sommer roede for sig selv i sin lille Baad, ved en Oe, gik han paa Land, og loed Baaden efter sig i Fieren. Men som han var gangen et Stykke op paa Øen, og Vandet imidlertid vorte, drev hans Baad fra Landet, hvorover han, der han kom ned til Stranden,

den, og saa det, blev meget bange; thi det var ingen Folk i Nærværelsen, som han kunde vente ville komme der. Da tænkte han paa min Undervisning, at jeg havde sagd, at naar man troer, og beder Gud om noget, da skeer det. Hvorfore han ogsaa bad til Gud, at hans Baad maatte komme til Landet til ham igien, ellers maatte han dee af Hunger. Det skeede ogsaa, thi Baaden kom drivendes til Landet, et lidet Stykke derfra; hvorover han blev glad, og takkede Gud, og foer hiem. Den anden fortællede, hvorledes han engang var bestedt i stor Livs-Fare, i det en Sælhund nær havde forraadt ham, ved det at Linen, da han havde skudt Harpunen i Sælhunden, kom i ureede for ham, og blev fast i hans Baad, saa han, der Sælhunden lod hen med Linen, kullede omkring; Da tænkte han ogsaa paa Gud, og Guds Søn, og bad ham hielpe sig. Gud hielp ham ogsaa; thi som Harpunen slap los igien udaf Sælhunden, fik han reist sig selv op igien, og beholdt altsaa Livet. De forundrede sig alle over det som disse tvende fortaldte, og sagde, at naar de kom i nogen Nød, da vilde de ogsaa paakalde Gud, som er mægtig at hielpe.

Den 5te gik jeg hen til Naboerne paa vor Øe, og læste for dem.

Den 16de besøgte jeg atter Naboerne paa Embedes vegne. Denne gang læste jeg dem noget for af Evangelierne, som jeg havde oversat, hvilket de med sømmelig Andagt paahørdte, allerhelst den HErres JEsu Christi Mirakler, hvorover de høyligen forundrede sig. Jeg forblev hos dem om Natten, og om Morgenen gik hiem igien, hvormed min Visite til Grønlænderne blev endt for dette Aar.

Anno 1728. Som det gamle Aar endtes med et meget ustadigt og slemt Væir, saa begyndtes og det Nye ligeledes med ustadig og stormende Væir og Sneefog, derhos ogsaa temmelig Frost, at endog Sundet uden for Colonien laae tilfrossen, saa man kunde ikke komme ud med noget Fartøj.

Den

Den 14 Januarii, efter at Isen igiem brød op, reiste jeg hen over til Grønlænderne udi Koek-Øerne paa Embedets vegne, og kom igien den 16 dito.

Samme Dag var Kiøbmanden gaaen hen til Naboerne, og besøgte dem; hvor da en gammel Skalk der sammenstads loed sig forlyde, at Kiøbmandens Besøg var dem meget behagelig, thi han kom ikke og brydde dem med den kiedsommelige Læsen, som Præsten giorde, af hvilket han sagde sig slet intet at troe. Men der Kiøbmanden gav hannem for saadan sin ugudelig og forargelig Tale et par Ørfigen, undskyldte han sig, og sagde, at det ikke var hans Alvor; hvilket neppe var at troe, thi han sagde nok hvad hans Hierte meente. Fra de andre hans Nabver fik man siden høre, at de var ikke vel tilfreds med ham, for den Tale skyld; Thi for Poek (som er den Grønlænder, der havde været her i Kiøbenhavn, og da var hos os,) har de paa Søen ladet sig forlyde saaledes: At han talede som et Barn, og ikke som en gammel Mand, og Præsten skulle deraf tænke, at de alle vare ligesom han.

Den 18de, som var den anden Søndag efter Hellig Tre Kongers Dag, blev Poek med sin Kone, efter at de paa nogen Tid vare underviiste i den Christelige Lære, deelagtig giort i den hellige Daab, hvilken de med sømmelig Andagt annammede, og aflagde selv deres Christelige Bekiendelse for vores lille Forsamling, og fornøielig svarede til alle de Christelige Lærdoms Spørsmaal, som dem blev forelagd. Ham blev given det Navn Christian, og hende Christina. Jeg havde vel tilforne invitered Naboerne til at være overværendes ved denne Forretning, i Forhaabning, det maatte give dem nogen Impreſſion, men som Vejret var slemt, kom ingen uden nogle smaa Drenge.

Den forhen ommeldte Person af vore Folk, som havde fattet Inclination for den Grønlænder-Pige, faldt i disse Dage udi stor Melancholie og Uroelighed over hans forhen ugudelig førte Levnet, saa han var geraaden udi Samvittigheds Banghed og Bedrøvelse. Vildmands-Pigen, som over saadan hans usædvanlig

vanlig Anstillelse og Raserie blev forfærdet, begiærdte, at maatte faae Forlov at gaae hiem til sine Folk, hvilket jeg og tilstedde hende. Det bange og bedrøvede Menneske var en Tidlang bestedde i denne Elendighed, blev dog omsider ved Guds Ord og hans Naade trøstet, og, Gud ske Lov! nogenledes bragt til rette igien.

Den 27de gik jeg hen til Naboerne paa vor Øe, og lagde for dem, hvor da den forommeldte gamle Skalk, som til Kiødmanden havde sagt, at min Undervisning var dem kiedsommelig, kom nu, og undskyldte sig, og sagde, at det var ikkun talt af Lystighed, jeg skulde ikke være vred paa ham derfore. Jeg straffede baade ham og de andre, og bebreidede dem, hvorledes de udi min Nærværelse vel anstillede sig, som de troede og elskede Gud, men i min Fraværelse forholde de sig anderledes. De sagde alle ney dertil, og paastod, at de uden Skrømt troede og frygtede GUD.

Forrige Dag blev een af Vildmands-Drengene, som var til Huus hos os, og var faren hen over at besøge sine Venner udi Kokkerne, der sammesteds om Natten. Ved Tilbagekomsten fortalte han os en syndelig Pallage, nemlig: Een Mands Qvinde fra vores Øe, som gav sig ud for at være en viis Qvinde, var og der, og med sin Konst cureerede en Person som havde ondt i sin Foed, og kunde ikke gaae, paa denne Maade: Hun satte sig ned, mumlede og hexede over hans Been, og sued derpaa saa længe, indtil hun fik Hull derpaa, og uddrog af Beenet nogle smukker Stind som Tarmer, og kom dog intet Bod eller Materie lud, men Foden var strax heel igien som tilforne, at man kunde intet see paa den. Dette, sagde han, forholde sig saa i Sandhed; thi baade han og andre flere saae derpaa. Saadan Cuur, sagde de, deres Angekuter og Vise ofte forrette.

Paa en anden Tid træffede bemeldte Hexe-Qvindes Mand een af vore Grønlænder ude paa Soen, og bad ham sige til mig, at jeg vilde være hannem behielpelig imod tvende Hexen-Mestere, som havde skudt Pile i hans Siæl, der de hexede, hvorover han frygtede,

 at

at han snart maatte doe. Hermed gaaer saaledes til, som de sige, at Hexe-Mesteren sidder i Morket og hexer, og maner den Fraværendes Siel til sig, som han vil giøre ondt, som og skal komme tilstæde, og tydelig kiendes af andre paa sin Tale; hvor da Hexe-Mesteren skyder efter ham med sin Læntse, rammer han da Sielen, som de sige, da skal han ikke kunde trives derefter, men maa doe inden en kort Tid. Saadanne slemme og daarlige Indbildninger ere de arme Folk meget indtagne af, hvortil de saa kaldede Angekuter allene ere Aarsage; thi de indbilde de andre megen Løgn, og drive adskillige Abespill for dem, hvorunder alt de have deres egen Interesse, saasom de alleene giøre sligt, for at faae af de andre Betalning derfore. Siden jeg havde aabenbared deres Løgn og Bedragerie, og strengelig trued dem, da har de ikke saa aabenbarligen tord øved deres Narrerie som tilforne. Dertilmed saa kommer deres Konst jo meer og meer af Brug, efterdi de fleste nok forstaaer, at det er Løgn de farer med.

Den 3 Februarii reisede Kiøbmanden ind til Grønlænderne udi Baals-Revier, for at handle med dem. Jeg loed og min Søn reise med ham, for at læse lidt for de der sammestæds værende Folk.

Slutningen af Januarii Maaned, og Begyndelsen af Februario, var meget skiøn, med mild og klar Luft, saa der kunde ikke være mildere Luft om Foraarets Tider.

Den 11te vilde jeg have reist hen over til Grønlænderne udi Koek-Øerne, men maatte vende om igien, for paakommende stærk Blæst af Sønden. Læsede dog for Naboerne paa vor Øe. Eftersom den Hexe-Qvinde, som skulle have forretted den næstforommeldte underlige Cuur paa den Grønlænder udi Koek-Øerne, var udi et af disse Huse, søgte jeg, at persvadere hende, at hun og vilde komme til os, og curere een af vore Folk, som og havde ondt i sit Been, paa det jeg kunde forsøge hendes Konste og faae at vide, hvorledes hun bar sig ad, og hvad Abespill hun brugte, hvormed hun saa mesterlig kunde bedrage og fixere de andre. Hun vegrede

sig

sig i forstningen ved at komme, thi hun frygtede, at det vilde vel ikke gaae lykkelig af for hende, men at hun skulle vederfares noget ondt af mig derfor, saasom jeg tilforne havde trued haardeligen at straffe dem som brugte saadanne Konster; Men der jeg tilsagde hende god Betalning for sin Umage, loed hun sig omsider overtale, og lovede at komme. Som hun og den 17de, i Følge af hendes Mand, og flere af Naboerne, kom til os. Jeg loed derfore Patienten komme frem, hvilken hun befalede at sætte sig ned paa Gulved; toeg derpaa fat paa hans Been, blæste paa det, mumlede og herede derover, og brugte pusserlige Gebærder, lagde sig Næs-grus over Foden, og sued paa den. Men som hun tilforne, det jeg nok mærkede, havde stopped nogle Stykker Seener udi sin Mund, hvilke hun vilde indbilde os (som hun tilforne havde giort ved de andre,) at hun drog og sued det udaf Beenet, da holdt hun begge sine Hender tilsammen over Beenet, hvor hun med sin Mund sued derpaa, paa det hun kunde skiule Seenerne, som hun havde i Munden, og vilde indbildt os, at hun trækkede og sued udaf Beenet; Men forend hun kom til Ende dermed, rev jeg hendes Hænder bort fra Beenet, hvorunder hun havde Seenerne skiult, og saaledes aabenbarede og overbeviiste hende hendes Løgn og Bedragerie, hvormed hun og hendes Lige i lang Tid havde fixered andre. Jeg truede hende, at hun maatte sige Sandhed, og for alle tilstaae, at hun lige saa havde haaret sig ad med den hun curerede udi Koek-Herne. Den belovede Betalning fik hun paa sin Ryg, med hosfojede Trudsel og Advarsel, at hvis hun oftere ovede slig Pus, skulde hun endda haardere blive straffed. De stammede sig alle over det, at hun blev saa aabenbared og beskiæmmed i sin Konst, og med hinanden gik hiem til deres eget igien. Man kand heraf nok see, hvad Beskaffenhed det har med Grønlændernes Here-Konst, nemlig at den bestaaer i lutter bare Indbildning, uden paafølgende Frygt og Effect, og dog ere de dumme Folk saa læt-troende, at de ikke i ringeste examinere deres Angekuters bedragerske Konster, og dem efterlenke, skiønt intet i Gierningen paafølger.

Den 18de kom de i Baals-Revier indfarne hiem igien, efter at de næsten havde besogt dem alle, og befandtes at være mere end 60 Familier.

Den 23 og 24de var jeg henover i Koek-Øerne, og læste for dem. Ihvor jeg kom, da fortaldte jeg dem næst-forermeldte Passage, og hvorledes denne Hexe-Mesterindes lognagtige Konst blev aabendared, og bebreidede dem, at de havde været saa eenfoldige, og ikke kundet eftertænkt sligt tilforne. De forundrede sig alle derover, og maatte tilstaae, at de vare store Lognere. Om mig, sagde de, at jeg var meget trædsk, og loed mig ikke lættelig binde noget paa Ermene, som de giøre. Den Person, som hun havde curered, tilspurde jeg, om han da var bleven tilpas udi hans Foed, siden Kiærlingen var i fær med ham? han svarede nej, men at han var ligesom tilforne.

Den 2 Martii reisede Kiøbmanden med tvende Chulouper Nord efter til Pisubigme, for at handle.

Den 4de besogte jeg Naboerne paa Øen paa Embedets vegne.

Den 10de kom Kiøbmanden tilbage Norden fra, med begge Fartøjerne fulde af Spek.

Den 15de kom een til os fra Koek-Øerne, og berettede, at forige Dag var en liden Dreng hos dem bleven borte, da han var faren ud for Landet at fiske, saa de vidste ikke hvor han blev af, og kunde ikke finde hverken Baad eller andet efter ham, og som det var gandske stille og godt Vejr, troede de ikke, at han var bleven borte, og drukned i Søen, men sluttede, at Underjordiske, som de kalde Ignarsuit, havde taget ham ind; thi de plejede ofte at snappe Folk bort, saa man ikke veed, hvor de blive af. Der jeg bad hannem, at han vilde forklare mig, hvad de saa kaldede Ignarsuit vare for nogle, sagde han, at det var ikke den, hvilken jeg havde sagd skulle pine de Ugudelige i Helvede, men det vare nogle usynlige Folk i Jorden og Biergene, hvilke undertiden lade sig see, og kalde de dem Ignarsuit, fordi de ere at see til, som der var Ild, og alleene sees i Morket. Saaledes findes og hos disse Folk den Mening, at

der

der gives Underjordiske. Men jeg underviiste ham, at den Mening var falsk; thi hvad som saaledes undertiden lader sig see, ere ikke særdeles Folk under Jorden, men Diævle, som søge at forskrække dem, for hvilke de dog ikke havde at befrygte sig, dersom de ikkun troe og frygte Gud, som lader sine Engle bevogte dem som troe paa sig etc.

Den 2de reisede Kiøbmandens Assistent med den store Baad og tvende Chalouper Sønder efter, for at handle, kom igien tilbage den 25de, eftersom Farteyene befantes saa læk og brøstfældige, at de kunde fortsætte Reisen med dem denne gang.

Den 1 April besøgte jeg atter Grønlænderne paa vor Øe, paa Embedets vegne.

Mest-afvigte Maaned var saa streng med Kuld og uroeligt Vejr, som ikke havde været for i den hele Vinter.

Den 6 April, da der kom nogle Grønlænder til os fra Koek-Øerne, berettede de allerede havde seet tvende Skibe passere forbi Navet efter.

Den 10de kom først vore Folk igien ud paa Handels-Tougten; thi fra den Tidsde maatte vente, indtil nu, havde været et meget stemt og ustadigt Vejr.

Den 14de, eftersom Grønlænderne nu vare i Motion, at flytte udaf deres Vinter-Huse, af hvilke nogle fra Koek-Øerne var komne, og havde sadt sig med deres Telter i Nærværelsen, foer jeg hen til dem, og kaldte for dem.

Iblant Grønlænderne, som boede i Koek-Øerne, var een, saa at sige, velagtende og formuende Grønlænder, alvorlig, og dog derhos hyttige af Humeur; den samme, eftersom han havde hørt, at udi vores Land var en stor Herre, som vi kaldte Konge, og regierede over andre, sagde han og sig at være Konge over de andre Grønlænder, eller øyper mere end de.

Saa ofte jeg var hos dem, og vilde undervise dem af Guds Ord, opmuntrede han andre til at give Agt paa min

Underviisning, straffede og taldte dem til som vare skiødesløse, og vilde ikke give Agt paa; ja selv fordte Ordet, og svarede til alt hvad jeg tilspurde dem, og begiærede Underretning om det han ikke vidste og forstod. Denne samme Mand, som han for kort med flere andre af Bryst-Svaghed, som da overalt grasserede, var ved Doden afgangen, kom hans Daatter, (som vi for Giækkerie kaldte Printzessen, og var hans eneste Barn,) og begiærdte, at hun maatte blive hos os, saa havde hun Lyst, til Sommeren at reise hen over til vort Land, og see den Konge og Kongelige Barn, om hvilke de havde hort fortælle saa meget Roes-værdigt. I Forhaabning, at det skulde blive det Høje Kongelige Herskab til allernaadigst Plaisir og Velgefall, om hun kom over med, tog jeg imod hende, og naar Leilighed gaves, flitteligere underviiste hende i den Christelige Lære, for at præparere hende til den hellige Daab, forend hun kunde oversendes.

Den 19de kom vore Folk igien tilbage, og maatte vende for Jis, som de 6 à 8 Mile Sonden fore i stor Mængde forefandt, og havde belagd alt Landet, saa de kunde ikke komme videre. Den nærmede sig og jo mere og mere til Colonien, og af jævnlig blæsende Sonden Vind blev sadt paa Landet.

Den 21de besøgte jeg Grønlænderne, som vare komne tilsammen udi Nepiset Sundet til Rognfisk-Fangsten. Af omkring boende Grønlænder vare der nu forsamled hen ved 100 Familier, som stode i Telter, hvilke jeg, efter Sædvane, stillede i visse Hobe, og læste for dem.

Den 22de reisede Kiøbmanden med den store Baad og tvende Chalouper Nord efter, for at handle, eftersom ikke var Apparence at komme Sønden efter for Jisen.

Den 30de kom de paa Handels-Tougt udfarne hiem igien, med Fartøjerne fulde af Spek.

Den 3 May var jeg atter op i Nepiset-Sundet hos de fremmede Grønlænder, og underviiste dennem, af hvilke dog nu en stor Deel igien vare bortfarne derfra. Ret som jeg kom der, de

de en Mands Kone efter sin Barselfærd, hvorover en stor Hylen og Graad foraarsagedes iblant Slægtningene. Efter at de havde holdt op at græde, tog Manden og svøbte hende ind udi et Rinsdyr-Skind, og maatte selv alleene tage hende paa Ryggen, og bære hende bort. Jeg sagde vel til Vennerne, at de skulde hielpe hannem at bære, men det vilde de ikke, foregivende, at de ikke maatte røre ved den Døde, uden han som hørte hende nærmest til, dog fuldte de med, og hialp ham at begrave hende, og lagde Steene paa hendes Grav.

Den 5 dito udsendte man atter Fartøjerne Nord efter, for at handle, men kom tilbage igien den 6te, saasom nu intet mere Spek var der at bekomme.

Den 8de sendte Gud os et af vore Fædernelands Skibe til, men var destinered at gaae paa Handlingen Nord efter. Et andet var endnu fra Bergen forventendes. Med ankomne blev mig communicered, at Hands Kongel. Majestet havde stor Naade for det Grønlandske Dessein, Fortsættelse.

Den 20de, efter at Godset, som paa Colonien skulle afsættes, var opbragt, gik Skipperen igien til Sejls, for at fortsætte Nord-Reisen.

Den 21de besøgte jeg atter Grønlænderne oppe i Nepiset-Sundet, hvor dog nu ikkun vare faa.

Den 31de loed jeg nogle af vore Folk fare indtil det Stæd, som jeg næstforgangen Aar havde udseet, og agtede beqvem til en bestandig Colonies Oprettelse, for at bryde Steen til Bygningen.

Den 3 Junii arriverede det andet fra Fædernelandet forventendes Skib. Af medbragte Breve blev mig forstændiged, at Deres Kongel. Majestet, af særdeles Kongelig Naade og Iver for den Grønlandske Missions Fortsættelse, havde allernaadigst foranstaltet, at et armered Skib med en Gallioth skulle komme til Landet for at oprette en Loge igien ved Nepisene, som var afbrændt.

Den

Den 9 dito foer jeg med den sidst ankomne Skipper hen ind-
til vores Arbeids-Folk, og gav dem en Grund-Rydning til Hu-
set som skulle opreises af Steen og Leer, til 27 Alens Længde, og 16
Alens Bredde.

Den 11te ankom en stor Deel Qvinder længst Sønden
fra, imellem 60 og 61 Grader, af hvilke nogle agtede at reise
langt Nord, og der at forblive tilstundende Vinter. Disse fortalde
te, at for to Aar siden havde der været Folk hos dem fra Oster-Si-
de, og bragte med sig store Hvalfisk-Barder, som de byttede med
dem imod andre Sager, som de igien af dennem forlangede. We-
ster-Byggerne pleje og, efter deres Sigende, stundum føre dem
paa den Østre Side; Videre vidste de ikke om Strædet eller Ind-
byggernes Beskaffenhed at fortælle. Berørrende Isen der Sø-
der under Landet, da berettede de, at tilig om Foraarit eller Vaa-
ren, naar Isen løsner, kommer den sættendes forbi Hukken af
Landet fra den Østre Side, og siden ved sødertig og vesterlig Vin-
de gemeenlig driver ind paa Landet, men driver igien dort fra Landet
i Junio eller Julio omtrent, fra hvilken Tid Landet er gandske frit
for Is paa den vestre Side, saasom Norden Vind paa de Tider
mest continuerlig pleyer at blæse.

Den 23de afgik sidst ankomne Skib, for at forføje sig hiem
til Fædrenelandet igien.

Samme Dag arriverede to af forventendes Skibe af Kon-
gen udsendt, og om Aftenen ankom og en Chaloupe til Colonie-
en fra Kongens Skib, kaldet Morianen, som holdt uden for
Vallen, noget Sønden fore, og ventede at faae Vished tilbage
med Chaloupen, hvor Colonien var.

Den 1 Julii ankom og det Kongel. armered Skib, førde og
kommandered af Capitain Mullenfort. Hvor stor Kongens
Naade og Omhu var for Verkets Forfremmelse, har nok givet sig
de anseelige og kostbare Anstalter, som høyst-bemeldte Kongelige
Majestet allernaadigst havde behaged for dette Aar at lade forfatte
og i Verk sætte, nemlig, efter Kongelig Majestets allernaadigst
Villie

Villie og Foranstaltning skulle der et Fort med behørige Guarnison, til Coloniernes Defension, der i Landet oprettes, hvorpaa respectivé Officerere skulle commandere, nemlig, Major Paars, som Gouverneur i Landet, Capitain Landorph, som Commendant, foruden flere andre Officianter og Betientere. Deres Konge-Majestet havde og allernaadigst ladet oversende nogle gifte Folk, til Deels frivillige, til deels udtagne af Castellet og Borne-Huset, som bleve tilsammen copulerede, i allernaadigste Hensigt, at Landet ved samme skulle blive populeret, og Colonier anretted. Til Øster-Bygds Recognoscerung til Vands var Galiothen allernaadigst destinered, men til Lands at recognoscere, blev Hester opsendt med et Skib, hvilket sidste dog var gandske impracticable.

Den 4 Julii, efter Ankomsten, foer Gouverneuren med Skibs-Capitainen og Commendanten Landorph, og flere af Officererne ind til den nye Bygnings-Plads, for at tage samme i Øjesyn.

Den 14de gik man med Skibet Morianen hen ind til den ny anlagde Colonie, for der sammesteds at losse. Loos-Galiothen blev og brugt til at transportere fra den gamle Colonie, hvad der fandtes, og burde overføres af Materialier og andet deslige.

Den 16de giorde Christian Grønlænders Kone Barsel med en Daatter.

Samme Dag recourn erede Skibet Cron-Printz Christian kaldet, Norden fra Handlingen, og havde giordt temmelig god Handel. De fortaldte, at Grønlænderne der Nord havde beklaged sig, at nogle fremmede Skibe, som vare der for at handle, havde roved trende Hvalfiske fra dem; Og som de havde hørdt, vores Konge var saa mægtig en Herre, og de Folk, som han havde udsendt, vare saa skikkelige Folk, og giorde dem ingen Overvold, da bad de, at han vilde forsvare dem for slige Menneskers Overlast, og forhindre, at de ikke skulle rove dem

deres Gods fra, eller i andre Maader, som sædvanligt, giøre dem ondt. Hvorimod de vare villige, at lade Kongens Folk, som han udsendte, faae alt det Spek og andet som de kunde miste.

Den 17de reisede jeg med Skipperen hen indtil den nye Colonie, for at bivære Raadet, og giøre en endelig Slutning, hvorledes det med hans Reises Fortsættelse skulle forholdes. Hvor da af samtlige Raadet blev beslutted, at som der faaes ikke Mueligheed, for Vinteren at kunde faae saa mange Huse i Stand, som fornoden giordes, baade til Folkenes og Proviantens Conservation, Skibet da maatte blive beliggende Vinteren over, for at imodtage endeel Folk og Proviant, som ellers uden Huus og Luftrelse maatte fordærves og forkomme.

Den 19de blev Christian Grønlænders Barn døbt, og kaldet efter Hendes Majestet Dronningen Anna Sophia.

Den 24de reisede jeg atter ind til den nye Colonie, og forblev der til den 28de, for at bivære Raadet, til fornødne Tings Foranstaltning, hvor da iblant andet blev slutted, at den nye Colonie skulde beholde det Navn Haabet, efter den gamle Colonie, eftersom man endnu levede i det faste Haab til Gud, at hvad som nu ved Deres Kongel. Majestets høi-priselige Mildhiærhed var begyndt til Guds Ære, og fremdeles skulle lykkes, til mange vankundige Menniskers Oplysning og Salighed.

Den 1 Augusti, som var en Søndag, blev tvende af de i Huset hos os værende Grønlænder, nemlig to Drenge og een Pige, beelagtig giordt i det høiværdige Daabens Sacramente, hvilken de med sømmelig Devotion, til alle hosværende respective Venners Fornøielse, annammede, efter at de først tydeligen i deres eget Sprog havde fremsagd deres Troes Bekiendelse. Den ældste Dreng blev kaldet Carl, til Hans Prindselig Høiheds Prinds Carls Ihukommelse, den anden blev given det Navn Daniel, og Pigen blev kaldet Sophia Magdalena, efter vor allernadigste da værende Cron-Prindses Gemahl.

Disse

Disse nye Christne, med Christian og hans Kone, blev af Raadet besluttet, at skulle oversendes med Capitain Mullenfort, efterdi Hands Kongel. Majestet ved velbemeldte Capitain Mullenfort havde selv allernaadigst været et par Grønlænder forlangendes. Herforuden saa havde de og selv Lyst at fare over med, for at besee vores Lands Leilighed. Med dennem fandt jeg tienligt, ogsaa at lade overgaae min ældste Søn, saavel i Henseende for at oprette sine hindindtil forsømmede Studeringer, som ogsaa for at gaae bemeldte oversendte Grønlænder tilhaande med nærmere Christelig Undervisning i Guds og Saligheds Kundskab.

Den 7de giorde jeg med min Hustru, vores Søn, og ovenmeldte Grønlænder, Geleide til Skibet Morianen, efterdi Capitainen var sejlfærdige; hvorefter de den 10de gik fra Landet igien, og jeg med min Hustru foer tilbage til vor gamle Colonie.

Den 12 dito reisede jeg atter ind til den nye Colonie, for at bivære Raadet, drog derfra den 15 dito igien, hvor jeg da med samme Leilighed læste lidt for undervejs betræffende Grønlænder.

Den 24de kom Gouverneuren ud til mig fra den nye Colonie, for at tale med mig om noget betræffende Colonies Sager.

Den 25de foer jeg med ham tilbage, og forblev der ind til den 31 dito. Imidlertid afgik ved Døden een af Soldaterne, og blev begraven.

I denne Maaned var et meget ustadigt Vejr med Regn og Storm af Sønden, mest hver Dag, hvilket hindrede os meget udi vor Bygnings Fortsættelse.

Den 2 September gik jeg hen til Grønlænderne, vore Naboer paa Øen, i Følgeskab med begge Præsterne, Herr Ole Lange og Herr Miltzoug, som i denne Sommer med de andre overkom, efter Kongelig allernaadigst Foranstaltning, at være mig assisterlig til Grønlændernes Undervisning.

Den 6 dito begyndte man at nedbryde vores gamle Vaan-Huus, for at transportere Materialierne over til den nye Bygning. Begge Præsterne fuldte ogsaa med.

Den 11te begav Kiøbmandens Assistent sig med den store nye Baad Soer efter paa Hardlingen.

Den 15de fuldte jeg med mellem-gaaende Farteier hen over til den nye Colonie, for at see til med, hvor vidt var avanceret med Bygningen, som endnu ikke var til Ende bragt, og giorde os meget frygtagtige, for Vinteren ej kunde blive saa vidt færdige, at vi kunde tage ind i dem, helst efterdi det tegnede sig allerreede til Vinter. Jeg med mine havde nu ingen anden Tilhold end en aaben Pak-Boe, som stod paa den gamle Colonie.

Den 21de foer jeg atter over til min Hustru og Børn igien.

Den 23de gik jeg hen til Naboerne paa Øen, og læste for dem, saasom de nyeligen vare udkomme af Fiorden.

Den 25de reisede jeg atter hen over til den nye Colonie. Bygningen var nu saa vidt færdig, at der var kommen Tag paa, og man begyndte at lægge Loftet inde i Huset, og Skorstenene vare opførdte; hvorfore, som min Hustru og Børn ikke længere kunde staae det ud, at logere i det aabne Pak-Huus paa den gamle Colonie, hvor Regn og Vind slog ind paa os, vare vi foraarsaged, ogsaa at flotte ind til de andre, som og hidindtil havde holdt til udi Telter og smaa Hytter, endskiønt ved Indlogeringen i det nye Huus, som var opførdt af Leer og Steen, og var endnu gandske vaadt og raadt, var at befrygte ikke en mindre Incommodation, som vi og siden i Gierningen befandt. Foer derfor over igien, at afhente min Familie, med hvad vi havde, og forloed den gamle Colonies Plads ode den 30 September.

Den 6 Octobr kom Kiøbmandens Assistent tilbage af Handels-Tougten Sønden fra, og havde faaet Baaden fuld af Spek.

Samme Dag giorde een af Soldaternes Koner Barsel med en Daatter, som den 10de blev døbt.

Den

Den 11 October blev Deres Kongel. Majestets Fødsels-Dag høytidelig celebreret af Gouverneuren, og Raadet med Præster og Betientere paa det beste tracteret. Om Aftenen blev og anrettet et smukt Fyrværkerie, hvilket og nogle af Grønlænderne bivaanede, og med stor Forundring paa saae.

Den 13de gik Assistenten Nord efter igien med den store Baad, for at handle.

Den 6 November reisede jeg ud paa Embedets vegne til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe. Til denne Tiid havde jeg ikke havd Leilighed at besøge dem, saasom alle Folkene bleve brugte til uforbigængelig Arbeide ved Colonien. Der jeg anden Dagen derefter vilde fare over til Coloniën igien, maatte vi for contrarie Vind lægge til en Øe, og holde der ud om Natten i Frost og Snee-Drev, og leed ikke ret godt, dog kom, Gud skee Lov! tredie Dag vel hiem.

Den 14de afgik ved Døden Gouverneurens Ingenieur, som længe havde været syg og Senge-liggende. Mange af Folkene begyndte og allereede at blive syge; thi saavel den vaade Sommer, da de har maatt campere udi Telter, som ikke kunde holde ud for Regn og Væir, som ogsaa fugtige og usunde Huus de nu vare indlogerede udi, havde meget contribuered til de arme Folkes Svaghed, som Dag for Dag tiltog, så disværre! næsten alle af Scorbut vare saare ilde plagede.

Den 15de døde atter een af næst ovenmeldte Senge-liggende Soldater, og om Aftenen iligemaade een.

Den 16de kom Bud fra Loos-Galiothen, at deres Skipper iligemaade om Natten var ved Døden afgangen.

Samme Dag kom Assistenten hiem af Handels-Tougten Norden fra, med Baaden fuld af Spek.

Den 18de atter udfaren paa Handels-Tougt til Pisubigme, saasom der sammestæds endda var mere Spek at bekomme,

Den 28de dode atter een af Soldaterne, desligeste hans lille Barn, som hans Kone giorde Barsel med den 6 October.

Den 30de celebrerede Gouverneuren Hands Kongel. Hosheds Cron-Prindsens Geburths-Dag, hvor han og da havde indbyded Raadet med de øvrige Coloniens Betientere.

Den 1 December loed jeg min Son reise hen ud til Grønlænderne paa den gamle Colonies Oe, at læse for dem.

Natten til den 4 December dode een af Tommermændene, som var den bæste og dueligste der kom til Landet. Samme Dag dode og een af Smedene, og disværre! saae slet ud med flere.

Den 3 December blev af Raadet besluttet at ophæve med Brygningen, saasom man begyndte at lide stor Mangel for Brænde, og neppe havde saa meget, som man kunde kaage Maden med. I Stæden for Ølet, som Folket i denne Mangel maatte miste, blev dem tillagd en halv Pægel Brændeviin pro Persona hver Dag, for nogenledes at conservere deres Sundhed imod den megen Vand-Drikken.

Den 5 dito kom min Son hiem igien fra Grønlænderne. De ankede meget paa, at vi vare komne saa langt fra dem, at de ikke nu, som de forige Aaringer, kunde komme til os, saa ofte som de vilde.

Den 7de kom vore paa Handels-Tougt udfarne Folk hiem igien, og som det var allereede saa silde paa Aaret, blev besluttet, for denne gang at ophore med Handels-Tougterne.

Den 10de om Morgenen dode atter een af Smedene.

Den 13de reisede jeg, i Følge med Lieutnant Richard af Loos-Galiothen, og Proviants-Forvalteren hen ind til Grønlænder-

derne, som boede en god Mill inden for os udi Baals-Revier, og forblev der en par Dager, for at undervise Grønlænderne og deres Børn. De andre diverterede sig imidlertid med at gaae paa Rype-Skytterie. Der vi kom der til Landet, begegnede os dette: Nemlig, een af Grønlændernes Qvinder kom ned til Stranden, og omfavnede først Lieutnanten, og løb nogle gange rundt om ham, derefter mig og nogle af de andre ligesaa. Jeg kunde vel forstaae, at hun havde en sønderlig Mening dermed, men vidste endda ikke, hvorfor det skeede, og der jeg spurdte hende, hvorfor hun gjorde det? sagde hun, at de vare bange. Men mig blev derefter fortaldt, at Aarsagen var denne: Nemlig, forige Vinter havde een Grønlænder paa dette Stæd attaqueret en anden af sine Naboer paa Soen, og efterdi han bar en hemmelig Vrede til ham, skiød sin Lærtse efter ham, for dermed at ville dræbe ham, men han ramte ham ikkun yderst i Siden, saa han fik ingen dødelig Skade. Den anden sattede Resolution, og søgte ham igien, efterdi han nu havde intet Gevær, og kulede hannem om med sin Baad, saa hvis han ikke havde faaet Hielp af en anden, da havde han maatt bleven paa Stædet. Der siden den blesserede Mand kom til mig, og fortaldte mig det, og viste mig sin Blessur, loed jeg den anden ved andre sige, at han vist nok skulde blive straffet for sin Ondskab. Og som han nu, ved vores Ankomst, befrygtede, at jeg vilde taste ham an, kom hans Qvinde, som meldt, og saaledes begegnede os, menende, dermed at forhøre os, at vi ikke skulle giøre dem noget ondt; Thi de have den Superstition, at naar fremmede Folk eller Skibe kommer der til Landet, da plejer de roe dennem nogle gange omkring med deres Baader, menende, dermed at betage de Fremmede Mood og Hierte at tilføje dem noget ondt.

Den 15de reiste jeg hiem til Colonien igien; men Lieutenant Richard med min Søn og nogle flere bleve tilbage, for endda i nogle Dage at forsøge, om de kunde faae nogle Ryper.

Den

Den 20de afgik ved Døden atter een af Tømmermændene.

Den 25de, første Jule-Dag, blev holdt Prædiken af mig, var et meget slemt Vejr og Sneefog.

Den 26de, anden Jule-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 30de døde igien een af Soldaterne.

Saaledes endtes det gamle Aar med slet Tilstand iblant os, formedelst de mange Syge vi havde, og saae ikke anderledes ud, hvis med Sygdommen kulle continuered, end at den hele Colonie ville bleven ødelagd, helst efterdi til Sygdommen og tilsloges os stor Mangel paa Brænde, saa de arme svage Mennesker, om ikke andet havde været, dog maatte af Kulde crepered. Man var og ulykkelig der udi, at Sygdommen greb os saa tilig an, da derimod i de forige Aaringer ingen af vore Folk af Scorbut bleve incommoderede, førend i Februario og Martio, da man kunde vente at faae noget Cochleare-Græs, som er en slags Præservativ imod Scorbut, og i Foraaret pleier at grøe op under Sneen; Men nu paa denne Aarstens Tid var slet intet deraf at bekomme, til de arme svage Menneskers Conservation. Over denne store Sygdom iblant os, fornam man og at Grønlænderne giorde deres Remarque, og sagde, at Aarsagen dertil var, at vi vare forhexede af en Angekok, som boede Norden fore ved Pisubigme, og hver Aften hexede over os, og havde sagt, ved sit Hexerie at ville dræbe alle vore Folk; Hvilket een der Norden fra kommen Grønlænder berettede mig. Og da han spurde mig, hvor mange Syge og Døde vi havde? og jeg sagde ham det, svarede: Ja, I døe nok allesammen; thi den Angekok er saa stor i sin Konst, at alle de han har hexed paa, har maatt døe. Jeg lo ad ham, og bad hannem sige til den gode Angekok, at vi frygtede ikke for hans Hexerie, som ikke kunde skade os det allerringeste, men Aarsagen,

sagen, at vore Folk dode, var, at de havde været svage Folk, som ikke kunde taale at leve i saadant koldt og haardt Land, som Grønland er, men jeg haabede, at mange af dem som syge vare, næst Guds Hielp vel bleve karske igien.

Foruden den Elendighed jeg saae paa de arme svage Mennesker, som vel gik mig meget til Hierte, men kunde ikke hielpe dem udi, maatte jeg og med stor Fortrydelse og Mishag fornemme, at en stor Misforstand og Uforligelighed havde reist sig imellem visse Personer, som ikke burde været. Jeg vil ikke tale om den Ugudelighed som øvedes af mange af de gemeene liderlige Folk, og ikke kunde ændres eller forebygges, hvilket alt chagrinerede mig paa det hoieste.

Anno 1729. Den 1 Januarii, Ny-Aars-Dag, holdt Prædiken af mig. Samme Dag copulerede Hr. Ole Lange een af Soldaterne med een af de afdøde Soldaters Enker.

Den 2 Januarii, som var Søndag, forrettede Hr. Ole Lange Prædike-Tieneſten; item, publicè absolverede een af Coloniens Folk, for delperate Resolution, med at ville forgiøre og styrte sig selv i Havet, af Frygt for den Straff, som han, for et lidet begangen Tyverie, havde fortient.

Den 4de døde een af Qvinderne, hvis Mand og Barn den 28 Novembr ved Døden afgik.

Samme Dag døde atter een af Soldaterne, desligeste Lieutnant Richards Styrmand; saa dis værre! det nye Aar begyndtes, ligesom det gamle endtes.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 7de var Raadet samled, for at examinere en Snak, som en Sergiant havde fordt i manges Paahør, og havde Udseende

til et hemmelig Mytterie iblant Soldaterne. Man havde vel tilforne hørt nogen Snak, som dog ikke var at reflectere paa, nemlig, at der skulle have været dem, som havde sagt om Gouverneuren og mig, at vi skulle være de første som de vilde giøre Ende paa; men man kunde ikke udfritte Sandheden derom, hverken af Sergianterne eller de andre, uden een eeneste Person, som havde staaet uden for Huset, hvor Soldaterne vare inde, og hørte dem have sig Discours for sig. Aarsagen, hvorfore de vare mig saa ugunstige, skulle være denne, at de ansaae mig som en Hoved-Aarsag dertil, at de og flere vare komne der til Landet, hvor de dog havde vented sig bedre Accommodation og mindre Travallie, end som de siden ved Ankomsten forefandt. Allermest fornam man stor Malice af de overkomne Sclaver og fremmede Nations Folk, som opreete de andre med sig, af hvilket slags Folk man ej heller andet kunde vente; og hvis den gode Gud ikke havde lagd de fleste af dem paa deres Syge-Seng, da havde de uden Tvivl fuldkommed deres onde Forsæt. Vi maatte derfore, til vores Præcaution og Sikkerhed, forsyne vores Logementer med Gevær, og var heldigeligt, at i den Stæd vi for vilde Folk og Hedninger, iblant hvilke vi boede, kunde lægge os ned, og sove tryggelig, end og, naar man reiste langt borte fra Colonien med faa Folk, men iblant vore egne, som ville kaldes Christne, kunde vi ikke være sikre paa vores Liv.

Den 9de, som var Søndag, prædikede jeg. Communicerede nogle af Galiothens Folk.

Den 10de var Raadet samled, hvor da atter næst forermeldte Sergiant blev forekaldet, at sige, hvad han vidste om Soldaternes Væsen, som kunde giwe Suspicion til ond Paafølge. Men han sagde sig intet at vide, uden at een af de afvoede Soldater, Mortens Aften, sidde, kom ud til ham, og sagde, at Soldat Hagemand stod uden for, og lade sit Gevær, og uden Tvivl havde ondt i Sinde; hvorpaa han strax gik ud, og fandt hannem staae, og havde Flinten for sig, hvilken han tog fra ham, og visiterede

hans

hans Kammer, men fandt hverken Krudt eller Bly hos ham, ikke heller Gevæhret ladet; hvorfore, saasom han var gandske drukken, og havde intet, som han kunde giore Skade med, han ej heller ville tale derom. Men saasom een tilforne gandske hemmelig havde givet Gouverneuren tilkiende, at bemeldte Hagemand, som meldt, Mortens Aften var udi sin Kiste, og leedte efter Kugler, og loed sig forlyde, at han denne Aften skulle giore en Ulykke paa een, hvem han kunde træffe paa; sluttede man ikke uden Grund, at han havde ondt i Sinde, og visselig havde fuldkommed det, hvis ikke Sergianten havde hindred ham der udi. Hvilket kom overeens med det ene Vidnes Udsigende, som den 7de blev examineret, og havde hørt oft-ommeldte Hagemand true, at ombringe enten Gouverneuren eller mig; Hvorfore han og nu, efter Gouverneurens Ordre, blev fænglig arresteret.

Formedelst at vi da vare saa meget usikre paa vort Liv, blev af samtlig Raadet resolvered, at vi selv, med de øvrige Coloniens Betientere, skulle holde Vagt om Natten; thi man kunde hereefter ikke troe Soldaterne til noget godt.

Den 12te afgik ved Døden atter een af Soldaterne. Nu vare ikke mere end 6 eller 7 friske Mand tilovers af dem, alle de andre vare syge og Senge-liggende.

Den 14de var atter Raadet samled, for at fortfare med Vidnernes Afhørelse i den begyndte Sag om Soldaternes Mytterie, hvor da alle bekræftede de foriges Udsigende, betræffende Soldaternes slemme fordte Talemaader. I Særdelesh. vidnede de, at all deres Ondskab og onde Ønsker gik ud over mig, som de holdt for en Hoved-Aarsag dertil, at de vare komne der til Landet, hvor de i Stæden for gode og ledige Dage, som de havde vented, fandt Møje og Arbeide, som de ved Bygningen maatte udstaae. Havde og ellers ladet sig forlyde, at naar de et andet

Aar kom Nord til Nepiſene, hvor de vare deſtinerede at bæ-
re, da vilde de ſee til at komme bort fra Landet igien med de frem-
mede Skibe.

Den 15de reiſede jeg paa Embedets vegne ud til Grønlæn-
derne paa den gamle Colonies Ø, og forblev der indtil den 19de,
og imidlertid underviiſte dem af Guds Ord. Udi et af Huſene var
jeg denne gang foraarſaged at forrette en liden Execution paa
nogle, om hvilke jeg for kort tilforne havde hørt, at de nyeligen
havde havd en ſædvanlig Hore-Leeg for dem, ſom er af denne
Beſkaffenhed: Mænd og gifte Qvinder ſamle ſig tilſammen, ſom
til et Aſſemblee; hvor da een af Mandfolkene gaaer frem paa
Gulved, og tager en Tromme at ſlaae paa, og ſynger en Hore-
Viſe, og dermed inviterer een af Qvinderne til en Hore-Leeg
med ſig, hvorefter han legger Trommen ned paa Gulved, og
gaaer bag et Skillerum, ſom de til det Brug har opſlaget ved den
ene Ende af Huſet. Hvilken af Qvindeter der nu haver Lyſt at
leege med ham, gaaer, uden Undſeelſe, bag efter, og naar de
ere klar, træder ſtrax en anden frem, og gior ligeſaa, ogſaa
fremdeles. Men til denne Hore-Leeg komme ikke de Unge og U-
gifte, hos hvilke der er ſtorre Blufærdighed; Gifte Folk, mene
de, ſtaaer ſligt vel an, uden at blues derover. Der jeg nu kom
til Huſet, hvor de havde øved dette Spill, og tilſpurdte dem der-
om, nægtede de det i Begyndelſen, men jeg overbeviiſte dennem
det ved andre, ſom havde været nærværende, ſkældte dem ud for
deres Utugt, og at de vilde indbilde mig, at de troede, og dog
bleve fremturende udi deres forige onde Sædvane. Og paa det
jeg kunde give min Straff og Trudſel dis bedre Eftertryk, loed jeg
dem, ved een af mine Folk, ſlatte paa deres bare Krop, hvilket de
med Taalmodighed optog, og lovede, ikke at ville giøre det mere.

Udi min Bortværelſe fra Colonien vare døde 5 Mand, af
hvilke een blev aabned Brystet paa, for at ſee, hvad Fejl og ind-
vortes

vortes Skade han havde, og befandt, at hans Lunge var gandske forraadned og fortæred; saa man deraf nok kunde see, at den Sygdom, hvoraf saa mange døde, var ikke alt Scorbut, men deres gamle gode Drik og Debaucher at tilskrive.

Den 23de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug for de Karske, og Hr. Ole Lange for de Svage. Communicered een af Galiothens Folk.

Den 26de var Raadet samled, i at fortfare med Vidners Afhørelse udi Soldaternes Sag.

Den 28de døde atter een af Soldaterne.

Samme Dag forlangede jeg af mine tvende Colleger, Hr. Ole Lange, og Hr. Hendrich Miltzoug, at de ville træde udi en Conference med mig, betræffende, hvorledes Christendommen paa en læt og lykkelig Maade kunde fortplantes iblant Grønlænderne; hvor da, efter Bøn og Guds Paakaldelse om den Hellig Aands Bistand og Raadførsel, jeg efterfølgende for dennem proponerede:

At man hid indtil med saa slet Frugt og Fremgang har arbeidet paa vore vanvittige Grønlænders Oplysning, har Mangel af tilstrækkelige Anstalter, hvorved de, næst Guds Ords Underviisning, kunde holdes under nogen Christelig Tugt og Disciplin, været Aarsage til; Er og ikke heller venteligt, efter menneskelig Udseende, i saadan Tilstand, noget frugtbarligt med dem at kunde udrette, uden saavidt man efterhaanden kand indbringe dem en blot historisk Kund-

 skab

stab om Gud, og dog ikke dismindre lade dem leve og raade sig selv som tilforne. Dette samme har bragt mig udi adskillige bekymmerlige Overvejelser, hvorledes dog disse arme Mennesker med Tiden kunde hielpes, og ikke all herpaa anvendt Arbeide og Bekostning skal være forgiæves, og vi her skal slide vor Tid hen, uden at see ringeste Frugt til Guds Ære, og deres Saligheds Oplysning. Finder derfore, efter Bon og Beraadelse med Gud, intet bedre Middel, end at man i Særdeleshed lader sig de Unge og Umyndige være angelegen, som Christus selv siger, Guds Rige at høre til, og befaler at føre til sig; som jeg og aller-ydmygeligst har foreslaaet det høi-respective Missions-Collegio, udi seneste Missive. Men som jeg ikke uden Herrens Medynk, maa, saa ofte som jeg paa Embedes vegne besøger de Vilde, see deres smaa Børn for Øine, hvilke jeg saa gierne unde Saligheden, og det aandelige Igienfødelses Middel, og dog, dis-værre! mange uden Daab og Christendom bort dør, hvis Forældre dog efter Paamindelse og Underviisning om Daabens Fornødenhed og Værdighed, har erklæred sig gandske villige, ikke allene at lade deres smaa Børn døbe, men endog selv at ville døbes; da kand jeg nu ikke længere føre det over mit Hierte, jeg jo ved noget Guds Middel maa see dem hiulpne af deres Elendighed og Fordærvelse. Dog hvad de Gamle ere angaaende, da kand man endnu ikke fordriste sig til, at forandre dette høiværdige Saligheds-Mid-

Middel paa dem, anseende, at, endskiønt de nokſom bekiender ſig at troe, elſke og frygte Gud, og gierne vil blive ſalige, ſaa er det dog ſaa lunken og koldſinded, uden nogen ret Skiønsomhed om deres egen dybe Fordærvelſe, og GUDS Naades Yperlighed udi Chriſto; Men hvad deres ſmaa Umyndige ere angaaende, da er det den Sag, hvorom jeg nu forlanger mine elſkelige Collegers og Medbrødres deres gode Mening tillige med mig.

Og er da min Mening og Forſæt i HErren dette: At man deres ſmaa Børn, ſom boe ſtedſe i Nærværelſen hos os, og ikke plejer at flette fra deres ſædvanlige Boe-Pladſer, hvilke man og idelig kand gaae til Haande med GUDS Ords Undervisning, ſom og giver den ſande Religion Bifald, ere lærvillige, og lever et udvortes ſiikkeligt Lernet, at man ſtrax tager deres ſmaa Børn, ſaaſnart de ere komne til Verden, eller ere endnu i deres uſkiønſomme og uſkyldige Aar, og gior dem deelagtige i den hellige Daab, og derefter, ved tiltagende Alder og Skiønsomhed, ligeſom udi Chriſtne Lande, ved bequemme Catecheter, ſom Colonien herefter tilſtrekkelig vil forſyines med, under Millionariers Tilſyn, oplæres og opbrages udi GUDS ſande Frygt og Kundſkab. Dette er det eneſte Middel, hvorved jeg, næſt den Allerhøjeſtes Biſtand, og Velſignelſe, ſeer, at Chriſtendommen paa en læt og lyſtelig Maade efterhaanden kand fortplantes

tes iblant dem, og Hedenſkabet med de Gamle bort døe og forgaae.

Colonien Godt-Haab
den 28 Januarii 1729. HANS EGEDE.

Mine Medbroders Gienſvar herpaa lydde ſom følger:

Det maa ſandelig ikke lidet bekymre enhver retſindig Chriſten, og i ſær en Chriſti Tienere, hvis Zele henſigter til at vinde Sixle, at Guds Rige har ſaa ſeent og langſomt Løb iblant formørkede og forvildede Sixle, ihvorvel et ſaa høyt Verk udfordrer Tid og Taalmodighed. Af deſlige Bekymringer, fornemmer jeg, ſom altid, ſaa ogſaa ved ſin ſidſte Proposition, høyt-elſkelig og ærede Collegæ Sind at være betagen; Og det var en uforſvarlig Synd, om man ikke vilde komme hans omhyggelige Sind med lige Iver til Hielp, helſt da det gaaer ud paa, at opſøge de bæſte Midler, til dette Lands Hedningers deſtiligere Grøde, hvorom, efter Begiæring, følger hermin i Eenfoldighed grundede Mening:

Da ſom hans Tanke og Forſæt i HErren er denne: At de ſtadig her om boende Grønlænder, ſom idelig underviſes i Guds ſande og ſalig-giørende Kundſkab, hvortil de og lærevillige give deres Bifald, ikke uden at rette og rense deres Levnet fra deres Daarligheder og

og Superſtitioner, at deres ſmaa Børn i deres uſkyldige Aar maatte antages til det hellige Igienfødelſes Middels Deelagtighed, kand jeg ey andet, end efter andægtig Raadforelſe med min GUD i Bønnen, og Sagens noyagtige Overvejelſe, i HErrens Frygt, applaudere hans Chriſtfindede Forſæt; naarſomhelſt jeg 1) betragter Pagtens nye Forjættelſe, ſom ej alleene vedkommer og er tillagd dem med Børnene, ſom ere langt fra, (det ere Hedningene, Epheſ. 4.) hvilke ſom helſt HErren vor GUD ſkal kalde dertil. Act. 2. v. 39. Saa ſkriver Auguſtinus tydelig noc i denne Sag, i ſin Bog: de Grat. & Libr. Arbitr. c. 22. Aliqvando liberis Infidelium hæc gratia præſtatur, ut baptizentur, cum Occulta DEI Providentia in manus piorum pervenerint. Jeg maa og ſpørge: Om dem, ſom for deres uſommelig Forhold bliver excommunicerede, (endſkiønt jeg veed, at ſaadanne, ved denne Kirkens Diſciplin, ey abſolute ere udelukte fra Kirken,) bleve fødde Børn, ſkulde da de Børn derfore miſte dette Saligheds-Middel? Jeg meener nej, ſiden Sønnen ſkal ey bære Faderens Misgierning; og ſaa mindre ſaadannes Børn.

Endnu vil jeg ſpørge: Om de, ſom bleve under det gamle Teſtamentes Pædagogie avlede af Forældre med Forhud, bleve udelukte fra Omſkiærelſens Sacramente? Jeg ſeer ikke, at Abia miſtede Pagtens Ret for hans

Faders Jeroboams Afguderie, 1 Reg. 12. & 14. Men fra det Begyndelsens Sacramente under det gamle Testamente, til det i det nye Testamente, kand man med større Billighed argumentere. Overalt saa ligger Prophetien der om Christi Kirkes Udbredelse iblant Hedningene, samt deres smaa Børns Annamelse dertil, i Esai. 49. 22. Saa sagde den HErre HErre: See, jeg vil opløfte min Haand til Hedningene, og opløfte mine Baanere til Folk, og de skal bære dine Sønner frem i Skiød, og dine Døttre skal bæres paa Skuldre. Hvilken Prophetie jeg seer at være opfyldt, da Christus antog de Børn, som førdtes til ham, og gav dem Lod i Guds Rige, Luc. 18. v. 15. 16. Men dette Christi Exempel af Propheten forud seet, bør jo efterfølges i Hensende til vore smaa og umyndige Grønlændere. Og dette saa meget mere, naar jeg for det andet anseer Forældrene, hvis Børn i dette Saligheds Middel skal Lodtages, efter de Characterer, som høitelskelige Collega tillægger dem; Thi da bliver de rette Catechumeni, hvilke, efter alle Orthodoxorum Samtykke, ere sande og levende Kirkens Lemmer, som ved Ordets Hørelse har fattet Troen, ved Troen ere blevne Guds Børn, derfore berettigede til Kirkens gode Ting og Privilegia, saasom de, der nu have Sanctitatem externam & Ecclesiasticam, og dersom Roden er hellig, da ere og Grenene, Rom. 11. 16. og 1 Cor. 7. 14. Hvorfore jeg, efter min Skiønsomhed, finder nok, som

som beviser de Grønlandske Catechumeners Pædobaptismus at være billig, og ikke uden Samvittighed nægtelig, hvor og det er ej det ringeste, at de Børn, som oftest bortdøer i deres uskyldige Aar, (men Uskyldighed er jo en kiær Ting for Gud,) for den slette Tilsyn og Omhyggelighed Forældrene i saa koldt og usselt Land kand give dem, endskiønt man og i den Fald maa befale dem Guds almindelige Barmhiertighed; men derimod intet som kuldkaster den, siden Forældrene selv ere saa egenvillige til at lægge dem i JEsu Arme, hvorudi de, næst Guds gode Forsyn over de Anstalter, som nødvendig maa skee til duelige Subjecta, enten at hidsende, eller af de her med Tiden oplærdte unge Mennesker at udvælge til Catechisation og Børne-Lærdommens Undervisning iblant dem at holde, kunde opdrages og bestandig blive.

Kunde man og derhos være saa lykkelig, at see Forældrene hiulpne og frelste ved dette Aandelige Igienfødelsens og Fornyelsens Bad, hvilket jeg mener efter Samvittighed vel kunde skee, naar man fornemmer dem at forstaae Dåbens Lærdom, Ebr. 6. v. 2. Omvendelsens og Troens Beskaffenhed; alt efter Christi Befalning Matth. 28. v. 19. samt hans eget og Deberens Exempel Marc. 1. v. 14. 15. Luc. 3. v. 3. som og efter Praxis Apostolica Act. 2. v. 41. Cap. 8. v. 12. 37 Cap. 9. v. 17. Cap. 10. v. 44. Cap. 13. v. 38. Cap. 16. v. 30. seqq. Cap. 18. v. 8.

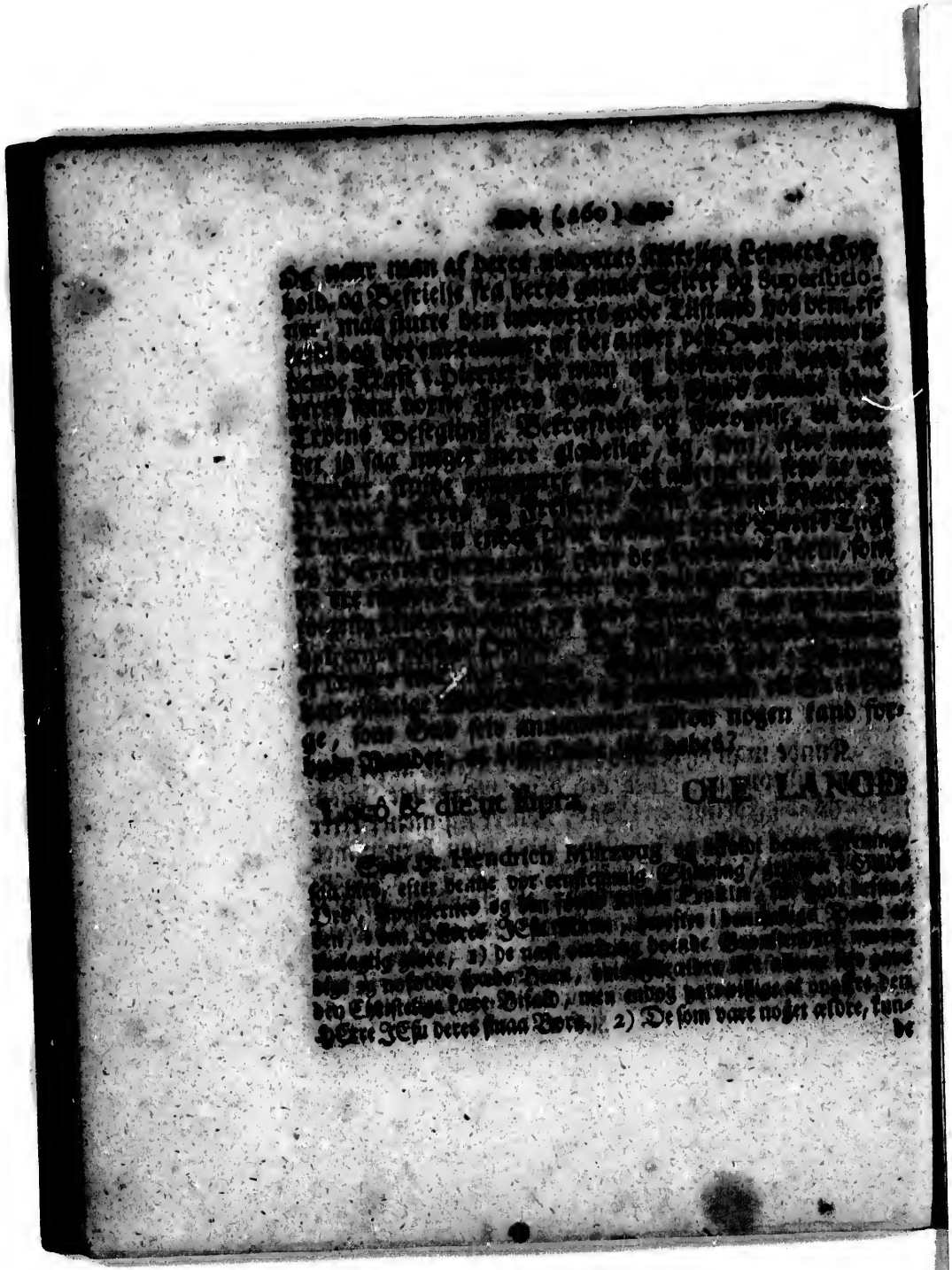

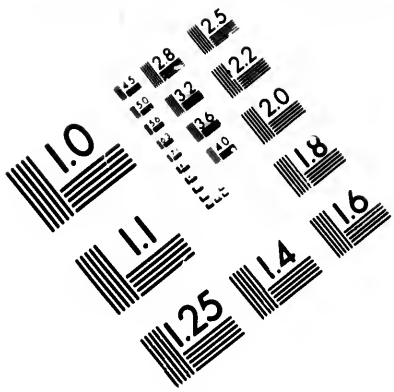

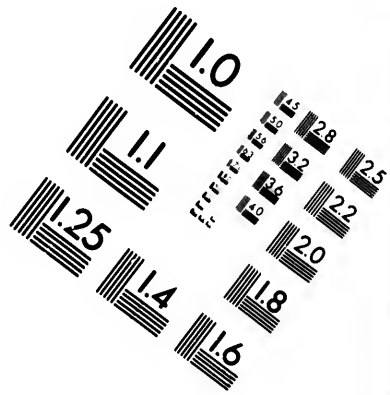

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

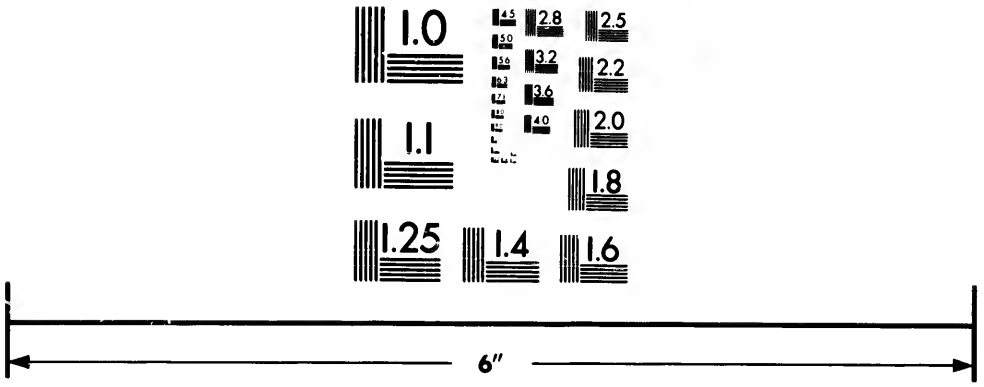

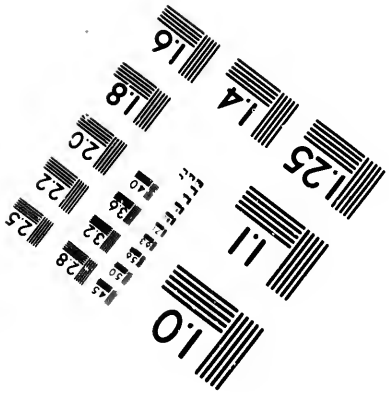

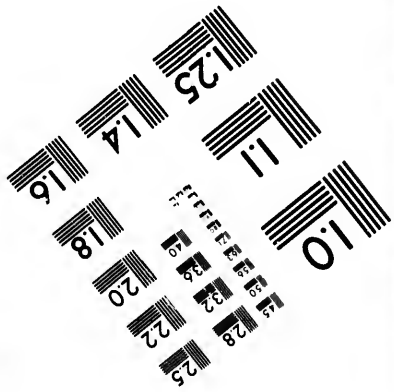

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

CIHM/ICMH
Microfiche
Series.

CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1982

de tale, og noget kienne, saasnart de eenfoldelig havde fatted vores Christeligs Troes fornemste Hoved-Stykker. Og 3) de Gamle selv, naar de, næst den Christelige Læres fornoden Fattelse og Forstand, kunde give noget Tegn fra sig til en ret Andagt og Alvorlighed i deres Saligheds Sag, og Begiærlighed til dette hojværdige Saligheds Middel. Hvilke Forehavende alle, næst guddommelig Bistand og Velsignelse, man fremdeles haabede ved Missionairers og nodtorftige Catecheters jævnlige Besøg og Undervisning fremdeles at fortsætte.

Fra det hoj-respective Collegio de cursu Evangelio promovendo erholdte jeg og Deres meget gunstige Resolution paa min Forsporsel, denne Sag angaaende, af folgende Indhold:

1.) At der ere døbte 42 af Grønlændernes Børn, paa Forældrenes egen Begiæring, dert finder vi ikke, at I har giort andet, end hvad ret og billigt er, og det samme vel oftere kand skee; Naar først Forældrene hverken dertil lokkes eller tvinges, men det er deres egen frie Villie og Samtykke; Naar dernæst ikke mærkes, at Forældrene begiærer saadant af en Superstition, at den Daabs-Ceremonie skulle hielpe Børnene noget paa deres Legemer, ligesom vi erindrer os, at de før har forlanget af Eder, at blæse paa deres Legemer, naar de vare syge; Naar 3die, Forældrene tillige forbinder sig, at

være villige, naar paafødres, at lade disse døbte Børn i sin Tid komme til Christendoms Underviisning, og antager selv dennem deres Børns Daab, som en Forbindelse paa dem selv, at disse Børn skal være Christne, og skal oplæres i Eders Religion, da visselig denne Gierning kand være lovlig; Mens derved forbinder I Eder og tilligemed selv, med disse Børn at have nogen nøyere Tilsyn, end med andre Grønlænders Børn, og lade Eder immer give Underretning om, hvor disse Børn ere at finde, og hvor de kommer hen, paa det i fremtiden ikke skulde skee Vildfarelser, at de enten kunde døbes anden Gang igien, eller tvivles om, enten de ere døbte eller ikke. Derfor holder vi raadeligt, at der holdes à parte Bog over saadanne Børn, og Blader rene til hvert Barn i sær, at hvert Aar indføres, hvad om saadanne døbte Børn kand haves for Underretning.

2.) Hvad deslige Børns Forældre angaaer, hvilke (som sluttes baade af Eders egen og Hr. Ole Langes Skrivelse,) ikke skulle være saa uvillige til at lade sig selv døbe, da er det engang-

ske

ske anden Sag, og kand ikke ske, (hvilket vi vel veed, at Jselv desforuden forstaaer og tager i agt,) forend de ere grundig underviiste om deres Saligheds nødvendigste Stykker, og mærkes hos dem nøgenlædes Begiærlighed efter Daabens salige Nytte og Kraft, saavidt menneskelig Forstand af det udvortes kand mærke, og saavidt Nationens Stupidite og Koldsindighed kand give Haab om at bringe dem til; Naar der er et enfoldig Begreb om Saligheds Ordning ved Christum, og efter saadant Begreb mærkes, at Længselen efter Daaben kager til, og at een kort Forhaling og Vegring ikke giør dem skiødesløse, men meere begiærlig og bedrøved, saa seer vi ikke, at dem kand nægtes Daab.

Subscripſ. J. G. HOLSTEN,
J. L. HOLSTEIN. J. W. SCHRÖDER.
J. STEENBUCH. P. HERSLEB.
S. MAHLING.

Kiøbenhavn, d. 11 May.
1730.

Den

Den 30 Januarii var Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 1 Februarii døde atter een af Soldaterne.

Den 2 dito, Kyndelmisse Dag, prædikede Herr Ole Lange.

Den 3 dito døde een af forige Colonies Folk, som havde været der i Landet paa 5te Aar, og imidlertid havde været ved god Hilsen, indtil nu, da han af de andre var bleven anstukken, og en Tidkang Senge-liggende.

De Syge vare nu saa mange, at man havde stor Møje for at faae det daglige Huus-Arbeide bestillt.

Den 5te afgik ved Døden atter een af Soldaterne. Desligeste samme Dag om Aftenen den arresterede Sergiant, som ogsaa paa nogen Tid havde været syg.

Den 6te, en Søndag, prædikede Hr. Hendrich Miltzoug. Om Aftenen døde een af Haandværkerne, saavelsom Gouverneurens Skytte.

De Hæste, som og i næst-afvigde Sommer bleve sendte til Landet, vare alle til denne Tid creperede, og af ilde Tilsyn bortdøde.

Den 8de afgik ved Døden atter een af Handværkerne.

Den 11te reiste jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne udi Koek-Øerne, som ligger 3 Mile Syd-Vest fra Colonien, hvor vi i forige Aaringer og sædvanligst havde læst. Her begyndte jeg da, i JEsu Navn, at sætte i Verk, hvad som jeg seeneste med mine Colleger havde beslutted, angaaende Børne-Daaben, hvortil Forælderne vare villige, og meget fornøiede med, begiærdte og selv at døbes, om jeg fontes, saasom de sagde sig visseligen at tro alt hvad jeg havde undervist dem om. Jeg lod dem forstaae, at de maatte først undervises noget mere om Gud, førend jeg kunde døbe dem. Hvormed de og gave sig tilfreds. I samme Koek-Øer opholdte sig nu 34 Familier, af hvilke

hvilke bleve dobte 16 umyndige smaa Born, indtil 3 Aar gammel. Jeg loed Forældrene selv holde dem over Daaben, og svare paa deres Borns vegne, hvad dem blev tilspurdt, og give dem Navn. Daabens Forretning blev slutted med en Formaning til Forældrene, at de maatte vel vogte sig, at de ikke i nogen Maade forargede deres Born, eller forførdte dem til noget ondt, som stridde imod det hvad de nu havde loved og tilsagd udi Daaben, men langt mere undervise dem om Gud, og selv lægge vind paa, at frygte og elske Gud, at de og med første kunde dobes til Saligheds Forsikring og Erlangelse; Hvilket de alle lovede at ville bestitte sig paa.

Den 15de foer jeg igien fra Koek-Berne, og begav mig hen til de saa kaldede Ravn-Øer, som ligger een Mil fra Colonien, hvor 15 Familier boede, hvilke alle med lige saadan Velvillighed loed deres smaa Born dobe. Der vare 6 Smaa, som i den hellige Daab bleve deelagtig giorde.

Den 16de, efter at jeg havde undervist dem alle, reiste jeg hiem til Colonien igien.

Udi næst-afvigde Dage var atter igien een af Soldaterne boed, saavelsom een af Soldaternes Qvinder, med et lille nyfød Barn, som een af de forhen afdøde Soldaters Koner havde født til Verden.

Ded 20de dode end een af de fra Kiøbenhavn ankomne Folk, saa der vare nu ikke mere end 4 af dem karske og over Sengen. Iblant Matroserne og forige Colonics Folk vare vel og Syge, men ikke saa mange; thi som de altid vare i Motion, og havde at bestille, kunde ikke Sygdommen saa haardt angribe dem, end som dem der elskede Mageligheed, og gad ikke movered sig, hvilket er en stor Fordærvelse i Grønland.

Den 22de reisede Lieutnant Richard af Loos-Galiothen

 med

med Assistenten ind udi Baals-Revier; Jeg loed og min Son reiste med, for lidt at underviise forefindende Grønlænder.

Den 17de var Søndag, prædikede Hr. Milelzoug. Hr. Ole Lange communicerede tvende af de Senge-liggende Soldater.

Udi denne Maaned havde været temmelig godt Vejr, ikke dismindre tog det dog til med Folkets Svaghed, saa det blev jo længer jo værre. Coloniens Feldskierer begyndte og paa denne Tid at blive syg.

Den 2 Martii holdte Hr. Ole Lange Passions-Prædiken.

Den 3 dito dode den forhen beskyldte og arresterede Soldat Hagemand, efter at han en kort Tid havde været svag, dog tilsidst entlediget af sin Arrest.

Den 6te, var en Søndag, prædikede jeg: ellers intet extra forrætted.

Den 8de kom Lieutenant Richard med sit Selskab igien udaf Baals-Revier, hvor de havde skudt nogle Harer og Ryper, og faaet en god Deel Rodskie hos Grønlenderne.

Den 9de holdte jeg Passions-Prædiken. Om Morgenen dode den sidste af de fra Kiøbenhavn ankomne Handværker, nemlig Muurmesteren; desligeste Gouverneurens Haandskriver.

Den 10de kom det Fartøj hiem, som man for 14 Dage siden var foraarsaget at sende ud til de øde Vildmands-Huse, efter Brænde, saasom vi havde stor Mangel derfor, saa vi hverken kunde brygge eller bage.

Den 12te afgik ved Døden Under-Fyrværkern, som længe havde været syg og Senge-liggende.

Den 13de, en Søndag, prædikte Hr. Ole Lange.

Den 16de holdt Hr. Ole Lange ogsaa Passions-Prædiken.

Den

Den 19de bode atter een af Soldaterne. Af de andre Syge vare tre blevne reſtituerede.

Den 20de, en Sondag, prædike Hr. Hendrich Miltzoug. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Efter Prædiken reiſede jeg over til den gamle Colonies Øe, for efter Sædvane at underviſe Grønlænderne. Capitain Landorph og Lieutnant Münje giorde mig og Geleide. Vi forblev der indtil den 22de, og jeg døbte nogle af mine jævnlige Catechumenorum Børn. Nogle af de Gamle ſpurdte mig, hvorfore jeg ikke ogſaa vilde døbe dem med det ſamme, og om jeg ikke vilde, at de ſkulle blive ſalige? Men der jeg ſvarede, at jeg endnu ikke var forſikred om deres Rætſindighed og Alvorlighed for Gud, i den Sag; da proteſterede de derimod, og ſagde, at jeg vidſte nok ſelv, at det feilede dem intet derpaa. For derfor at ſtille dem tilfreds, bad jeg dem have Taalmodighed, indtil de havde fatted alle de Stykker, ſom et voxen Menneſke burde at vide til ſin Salighed, hvilket de fleſte af dem til Grunde endnu ikke havde fatted. Paa den gamle Colonies Øe vare 5 Huſe, i hvilke opholdte ſig 30 Familier, og bleve døbte 21 Børn, af hvilke nogle vare ſaa ſtore, at de ſelv vidſte at ſvare til hvad dem blev tilſpurdt, deres Daab og Chriſtendom betræffende.

For 14 Dage ſiden havde vi ladet overføre nogle af de Syge, og ind-logered dem hos Grønlænderne i diſſe Huſe, for at de af Grønlænderne kunde blive forſynede med lidt Cochleare eller Scorbuts-Græs, ſom paa diſſe Tider ved Grønlændernes Huſe under Sneen pleiede at udſpire. De ſamme førdte vi nu hiem med os til Colonien, ſaaſom de vare allereede blevne meget vel tilpas.

Den 23de blev holded Paſſions-Prædiken af Herr Miltzoug.

Den 24de udſoer Kiøbmandens Aſſiſtent paa Handels-Tougt Soer efter.

Samme Dag afsendte man nogle af vore Syge hen til nærmeste Vildmands-Huse, for der sammesteds at samle sig nogen Cochleare til Forfriskning og deres Sundheds Igien-Erlangelse.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, prædikede jeg.

Den 27de, en Søndag prædikede Hr. Ole Lange.

Den 30de holdte Hr. Ole Lange og Passions-Prædiken.

Den 2 April døde atter een af Soldaterne; de andre vare blevne nogenledes restituerede, siden de fik af det fortræffelige Scorbuts-Græs, saa vi havde nu, Gud skee Lov! ikke mere end 4 Syge, som vare Senge-liggende.

Den 3 dito, en Søndag, holdtes Prædiken af Hr. Miltzoug. Efter Prædiken udsendtes een af de store Baader til de øde Grønlænder-Huse, at afhente mere Brænde.

Samme Dag om Aftenen hiemkom Assistenten af Handels-Tougten Sønden fra, med Baaden fuld af Spek, og var endnu meer at bekomme.

Den 4de loed Gouverneuren Raadet samle, for at deliberere med dem om et og andet, betræffende Coloniens Sager; desligeste om, hvorledes den allernaadigst anbefalede Recognoscerings-Reise over Jis-Fiældet til Østerbygd, kunde og skulde foretages. Desligeste om den foresatte Reise og Forslotning Nord til Nepisene, for der en Loge at opsætte.

Den 6te døde een af de gifte Soldaters Qvinder, af hvilke stænde tilforne ved Døden vare afgangne.

Samme Dag kom de 8 Mand hiem fra Grønlænderne, som den 24 Martii næst forhen didhen blev sendte, hvoriblant var een Mand, som var saa syg, at man maatte bære ham med Seng og alt i Baaden, men var nu i saa kort en Tid, formedelst det skionne Cochleare-Græsses Brug tillige med de andre, til sin forige Sundhed og Helbred fuldkommen restituered.

Den

Den 9de reisede Kiøbmanden med den store Baad Nord efter til Pisubigme, for at handle.

Den 10de, en Søndag, prædikede Hr. Ole Lange.

Den 14de var Skiær-Torsdag, prædikede jeg. Communicerede 5 Mand af Coloniens Folk.

Den 15de, Langfredag, prædikede Hr. Hendrich Miltzoug.

Den 16de celebrerede Gouverneuren Hendes Majestets Dronningens Geburths-Dag.

Den 17de, første Paaske-Dag, prædike Hr. Ole Lange.

Den 18de, anden Paaske-Dag, prædikede jeg. Vare 10 Communicantere ved HErrens Bord.

Den 19de, tredie Paaske-Dag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede tvende.

Samme Dag døde atter een af Soldaternes Qvinder, som i lang Tid havde været meget svag. I alt døde 40 Mennesker.

Den 20de var atter Raadet samled, hvor da blev foranstalted, at en Chaloupe med Folk skulle straxt expederes og forskikkes Nord til Nepisene, for i Tide at være der, imod de der til Stædet fra Fædernelandet forventendes Skibe, saasom den hele Flotning ikke kunde skee forend Gouverneurens Tilbagekomst fra Recognoscerингen paa Jis-Fiælder.

Den 22de kom Kiøbmanden tilbage Norden fra Pisubigme, med Baaden fuld af Brænde, af de der staaende gamle Vildmands-Huse, saasom Spek var nu der ikke at bekomme.

Samme Dag reisede Fyrværkern, efter Raadets Foranstaltning, Nord efter til Pisubigme, havende med sig 5 Mand, for at bringe til Bygningen hvad som tienligt kunde forefindes.

Den 24de, en Søndag, prædikede Hr. Ole Lange. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn, desligeste Hr. Miltzoug og trende andre af Coloniens Folk.

Den 25de foretog Gouverneuren med Lieutnant Richard og Kiøbmandens Assistent med 5 Mand den foresatte Recognoscering paa Jis-Fiældet, og til den Ende reiste ind til Amaralik-Fiorden, 6 à 7 Mile fra Colonien, hvor nærmeste Leilighed var, at komme op til Jis-Fiældet.

Den 26de blev den store Baad affendt Soer efter paa Handels-Tougt.

Den 27de udsendte man en Joulle hen ud til Koek-Herne, for der sammestæds at have Udkik efter forventendes Fædrenelands Skibe.

Den 30de saae man af Colonien et Skib passere forbi Nord efter. Var ellers af Grønlænderne berætted, at i forige Dage vare mange Skibe passered forbi.

Den 1 May prædikede Hr. Milczoug. Communicerede Hr. Ole Lange med nogle flere af Coloniens Folk.

Samme Dag komme nogle Grønlænder til os af Nepiset-Sundet, hvor de nylig vare ankomne til den sædvanlige Rognfiske-Fangst. Efter at jeg havde undervist dem noget af Guds Ord, foer de deres Vej igien.

Den 7de dito kom Gouverneuren med sit Følge igien tilbage fra Recognoscering paa Jis-Fiældet, og fandt det ligesom Grønlænderne tilforne havde berætted; Det hele Land op til Fiælds gandske overdækt med Jis, og udi Jisen store Ræver og Sprækker, hvor igiennem Vandet, som af Sneen opteer, med en strækkelig Suser rinder og løber. Jisen var saa haal og ujævn, saa de neppe kunde sætte en Fod derpaa; saa derfore Recognoscceringen over Land til Østerbygd, er gandske umuelig og impracticable.

Den 8de, en Søndag, prædikede jeg. Communicerede to.

Den 10de kom de udi Koek-Herne paa Brand-Vagt og Udkik liggende 4 Mand hiem igien. De havde vel seet Skibe passere

lere forbi, men for stærk Blæst ikke havde kundet komme nogen om Borde.

Den 11te kom de efter Brænde udsendte hiem igien, med Baaden fuld af Brænde, som man i Mangel af andet, paa disse Tider var nødt til at tage af Grønlændernes Huse.

Den 13de var den almindelig forordned Bede-Dag. Prædike-Tieneſten blev forrætted af Hr. Ole Lange.

Den 15de, en Søndag, prædike Hr. Miltzoug. Communicerede 13 Mennesker.

Samme Dag troelovede Hr. Ole Lange een af Sergianterne med een af de afdøde Soldaters Enker; desligeste ogsaa Kiøbmandens Assistent med een af samme Enker. Det var beklageligt, at de stakkels Mand-Folk loed sig af disse liderlige Qvinder saa bedaare.

Den 16de kom de paa Handlingen udsarne hiem igien, med Baaden vel ladt af Spek. De havde træffed en Hollandsk Handelere der Søer hvor de var, som berættede dem een gandske bedrøvelige Tidende fra Kiøbenhavn, at samme Stad ved en meget ulykkelig Ildebrand var mesten Deelen lagd i Aſken, hvilket siden desværre! befandtes alt for sandt at være.

Den 21de gik Lieutnant Richard med Loots-Galiothen fra Colonien, for, efter seneste Slutning i Raadet, at transportere eendeel Sager til Nepiſene, hvor den nye Loge skulde oprættes. Capitainen med Assistenten og flere fuldte og med.

Den 22de, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 24de gik jeg med Gouverneuren, og nogle af det øvrige Mandskab, (som var destinered at gaae Nord til den Nordre Loge,) paa den store Baad, og een Chaloupe, i Forsæt, at ville reise Nord efter med til bemeldte Stad; men da vi kom til den gamle Colonies Ø, forefandt vi et af Fædernelandets Skibe liggende, hvorfore vi vendte tilbage igien til Colonien, i Fol-

ge

ge med den ankomne Skipper, for først at efterse, hvad medbragte Breve fordte med sig, førend den forehavende Nord-Reise kunde fortsættes. Hvor da de u-angenemme Tidender vi for havde erholded om Kiøbenhavns Ildebrand, bleve, dispærre! confirmered; Men derhos ogsaa ikke dismindre fornam, at Deres Kongel. Majestets store Naade og Nidkiærhed endnu continuerede for det Grønlandske Desseins Fortsættelse, og til den Ende havde allernaadigst ladet oversende dette Skib og flere, med fornødne Materialier og andet mere til den nye Colonies Oprættelse.

Den 26de var Christi Himmelfarts Dag. Prædikede Hr. Ole Lange.

Den 28de fuldte jeg med Gouverneuren og Capitainen hen over igien til Skibet, saasom de havde resolvered, med det at fortsætte Nord-Reisen.

Den 30de dito foer jeg hiem til Colonien igien.

Den 1 Junii giorde Gouverneurens Husholderske Barsel med et Pige-Barn, som samme Aften blev døbt, og kaldet Kirstina.

Efterſom Lieutnant Richard med ankomne Skib havde faaet Ordre, at begive sig paa Hiem-Reisen, og med samme og at giøre sin Flid at søge Landet paa den Øster Side, blev han hindred udi den foresatte Nord-Reise, hvorfore han, efter bekommed allernaadigst Ordre, med sit førende Skib, Loots-Galiothen, den 3 Junii gik fra Colonien, og begav sig paa Hiem-Reisen igien.

Den 5 Junii var første Pintse-Dag. Prædikede jeg.

Den 6te, anden Pintse-Dag, prædikede Hr. Ole Lange.

Den 7de, tredie Pintse-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 12te, en Søndag, holdte jeg atter Prædiken.

Den 15de gik man med det næst-forgangen Sommer efterliggende Skib og fra Colonien, for ogsaa at begive sig Nord til Ne-

pisene,

piſene, hvor den nye Loge ſkulle oprættes, havende med ſig alle de Sager, Folk og Proviant, med videre, ſom det ankomne Skib ej kunde indtage. Og ſom og med Skibet fra Bergen ankom Folk, og var giort Anſtalter til Hvalfiskeriet for tilkommende, udi bemeldte Nepiſene, afgik og de ſamme med dette Skib.

Den 16de beſogte os en ſtor Deel Grønlænder, ſom vare komne Sønden fra, hvilke alle jeg af Guds Ord underviiſte.

Den 19de, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Hr. Ole Lange gik med de andre med ſidſte Skib til Nepiſene, ſaaſom allernaadigſt beſtikket Præſt og Miſſionair paa det Stæd.

Den 20de beſogte os atter en ſtor Deel fremmede Grønlænder, Sønden fra, hvilke jeg og underviiſte.

Den 21de reiſede jeg paa Embedes vegne hen over til Grønlænderne udi Nepiſet-Sundet, efterſom der ſammeſtæds nu en ſtor Deel af de fremmede Grønlænder opholdte ſig. Efter at jeg havde undervliſt dem alle, foer jeg hiem igien den 22 dito.

Den 24 dito St. Hans Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 26de, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Samme Dag havde vi og Beſog af en ſtor Deel fremmede Grønlænder, dem jeg og af Guds Ord underviiſte, hvilket de med Agtſomhed paahørdte.

Den 27de reiſede jeg tillige med min Collega, Hr. Miltzoug, hen, at beſøge nogle Grønlænder, ſom med deres Telter ſtode een Miil omtrent Øſten for Colonien. De ſamme fortaldte mig, at tvende Mile der Øſten fore, ind udi en Fiord, var en meget ſmuk Plads, med Græs og ſmaa Skov, hvor Kablunakkerne, det er, de Norſke, fordum havde boed; hvor der og var en ſtion Lax-Elv, ſaavel ſom ogſaa Rinsdyr-Jagd.

Den 2 Julii, Mariæ Beſogelſes Dag, prædikede jeg. Samme Dag vare atter nogle Grønlænder hos os, ſom og af Guds Ord bleve underviiſte.

Den 3 dito, en Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede tvende.

Den 5te kom endeel Grønlænder fra Kock-Øerne, (som vare vores sædvanlige Catechumeni,) til os, og besøgte os. Der de reiste bort igien, loed jeg den Yngste af de to Grønlænder-Drenge, som vare hos mig, følge med dem, for paa nogen Tid at være hos dem, og underviise og lære deres Børn, hvad han selv havde lærdt, saasom for mig selv ikke var Leilighed at komme til dem.

Den 12te reiste jeg med min Collega, Kiøbmanden, Mesteren, og min Søn, paa en liden Joulle hen ind til den næst forommeldte Fiord, for at besee Leiligheden der, efter det som Grønlænderne havde sagt for mig, og befandt Stædet at være meget smukt med Græs og Buskafter. Fornemmelig havde den en stor Herlighed ved tvende skionne Lax-Elve, som der vare, og derforuden ude paa Dybet stod adskillig smaa Fisk, desligeste Lodder i Overflodighed, af hvilke Grønlænderne om Sommeren tage en stor Mængde, og tørre dem paa Klipperne, til Vinter-Provision. Vi forefandt der 4 Familier staaende med sine Telter, hvilke nylig havde faaet tvende Rinsdyr, hvoraf vi og fik noget lidt. De fuldte os og Dagen efter op i Marken, at søge efter Dyr, men fik ingen at see. Nogle faa Ryper, og 50 Stykker Maager skiød vi der, hvilke sidste havde deres Reeder udi en høj og steil Klippe, hvor vi for Farlighed ikke kunde klavre op, og tage deres Æg. De ode Tompter, hvor de Norskes Huse havde staaet, kunde vi kiendeligen see. Udi Elven fangede vi en 30 à 40 Stykker smaa Lax, med et Garn, som vi havde taget med; kunde vel have faaet flere, hvis ikke Elven, af overflødig Regn, var bleven saa stor, og rundet saa stridt, saa man lidt kunde betiene sig af Garnet. Forefindende Grønlænder underviiste de jeg lidt om Gud, og derefter den 14de om Aftenen reiste hiem til Colonien igien.

Min lille Grønlænder-Dreng, Friderich Christian, som jeg den 5te loed fare med Grønlænderne i Kock-Øerne, for at underviise

vise deres Børn, kom næst-afvigde Dag tilbage igien, og fortaldte, at Grønlænderne vare meget villige til at lade deres Børn undervise af ham, sad og selv med Agtsomhed og hørdte paa ham, ja spurdte ham om meget, hvorpaa han ikke vidste at give dem Giensvar og Underretning. De mindte ham paa, baade Aften og Morgen, at han skulde læse for de Smaa.

Den 16de loed Gud lykkeligen arrivere til Colonien det sidste forventende Skib, som havde inde de Ting hvormed Colonien skulle forsynes. Med dette saavel som forige fik jeg at høre, at de næst-afvigde Sommer til Kiøbenhavn overkomne Grønlænder vare ved Døden afgangne, og det af en Sygdom, som Doctorerne ikke ret kunde beskrive, hvad den har været. Saa man her udaf nok kand see, hvad Luften og Climaternes Forandring kand foraarsage hos et Menneske. Man giør derfor det arme Grønland uret, at man udraaber det for saa slemt og usundt Land, hvor Folk ikke kand leve, da dog ogsaa andre Lande, og en anden Clima, ja endog de bæste, kand incommodere en fremmed Natur. Gud til Ære og Lov kand jeg sige, at Grønland for mig og mine har været et sundt Land, og en god Clima, (under den Højde af 64 Grader,) men længere under Nord fornemmes er haardere at leve.

Den 17de, en Søndag, Prædike-Tieneste holdt af Hr. Miltzoug.

Den 24de, Søndag, prædikede jeg.

Den 25de om Natten døde een af Soldaternes Qvinder, som blev efter paa Colonien, der de andre foer Nord efter, eftersom hun var meget svag, og dertil Senge-liggendes.

Samme Dag, da her komme nogle af Naboerne til os af Nepiset-Sundet, overtaldte jeg tvende smaa Fader- og Moder-løse Drenge, at blive hos mig, for at oplæredem i Guds og Christi Kundskab til Saliggiørelse.

Den 31de prædikede Hr. Miltzoug, communicerede trende.

Den 2 Augusti lod jeg atter lille Friderich fare hen over til Grønlænderne i Nepiset-Sundet, for at læse for deres Børn.

Den 11te gik det sidst til Colonien ankomne Skib bort igien, for at fortsætte Hiem-Reisen.

Den 14de var Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 15de udsendte man Folk med begge de store Baader hen ind til Amaralik-Fiorden, for at slaae Hoe til Creaturene, som vare paa Colonien.

Samme Dag foer Kiøbmanden og Mesteren tillige med min Søn ind til Lax-Elven i Caneisune, hvor og er god Rinsdyr-Jagd, i Forhaabning, at faae noget udaf samme.

Den 20de gik jeg hen til nogle Grønlænder, som komme Norden fra Nepisene, og havde sadt sig med deres Telter et lidet Stykke fra Colonien. De samme fortaldte, at de havde været hos vore Folk paa bemeldte Nepisene, som alle levede vel, og arbeidede stærk paa deres Huse. Jeg underviiste dem noget om Gud, og Verdens Skabelse etc. hvorom de tilforne ikke havde hørdt, og derefter gik hiem igien.

Den 21de, en Søndag, blev læst af Postillen, saasom alle vore Folk, saa nær som to Mand, vare ude paa Tougt.

Den 23de kom de til Lax-Elven Indfarne hiem igien, og bragte med sig tvende Rinsdyr, og en halv Tønde Lax, som de der sammesteds havde faaet.

Den 26de foer atter ind til Lax-Elven.

Den 28de kom de til Amaralik-Fiorden udsendte hiem igien, med begge Baade fuld af Hoe.

Samme Dag kom ud fra Lax-Elven igien, havde faaet et Rinsdyr, men ingen Lax.

Den 2 September foer jeg ind til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, som nyligen vare komne udaf Fiorden.

Den 3 dito kom Gouverneuren med Kiøbmanden Norden

fra

fra Nepiſene, efterſom de ikke havde kundet bringe saa mange Huſe i Stand, hvorudi de alle forſvarlig kunde blive herbergered Vinteren, reſolverte Gouverneuren, at overvintre ved Godt-Haab.

Den 11te var Søndag, prædikede jeg.

Den 17de reiſede Kiøbmanden igien tilbage Nord efter. Deſligeſte Kiøbmanden ved Godt-Haab med den anden ſtore Baad, for at handle med Grønlænderne.

Den 29de, St. Michels Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 2 Octoder var Søndag, holdte jeg atter Prædiken. Communicerede Gouverneuren.

Den 9de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede jeg ſelv med min Huſtru og Søn.

Vinteren begyndte allereede med ſtarp Froſt at tage til.

Den 11te blev Kongens Fødſels-Dag igien celebreret.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken af mig.

Samme Dag kom Kiøbmanden igien tilbage Norden fra den Nordre Colonie, havde undervejs handled Fartøjet fuld af Spek og Skindvahrer.

Den 23de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede 4.

Den 27de loed jeg min Søn atter reiſe ind til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, for lidt at underviſe dem.

Den 28de foer Aſſiſtenten Øer efter, paa den ſtore Baad, at handle.

Den 29de prædikede jeg. Communicerede Hr. Miltzoug og Kiøbmanden med Huſtruen.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, Prædiken holdt af Hr. Miltzoug.

Den 2 dito loed jeg Friderich Christian, (som var den Eldste af de Grønlænder-Drenge som vare paa Colonien hos os,) i Følge med en anden til os kommende Grønlænder, fare hen ud til Ravn-Øerne, som er en god Miil fra Colonien, for at catechisere med Grønlændernes Børn der sammesteds; Thi jeg selv, for Mangel af Folk, som nu alle vare ude paa Handels-Tougt, kunde ingensteds komme, hvilket saare fortrød mig, at Tiden for mig skulle saaledes unyttig bortgaae, da dog Desseiners hele Øiemærke var disse arme Menneskers Christelige Oplysning. Colonien bestod nu ikke mere end af 9 gemene Mand, hvilke alle, saa nær som een, bleve brugte til Handels-Tougterne, langt fra Colonien. Mens Sommeren var, tog jeg ofte den lille Joulle, med min Søn og den Eldste af mine Grønlænder-Drenge, og foer hen til næst omkring-boende Grønlænder, men nu vilde Vejrets og Vinterens Beskaffenhed det ikke tillade.

Den 6te, var Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 9de kom en gammel Grønlænder til os fra forige Colonies Øe, og forblev hos os om Natten. Den samme, eftersom han var de tvende smaa Drenge, som sidst kom til mig, noget anrørende, fornam man om Morgenen, da man opstod, at han gandske tilig havde sneged sig bort, og taget dem med sig; thi han vilde ikke, at de skulle være hos os, endskiønt de selv havde Lyst til at blive.

Den 13de var Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 16de kom Assistenten tilbage Sønden fra, og havde faaet Baaden fuld af Spek.

Udi disse Dage bleve tvende Grønlænder af Naboerne borte til Søes, at man ikke vidste, hvor de vare afblevne, men formodentlig maatte være forraskede af Sælhundene; thi Vejret var godt.

Den

Den 20de var Søndag, holdte jeg Prædiken.

Den 24de, efter at vore Folk vare hiemkomne af Handels-Tougten, foer jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, og tog først til Ravn-Øerne, een Miil omtrent Sønden fra Colonien, hvor der vare tvende store Huse. Der sammenstæds døbte jeg et lidet Barn.

Den 25de reisede jeg derfra, og sadte ud til Koek-Øerne, tvende Mile der fra. Der sammestæds være nu ikke mere end trende Vildmands-Boeliger, da der dog i det næst-forbigangne Aar vare 5; thi nogle Familier vare flotte langt Nord efter til Hvalfiske-Bugten, som kaldes Disco, for at saae sig der nogle Hvalfiske-Barder, som de bruge til Fiske-Redskab. Udi Koek-Øerne forblev jeg indtil den 28de, og imidlertid døbte der 4 smaa Børn, af hvilke to nylig samme Dag bleve fødde til Verden. Her tilspurdte atter de Gamle mig, hvorfore jeg ikke ogsaa ville døbe dem, da de dog troede, alt hvad jeg lærde dem? Jeg gav dem til Giensvar, som tilforne, at saa snart de havde fatted de fornødenste Stykker af vor Christelige Lære, og jeg saae, at de skikkede og forholdt sig derefter, da skulle jeg døbe dem; thi Christus, Guds Søn, havde befaled, at de Gamle skal først læres, forend de kand døbes; men de Unge og Umyndige, vil han, skal døbes, uden nogen foregaaende Underviisning etc. Med hvilket Svar de og lød sig nøje, og lovede, at ville beflitte sig paa at lære.

Den 28de foer jeg over til den gamle Colonies Øe, hvor i alt vare 5 Huse. Udi et af disse Huse vare de to smaa Drenge, som den næst-foromtaldte gamle Mand lokkede med sig fra Colonien. Der jeg talde ham til derfore, hvorfore han, mig u-asvidende, havde taget Drengene med sig, svarede han, at det var deres egen Villie; men de nægtede det, og sagde, at de nok ville blevet, men det var den Gamles Forlangende, at de skulle fare med ham. Og som jeg lød ham forstaae, at han havde fortient Hug, gav han

gode

gode Ord, og afbad sin Forseelse, og sagde, jeg kunde tage dem hiem med mig igien.

Udi disse Huse vare 6 smaa Børn, som udi den hellige Daab bleve deelagtig giorde. Af de udi forige Vinter døbte Børn, vare allereede 6 igien ved Døden afgangen, og som den første Grøde i Guds Rige indkommet.

Den 1 December reiste jeg derfra, tagende med mig de to bortløbne Drenge, og foer hen til en Vildmands-Boelig, en god Miil Osten fore. Udi dette Huus vare 5 Familier, mest unge Folk, og Fremmede, og havde i forige Vinter boed inde i Fiordene. De samme teede sig ikke saa lærvillige og begiærlige, at høre Guds Ord, som de andre, men een af dem loed sig forlyde, at min Underviisning var dem kiedsommelig at høre; thi jeg havde i tvende Dage været hos dem, og imidlertid læst for dem tre gange om Dagen, nemlig Morgen og Aften, som sædvanligt, for dem alle, men midt paa Dagen for Børnene; hvilket syntes dem at være for meget. Den 3 December reiste jeg fra dem, og kom hiem om Aftenen.

Gouverneuren havde i disse Dage taget en Fader- og Moder-løs Dreng til sig, som han havde persvaderet at blive hos sig, og var en vakker Dreng; Nu bragte jeg ham og en Vildmands-Pige til, efter Forlangende. Af hvilket sidste Slag var nok at bekomme, men Drenge kunde man neppe og gandske besværlig faae, i hvor meget godt de end saae, at dem af os bleve bevilste, det voldte, de selv behøvede dem til Nærings Brug og Forskaffelse.

Jeg fil denne gang hos Grønlænderne en Prøve af et slags rød Farve, og findes paa visse Stæder inde udi Fiordene i stor Mængde, og er af en smuk fin bruun-rød Coleur. Jeg bekom og af dem et Stykke af det saa kaldede Asbest eller Steen-Flachs, hvor af der skrives, at et u-forbrændeligt Linnet kand forarbeides. Af dette findes og hele Bierge udi Grønland.

Den

Den 4de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 8de giorde Hr. Miltzoug sin første Udreise til Grønlænderne, paa Embedets vegne. Jeg loed og min Søn reise med ham, om han i noget, betræffende Sproget og Talen, kunde være ham assisteerlig.

Den 10de kom Kiøbmandens Assistent tilbage Norden fra Pisubigme, og fik der Baaden fuld af Spek, men de havde havd en haard og besværlig Reise, og af Frost og Jis været meget incommodered, ja ligged 3 Nætter under aaben Himmel.

Den 11te, Sondag, prædikede jeg.

Den 15de kom min Collega, Hr. Miltzoug, igien tilbage fra Grønlænderne, og havde besøgt tvende Vildmands-Huse.

Den 18de, var Sondag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 25de, første Jule-Dag, prædikede jeg.

Den 26de, anden Jule-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 27de, tredie Jule-Dag, holdte jeg atter Prædiken.

Samme Dag kom endeel Grønlænder til os med Qvinder og Børn, og maatte forblive hos os udi tvende Nætter, for paakommende slemt Vejr og Sneefog; imidlertid bleve de af Guds Ord underviiste.

Denne Maaned var temmelig haardt med Frost og Kulde, og dermed endtes det gamle Aar.

Anno 1730. Den 1 Januarii, Ny-Aars-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 6 dito, hellig tre Kongers Dag, prædikede jeg. Communicerede Gouverneuren, og tvende andre af Coloniens Folk.

Udi disse Dage var een saa extraordinaire skarp Frost, saa at Fransk Brændevin frøs udi en Falske, som stod udi et Huus, hvor ingen Varme var; hvilket endda ikke var skeed, saa længe vi havde været udi Grønland.

Den 9de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Den 10de reiſede jeg ud paa Embedets vegne til Grønlænderne, og beſøgte de os nærſt-boende udi Baals-Revier, kom om Aſteren til et Vildmands-Huus, halvanden Mile omtrent fra Colonien, der ſammeſteds boede 8 Familier tilſammen, af hvis Børn tvende bleve udi den hellige Daab deelagtig giorde.

Den 11te reiſede derfra til et Huus, een halv Mile der nedenfore. Udi ſamme Huus vare og 8 Familier, og der var en temmelig Hob Ungdom, af hvilke 6 Børn bleve dobte.

Den 13de drog derfra til det tredie Huus paa en Øe, en fierding Miil nærmere Colonien, hvor 5 Familier boede; der bleve dobte tvende Børn.

Den 15de begav mig derfra til det fierde Huus, een Miil fra Colonien, hvor der vare tvende Huſe, og i ſamme 14 Familier, af deres Børn bleve 5 dobte. Her forblev jeg indtil den 17de, og efter at jeg havde underviiſt dem alle, reiſte hiem igien. Der vare ellers længere ind udi Fiorden 6 Huſe, hvorhen jeg denne gang ikke kunde komme.

Den 22de holdte Hr. Miltzoug Prædiken.

Den 2 Februarii, Mariæ Renſelſes Dag, holdt Prædike-Tieneſte af mig.

Den 5 dito, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 7de foer Hr. Miltzoug ud at underviſe Grønlænderne, ſom boede Veſten for os udi Ravn-Øerne, Kock-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe. For haardt og ſtormende Veir hver Dag, havde vi ikke kundet komme fra Colonien forend nu; Saa havde man ikke heller et Fartøj, hvormed man kunde fare ud paa denne Aarſens Tid; thi de vare alle meget broſtfældige, og havde ikke, hvormed de kunde repareres.

Tvende af vore Folk vare i diſſe Dage blevne ſyge og Sengeliggende.

Den

Den 12te, Sondag, prædikede jeg.

Den 18de, mod Aftenen, kom Hr. Miltzoug hiem igien fra Grønlænderne.

Blev atter een af vore Folk syg og Senge-liggende.

Til denne Tid havde været en meget skarp Frost og Kulde, men formildtes nu igien, og blev Opslag med Tøe og smaat Regn, som var usædvanligt paa disse Tider.

Den 19de, Prædike-Tieneste igien af mig forrætted.

Den 25de fordte vi tvende Mand af vore Syge hen ud til nærmeste Vildmands-Huuse, i Forhaabning, der sammestæds at faae nogen Cochleare-Græs til deres Sundheds Erlangelse, saasom de vare meget ilde incommoderede af Scorbut.

Den 26de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicerede jeg med min Hustru og Børn.

Coloniens Mester eller Chyrurgus begyndte og nu at blive meget svag, og maatte gaae til Engs for Scorbut.

Den 28de reisede Gouverneuren et par Mils Vej hen ind udi Baals-Revier, for de der boende Grønlænder at besøge. Jeg loed min Søn reise med, for Grønlænderne af Guds Ord at undervise.

Den 3 Martii giorde Kiøbmandens Kiæreste Barsel med en Daatter.

Den 5te, Sondag, prædikede jeg. Efter Prædiken kom Gouverneuren hiem igien fra Grønlænderne.

Den 7de døbte Kiøbmandens Barn, som blev kaldet Anna Magdalena.

Den 12te, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug. Efter Prædiken sendte man Joullen hen ud til Ravn-Øerne, for at afhente de næst forhen udsendte tvende syge Mænd, eftersom de vare nu i Forbedring. Gouverneuren reisede og med dem, desligeste min Søn, for Grønlænderne der sammestæds at undervise.

Den 13de kom ovenmeldte hiem igien.

Den 19de, Søndag, communicerede Gouverneuren, desligeste ogsaa de andre Coloniens Folk. Samme Dag bleve den Grønlænder-Dreng og Pige døbte, som Gouverneuren havde taget til sig, og blev Drengen givet det Navn Friderich Carl, og Pigen Anna Sophia Magdalena. Bemeldte havde i den korte Tid ikke alleene smukt fatted de fornødentligste Christelige Lærdoms Hoved-Stykker, saa de fornøjelig svardte til alle Spørsmaal, men endog under Daabens Forretning udviiste stor Andagt, besønderlig Drengen, som med mange Taarer gav sin Boedfærdighed tilkiende.

Den 20de loed Gouverneuren Raadet samle, for at afgiøre og overlægge med dem, hvad som for hans foresatte Afreise Nord til Nepilene igien, skulde foranstaltes.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, prædikede Hr. Miltzoug. Om Morgenen for Prædiken gav Gouverneuren sig paa Reisen Nord efter, og tog med sig næst ovenmeldte døbte Grønlænder-Dreng og Pige.

Den 26de holdte jeg Prædiken.

Den 31de blev Coloniens Chyrurgus betient med det højværdige Nadverens Sacramente, som han udi sin Sygdom forlangede; thi han var elændig af Scorbut angreben.

Den 2 April, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug. Communicetede tvende af Coloniens Folk.

Den 6te var Skiær-Torsdag, prædikede jeg.

Den 7de, Langfredag, atter Hr. Miltzoug.

Efter Prædiken kom en Grønlænder fra den gamle Colonies Øe, og berættede os, at en Hollandsk Handlere for tvende Dage siden var der indkommen, hvorfore Kiøbmanden forr derhen til ham, for at fornemme, om han vidste noget fra vores Fæderneland at fortælle; kom igien den 8de, og havde fundet mange af vore omkringboende Grønlænder hos Hollænderne, for at handle, hvilke, der han

kom,

kom, foer bort, og turde ikke handle med de Fremmede, saa længe han var der.

Den 9de, første Paaske-Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 10de, anden Paaske-Dag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 11te, tredie Paaske-Dag, læst af Postillen. Efter Bøn og Guds-Tieneste gik jeg med min Collega hen til nogle Grønlænder, som med deres Telter stod et lidet Stykke fra Colonien, og discourerede med dem noget af Guds Ord, hvorom de tilforne intet havde hørt.

Den 14de fornam man, at Hollændern endda laae der udi Havnen, og handlede med Grønlænderne, som hver Dag kom til ham, og bragte til ham, hvad de havde, da de dog derimod vare saa trædske, at de ikke har vildet handle med os; hvilket kom alt deraf, at Hollændern gav dem saa godt Kiøb, hvilket var os umueligt at giøre, hvorfore de og glemte det Bæste de havde, til Hollændernes Ankomst.

Den 16de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 18de kom Assistenten tilbage med den store Baad Norden fra, som skulle have bragt Gouverneuren til Nepisene; men som Baaden var meget læk, turde han ikke fortsætte Reisen dermed, men steeg ind paa en Hollandsk Handlere, som han forefandt 10 Mile omtrent Norden for Colonien, med hvilken han accorderede, at sætte sig af ved bemeldte Nepisene.

Den 19de foer jeg hen over i Nepiset-Sundet til Grønlænderne, som nu der vare komne tilsammen paa den saa kaldede Regnfiske-Fangst. Der vare allereede 40 Telter, og alle udkomne af Fiorden. Jeg forblev hos dem den Dag over, og gik til et hvert Telt i sær, og underviiste dem af Guds Ord, hvoreſter jeg den 20de foer over til Colonien igien.

Den 23de, Søndag, holdte jeg Prædiken. Communicerede Hr. Miltzoug, desligeste Kiøbmanden med sin Kiæreste.

Den 25de reisede S[illegible]handen Soer efter paa Handels-Tougt.

Denne Maaned havde været usædvanlig kold og streng hidtil.

Den 30de, Søndag, læste for os af Postillen, saasom næsten alle Folkene vare ude fra Colonien.

Den 5 May, almindelig Bede-Dag, læste og for os af Postillen.

Samme Dag kom Kiøbmanden hiem igien fra Handels-Tougten Sønden fra, med Baaden fuld af Spek.

Efterſom vore hiemkomne Folk havde seet et Skib uden for Vallen, sendte man den 7 May Assistenten med to Mand paa een Joulle ud til Kook-Oerne, at ligge, for at passe paa vores forventende Fædernelands Skib. Min Collega fuldte og med dem, for at underviise de der værende Grønlænder.

Den 10de kom de hiem igien, og for ondt Vejr og Snee-Kave ikke har kundet seet langt fra Landet; Saa havde og Grønlænderne ikke heller fornummet til noget Skib paa længe.

Den 14de, Søndag, prædikede jeg.

Den 18de, som var Christi Himmelfarts-Dag, tilsloges os en stor Ulykke og Skade, ved een Chaloups Forliis, fuld af Proviant, hvormed Assistenten, tillige med den store Baad, den 16de var faren hen over til den gamle Colonies Øe, for at afhente en Deel Proviants-Sorter, som udi et der sammesteds efterstaaende Proviants-Huus var forvared, og nu igien kom over med, og var ikkun en fierdings Miil fra Colonien, da Chaloupen, af en hastig og uforvarendes Rosse eller Byge af Landet, blev om kast, og een af de 3 Mand, som var i Chaloupen, drukned og omkommen; De 2 fik man dog, GUD skee Lov! biærged, ihorvel nær døde, saasom de ofte haade været i Vandet, i det Fartøjet kantrede om fra een Side til den anden. Saa snart vore Folk vare komne til Lands med de 2 Mand, foer de atter ud, i Tanke, [illegible] ville biærged Chaloupen,

pen, som paa Fiorden imidlertid laae og drev; Men som et frekkeligt Guds Vejr af Sonden begyndte at blæse, maatte de ikke alleene lade Chaloupen fare, men endog selv lade sig fore og drive, hvor Vejret og Vinden ville have dem, og kom omsider, ikke uden storre Livs-Farlighed, til Land, iblant en stor Hob Driv-Jis, hvor Joullen af Vinden og Bolgernes Magt blev sønderslagen, og de arme Mennesker iblant Jisen ilde skamferede, og dog, ved den almægtige Guds Forsyn, bevarede, og paa Landet blant Jisen opslagne. Den gode Gud fojede det ogsaa vel for dem, at der strax i Nærværelsen stod nogle Grønlænders Telter, hvorhen de forfojede sig, og af Grønlænderne bleve imodtagne, og, saavidt Leiligheden tilloed, vederqvægede, de havde ellers af Kulde og Hunger maatt elændeligen crepered. Vor store Baad, som dismidlertid laae neden for Landet af Colonien, vare vi og i stor Fare for, nar at have mist, med all den Proviant der var i; thi som Vejret var haardt, og der gik store Bolger og Diininger, som slog over Baaden, var den Mand, som blev efter paa Fartojet, da de andre soer ud, at ville bierged Chaloupen, for at conservere sit eget Liv og Baaden, forsaarsaged, at kaste udi Soen, hvad han kunde, og at gjore Fartojet let, hvor vi da atter forliiste en stor Deel Proviant; thi Tonder og Fustagier, som bleve kast i Soen, sloges i stykker imod Landet, og hvad der var udi, spildt. For vore Folk, som med Assistenten vare 5 Mand, levede vi i stor Frugt og Angest, indtil den 20de om Morgenen, da Grønlænderne, hvor de vare, efter Forlangende, fordte dem hiem til os til Colonien. Vi begavede Grønlænderne for den Velgierning de havde bevijst vore Folk, hvoreftter de fore til deres hiem igiem.

Den 28de var forste Pintse-Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 29de, anden Pinese-Dag, prædikede Hr. Milizog.

Den 30de, tredie Pintse-Dag, loste for os af Postillen.

Samme Dag gik jeg med min Collega hen til nogle Grønlænder, som nylig vare ankomne, og havde sadt sig med deres Telter:

ter en fierdings Miil fra Colonien, med hvilke vi holdte en kort Samtale om Gud og gudelige Ting, hvilket, de sagde, var dem meget kiært at høre.

Den 2 Junii giorde vi Forsøg, at saae en Deel Hauge-Frøe, som os forige Sommer fra Kiøbenhavn blev tilsendt, saasom Kaal, Roer og deslige.

Den 4 dito, Søndag, holdte Hr. Miltzoug Prædiken.

Den 11 dito, og Søndag, prædikede jeg.

Den 12te besøgte jeg med min Collega atter Grønlænderne, og underviiste dem noget om Guds Ord.

Den 13de besøgte os nogle Grønlænder paa Colonien, hvilke jeg talde noget for om Gud og alle Tings Skabelse.

Den 15de reiſede Hr. Miltzoug over til Grønlænderne udi Nepiſet-Sundet, paa Embedes vegne.

Den 16de besøgte os atter en stor Deel fremmede ankomne Grønlænder, hvilke jeg og af Guds Ord underviiste, hvorefter de igien foer deres Vej.

Den 17de komme nogle af Naboerne til os, hvor iblant var et par Ægtefolk, hvis tvende Børn forige Vinter bleve døbte. Og som Qvinden atter havde faaet et Barn, kom hun nu, og begiærde, at jeg og vilde døbe det, sigende: Hun vilde og, at det tillige med de andre skulle komme til Guds Rige. Efter Paamindelse, til at have en retsindig Intention med hendes Barns Daab, blev det og døbt i den Hellige Treefoldigheds Navn.

Den 18de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Grønlænderne, som i nogle Dage havde holdt sig her i Nærvelsen, brød nu op her fra igien, og begav sig henover i Nepiſet-Sundet til de andre Grønlænder, som vare komne Sønden fra, for, efter gammel Viis, at giøre sig lystige med dem.

Den

Den 19de foer jeg hen over til Grønlænderne udi Nepiſet-Sundet, hvor da vare forſamled af Fremmede og Indbyggere over 50 Telter, hvilke alle jeg af Guds Ord underviiſte, foer hiem igien den 20de om Aftenen.

Den 23de, iblant fremmede Grønlænder Sonden fra, som kom og beſøgte os, var en ung Perſon, som bad, at han maatte blive hos os. Efterſom vi var ſlet forſynede med Folk, tog jeg ham an, for at forſøge hannem, om han duede til at arbeide, eller kunde vendes dertil. Udi næſt-afvigde Dage vare meer end 40 ſtore Baader, Sonden fra ankomne, og agtede, at fortſætte Reiſen Nord efter til Diſco-Bugt.

Den 24de, St. Hans Baptiſtæ Dag, holdte jeg Prædiken.

Den 25de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 26de kom atter en ſtor Deel fremmede Grønlænder til os, og beſøgte os, havende med ſig lidt Spek og nogle faa Skindvahrer at forhandle. Forend de reiſede bort igien, underviiſte jeg dem af Guds Ord, hvorom, de ſagde ſig, tilforne ikke at have hørdt.

Den 28de foer Hr. Miltzoug hen over til Grønlænderne i Nepiſet-Sundet, for at at læſe for dem, kom hiem igien den 30de om Aften.

Den 29. og 30de var et meget ſlemt Vejr med Regn og Sneeſlud, ſom bedækkede Jorden gandſke overalt. Saa uſtadig og ſlem Sommer-Vejr havde vi endda ikke havd ſiden vor Ankomſt til Landet.

Den 2 Julii, Mariæ Bebudelſes Dag, prædikede jeg.

Den 6te reiſede jeg længſt ind udi **Baals-Revier**, for at eftерſee den brun-røde Farve, ſom efter Grønlændernes Berætning, der ſkulle findes, og kom paa tredie Dag der ind, ungefehr 9 à 10 Mile fra

Colonien. Jeg fik en Grønlænder, at vise mig Stædet, hvor Farven var, men befandt den ikke af den Bonitet, som den der Grønlænderne bragte mig, dog var det en stor Mængde deraf, og eendeel var Brand-gule. Udi denne Fiord, hist og her, haver de gamle Norske fordum boed, som af de ode Huus-Tomter og Rudera nokſom var at ſee. Landet ſtod nu meget deilig der inde med Græs og Lyd, ihvor koldt og ſtemt Vejr det end havde været ude ved Hav-Siden. Jeg træffede mange Grønlænder der inde af Mødrene, ſom nylig vare indkomne til Rins-Jagden. Iblant dem var og een, ſom havde taget ſig en Kone til ſin forige; hannem talede jeg til, og ſtraffede ham for han havde giordt ſligt, ſom han dog vidſte var imod Guds Bud og Villie, og hvad han havde hørt af mig, og haver dog ikke dismindre vildet indbilde mig, at han troede etc. Men ſom han ikke kunde nægte eller undſkylde hvad han havde giordt, bad han mig, med en artig og ynd Mine, at jeg vilde ſlaae ham. Jeg forſtod nok, at han derved ville ſøge Leilighed at overfalde mig; thi der vare tilſammen over 20 Telter, men jeg ikkun ſaa Færde. Hvorfore jeg ſvarede ham, at jeg ikke vilde ſlaae ham, men naar vore Skibe kom, da vilde jeg lade binde ham, og føre hannem i Skibet, og ſende ham til vort Land, hvor han ſkulde blive ſtraffed. Denne Trudſel giorde ham noget frygtagtige, ſaa han gav gode Ord, og lovede, at ſkille ſig af med hende igien.

Den 9de, efter at jeg havde undervijſt de der ſammeſteds forefindende Grønlænder af Guds Ord, begav jeg mig igien paa Reiſen udaf Fiorden. Efter 3 à 4 Miles Reiſe kom vi til en Grønlænders Telt, hvor vi gik paa Land, og fandt de der inde værende Folk meget ſorrigfulde og bedrøvede. Jeg ſpurdte dem derfore, hvi de vare ſaa ſorrigfulde? Manden ſvarede, at han forige Dag havde miſt ſin yngſte Søn, ſom af en ſtor Sælhund blev forraſted og druknede. Jeg havde gierne troſted den ſtakkels bedrøvede Fader, derſom Sønnen havde været ſaa lykkelig, at dø i den Tilſtand, ſaa den ſørgende Igienlevende kunde ſikkerlig troſtes ved hans Opſtandelſe

delse til Livet. Ikke desmindre siger jeg til ham, og spurdte ham, om han ikke havde hordt om den som kand opvække de Døde? Han svarede nej, han havde ikke hordt om sligt; thi han var en Fremmed Senden fra, og havde endda ikke hordt noget om Guds. Hvorfore jeg kortelig fortaldte om Guds, og alle Tings Skabelse, om Synde-Faldet, om Oprettelsen og Forløsningen ved Christum, Guds Søn, som skal giøre alle Døde levende, skal og opvække hans Søn, saa han skal see ham igien, han skulle derfor ikke sørge, som han aldrig skulle see ham mere etc. Denne Trøst oprættede den stakkels Mand saa meget, saa at der jeg nu igien vilde reise min Vej, bad han mig, at jeg vilde bie lidet, hans ældste Søn var gaaen op i Marken, hannem vilde han og, at jeg skulle fortælle, hvad jeg hannem selv har fortaldt. Og som han strax loed hente ham, tøvede jeg, indtil han kom, og gav hannem den Trøst og Underviisning, som jeg havde givet Faderen. Jeg kand ikke melde, hvor glade og fornøjede de stakkels Menneſker bleve, og sagde, at det var behagelige Ord som jeg sagde dem, hvilke de ikke skulde glemme. Man kand heraf see, hvorledes Guds Ord, som gemeenligst i Menneskens Velmagts-Tid med stor Koldsindighed bliver hordt, udi et bedrøved Hierte og Gemyt, og naar Modgang trykker og trænger, først giør sin ønskelig og glædelig Virkning. Jeg forloed Grønlænderne i denne Tilstand, og kom den 11te hiem til Colonien igien.

Den 16de, Sondag, prædikede Hr. Miltzoug.

Fædernelands Skibs længe og usædvanlige Udeblivelse begyndte nu at sætte os udi stor Frygt og Bekymring, allerhelst siden vi ikkun havde liden Proviant i Forraad, saasom vi ved seneste ulykkelige Hændelse havde forliist meget af det vi havde.

Den 24de loed jeg min Grønlands Dreng Friderich Christian, med sin Kajat fare hen over til Grønlænderne udi Koek-Øerne, for at læse for deres Børn, saasom ikke gaves Leilighed, at

jeg selv kunde nu komme der, thi alle Folkene vare ude med Fartøjene, at sanke Brænde.

Den 30de foer jeg, tillige med min Collega, og Søn, paa en gammel og meget brøstfældig Joulle ind til nærmeste Fiord ved Colonien, for at eftersee, om af den smaa Skov og Kratt, som der fandtes, kunde bringes noget hiem til Colonien, til Ildebrand; Men vi befandt, at den var ikke af den Beskaffenhed, at den kunde føres i Baader, saasom den var kort, og meget kroget. Der vi anden Dagen derefter foer udaf Fiorden igien, fik vi see tvende Rinsdyr gaae ved Siden af Fiældet, hvilke min Søn gik op, og stillede efter, og var saa lykkelig, og fik dem begge.

Den 3 Augusti kom Kiøbmandens Assistent af Nepisene, Norden fra, og bragte de ubehagelige Tidender, at hos dem var og ikke heller noget Skib fra Føderne-Landet ankommen; hvorfore Raadet havde resolvered, at lade det der overvintrende Skib, med Hvalfangerne, (som disværre! slet intet med Hvalfiskeriet der havde udretted,) gaae hiem, og medtage, hvad ellers der saavel som ved denne Colonie kunde være indbragt, og var derfor hver Dag til os forventendes Norden fra.

Den 6de, Søndag, prædikede Hr. Miltzoug.

Den 13de, Søndag, prædikede jeg. Communicerede og med min Hustrue og Søn, desligeste Hr. Miltzoug.

Efter Prædiken loed jeg Friderich Christian fare hen over til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, at læse for deres Ungdom.

Den 15de tilsloges os atter en Malheur med vores store Baad, som laae neden for Colonien paa Søen, og af et stormende Væir om Natten blev omkast, og af Grunden og Stenene ilde beskadiged.

Den 17de reisede Kiøbmandens Assistent fra Nepisene igien tilbage. Og efterdi Hr. Ole Lange havde tilskrevet mig, at

at han gierne saae, at Hr. Hendrich Miltzoug kunde komme der Nord til ham, og være ham behielpelig, saasom han alleene kunde besværlig besørge baade Coloniens Folk og Grønlænderne, da kunde jeg ikke heller med Billighed begre ham hans Begiæring, helst efterdi jeg den Hielp som jeg i dette Fald savnede udi Hr. Miltzoug, igien nogenledes kunde finde udi min Søn, og den ældste Grønlænder-Dreng Friderich Christian, som jeg undertiden kunde sende ud at læse for Grønlændernes Børn; Og som Hr. Miltzoug selv samtykte i dette Forslag, fuldte han og med Assistenten Nord efter.

Den 18de udsendte vi nogle af vore Folk hen ind til Amaralik-Fiorden, at slaae Høe til vore Creatur.

Den 20de, Søndag, prædikede jeg. Communicerede Mesteren paa Colonien.

Den 24de, efter at man havde reparered den store Baad, foer man og med den ind til Fiorden Amaralik, for at afhente Høet, som der kunde være slaget.

Den 26de ankom gandske uformodentlig en Chaloupe til Colonien, udsendt fra Capitain Mohrlön, som førte Kongens Skib Morianen, og holdt uden for Vallen, og forlangede en Loyts, at lootse ham ind til Colonien; Men som alle vore Folk vare ude, desligeste ogsaa Kiøbmanden, som med min Søn og Mesteren vare farne ind til Lax-Elven, thi vi ventede nu ikke mere Skib denne Sommer, da maatte de udsendte Folk med uforretted Sag vende om igien til Skibet.

Den 30de kom Kiøbmanden hiem af Lax-Elven igien, desligeste Joullen fra Amaralik-Fiorden, hvorfore Kiøbmanden strax tog ud til den gamle Colonies Øe, i Forhaabning, at naar det klarede op med Taagen og Regnen, han skulde sage Skibet at see, og komme ud til det.

Den 1 September kom man og hiem med den store Baad fra Amaralik-Fiorden, fuld af Hoe.

Den 2 dito fik vi af Colonien see Skibet komme seilendes ind fra Havet, men formedelst Vinden var knap, kunde ikke komme op til Colonien, hvorfore de maatte kaste Anker ude ved Derne, en halv Miil fra Colonien.

Den 3die, Søndag, foer jeg ud til Skibet, tilig om Morgenen, og holdte der Prædiken, og takkede Gud, som saa vel og lykkeligen havde sendt os Skib, da vi ikke ventede det.

Den 4de fik man foselig Vind, at komme ind paa Havnen med. Endskiønt Capitainen var beordret, ogsaa at forfoje sig Nord efter til den Nordre Colonie ved Nepisene, saa var han dog foraarsaged, at blive her beliggendes Vinteren over, formedelst silde Ankomst. Deres Kongel. Majestets glorieuse Nidkiærhed for det Grønlandske Dessein, var endnu, som tilforn, nokſom at see der udaf, at der blev allernaadigst oversendt med Skibet en stor Deel Træ-Materialier, hvoraf Huse for Bebyggere af Island, som næst kommende Aar skulle oversendes, var allernaadigst foranskaffed at oprette paa de ode Pladser, hvor vore gamle Nordske fordum have boed.

Den 6te kom Hr. Ole Lange med Kiøbmanden Norden fra Nepisene her til Colonien, tillige med en Chaloupe og 4 Mand, hvormed Colonien her skulle assisteres, eftersom den manglede behorige Folk og Fartoier.

Den 17de prædikede Hr. Ole Lange. Communicerede 5 Mand af Coloniens Folk.

Den 20de reisede Capitain Mohrsön hen ind udi Baals-Revier, for at beſee Leiligheden der sammesteds, og at afhente noget

noget af den der sammestæds befindende røde Farve, og Veiksteen, hvoraf Grønlænderne giøre sig selv Kiædler og Lamper. Jeg loed min Søn reise med, for ved samme Leilighed at underviise forefindende Grønlænder.

Den 23de begav Hr. Ole Lange og Kiøbmanden fra Nepiserne sig igien paa Hiem-Reisen.

Den 24de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 26de loed jeg Friderich Christian med sin Baad fare herover til den gamle Colonies Øe, at læse for Grønlændernes Børn der sammestæds.

Den 28de kom Capitain Mohrson igien udaf Fiorden.

Den 29de, St. Michels Fæst, holdt Prædiken.

Udi denne Maaned har været et meget godt Væir, bedre end som tilsommen Sommer, men nu begyndte Vinteren at indfinde sig med Snee og Frost.

Den 1 October, Søndag, holdt Prædiken.

Den 7 dito foer Kiøbmanden Øer efter paa Handels-Tougt.

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken paa Skibet Marianen, hvor da Capitainen med sine Folk communicerede.

Fra den 9de indtil den 15de var jeg paa Embedes vegne ude hos Grønlænderne, som bo i Ravn-Øerne, Koek-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe, hvor da bleve døbte 9 smaa Børn af vore sædvanlige Catechumenorum ældre. Af forige Døbte vare 12 ved Døden afgangne. Et af Husene fandt jeg udi sørgelig Tilstand, formedelst een Mands hastig Bortblivelse til Søes, hvorover Qvinden og Pauroende, og alle Naboer, vare meget forrigfulde, hylede og grædte. Men som jeg giorde min Flid, at trøste dem, saa meget jeg kunde, gave de sig nogenledes

genledes tilfreds, og bekiendte, at det Haab og Fortrøstning de havde om de Dodes Opstandelse, og at de engang skal faae at see deres Venner igien, som de her ved Doden have mist, giorde, at de ikke kunde sorge saa meget. De vidste vel, at de her ikke fik dem mere igien, hvor meget de end sorgede, men haabede, efter min Trost og Undervisning, at det skulle skee i Himmelen.

Iblant Grønlænderne udi Koek-Herne var en Mand, som nylig var kommen Norden fra, og i forige Vinter havde opholdt sig udi Disco-Bugt, den samme fortaldte mig, at Grønlænderne der Nord-bar en stor Forlængsel efter, at jeg og skulle komme der Nord til dem, og undervise dem noget om Gud og Guds Son; thi de havde bedet ham sige saaledes til mig: Siig til Taleren, [saa kaldte de mig:] at han kommer Nord til os at boe; thi her er et bedre Land, og flere Folk, end der Soer, hvor han er. Han skal faae hos os, alt hvad de andre Skibe plejer at faae; thi de kand ikke sige os noget som er af Betydende, ej heller taler om andet end Spek. Vi ville og gierne grundelig undervises om den store Skabere, om hvilken de have fortaldt os, som have taldt med ham etc.

Hvem vilde ikke af saadan mærkværdig Tale og Sende-Bud lade sig bevæge, i et Frugt-bringende Haab, at giore Gud og Skaberen bekiendt paa det Stæd; hvilket at giore, jeg ikke da var i Stand, men onskede og haabede i fremtiden ved andre at maatte skee; Som og dette mit Ønske allereede er nogenledes bleven opfyldt, i det min Son, som nu fornemmes, ej uden Frugt taler Guds Ord til dem, hvortil den almægtige gode Gud fremdeles give Lykke, for sit hellige Navn skyld!

Den 22de, Sondag, holdte Prædiken.

Den 26de kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Tougten

ten Sønden fra. Efter min giordte Foreſtillelſe til Grønlænderne, at de ſkulle udviſe deres Taknemmelighed imod Kongen, for den Naade og Omhu han bær for dem, til deres Oplysning og Salligheds Erlangelſe efter dette Liv, havde ikke alleene Naboerne omkring os, men endogſaa de langt fra boende, ladet ſig bevege, at offerere ham lidet Spek, ſaaſom de ſagde, ej andet at have, ſom nu og de Sønden for Colonien boende havde af Kiøbmanden imodtaget 10 tomme Fade, at fylde med Spek, og at give Kongen i Skatt. De udi Koek-Herne boende imodtog 6 Fader, at fylde.

Den 27de loed jeg min Søn reiſe et Stykke ind i Baals-Revier, at læſe for Grønlænderne.

Den 29de, Søndag, Prædiken holdt. Communicered 10 Mand af Skibets Mandſkab.

Den 31de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, holdt Prædiken.

Den 2 dito udfoer Aſſiſtenten paa Handels-Tougt Nord efter.

Den 5te, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Den 6te loed jeg Friderich Chriſtian fare hen, at læſe for Grønlændernes Børn udi Ravn-Herne, Koek-Herne, og paa den gamle Colonies Øe. Kom hiem igien den 10 dito. Han berettede, at mange af Grønlænderne der ſammeſteds nylig vare døde, og det af den her i Landet graſſerende Bryſt-Svaghed og Høſte, hvilken er ſaa ſmitſom, at den ene faaer den af den anden. Vi havde og været incommodered deraf, men den har ikke Magt at angribe os ſaa haardt ſom Grønlænderne.

Den 12te, Søndag, Prædiken holdet.

Den 15de reiſede jeg paa Embedes vegne hen til Grønlænderne ind udi Baals-Revier, hvor jeg beſøgte 6 Vildmands-Boliger, og i ſamme døbte 20 ſmaa Børn, efter Forældrenes Begiæring og Forlangende.

Angaaende den Maade og Methode jeg brugte, betræffende Grønlænderнes Underviisning, da bestod den der udi, nemlig: Som jeg var en Nat udi et hvert Huus, saa tog jeg først Børnene for mig, og catechiserede med dem, derefter ogsaa de Gamle og Voxne. Samme Underviisning repeterede jeg igien om Morgenen, forend jeg reiſede derfra til et andet Huus, og altid begyndte og endte med Børnenes Underviisning.

Grønlænderne her inde udi Fiorden vare og ilde plagede af Hoſte og Bryſt-Svaghed.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede een af Morianens Mandſkab.

Den 3 December atter Søndag, og holdt Prædiken.

Den 4de loed jeg min Søn fare ud til Grønlænderne udi Koek-Øerne og paa den gamle Colonies Øe, at underviſe dem.

Den 7de ankom tvende Grønlænder Norden fra Piſubigme, ſom er 8 Mile omtrent Norden for Colonien, og vare udſendte af vore Folk, ſom vare udfarne paa Handel, og kunde ej komme tilbage for contrarie Vind, at de ſkulle hente dem nogen Mad, hvorpaa de leed Nød, og havde nu intet at ſpiſe, uden hvad de af Grønlænderne kunde faae. Og efter at man havde givet dem med, hvad de forlangede, og kunde biærge i deres ſmaa Baader, fore de den 8de tilbage igien.

Udi tvende Dage havde der været Tøe med Regn og Storm af Sønden, ſom var uſædvanligt paa diſſe Tider.

Den 10de, Søndag, holdt Prædiken. Kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne. Der vare atter døde nogle der ude i Øerne, og mange vare endnu ſvage, ja ſaa vidt man kunde ſpørge, var der en miſerabel Tilſtand iblant diſſe ſtakkels Menneſker.

Den 15de kom vore paa Handels-Tougt udſendte Folk først hiem igien, efter at de i 6 paa 7de Uge havde været ude, og imidlertid liidt baade Hunger og Kuld. Grønlænderne der Norden fore imod-

imodtog ogsaa 11 to Tønder Fade, at fylde med Spek, og forære Kongen. Saa man saa, at disse stakkels eenfoldige Mennesker loed sig i alle Ting bringe til Raison og Billighed.

Den 17de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de betient een af vore Folk med Sacramentet, som var meget syg.

Den 25de, første Jule-Dag, holdt Prædiken.

Den anden og tredie Jule-Dag ligesaa.

Den 31de, Søndag, communicered trende af Coloniens Folk.

Og hermed endtes, Gud ske Lov! det gamle Aar vel og lykkeligen for os.

Anno 1731. Ny-Aars-Dag, holdt Prædiken.

Den 4dito bleve tvende syge Mand fra Skibet opførdte til Colonien, saasom de for Kuld og anden Ulejlighed ikke kunde faae den tilbørlig Rygt og Plejen som et sygt Menneske behøvede. Der begyndte og flere af Skibs-Folkene at blive syge, og af Scorbut angreben, saa det saae slet ud med dem.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken.

Den 7de, Søndag, ligesaa. Communicered Skipperen af Morianen.

Den 14de iligemaade Søndag, holdt Prædiken, og communicerede Coloniens Chyrurgus eller Mester.

Den 16de loed jeg min Friderich Christian fare hen, at læse for Grønlændernes Børn udi Herne. Jeg havde vel selv sadt mig fore denne gang at ville besøge Grønlænderne, men som Joullen, som jeg plejede at fare ud med, af stormende Vejr blev sønderslagen, og ej andet Fartøj havdes, som nu var bequem at fare med, maatte jeg denne gang lade det beroe. Samme Dag blev jeg hendt til Skibet, for at betiene Underskriveren med Sacramentet, som var dødelig syg.

Den 17de reiſede Capitain Mohrſen til nærmeſte Grønlænders Huſe, en halv Mile omtrent fra Colonien, havende med ſig trende af hans ſyge Folk, ſom han der vilde lade blive efter ſig paa nogen Tid, i Forhaabning, at de ved Cochleare-Græs, om noget under Sneen kunde opgraves, og den jævnlig Varme, ſom vare udi Grønlændernes Huſe, igien ſkulle blive reſtituerede.

Styrmanden var med tvende andre beliggende paa Colonien meget ſvage og ſkrøbelige.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken.

Kom Capitainen hiem igien fra Grønlænderne.

Den 22de kom Friderich Chriſtian tilbage fra Grønlænderne.

Den 24de, efter at man havde faaet en Chaloupe færdig giordt, loed jeg min Søn reiſe ind udi Baals-Revier, for at catechiſere for de der boende Grønlænder.

Den 25de afgik ved Døden een af de to paa Colonien liggende ſvage Mænd fra Skibet.

Den 26de afgik ved Døden Under-Skriveren paa Morianen, ſom længe havde været ſyg.

Den 31de blev jeg fordret til Skibet, for at betiene Meſteren, ſom var meget ſvag.

Den 2 Februarii, Mariæ Renſelſes Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne, havende med ſig en Enke-Qvinde af Grønlænderne, og hendes trende Sønner, hvilke, jeg gav hannem Befalning, at tage med; Thi ſamme Enke havde en Mand, ſom havde een Kone tilforne, taget til ſig, og vilde beholdt hende til ſin Med-Huſtru; hvilket, ſom jeg tilforne havde ſtraffed hannem for, foreholdende ham, at ſligt var imod Guds Villie og Ordning, og derfore ſkulle ſkille ſig af med hende igien, med hosfojede Trudſel, at hvis det ikke ſkeede, da ſkulle jeg tage og lade binde hannem, og ſende ham bort med Skibet. For denne Aarſag ſkyld torde han nu ikke længere beholde hende, men

loed

loed hende følge med, for at fare til hendes Venner igien, som boede i Ravn-Øerne.

Den 4de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 8de afgik ved Døden Mesteren paa Morianen.

Efterſom jeg ikke saa ofte ſom jeg gierne havde vildet, kunde komme til Grønlænderne, hvorover deres Børn og Ungdom ikke nød den tilbørlig Underviisning, reſolverede jeg, at faae Forældrene perſvaderet, paa egen Bekoſtning, at lade deres Børn, een efter anden, komme paa Colonien til mig, og der paa nogen Tid forblive, indtil de havde fatted de fornemſte Chriſtelige Lærdoms Hoved-Stykker; Hvorfore jeg giorde Begyndelſe med een af næſt forermeldte Enkes Sønner, og beholdt ham hos mig; Men Moderen vilde i forſtningen ikke tillade det, befrygtende, at jeg ſtedſe vilde beholde ham, tilloed det dog omſider, efter mange Forſikringer, at han efter een Maaneds Tid ſkulle komme til hende igien.

Den 9de communicerede jeg ſelv med min Huſtru og Børn.

Den 11de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede Kiøbmanden med ſin Kiæreſte.

Samme Dag kom tvende Grønlænder fra Ravn-Øerne; og berettede, at den ſidſte ſyge Mand, ſom blev ſendt til dem, var næſtleden Nat ved Døden afgangen, hvorfore de forlangede, at vi ville komme, og tage hannem bort, og begrave ham. De andre vare noget i Forbedring; Styrmanden paa Morianen var og igien reſtituered, men Coloniens Meſter blev Dag for Dag ſlettere.

Den 13de foer jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, og forblev hos dem indtil den 19de, og imidlertid underviiſte dem af Guds Ord, og døbte tvende af deres ſmaa Børn. Hvor jeg kom, befandt jeg, at de havde ſtukket deres ſmaa Drenge af Veyen, af Frygt, at jeg ſkuldé vilde tage nogen af dem hiem med mig til Colonien,

hvortil de nødigt vilde lade sig bequemme. Ihvorvel jeg straffede deres Uforstand, og foreſtillede dem, at jeg gjorde det ikke for at beholde dem stedse, men ikkun for en kort Tid, at jeg disbedre kunde underviſe dem, saasom de for den sielden Besøg jeg kunde giøre dem, vilde langsom fatte den fornødne Lærdom, saa forblev de dog ved det samme, sigende, at den Kiærlighed de havde til deres Børn, vilde ikke tilstæde, at lade dem komme fra sig, men vi skulle ofte komme til dem, og underviſe dem. Jeg svarede: Vores Leilighed var ikke, ofte at kunde komme til dem, saasom de vare mange, og vi ikkun faa, som skulle underviſe dem. Ja, svarede de, saa sig da til Kongen, at han sender os flere Præster etc. Enken, hvis Søn jeg beholdte næst-leden, paaskiød og endelig, til belovede Tid at maatte faae ham igien, ellers, sagde hun, doer jeg af Sorg.

Den 19de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 20de betient med Sacramentet een af vore Folk, som var meget svag.

Den 25de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 5 af Coloniens Folk.

Den 28de sendte vi nogle af vore Folk, som begyndte at blive svage, og af Scorbut angrebne, ud til Grønlænderne paa den gamle Colonies Øe, i Forhaabning, at faae der noget Cochleare-Græs til deres Forfriskning.

Den 3 Martii afgik ved Døden en gammel Mand paa Colonien, som længe havde været svag.

Den 4 dito, Søndag, holdt Prædiken.

Den 9de sendte man Chaloupen ud igien, at hiemhente vore syge Folk fra Grønlænderne. Jeg loed Friderich Christian reise med, at han ved samme Leilighed kunde læse for Grønlændernes Børn.

Den

Den 11te, Søndag, holdt Prædiken. Om Aftenen kom vore Folk hiem igien fra Grønlænderne, men de Syge havde ikke faaet stor Forbedring, saasom de intet eller lidet Cochleare-Græs har kundet bekomme, thi Jorden var allevegne overdækked med tyk Snee. Ja i denne Vinter var saa mægtig Sneefald, som ikke i forige Aaringer havde været, saa Dyr og Fugle paa Landet, af Mangel paa Føde, har maatt crepered, og mange Ryper i Flugten af Mattighed faldte død ned paa Soen.

Den 13de loed jeg min Søn reise ind udi Baals-Revier, at læse for dem.

Samme Dag kom Enken, hvis Søn blev efter paa Colonien, og hentede ham igien, efterſom den Maaneds Tid var alt til Ende, i hvilken jeg lovede, at han skulde komme til hende igien.

Den 17de, Mariæ Bebudelses Dag, holdt Prædiken.

Den 18de, Søndag, ligesaa Prædike-Tieneſten.

Den 19de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 22de, Skiær-Torsdag, holdt Prædiken.

Den 23de, Langfredag, Paßions-Prædiken holdet.

Den 25, 26 og 27de, første, anden og tredie Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Denne Maaned næsten til Ende var extraordinair skarp og kold, men nu begyndte Luften at blive mildere.

Vore Syge, baade i Landet og paa Skibet, vare endnu i slet Tilstand.

Den 29de var Raadet samled, Coloniens Sager vedkommende, og Auction holded over de afdøde Folkis efterladte Klæder og Ejendeeler.

Den 30de betient nogle af de Syge, efter hiertelig Forlangende, med det høiværdige Nadverens Sacramente.

Den

Den 1 April, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 5 April foer Assistenten ud paa Handels-Tougt med den store Baad og tvende Chalouper. Jeg loed min Søn reise med dem, for at undervise forefindende Grønlænder.

Den 7de kom nogle Grønlænder ude fra Øerne, og berettede os, at de allereede havde seet Skibe passere forbi Nord efter.

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 11te var jeg om Borde paa Morianen, og berettede en Syg.

Den 14de afgik ved Døden een af Coloniens Folk.

Den 15de, Søndag, holdt Prædiken.

Samme Dag døde ogsaa een af de Syge paa Skibet, saae og heel slet ud med mange af de andre. Det elendigste var, at paa denne Tid, for overmaade Snee, ingen Cochleare var at bekomme, hvormed de ellers, næst Guds Hielp, inden kort Tid kunde have bleven restituerede.

Den 16de kom een af udsendte Chalouper fra Handels-Tougten Sønden fra, og havde været 10 à 12 Mile henne, men lidet Spek bekommet; thi Grønlænderne allevegne havde været syge i denne Vinter. Min Søn kom og med dem tilbage, men Assistenten med den store Baad og ene Chaloupe foer længere hen, for at handle.

Den 20de, almindelig Bede-Dag, holdt Prædiken.

Den 21de loed jeg Friderich Christian Grønlænder fare hen over til den gamle Colonies Øe, Koek-Øerne og Ravn-Øerne, for at undervise Grønlændernes Børn der sammesteds.

Den 22de, holdt Prædiken, Communicerede to af Coloniens Folk.

Den

Den 26de kom Assistenten hiem af Handels-Tougten Sonden fra, og havde bekommed den store Baad og Chaloupen fuld af Spek; thi de vare 18 à 20 Mile hene.

Den 29de, Sondag, holdt Prædiken. Efter Prædiken døbt en Grønlænder-Dreng, som havde været halvanden Aar paa Colonien hos mig, desligeste to Grønlandske Piger, een mig tilhørende, og een Kiøbmanden tilhørende. Drengen blev givet det Navn Paul, og Pigerne Sara og Sophia. Alle tre udvliste, GUD ske Ære! stor Andagt under Daabens Forretning.

Slutningen af April Maaned var meget skion, med deilig varmt Soelskin og godt Vejr.

Den 1 May var Raadet samled, hvor da iblant andet blev foranstaltet, at Assistenten skulle igien give sig paa Handels-Tougt Nord efter, og med samme fortsætte Reisen Nord efter til den Nordre Loge ved Nepisene, for at fornemme Tilstanden der.

Den 3 dito, Christi Himmelfarts Dag, holdt Prædiken.

Den 4de var jeg hen over udi Nepiset-Sundet hos Grønlænderne, som der vare komne tilsammen, og læste for dem.

Samme Dag begav Assistenten sig paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 6te, Sondag, holdt Prædiken.

Den 7de giorde Kiobmandens Kiæreste Barsel med en Son.

Den 8de var Raadet samled, for at afgiøre de Ting, som for Capitain Mohrsöns Afreise Nord efter til Nepisene burde foranstaltes, og høje Vedkommende underdanigst at foreskille, betræffende Handelens Fortsættelse, og visse Coloniers Indrættelse.

Den 9de loed jeg min Søn saavel som Friderich Christian reise over til Grønlænderne i Nepiset-Sundet, og catechisere for deres Ungdom. Kom hiem igien den 10de.

Den 13de, første Pintse-Dag, holdt Prædiken.

Den 14de, anden Pintse-Dag, ligesaa, hvor da Capitainen med sine Folk communicerede.

Den 15de, tredie Pintse-Dag, døbt Kiøbmandens Barn, som blev kalded Lars.

Efter Prædiken reisede jeg, i følge med Capitainen og flere andre, ind til nærmeste Fiord ved Colonien, kalded Kokome, hvor og vore gamle Norske fordum have boed, for der at giøre Forsøg med at saae lidt Hauge-Frøe og Korn. Jorden fandt vi nogenledes beqvem dertil, men fattedes alleene at giødmes og dyrkes. Sneen var mestendeel afgaaen der inde, da dog derimod ude ved Hav-Siden laae overalt overtakt med Snee. Eftersom Capitainen hastede med sin Afreise, foer vi den 18de udaf Fiorden igien, og kom hiem.

Den 19de begav Capitain Mohrson sig igien fra Colonien Godt-Haab, for at fortsætte Reisen til den Nordre-Colonie ved Nepisene, og, efter allernaadigst Ordre, at afhente og fra Landet med sig hiemføre Gouverneuren, Capitainen, med den der værende Guarnison, saasom der var intet for dem at udrette. Og som jeg fandt förnøden, for deres Afreise at conferere med dem om et og andet Desseinet betræffende, resolverede jeg, at følge med Capitainen didhen. Vi træffede et meget contraire og haardt Væjr, saa vi først efter 3 Uger arriverede til Nepisene.

Efter Ankomsten der, fornam vi af Hollænderne den meget sørgelig Tidende, at vor allernaadigste og fromme Konge, Kong Friderich den Fierde, var ved Døden afgangen, som gik mig saare til Hierte. Den høj-sælige Herre, som han havde fordt et høj-lovligt og ret exemplarisk Regimente, da vil hans Ihukommelse iblant

os

os og blive som Josiæ Amindelse, udodelig og bellugtendes til mange Slægter.

Imens jeg endnu var paa Nepiſene, arriverede Lieutenant Gerner med Skibet Charitas, den 19 Junii, som ikke alleene confirmerede forige ſorgelige Tidende om Kongens dodelige Frafald, men endog derhos forkyndte os, at det var voritſige allernaadigſte Konges Villie og Befalning, at alle Folkene fra Gronland ſkulle hiemkaldes, og Colonierne ophæves, for de ſtore Depenſer ſkyld, ſom hidindtil ſyntes forgiæves at være anvendt paa Grønland. Dette var mig en ſaare bedrovelig Tidende, og gik mig ſaa hoyt til Hierte, ſom ikke nogen Ting i Verden, anſeende ald anvendte Flid og Moje, paa de arme vankundige Menneſkers Oplysning, at være ſpildt og forgiæves. Og endſkiont høyſt-bemeldte Kongel. Majeſtet bevilſte mig den Naade, at det maatte ſtaae til mig ſelv, om jeg vilde følge med, eller i Gronland efterblive; desligeſte allernaadigſt tilloed, at nogle af Coloniens Folk maatte blive hos mig, om de vilde, ſaa vare dog Conditionerne ſaaledes, at ingen Fornuftig ſig dertil kunde reſolvere; thi os var ikkun et Aars Proviant allernaadigſt forundt, og derhos betydet, at ingen Aſſiſtence mere af Kongen var at forvente. Sligt ſadte mit Sind i allerſtorſte Confuſion, allerhelſt ſiden jeg maatte fornemme, at ingen af alle Folken ſtod til at perſvadere, at blive hos mig. Ugierne vilde jeg forlade Gronland; thi de arme Gronlænder, beſynderlig de Smaa ſom vare dobte, (hvilke vare ungefær 150 Stykker,) laae mig ſaa nær paa Hierte, ſom nogenſinde Born kunde ligge en kiær Moder paa Hierte. Og hver retſindig Chriſten Menneſke maa tænke, jeg havde høyſt Aarſage dertil, men jeg ſaae den pure Umueligheed ſor Øine, hvis mig ikke blev accordered Folk og tilſtrækkelig Proviant, og givet Forſikring om fremdeles allernaadigſt Aſſiſtence og Forſorg.

I ſlig Bekymring og Sindets Forſtyrrelſe forloed jeg Nepiſene, og med den fra Godt-Haab ankomne ſtore Baad gav mig paa

Hiem-Reisen igien den 20 Junii, og kom den 27 dito hiem til Colonien igien.

Ved Hiemkomsten befandt jeg, at min kiære Hustru havde i min Bortværelse været heel upasselig, og i den Stæd jeg havde ventet, at hun skulle bleven tilfreds dermed, at hun igien maatte kommet fra det haarde Land, fornam jeg, at det gik hende lige saa nær til Hierte som mig, at vi skulle forlade Grønland, og gierne med mig ville efterblive, om ellers muelige Vilkor blev os accorderet. Hvad var nu for mig at giøre? uden at befale Sagen udi den almægtige Guds Haand, og i Troen bede, at han af sin Naade og Barmhiertighed vilde lave og foje alting saaledes for mig og det ulyksalige Grønland, saa hans allerhelligste Navns Ære dog maatte befordres.

Den 30de begraved Kiøbmandens Barn, som kort tilforns var ved Døden afgangen.

Den 1 Julii, Søndag, holdt Prædiken.

Den 2 dito Mariæ Besøgelses Dag, ligesaa.

Den 3die kom min Søn hiem udaf nærmeste Fiord, hvor han en par Dage havde været, og imidlertid skudt 4 Rinsdyr.

Den 5te, da der kom nogle Grønlænder til os, og besøgte os, spurdte de mig, om det var sandt, at vi ville reise fra dem? Jeg svarede Ja, at det var saa Kongens Villie. De spurdte atter: hvorfore Kongen ikke vilde, at vi skulle blive der i Landet hos dem? Jeg svarede: fordi han havde hørdt, at de lidt forbedres og forfremmes af all den Undervisning de havde nydt af mig, og ej skiøttede meget om Gud, men levede efter deres gamle Viis. Herpaa svarede de mig igien: At de som havde sagd sligt for Kongen, vare store Løgnere; men du, sagde de til mig, veed jo selv, at vi flittelig have givet Agt paa din Underviisning etc. Bad mig dernæst, at jeg ikke vilde forlade dem, men lade Kongen vide, hvor fikkelige Folk de vare, og at de holdte meget af Kongen etc.

Den

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 9de arriverede begge Skibene, saavel Capitain Mohrſön ſom Lieutnant Gerner Norden fra Nepiſene, og havde medtaget Folk og alle de Effecter ſom fandtes der paa Colonien, og kom ind paa den gamle Colonies Havn.

Den 11te ankom Lieutnant Gerner med ſit Skib indtil Colonien Godt-Haab, for at indtage, hvad ſom af Raadet kunde blive beſlutted, derſra, efter allernaadigſt Ordre, at hiembringes, hvormed Gouverneuren og de ovrige af Raadet og loed ſig indfinde.

Den 12 dito var Raadet ſamled, hvor da Lieutnant Gerner først producerede ſin Ordre, om fra Landet at medtage Coloniens Mandſkab og andre Sager, ſom Raadet fandt fornoden, efter Kongelig allernaadigſte Villie, ej i Landet maatte forblive. Og var Ordren, dette vedkommende, af følgende Indhold, og findes indførdt udi Coloniens Protocoll, pag. 276.

Vom Hands Kongel. Majeſtet da ligeledes allernaadigſt har reſolverred og tilladt, i fald Præſten Hr. Hans Egede, eller andre, maatte blive findet, der at forblive, da at dennem maatte efterlades ſaa megen Proviſion, eller andre ſlags, ſom de kunde behøve, dog ſaaledes, at de Retournerende først og fremmerſt, og for alting, underveis med fornøden Proviſion bliver forſynede; Saa haver han dennem, i fald nogen der ſaaledes ville forblive, Proviant

for et Aar, om fra Skibets Retour-Reise saa meget kand undværes, og andre fornødne samt forlangende Sager til Huus-Bygning, og i andre Maader at efterlade, men dennem derhos betyde, at de ingen videre Assistence fra Hands Majestet har at forvente.

Herpaa indgav jeg til Raadet min skriftlig Proposition af følgende Indhold:

Vel-ædle og Velbyrdige, Vel-ærværdige og Vel-fornemme!
Samtlige allernaadigst forordned Raad udi Grønland!

Endog ingen ønskeligere Leilighed kunde være for mig, naar jeg alleene vilde hensee til min og mines timelige Fornøjelse og Velgaaende, at komme fra denne Orken, hvor noksom er bekiendt, idel haarde Vilkor, og liden Fornøjelse gives, end nu, da det har allernaadigst behaged Deres Kongel. Majestet, at ophæve Colonierne, og igien at hiem kalde Folkene her fra; Saa dog, efterdi jeg med god Samvittighed ikke vel kand forlade disse arme Mennesker, som allereede haver faaet Smag paa Guds søde og salige Ord, og ere blevne deelagtige udi Naadens og Saligheds Midler, da haver jeg i den HErres JEsu Navn resolvered, at blive, helst efterdi Deres

res Kongel. Majestet selv er saa naadig, og har sadt sligt udi mit eget Vall og Vilkor; desligeste allernaadigst tilladt, at nogle, om de ville, maa forblive her hos mig. Men som ingen af alle ere saa gandske villige dertil, at de jo heller begiærer, nu at komme hiem til Fædernelandet, end her forblive, er jeg og tvungen til at gaae med; thi enhver veed, jeg ikke kand være ene udi et saadant Land som dette, men maa have saa mange Folk hos mig, at jeg med dem, og de med mig, kand være conserverede. Seer derfor ikke, at Deres Kongel. Majestet kand unaadigt optage, det Raadet anordner, 8 à 10 Personer tillige at forblive her hos mig denne Vinter over; hvilket saa meget mere maa skee, eftersom saavel Proviant som andre Sager findes her ved Colonien, hvoraf Skibene nu intet kand medtage. Vil man nu ikke give alt dette til Priis iblant Grønlænderne eller fremmede Skibs-Folk, som tilig om Foraaret her plejer at ankomme, da følger af Fornødenhed, at nogle Folk derved maa forblive, umeldet Husene, som høystbemeldte Deres Kongel. Majestet kunde nyde sin Betalning for, af dem, som forhaabentlig igien kunde paatage sig. Desseiners Fortsættelse, dersom de ikke, som dog er at befrygte, om Folk ej bliver derved, af misundelige Mennesker, som for er skeed, bliver ruinerede og forværvede. Men at Colonies Besætning for tilkommende Aar ikke skal komme Deres Kongel. Majestet til nogen Bekostning, saa forpligter jeg mig allerunderdanigst, naar mig bliver forundt endeel Cargeson tilbage,

ge, ved Handelen saa meget at saae indsamled, som samme kand betale; Desligeste, om imod Forhaabning, Deres Kongel. Majestet ikke allernaadigst skulde vilde sende Skibe mere hid, for sligt at indhente, jeg da selv vil lade giøre Anstalter dertil. Formoder derfore ydmygst, at det respective Raad ikke frafalder denne min til GUDS Ære giorde Proposition, hvilket jeg underdanigst tør forsikre, med større Naade bliver af Deres Kongel. Majestet optaget, end om jeg, ved dessens Vegrelse, ogsaa skal være tvungen til at forlade Landet, og derover det høyværdige Daabens Sacramente paa de mange umyndige Smaa, som ere døbte, blive vanhelliged, hvilket jeg visselig troer, Deres Kongel. Majestet allernaadigst ugierne skulde vilde høre og fornemme. Jeg forbliver hernæst med megen Respect, samtlige Raadets

Colonien **Godt-Haab**
den 12 Julii 1731.

Ærbødigste og ydmygste Tienere
HANS EGEDE.

Raadets herpaa givne Resolution lyder som følger:

Saa gode Motiver ere givne af Vel-Ærværdig Herr Egede, til at see baade saa gudeligt et Verk i sin begyndte Drift opholdte, saa og Hands Kongel. Majestets Skade ved de herefter nødvendig efterblivende Sager forekommet, at Raadet maatte gratificere den gode Mand i sin Begiæring, om at lade Folk tilbage blive hos ham,

ham, saasom Hands Majestet allernaadigst har foresat ham for dette Aar en fri Vilkor, at blive her, for at befodre sin GUds Ære, og tillige overladt det til de andre her i Landet værende Folk deres egen gode Villie, ogsaa for et Aar at forblive hos ham, ja ogsaa, som det første, Hr. Egedes Forblivelse, ej kand skee uden det sidste, nemlig, at eendeel ham tienlige og fornødne Folk hos ham tilbage maatte restere, altsaa vilde Raadet paatage sig, paa beste Maader at persvadere, og duelige Folk foreholde, om deres Velvillighed til det samme, af Aarsage, at de hverken kunde overtale sig til at see et saa Christeligt Verk forladt, eller Hands Majestets Interesse at skee Skade, ved at efterlade sig importante, Hands Majestet tilhørende Sager; Men efterdi de Bergenske See-Folk, som deres Tid her haver udtiendt, ej ere saa mange, at ved dem alleene een tilstrækkelig Forstyrkelse kand skee, saa kunde Raadet ej andet, end søge at persvadere, foruden dem, nogle af Hands Majestets See-Folk, saasom de for hannem tienligste af de forhaanden værende Folk, om Hr. Egede ville staae inde for at contentere Cheferne, under hvis Compagnier de staaer, i fald de formedelst Dods-Fald eller anden Hændelse inden Aar skulle udeblive. Derhos bedende Hr. Capitain Mohrsön, om han paa samme Vilkor vilde stræbe for at formaae nogle af hans Folk til Velvillighed. Hvilken Raadets velmeente Intention, til at observere Hands Majestets Interesse og allernaadigste Villie, med den allernaadigst givne Condition, hvorved den gode GUds

Mand i ſine Bekymringer maatte blive ſoulagered, de aller-underdanigſt forhaaber, med ſtørre Naade ſkal blive approbered, end om man ſaa gandſke ſkulde forlade ſaa mange Hands Majeſtet tilhørende Effecter, ſom i Henſeende udi begge Skibene lidet mere kand rømmes, vilde blive meget mere, om Hr. Hans Egede reſolverede, at med gaae, men nu ſees, efter ermeldte Hr. Egedes Foreſtilling, Hands Majeſtet uden nogen videre Bekoſtning i fremtiden at kand bringe til Nytte.

Hvorfore de, i god Forhaabning om at reuſſere, fremkaldte de af Folkene, ſom de befandt at være de dueligſte.

Der imod var Lieutnant Gerners Betænkende ſom følger:

Endſkiønt han gierne ønſkede, at kunde bifalde Hr. Hanſes meget Chriſtelige og gode Propoſition, maa han dog følge de høje Herrers Brev fra General-Commiſſariatet, ſom befaler abſolut, at ingen af Søe-Folkene maa blive her udi Landet, langt mindre nogen tvinges dertil, imod deres egen Villie. Jeg tilſtaaer, det er en Umuelighed for Herr Hans Egede, at blive her gandſke alleene, og da, om nogen ſkulde blive her udi Landet, efterſom her vil efterlades en ſtor Deel, ſom ej udi Skibene til Fædernelandet kand rømmes, er min Tanke, at det bør ſkee af de fra Bergen hidſendte Folk, og af de Soldater, ſom ere komne her udi Landet 1728, og ingen af Kongens Søe-Folk.

Herpaa

Herpaa fuldte mit Gienſvar ſaaledes:

Det er det ſamtlige Raad nokſom bekiendt, at jeg med ingen andre Folk her i Landet kand være tient end Soe-Folk; Nu veed jeg ikke, om de faa fra Bergen ankomne, hvis Tid alt er expirered, og for længe har begiærdt deres Dimiſſion, paa ny vil lade ſig accordere, og om de end ville, ſaa var det dog ikke giorlig, med ſaa faa Folk alleene at være hiulpen, men maa med flere aſſiſteres, hvortil jeg ingenlunde finder Soldaterne bequem, ſaaſom de, hvilke jeg ej alleene ikke tør betroe mig, efterdi ingen Commando over dem nu haves, men endog er vitterlig, jeg ej heller kand være tient med; Formoder derfore underdanigſt, at de høje Herrer udi Soe-Etatens General-Commiſſariat ikke ugunſtig optager, om, ſaavidt deres reſpective Ordre ej kand følges, at nogle af Deres Kongel. Majeſtets Soe-Folk, til de efterladte importante Sagers Bevaring og Conſervering og maa forblive, og formoder, at blive naadigſt fornøjed dermed, at jeg mig obligerer at contentere Cheferne, under hvis Compagnie enhver ſtaaer, om nogen formedelſt Dods-Fald eller anden Hændelſe ſkulle udeblive. Kand mig ſligt ej accorderes, da ſeer jeg mig tvungen, ogſaa at begive mig her fra Landet.

Herpaa blev da Raadets endelige Slutning denne, (efter at 10 af Matroſerne godvillig loed ſig perſvadere at forblive hos mig,) at alle de af mig reqvirerede Sager,

som Proviant og andet mere, mig skulle overlades, hvilken Slutning af dem alle blev underskreven.

C.E.Paars. I.Landorph. Mohrsön. A.Gerner. Ole Lange. H.B.Miltzoug. Iacob Gelmeyden.

Saaledes blev jeg da, Gud være lovet! i min Bekymring soulagered, hvilket jeg, næst Gud, havde de gode Mand at takke for, som mig i alle Ting med Raad og Daad troelig assisterede.

Den 15de, Sondag, prædikede Hr. Ole Lange. Communicerede Gouverneuren og tvende andre af Coloniens Folk.

Den 19de, efter at de meste Sager var afgiordt, reisede jeg med samtlig Raadet hen over til Skibet Morianen, som var beliggende paa den gamle Colonies Havn, for der at afgiore, hvad som endnu resterede, saasom Capitainen hastede med sin Afreise.

Den 22de, Sondag, efter Guds-Tieneftes Forretning paa Morianen, reisede jeg, i Følge med Lieutnant Gerner og Kiebmanden, tilbage til Colonien igien.

Den 24de fik Capitain Mohrsön fojelig Vejr, og gik fra Landet; Hannem fuldte Gouverneuren, Capitain Landorph, Hr. Ole Lange, og flere.

Den 26de maatte jeg med stor Forstydelse fornemme, at en ung Grønlænder, ved Navn Christian, som paa nogen Tid havde været hos Hr. Ole Lange, og af hannem var dobt, (men nu, da han gik fra Landet, loed ham hos mig efterblive, for nærmere udi sin Christendom at blive underretted,) at han gandske hemmelig havde staalet sig bort, og fuldt nogle fremmede Grønlænder Sonden fra, Nord efter, saa jeg, disværre! saae, at den Un-

derdig-

dervisning han havde nydt, havde lidet frugted hos ham, og at det høiværdige Daabens Sacramente paa ham vilde være spildt og vanhelliged, som var at beklage.

Den 29de, Sondag, prædikede Hr. Hendrich Miltzoug. Communicerede tvende af Coloniens Folk.

Den 31de gik og Lieutnant Gerner til Sejls med Skibet Charitas. Hannem fulgte Hr. Hendrich Miltzoug, begge Kiobmændene af Godt-Haab og Nepisene, og tvende Grønlænder Born, foruden 4 som vare Gouverneuren og Capitainen følgagtige.

Den 5 Augusti, Sondag, holdt Prædiken. Communicerede jeg med min Hustru og Born.

Den 6 dito blev 6 Mand med begge de store Baader udsendt til Amaralik-Fiorden, at slaae Hoe til Qvæget.

Samme Dag reisede min Son med to Mand indtil Lax-Elven udi Caneisune.

Den 12te, Sondag, læst for os af Postillen som hiemme vare.

Den 15de kom min Son hiem igien fra Caneisune, og havde faaet en Tonde smaa Lax, men Rinsdyr fik han denne gang ingen.

Den 19de sendte jeg Friderich Christian hen at læse for Grønlændernes Born udi Nepiset-Sundet.

Den 22de kom min Son hiem fra Caneisune med tvende Rinsdyr.

Samme Dag kom og Hoe-Baadene hiem fra Amaralik-Fiorden.

Den 23de blev os af nogle Grønlænder, som kom Norden fra Nepisene, beretted, at siden vore Folk brød op derfra, kom

nogle fremmede Skibe der ind paa Havnen, hvor da Skibs-Folkene foer i Land, og satte Ild paa Husene, hvilket de der boende Grønlænder ved disse loed mig vide, derhos sigende, at de og vare af dem bebrøvede, saa vi giorde ilde, at vi reisede fra dem. Man kan af slig ond Gierning, nu tvende gange forøved, nokſom see og fornemme de Folkes Affection imod dette Verk, som dog langt mere alle Christne burde glæde sig ved, og til dets Fremgang contribuere, end af egen Interesse hindre og skade det.

Den 23de udsendt begge de store Baader, een efter Brænde, og den anden efter Hoe.

Den 30de kom Brænde-Baaden hiem igien.

Den 31de iligemaade den Baad som var efter Hoe.

Den 2 September, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 6 Mand af Coloniens Folk.

Den 7de udfoer min Søn med begge Handels-Baade paa Handels-Tougt Soer efter, saasom han, i Mangel af andre (efterdi forige Kiøbmand, som meldt, fra Landet var hiemkaldet,) maatte paatage sig og at giøre Kiøbmands-Tieneste, da jeg hid indtil har brugt ham som Catecheta og Med-Hielp til Grønlændernes Underviisning, hvormed jeg og siden loed hannem continuere, saasom han beqvemmelig med een Leilighed kunde forrette begge Deele.

Den 13de besøgte os nogle Grønlænder, som kom udaf Fiordene, og flottede nu igien ud til deres Vinter-Boeliger, eftersom det allereede tegnede sig til Vinteren med Snee-byet Luft og kold Blæst af Norden.

Den 15de sendt Fridrich Christian ud at læse for Grønlændernes Børn, i Nærværelsen boende, omtrent een Miil fra Colonien.

Den 17de udsendt ham med en anden Grønlænder hen ind til

nærmeste

nærmeste Fiord Kokome, hvor jeg med Capitain Mohrsön var inde i Foraaret, og saaede endeel Hauge-Froe, for nu igien at afhente, hvad som kunde være opvoxed, hvor de da kom tilbage med endeel Roer, som vare skiønne og gode, og temmelig store, Kaalen var og temmelig, dog ikke over en halv Alen høje, men Kornet var ikke kommen til Fuldkommenhed, thi der var ikkun gandske liden Kierne der udi. Hvad vi saaede paa Colonien hos os, var næsten af samme Beskaffenhed, dog bleve Roerne ikke saa store, ikke heller Kaalen; Timianen voxte gandske smaa og kort, og var mærkeligt, at, der Natte-Kulden kom paa, miste den baade sin Smag og sin Lugt: Saasom Sommeren det Aar ikke var paa det Bæste, saa var det ikke at undre, at hvad som saaed var, ikke kom til større Fuldkommenhed.

Den 20de kom endeel fremmede Grønlænder Sonden fra til os, havende med sig nogle faa Nævskind at forhandle. Een iblant dem havde for 5 Aar siden været hos os, og som han samme Tid med andre blev undervist noget om Gud, bad han mig, at jeg nu ville undervise ham ydermere derom; thi han havde oft tænkt paa det, allermest, som han sagde, paa den ubehagelig og forskrekkelig Vinens Stæd, hvorhen han ikke havde Lyst at komme. Efter at jeg underviiste dem alle, fore de deres Vej igien.

Den 21de besøgte os atter nogle Grønlænder, hvilke jeg og undervisste af Guds Ord.

Den 24de besøgte os nogle af Naboerne paa Salen, hvilke sagde, at de kom for at undervises af mig, eftersom jeg nu ikke kunde komme til dem.

Den 31de sendt Friderich Christian ud at læse for Grønlændernes Børn udi Koek-Oerne, Ravn-Oerne, og paa den gamle Colonies Øe.

Den 4 October kom min Søn hiem igien fra Handels-Tougten Sonden fra, med begge Fartøje fuld af Spek. Grønlænderne

ne der Soer behagede det meget vel, at han kunde sige dem noget om Gud, hvilket de andre Kiøbmand for ham ikke havde giordt.

Den 7de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 8de kom Friderich Christian hiem igien fra Grønlænderne.

Den 9de udgik man igien med begge Baader paa Handels-Tougt Nord efter.

Den 12te besøgte os nogle Grønlænder med nogen smaa Handel, ved hvilken Leilighed jeg underviiste dem af Guds Ord.

Den 14de kom atter nogle Grønlænder til os, med Qvinder og Børn, og forblev om Natten hos os.

Den 16de atter besøgte os en stor Hob Grønlænder, Mænd og Qvinder, og bleve underviiste.

Den 30de kom atter en Kone-Baad til os, fuld af Folk, havende med sig lidt Spek at forhandle.

I denne hele Maaned har været et meget godt Vejr, saa at end og Sneen, som faldt ultimo September, toede bort af Jorden igien, og var endnu bar for Snee.

Den 3 November besøgte os nogle Grønlænder af Kook-Øerne, og forblev om Natten hos os, for hvilke jeg catechiserede, førend de igien hortfoer.

Den 4 dito blev en Grønlænder-Dreng af den gamle Colonies Øe borte til Soes, hvorfore Forældrene og Naboerne meget sørgede. Der bliver aarlig mange af disse stakkels Mennesker borte til Soes, fordi deres smaa Baader ere saa farlige og ranke, at de lættelig kand komme til Ulykke dermed, om de ikke ere dis forsigtigere.

November Maaned begyndte med skarp Frost og stærk Blæst af Nord-Ost, som længe continuerede.

Den

Den 14de kom vore Folk hiem af Nord-Tougten, og havde faaet saa meget Spek som i Fartøjerne kunde bjærges, men af Skind-vahrer havde de ikke faaet ret meget, saasom de for contrarie og idelig blæsende Norden Vind kunde ikke komme saa langt Nord, hvor den bæste Rinsdyr-Skind-Handel falder.

Den 18de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 19de, om Natten træffede os den Malheur, at begge vores Handels-Baader, formedelst et forskrekkelig stormende Væjr af Sonden, drev los, og med Landet sloges i stykker. Den ene blev gandske slaget i stykker, men den anden stod dog til Reparation, dog var gandske Flakket knused paa. Skaden var saa meget dis større, efterdi de om Morgenen skulle igien have givet sig paa Handels-Tougt, saa ikke alleene det Spek gik os fra, som nu var at bekomme, men endog til Foraaret igien, for Fartøjets skilde Reparation, syntes ogsaa at ville gaae os fra; Hvilket giorde mig saare ondt, helst i den Tilstand jeg da var.

Den 25de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 26de reisede jeg ud paa Embedets vegne til Grønlænderne, boende i Koek-Oerne, den gamle Colonies Oe, og i Ravn-Oerne. Grønlænderne vare nu meget glade derover, at jeg ville komme til dem igien; ihi de havde hordt, at jeg i Sommer vilde have reist fra dem, hvorover, de sagde, at de vare meget sorrigfulde. Jeg svarede dem, at det var mod min Villie, om det havde skeed; Men som den store Herre eller Konge i vores Land har behaged at kalde os alle der fra Landet, fordi det kostede saa meget, at holde saa mange Folk der i Landet, og at sende Skibe derhen, hvilket det Spek og hvad andet som blev fordt fra dem, ikke kunde stoppe eller vederlægge. De svarede: Vi meente, at den store Herre var saa riig, og havde saa mangfoldige Folk og Skibe, og der var saa meget Mad i hans Land; og nu

kand han ikke underholde dig og dine Folk, og sende et Skib hid. Efterſom nu Grønlænderne ikke tog den Raiſon for gyldig, og det ſommede mig ikke heller, at forringe vores Konge, eller at tage mine Ord tilbage igien, da erklærede jeg mig ſaaledes for dem, nemlig: At Kongen vel havde mange Folk og Skibe, men han brugte og sendte dem til andre Lande; Dertilmed ſaa havde han hørdt om dem, at de ſkiottede ikke meget om Gud, og ej lagde mine Ord og Underviisning paa Hiertet, men levede paa deres gamle Maneer, hvorfore han ikke heller vilde, at jeg længere ſkulde være der hos dem. De ſvarede: At de ſom havde beretted Kongen ſligt, vare ſtore Løgnere; Jeg ſkulde derfor lade Kongen vide, hvor ſlikkelige Folk de vare, og at de elſtede ham meget, og havde allereede givet ham mange Tønder Spek. At du holder af os, ſagde de, kand vi vel ſkionne, ellers havde du i Sommer og vel reiſt bort fra os, ligeſom de andre.

Den 3 December kom jeg hiem igien fra Grønlænderne.

Den 9 dito, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19. ſkiod min Søn et Rinsdyr gandſke nær ved Coloniен.

Den 25, 26 og 27de var første, anden og tredie Jule-Dag, holdt Prædiken.

Til denne Tid vare vi alle ved god Helſen og Helbred, ſaa nær ſom en liden Grønlænder-Dreng, ved Navn Peder, ſom paa lang Tid havde været ſyg og Senge-liggendes. Og hermed endtes det gamle Aar.

Anno 1732. Den 1 Januarii, Ny-Aars-Dag, holdt Prædiken.

Samme Dag bode næſt ommeldte lille Grønlænder-Dreng, hvis Frafald gik mig meget til Hierte, ſaaſom jeg ventede herefter ogſaa at have ſtor Nytte af ham, til hans Landsmænds Underviisning.

ning. Han havde nu i 7 Aar været paa Colonien hos os, og imidlertid ikke alleene lærdt smukt at læse og skrive, men endog at forstaae vores Sprog, og kunde tale temmelig godt Dansk eller Norsk, og var ellers en Dreng af en god Art og Naturel, ja frygtede Gud, som i hans Yderste fornemmelig loed sig tilsyne, i det han idelig paakaldte Gud om en salig Forløsning; hvorudi Gud og bønhørdte ham, og gav ham et saligt evig-varende Ny-Aar.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 8de reisede jeg ud paa Embedes vegne iblant Grønlænderne, boende i Baals-Revier, som jeg sædvanligst plejede at besøge. Hos disse saavel som hos de udi Koek-Herne og paa den gamle Colonies Be boende, befandtes atter nogle smaa Børn, som for kort Tid vare fødde og komne til Verden, hvilke Forældrene begiærede at jeg vilde døbe; Men siden Desseinet var i saa desperat Tilstand, torde jeg ikke fordriste mig til at døbe flere end som døbte vare. Jeg kunde ikke uden stor Medynk og Rørelse høre, hvorledes de stakkels Mennesker allevegne bespærgede sig derover, at der skulle være sagd til Kongen, (saasom jeg vedste ikke andet at give til Paafyldning, hvorfore Kongen har vildet kalde os fra Landet,) at de ikke havde villet give Agt paa min Undervisning, og hvorfore jeg ikke har beretted Kongen anderledes, efterdi jeg selv vidste, at de troede, og gav flittig Agt paa min Undervisning. I Særdeleshed fremstillede een af dem to af sine smaa Børn, som jeg havde døbt, og sagde: Disse ville ingenlunde, at jeg skulle reise bort. Og som jeg svarede, at det var imod min Villie, om saa skeede; thi jeg kunde ikke blive der i Landet hos dem, naar ingen Skibe kom til mig, og undsætted mig med Folk og Proviant; gave de i deres Eenfoldighed til Giensvar: At der vare jo Rinsdyr, Sælhunde, Fugl og Fiske nok, hvoraf jeg kunde leve ligesom de etc. Det var derfore i mine Tanker en uforsvarlig Synd, om Guds Ord og Saligheds Midler blev dem igien fra taget, som allereede var komne til den Skiønsomhed, og hos hvilke var giordt saa stor en Begyndelse.

Den 15de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 20de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 23de sendt min Søn ud til Grønlænderne, (boende paa Øerne, Vesten fra Colonien,) paa mine vegne at underviise dem og deres Børn.

Den 25de afgik ved Døden een af Tømmermændene, som næst-afvigte Søndag blev hastig syg. Een af de andre mine Folk blev og syg ved denne Tid, men af Scorbut.

Den 30de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne. Jeg maa herhos anføre en mærkværdig og skarp Execution, som Grønlænderne, ved Pisubigme boende, efter deres Beretning som han nu var hos, havde øved paa en Hexe-Kiærling der sammesteds, fordi at hun, efter deres Indbildning, og egen Tilstaaelse, skulde have forgiort og med sit Hexerie dræbt nogle, som vare døde, nemlig, de bar sig saaledes ad med hende: Efter at de havde stukket hende ihiel, skar de hende op, tog Hiertet af Livet paa hende, og kaste det udi Søen, og derefter parterede Legemet Leed for Leed, og kaste det og udi Søen. Saadant havde og de nær ved Colonien boende for faa Aar siden giordt med en Hexe-Kiærling, som de og havde mistænkt, at skulle have dræbt og forhexed en ung Person; men de vare fornøjede med, alleene at skille hende ved Livet. Og der jeg talde dem til, og straffede dem for saadan slem Gierning, gave de til Giensvar, at det var ret, at redde dem af Vejen, som tilføjede andre Ondt og Skade; Havde jeg dog selv sagt, at vi giorde ligesaa med Misdædere udi vores Land. Jeg svarede dem, at det var ikkun en blot og falsk Indbildning med saadanne Hexe-Kiærlingers Konst; thi de formaaede slet intet, og med blotte Ord aldrig kunde skade nogen, endskiønt de berømmede sig deraf; Havde deres Hexen-Mestere og Hexe-Qvinder formaaed at giøre noget, da havde de længe siden forgiordt og dræbt os, efterdi de, efter deres egen Tilstaaelse, i Begyndelsen hexede ideligen paa os, at vi skulle døe og for-

forkomme. Ja, svarede de, du allene er visere end alle de andre, derfor haver de ikke heller kundet giordt dig noget ondt, men vi, sagde de om sig selv, kand ikke beskytte os for deres dræbende Tunger. Jeg loed dem forstaae, at dersom de troede vaa GUd, og elskede og frygtede ham, da kunde hverken Dievelen eller onde Mennesker skade dem. Ja, det troer vi vel, sagde de, thi GUd er stærkere end Dievelen, som du siger etc.

Udi denne Maaned havde der været et saa extraordinaire godt Veir, som ikke nogensteds i de Nordiske Lande paa disse Tider bedre kunde være; Thi skiønt Luften var gandske klar, var den dog saa mild og lind, som det kunde have været om Foraaret.

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito, Sondag, holdt Prædiken. Communicerede 5 Mand af Colonniens Folk.

Den 4de udsendt 5 Mand paa en Chaloupe ind i Fiorden, for at afhente noget Spek, som sidste gang, da jeg var her inde, blev kiøbt af Grønlænderne.

Den 7de kom hiem igien, og var endnu meer at bekomme.

Den 10de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 11te loed jeg min Son reise ind til Naboerne udi Baals-Revier, for at repetere med dem den sædvanlige Undervisning, de ligeste og for at handle med dem.

Den 17de kom han hiem igien fra Grønlænderne, og havde faaet Chaloupen fuld af Spek.

Den 21de, da jeg var henne hos nærmeste Naboer, at læse for dem, perlvaderede jeg en liden Fader- og Moder-los Dreng, at følge mig hiem, og at forblive hos mig paa nogen Tid, forhaabende, at han skulde finde sig fornøjed at blive stedse hos mig.

Den 24de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 26de, reiste min Son længer ind udi Baals-Revier end han var sidste gang.

Denne Maaned var og meget god, foruden de sidste Dage, da Snee med skarp Frost igien loed sig indfinde.

Denne 2 Martii, Søndag, læst af Postillen.

Den 11 dito kom min Søn hiem igien udaf Baals Revier, og havde faaet saa meget Spek i Chaloupen, som kunde fores, desligeste endeel Rævskind; Havde og bekommet hos Grønlænderne endeel Rødfiske, som udi Norge kaldes Auer.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Samme Dag kom en Grønlænder til os ude fra Øerne, og berettede, at have seet trende Skibe passere forbi Nord efter; hvilket var usædvanligt; thi man plejede forst udi tilstundende Maaned at see Skibe.

Den 17de loed jeg Friderich Christian fare ud paa den gamle Colonies Øe, at læse for Grønlændernes Børn, og kom hiem igien den 19de.

Den 23de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 24de udsendt 4 Mand paa den store Joulle Nord til Pisubigme, for at handle Spek af Grønlænderne.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, læst af Postillen.

Den 29de kom de udsendte Folk hiem igien, og maatte vende for Jis, som forhindrede dem at komme fort; thi udi næst-afvigte Dage havde været en meget skarp Kulde.

Den 30de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 1 April udsendt nogle af vore Folk Søer efter, for at handle.

Den 6 dito [illegible]gte os en stor Hob Grønlænder, eftersom de nu begyndte at [illegible] udaf deres Vinter-Huse. Nogle af dem [illegible] igien, men nogle sloge deres Telter op i Nærværelsen hos os, for paa nogen Tid, som de sagde, at nyde vores Omgiængelse, og at høre Guds Ord af mig.

Den 7de sendte jeg min Friderich Christian hen ud, at læse for Grønlændernes Børn udi Koek-Øerne.

Den

Den 9de besøgte os atter mange Grønlænder, havende noget lidt med sig at forhandle, og efter at jeg havde undervist dem af Guds Ord, fore de igien deres Vej.

Den 10de, Skiær-Torsdag, læst af Postillen.

Samme Dag kom vore udsendte Folk hiem igien, men for Is kunde ikke heller komme længere end til de trende Grønlænders Huse, hvor de fik hvad Spek de havde. Med dennem kom trende Kone-Baader, eller Familier, som opslog deres Telter paa Colonien hos os.

Den 11te, Langfredag, læst for os af Postillen.

Den 13, 14. og 15de, første, anden og tredie Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Den 17de sendt vore Folk Soer efter igien, for at afhente mere Spek.

Den 18de brød Grønlænderne op igien fra Colonien, og begav sig med flere hen over udi Nepiset-Sundet, til den sædvanlige Rognfiske-Fangst.

Den 20de, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 24de fik vi vor store Handels-Baad, efter lang og megen Reparation, igien færdig og udsadt paa Vandet.

Den 25de begav min Søn sig med samme Baad Nord efter, for at handle, og havde saa ikkun een Mand hiemme ved Colonien.

Den 28de kom vore Folk Sønden fra med den store Joulle fuld af Spek.

Den 30de sendt dem atter Soer efter, efter mere Spek.

Udi denne Maaned havde været et extraordinaire godt Foraars-Vejr, saa Sneen var allerede tæd bort af Jorden.

Den

Den 10 May sendt Friderich Christian hen over i Nepiset-Sundet, at læse for Grønlænderne; thi jeg selv kunde nu ikke komme fra Colonien.

Den 12te kom en Kone-Baad Sonden fra, havende noget Spek at forhandle.

Den 14de saaede vi lidt Urter-Frøe udi vores Hauge.

Den 15de besøgte os atter nogle Soer-Lændinger med lidt Handling.

Den 16de kom vore Folk hiem igien Sonden fra, men havde gandske lidet Spek bekommet, saasom en Hollandsk Handlere for kort tilforne havde været der inde, og faaet alt hvad de havde.

Den 21de loed jeg Friderich Christian fare hen over til Grønlænderne udi Koek-Øerne, at læse for deres Børn.

Den 30de kom og min Søn hiem igien af Handels-Tougten Norden fra, og havde giordt god Handel, og efterloed 12 Fader Spek, som ikke i Baaden kunde rommes.

Den 1, 2. 3 Junii, første, anden og tredie Pintse-Dag, holdt Prædiken, communicerede alle Coloniens Folk.

Den 6te sendt atter den store Baad Nord efter, at afhente det Spek, som ved seneste Tougt blev efterlagd.

Samme Dag foer jeg og hen over i Nepiset-Sundet til de der forsamlede Grønlænder, som foruden Hiem-Folkene vare over 50 Telter af Fremmede længst Sonden fra, hvilke agtede at begive sig Nord efter til Disco-Bugt, og der at overvintre.

Den 8de, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 10de sendt 4 Mand længst hen ind i Baals-Revier, saasom man fornam, at hos de der sammenstøds til Lodde-Fangsten forsamlede Grønlænder var Spek nok at bekomme.

Den 17de kom de hiem igien, som vare udsendte, at afhendte det efterlagde Spek udi Pisubigme, og havde kiøbt mere til, saa de fik Baaden fuld.

Den

Den 21de glædede os Gud med Fædernelands Skibs lykkelige Ankomst til Colonien. Og endskiønt jeg for denne gang icke fik saa fornøyelige Tidender om Missionens Fortsættelse, som jeg ønskede, saa havde jeg dog Aarsag, allerunderdanigst at takke og velsigne Kongen, som loed sig min allerunderdanigste Klage og Forestillelse allernaadigst gaae til Hierte, og forsynede os med Skib og Proviant ogsaa dette Aar, og indtil videre allernaadigst Øyensindende, underholdte Missionen, saa jeg dog ikke blev aldeeles uden Haab om Bestandighed og en god Succes.

Med Skibet ankom og en Mand, ved Navn Matthias Jochumsen, med sin Broder og Søn, som var allernaadigst udsendt, at skulle recognoscere Farten til Øster-Bygd, om det var mueligt; desligest ogsaa at eftersee, om der kunde findes nogen slags Mineralier der udi Landet, som han prætenderede at have Forstand paa; hvorom mig og var givet Ordre fra Søe-Etatens General-Commissariat, at være ham behielpelig udi saa vidt jeg kunde.

Den 22de, Søndag, men for Brøst-Svaghed og Hoste, hvormed jeg i langsommelig Tid havde været ilde incommodered, formaaede ikke at prædike, men blev læst af Postillen af en anden.

Den 24de, St. Hans Baptistæ Dag, ligesaa ej god for at prædike, og befandt mig ret meget svag, og paa Helbred og Kræfter dette Aar, frem for tilforne, megen svækked, hvortil bekymmerlige Tanker, over det arme Grønlands slette Skiebne, var en stor Aarsag.

Den 29, Søndag, kunde jeg ikke heller holde Prædiken.

Samme Dag kom de udi Baals-Revier indfarne hiem igien, og havde saaet Baaden fuld af Spek.

Reisede og den forbemeldte med Skibet ankomne Mand Matthias Jochumsen ind til nærmeste Fiord, for at eftersee, om der fandtes nogen slags Mineral, men kom igien den 1 Julii, og havde intet seet eller fundet.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, holdt jeg en kort Prædiken, men med stor Besværlighed.

Den 3 dito besøgte os en Hollandsk Handlere, som med sit Skib laae 2 Mile omtrent Sønden for Colonien, og handlede med Grønlænderne.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken, og var, Gud ske Lov! bleven noget bedre.

Den 13de, Søndag, ligesaa holdt Prædiken.

Den 14de gik ankomne Skib igien fra Colonien, havende en temmelig god Ladning inde af Spek; thi det var det beste Aar, og det meste som nogensinde fra Grønland er bleven hiemfordt. Havde vi ikke været saa ulykkelig, og mist vore Handels-Fartøjer, da havde vi, næst Guds Hielp, vel havd mere; thi ved Handels-Fartøjernes Forliis blev trende Handels-Tougter forsømmede.

Den 16de udsendt tvende Chalouper, for at sanke Brænde; hvormed blev continuered den hele Sommer.

Den 20de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede een.

Den 21de foer min Søn med Hiort, (som var een med Skibet ankommen, og af Søe-Etatens General-Commissariat udsendt Person, at forestaae Handelen,) saavel som Matthias Jochumsen og hans Broder og Søn, indtil Lax-Elven ubi Caneisune.

Den 23de kom nogle af dem hiem igien, og havde fanged i Elven tvende Tønder Lax, og reisede strax derind igien.

Den 27de holdt Prædiken.

Den 28de kom atter hiem af Caneisune med tvende Tønder Lax. Rinsdyr havde de vel seet, men ingen faaet.

Den 29de udsendt den store Baad og Foullen ind til Amaralik-Fiorden efter Hoe til Creaturene. Monsr. Matthias Jochumsen med sin Broder og Søn foer og der ind, for at erkyndige sig om Mineralier,

De

Den 6 Auguſti kom Monſ. Jochumſen hiem igien udaf Fiorden.

Den 10de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 15de kom de til Amaralik-Fiorden udſendte, at ſlaae Hoe, hiem igien, men, disværre! i en slet Tilſtand; thi de havde forige Dag, da de ikkun var en halv Mil fra Colonien, udi et ſtormende Vejr ſat den ſtore Baad til, i det den af Vejr og Vind blev dreven paa Land, og gandſke ſønderſlagen, dog bleve, GUD ſee Lov! alle Folkene bjærged. Os træffede ellers, ved denne Baads Forliis, en Capital Skade; thi der vare ikke flere Fartøjer igien ved Colonien, end en ſtor Joulle og een Chaloupe, hvor udi hver ikkun 5 à 6 Fader Spek kunde fores, ſaa man i ſaa fald var gandſke ulykkelig.

Den 17de, Sondag, holdt Prædiken.

Den 20de udſendt 4 Mand paa Chaloupen, at ſlaae Hoe, ſaaſom det udaf Amaralik-Fiorden medbragte blev forliist med Baaden.

Den 22de communicerede Monſr. Jochumſen, med ſin Søn, ſaavel ſom Hiort, og nogle af de andre Coloniens Folk.

Og eſterſom vi, ſom meldt, var ſaa ulykkelig, og havde miſt vor ſtorſte Handels-Baad, fandt man for raadeligt, for denne Poſt igien at ſee forſynet, at reiſe Nord efter til den Nordre Colonie ved Nepiſene; thi ſom der ſammeſteds forige Sommer, forend vore Folk brød op derfra, var begyndt at bygges paa en ſtor Handels-Baad, ſom med andet mere blev efterladt, i Tanke, hvis Colonien ikke, ſom ellers ſparge red var, var opbrændt, at finde ſamme paa arbeidede Baad, og fuldføre den med de Materialier, ſom der fandtes; Hvorfore Hiort, ſom Kiøbmand, med Tømmermanden, og 5 andre Mand, begav ſig paa Reiſen didhen; Jochumſen med ſin Søn reiſede og derhen, for ſit Deſſein at beobagte.

Den 26de skiod min Søn tvende Rinsdyr.

Den 31de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 1 September fuldte min Søn med Folkene, som var udsendt at slaae Høe, hen over i Nepiset-Sundet, at undervise de Grønlænder som der nu vare.

Den 9de skiod min Søn atter et Rinsdyr hen over paa den anden Side i Nepiset-Sundet.

Den 13de besøgte os eendeel Grønlænder med Qvinder og Børn, hvilke jeg med samme Leilighed undervüste af GUD-Ord.

Den 19de kom Kiøbmanden med sit Følge igien tilbage Norden fra Nepisene, men med uforretted Sag, thi de fandt ikke Stik eller Stage af Huse og alt hvad der var, saasom nogle liderlige Skibs-Folk, efter Grønlændernes Beretning, havde nu i denne Sommer igien afbrændt og ødelagd alt hvad de levnede næst forgangen Sommer, ja de havde ikke skaaned tvende der i Nærværelsen staaende Grønlænder-Huse, men endog opbrændt dem. Saa af slig Avinds-fuld og U-christelig Gierning noksom kand see, hvor vel de ere intentionerede imod dette Dessein.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede 6 af Coloniens Folk.

Den 25de udfoer Kiøbmanden paa Handels-Tougt Søer efter, med Chaloupen og den store Joulle.

Den 26de reisede og Jochumsen ind udi Baals-Revier.

Den 28de, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 30de begyndte Vinteren at indfinde sig med Snee og rusked Væjr; havde ellers til denne Tid været skiønt Høst-Væjr.

Den

Den 5. October kom Matthias Jochumſen igien udaf Fiorden; for contrarie Vind og ſlemt Væjr kom han ikke ret langt ind. Havde ellers hverken paa denne eller forrige Reiſe antreffed noget Remarquabelt, enten af Mineralier eller andet.

Den 7de kom Kiøbmanden hiem af Handels-Tougten Sonden fra.

Den 12de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 13de begav Kiøbmanden ſig igien paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 22de kom hiem igien Norden fra, og havde ikke været længere end til Piſubigme, hvor Spek nok var at bekomme.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 29de ſendt Friderich Chriſtian hen, at læſe for Grønlændernes Børn udi Koek-Øerne og Ravn-Øerne.

Den 1. November. Alle Helgens-Dag, holdt Prædiken. Begav Kiøbmanden ſig igien paa Handels-Tougt Soer efter.

Den 3 dito ſendte jeg min Søn med de hiemme værende to Mand paa en Joulie, hen ind udi Baals-Revier, for at underviiſe Grønlænderne, og kom den 9de hiem igien.

Den 15de kom Kiøbmanden hiem igien af Handels-Tougten Sonden fra, men havde neppe faaet begge Fartøyene fuld; thi han kom ikke ret langt Soer.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de, ligeſaa Søndag, holdt Prædiken.

Den 25de reiſede jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne, ſom boede Veſten for udi Øerne, hvilke jeg paa lang Tid ikke har kundet beſøge forend nu, hvor jeg da befandt, at mange Familier af de ſom ellers ſædvanlig plejede at boe der ſammeſteds, vare flotte Nord til Nepiſene, ſom var 8 à 10 Mile omtrent Norden fore, hvor iblant og vare nogle, hvis Børn jeg tilforn havde døbt.

De havde vel ladet mig sige, at de næst-kommende Vinter vilde komme tilbage igien, men jeg saae dog ikke dismindre, at deres Omstrippen og ustadige Levemaade ville giøre stor Sinkelse og Ophold udi Christendommens Fortplantelse iblant dem; hvilket ikke kand raades Boed paa, forend Landet allevegne med Lærere og Catecheter bliver besat, som kand gaae dem til Haande med Lærdom og Undervisning, hvorsomhelst de skulle komme.

Til 3 à 4 Mile Sønden fore blev mig af Grønlænderne viist et Stæd, hvor et slags Ertz var at finde, som havde udseende ligesom Bly-Ertz. At der og maatte være anden slags Metall der iblant, var at slutte deraf, at der saaes grønt og blaat her og der i Bierget. Dog var Stædet ikke af synderlig Begreb og Vide. Jern-Ertz er der i Landet allevegne nok at see.

Den 7. December holdt Prædiken.

Den 8 dito sendt Friderich Christian hen ind udi Baals-Revier, at læse for Grønlændernes Børn.

Den 9de foer Kiøbmanden hensyder til Kock-Øerne, for at handle med Grønlænderne, og kom igien den 11te med en Chaloupe Spek.

Den 14de, Søndag holdt Prædiken.

Den 18de træffede mig den Malheur, at een af de hos mig værende Grønlænder-Drenge, der han samme Dag, med nogle af de andre Folk paa Colonien, gik ud, at skyde Ryper, blev af en hastig og uformodentlig Død overfalden; Thi som han var gaaen fra dem i Marken, og kom ikke til dem igien, tænkte de, at han var gaaen hiem, hvorfore de og forføjede sig til Huus. Efter at man længe havde ventet paa ham, at han og skulle kommet hiem, men dog ikke kom, loed jeg Folk gaae ud, at søge efter ham, men forgiæves; thi ihvorvel de højt raabte og skreeg allevegne hvor de gik, saa fik de dog intet Suensvar, hvorfore, som Natten og Mør-

ket

ket kom paa, med slem Snee-Drev, vare de foraarsaged, at vende om til Huus igien.

Den 19de, om Morgenen tilig, loed jeg atter Folk gaae ud at søge, hvor de da omsider fandt hannem, men, dsværre! liggende død paa Marken. Denne ulykkelige Handelse gik mig meget til Hiertet, baade fordi han var et godt Barn, som ogsaa, at han allereede var saa vidt forfremmed i Christelig Kundskab, saa jeg havde sadt mig fore, med første at gifte ham udi den hellige Daab deelagtig, hvilken ham dog nu ved denne overfaldendes Ulykke blev beroved; som alt maa overlades Guds kiulte Raad og Domme.

Den 25, 26 og 27de var første, anden og tredie Jule-Dags holdt Prædiken.

Den 28de, Søndag, læst af Postillen.

Udi disse tvende nærst-afvigte Maaneder var et meget extraordinaire godt Vejr; thi Marken havde til denne Tid ikke alleene været bar for Snee, men Luften var og saa mild og lind, som ofte ikke havde været bedre i Majo. Hvormed og det gamle Aar endtes.

Anno 1733. Den 1 Januarii, Ny-Aars Dag, holdt Prædiken.

Den 4 dito, Søndag, læst af Postillen.

Den 6te, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken.

Den 7de loed jeg min Søn fare ud til Grønlenderne, at læse for dem.

Den 11te besøgte os en Kone-Baad fuld af Folk, Qvinder og Børn, tillige med nogle af Mand-Folkene udi deres smaa Baader, hvilke alle forblev hos os om Natten, og efter at de vare undervidste af Guds Ord, igien reisede deres Vej.

Den

Den 15de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 18de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19de reiſede jeg ud paa Embedes vegne til Grønlænderne udi Baals-Revier.

Den 24de kom hiem igien.

Den 25de, Søndag, læſt Evangelii Forklaring af Poſtillen.

Saa godt Vejr som det gamle Aar endtes med, saa begyndtes og det nye, hvormed continuerede indtil den 18 hujus. Men fra den Tid satte saa skarp til med Frosten, at endog Besterne i Fæe-Stalden ville crepere af Frost, og en næsten et Aars gammel Kalv, den 21 hujus, blev om Morgenen funden død i Baasen.

Den 1 Februarii, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 2 dito, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3die foer Kiøbmanden ind udi Baals-Revier, for at ville handle med Grønlænderne, men kom den 9de hiem igien, og maatte vende for Jis.

Den 15de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede Colonien Mandskab.

Den 22de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de foer jeg atter ud paa Embedes vegne til Grønlænderne udi Ravn-Øerne og Koek-Øerne etc.

Den 28de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Udi denne Maaned var temmelig godt Vejr og maadelig Frost.

Den 1 Martii, Søndag læſt af Poſtillen.

Den 2 dito udsendt 5 Mand til Koek-Øerne, at afhente det Spek som der var at bekomme.

Den

Den 8de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 9de loed jeg min Søn fare ind til vore Catechumener udi Baals-Revier.

Den 10de foer Kiøbmanden ud paa Handels-Tougt Sør efter.

Den 14de kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den 15de, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 18de kom Kiøbmanden hiem igien Sønden fra.

Den 22de, holdt Prædiken.

Den 24de foer Kiøbmanden atter ud paa Tougt Sør efter.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, læst af Postillen.

Den 27de besøgte os endeel Grønlænder med Qvinder og Børn, og blev Natten over paa Colonien.

Den 30de skiød min Søn et Rinsdyr hen over i Nepiset-Sundet.

Martii Maaned baade begyndtes og endtes med et meget deiligt og skiønt Væir, foruden medio Martio, da var rusted Væir med Slud og Regn; Saa den forbigangne Vinter havde været extraordinaire god. Dette gode Væir forårsagede og, at Fisken for sædvanlig Tid kom under Landet, og loed sig fange, saasom Qveter, i. e. Helle-Flynder, og den saa kaldede Nepiset- og Rogn-Fisk.

Den 2 April, Skiær-Torsdag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 3 ditto, Langfredag, ligesaa.

Den 5, 6, og 7de, første, anden og tredie Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Den 8de besøgte os endeel Grønlænder Norden fra, og sagde, at være komne alleene for, at de maatte høre noget om Gud, hvorom jeg vel for nogle Aar tilforne havde underviist dem

noget, men nu havde forgiemt det igien, hvorfore de ville gierne høre derom paa nyt. Jeg fornøiede deres Forlangende, hvorefter de igien reiſede deres Vej.

Den 9de kom vore Folk hiem af Handels-Tougten Sonden fra, og havde seet trende Skibe passere forbi Nord efter.

Den 12te Sondag, holdt Prædiken.

Ved denne Tid flottede Grønlænderne igien udaf deres Huſe, hvor da nogle af dem opslog deres Telter paa Colonien hos os, for en Tidlang, som de sagde, at nyde vores Nærværelſe, og blive underviſt af Guds Ord, forend ve begave ſig længere hen.

Den 19de, Sondag holdt Prædiken.

Den 20de begav Monſ. Jochumſen ſig med Kiøbmanden (i Anledning af Kongel. allernaadigſt Villie, om Forſøg paa en Recognoſcerings-Reiſe til Øster-Bygd,) paa Reiſen Øer efter, med den ſtore Joulle og Chaloupen, ſelv 10de Mand.

Den 23de blev og en Chaloupe med 4 Mand udſendt Nord efter, at handle. Var saa ikke mere end een Mand hiemme ved Colonien hos os.

Samme Dag udſendt Friderich Chriſtian hen over til Koek-Øerne, at læſe for Grønlændernes Børn.

Den 24de brød Grønlænderne igien op fra Colonien, og foer hen over i Nepiſet-Sundet. Imidlertid havde vi været meget incommodered af dem, for deres daglig Tiggen ſtyld, efter Mad, saaſom de for ſkarp Kulde og ſtormende Veir, som nærsten den hele Maaned havde continueret, ikke har kundet komme ud, at ſøge deres Næring.

Den 3 May læſt Evangelii Forklaring af Poſtillen.

Den 4 dito ſendt Friderich Chriſtian over til Grønlænderne i Nepiſet-Sundet, at underviſe deres Børn; thi jeg ſelv, for Mangel af Folk, kunde nu ingenſteds komme.

Den

Den 8de saaede vi lide Urter-Frøe udi vores Hange.

Den 9de kom de Folk hiem igien, som vare udsendte Nord efter, og saaet saa meget Spek, som Chaloupen kunde føre.

Den 11te atter udsendt dem Nord efter, saasom mere Spek var der at bekomme.

Den 13de var Formørkelse udi Solen, og tvende Deele af den bedækt, hvilket varede fra Klokken halvgaaen To indtil over Tre. Imidlertid kunde jeg med en stor Kikert see Maanens hele Corpus for Solen, og havde en Kaaber-agtig Couleur.

Den 18de loed atter Friderich Christian fare hen over til Grønlænderne i Nepilet-Sundet, at lede for deres Born.

Den 20de ankom Fædrenelands Stib til Colonien, gandske uformodentlig, da man endda ikke havde fornemmet det, hvormed jeg og tillige blev glædet med de meget behagelige og kiærkomne Tidender, at det Grønlandske Dessein, som nu udi tvende Aar har ligget ligesom in agone, ved Guds Naade, og Deres Kongel. Majestets høj-priselige Forsorg, begyndte nu igien at tage sig, og tage til Live. Ja, Deres Kongelige Majestet selv ved egen allernaadigst Skrivelse allernaadigst forsikrede mig, at den Grønlandske Handel herefter med større Kraft skulle blive foretaget, end som tilforne; og til Missionens Befordrelse i Særdelehed da allernaadigst havde skienket og destineret 2000 Rixdaler aarligen. Jeg kand ikke sige, hvor stor min Glæde blev over saa behagelige Tidender: thi jeg sik her høieste Aarsage, i dybeste Ydmyghed at venerere den guddommelige Forsyn, som, naar alting synes at være ude, da først viser sin Magtes og Herligheds overvættes Rigdom, og under Skrøbelighed og svare Prøver, forunderlig udfører den Gierning som han vil have frem.

Eftersom de for 2 Aar siden med Skibene overbragte Grønlænder mesten alle vare døde i Borne-Pokkerne, behagede Deres Kongelige Majestet allernaadigst at lade retournere de to igien levende, nemlig een Dreng og en Pige, saasom de selv saa indstændig for-

forlangede det. Men underveis bode og Pigen, saasom hun var endda gandske svag, da hun gik fra Kiøbenhavn, saa Drengen alleene kom tilbage, men bedrøvede! sine stakkels Landsmænd til liden Profit og Baade, som hereffter skal formeldes.

Den 29de kom de Folk, som vare udsendte Nord efter, hiem igien med en Chaloupe Spek.

Samme Dag skiød min Søn et Rinsdyr over paa den anden Side af Fiorden, og tog og dens Kalv levende.

Den 6 Junii kom Matthias Jochumsen med sit Følge tilbage Sønden, men med uforrettet Sag; thi de kom ikke længere end 61 Grader omtrent, hvor de maatte vende for Jis.

Den 7de holdt Prædiken.

Den 9de tog Jochumsen ind til Baals-Revier, for at faae noget af den røde Farve der fandtes, som han meente skulde være noget godt udi.

Den 13de kom han igien tilbage udaf Fiorden.

Den 14de holdt Prædiken.

Den 16de gik Skipperen til Sees igien, for at fortsætte Hiem-Reisen. Med hannem over gik og Matthias Jochumsen, efterdi som intet for hannem der i Landet var at udrette.

Den 19de besøgte jeg paa Embedes vegne Grønlænderne udi Nepisset-Sundet. De Fleste vare allerede farne længst ind i Fiorden paa Rins-Jagd.

Den i Sommer fra Kiøbenhavn tilbage komne Grønlænder-Dreng Carl begyndte ved disse Tider ikke alleene selv at blive syg igien, men havde og inficeret de andre paa Colonien værende Grønlænder-Drenge og Piger med en forgiftig slem Skab og Flode.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den

Den 22de giorde jeg igien en Begyndelse med Borne-Daaben, som nu udi tvende Aar havde hvilet, formedelst Desseinet var udi saa dubieus Tilstand, forhaabende, at det herefter ved GUds Naade med Bestandighed skulle bleven fortsat, hvor da 4 af Naboernes Born bleve dobte, af hvilke den Ældste veedste selv at give Giensvar paa de til ham giorde Sporsmaal.

Den 24de, St. Hans Dag, holdt Prædiken.

Den 28de, Sondag, ligesaa. Communicerede jeg selv med min Hustru og Born.

Den 29de besogte os eendeel fremmede Gronlænder, som vare komne længst Sonden fra, hvilke og strax, efter at de en liden Stund havde været hos os, og vare underviiste af GUds Ord, reisede deres Vej igien, og begav sig ind i Fiordene.

Eftersom Jochumsen og Kiøbmanden Hiort, siden de kom tilbage Sonden fra Recognoscerings-Reisen, lod sig forlyde, at de, efter Gronlændernes Underviisning og Beretning, havde fundet det saa kaldede Forbissers Straet, men for Jis, som ligger der i Mangfoldighed, var impassabel, da udfrittede jeg af næst-ovenmeldte Gronlænder, som og boede ved de Stæder, dets Beskaffenhed, men de svarede, at der var ingen Giennemfart, havde ikke heller hordt af nogen, at der fordum skulle have været nogen Giennemfart til den Østre Side, men alle som ville derhen, maatte fare uden om Hukken af Landet. Der gik vel ellers en stor Fiord ind i Landet, hvoraf aarlig uddrev en skrekkelig Haab Jis, som brækkede og faldt ud af Jis-Fiældet, som i alle dybe Fiorder befindes at strække lige til Søen, og deraf store Stykker at briste ud, og drive bort med Vinden og Strømmen til Havs. Jeg giorde mig og selv, da jeg 1723. recognoscerede der Søer efter, i Begyndelsen den Tanke, for den Mængde Jis der laae, at det omskrevne Forbissers Straet der maatte være, men blev siden af Gronlænderne derom anderledes underretted.

Den 1 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito besøgte os atter eendel fremmede Grønlænder, Sønden fra, hvilke jeg og af Guds Ord underviiste.

Den 5te, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den 9de sved jeg min Søn fare hen at læse for Grønlænderne udi Nepiser-Sundet. Kom hiem igien den 11te, og bragte med sig tvende Rinsdyr, som han der havde skudt.

Den 12de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede ren.

Fra Skibets Afgaaende indeli den 22 Julii havde Folket paa Colonien at bestille med at reparere Husene.

Den 22de udsendt 4 Mand paa en Chasoupe, at slaae Hoe [illegible]. De øvrige sat i Arbeide med at opbygge et Pak-[illegible]-Havnen.

Den 23de ankom Mons. Jacob Severing Skipper og [illegible] af Colonien Nordenfra Disco-Bugt, hvor de sagde at have [illegible] en [illegible] og [illegible] Havvel med Grønlænderne.

Den 26de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 28de begav næst [illegible] Skipper og Kiøbmand sig igien til deres Skib, efter at de havde forsyned sig med lidt Øll til deres forehavende Hiem-Reise.

Den 29de, der nogle fremmede Grønlænder Sønden fra komme og besøgte os, og jeg spurdte dem om et og andet, betræffende Landets Beskaffenhed Sønden fore, og omkring Hukken, blev mig af en gammel Kvinde givet een saa udførlig Beretning om Beskaffenheden paa den Østre Side, som jeg tilforne ikke havde havd, nemlig: Hun, med flere, havde for nogen Tid været saa langt omkring Hukken paa den Østre Side, som næsten fra Colonien

lonien og til Hukken paa den Vestre Side; og berettede hun, at der var Folk nok at finde allevegne. De som boe paa den Vestre Side af Hukken, sagde hun, plejede ofte at besøge dem som boe paa den Østre Side, desligeste ogsaa de som boe paa Østre Siden dem som boe paa Vestre Siden, for at tuske med hinanden; thi som ingen Skibe, for Jis, som ligger der uden for Landet, kand komme ind paa Østre Siden, da behøver de Folk, som der boe, adskillig smaa Jern-Kram, saasom Sye-Naaler og Knive, hvilke de tuske til sig af Vester-Lændingene, imod Ræveskind og saadant mere, som de igien sælge til Skibene, naar de kommer til deres Grændser. Jisen angaaende, da sagde hun, at endskiønt den i skrekkelig Mængde aarlig kommer drivende langs Landet Norden fra, saa er der dog visse Tider, at der er frit for Jis, saa de med deres Kone-Baader kand komme frem hvor de ville; Og skeer det end, at de undervejs af Jis kand blive belagd, saa bliver den dog ikke liggendes, men ved Land-Vind driver bort igien til Søes. Ellers vidste hun ikke at sige mig, at have seet slige murede Huse eller Stæder, hvor Kabelunakkerne havde boet, som paa den Vestre Side; thi deres Reise faldt ikkun ved Hav-Siden, men vore gamle Norske Folkes forfaldne Huse ere alleene at træffe inde i Fiordene.

Den 2 Augusti, Søndag, holdt Prædiken.

Den 3 dito foer Kiøbmanden med min Søn ind til Lax-Elven i Cangilisme. Kom hiem igien den 11te, og havde faaet halvanden Tønde Lax, og 4 Rinsdyr.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 19de skiød min Søn tvende Rinsdyr.

Den 23de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 27de afgik ved Døden een paa Colonien værende Grønlands Pige, ved Navn Sara, efter 3 Dages Sygdom og Senge-

Senge-liggende. Man [illegible] i Begyndelsen ikke hendes Sygdoms Aarsag og Beskaffenhed, men da de andre paa Colonien værende Grønlænder og begyndte at blive syge, og doe, saae vi strax, at den fra Kiøbenhavn tilbage komme Carl havde fordt dem den Sygdom og Ulykke paa Halsen.

Den 28de udsendte tvende Chalouper at sanke Brænde sammen ude ved Hav-Skierrene.

Den 29de besøgte os endeel Grønlænder, med hvilke jeg holdte en Samtale af Gilds Ord.

Den 30de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 31de, da der komme nogle Grønlænder til os, overtaldte jeg en iden Dreng, til at blive hos os paa nogen Tid, forhaabende, at han med Tiden skulle være at persvadere, stedse at forblive hos os.

Den 4 September afgik ved Boden foreremeldte fra Kiøbenhavn tilbage komne Grønlænder, hvilken siden Ankomsten til Landet igien, blev Dag for Dag værre og værre, saa han paa sidstningen var ligere et Sceleton end et levende Menneske. Som der var ikke meget godt ved ham, saa stod og ikke heller meget godt af ham; thi han, efter Gilds skulte Raad og Domme, giorde mange ulykkelige med sig, i det han, forend han døde, hist og her, hvor han havde været, havde befængt mange, som paa sidstningen bedroveligen yttrede sig.

Den 5te kom min Søn med Hiort atter hiem med tvende Rinsdyr.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken.

Den 8de blev min beste og nytteligste Grønlænder-Dreng Friderich Christian, ogsaa heftig syg og Senge-liggende, efter at han i lang Tid havde været plaged af en ulidelig Skab og [illegible]

som

som oft-ermeldte Carl havde paafordt ham, og nu omsider havde inficered hans Blod.

Den 11te foer Kiøbmanden med trende smaa Fartøjer ud paa Handels-Tougt Søer efter.

Den 14de maatte og Friderich Christian lukke Øjene til; men hans Død gik mig saare til Hiertet, for den Nytte jeg havde af ham; thi jeg havde i lang Tid brugt hannem som Catecheta for Grønlændernes Børn. Han havde ved 9 à 10 Aars Omgiængelse med os, da han stedse havde været paa Colonien, mesten deelen fatted vores Sprog, og kunde baade tale, læse og synge af vore Danske Bøger. Han var af et godt Judicio og Næmme, kunde hastelig begribe en Ting, hvorfor han og af Begyndelsen giorde os stor Tieneste med Grønlændernes Sprog at betydelig giøre; Thi ved hans og min ældste Søns Hielp, som mest lærdte Sproget af ham, blev sammenskrevet baade een liden Grammaticam, saaog de aarlige Søndags Evangelier oversatte. Kortelig, jeg havde allereede stor Nytte af ham, og haabede fremdeles endda at kunde faaet større Nytte af ham, om GUd havde forundt hannem Livet; hvorfore hans Frafald saa meget dismere krænkede mig. Udi hans Sygdom var han meget taalmodig, og inderlig og u-afladelig paakaldte GUd om sin Hielp og Naade. Dog tænkte jeg ikke, at hans Sygdom havde været til Døden, saasom jeg endda ikke veedste og kunde troe, at det var en fremmed og usædvanlig Sygdom han var geraaden udi.

Den 15de kom et af udsendte Fartøje hiem igien, eftersom de hos næst-boende Grønlænder havde faaet dem fuld af Spek.

Den 20de, Søndag, læst for os af Postillen.

Samme Dag blev og den anden Grønlænder-Dreng, ved Navn Poul, syg og Senge-liggende af samme Svaghed som den næst-afgangne.

Den 21de kom den fremmede Grønlænder-Drengs Venner, og fordrede Drengen tilbage; thi de befrygtede, at han skulle blive syg, og døe, som de andre, hvorfore jeg og lod hannem følge hiem med dem.

Den 22de kom Kiøbmanden hiemigien fra Handels-Tougten Sønden fra, men havde ikkun giordt slet Handel, eftersom de fleeste af Grønlænderne ei endnu vare komne udaf Fiorden fra Rins-Jagdten.

Den 24de foer atter Kiøbmanden ud paa Handels-Tougt Nord efter.

Nu begyndte det kiendelig at lade sig see, af hvad slags Sygdom mine Grønlænder vare døde af; thi Børne-Pokkerne sloge i Hobetall ud paa næst-ovenmeldte Dreng Poul, hvilket ikke skeede med de andre, men bleve staaende i Huden paa dem, hvorfore de og maatte elændeligen crepere af stor Brynde og Hidsighed, som fuldte med denne Sygdom.

Den 26de blev mig af en Grønlænder, som kom til os udenfra Øerne, beretted, at tvende Grønlænder, som nyligen tilforne havde været hos os, og om Natten ligged hos vore Drenge, efter at de vare komne tilbage, vare blevne hastig syge, og vare døde. Hvilken Beretning giorde mig meget bange, saasom det betydde mig intet godt.

Den 27de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 29de, St. Michels Fest, læst af Postillen.

Den 30de faldt den første Snee, som et Forbud for Vinteren.

Nu begyndte Poul Grønlænder igien at restitueres af Børne-Pokkerne.

Den 5 Octobr tog jeg ud til Grønlænderne, som nyligen vare komne udaf Fiorden; Efter at jeg havde besøgt dem alle udi Ravn-Øerne, Kiøk-Øerne, og paa den gamle Colonies Øe, kom jeg hiemigien den 10 dito.

Ved

Ved denne min Visite befandt jeg en stor Deel smaa Børn at være fødde siden 1731, da jeg med Børne-Daaben opholdte, før den uformodentlig Forandring Pelleiner da kom udi, hvilke jeg vel denne gang havde sat mig fore i den hellige Daab at giøre deelagtige, efter forhen godt befundne og af det Høj-respective Missions-Collegio approberede Foretagende; men siden mig her udi motte een saa betydelig Casus, som jeg ikke saa hastig, uden først tilbørlig at raadføre mig med Gud, kunde resolvere udi, satte jeg det og op denne gang. Aarsagen var denne: Nemlig, jeg befandt eendeel af de Familier, hvis Børn i de forige Aar vare døbte, nu at have begivet sig andensteds langt hen at bo, af hvilke endeel havde været borte udi 2 Aar, og vare nu komne tilbage igien, andre vare atter reisede hen; saa mit Gud velmeente Forehavende med Grønlændernes smaa Børns Daab, ved denne deres Ustadighed lidde et stort Anstød; thi jeg kunde ikke paa den Made præstere min Skyldighed til deres tilbørlig Opdragelse og Underviisning i Christi Kundskab.

Hertil tilsøges mig og den Modgang og Malheur med de nys-anstændte Børne-Pokker; Thi efter at den lille Dreng, som i faa Uger havde været paa Colonien hos os, efter hans Venners indstændig Forlangende, var kommen tilbage til dem igien, blev han ikke alleene selv syg, og fik Børne-Pokkerne, men besmittede og de andre i Huset dermed; Og endskiønt han kom vel igien, og blev restitueret af Børne-Pokkerne, saa vare dog 3 andre der sammesteds allereede døde, og flere syge. Jeg begyndte svarligen at grue og græmmes over den elendige Tilstand, som jeg allereede saae ville blive iblant disse arme Mennesker.

Den 11te kom Kiøbmanden hiem af Handels-Tougten Norden fra, og havde faaet sine Fartøjer fulde.

Den 17de kom en Mand og tvende Qvindes-Personer med et lidet Barn fra det Huus hvor Børne-Pokkerne havde begyndt at

graffere, og hvor 5 Mennesker i denne Uge vare bort døde, og indstændig begierte, at de maatte blive hos os; thi de arme Mennesker vedste ikke hvor de vilde blive. Fire andre, nemlig en Mand og trende Qvindfolk med to smaa Børn, af samme Huus, foer en anden Stæds hen. Og var dette det bedroveligste, at de med saadan deres Flugten giorde andre ulyksalige med sig, hvor de kom hen: hvilket jeg gierne havde hindred, men kunde ikke.

Den 18de, Søndag, holdt Prædiken.

Samme Dag kom tvende Grønlænder fra Ravn-Øerne, med ligesaa bedrovelige Tidender, nemlig, at trende Personer og hos dem vare døde, og endnu flere syge, for hvilke de bad om noget som kunde hielpe dem, og giøre dem helbred igien. At forundre var det, at de saa lang en Tid, (nemlig fra medio Julii, da oftermeldte Carl, som førdte Sygdommen med sig til Landet, var hos dem, og laae hos dem,) havde været befængt, men ytrede sig ikke førend nu.

Den 21de kom atter fra Ravn-Øerne med bedrovelige Tidender, 2 Mands-Folk og 2 Qvinde-Folk; hvoriblant den ene var dødelig syg, og Folkene alt vare udslagne paa, bad, at de maatte blive hos os, klagede og, at 6 Mennesker atter vare døde hos dem, hvorfore de øvrige af Forskrækkelse flottede udaf Huset, og foer en anden Stæds hen, og satte sig med deres Telter. De ankomne maatte jeg annamme, endskiønt jeg havde knap Leilighed for dem. I denne Elendighed og Forstyrrelse begik en Mand der paa Stædet en skrekkelig Gierning, nemlig: Der hans Daatter og ældste Søn, som han meget elskede, vare døde, lob han hen, og myrdte sin Qvindes Søster, hvilken han holdte for en Hexe, og indbildte sig, at hun med sit Hexerie havde dræbt dem; og endskiønt hun erbarmeligen bad for sig, og undskyldte sig, ey at have giordt sligt, kunde det dog ikke hielpe, men han slog en Kniv i hende, og kaste hende ud paa Søen. Denne daarlige Indbildning og Tanke om hende,

hvor-

havde juſt Sonnen ſelv, for han døde, giver hannem Anledning til at fatte; thi ſom han udi Sygdommen laae og raſede, ſagde han, at han ſaae ſin Moſter ſtaae for Sengen, og hejſede over ſig, hvilket, der Faderen hørte, ſprang han ſtrax hen, der Sonnen havde opgivet Aanden, og giorde denne grumme Giſtning.

Den 22de døde den igaar ankomne ſvage Mand, og hans Kone begyndte og ſamme Dag at blive ſyg.

Begav Kiøbmanden ſig paa Handels-Tougt Soer efter.

Samme Dag loed jeg og min Søn reiſe ud til den gamle Colonies Øe, for at fornemme de der boende Grønlanders Tilſtand, ſiden de ſvage Folk vare komne der til dem; kom igien den 23de, og berettede, at de havde indrømmed dem et lidet Huus for ſig ſelv at være udi; men ſiden Manden var død, og Qvinden var ogſaa ſyg, tog min Søn hende med hendes ſmaa Barn, ſaavel ſom hendes Mands Søſter, og den Dreng ſom tilforne var hos os, og var bleven befængt af vore andre Drenge, men nu igien opkommen, og frelſt fra Børne-Pokkerne, og førdte dem med ſig over til Colonien, at de ikke ſkulle befænge og anſtikke dem, hos hvilke de nu vare. Men den ſtakkels Qvinde døde underveis, og efterlod ſig det lille ſpæde Barn, ſom var ikke mere end et fierding Aar gammel, hvilket dog Moderen, før hun døde, befalede min Søn, og bad, at vi ville tage det til os, og opfoſtre det, ſaa vedſte hun, at det ikke ſoer ilde. Iblant de andre Folk der ude var en ſtor Frygt og Forſkrekkelſe, thi de vedſte ikke, hvad Ulykke dem var overkommen.

Den 24de nød nævt-omtalte ſmaa Fader- og Moder-løſe Barn, den Velgierning, at det i Stæden for ſine forrige Forældre, ved den hellige Daabes Deelagtighed, blev optaget til Guds Børns Udkaarelſe i ſin Frelſere Chriſto, og den Chriſten Kirke indlemmed.

Den 25de bleve og nogle af dem syge, som den 17de kom til os.

Samme Dag blev efter hiertelig Forlangende den Qvinde døbt, hvis Mand døde paa Colonien den 21 hujus. Eftersom samme Qvinde var af dem der fra Begyndelsen havde nydt vores Undervisning, da vi opholdte os paa den gamle Colonies Ø, og ikke alleene havde een nogenlunde Christelig Kundskab, men endog, saa vidt jeg kunde fornemme, frygtede Gud, da kunde jeg ikke med god Samvittighed forholde hende det Salighedens Middel, nu i hendes Yderste. Kort efter at hun var døbt, skiltes hun og herfra. Jeg kand ikke forbigaae her at anføre den mærkværdige Drøm, som denne Qvinde fortalde os at have havd for nogen Tid tilforne, forend de begyndte at blive syge, nemlig: Hun syntes, der kom een til hende, og sagde: At den fra Kiøbenhavn tilbage komne Carl, som var hendes Slægt, skulle dræbe alle sine Landsmænd. Udtydningen saae hun nu for Øinene; Den første som døde, var hendes Mands Broder; thi han døde samme Morgen, som hun om Natten drømte dette.

Den 26de døde atter een Qvindes-Person af dem som først kom til os, desligeste ogsaa en Enkes Barn af samme Huus, hvilket Barn var døbt 1730, og derfore saa meget mere lykkeligere end de andre, paa Siælens vegne.

Den 29de om Natten døde og Moderen til dette Barn. Og bar nu saaledes ikke mere tilovers af de Familier som vare i det Huus, end een Mands-Person, og det lille Fader- og Moder-løse Barn, som vi havde taget til os, og Barnets Faster. Vi havde vel alle den Tilsyn og Omhyggelighed for dem, som vi kunde, men det hialp det intet, og fordi Børne-Pokkerne ikke kunde slaae ud paa dem, bleve deres Legemer baade brune og blaa, hovnede op, og af Næse, Mund og Ørne udflød Blod og megen Uhumskhed, som gav en ulidelig slem Stank fra sig, at ingen kunde være dem nær.

I den-

I denne Elendighed kunde de ikke længere holde ud end paa tredie Dag, hvorefter de døde.

Den overblevne ene Mand, af det første Syge-Huus, foer samme Dag ud til Ravn-Øerne, for at fornemme, hvorledes tilstod med dem som vare efterblevne, og kom om Aftenen hiem igien, og berettede, at næsten alle vare døde, og eendeel af de overblevne vare farne Søer efter, for at komme i Huus hos andre; thi de meente, naar de flottede fra Stedet de var paa, skulle de undflye Sygdommen, men disværre! de gjorde ikkun andre ulykkelige med sig; Saa det syed sig anse, at Gud havde besluttet, at ødelægge dem alle.

Den 30de foer næst-ommeldte Grønlænder ud at fiske, men i den Sted, at han skulde kommet hiem til os om Aftenen igien, foer han hen til nogle af vore Naboer Østen for os, hvor Sygdommen endda ikke var kommen, og forblev hos dem imod min Villie og Afvidende.

Samme Dag blev og det lille Barn sygt, som vi havde taget til os, og begyndte Pokkerne strax at slaae ud paa det.

Octóber-Maaned var temmelig skarp og kold.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, communicerede een.

Den 2 dito blev den Mands Søster, som sidst kom til os, syg.

Fik man og Kundskab fra Kock-Øerne, at Sygdommen og det tog Overhaand, saa Folkene udi et af Husene der sammesteds vare alle bort døde.

Samme Dag om Aftenen døde og ovt-meldte lille Fader- og Moder-løse Barn.

Den

Den 3die dode næst ovenmeldte Qvindes-Person.

Det lille Barns Faster begyndte og ved denne Tid at blive syg. Denne samme, førend hun blev syg, havde engang sagt til mine Børn: Jeg seer nok, at Rejen vil og snart komme til mig, at jeg maa herfra med de andre, sig mig da, hvad Beskaffenhed det har sig med GUDs Rige, hvorom Eders Fader altid haver underviist os, men jeg haver ikke synderlig givet agt paa? Hvad skal de Troendes Forretning være, naar de kommer der? og hvad skal de æde og drikke? Mine Børn svarede og underviste hende, og sagde: At naar Sjælen faer ud af Legemet, saa faer den op til GUD, og skal være hos GUD i megen Glæde og Herlighed, indtil den yderste Dag, da GUDs Søn skal komme igien, at opvække de Døde, da skal Sjælen igien komme til sit Legeme, og det troende Menneske med Legem og Sjæl indtages i GUDs Rige, og der leve evindelig i usigelig Glæde og Herlighed. Imidlertid, som Sjælen er en Aand, saa behøver den ikke heller nogen Mad; desligeste, naar Sjælen igien kommer til Legemet, da behøver Legemet ikke heller nogen Spise, som det behøver i dette Liv; thi det skal da mættes af GUDs Ansigtes Beskuelse. Angaaende deres Forretning, da bestaaer den der udi, at de skal glæde og fryde sig, og love og takke GUD til evig Tid. Det er et herligt Løvnet, sagde hun, dersom det ikke gjorde saa ondt, at døe; dog, det er snart overstaaen, sagde hun.

Den 4de sendte jeg min Søn hen ud til Grønlænderne udi Koek-Herne og den gamle Colonies Øe, for eendeel at læse for dem, eendeel ogsaa, at fornemme deres Tilstand, og at give dem Under-

Underretning, hvorledes de i den grallerende Syge skulle forholde sig, at de som endnu vare sarte, ikke af de Syge skulle blive anstukne, nemlig, at de skulle skye deres Omgiængelse, og ikke lade dem komme til sig.

Den 7de, om Morgenen tilig, afgik ved Døden den eneste igien værende Mand af de 10 Familier som boende i Ravn-Øerne. Fik man og høre, at han, som drog fra os til Naboerne Østen fore, var og død. Een mærkværdig og underlig Ting fortaldte os Manden af dette Huus, nemlig: To Dage tilforne var han alleene faren med sin Baad en halv Mil Vej omtrent, inden for hans Huus, at fiske, og der han sad uden for Landet og fiskede, hørde han Folk tale oppe paa Landet, som græde og klagede sig, da der dog ikke var et Menneske paa det Stæd. Iblant dem hørdte han een, som et Fruentimmer, græde og klage sig, sigende: Ej! nu bar de min Broder ud. Dette fortaldte han os, forend de begyndte at dø af det Huus.

Den 8de, Søndag, læst for os af Postillen.

Sämme Dag døde det lille Barns Faster af det første Syge-Huus. Det var at forundre, at af alle de som hidindtil vare blevne syge, ingen, uden den lille Dreng, som var den første der fik Børne-Pokkerne af det første Huus, og den Dreng som endnu er paa Colonien, bleve reddede, men alle elændigen hørt døde. Iblant dem vare de de lykkeligste som døde hos os paa Colonien; thi de bleve i deres bedrøvelige Tilstand af Guds Ord trøstede og underviiste, hvilket jeg vist vil forhaabe, ved Guds Nade at have frugted til deres Siæles evige Velgaaende. Det glædde mig, at høre dem troelig at paakalde Gud om sin Barmhiertighed, og at de maatte blive salige. I Særdeleshed fornam jeg hos denne Qvinde een stor Frimodighed i hendes Døds Stund; thi hun sagde sig slet intet at frygte for Døden, naar hun ikkun maatte komme til Guds Rige. Bad os derfore, at naar hun ikke kunde tale mere, og

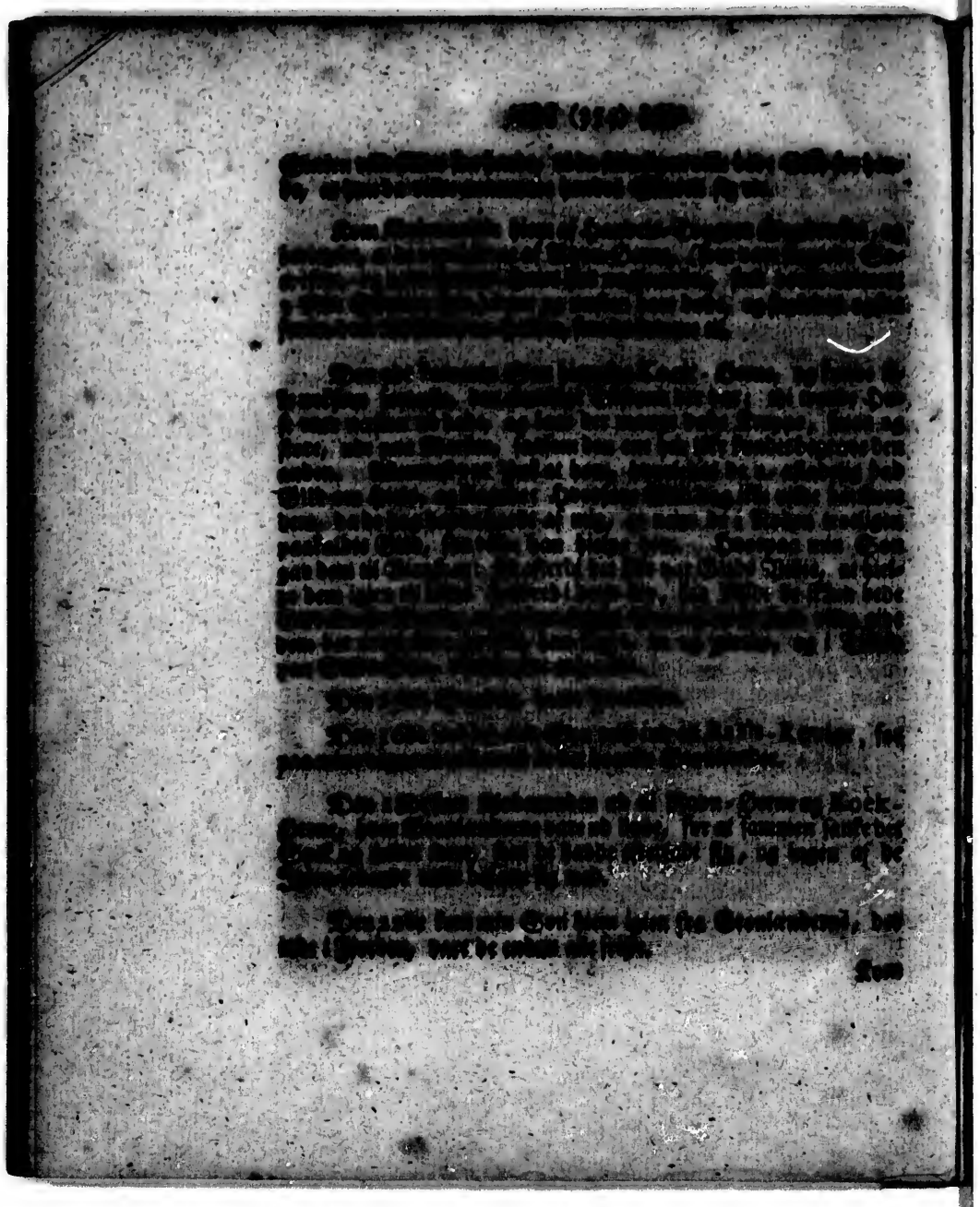

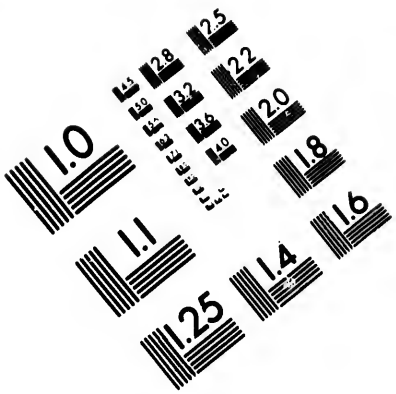

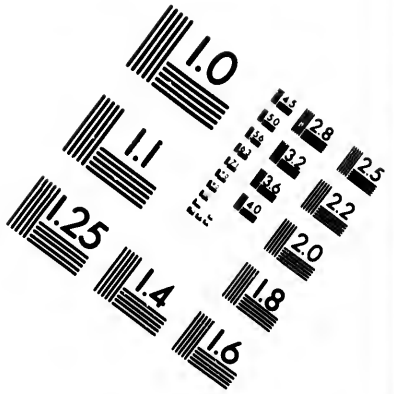

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

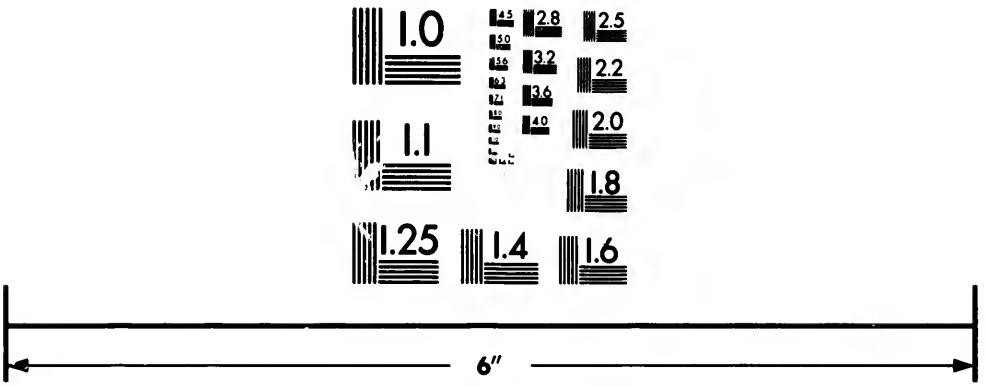

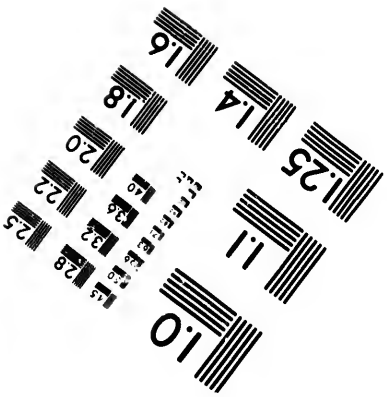

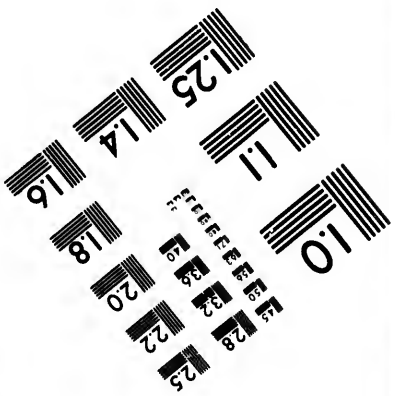

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

CIHM/ICMH
Microfiche
Series.

CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1982

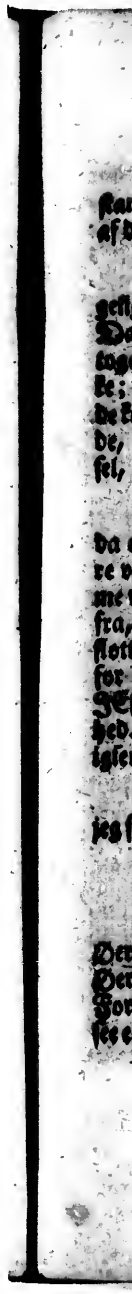

Kom og Kiøbmanden hiem uden fra Øerne, og berettede, Tilstanden var der endnu som tilforne meget slet, og at der daglig døde af dem som vare anstukne.

Den 23de kom een fra nærmeste Huus Østen for os, og klagelig berettede, at Sygdommen var og tiendt hos dem; thi forige Dag døde een af dem, og atter en anden var bleven syg. At de toge ind til sig den Mand som kom fra os, var Aarsag til deres Ulykke; thi de Stakle tilhobe meente, at naar de syntes at være karske de kom til dem, havde det ingen Fare, men til deres Skade befandt de, at de havde giordt daarlig, i det de ikke efterlevede min Advarsel, ikke at tage nogen ind til sig af de Syge-Huse.

Den 25de foer jeg hen til nævnbemeldte Syge-Huus, hvor da en Mand med een af sine Sønner nyligen var død, de andre vare vel endnu karske, men sørgede svarlig, og befrygtede, at det samme vilde gaae dem over. De havde sat sig fore, at ville flytte derfra, hvilket jeg dog fraraadde dem, forestillende dem, at hvor de flyttede hen, maatte de dog dø, dersom Gud vilde, de skulle derfor blive, og bede Gud om sin Naade, og at han, for sin Søns JEsu Christi skyld, efter Døden, vilde give dem den evige Salighed. Efter at jeg havde trøstet og underrettet dem, reiste jeg hiem igien.

Den 29de, Søndag, holdt Prædiken. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn, desligeste Kiøbmanden.

I denne Maaned var en extraordinaire stærp Kulde.

Den 1 December reiste jeg ud til Grønlænderne udi Koek-Øerne og paa den gamle Colonies Øe. Tilstanden udi Koek-Øerne var gandske miserabel, de arme Mennesker vare af Frygt og Forskrækkelse blevne gandske mismodige, af det de daglig maatte see een efter anden iblant dem elendeligen blive henrevne, saa man

saae døde Mennesker ligge allevegne, nogle inde udi Husene, hvor de havde ligged, nogle længt ude paa Marken for Hunde og Ravne. Udi tvende Huse vare Folkene endda karske. Jeg formanede dem alle til en alvorlig Poenitentse, forestillende dem, at Guds Vrede var kommen over dem, fordi de ikke med tilbørlig Andagt hidindtil har hørde Guds Ord, og beflitted sig paa at giøre derefter. Hvilken Forestillelse og syntes at gaae dem noget til Hierte, efterdi de vare meget begiærlige efter at blive undervist, hvorledes de skulle bede Gud om sin Naade, og at de maatte blive salige, om de endelig skulle døe. Paa den gamle Colonies De vare de endnu alle karske.

Den 5te kom jeg hiemigien fra Grønlænderne.

Udi min Bortværelse havde Kiøbmanden og min Søn været henne hos Noboerne Østen fore, som vare blevne syge, for at forneimme deres Tilstand siden jeg var der hos dem, men befandt, at de, imod min Advarsel, vare alt flottet udaf deres Huus, og sadt sig med deres Teltter paa et andet Stæd. Een Mand med sin Familie var faren længere ind i Fiorden til sine der værende Slægtninge; saa atter en Ulykke var bereedt for dem, som vel kunde have blevet frie, dersom ingen anstukken var kommen der til dem. De andre tilbage blivende, som vare 11 Mennesker, hvoriblant og var nogle Syge, fordte de hiem med sig til Colonien, efterdi de saa indstændig bad derom, forhaabendes, vi dennem nogen Hielp og Redning kunde giøre; men Natten efter at de vare komne til os, døde een Mand med sin Kone, og et lidet Barn.

Den 6te, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 7de blev Qvinden af næst ovenmeldte Huus, som tilforne havde mist sin Mand og tvende Sønner, ogsaa selv syg, med een af sine tvende endnu levende Sønner, desligeste een Qvindes-Person af samme Følge.

Samme Dag mod Aftenen døde een af de to sidst ankomne Qvin-

Qvindes-Personer. En anden var Pokkerne i Hobetall udslagne paa.

Den 3de sendte jeg Folk ind i Fiorden, for at advare de der boende Grønlænder, at de ingenlunde maatte tage imod nogen, til at herberge dem som vare komne fra de Syge-Huse, hvis de ellers vilde beholde Livet; men der de komme did, var Manden, som med sin Familie flottede der ind, alt død, og Qvinden med tvende Børn havde de taget ind i Huset til sig, og havde ligget der een Nat. Men der de hørte, hvad Fare der var ved, viiste de hende ud fra sig igien, udi sit Telt at ligge, men alt for silde; thi den ene Nattes Logiamente bekom dem ikke ret vel derefter.

Den 10de døde oven-bemeldte paa Colonien værende Enkes fierde Søn, og en liden Pige, hende tilhørende, saa nu Moderen alleene med hendes sidste og mindste Søn var til Rest, dog begge syge. Hvilke 6 smaa Børn, efterdi de forhen vare ved den hellige Daab optagne i Guds Naade-Pagt, saa var ikke at tvivle paa, at jo Guds Rige, efter Frelserens Forjættelse, var deres. Den Ældste, som han udi Christelig Kundskab, efter Alders Capacitet, var temmelig avanceret, saa talde han og i sin Sygdom mærkværdige Ting; thi der Moderen skikkede sig meget utaalmodig, og knurrede imod Gud, og sagde: At hun befandt nu, at det var ikke sandt, som jeg havde sagd dem om Gud og Guds Søn, at han baade var mægtig, og kunde, saa ogsaa barmhiertig og god, og vilde hielpe alle dem som ere i Nød, og paakalde ham; Da sagde han til hende: At det jo var langt bedre, at være hos GUDS Søn i hans Rige, end at leve her paa denne lumpne Jord; han var slet ikke bange for at dø; thi han vedste, at han kom til Guds Rige, efterdi han var døbt, og var bleven et Guds Barn.

Derimod var Moderen neppe at stille tilfreds; Hun bad længe til Gud, og sagde: O GUd! jeg vil ikke dee, alleene naar jeg bliver gammel, saa vil jeg ferii dee. Og der hun saae, at hun ikke blev bønhørdt, vilde hun ikke mere bede; thi der jeg paamindte hende, at hun idelig skulde paakalde GUd om sin Naade, sagde hun: at hun ikke vilde have mere med GUd at bestille; med flere haarde Ord, som hun af Utaalmodighed talede. Men der jeg straffede hende for hendes ugudelig Tale, og sagde, at hun hørde Diævelen til, og skulle henkastes i Helvedes Ild, (hvor der var større Pine end den hun nu leed, efterdi hun saa foragtede GUd, og ikke vilde bede ham om sin Naade,) og derpaa ville gaaet ud fra hende, fattede hun mig ved min Kiortel, og bad mig blive hos sig, og lære hende, hvad hun skulde sige, hvilket jeg og giorde, og hun med Stilhed paahørdte. For Moderen døde ogsaa den yngste og sidste Søn, som var ikke mere end et Aar gammel, hvilket der Moder saae, sagde hun: Nu vil jeg ikke heller mere leve, efterdi alle mine ere døde. Hvoreffter, ikke længe, hun og opgav Aanden, og fik Ende paa sin timelig Elendighed.

Den første syge Qvindes-Person af dette Hunk, paa hvilken Børne-Pokkerne vare udslagne, begyndte nu igien at restitueres. Var saa ellers ingen af dem de som hidindtil havde faaet Børne-Pokkerne, som kom derfra med Livet, uden denne, og tvende Drenge som vare paa Colonien. Jeg havde vel giordt min yderste Flid med at conservere disse stakkels Mennesker, som i deres Nød og Elendighed tog deres Tilflugt til mig, saa jeg havde de fleste af dem liggende i min egen Stue, i Mangel af anden Leilighed, men alt forgiæves. Det kunde uneligens vel flere have bleven reddede, hvis de udi deres Sygdom havde veedst ret at forholde sig, men ved det at de ofte blottede sig, og ikke kunde taale Klæder paa, ja ofte drak Is-kold Vand, naar de det kunde bekomme,

me, for at lædske den store Hidsighed og Brynde, hvormed de vare betagne, da befordrede de selv dis snarere deres Død og Undergang, hvilket ikke kunde forebygges.

Den 11te kom en Grønlænder til os fra Kaek-Øerne, og berettede, det jeg for frygtede sore, at de og i de tvende overblevne Huse der sammesteds vare blevne syge, og af en Qvinde, som de af forige Syge-Huse havde taget ind til sig, vare blevne anstukne. Og eftersom nogle af dem allereede begyndte at doe, flottede alle de andre udaf Husene, og hver begav sig udi sit Telt, at doe for sig selv, hvorudi de giorde klogelig, thi nogle, som endda ikke vare anstukne, bleve derved conserverede.

Samme Grønlænder berettede mig og, at som han undervejs, der han foer forbi Ravn-Øerne, fik see et Telt staae paa en Ø, lagde han der til Landet, for at fornemme, om der vare levende Mennesker udi, eller ej, hvor han da fandt en halv-voxen Pige, og trende smaa Børn, fra hvilke Forældrene og de øvrige vare bort døde. De samme bade, at jeg vilde lade dennem hente til Colonien, eftersom de vare nu gandske forladte, og ellers maatte forkomme. Siden tvende af disse Børn tilforne vare døbte af mig, var jeg saa meget mere pligtig til at antage mig dennem udi denne deres elændige Tilstand. Sendte derfore den 12te en Chaloupe ud til Ravn-Øerne, at afhente dem, men de kom hiem igien om Aftenen, og kunde ikke finde dem; Hvorfore Kiøbmanden den 13de gandske tilig foer ud med nogle Folk, at søge efter dem, og fandt dem ogsaa. Den ene lille Pige var Volkerne gandske udslagne paa, og begyndte igien at falde, men de andre vare endda kaske. Han tog dem alle med sig i Baaden, og svøbte den Syge vel ind udi Rinddyr-Skind, og førdte dem hiem til Colonien. Deres Fader dør, som de sagde, nogle Dage tilforne død, hvilken, der han fornam, at han maatte doe, tog han sit mindste Barn, som var lidt over et Førding Aar gammel, og ogsaa var

bleven

bleven syge, med sig, og gik ud, og lagde sig med Barnet i en Hule, for der at doe, befalende den ældste Pige, at overdække hannem vel med Skind, at ikke Ravne og Ræver skulde æde ham op, derhos sigende: Ay inden I faaer fortæred de tvende Sælhunde, og de Lodder, som ere i Behold, saa kommer vel Præsten til eder, og henter eder hiem til sig; thi han elsker eder, og skal vel sørge for eder etc.

Den 17de blev den ikke syge Piges Broder, som var 4 Aar gammel, ogsaa syg.

Om Aftenen kom fra Koek-Verne en halv-voxen Dreng, hvilken længe havde været syg, men af anden Svaghed, og var derfore gandske afmægtig og Kraftes-los, der han kom til os; men han var dertil højlig foraarsaged, thi alle Folkene var ud dede i det Huus han var udi, saa han laae imellem idel Dode, hvorfore han maatte forfoje sig derfra, i hvor syag han var. Men at han hidindtil var bleven u-anstukket af Borne-Pokkerne, hvor udi alle de andre der i Huset vare dode, var Aarsage, at han udi sine ene Side havde en aaben Skade, hvoraf udflod megen Urenhed, saa den smitsomme Syge ikke har kundet hæfte ved ham; Men saasnart han af vores Mester var bleven curered, og Skaden lægt, blev han og strax besængt med Borne-Pokkerne, og dode.

Den 20de, Sondag, holdt Prædiken.

Blev den ældste Dreng saavel som ældste Pige af sidst til Colonien ankomne, ogsaa syge.

Den 22de, eftersom der ikke var Haab til Livet for dem, bleve de, efter egen hiertelig Forlangende, udi den hellige Daab deelagtig giorde, og saaledes om Salighedz Erlangelse dis fastere forsikred, hvorefter de hierteligen forlængtes.

Den

Den 23de kom en Familie paa en Kane-Baad til Colonien, Sonden fra, og opsloge deres Telt paa Colonien hos os. Der sammestæds, hvor de komme ifra, var og et heelt Huus næsten gandske ud død; thi siden de Folk fra Ravn-Øerne, hvor Sygdommen først tændtes, kom der Soer til dem, bleve de og syge, og een efter anden bort død, saa nær som disse, og et par andre, som bleve efter i Huset.

Den 24de afgik ved Døden næst-ovenmeldte Dreng og Pige. De tvende mindste, nemlig den lille Pige, som kom syg til os, og hendes lille Broder, havde man Haab om, skulle stride over, eftersom Pokkerne vare allereede faldne paa dem.

Den 25de, første Jule-Dag, holdt Prædiken.

Den 26de, anden Jule-Dag, ligesaa.

Den 27de, tredie Jule-Dag, læst for os af Postillen.

Den 28de foer Kiøbmanden ud til Kock-Øerne, at afhente det Spek og andet mere, som de afdøde Grønlænder havde efterladt sig. Jeg loed min Søn reise med, for at troste og undervise de endnu Igien-levende.

Man fik og i disse Dage Tidender inde fra Fiorden, at det Huus, hvor den syge Qvinde, fra Naboerne ved Colonien, var indkommen, havde alt anstukket nogle der inde, og begyndte at døe. De øvrige vare flotted længere inde i Fiorden, hvor de, disværre! gjorde dem beslagtig i Ulykken med sig.

Den 31de kom Kiøbmanden og min Søn hiem igien fra Kock-Øerne, som nu var gandske øde for Folk; thi en par Familier, som endnu vare i Live, vare flotte over til den gamle Colonies Øe, og havde sadt sig med deres Telter paa en Plads for dem selv. Af disse vare trende, nemlig een Dreng, og tvende Qvindes-Personer, af Pokkerne igien blevne restitueerede; Var saa ellers ingen flere af 40 Familier, som borde i Kock-Øerne, overblevne.

Hidindtil havde det med de paa den gamle Colonies Øe boende været vel, men siden en Dreng der af Huset var faren hen over til Koek-Øerne, til nogle af sine Slægtninge, at besøge dem, og var igien kommen sig tilbage, døde han strax derefter. Foruden hannem vare og trende andre der i Huset bort døde. Saa det, disværre! var og ude med dem.

Disse Menneskers store Sikkerhed og ubeskrivelige Koldsindighed i denne deres store Nød og Elændighed, var højligen at forundre sig over; thi endskiønt de saae Ulykken og Fordærvelsen for Øjne, saa hverken toge de sig selv tilbørligen i agt, for ikke at blive besmitted af andre, (endskiønt jeg noksom lood dem advare derfore, og af all Evne søgte at hindre og afvende denne dem overhængende Ulykke,) ikke heller besørgede og beklagede de deres Venners og Paarørendes hastige Bortrykkelse, saaledes som de ellers sædvanligst plejede, langt mindre betænkte den Fare de stod udi, og deres egen forestaaende Elændighed, men meente, det havde ingen Fare med dem, forend i det aller-yderste Aandedræt.

Men saa meget foles-løse de selv vare i denne deres Elændighed, saa meget mere Medlidenhed, Bekymring og Sindets Forstyrrelse fandtes der hos mig, i det min skrøbelige Fornuft ikke kunde udfinde, hvorfore saadant vederfores dennem. At saadant skeede ungefær, og af en Hændelse, var ikke Christelig at tænke; thi er, efter Frelserens Ord, ikke en Spurre glemt for GUd, hvor meget mindre et Menneske, end sige saa mange Mennesker. At GUd har villet straffe og hiemsøge dem, fordi de ikke retteligen havde taget sig hans Ord og tilbudne Naade til Hierte, nu udi 12 Aar jeg havde været hos dem, og dem om GUd underviist, syntes jeg være GUds store Langmodighed og Barmhiertighed ugemæs, heist hos dem en større naturlig Vanvittighed, Dumhed og Koldsindighed findes, end hos nogen anden Nation, og derfore saa meget dismere ubeqvemme, uden GUds synderlig Oplysnings Naade at efter-

tænke, begribe og fatte guddommelige Ting. At Gud gier inted uden Aarsag, veed jeg, men Aarsagen er ham alleene bekiendt. Ofte faldt mig ind med stor Fortrydelse, at jeg ikke tillige med andre, da vi bleve hiemkaldte fra Landet, ogsaa begav mig derfra, da havde disse gemne Mennesker ikke gieraadet i saadan Ulykke, men nu var min Bliven, og de fra Landet henførdte Mennesker og deres Overførelse igien, en Aarsag dertil. Og da jeg tænkte at være kommen der til Landet til dem, til deres Frelse og Salighed, er det just udfaldet til deres Undergang og Fordærvelse. Men HErren er retfærdig, og alle hans Domme ere rette, tienende til min Prove og Ydmygelse, og en Revselse til Saligtørelse for mange af dem, som jeg visselig haaber.

I denne bedrøvelige Tilstand endtes da det gamle Aar for os.

Anno 1734 Den 1 Januarii, Ny-Aars Dag, holdt Prædiken.

Den 6 dito, hellig tre Kongers Dag, holdt Prædiken.

Den 10de, Søndag, sigelsa.

Om Aftenen kom en Mand ind til os af den gamle Colonies Be, var syg, men haabede, hand os at faae noget til Helbreds Erlangelse. Begge hans Børn vare døde, med nogle flere andre paa samme Sted. De øvrige vare eendeel farne ind i Fiorden til andre Grønlender, og eendeel Nord efter til Pilubigme. Saa der hialp ingen Hinder eller given Advarsel, men ulykken, som det synes, ville gaae over dem alle.

Den 11te reiste jeg ind til Grønlenderne udi Baals-Revier. Der vi kom til nærmeste Huus, vare nogle fra den gamle Colonies Be der ankomne, hvor iblant vare tvende Syge, hvorfore de der boende, af Frygt for at blive besmittet af dem, strax flyttede udaf deres Huus, og foer længere ind i Fiorden. De

Syge døde og om Morgenen derefter. Man fik og Tidender, at længst hen ind i Fiorden, hvor Folk af forhen ommeldte Syge-Huus vare indkomne, begyndte de og at blive syge og døe.

Den 16de, efter at jeg havde besøgt dem alle, kom jeg hiem til Colonien igien.

Udi min Bortværelse vare og ankomne til Colonien en Familie af de overblevne udi Koek-Øerne.

Den 22de foer Kiøbmanden ud til den gamle Colonies Øe, for at eftersee, om de derfra bortfarne Grønlænder havde efterladt sig noget Spek.

Den 23de kom hiem igien, og fordte med en søg Qvinde og et vanfor Barn, som Manden og de øvrige vare døde fra.

Den 24de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 26de døde næst-ovenmeldte Qvinde; hendes vanføre Barn tog en anden af de paa Colonien værende Grønlænder til sig, eftersom Moderen var dem beslægtiget.

Samme Dag døde ogsaa tvende Qvindes-Personer og en Dreng paa Colonien, saa vi havde stor Nød for at faae alle disse døde Mennesker begravne. Dette var iblant andet hos disse stakkels Mennesker at berømme, at de bar Omsorg for, at de maatte vel begraves, hvorfore de giorde Anstalt, at de vilde indsvøbes og henlægges i de bæste Rinsdyrs-Skind som de havde, og begiærdte, at jeg selv vilde være hos, og see til, at de bleve vel begravne, og at ikke Matroserne skulde borttage de Skind som de bleve lagde udi, som eengang var passered. Mange af dem, naar de fornam, at de vilde blive syge, da loed de sig giøre nye Klæder, og ifordte sig, alt i den eenfoldige Tanke og Indbildning, at komme reen og vel prydede ind i det andet Liv.

Den 20de, Søndag, holdt Prædiken.

Den

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, holdt Prædiken.

Den 3 dito dobt et af de paa Colonien ankomne Grønlænders Barn, som var bleven sygt.

Den 4de foer Kiobmanden længst ind i Baals-Revier, for at fornemme, om de der boende Grønlænder havde noget at forhandle. Jeg loed min Søn reise med, for ved samme Leilighed ogsaa at underviise Grønlænderne.

[illegible] Drenge.

[illegible] Personer; desligeste [illegible] Moder den 26 Ja-[illegible]

Den 13de dode [illegible] Grønlænder, og efterloed sig et lidet Moder-los Barn, et fierding Aar gammel, som vi tog til os, og blev dobt.

Den 14de fik vi Tidender fra vore nærmeste Naboer paa Salen, (hvor de til denne Tid havde været karske,) at de og vare blevne syge, og to af dem i forige Uge dode. Sygdommen tændtes der, som de selv berettede, ved et eget Tilfald, nemlig: Een Mand der fra Huset foer en Dag hen over til Colonien til os, og som han kom paa Landet, syntes ham, at han fik see sin Søster, som tilforne, iblant andre, var dod paa Colonien, hvorover han blev meget bange, og foer hiem igien. Der han var kommen hiem, fortaldte han sin Qvinde, hvad han havde seet, og blev strax derefter syg, og dode.

Den 16de kom Kiobmanden hiem udaf Fiorden, og berettede, at der næsten allevegne var en bedrøvelig Tilstand, i det de arme Mennesker saa elændeligen bleve henrevne.

Den 21de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 23de foer jeg paa Embedes vegne hen ind til Grønlænderne udi Baals-Revier. Paa tvende Stæder vare de endnu karske; men udi det tredie Huus, som var os nærmest, hvor de den 14

hujus allereede begyndte at doe, var atter trende døde, og iblant dem en Enkes Daatter, hvilken, efter Moderens Sigelse, havde taldt om at ville været dobt, men døde næst-forbigangne Dag. Samme Pige var meget godt hos; thi hun altid med stor Andagt hørdte paa min Underviisning, og ofte straffede sin Moder, fordi hun saa lidet agtede paa de Ting som havde saa meget at betyde. Tvende døde imens jeg var der; døde atter to, af hvilke den ene, som [illegible] hed [illegible], og at komme udi [illegible] var syg, [illegible] de Syges [illegible] selv strax [illegible] hvor hun til om Morgenen, med ideelig og u-afladelig Paakaldelse til Guds Søn, om hans Naade, blev liggende, og døde, førend jeg foer der fra Landet.

Den 2 Martii døde atter een af de paa Colonien værende Grønlænder, og efterloed sig Qvinden med et lidet Barn. Samme Mand var ellers i hans Velmagts-Tid og karske Dage [illegible] med de bæste; thi han skiøttede ikke meget om min Underviisning, men ofte railleerte dermed; Men af den Omhu jeg bar for de Syge, blev han beveged, med andre at komme til Colonien, i Forhaabning, at finde nogen Hielp hos os. Endelig paa det sidste slog han udi sig selv, erkiendte, at han hidindtil havde været daarlig, og ikke kund betænke, hvor vel jeg vilde baade ham og andre. Du, sagde han, har giordt det imod os, som ikke vore egne skulle have giordt; thi du haver baade underholdt os med Føde, naar vi ikke har havd noget at æde, saa ogsaa vel begraved de Døde, som ellers, om du ikke havde været her, havde maatt ligged for Hunde, Ræver og Ravne. I Særdeleshed har du under-

viist

viist os om Guld, hvorledes vi skal blive salige, saa vi nu glædelig kand der, og vente et bedre Liv efter dette. I denne Samtale med mig, opgav han Aanden, og døde.

Kom atter Bud fra Naboerne paa Salen, og berettede, at Sygdommen hos dem tog sig mere og mere til. Nogle af dem havde forladt deres Huus, og sadt sig med deres Telter ikke langt fra Colonien.

Den 3 Martii kom næst-ovennævnte til os, og indstændig bade, at vi ville tage dem ind til os; thi Kulden var saa stor, at de Syge kunde ikke udstaae at ligge udi Teltet. Efterdi nu disse Folk vare de fattigste af alle vore Naboer, besynderlig den Gamle, som nylig tilforne havde mist sin Kone, tvende Søstre, og een Søn, og selv ogsaa nu var meget syg, da kunde jeg ikke afslaae deres Begiæring, men tog den gamle syge Mand ind i min Stue, og lagde ham; thi der var ellers ingen anden Leilighed.

Den 4de døde denne gamle Mand, hvor han da først kaldte sine Døde for sig, som vare tvende Sønner, een Daatter, og alle døde, og sagde til dem, at han nu ogsaa maatte skilles fra dem; og der Børnene begyndte at græde, trøstede han dem, og sagde: At de skulle ikkun give sig tilfreds, de kom snart efter, hvor de, efter Præstens Underviisning, igien skulle samles i Herlighedsens Sted.

Den 6te døde forhen ommeldte Ulle Fader- og Moder-løse Barn.

Den 7de holdt Prædiken, thi det var Søndag.

Den 11 Martii foer Kiøbmanden med tvende Fartøjer ud paa Handels-Tour i Soer efter.

Den

Den 14de dode atter een af sidst ankomne Qvindes-Personer.

Den 15de atter dode tvende af forernævnte.

Den 17de dode og Qvinden til den Mand som dode den 2 Martii; og hendes Barn dode Dagen tilforne.

Den 18de loed jeg min Søn fare hen over til de overblevne Familier paa den gamle Colonies Øe, at læse for dem.

Den 19de atter død een paa Colonien.

Den 20de afgik ved Døden en liden Dreng, som var døbt 1729, og var nu omtrent 8 Aar gammel. Hos hannem var kiendelig at see den hellige Aands Virkning og Naade, som trosteligen yttrede sig udi hans faste Troe, og store Frimodighed, at imodtage Døden; thi han sagde, han havde vel meget ondt, men han fandt inter dertil, thi han tænkte ikkun paa GUds Søn, og den Herlighed og Glæde han nu skulle komme til. Hvilken Tale var fandelig at forundre sig over hos et Barn af den Alder.

Samme Dag dode og en Qvindes-Person, hvilken iligemaade i Troen og GUds Paakaldelse, efter megen udstanden Smerte og Dods-Arbeide, hensov.

Kom min Søn hiem igien fra Grønlænderne, udi ved den gamle Colonies Øe, hvilke endnu levede vel, uden at de leed stor Hunger.

Den 24de dode atter en liden Grønlands Pige i Troen til Christum, og i et glædeligt Opstandelses Haab.

Den 25de, Mariæ Bebudelses Dag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 28de, Søndag, ligesaa.

Den

Den 29de, bleve de trende Sodskende, som var den gamle Mands Børn, som døde paa Colonien den 4 Martii, ogsaa syge.

Den 31de kom een af udsendte Fartøjer hiem af Handels-Reisen. Kiøbmanden med det andet føer længere Søer, eftersom paa det Steed ikke var mere Spek at bekomme. De havde havd en skarp og contraire Tougt; thi det sidste af denne Maaned var extraordinaire skarp og kold.

Den grallerende Syge havde og disværre! naaed did hen, saa 6 à 8 Mile Sønden fore vare Grønlænderne paa fire Steder alle ud døde.

Den 1 April kom og Kiøbmanden hiem med det andet Fartøy af Handels-Tougten.

Den 2 dito døde en Mand med sin Qvinde; desligeste den eldste Broder af for-omrørdte gamle Mands Børn, som var et stille og meget sindeligt Menneske.

Den 3die om Natten døde ogsaa den anden Broder; desligeste hans Søster, som var Enke, og efterlod sig en liden Daatter. Disse Folk vare ikke alleene meget sindelige og fromme Folk, men endogsaa frygtede Gud, saavidt jeg kunde skionne, besønderlig deres Søster som var Enke, og havde 3 Aar tilforn mist sin Mand paa Søen, hvorfore hun, af stoe Sørrig og Kiærlighed til ham, ikke heller havde vildet gifte sig igien. Hun hørde altiid med stor Andagt paa min Undervisning, havde og lærdt sin lille Daatter, som var 4 Aar gammel, det hun selv havde lærdt, og vidste, og udi hendes Øyesyn maatte jeg stedse sidde hos hende, og tale til hende om Gud og Himmerige. Jeg turde dog ikke dismindre ikke fordriste mig til at døbe dem, saasom de ikkun en kort Tid havde nydt vores Undervisning, og derfore endnu manglede den Kundskab, som til Daabens Erlangelse fornøden giordes. Hvilket dog siden fortrød mig; thi jeg finder ikke, at Christi Apostle havde forholdt dem Daaben, som gav

den Christelige Lære Bifald, og i Eenfoldighed forlangede den; Men det trøstede mig, at det heder: Ikk. Daabens Mistelse, men dens Foragt, fordømmer; Thi Troen af Ordets Hørelse er og bliver dog, paa Menneskens Side, Saligheds fornemste Middel og Aarsage.

Den 4de, Søndag holdt Prædiken.

Den 6te døde ogsaa næst-ovenmeldtes Stief-Sødskende, som var en ung Person og en Pige, hvis Afkeed, jeg iligemaade vil haabe, var i Fred, saasom de i deres Sygdom til sit Yderste inderligen paakalde Gud om sin Naade.

Ere saa allesammen døde, som i deres Nød og Elændighed flogtede til Colonien, foruden sidst-afgangne Enkes lille Daatter, og en liden Dreng, som havde været nu hos een nu hos en anden, som alle vare bort døde, men han dog alligevel bleven fri, og ikke af Børne-Pokkerne anstukket. Hvad Elændighed vi i ald den Tid saae paa disse arme Mennesker, er ikke at beskrive; desligeste den Møje og store Incommodited vi af saa mange syge Mennesker havde. De fleste af dem laae syg udi min egen Stue, og blev af mig selv og mine i deres Sygdom opvartede; thi end ikke engang vore Folk og Matroser vilde lide den Stank og Incommodation som den ureene Sygdom fordte med sig, hvorfore jeg selv maatte tage imod dem; thi jeg kunde ej fore det oder mit Hierte, at de i Kulden skulde elendeligen crepere og omkomme. Kortelig, vi havde den hele Vinter igiennem ikke havd Roelighed for dem, hverken Nat eller Dag, ja mangen gang, naar de om Natten døde, maatte jeg, for ikke at blive forgiftet af slem Lugt og Stank, staae op af min Seng, og selv slæbe den Døde udaf Stuen, og lægge ham i Forstuen, indtil om Morgenen, at han af Folkene kunde blive bort baaren og begraven. Men ikke alleene jeg, men og min kiære Hustrue, sandt omsider herover ikke en ringe Afbræk paa

Hel-

Helsen og Helbred, ja fra den Dag var hun ikke frist, indtil Gud ved Døden henkaldte hende.

Af mere end 200 Familier, som i Circumferencen af Colonien, ic. 2 à 3 Mile Sønden og Vesten for, havde deres sædvanlig Ophold, vare nu neppe 30 Familier i alt overblevne; Saa denne Colonie blev saa godt som øde for omkringboende Grønlænder. Paa Colonien hos os døde mere med 50 Mennesker.

Hvor bedrøved og nedslagen dette gjorde mig, kand jeg ikke beskrive; thi det syntes for mig, at al Møje, Flid og Bekostning var forgiæves anvendt, og at det hele Verk, som dog i Hensigt af Guds Ære var begyndt, maatte nu igien, imod al Forhaabning, falde, og blive til intet, allerhelst siden jeg fornam, at Sygdommen ogsaa grasserede Norden og Sønden for, og ej anderledes saae ud, end at det hele Land ville blive øde. Jeg tilstaaer, at denne sørgelig Forandring gjorde og [illegible]for Forandring udi mit Gemytte, og først var Aarsagen til, at jeg forandrede min Resolution med at blive i Grønland, og længere at fortære min Kraft forgiæves og forfængeligen; Thi naar Folkene, (eller i det ringeste de som boede nærmest Colonien, og jeg havde undervist, og fremdeles kunde undervise,) vare ude [illegible], hvortil var da min Bliven nyttig? Kortelig, med saa stor lyst Begiærlighed jeg tilforne foer til Grønland, saa stor var nu min Lyst og Attraa til at komme derfra igien.

Den 8de kom een af overblevne Grønlænder fra den gamle Colonies Øe, og bragte de u-angenemme Tidender, at udi Pilubigme, (som er 8 à 10 Mile Norden for Colonien,) vare og meesten alle Folkene uddøde. Aarsagen og Anledningen, at og Sygdommen var kommen der, var, at en Kone-Baad fra samme Stæd, der den kom paa Besøg til Koek-Øerne, hvor de alt begyndte at døe, havde taget een med sig Nord efter, af de Huse som vare anstukne;

stukne; hvor da samme Menneske, strax efter det var kommen der, blev syg og døde, og saaledes paafordte alle de andre Sygdommen. Denne Stæd var en Kion Folke-rig Stæd, hvorfra vi aarlig fordte meget Spek, og havde een vis og god Handel.

Den 9de udfoer Klobmanden paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 17de døde den liden Pige, som var den Enkes Daatter som ved Døden afgik den 3 April. Dette Barn, saavidt Alderen tilloed, kunde snukt læse, og i sin Sygdom troeligen paakaldte Gud, efter min Underviisning. Kort for hun døde, spurdte hun, hvem der skulde bære hende til Himmelen, naar hun nu var død? Og der jeg gav hende til Giensvar, at Guds Engle, som ere i Himmelen, skulle komme og bære hende did; spurdte hun fremdeles: Om hun og skulle finde sin Moder der? Jeg svarede, ja; Hvorefter hun læste en lide i kort Bøn, som jeg forelæste hende, og derpaa [illegible] [illegible]ne lille Pige var døbt 1729, og født samme Aar.

Den 20de loed jeg min Søn fare ud til de overblevne Grønlænder paa den gamle Colonies Øe, og som nu vare komne udi Nepiset-Sundet til den sædvanlige Rognfiske-Fangst.

Den 22de, Skiær-Torsdag, læst for os af Postillen.

Om Aftenen kom det ene Handels-Fartøj hiem Norden fra, og berettede, at alle de udi Pisubigme boende, og 3 à 4 Mile Norden fore, tilsammen 8 store Huse, vare alle uddøde, saa nær som 2 Familier. Det var Ynk at høre, hvorledes mange af de Syge der sammestæds af Utaalmodighed og stor Pine havde stukket sig selv ihiel, for dis snarere at blive entlediged af deres Elændighed.

De havde i næst-forbigangne Dage seet endeel Skibe passere forbi Nord efter.

Den 23de, Langfredag, læst for os af Postillen. Kom og min Søn hiem igien fra Grønlænderne.

Den

Den 25de, første Paaske-Dag, holdt Prædiken.

Den 26de, anden Paaske-Dag, ligesaa.

Den 27de, tredie Paaske-Dag, communicerede jeg selv med min Hustrue og Børn.

Foer vore Folk igien Nord efter, at afhente mere Spek.

Vinteren holdt endda ved med stærk Frost og extraordinair Storefog.

Den 2 May, Søndag, læst for os af Postillen.

Den 11 dito kom Kiøbmanden hiem af Handels-Tougten Norden fra, berettede, at Sygdommen, bedrøvelig! holdt endnu ved, og borttog mange.

Den 12te foer jeg hen over i Nepiset-Sundet, at læse for de overblevne Grønlænder.

Den 16de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 17de sendt atter et af Fartøjerne Nord efter, for at handle.

Den 22de laed jeg min Søn fare hen over til Grønlænderne udi Nepiset-Sundet, at læse for dennem, saasom de agtede nu at flytte derfra igien, og begive sig ind i Fiordene.

Den 23de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 25de udsendte man et Fartøj hen ud til Koek-Øerne, for at i Hobe samle, hvad Borde, Tønder og andet mere, som de afdøde Grønlænder havde efterladt sig, og kunde være af nogen Værdi.

Den 30de, Søndag, holdt Prædiken.

Den 2 Junii, sendte man nogle Folk ud til Koek-Øerne, at ligge paa Brand-Vagt, og at passe paa forventendes Fædrelandske Skibes Ankomst.

Den 5 dito kom hiem igien, og havde for tyk Taage ikke kunde seet ret langt ud i Søen.

Den 6te, Søndag, holdt Prædiken.

Den 7de kom vore Folk hiem igien Norden fra, og havde været 20 à 30 Mile henne, forend de kunde faae Baaden fuld af Spek. Tilstanden der Nord var paa endeel Stæder endnu meget slet, saa der daglig døde Folk i Hobetall.

Den 10de sendte man atter Folk ud til Koek-Øerne, at ligge paa Brand-Vagt.

Den 12te kom hiem igien, og var endda ikke Skib at see.

Den 13de, første Pintse-Dag, holdt Prædiken.

Den 14de, anden Pintse-Dag, ligesaa.

Den 15de, tredie Pintse-Dag, læst af Postillen.

Glædde os Gud med Fædrneland s Skibs lykkelige Ankomst; desligeste Kongel. Majestets allernaadigste vedvarende Iver for det Grønlandske Desseins Fortsættelse, hvormed mit bedrøvede og nedslagne Sind syntes nogenledes igien at blive lætted og opretted. Men ihvor naadig Kongens Intention end havde været for Verkets Befordrelse og Bedligeholdelse, saa fornam jeg dog, at den ikke havde havd den Fremgang, som man vel ønskede; thi ingen af alle Negotianterne udi Kiøbenhavn vilde entreprenere den Grønlandske Handel og Besejling, skiønt Kongel. Majestet allernaadigst har vildet assistere dem med sin Octroye og andet mere, uden velfornemme Mand Monsr. Jacob Severin, som af berømmelig Intention for Guds Æres Udbredelse, paa visse Aar, med Kongelig allernaadigste Assistence, til en Forsøg, sig det havde paataget, og til den Ende dette Aar en Loge udi Disco-Bugt, paa 69 Grader beliggende, havde foranstaltet at oprette. Men som sligt et Verk, i mine Tanker, vilde falde een eneste Mand, som

som herforuden haver meget andet at tage vare, alt for vidtloftig og ſvart at drive, kunde jeg ikkun giore mig ſlet Forhaabning om Verkets Beſtandighed og frugtbarlig Udforelſe, ſom jeg af Erfaring lættelig kunde præſumere; Thi det er jo Handelen ſom ſkal underſtotte alt dette? men nu var Colonien næſten bleven ode for omkring boende Gronlænder, og de nærmeſte og bæſte Handels-Pladſer odelagde. Vel kunde man giore ſig ſtorre Haab om Handelen udi bemeldte Diſo-Bugt, men her var og viſſe Omſtændigheder ved, ſom ikke ſpaaede mig alt det bæſte. Ogſaa var det og beſkaffet med flere Steder, om nogen Handels-Loger der ſkulle oprettes, nemlig, at ved Handelen alleene var neppe at haabe ſaa meget ſkulle kunde indbringes, ſom Bekoſtningerne kunde ſtoppe og erſtatte. Som Beſtaffenheden var i det Verdſlige, ſaa var den og i det Aandelige, nemlig Hedningenes Omvendelſes Verk. Efterdi Gronland er et ſtort og vidtloftigt Land, hvor Indbyggerne boe vidt adſpridde fra hinanden, hvor var det da at vente, at 3 à 4 Miſſionarier, ſom til Hedningenes Omvendelſe at beſorge, nu vare overkomne, tilſtrækkelig ſkulle kunde udrette ſligt, allerhelſt naar de, gandſke ukyndige udi Sproget, omkom, og ikke i lang Tid kunde komme i Stand at giore nogen Tieneſte til de arme Folkes Oplysning. Naar jeg hos mig ſelv betragtede alt dette, da kunde jeg ikke andet end fatte ſlet Haab om dette Deſſeins onſkelige Succeſs; Hvilket giorde mig gandſke confus i mine Tanker, og foraarſagede hos mig liden Luſt at arbeide paa et Verk, hvoraf liden Nytte kunde ventes. Jeg ſade vel Veje og Middel, hvormed ſlig Mangel, næſt Guds Biſtand, kunde hielpes og remederes, nemlig, haade at Landet kunde komme til forige Floer og Veſtand, ſaasg Miſſionen kunde faae en lykkeligere Fremgang end ſom den hid til havde havd; Men jeg ſaae og derhos, at jeg ved mine Forſlag, i Gronland, lidet udrettede. Jeg overlagde ſligt i Guds-frygt med mig ſelv; thi at forblive i Gronland, med ſlet Haab om Miſſionens onſkelige Fortgang, var ikkun, at giøre mig ſelv et liedſommeligt og fortrydeligt Levnet, da jeg desforuden allereede

ſaa

saa meget var svækked baade paa Sindets og Legemets Kræfter, saa jeg liden Nytte mere kunde skaffe i Grønland, ej heller længe holde det ud, dog fandt jeg mig ikke dismindre for Gud forpligted, saa længe han forundte mig Livet, i mueligste Maader at besørge dette Verkes Fortgang, og at give de Forslag dertil, som samme kunde befordre. Men som sligt ikke kunde skee med nogen Eftertryk eller forhaabende Nytte, med mindre jeg selv loed mig indfinde, og gav al den Oplysning og Forslag hertil, som jeg vidste, og af mig kunde forlanges; resolverede derfore, i den HErres JEsu Navn, med hiemgaaende Skibe allerunderdanigst at give min Meening tilkiende, og at begiære allernaadigst Permission, fra Grønland igien at maate hiemkomme, i Tanke og Forhaabning, ved Hiemkomsten mere at skulle kunde contribuere til Verkets Nytte, end om jeg i Grønland skulde forblive.

Den 26de, Sondag, holdt Prædiken. Communicerede een.

Den 21de gik det fra Fædrenelandet ankomne Skib fra Colonien igien, for at begive sig Nord til Diso-Bugt, for at handle.

Den 24de, St. Hans Dag, holdt Prædiken. Oplæst den ny ankomne Missionarii Herr Martin Ohnsorgs allernaadigst givne Kalds-Brev.

Den 29de foer jeg hen over til Grønlænderne udi Nepisetsundet, at undervise dem, hvor der dog nu ikkun vare trende Telter, de andre vare alle farne længst ind i Fiorden paa Rensdyrs-Jagd.

Udi denne Maaned var et meget deilig Sommer-Veir, og mægtig Hede.

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, prædikede jeg.

Den 4 dito, Sondag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den

Den 5te udsendt tvende Chalouper efter at sanke Brænde.

Den 11te, Sondag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Den 18de, iligemaade Sondag, prædikede jeg.

Den 19de udsendt nogle Folk til at slaae Hoe til Creaturene.

Den 25de, Sondag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den 26de foer min Son med nogle andre ind til Lax-Elven.

Den 31de kom hiem igien derfra, og havde faaet 5 Tonder Lax, og skudt trende Rinsdyr.

Den 1 Augusti, Sondag, holdte jeg Prædiken.

Den 8de retournerede Skibet igien Norden fra Disco-Bugt, hvor da den gode Gud glædde mig og min kiære Hustrue med vor Sons Poul Egedes Tilbagekomst fra Kiöbenhavn, med det der Nord ankomne Skib, efter at han nu udi 6 Aar havde været udi bemeldte Kiöbenhavn, for sine Studeringer at fortsætte, men nu som en Præste-vied Missionair, med tvende andre, til Grønlændernes Underviisning var opkommen.

Den 15de, Sondag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 18de gik Skipperen fra Landet igien, for at fortsætte sin Hiem-Reise.

Den 22de, Sondag, prædikede jeg.

Den 23de atter udsendt Folkene, nogle efter Brænde, og nogle at slaae Hoe til Creaturene.

Den 29de, Sondag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 12 September, Sondag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede 4 af Coloniens Folk.

Den 13. og 14 dito var slemt Væjr med Storm og Snee-slud; Har dog hidindtil været et meget godt Sommer-Væjr.

Den 18de begav Assistenten sig paa Handels-Tougt Soer efter med tvende Chalouper.

Den 22de besogte os nogle Grønlænder af Naboerne, som nyligen vare komne udaf Fiorden. Efter at jeg havde underviist dem af Gilds Ord, reisede de deres Vej igien, for at forføje sig til deres Vinter-Værelser.

Den 3 October, Søndag, communicerede jeg selv med min Hustru og Børn.

Den 5 dito kom Assistenten hiem igien Sønden fra, med begge Chalouperne fulde af Spek.

Den 11te begav min Søn Niels Egede, (som af Mons. Severin var antagen til Kiøbmanden paa Colonien Godt-Haab, efter at forige Kiøbmand efter Ordre havde forføjed sig til den Nordre Colonie,) sig paa Handels-Tougt Nord efter. Ved hvilken Leilighed han og paa mine vegne, som tilforne, skulle undervise forefundende Grønlænder.

Den 17de, Søndag, saasom alle Folkene vare ude, læst af Postillen for os hiemme værende.

Den 18de reisede jeg ud til Grønlænderne, som boede eendeel paa den gamle Colonies Øe, og eendeel 2 à 3 Mile inde udi Baals-Revier, tilsammen 17 Familier, de andre boede længst inde udi Baals-Revier, hvor jeg denne gang ikke kunde komme, efterdi jeg havde en hverken Baad eller Folk til saa langen Reise at giøre.

Den 22de kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 1 November, Alle Helgens Dag, læst for os af Postillen.

Den 7 dito kom Niels Egede hiem igien Norden fra, og havde været til 30 Mile henne, forend han kunde faae begge Fartøjene fulde, saa paa 15 Mile nær vare ingen Folk at finde, siden alle i den Distance, af de Kadeliga Børne-Pokker, som grasserede næst-forbigangne Vinter, vare udrødbede.

Den

Den 12te foer atter Assistenten paa Handels-Tougt Soer efter.

Den 27de kom han hiem igien Sonden fra, men havde ikkun bekommet gandske lidet Spek.

Den 29de besogte os nogle Grønlænder med Qvinder og Børn fra den gamle Colonies Øe, og forblev hos os om Natten. De beklagede, at det var nu saa langsomt for dem, siden af deres Naboer vare saa mange bort døde. Efter at de vare af Guds Ord underviist, foer de om Morgenen hiem igien til deres Huus.

Den 5 December, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 6 dito foer Hr. Poul Egede ud til Grønlænderne, for at undervise dennem.

Den 11te kom hiem igien fra Grønlænderne.

Den 12te, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 25de, første Jule-Dag, prædikede jeg.

Den 26de, anden Jule-Dag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 27de, tredie Jule-Dag, læst af Postillen.

Vinteren havde til denne Tid været temmelig skarp og kold.

Anno 1735. Den 1 Januarii, Ny-Aars Dag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 6 dito, hellig tre Kongers Dag, Prædiken holdt af mig.

Den 9de, Søndag, Prædiken holdt af Hr. Poul Egede.

Fra den 10de indtil den 15de, var jeg ude hos Grønlænderne paa Embedes vegne.

Den 16de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede Colonians Mandskab.

Den 18de var man foraarsaged, at udsende en Chaloupe til den gamle Colonies Øe, for at afhente et der staaende ode Vildmands-Huus, saasom vi leed Mangel for Brænde.

Den 20de kom tilbage igien med en Chaloupe Brænde af samme Huus.

Den 23de, Sondag, holdte jeg Prædiken. Communicerede Hr. Ohnlorg med Kiereſten.

Den 24de atter udsendt Chaloupen efter mere Brænde.

Den 30de, Sondag, prædikede Hr. Poul Egede.

Januarii Maaned endtes med ſtærk Blæſt, Snee og kaay Kulde.

Den 2 Februarii prædikede Hr. Ohnlorg. Communicerede jeg ſelv med min Huſtru og Børn.

Den 13de, Sondag, holdte jeg Prædiken.

Den 15de udſendt tvende Chaloupper til Kock-Øerne, efter Brænde, af de afdøde Grønlænders Huſe.

Den 17de blev Hr. Ohnlorgs Kiereſte forløſt med en Søn.

Den 20de, Sondag, prædikede Hr. Poul Egede. Døbt Hr. Ohnlorgs ſidſte Søn, ſom blev kaldet Morten.

Den 22de udsendt atter Folkene til Kock-Øerne, efter Brænde.

Den 27de, Sondag, læſt af Poſtillen.

Den 1 Martii atter udsendt begge Chaloupperne efter Brænde.

Den 6 dito, Sondag, prædikede jeg.

Den 7de foer Hr. Poul Egede ud til Grønlænderne, at læſe for dem, og kom hiem igien den 11te.

Den 13de, Sondag, prædikede Hr. Ohnlorg.

Udi næſt-afvigte Dage paſſerede dette udi nærmeſte Grønlænders Huſe, at en Grønlænder, om hvilken jeg havde en god Tanke, at han frem for mange andre havde taget ſig vor Under-

vis-

viisning til Hierte, loed sig af de andre forfore til at lade en Angekok eller Hexe-Mestere mumle over sig, eftersom han var meget sog, og de indbildte ham, ikke at kunde blive helbred, uden det skeede. Dette fik vi hemmelig Kundskab om, hvorfore, der han siden var bleven tilpas, kom til os, taldte vi hannem til derfore, og straffede ham. Han kunde vel ikke nægte det, eftersom han fornam, at vi saa omstændeligen havde faaet alting at vide, men undskyldte sig, og sagde: at det skeede imod hans Villie, men de andre som vare i Huus med ham, havde ladet det giøre for ham. Efterdi han for sin hidtil udvortes skikkelig Anstillelse havde nydt meget godt hos os, og var yndet af os, men nu, over denne sin forøvede Daarlighed, fornam, at være falden i vor Ugunst, foer han bedrøved bort; allermest, efterdi min Søn (til hvilken han fra Begyndelsen, da de begge vare Børn, forend han reisede fra Landet, havde baaret een særdeles Affection, og altid havde ønsked hans Tilbagekomst, og nu meget glædde sig, der han var kommen tilbage igien, og siden Ankomsten altid holdt sig til ham, og bleven flittig underviist af ham,) opsagde ham al Huldskab og Venskab, og at han ikke mere vilde vide af ham at sige, drog han denne gang meget bedrøvet bort. Denne Passage gik mig saare til Hierte, og gav mig slet Haab om Grønlændernes alvorlig Omvendelse; thi eftersom sligt begikkes af een som længst havde været underviist af os, og ogsaa efter Anseende været rørt, og af den guddommelige Sandhed overbeviist, hvad kunde da af Resten være at vente, som man ikke havde fundet saa meget godt hos.

Den 18de kom næst-ovenmeldte Grønlænder til os igien, klagede, at han for bekommerlige Tanker ikke har kundet sove eller have Roelighed, siden han, efter den ham givne Paamindelse, har eftertænkt, hvor ilde han havde giordt, i det han loed sig forføre til at bruge og troe paa deres forige Superstitioner. Vi svarede ham: at det var vel godt han fortrød sin Daarlighed, naar det skeede af et retskaffen Hierte, og ikke for

 den

den skyld, at vi vare blevne ham vrede, men at han havde fortørned Gud, og fortient hans Vrede. Han svarede: at det var sandelig Guds Vrede han frygtede fore, men han troede dog, at naar han bad Gud inderlig om Forladelse, at og Gud denne gang skulle være ham naadig, han vilde aldrig giøre saadant mere. Efter at vi havde givet ham beste Formaning til Christelighed udi sit Gode, saae han glad bort igien.

Den 19de besøgte os nogle Grønlændere med Qvinder og Børn, hvilke vi underviste af Guds Ord.

Den 20de, Søndag, [illegible] Hr. Poul Egede. Communicerede [illegible].

Den 21de [illegible] vore Folk med tvende Fartøyer paa Hvalfiske-Tougt Syd efter.

Den 27de, Søndag, lest for os af Postillen.

Den 3 April besøgte os en stor Deel Grønlændere med Qvinder og Børn, og forblev om Natten hos os, og bleve af Guds Ord underviste.

Den 7. og 8de, Skiær-Torsdag og Langfredag, lest for os af Postillen.

Den 9de besøgte os atter nogle fremmede Grønlænder Sønden fra, og havde med sig Spek og nogle Skindvahre at forhandle. De [illegible], [illegible] at være komne, for at ville høre noget om Gud.

Den 10de, første Paaske-Dag, lest af Postillen.

Om Aftenen kom vore paa Hvalfisk-Tougt udfarne Folk hiem igien, men havde [illegible] giordt en slet Reise, eftersom hos Grønlænderne det [illegible] var [illegible].

For faa Dage tilforn havde vi seet nogle Skibe passere forbi Nord efter.

Den

Den 11te, anden Paaske-Dag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 12te, tredie Paaske-Dag, prædikede jeg selv.

Den 15de begav Niels Egede sig paa Handels-Tougten Nord efter.

Den 18de foer Hr. Poul Egede hen over i Nepiset-Sundet til Grønlænderne, som nu vare der forsamlede, og af Fiordene udkomne til den sædvanlige Rognfiske-Fangst.

April-Magned endtes med slem Blæst og Snee.

Den 1 May besøgte os nogle fremmede Grønlænder, som vare komne Sønden fra, og efter at jeg havde talt noget for dem om Guld, reisede de hen over i Nepiset-Sundet til de andre der værende Grønlænder.

Den 4de besøgte os atter en stor Hob fremmede Grønlænder, med Qvinder og Børn. Een iblant dem, der jeg undervilste dem noget af Guds Ord, kom frem med en Logn-Historie, som han sagde sig at have hørdt af en anden, der tilforne havde været hos os, at jeg skulde have fortaldt ham og flere, hvorledes Maanens Hunde havde slaaes og strided med Torden, og overvundet den; Siden den Tid, sagde han havde de og ikke haver hørdt, at det tordnede. Jeg svarede ham, at den Beretning var falsk; men jeg havde vel sagt, at Guds Søn har strided med Diævelen, og overvundet hannem, saa han ikke mere kand skade dem som holde sig til Guld, og troer paa ham. Disse soutes med stor Lyst og Attention at høre paa det jeg sagde dem, eftersom de fleste af dem havde ikke tilforne hørdt stigt.

Den 5te besøgte os atter en stor Deel fremmede Grønlænder, og agtede at begive sig ind i Fiordene, og der opholde sig mens Sommeren varede.

Den 6te kom vore Folk hiem af Handels-Tougten, Nørden fra,

fra, men havde ikkun giordt slet Handel; thi den største Deel af Folkene vare, for Mangel af Fode, tilig udi Foraaret bort flotte, længst Nord efter, og hos de Tilbage-værende var ikke heller ret meget at bekomme.

Den 8de, Sondag, holdte jeg Prædiken.

Den 12. 13 og 14de var jeg ude hos Gronlænderne, som nu opholdte sig endeel udi Kook-Oerne, og endeel udi Nepisse-Sundet. De foreholdte mig, at de havde hørde sige, at jeg i denne Sommer vilde igien reise fra dem, spurdte mig, om det var saa, og hvad Aarsagen var dertil? Jeg svarede dem, at Aarsagen var til Deels, at jeg nu giordes gammel og svag, og kunde nu ikke længere udstaae den megen Travallie i det haarde Land. Eendeel var Aarsagen deres Koldsindighed, og at de ikke med tilborlig Andagt betænkte og lagde de Guds Ord paa Hiertet, som jeg lærdte dem; derfore var jeg nu bleven kied af at lære dem mere, saae jeg dog, at det lidet eller inter-frugtede. De protesterede alle derimod, og sagde, at de foragtede ikke Guds Ord, men gav sittig Agt paa hvad jeg lærdte dem, derfore skulle jeg ikke reise fra dem etc. Jeg svarede dem, at omendskiønt jeg reisede fra dem, saa blev dog min Søn og andre flere igien, som skulle undervise dem, ville de ikkun ellers lægge det paa Hiertet, og forholde sig derefter, hvis ikke, saa reiste og de bort fra dem.

Den 15de, Sondag, prædikede Hr. Poul Egede.

Samme Dag om Aftenen arriverede Skib paa Colonien fra Fædernelandet, til vores Glæde og Fornøielse. Med samme erholdte jeg og den næst-forgangen Aar aller-underdanigst forlangede Dimission, med aller-naadigst Tilsagn, at deres Kongelige Majestet ville allernaadigst sorge for min og mines Sustentation ved Hiemkomsten.

Den 22de, Sondag, Prædiken holdt af Hr. Ohnsorg.

Den 29de, første Pintse-Dag, prædikede jeg. Communicerede to af Coloniens Folk.

Den

Den 30de, anden Pintse-Dag, prædikede Herr Poul Egede.

Den 31de, tredie Pintse-Dag, læst af Postillen.

Til denne Stund havde næsten været Vinter, og den gandske Mark endnu overtakt med Snee.

Den 15 Junii gik det ankomne Skib igien til Sejis fra Colonien, for, efter Ordre, at forføje sig Nord til den nu anlagde Colonie Christians-Haab udi Disco-Bugt.

Den 12te, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 20de tog jeg ind til Amaralik-Fiorden, i Tænke, at tage Afskeed med de der inde værende Grønlænder, og til Valet at giøre den sidste Formaning til dem, og kom der ind den 21de, hvor jeg da formanede dem, at de ingentunde maatte forglemme, hvad de Tid efter anden havde hørt af mig; forehaldende dem, at de hidindtil ikke med tilbørlig Andagt havde giøet Agt paa min Undervisning, men holde den at være af ringe Betydende, de skulle derfore herefter med større Begjærlighed [illegible] Ord af dem som blev efter mig, hvis de ikke paa hin Dag vilde det for sig, til deres evige Fordærvelse og [illegible]. De lod, som de vare ikke vel tilfreds med min Bøes-Reise, vilde og ikke heller have Ord for, at de ikke med Andagt [illegible] havde hørt paa min Undervisning. Efter at jeg havde undervist og taldt med dem alle, foer jeg derfra igien, og kom den 25de hiem igien til Colonien.

Den 26de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 30de foer Herr Poul Egede den mer, at læse for Grønlænderne udi Nepiser-Sundet, som [illegible] vare udkomne af Fiorden, af Lodde-Fangsten, og vilde nu begive sig derind igien paa [illegible].

Den 2 Julii, Mariæ Besøgelses Dag, prædikede jeg.

Den 3 dito, Søndag, communicerede nogle af Coloniens Folk.

Den 5te besogte os nogle Grønlænder med Qvinder og Børn, og forblev hos os udi tvende Dage, for paakommende slemt Væir.

Den 9de besogte os atter en stor Hob Grønlænder, som vare komne længst Sønden fra, som efter Sædvane agtede at begive sig Nordestæ til Disco-Bugt, hvor de Vinteren over ville forblive.

Den 16de, Søndag, fremtrædende Hr. Olmsorg. Communicerede jeg selv med [illegible] og Børn.

Den 11te [illegible] os atter nogle fremmede Grønlænder Sønden fra. [illegible] 1789, da jeg re- [illegible] (hvorom [illegible]) [illegible] havde [illegible] [illegible] Gud.

Den [illegible] Chalonger Nord efter til Fiskebig- [illegible] og Lægter, etc. som de der sam- [illegible]

Den [illegible] Hr. Nordsigode. Com- [illegible]

Den [illegible] Børn, til at holde Udeli [illegible]

Den 26de besogte os endeel fremmede Grønlænder, som igen [illegible] til at [illegible] Gøer efter [illegible]

Den 29de besogte os atter endeel fremmede Grønlænder.

Den 31te, Søndag, [illegible]

Ude Slutningen af denne Maaned havde først været godt Sommer-Væir.

Den

Den 2 Augusti udsendt begge Chalouperne til at sanke Brænde, og med samme at sætte udefter Fædrenelands Skib, som endnu var forventedes.

Den 6 dito besøgte os nogle Grønlænder, som vare komne Norden fra Disco-Bugt, hvor de havde opholdt sig udi næst-afvigde Vinter, hvilke kunde sortælle os, at alle vore der paa Colonien værende Folk levede vel. Iblant disse Norden fra ankomne Grønlænder var en Qvinde, som sagde sig at være besvangret af een af vore [illegible] den Nordre Colonie, og havde og [illegible] Barsel, og [illegible] med [illegible] efter sin Kader. Der jeg sagde til hende, at [illegible] det, og hun ligesaa, svarede hun, nej! [illegible] havde ingen Børn tilforne kunde faaet med sin Mand. Manden, som var nærværendes, [illegible] det samme, og meente, at den Person, som havde besvangret hans Kone, havde giordt ham en stor Tieneste, [illegible] af [illegible]. Grønlænderne holde det for en [illegible] Barn, [illegible] kand [illegible] deres Koner Børn, [illegible] med dem. Allermest holder [illegible] af deres saa [illegible] Angekoker [illegible] Barn, [illegible] Børn [illegible] deres [illegible] de ere ofte [illegible] paa dem, [illegible] for en Angekok, at de, allerne ved der at jeg [illegible] dem, skulle giøre [illegible] til at fode Børn.

Den 7de, Søndag, læst af Postillen.

Den 8de udsendt begge Chalouperne, een efter Brænde, og den anden, at slaae Hoe til Creaturerne.

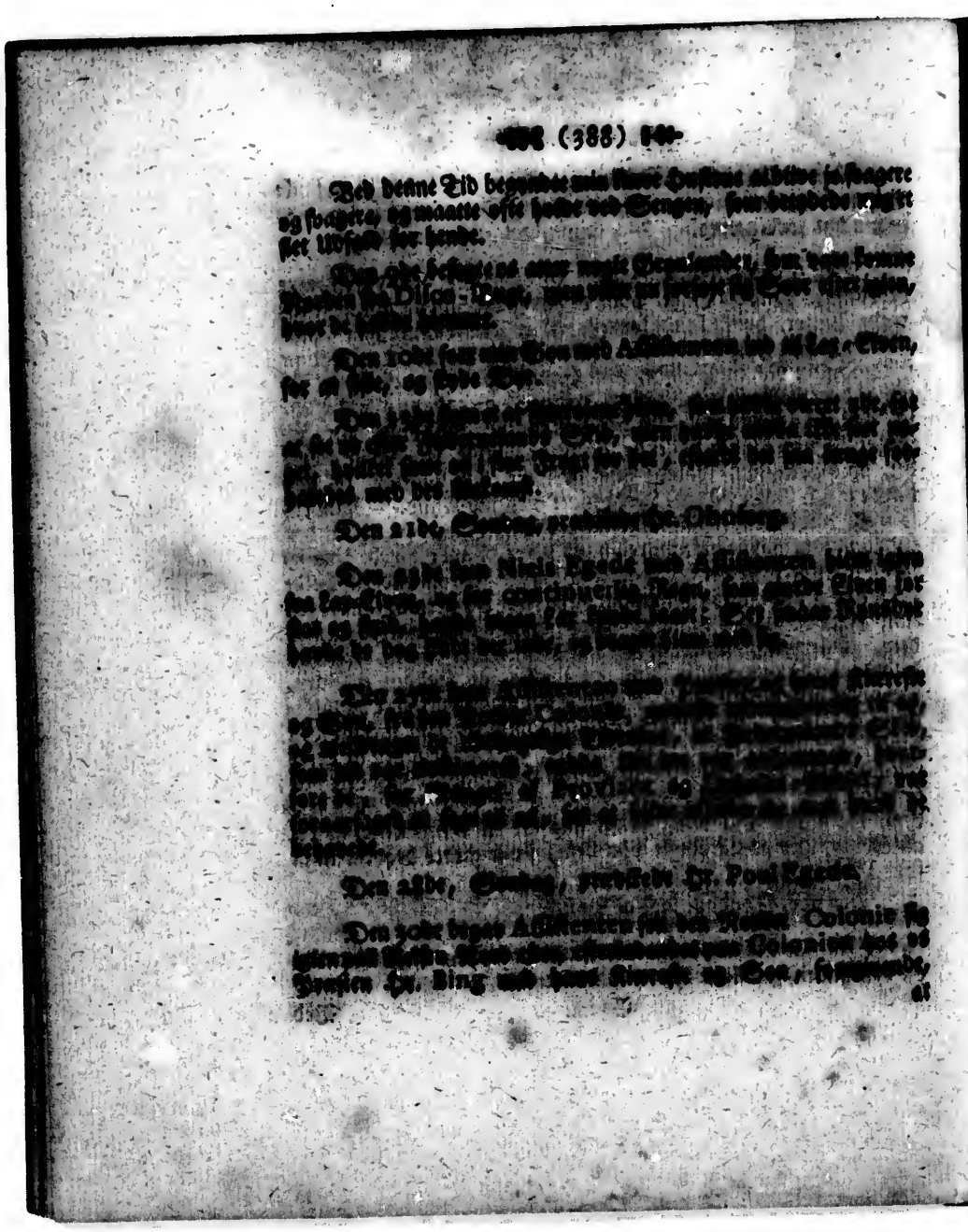

[illegible] for Mangel af Proviant og Brænde den Nord ikke [illegible].

Den 1 September [illegible] Son et [illegible] med dens [illegible].

Den 4 [illegible].

Den 7de [illegible] fra [illegible] og Assistenten [illegible] i Fiorden paa [illegible] Jagt.

Den [illegible] det saa længe forven[illegible] [illegible] at [illegible] til os, [illegible] Colonie, og [illegible] Proviant.

[illegible] det var [illegible] [illegible] saa vilde [illegible] hazardere at [illegible] [illegible] han [illegible].

Den 11te [illegible] Hr. [illegible]. Com[illegible].

Den 18de [illegible] Hr. [illegible].

[illegible] havde [illegible] været en halv Vinter; men nu begyndte dog Vinteren at [illegible] sig med Snee og Sliud.

[illegible] i god [illegible] [illegible] han igien til [illegible].

[illegible] for Grøn[illegible] [illegible] continuerlig og [illegible], og [illegible] [illegible].

Den [illegible] [illegible].

Den [illegible] Han[illegible] [illegible] Broder, [illegible] fra Ca[illegible] [illegible].

Den

Den 22 October kom udfarne [illegible] Handels-Tougten Norden fra, og havde faaet Spek og andre Skind-Vahrer nok, saa negat som i Fartøjene kunde bierges. Grønlænderne, der Norden for boende, vare ellers for fornøjede over min Gaus Besøg, og med stor Lyst og Begierlighed [illegible] Undervisning, [illegible] at dem, og undervise dem om Gud og Guds Rige.

Den 23de, Søndag, [illegible] Hr. Ohnsorg.

Den 28de [illegible] de stor [illegible] Tag, [illegible] af Taget, og en stor Deel af Tag-Stenene.

Den 30de, Søndag, [illegible] Hr. Poul Egede. Communicerede jeg selv med min Hustru og Børn; [illegible] Hustru blev [illegible] Sengen, [illegible] 6 à 7 Uger stedse havde været Senge-liggende, og med [illegible] Verk og Pine [illegible] betaget.

Den 1 November, alle Helgens Dag, [illegible] Herr Bing.

Den 2 [illegible] udfoer Assistenten paa Handels-Tougt Sper efter.

Den 15de kom et af [illegible] mere Spek at faae.

Den [illegible] Spek.

Den 20de, Søndag, [illegible] Hr. Ohnsorg.

Den [illegible] Grønlænder, som paa lang Tid [illegible] Tougterne. Denne gang forefandt jeg [illegible]

Andagt

Andagt og [illegible], som jeg nogen Tid for havde fundet hos dem. De [illegible] sig selv, i det de havde den Lykke, endnu at see mig hos dem, bad, at jeg vilde blive hos dem, og ej reise fra Landet igien, de vilde ellers blive meget bedrøvede, om det skeede. Jeg [illegible], som tilforn, at Aarsagen, [illegible], var at de fod lidet [illegible], hvorfore jeg var kommen det til dem, og lagde dem meget paa Hiertet, hvad jeg havde underviist dem om [illegible]. Til denne [illegible] de, [illegible] jeg havde [illegible] for dem [illegible]. Jeg [illegible] dem [illegible] gave [illegible] min Underviis[illegible]. [illegible] vilde de [illegible] [illegible], [illegible] en [illegible] [illegible] [illegible] Naade [illegible] jeg [illegible].

Den 27de kom jeg hiem til Colonierne igien, og fandt min [illegible] for der var [illegible] ved Gud [illegible].

Den 27de, [illegible].

Den 4 December, [illegible], [illegible] Hr. Pont [illegible].

[illegible] Hr. [illegible] til Grønlænderne. De [illegible] være [illegible] til Grønlænderne [illegible], [illegible].

Den [illegible], [illegible] Hr. [illegible] Com[illegible] [illegible].

Den 13de foer atter Hr. Poul Egede ud til Grønlænderne, boende paa den gamle Colonies Øe, og kom hiem igien den 15de.

Den 16de communicerede Hr. Sing med Kiærefte og [illegible]

[illegible] Hr. Ohnsorg.

[illegible] til al anden mig [illegible] agsaa at be- [illegible] Dødsen. [illegible] en glædelig [illegible] kunde [illegible] Den Lov og [illegible] Hosde, som [illegible] og [illegible] Jeg vil ikke melde om, [illegible] og kiær [illegible] mig, et heller, hvor from og [illegible] en Mader for [illegible] men alleene, hvor villig og hengiven hun var, [illegible] sig min Villie, der jeg havde [illegible] Resolution i [illegible] at forunde Folk og Fædreneland, og at begive mig til Grønland, for des vanvittige Indbyggere i Christelig Lære at [illegible] Thi ihvorvel Slægt og Venner [illegible] hende haardt [illegible] og [illegible] tilkundte hende, at hun for sin og min og [illegible] Borns timelige Velfærd skyld, [illegible] vorligen imodstaae og hindre mig udi et saadant for [illegible] Øjne daarlige og [illegible] Forehavende, saa lærd hun sig bog, af Kiærlighed til Gud og mig, heller persuadere, [illegible] at [illegible] og [illegible] Sara [illegible] Abraham [illegible] og Faders Huus, til et [illegible] Land. Hvor [illegible] og [illegible] al den Travallie [illegible] [illegible] af saa mange Anstød var [illegible] nu, da jeg fandt det for raadeligt, igien at [illegible] mig fra Grønland, var hun og dermed [illegible] ihvorvel [illegible] ligesom tilforne paa Udreisen, at hun meget [illegible] at [illegible]

Soe-

Sæs Krankhed og anden Incommodation. Men den alleene vise Gud behagede nu, at forskanne hende for denne Moje, og i Stæden igien faderligen at hiemsøge hende med stor Svaghed, hvilken mere end Aar og Dag havde continuered, da hun stundum var oppe, og stundum Senge-liggende, indtil September Maaneds Begyndelse, da hun for overmaade Smerte og Pine indvortes og udvortes, blev nod, stedse at holde ved Sengen. Imidlertid har hun, som et Guds Barn, med stor Taalmodighed det hende af Gud paalagde Kors; Og som hun fornam, at det ej andet tegnede sig til, end Dyden, paakaldte hun Gud og sin Frelsere inderlig om en naadig og salig Forlossning af denne elændige Verden; hvorudi og den naadige og troefaste Gud bønhørte hende, og, efter at hun havde taget en kiærlig Afskeed med mig og Børnene, ved en salig Død forløste hende af hendes store Elændighed. Saa smertelig denne Skilsmisse faldt mig, saa trostelig er det Haab jeg haver til en glædelig Samling igien i Himmelen; Hvortil Gud af Naade giøre os værdige, for sin Søns vor allerkiæreste Frelseres JEsu Christi dyre Værdskyld og Fortieneste, Amen.

Den 25de, første Jule-Dag, prædikede Hr. Bing.

Den 26de, anden Jule-Dag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 27de, tredie Jule-Dag, læst af Postillen.

Den 30de lod jeg min salig Husfrues Dødslegeme hensætte, indtil Gud sendte os Fædernelands Skib, da jeg agtede at føre hende med mig til Fædernelandet, for det sommelig og Christelig at begrave hende; thi jeg kunde ikke føre det over mit Hierte, saa kiær og Dydefuld en Husfrues klig at lade efter mig udi Grønland. Saaledes endtes det gamle Aar, efter den gode Guds Behag, vel med meget bedrøvelige Vilkor for mig, men for hende, paa Siælens vegne, med salige og glædelige Vilkor, i det Gud omverlede al hendes timelige Elændighed og Bedrøvelse til en glædelig og evig Jule- og Jubel-Fæst udi Himmelen.

Anno 1736. Forste Januarii, [illegible] Dag, [illegible] Hr. [illegible]

[illegible] Ohnborg.

[illegible] Hr. Poul Egede.

[illegible] Grønlænder [illegible] Dennem.

Den [illegible] igen derfra.

Den 15de [illegible] prædikede Hr. Bing. [illegible]

Den [illegible] Hr. Ohnborg.

[illegible] Colonies [illegible]

[illegible] og at den [illegible] Grønland, [illegible] men ved disse Tider begyndte jeg at blive [illegible] saavel af Scorbut [illegible] af Brost-Svaghed. [illegible] af vore Folk begyndte og nu at blive upaa-selige.

[illegible] Grønlænder [illegible] Baals-[illegible] den 31de.

Den 2 Februarii, Mariæ Renselses Dag, prædikede Herr Poul Egede.

Den [illegible] Hr. Anders Bing Prædiken.

[illegible] Familie til Colonien, og [illegible] at forblive hos os, [illegible] for sin [illegible] at blive [illegible] Pige, [illegible] Pigen havde accordered med ham,) ogsaa blevet [illegible] hvorfore han nu tog sin Tilflugt til os; thi han ellers altid tilforne havde holdt sig til os, og givet flittig Agt paa

vores

vores Underviisning. Han havde længe for havdi Sinde, at skil-
le sig af med hende, men vi havde indtil nu forhindred ham der udi,
med Forestilling, at skiet sommede ham ej at giøre, efterdi han præ-
[illegible] af vor Christelige Læ-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] med
hendes Arrighed, dertilmed [illegible]
og meget [illegible]
labet [illegible] skulle
[illegible] og vaelige
Børn; Hvori [illegible]
mere, at de andre [illegible]
di han med Alvorlighed tog sig [illegible] Underviisning til [illegible], og
havde ofte taldt imod deres gamle Giærkerie, og bebreidet dem de-
res [illegible]

Den 10de [illegible] af Nødderne, og bleve
Natten over. [illegible]: At som vore
Folk [illegible] komme de
nu for [illegible] (som ere [illegible] hvide
Hvale,) [illegible]

Den [illegible] Pouli Egede [illegible] til
[illegible] Colonies [illegible] med næst-
[illegible]
[illegible] at [illegible]
Land, [illegible]
for at [illegible]
som [illegible]
og [illegible]
dog [illegible]

 Den

Den 17de kom igien tilbage fra [illegible].

Den 19de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

[illegible]

Den [illegible]

Den [illegible] til [illegible], [illegible] Havlet.

Den 4 Martii kom han hiem igien.

Den 11 dito, Søndag, prædikede Hr. King.

NB. [illegible] Dag; thi for jeg paa nogen Tid havde været meget plaged af Melancholie og [illegible] Hustrues Frafald, daglig [illegible] Deto en haard og [illegible] Paroxysmus [illegible] Hierte den Dag [illegible] at høre hans Ord, [illegible] for mig selv, [illegible] til Ende; og [illegible] og [illegible] eller [illegible] vare [illegible] for mig, eird [illegible] og af Dødsens Baand omspændt. [illegible] og kunde

kunde røre min Tunge, udbrød jeg med halv fortvivlende Ord, Ach og Vee-Klage, at GUD havde forlade mig. Dette foraarsagede, at mine Med-Brødre og kiære Børn gave sig til mig, og giorde sin Fiid, at troste mig udaf GUDs Ord, men jeg ville Menneske var ikke i Stand, at antage nogen Trøst; thi min Samvittighed fordømte mig, at jeg tænkte, jeg havde ingen Hielp hos GUD mere, Psal. 3. Alt mit Blod og Aarer var oprørdt, mit Legeme og alle Lemmer Kalv og bevede; Kortelig, jeg vidste for indvortes og udvortes Angest og Smerte ikke hvor jeg vilde hen. I saadan elændig Tilstand var jeg bestad [illegible] to Timer. Men den gode GUD, som ikke hortkaster evindelig, som vel bebrøder, men forbarmer sig igien, efter sin store Miskundhed, og ikke plager Mennesken af Hiertet, Jer. 3. forbarmede sig og over mig, og hørdte min Formanelses Røst, der jeg raabte til ham, Ps. 31. Han fordte mig igien af Helvede, og gav mig Aret, 1. Sam. 2. hvorfore jeg vil prædikede hans Navn for mine Brødre, og prise ham i Menigheden; thi han haver ikke forsmaaed den Fattiges Elændighed, og ikke skiult sit Ansigt for mig, Psal. 22. hvorfore jeg vil forkynde HErrens Gierninger, saa længe jeg lever. Psal. 118.

Den 12te udfoer Assistenten til nærmeste Grønlænder, at handle med dem.

Den 13de mindte mig atter den paakomne Paroxysmus, men, GUD skee Ære! strax igien ophørdte.

Den 18de, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Samme Dag besøgte os nogle Grønlænder, med Qvinder og Børn, og forblev hos [illegible] Natten.

Den 19de foer atter ud at handle, og kom den 20 hiem igien, med en Baad Spek.

Den 21de atter udfaren til den gamle Colonies Øe, efter mere Spek.

Den 23de begav Assistenten sig paa Handels-Tougten Sørt efter.

Den 26de besogte os nogle Grønlænder, som nu vare i Mo-
tion, igien at begive sig udaf deres Vinter-Boeliger.

Den 27de foer [illegible] Grønlænder, [illegible]
[illegible]

Den [illegible], [illegible], [illegible] af [illegible].

Den [illegible], [illegible], [illegible] af [illegible].

[illegible] Folk [illegible]
[illegible] af Spek.

[illegible]

Den 1 April, [illegible] Paaske-Dag, [illegible]

Til denne Stund havde jeg [illegible] i en meget [illegible] Tilstand, og
næsten hver Dag af stor indvortes [illegible] og [illegible] Behrovelse
[illegible], [illegible] Gild [illegible] mig daglig, og [illegible]
[illegible] mig [illegible] over min [illegible]. 1 Cor. 10.

Den 2 Aug., [illegible] Paaske-Dag, [illegible] Hr. Ohnsorg.

Den [illegible], [illegible] af [illegible] [illegible] Grønlænder
[illegible] af dem [illegible] [illegible], [illegible], efter en
kort Underviisning, foer igien til deres Telter.

Den [illegible], [illegible], [illegible] Hr. [illegible], Communi-
cerede jeg selv med mine [illegible].

Den 10de begav [illegible] [illegible] Grøn-
lænderne at fare indhandled; [illegible]
re ved Colonien; [illegible], [illegible],
at handle mere Spek.

Den 14de kom [illegible] Folk [illegible], [illegible] for
contraire Vejr.

Den 17de kom 5 store Kone-Baader Norden fra til Colonien,

og

og sadte sig der med deres Teller. De foregav, at de vare allee-
re kommen, for at gaae engang at ville see mig for min Afreise.

Den 19de Sondag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 7de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 8de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 9de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 10de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 11te Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 12te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 13de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 14de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 15de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 16de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 17de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 18de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 19de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 20de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 21de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 22de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 23de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 24de Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 25de Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 26de Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 27de Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 28de Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 29de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 30te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 31te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 1ste Mandag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 2den Tirsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 3die Onsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 4de Torsdag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 5te Fredag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colonien paa.

Den 6te Søndag, prædikede Hr. Paul Egede, Com-
municerede Colon

Den 6 May, Sondag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Samme Dag kom over 20 Kone-Baader Sønden fra, og efter at de havde været en liden Stund her [illegible] bleve underviiste af Guds Ord, foer den over i Nepisene Sunde, til de andre [illegible], af hvilke dog nogle [illegible] flotte derfra, og fore ind i Fiorden.

Den 7de reisede Hr. Bing med [illegible] og Assistenten med tvende Mand ind til Nordre Fiord-Colonie, for der [illegible], og at [illegible] havde med at forskaffe [illegible] til [illegible] i den haarde Tid; thi al begynde [illegible] Mangel for Proviant [illegible].

Den 8de besøgte os atter nogle Grønlænder.

Den 9de ligesaa havde Besøg af Grønlænderne.

Den 10de kom vore Folk hiem igien [illegible], men havde intet faaet, uden en [illegible].

Den 12te besøgte [illegible] Sønden fra, efter [illegible] Underviisning til dem, som sædvanlig, foer de igien bort om Aftenen.

Den 13de, Sondag, prædikede Hr. Bing.

Den 14de kom atter nogle [illegible] Sønden fra.

Den 15de foer jeg den over i Nepisene-Sundet, for at [illegible] de fremmede Grønlændere, [illegible].

Den 16de foer Niels Egede med [illegible] ind til nærmeste Fiord, for at forsøge, om der var nogen [illegible] at bekomme, men kom igien den 19de, og havde intet faaet.

Den 20de, første Pintse-Dag prædikede jeg.

Den 21de, anden Pintse-Dag, prædikede Hr. Bing.

Den

Den 22de, tredie Pintse-Dag, læst Evangelii Forklaring af Postillen.

Samme Dag skiøt en Chaloupe ud til Koek-Øerne, for at ligge der, og se ud efter forventendes Fædernelands Skib.

Den 26de kom hiem igien, men havde endda ingen seet.

Den 27de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg. Communicerede Hr. Bing med Kiæreste og Søn.

Samme Dag giorde Smedens Kone Barsel med en Søn.

Den 29de blev Smedens lille Søn døbt.

Den 31de var man forvarsaged, at afsende Assistenten med 4 Mand, Nord efter, til den Nordre Colonie udi Disco-Bugt, for at fornemme, om Fædernelands Skib der maatte være ankommen, og der sammestæds at faae nogen Assistence af Levnets-Midler, siden Fædernelands Skib blev saa lange ude, og man befrygtede, det maatte være noget Ulykkeligt udsiaged. Vi havde nu varted til det Allerydeste; men eftersom vi ikke havde Levnets-Midler for 7 Uger engang, og samme bestod ikkun udi halvanden Tønder Grøn, (og det for 25 Mennesker,) af hvilken Sort alleene vi udi langsommelig Tid har maatt leve, da alt andet var oppe, kunde vi umuligt holde det langere, men, til vor Sikkerhed og Livs Ophold, maatte søge Assistence der Nord, hvor vi haabede, var Proviant, eller, i vidrig Fald, hos Hollænderne, som ved disse Tider opholdte sig der sammestæds.

Den 2 Junii skiød Niels Egede et Rinsdyr, inde i nærmeste Fiord, som, GUD ske Lov! kom os vel tilpas udi vor store Nødtørftighed.

Den 3 dito, Søndag, prædikede Hr. Poul Egede.

Den 4de udsendt vore hiemme værende Folk ind til Fiordene, hvor Grønlænderne nu opholdte sig, i Forhaabning, hos dem at faae kiøbt noget Sælhunde-Kiød til vor Underholdning.

Den 10de kom de hiem igien, men havde, disværre! intet hos Grønlænderne kundet bekomme, uden nogle faa Lodder, saasom de selv til denne Tid ikkun gandske faa Sælhunde havde bekommed og fanged.

Den 11te udsendt atter de Hiemkomne hen ud til Fugle-Herne, for at sanke Æg, som de vilde Fugle paa disse Tider plejede at lægge; desligeste, at holde Udlik efter det med Smerte forventendes Fædernelands Skib.

Den 13de opfyldte Gild vor smertelig Forlængsel, og sendte os Fædernelands Skib vel og lykkelig paa Havnen, hvorved mig atter blev givet den trostelige Forhaabning om Verkets bestandige Fortsættelse. Dette Skib var beordred, efter at det havde lossed paa Colonien, at gaae paa Handel Nord efter, men det som jeg haabede, at komme hiem til Fædernelandet med, var endda forventendes. Nok et, som var destinered, at gaae til den Nordre Colonie.

Den 17de, prædikede jeg.

Den 21de begav den ankomne Skipper sig igien fra Colonien, for at fortsætte Reisen Nord efter. Min Søn, efter Ordre fra Vedkommende, fuldte og med, som Missionair ved den Norder Colonie at forblive. Han tog og ren af de paa Colonien værende Grønlænder-Drenge med sig, for at gaae sig til Haande, og ellers i Tanke, at habilitere ham til Catechets for tilkommende. De andre to igien værende Grønlænder-Drenge, nemlig den Ældste og Yngste, forblev paa Godt-Haab hos Hr. Bing og Hr. Ohnsorg, forhaabende, de og i fremtiden skulle kunde contribuere noget til deres Landsmænds Undervisning og Opbyggelse.

Den 24de ankom 12 Kone-Baader med andre flere smaa Baader Sønden fra; efter at de havde været en liden Stund hos os, og havde hørdt lidt paa min Undervisning, fore de igien deres Vej, saasom de agtede at fortsætte Reisen Nord efter til Disco-Bugt.

Den

Den 26de sendte man Folk ud, at passe paa det andet forventendes Skib.

Den 27de skiod Poul Grønlænder et Rinsdyr.

Den 30de kom de udsendte Folk hiem igien, men sik intet Skib at see.

Den 1 Julii prædikede Hr. Bing.

Den 3 dito atter udsendt Folkene, at passe paa det forventendes Skib.

Den 7de arriverede Skibet til Colonien, hvormed jeg med min Familie til Fædernelandet agtede at overgaae.

Den 8de, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 14de var den ny ankomne Skipper foraarsaged, at forføje sig i Land at ligge, saasom han var meget svag for sit Bryst, og fuld af Scorbut, og paa Skibet ikke kunde have den tilbørlig Agt og Pleje; Thi paa hans Helbreds-Stand var Skib og Folk meget angelegen.

Den 15de, Søndag, prædikede Hr. Bing.

Den 19de tog Niels Egede, med Hr. Bing og Hr. Ohnsorg ind til Lax-Elven udi Kanelsuke.

Den 23de, Søndag, prædikede jeg.

Den 27de kom hiem igien fra Lax-Elven, og havde faaet halvanden Tønde Lax, mens ingen Rinsdyr, endskiønt de saae nok af dem, eftersom de af omkring liggende Grønlænder vare saa forjagede, og giørde skye, saa de ikke kunde komme dem i Skud.

Den 28de kom Assistenten hiem igien Norden fra Disco-Bugt, eller Christians-Haab. De tvende fra Kiøbenhavn didhen destinerede Skibe, vare for hans Ankomst der, alt ankomne; men det fra Godt-Haab afgaaende Skib, hvormed min Søn fuldte, var endda ikke ankommen. Alle de paa Colonien der vaerende

vende Folk havde næst-afvigde Vinter været meget syge, og tven-
de ved Døden afgangne.

Den 29de, Søndag, prædikede jeg, og holdt min Afskeds-
Prædiken, [illegible] af Ps. 40. v. 4. Dertil bevæged [illegible] fornemmelig
Forsæt [illegible], som havde giort mig saa [illegible] nødsaget,
og om en [illegible] Succurs, efter de værende Conjuncturers
Tilstand og Beskaffenhed, [illegible]; Dog [illegible], ved
[illegible], til Directeurs [illegible] kun-
de contribuere, end om jeg i Grønland ville forblive. [illegible] dette,
og [illegible] til Danmark, er den [illegible] Gud bekiendt,
og [illegible] for udstanden
og ikke, [illegible] at søge nogen slags Belønning [illegible], som intet kand gavne
Møje og Arbeide, eller Belønning [illegible], som intet kand gavne
[illegible]; [illegible] jeg ikke for timelig [illegible] og [illegible] er reist til
[illegible] timelig Fordeel og
[illegible] allene, og dette ar-
[illegible] er og skal være mit
[illegible] indtil min Død.
[illegible] vare ikke vel tilfreds
Jeg [illegible] og gik mig lige saa
med min Bort-[illegible]; Men som jeg saae, min
mak, og [illegible] saa meget forrettet,
Bliven kunde ikke [illegible] dem, [illegible]
baade paa Sindets og Legemets Kræfter, saa jeg ikke længe kun-
de holde det ud, [illegible], den Stund jeg leve-
de, saa meget [illegible] Vedgaaende, og
dertil give alle [illegible]
nem Gud [illegible] og Naade, og [illegible]
ke, at han vil opvække [illegible] Middel og Redskab til [illegible] Salig-
hed Befordring, [illegible] og [illegible] af dette
Sind [illegible], og [illegible] oversee
begave dem med Kundskab og [illegible] til Salighed!
Amen.

Sain-

Samme Dag døbt en liden Grønlænder-Dreng, som havde været paa Colonien hos os udi 2 Aar, og imidlertid bleven underviist udi Christelig Lære. Han blev i Daaben givet det Navn Hans. Den almægtigste GUD, som ved det hellige Igrenfødelses Bad har udøst sin hellig Aand over ham, og andre siete [illegible] Smaae, som efter Borne-Pokkerne ere overblevne, han fremdeles forøge sin hellig Aands Gaver i og hos dem, til Troens Formerelse, og et ret Christeligt Liv og Levnets Fremdragelse, og omsider evige Salighed! Amen.

Den 3 Augusti blev Skibet gandske Seil-færdig.

Den 5 dito, Søndag, prædikede Hr. Ohnsorg.

Den 9de gav GUD os søielig Vind, hvor jeg da, i JESU Navn, med min ene Søn og wendte Dagter, gik om Borde, og tillige medtog min salige Hustrues dødt Legeme, for i Fædernelandet at beforge hende en sømmelig Begravelse, os saaledes, efter 15 Aars mellemmelig Værende udi Grønland, forlod de arme Grønlænder, med Hiertens Ønske til GUD, for dem, om deres Omvendelse og Oplysning.

Vor Skipper, som kom om Borde i næsten lige saa slet Tilstand, som han fort i Land, blev derefter Dag for Dag slettere, saa han ej længere kunde holde det ud, end til den 15de, da han ved Dødes afgik. Jeg vilde ikke, at man, efter Søe-Maads Hanner, naar nogen ved Døden, indøe Skibs-Borde, afgaaer, skulde kaste ham i Søen, men lod Tømmermanden giøre en Kiste til ham, og beeg den vel, for at føre ham over Søen, og ærlig at begrave ham.

Styrmaaden maatte derefter alleene staa for Skibets

Gubernation, hvis Conduite og Forsigtighed vi, næst Guddommelig Beskiærmelse og Leedsagelse, maatte betrye os.

Den 21de passeerte vi forst Staten-Huk, eller Cap Cron-Prins Christian, og imidlertid havde variabel Væxt, nu Storm, og nu Stille, men mest blæsende af Sønden og Syd-Ost, indtil

Den 7 September, da vi fik Fær-Øe at see, som og siden continuerede med Storm af Sønden, mest hver Dag, indtil den 14de, og imidlertid var drevet tvende Grader Nordeligere.

Fra den 14de blæste Vesterlig og Nordelig Vind, som befordrede Reisen og vor rette Cours, saa vi

Den 20de fik Norge at see, og var forfalden under Jedderen, i tyk og taaget Væjr, og dertilmed temmelig stærk Blæst af Syd-Vest, saa det saae ret farligt ud for os, at have bleven sadt ind paa Landet, hvilket vi uformodentlig, udi Taagen, vare komne alt for nær, og neppe havde kommet Hukken forover, hvis ikke den gode Gud havde fojed det saa vel for os, og ladet Vinden springe om til Nord-Vest, saa vi, ved Guds Barmhiertighed lykkelig undkom fra den Farlighed.

Efter en temmelig lang og meisommelig Reise, arriverede vi omsider den 24 September vel og lykkeligen til Kiøbenhavn. Hvorfore HErrens Navn være leved!

Den 5 October, efter Landensten til Kiøbenhavn, blev min salige Husfrues Lig, som jeg forrettede med mig fra Grønland, nedsadt udi St. Nicolai Kirkes Urtegaard. Gud samle os igjen, paa den almindelige Samlings-Dag, til de Forste-fødtes Forsamling i Himmelen.

Og som jeg ved Hans Excellence Hr. Geheime-Raad von Holstein, havde aller-underdanigst givet min Ankomst tilkiende, blev

blev mig allernaadigst befaled, at indstille mig for det Kongelige Herskab; hvorfore jeg

Den 8 dito reisede ud til Fredensborg, og forblev der indtil den 11te. Imidlertid havde den Naade, at tale med Kongen, og aller-underdanigst at betyde ham den Grønlandske Missions itsige Tilstand og Beskaffenhed.

Den 18de indgav jeg en aller-underdanigst Memorial, ved det høj-respective Missions-Collegium, til deres Kongelige Majestet, hvorudi jeg aller-underdanigst forestillede Missionens Tilstand og Fata fra Begyndelsen, og derhos gav min aller-underdanigste Mening og Forslag tilkiende, hvorledes den med nogen forhaabentlig Frugt og Fremgang herefter kunde fortsættes, nemlig, at næst andre fornødne Anstalters allernaadigst Indrettelse, ogsaa Grønlænderne allevegne maatte blive tilstrækkelig forsynede med dygtige Lærere og Catecheter, og at samme maatte lære Sproget, forend de til Landet blev oversendte, paa det de ved Ankomsten strax kunde giøre Tieneste til Grønlænderneres Underviisning, saasom ellers Aarene, for Vankundighed udi Sproget, for dem unyttelig vilde bort gaae.

Samme mine aller-underdanigste Forslag fandt og allernaadigst Approbation, saa et Seminarium af Studentere, til Missionarier, og af Vaysen-Husets Ungdom, til Catecheter, efter Kongelig allernaadigste Resolution, blev anretted, hvilke alle af mig udi det Grønlandske Sprog skal informeres, forend de til Landet vorder hensendte. Til min Subsistence haver Deres Kongelige Majestet aller-naadigst pensioneret mig med 500 Rixdaler aarlig, og ellers allernaadigst forsikred om sin vedvarende Kongel. Naade og Omsorg for den Grønlandske Missions Forsættelse. Gjøre Kongen være velsigned for sit Anligt evindelig, og krone Hans Høist-Christelig Intention og Iver for Guds Æres Udbredelse, med megen Lykke, Fremgang og Velsignelse! for JEsu Navn skyld! Amen.

Til

Til Slutning haver jeg at give tilkiende, at som her ikke har
vildet sikke sig, i denne Relation fuldkommen at encounter at be-
skrive [illegible] Landets Beskaffenhed, eller [illegible] Naturel,
Regier, Commerce, etc. allerhen som mine Reiser, Omgang
med [illegible], da skeede alt for [illegible], som ved
Reisen til at anmerke. De øvrige [illegible],
ikke [illegible], [illegible] i en anden, [illegible]
som [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
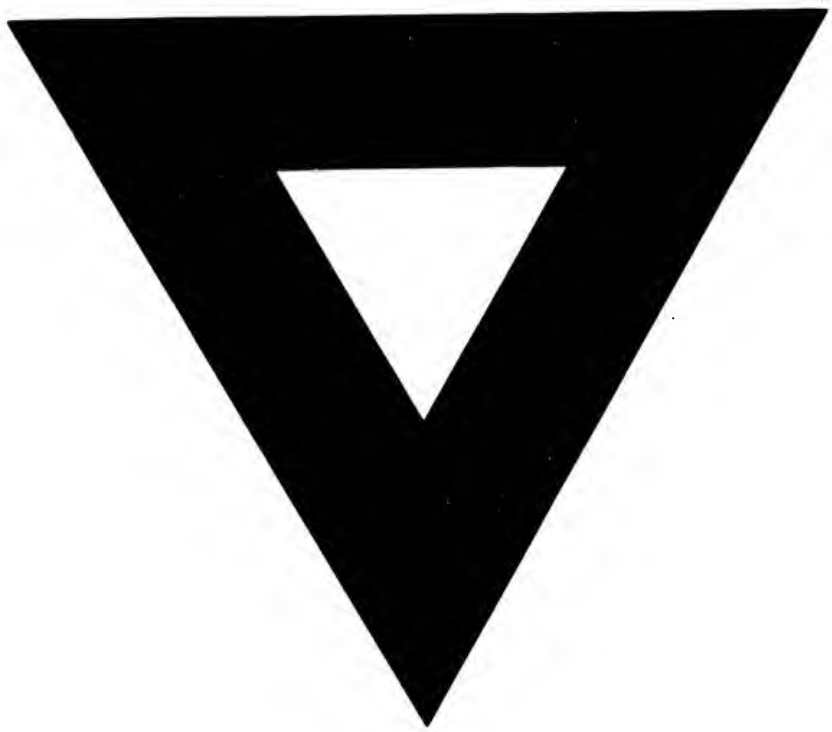
NB. De Errata som sig ufornemmelig i Trykken, ved
Dele, Bogstaver, eller Punkters og Commaters [illegible],
[illegible], [illegible] indfinde, ville [illegible]
Læsen [illegible] selv at [illegible].